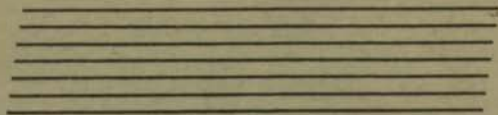

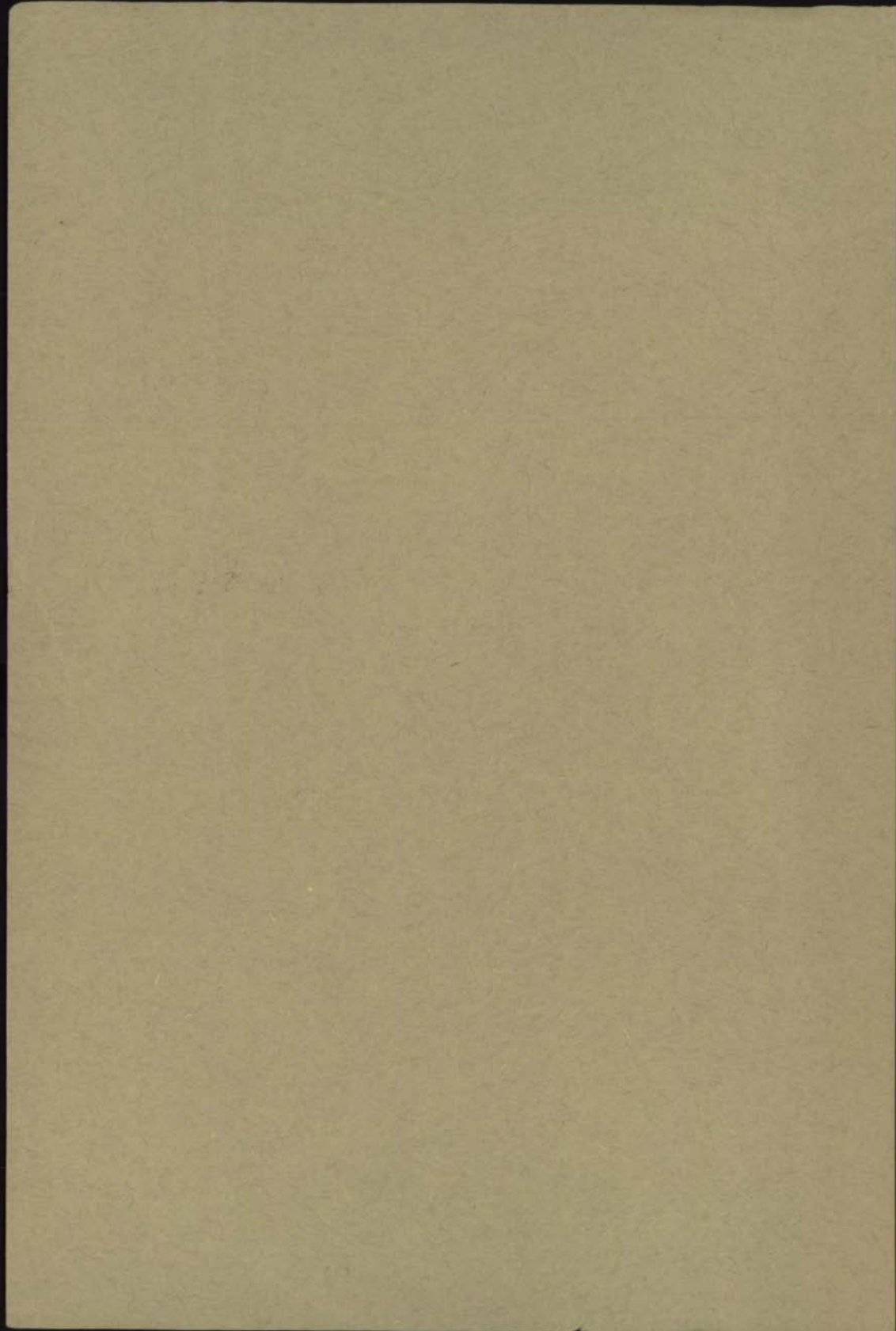

ARBEIDERNES FAGLIGE
LANDSORGANISASJON

Kongressen 1938

Protokoll

ARBEIDERNES FAGLIGE LANDSORGANISASJON

KONGRESSEN 1938

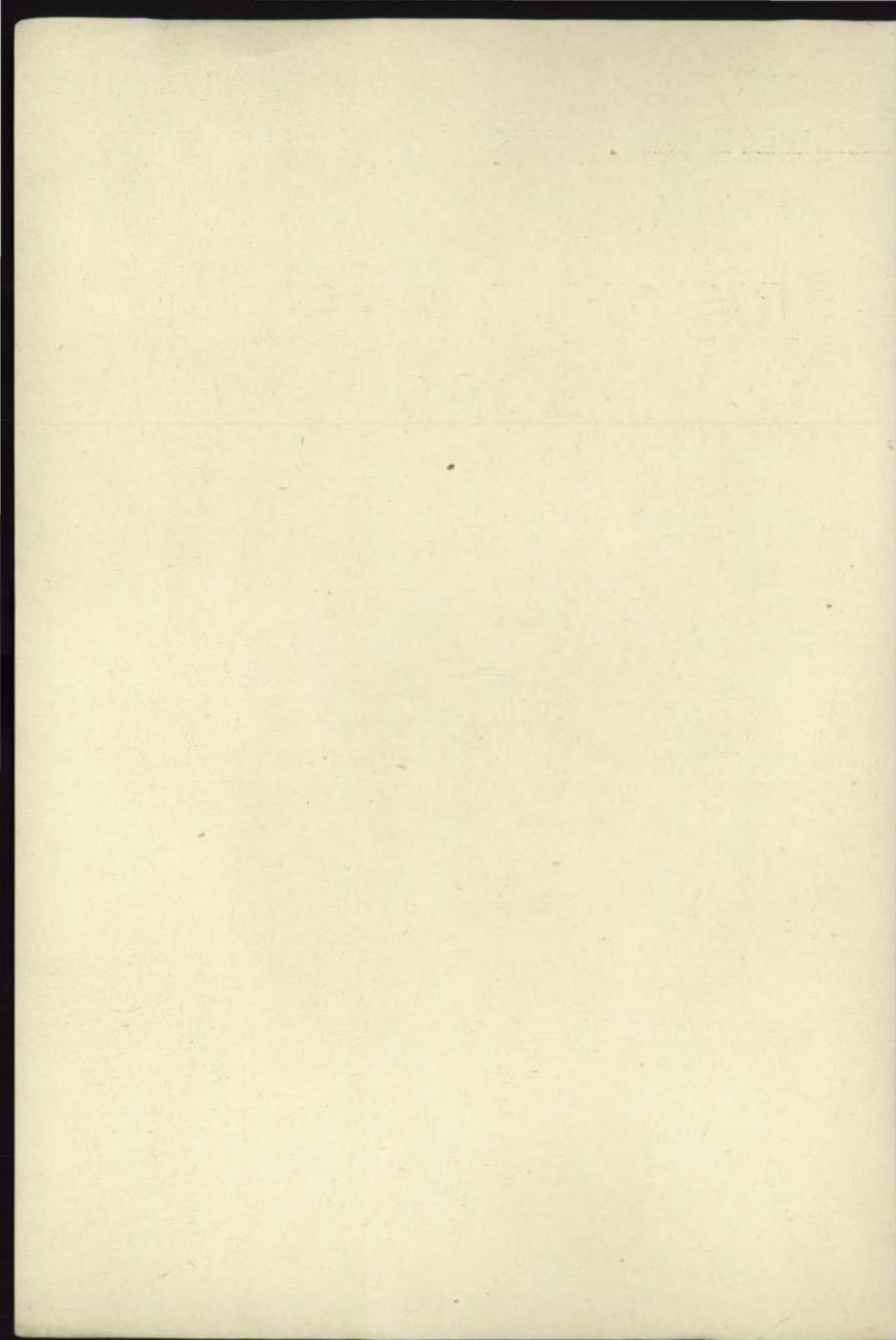
PROTOKOLL

REFERAT UTARBEIDET AV
ERLING LIAN OG ALFRED SKAR

OSLO 1938

ARBEIDERNES AKTIETRYKKERI

Saksregister.

	Side
KONGRESSENS APNING	1
Landsorganisasjonens formanns hilsningstale	1
Gjestenes hilsningstaler	7
Den russiske landsorganisasjon innbys	22
Hilsen fra den sovjetrussiske landsorganisasjon	157
NAVNEOPROP	13
FULLMAKTENE GODKJENNES	18
VEDTAGELSE AV DAGSORDEN	21
VEDTAGELSE AV FORRETNINGSORDEN	21
KONSTITUERING	21
BERETNING, REGNSKAP OG REVISJONSRAPPORT	24
«Meddelelsesbladet» og de ulovlige konflikter	30
Regnskapene	32
Revisjonskontorets beretning	33
ORGANISASJONSSPØRSMÅL	35
Organisasjonsformene	35
Votering over organisasjonskomitéens innstilling til organisasjonsformene	50
Statstjenestemennenes organisasjonsforhold	57
Voteringen	66
GRENSE- OG TVISTESPØRSMÅL	67
Treindustriarbeiderforbundets virkeområde	67, 243
Votering	79, 244
Bygningsindustrien	74
Debatten	78
Trikotasjearbeidernes organisasjonsforhold	80, 245
Debatten	96, 323
Voteringen	323
Veivoktere, og vedlikeholdsarbeidere	83, 245
Debatten	91
Voteringen	247
Transportarbeiderne	87, 248
Votering	249
Kommunearbeiderne	324
FORSKJELLIGE ORGANISASJONSSPØRSMÅL	
Organisasjonsforholdene for fagorganisasjonens funksjonærer	325
Evje Nikkelverks Arbeiderforening	326
Lalm Kleberstensarbeiderforening	327
Oslo Lærarbeiderforening	328

IV

	Side
Lumber Arbeiderforening	329
Tømmerfløterne	331
Felles fagforeninger for smågrupper	333
Samorganisasjonene og mønsterlovene	334
Debatten	338, 342, 344, 353
Redaksjonskomitéens innstilling	370
Voteringene	372
Organiseringen av de arbeidsløse og lovene for de arbeidsløses foreninger	356
Organisasjonskomitéens innstilling	363
Debatten	365, 375
Redaksjonskomitéens innstilling	376
Voteringen	377
Behandling og løsning av tvister mellom organisasjonene	287
Debatten	290
Monopoliseringsspørsmål	377
Organisasjonskomitéens forslag	381
Debatten	383
Voteringen	390
Samarbeide mellom forbundene om opprettelse av tariffen	390
Forfattere, formenn, fiskere	392
Hushjelpens organisasjon	393
Redaksjonskomitéens innstilling	425
Voteringen	427
VALGENE:	
De fastlønnede tillitsmenn	340, 343, 346
Sekretariatets medlemmer	346, 367
Varamenn til sekretariatet og andre valg	372
KAMPEN MOT KRIG OG FASCISME	97
Debatten	101, 124
Redaksjonskomitéens innstilling	159
Votering	163
TARIFFSPØRSMÅL OG DEN FAGLIGE TAKTIKK	127
Overenskomsten mellom N. K. L. og A. F. L.	137, 164
Debatten	150, 157, 164
Redaksjonskomitéens innstilling	170
Votering	173
HOVEDAVTALEN	174
Debatten	179
Votering over hovedavtalen	180
Arbeidstidsspørsmålet og forskjellige tariffspørsmål	181, 185
Debatten om de to punkter	192, 200, 210
LANDSORGANISASJONENS ADMINISTRASJON	213
Debatten	215
Votering i saken	229
LANDSORGANISASJONENS LOVER	229
Utvidelse av sekretariatet	229
Lovendringer for øvrig	439
Redaksjonskomitéens innstilling	454
Votering	455
DIET, LØNNINGER OG HONORARER	373, 374
RETNINGSLINJER FOR FAGORGANISASJONENS TARIFFBEVEGELSE..	230
Redaksjonskomitéens innstilling	230
Voteringer	234—37

OPLYSNINGS- OG STIPENDIESPØRSMÅL.

Dagsordenens punkt 12	237
Debatten	239

SOCIALE SPØRSMÅL.

Dagsordenens punkt 7.	
A. Nødsarbeide	249
B. Priskontroll	252
C. Sociallovgivningen	256
Sekretariatets innstilling	260
Oscar Torps innledningsforedrag	261
Debatten	273
Redaksjonskomitéens forslag	310
Votering	314

KONTINGENTORDNINGEN OG FOLKETS HUS FOND.

Kontingentordningen	291
Folkets Hus' Fond	299
I. B. Aases innledningsforedrag	305
Debatten	315
Redaksjonskomitéens innstilling og votering om kontingentordningen ..	368
Om Folkets Hus' Fond	369

YRKESOPPLÆRNINGEN

GARANTI FOR FOLKETS HUS, TRONDHEIM

ARBEIDERNE IDRETTSFORBUND OG ARBEIDERSANITETEN

ARBEIDERNE JUSTISFOND

ARBEIDERBEVEGELSENS PRESSEFOND

GIFTE KVINNERS STILLING I ERHVERVSLIVET

GLOMMA SAGBRUK OG HØVLERI

BEVILGNINGER TIL

Framfylkingen	428
Norsk Sangerforbund	429
Arbeidernes Avholdslandslag	429
Arbeidernes Ungdomsfylking	429

FORSKJELLIGE FORSLAG:

Boligproduksjon og kooperative byggeselskaper	431
Leieboerbevegelsen	431
Flyktningsspørsmålet	432
Enmannsbetjening av elektriske lokomotiver	433
Agitasjon i Møre og Romsdal	434
Statistiske undersøkelser på landsbygda	434
Radiosikkerhetstjenesten	435
Arbeidervernlovens § 41	435
Pensjonskassens statutter	437
Ordstyrere og sekretærer påskjøttes	437
Forbundenes forsikringskasser	437
Voteringen	439
Arbeidstvistloven	461
Sekretariatets innstilling	473
Debatten	474
Voteringen	477

KONGRESSENS AVSLUTNING

REDAKSJONSKOMITEENS INNSTILLING ANGÅENDE:

Kampen mot krig og fascisme	159
Voteringen	163
Overenskomsten mellem N. K. L. og A. F. L.	170
Voteringen	173
Retningslinjer for tariffbevegelsen	230
Voteringen	234—37
De sociale spørsmål	310
Voteringen	314
Kontingentordningen	368
Folkets Hus' Fond	369
Voteringen	369—70
Samorganisasjonene	370
Voteringen	372
De arbeidsløses Foreninger	376
Voteringen	377
Hushjelpens organisering	425
Voteringen	427
Lovendringer	454
Voteringen	455

Taleregister.

	Side
Aase, I. B.	35, 305, 317, 323, 373, 411, 414, 430
Aamodt, Birger	240, 301, 343, 349
Aasvestad, P.	403
Andersen, Ole	124, 167, 350
Andersen, Witalis	47, 92, 93, 155, 323
Andresen, Lucie	225, 423
Andreassen, Sigvart	28, 436
Antoni, Anna	226, 234, 351, 395, 401
Andresen, Sigvart	63, 155, 157
Arnesen, Arthur	209, 240, 341, 343, 349
Askeland, Jakob	93, 96, 111, 115, 203, 208, 476
Aune, Nils	237, 247
Andersen, Arthur	243
Arntzen, A. H.	285
Amundsen, Oscar	317, 342
Bakken, Lars	95, 247, 284
Berentsen, Bernh.	120, 221
Bentzen, Erling	123, 204, 212, 276, 375, 388, 424
Bjerke, Olaf	109, 117, 437
Bjerkholdt, Hans	24, 55, 123, 281, 333, 422
Berby, Arthur	200, 212, 375, 402, 455
Braathen, Gunnar	122, 151, 193, 210, 245, 275, 345, 349, 430, 451, 453, 475
Bekkevold, J.	211, 450
Buland, Ludvig	25, 28, 64, 66, 322, 436
Burud, Reidar	204, 206
Børsum, H. L.	155, 158
Bratsberg, Karl	241, 333, 366, 401
Birkeland, P.	200, 424
Bakka, Karl	344
Bergseth, Malfred	383
Didriksen, J.	180
Disenåen, Gunnar	20, 198, 220, 351, 396
Eik, Peder	168, 350, 367, 375, 421
Edvardsen, Thorleif	210
Engebretsen, Flood	31, 56, 166, 226, 240

VIII

	Side
Eriksen, Hans	57, 211, 220, 319, 347
Eriksen, Rudolf	54, 125, 157, 161
Eriksen, Kristoffer	320, 355, 420, 424
Evang, Sigurd	345
Evensen, Lars 13, 43, 55, 62, 66, 79, 93, 95, 200, 221, 234, 241, 243, 244, 290, 291, 323, 329, 333, 338, 355, 365, 383, 390, 399	
Fladeby, Hans	51, 167, 316
Foss, Leif	112, 197, 240
Fritzheim, Alfred	355
Fridholm, Fritz	225
Gerhardsen, Einar	11, 126, 242
Gjesteby, Omar	54, 137, 150, 168, 321, 360, 420, 430, 437
Graver, Torjus	32, 33, 34, 322
Gundersen, A. E.	164, 349
Gunnriussen, Harald	204, 225, 319
Gundersen, Floritz	353
Hervig, Lilly	423
Holm, Adolf	402
Hansen, Frank	126, 211, 432, 433
Hansen, Martin	204
Hansen, Nils	23, 30, 57, 64, 114, 196, 222, 246, 273, 432
Hansen, Trygve.....	95
Hansteen, Viggo	477
Hansen, Smidt Alf	109, 197, 204, 277
Haugen, Andreas	209
Haugen, Ingvall	192, 476
Haugli, Hans	155, 158, 205, 400
Heldèn, Ernst	212, 400
Hansen, Kaare	430, 453
Henriksen, Chr.	52, 79, 91, 93, 95, 205, 245, 247
Hauge, Gunvald	349
Høgaas, K. O.	389
Henriksen, Torbjørn	47, 56, 93, 156, 169, 202, 243, 246, 402, 479
Halvorsen, Reinhard	353
Hansen, Ragna	401
Hestnes	95, 246
Hindahl, Olav 1, 7, 11, 12, 20, 22, 24, 29, 30, 52, 97, 117, 127, 170, 212, 224, 229, 230, 318, 344, 351, 422, 437, 442, 451, 476, 479, 480	
Hansen, Thyra	393, 401
Hofmo, Rolf	155
Hansen, Arthur	240
Hansen, Henry	275
Jakobsen, Jørgen	153, 386
Jakopsen, Kristofer	49, 158, 211, 319, 371
Jensen, Eiler	9, 479
Jensen, Sigurd	207, 285
Jørgensen, Karsten	202

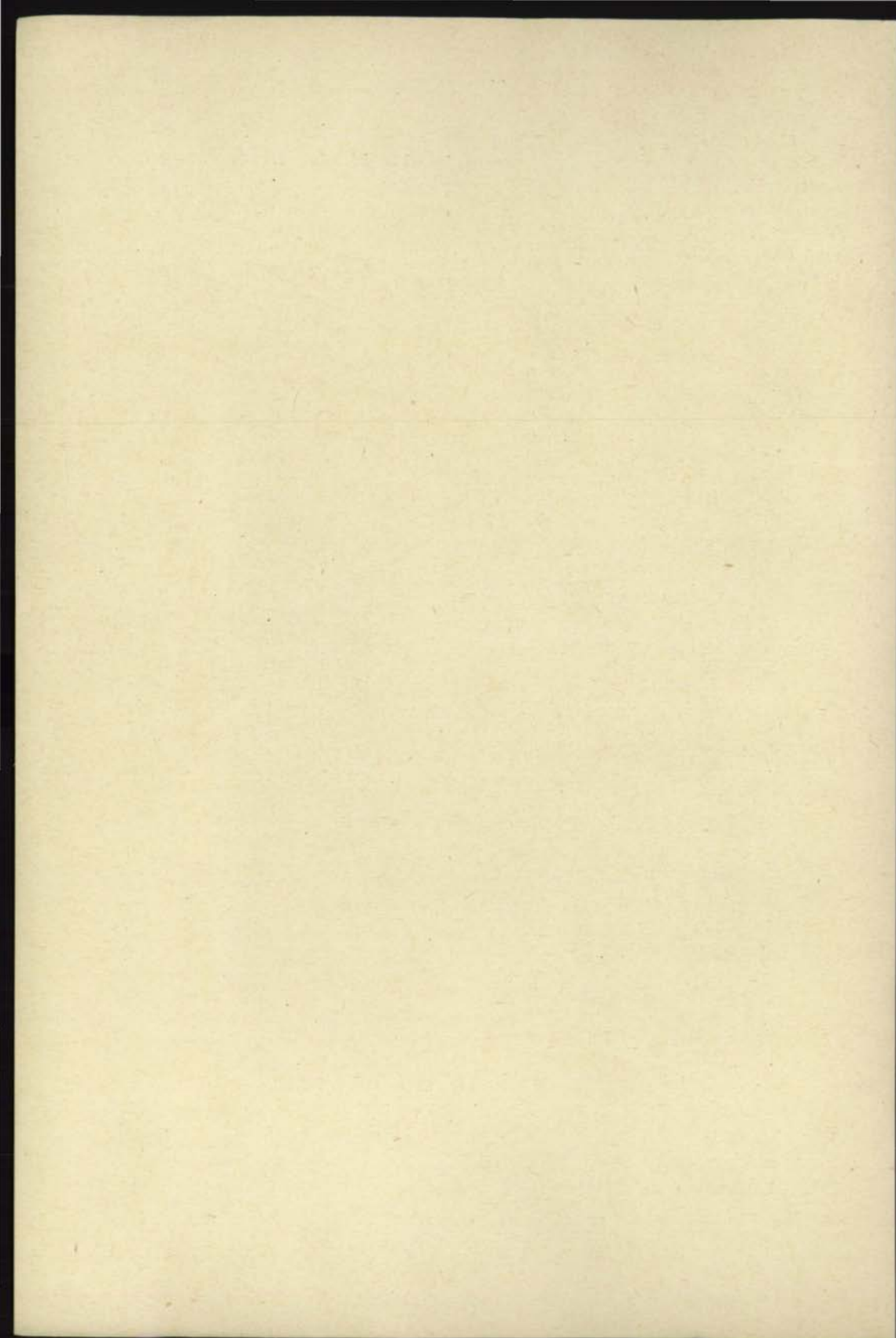
IX

	Side
Jouhaux, Leon	8
Jacobsen, Hans, Danmark	339
Johansen, Ole M.	206, 387, 396
Jacobsen, Oluf	354
Juul, Andreas	12, 153, 169, 309
Iversen, Leonhard	274
Karlsen, Konrad	219, 321, 344, 350
Karlsen, Ragna	224, 347, 424
Kiil, Erling	27, 48, 64, 66, 119, 223, 229, 234, 320, 451
Kristiansen, Thv.	315, 341, 348
Kiste, Ole A.	23, 115, 168, 226, 234, 316, 33, 351, 398
Kløvfjell, T.	375
Kjeve, Georg	284
Karlsrud, Henry	279
Kvale, Jul.	126, 164, 321, 399, 430
Kvam, Gunnar	53
Kjellerup, Emma	320
Kristiansen, Hans	332, 366
Kalleberg, Kr.	342
Karlsen, Johan	387, 475
Kristiansen, Magda	400
Lagerstrøm, Neimi	195, 203, 227, 236, 348, 404, 423
Larsson, Josef	54, 206, 344
Larsen, Ingvald	224, 248
Larsen, Ludvig	124, 278
Lea, Martin	155, 157, 376
Lindberg, August	8, 112
Lie, Ivar	123, 154, 242, 332, 354, 424
Lie, Per	31, 93, 94, 125, 179, 247, 291, 428
Lie, Trygve	27, 104, 121, 283
Lindegård, Sverre	120, 167, 203, 280, 477
Lindø, Alfred	152
Ljøner, Alfred	52, 204, 210, 332, 352, 388, 430
Lie, Haakon	241
Larsen, Nikolai	276, 366
Lodden, Ingolf	347, 350
Lyngholm, Walther	389
Martinsen, Øystein	24, 114, 204, 210, 314, 441, 442
Milde, Ingolf	122, 208, 285, 389
Moen, Hans	110, 137, 202, 223, 282, 388, 476
Moseby, Trygve	389
Mugaas, Kristian	28, 111
Madsen, Nils	283
Mellby, Oluf,	318, 353
Myhre, Harald	366
Myhre, John	375
Narvestad, Th.	26, 65, 434

Nilsen, Trygve (ordfører)	8
Nordahl, Konrad	23, 101, 127, 202, 215, 228, 230, 339
Nygaard, Ragnvald	23, 248, 277, 354
Nygaardsvold, Johan (statsminister)	7, 478
Nyhus, Emil	50, 194, 200, 212
Næss, Nic.	22, 23, 56, 95, 118, 206, 315, 341, 344, 346, 352, 373
Olsen, Harald	386, 420
Olsen, Kristian	317, 322, 343
Olsen, Ambrosius	256
Olsen, Erling	166
Olsen, Ingvald	47, 93, 96, 321, 323, 350, 422
Olsen, Rolf	153, 223, 343, 477
Olsen, Martin	308
Olsen, Trygve	50, 375
Olsen, Ruth	225, 422
Opsahl, Birger	111, 202, 227, 280
Rasmussen, Rasmus	25, 29, 46, 50, 55, 64, 165, 350, 397
Rislaa, Terje	55
Rounge, S.	49, 435, 436
Reutz, Johanne	217, 228
Ruud, Arthur	27, 56, 64
Ruud, Anton	121, 201, 290, 387, 428
Raaen, Albert	53, 151, 249, 320
Thorbjørnsen, Frithjof	388
Tangen, Jens	22, 24, 26, 49, 79, 97, 137, 180, 201, 204, 244, 291, 386, 390
Teigen, Jens	165
Thoresen, Rolf	122, 321, 390
Thorstensen, Th.	26, 93, 204, 207, 389, 476
Torkildsen, Emil	31, 50, 222, 319, 343, 344, 348, 453
Torp, Oscar	126, 161, 261, 286, 403, 436, 477, 480
Tranmæl	22, 23, 108, 127, 161, 235, 236, 313, 369, 376, 455
Tømmeraas, Karl	32, 64, 92, 158, 345, 347, 389
Pedersen, Johan	123, 414
Pettersen, Alf	28, 117, 207
Sandvik, Johan	65
Schewernels, Walther	106
Skårvold, John	32, 234
Stang, Armand	158, 389
Stenklev, Edv.	53, 207, 332, 423
Strøm, C.	152, 168, 227, 338, 350, 386
Svendsen, Hartvig,	56, 388, 430
Sørum, H.	32, 51, 107, 163, 211, 220, 285, 442, 474, 476
Skogly, Oskar	339
Strømsvaag, Lars	161, 208, 284
Strømmen, Martin	169, 223
Sletten, Olaf	246, 390
Vestad, Peder	204

XI

	Side
Volan, Elias	53, 94, 109, 164, 281, 320, 341, 342, 343, 475
Vuori, A. Eero	10
Wærrig, Osvald	93, 210, 354
Wigaard, Halfdan	389
Ødegaard, Johs. M. P.	79, 157
Ødegaard, P.	78, 204, 208, 229, 331, 435
Øyan, Bendik	205

Kongressens åpning.

Klokken 10 formiddag, mandag den 23. mai 1938, sammentrådte i den store sal i Folkets Hus i Oslo, representantene til Arbeidernes faglige Landsorganisasjons 15. ordinære kongress.

Efter at kongressen var fotografert, blev åpningshøytideligheten innledet med at et salongorkester under *Jolly Kramer-Johansens* ledelse spilte en potpourri over nyere arbeidersanger, hvorefter *Arne Paasche Aasen* leste en prolog ledsaget med musikk av Tsjaikowskys 5. symfoni, hvorefter operasanger *Erling Krogh* sang Fagforeningssangen, Rondane av Grieg og Samholdssangen med tekst av Arne Paasche Aasen og musikk av Kramer-Johansen. Dette innslag i kongressens program blev hilst med begeistret bifall.

Landsorganisasjonens formann *Olav Hindahl* slo derpå til lyd og uttalte:

Vi vil i nogen få ord minnes en del av våre fremste tillitsmenn som er gått bort siden vi sist hadde vår kongress:

Ludvig Johansen, Norsk Formerforbunds formann gjennom mange år døde den 18. november 1935, 62 år gammel.

Ludvig Johansen var en dyktig og innsiktsfull organisasjonsmann som nød både sine kollegers og de øvrige organiserte arbeideres tillit. Han var en enkel og rettlinjert mann i all sin ferd.

Sigurd Forbord, Transportarbeiderforbundets formann, døde den 16. februar 1936, bare 53 år gammel.

Sigurd Forbord var en høireist og sympatisk organisasjonsmann, og han var en i ordets aller beste betydning en sterk mann, som hadde mot til å ta standpunkter og som gikk inn for sine meninger med full kraft.

Forbord var en utmerket organisasjonsmann — en evnerik fører og en trofast kamerat.

Arnt Aamodt, hovedkasserer i Jern- og Metallarbeiderforbundet, døde den 23. juli 1936, 65 år gammel.

Aamodt blev medlem av sitt forbund allerede i 1892 og var således nærmest en av pionerene innen norsk fagbevegelse. Aamodt blev valgt til varamann i sekretariatet i 1905 og på kongressen i 1907 blev han valgt til medlem. I 23 år var han kasserer i sitt forbund. Aamodt var en traust organisasjonsmann som utførte sitt arbeide til alles tilfredshet.

Nils Norheim, faktor i Stavanger, døde den 14. august 1936, bare 57 år gammel.

Norheim hadde gjennom årenes løp en rekke tillitshverv både i den faglige, politiske og kooperative bevegelse i sin hjemby.

Han var i mange år medlem av D. N. A.s landsstyre og i Landsorganisasjonens representantskap.

Norheim var kjente som en steil og pågående natur, men han var også et arbeidsjern i all sin virksomhet og usvikelig trofast og ærlig i sitt organisasjonsarbeide.

Også våre naboland Sverige og Danmark har i den forløpne periode mistet et par av sine fremtredende ledere.

Den svenske landsorganisasjons formann, Edvard Johansson, døde 25. januar 1936, 53 år gammel. Johansson var ofte gjest på våre fagkongresser og hans innlegg i debattene var alltid preget av sund fornuft og en sikker vurderingsevne. Johanssons død betyr ikke bare et tap for den svenske landsorganisasjon. Han var høit aktet og æret overalt for sin reelle og greie opptreden.

Vilhelm Nygaard, den danske landsorganisasjons formann, døde 6. november, 64 år gammel. Vi husker Nygaard som den skarpe, men samtidig muntre replikkens mester. Han vil bli dypt savnet av arbeiderne i alle nordiske land.

Hver på sitt område og innen de forskjellige organisasjoner har de som er gått bort satt merker etter sig. Vi hedrer best deres minne ved å fortsette det arbeide som de har måttet gå fra. (Denne del av formannens tale påhørtes stående.)

Og formannen fortsatte:

Kamerater!

På sekretariatets vegne ønsker jeg alle representanter og gjester vel møtt til Arbeidernes faglige Landsorganisasjons 15. kongress.

For første gang i Landsorganisasjonens historie har vi den glede å ha representanter for den norske regjering til stede på vår kongress.

Vi har også den ære å telle en del av Den faglige Internasjonales styremedlemmer blandt våre gjester. Nettop fordi det har hendt — og daglig hender — så meget av overordentlig stor betydning for arbeiderklassen ute i Europa — siden vi holdt vår siste kongress — setter vi dobbelt pris på å ha så mange representanter fra de organisasjoner vi samarbeider med både i utlandet og i vårt eget land.

Aldri tidligere har vi hatt større behov for å virkeliggjøre den gamle, kjente sats: «Arbeidere i alle land foren dere». For det er bare en sterk og intimt samarbeidende fagbevegelse som kan slå tilbake alle de angrep som rettes fra de totalitære staters side for å knuse folkestyre og friheten. Bare ved en enig og besluttosom opptreden fra den internasjonale arbeiderklassens side er det håp om å bevare demokratiet og freden i Europa.

Verden er blitt fredløs. Den lever i en tilstand midt imellem fred og krig.

I Spania kjemper italienske og tyske tropper sammen med Francos marokanere imot den folkefront som støttes av de demokratiske land. Middelhavet er fullt av krigsskib for at blokaden skal bli mest mulig effektiv. Østerrike er utslettet som nasjon.

Tsjekkoslovakia står omringet av hel- og halvfascistiske stater. Tyskland kan før noen aner det gå til angrep for å realisere sitt mål om et stor-Tyskland.

I Øst-Asia kjemper japanske og kinesiske millionhærer. Men dette er ikke alt. I de totalitære stater er individene gjort til militære slaver fra barndommen og til oldingalderen.

I alle land er opprustningsindustrien svulmet op, mens den produksjon som tjener fredelige formål så vidt holder hjulene i gang.

Det foregår en hissige presse- og radiokamp for å påvirke folkeopinionen.

I stort og smått forberedes en omlegning av samfundene — bort fra fred og frihet.

Det ser ut som som hele verden bare tenker på disiplin, mobilisering og krig. Er ikke dette i korte trekk et bilde av verdenssituasjonen idag.

Vi vet også at verden på så mange områder bl. a. på grunn av flyveteknikkens utvikling er blitt så mye mindre enn før.

Braker det løs ute i verden, har vi i det rolige hjørne av Europa ingen garanti for at vi kommer til å stå som tilskuere.

På dagsordenen er satt op: Kampen mot krig og fascisme. Under dette punkt får en høve til å komme nærmere inn på situasjonen.

Vi som er samlet til kongress for å rådslå om våre framgangslinjer bør også ved våre overlegninger ta tilbørlig hensyn til den truende og alvorlige internasjonale stilling vi befinner oss i. Det maner oss til i våre vedtak å vise at vi forstår at det hviler et tungt ansvar på oss. Vi skal fortsette arbeidet for å befeste og styrke stillingen i vårt eget land, men vi skal heller ikke glemme at vi er medkjempere i den internasjonale arbeiderklassens armé.

Mens den internasjonale situasjon er til det ytterste mørk er stillingen i Norden og Norge en ganske annen.

Politisk blev arbeiderklassens stilling styrket ved stortingsvalget i 1936, likeledes ved kommunevalgene ifjor. Vi har i over 3 år hatt en arbeiderregjering og dens posisjon i brede lag av folket er urokkelig. Det har vært et godt samarbeide mellom Det norske Arbeiderparti, Arbeiderregjeringen og Landsorganisasjonen. Fagorganisasjonen har aktivt gått inn i valgkampen og derved også vist at den erkjenner at der må være et intimt samspill mellom alle arbeiderklassens organisasjoner, skal der opnåes resultater til fordel for det arbeidende folk. Men fremfor alt kan vi konstatere en veldig vekst innen de fagorganisertes rekker.

Da vi hadde vår forrige kongress for nøyaktig 3½ år siden, var det ved utgangen av 1934 172 513 medlemmer i 2211 avdelinger tilsluttet Landsorganisasjonen.

Pr. 31. desember 1937 var medlemstallet øket til 323 156, fordelt på 3 352 avdelinger. Bare i løpet av året 1937 er det kommet 48 000 nye medlemmer. Eller med andre ord: Medlemstallet er fordoblet i løpet av 4 år. Idag kan vi regne med ca. 340 000 medlemmer.

La oss bare ikke beruse oss i nasjonal selvforherligelse! Ikke noeu gang var veien kortere mellom seier og nederlag, enn i vår tid.

Det finnes både sterkere og større fagorganisasjoner enn den norske

som er falt sammen som korthus, tiltross for de bedyret at det ingen grobunn var for fascisme eller nazisme.

Hvis vi ikke forstår vår tid, og de oppgavene den stiller oss overfor, kan vi få tilbakeslag som kan ha skjebnesvangre følger for år framover.

Ikke minst gjelder dette for fagbevegelsen — for ryggraden i arbeiderbevegelsen.

Fagbevegelsen har i de siste årene nærmest hatt en eksplosiv vekst. I den tid arbeiderregjeringen har sittet ved makten har dette gjort sig sterkt gjeldende. Det som er av den aller største interesse i forbindelse med denne rike vekst, er at den delvis skyldes en nyorganisering av befolkningsgrupper som tidligere hadde stått fremmede overfor fagorganisasjonen.

Skog- og landarbeidere, sjømenn, fiskere og fangstmenn, funksjonærer i private og offentlige virksomheter og tjenestemenn er organisert i forbund som teller titusener av medlemmer. Landsorganisasjonen med sine 340 000 medlemmer er landets største folkebevegelse — den representerer alle fag og næringer. Idag kan vi si at intet skjer i landets politiske og økonomiske liv uten at arbeiderne gjennom sine organisasjoner er med og setter sitt stempel på det.

Hvis denne vekst av nye medlemmer hadde funnet sted i såkalte normale tider, vilde den stillet fagorganisasjonen overfor nye oppgaver. Nu skjedde tilstrømmingen til organisasjonene under en krisetid, som man aldri tidligere har oplevet i vår tid.

For snaue 10 år siden var fagbevegelsen et uttrykk for håndverks- og industriarbeidernes kamp for bedre lønns- og arbeidsbetingelser. Det er fremdeles disse arbeidere som utgjør kjernen i våre organisasjoner og flertallet av medlemsstokken. Under den krise som satte inn fra 1931 og årene utover sank levestandarden for de folk som er beskjeftiget i modernæringen: jordbruk, skogbruk og fiskeri. Det fantes bare en utvei til bedring av disse befolkningsgruppers kår. Det var å bedre næringenes økonomi. Der intet finnes har også keiseren tapt sin rett. De vanlige faglige kampmidler, streik og lønnsbevegelser var her praktisk talt uten virkning.

Kampen måtte føres over på et politisk plan. Det var det den krisepolitikk betydde som Arbeiderpartiet og Landsorganisasjonen førte fram gjennom arbeiderregjeringen.

Denne krisepolitikk som delvis måtte finansieres gjennom øket beskatning av arbeiderklassen, førte til en bedring i levestandarden for de dårligst stillede grupper. Derved blev deres kjøpekraft bedret, slik at de igjen kunde foreta innkjøp av industrivarer. Men på den måten fikk håndverkere, industriarbeidere og funksjonærer ny tilgang på arbeide.

Å skape en rettferdigere fordeling ved å heve de laveste lønninger, er en av de nærmeste oppgaver i norsk fagbevegelse idag. Det kriseprogram som blev lagt fram og den politikk som er ført fra arbeiderklassens side, har hatt sin store misjon — ikke bare *utad* overfor våre motstandere. Men også *innad* i bevegelsen blev sinnene skaket op.

Mange syntes nok at det var *høit flyvende* planer, som intet hadde med det virkelige liv å bestille. Vi fikk begge bena plantet på jorden og måtte ta op til revisjon mange av de problemer vi hadde tumlet med

når det gjelder kampen på det politiske område. Rusket oss op og tvang oss til å bli mer virkelighetsnære. Mange problemer å ta fatt på. Jeg tror vi kan uttrykke det slik at krisen gjorde det klart for oss: Istedenfor bare *kamp* mot de eksisterende bedrifter, begynte vi likeså meget å tenke på: Hvordan vi skal få *reist* nye bedrifter på bena for derved å skaffe folk beskjeftigelse.

Arbeidsreising og kontroll med de forskjellige næringer er idag blitt aktuell politikk og i dette arbeide er selvsagt fagorganisasjonen i høyeste grad interessert. I det hele tatt: *Fagorganisasjonens* stilling til kampen om samfundsmakten blir et centralt spørsmål som *binder* fagorganisasjonen og partiet mere intimt sammen.

I fagorganisasjonens barndom og langt op i slyngelalderen hadde man intet hensyn å ta til de borgerlige styrte kommuner. Og en arbeiderregjering kunde man knapt tenke sig muligheten av. Som tidligere nevnt er fagorganisasjonen idag det organisasjonsmessige uttrykk for arbeiderne i alle næringsgrener. Vi kan ikke derfor *bare* drive en snever industriarbeiderpolitikk. Der må drives samfundspolitik. Ikke minst av hensyn til de arbeidsløse er det blitt en tvingende nødvendighet.

Også arbeidsløsheten *tvang* fagorganisasjonen over i *aktiv* samfundspolitik.

Naturligvis har fagorganisasjonen i Norge gjennom alle år i en viss grad ført samfundspolitik, selv om det først er krisen og den truede fascisme som setter den *framst* på dagsordenen. Hvordan har så fagorganisasjonen i den forløpne periode hevdet sig overfor våre motstandere, hvis vi bedømmer dette ut fra et faglig synspunkt. Den forrige kongress påla det nye sekretariat å få i stand en hovedavtale med Arbeidsgiverforeningen.

Hovedavtalen skulde ikke omfatte bestemmelser om lønns- og arbeidsvilkår — eller andre ting av økonomisk eller faglig karakter. Det var ikke så lite av et politisk spørsmål å få ophevet de avstemningsregler som Stortinget hadde *fastsatt* ved lov skulde være gjeldende, og likeledes å få ophevet høiesterrettsdommen av 1934 angående fagorganisasjonens fortsatte rett til å benytte den kollektive opsigelse ved streiker og sympatistreiker. Men begge disse ting blev opnådd ved at hovedavtalen blev inngått i 1935.

Med hensyn til lønningene så gjennomførtes det lønnsforhøielse i 1935 som beløp sig til ca. 8 millioner kroner for omkring 115 000 mann. D. v. s. en gjennomsnittlig forhøielse pr. mann av kr. 93.48 eller omkring 2.7 pct.

Vi skal da huske på at 1935 blev betegnet som prolongasjonsåret.

Ved tariffrevisjonen i 1936 blev det oprettet overenskomster i et antall av 1739 omfattende ca. 140 000 arbeidere. Den samlede lønnsforhøielse var henvend 21 mill. kroner.

1937 var et rikt og beveget arbeidsår for fagorganisasjonen. Tariffrevisjonen omfattet vel 200 000 arbeidere. Det samlede lønnstillegg som blev gjennomført beløper sig til ca. 69 mill. kroner. Legger vi så sammen de lønnsforbedringer som er opnådd i kongressperioden kommer vi til følgende tall:

I 1935	ca.	8 millioner kroner.
I 1936	«	21 —«—
I 1937	«	69 —«—

Ca. 98 millioner kroner.

Ved indeksreguleringen januar 1938 på gjennomsnittlig ca. 7.5 pct. lønnsforhøielse er tallet anslått til en ca. 16—20 mill. kroner. Det samlede lønnstillegg beløper sig altså til ca. 115 millioner kroner.

Men skal vi gjøre op status må vi også ta med den sociale erobring ved at ferien blev forlenget fra 8—9 dager til 12 arbeidsdager for omkring 100 000 arbeidere.

Jeg tror at vi kan fastslå at der ved tariffrevisjonen i 1937 for enkelte fag og industrier ikke er opnådd bedre resultater siden høikonjunkturens dager i 1917—1920.

Enkelte vil vel iår som tidligere øve sin kritikk over det arbeide som er utført i den forløpne periode. Sekretariatet tar gjerne imot saklig kritikk, men la oss være enig om at vi på denne kongress skal være fri for høistemte revolusjonære bravader og demagogiske talemåter.

Med takk mottar vi også en opmuntring i vårt arbeide, hvis nogen vil skjenke oss den.

Vi har på dagsordenen iår som før en hel del gamle kjenninger, men situasjonen har utviklet sig slik at det kan være nødvendig å se på de forskjellige spørsmål ut fra de erfaringer vi har høstet.

Forholdene er i adskillige tilfelle sterkere enn menneskene. En levende fagbevegelse må derfor også ha evnen til å fornye sig og ta op de forskjellige problemer som reiser sig til ny prøvning.

Så lenge fagorganisasjonen utgjorde en liten flokk i opposisjon til *alt* og *alle* var kampen enkel nok.

Idag da arbeiderbevegelsen i Norge med stor politisk makt skal styre et samfund hvor kapitalistene sitter i alle økonomiske nøkkelstillinger, står vi i en ytterst vanskelig og farlig stilling.

Samtidig gjør sterke reaksjonære strømninger sig gjeldende både ute og hjemme. Stillingen stiller krav — ikke bare til *solidaritet*, men også til klokskap, tenksomhet og framsyn. Kort og godt krav til opplysning om sociale, økonomiske og politiske forhold.

Det vil avhenge av vår egen stilling til dagens aktuelle oppgaver, hvor snart vi skal vinne makten i samfundet. Medlemmene selv avgjør kursen i sin daglige virksomhet på arbeidsplassen og i organisasjonene.

Her blir evnen til å bedømme helhetssituasjonen avgjørende for utviklingens gang mot seier eller nederlag. Vi lager på sett og vis vår egen historie.

Jeg vil uttale håpet om at kongressen ved sitt arbeide og sine beslutninger gir uttrykk for at fagorganisasjonen i Norge er klar over at deres stilling-tagen til de samfundsprøblemer vi har å løse også er avgjørende for hele landets framtid.

Med disse ord ønsker jeg på ny alle velkommen og erklærer Landsorganisasjonens 15. kongress for åpnet. (Livlig bifall.)

Formannen presenterte derefter gjestene for kongressen. Dessverre

hadde presidenten for Den faglige Internasjonale, Walter Citrine, England, måttet reise tilbake etter Fag-Internasjonalens møte. Det samme var tilfelle med C. Mertens, Belgia, R. Tayerle, Tsjekkoslovakia, og E. Kupers, Nederland. Den faglige Internasjonale var representert ved Walter Schevenels, Frankrike, H. Jacobsen, Danmark, Leon Jouhaux, Frankrike, og G. Stolz, Frankrike. Fra den spanske landsorganisasjon møtte Vega. Fra De samvirkende Fagforbund i Danmark: Eiler Jensen og Waldemar Jensen. Finnlands Fackföreningers Centralförbund: Eero A. Vuori. Landsorganisasjonen i Sverige: August Lindberg og Johan Larsson. Av norske gjester møtte: Statsminister Nygaardsvold, justisminister Lie, ordfører Trygve Nilsen for Oslo by. Det norske Arbeiderparti: Oscar Torp, Einar Gerhardsen og Sigrid Syvertsen. Norges koop. Landsforening: Andr. Juell, Randolph Arnesen og Jens Teigen. Arbeidernes Idrettsforbund: Rolf Hofmo. Arbeidernes Avholdslandslag: Thina Thorleifsen. Fram-Fylkingen: Ola Brandstorp. Arbeidernes Ungdomsfylking: Gunnar Sand og Trygve Bratteli. Arbeidernes Oplysningsforbund: Haakon Lie.

Gjestenes hilsningstaler.

Olav Hindahl gav derefter ordet til gjestene og begynte med den norske regjerings representant

Statsminister *Johan Nygaardsvold* som uttalte: På regjeringens vegne skal jeg få takke for innbydelsen til å overvære forhandlingene. Det er ofte sagt at vi lever i organisasjonens tidsalder og det er nå mere riktig enn nogensinne. Det blir vanskeligere for den enkelte å hevde sig og man er blitt nødt til å slutte sig sammen alle fag og yrker til vern om felles interesser. Her har lønnsarbeiderne gått i spissen og vært foregangsmenn. Det er heller ikke noget merkelig i det når en ser på arbeidernes kår op gjennom årene. De forstod at samhold var forutsetningen for å skape bedre og leveligere vilkår. En innsats enkeltvis forstod de ikke førte frem, men at samhold og sterke organisasjoner måtte til. Organisasjonens motstandere sier så ofte at vår tids organisering på alle områder hindrer det enkelte individs utvikling og det anvendes særlig overfor våre organisasjoner. Man sier også at de fordeler som er nådd er en følge av selve samfundsutviklingen. Men da glemmer man at det er ved sine organisasjoner at arbeiderne er nådd frem til medbestemmelserett og til større frihet. Organisasjonen skal ikke kue eller hindre det enkelte individs rett til utfoldelse, men den skal fremelske solidariteten mellom menneskene, individene, og efter hvert innen hele samfundet. Det har tatt oss nogen tid det første, men vi har lært det og det vil ta oss nogen tid å få lært det neste, men vi skal klare det også. Denne kongress vil få store og viktige saker å ta stilling til. Vi har opgangstid, men det er nu tegn til skygger i fremtidsutsiktene. Forholdene ute i verden vil kunne bringe oss i vanskeligheter. Det er mitt håp at kongressen vil bidra til å gjøre arbeiderklassen til den førende og frelsende i de fremtidige kamper som både vi og alle andre samfund står overfor. Vi skal ta lærdom av det som er hendt andre steder og bygge op vår organisasjon i samvirke med det hele arbeidende folk til vern for arbeiderne.

dernes rettigheter og til vern om individenes utfoldelse. Vi skal ikke tro at vi sitter trygt her på berget. Med disse ord vil jeg ønske hell og lykke til med de kommende forhandlinger og for Landsorganisasjonen. (Bifall.)

Ordfører Trygve Nilsen: Kamerater. Jeg fremfører overfor sekretariatet en dypfølt takk for at det gitt oss anledning til på denne måte å overbringe kongressen en hilsen fra det arbeiderstyrte Oslo. Vi ønsker dere på det hjerteligste velkommen til byen og vi ønsker at dere skal føle dere helt hjemme her. Vi ser i denne kongress større betydning enn tidligere sett ut fra forholdene rundt om i verden. Vi ser at i mange andre land har arbeiderklassen vært prisgitt de reaksjonære krefter og er blitt satt utenfor. Vi har det heldigvis anderledes i vårt land og derfor ligger det større betydning i denne kongress enn de tidligere. Det store medlemstall i Landsorganisasjonen og de posisjoner den har vunnet, gir styrke til oss alle. Vi vilde heller aldri hatt flertallet i Oslo uten en sterk og handlekraftig fagorganisasjon. Vi vil gjerne vise dere hvad Oslo er, at arbeiderstyret har omstøpt byen til en *arbeidets by*. Jeg håper deltagerne får anledning til å se Vi Kan-utstillingen. Da vil de få se et tversnitt gjennom byens arbeidsliv. Velkommen til Oslo. (Bifall.)

Leon Jouhaux: Kamerater. Jeg må be om undskyldning for at jeg ikke kan tale til dere på norsk, men må uttrykke mig på mitt eget sprog. Det er mig en glede å kunne overbringe en hilsen fra I. F. C. samtidig som jeg vil overbringe en hilsen fra den franske Landsorganisasjon. Situasjonen er truende og vi ser hvordan fascismen optrer og tvinger folk etter folk i slaveri og truer hele verden. Vi ser dem optre i Asia og sogar i Afrika. I Spania forsøker de å kvele republikken, de truer Tsjekkoslovakia. Hvis fascismen imorgen kan notere sig en ny seier vil friheten ophøre. Og hvad er civilisasjon uten frihet? Alt ser ut til å gå galt hvis vi ikke makter å reise det fredselkende folk til motstand og kamp. Det er først og fremst arbeiderklassens sak. Hvis vi ikke klarer å skape internasjonal enhet i våre rekker, hvordan skal vi da med hell kreve at våre regjeringer skal skape samarbeide mellom folkene, før vi selv oppretter den faglige enhet. Den må til. Den er på marsj og må realiseres fordi menneskene trenger denne enhet. Jeg er sikker på at den dag kommer da hele verdens arbeidere kan feire denne enhet og samling. Våre oppgaver består i å tjene denne sak. Våre nasjonale aksjoner må samordnes med den internasjonale aksjon. Det finnes ingen isolert nasjonal trygghet, men bare internasjonal sikkerhet. Hvis vi nøier oss med begrensede nasjonale oppgaver, da går vi nederlaget i møte. Fascismen taler om en ny civilisasjon, som om det kan finnes nogen civilisasjon uten frihet. Se på arbeiderne i disse land og deres stilling. De har slaveri og øine til å gråte over sin tapte frihet. Men vi skal ikke gråte, vi skal gå videre og rekke hånden frem og samlet marsjere — arbeidere i alle land — til nye seire. (Bifall.)

August Lindberg: Norske kamerater. Det er mig en stor tilfredsstillelse å overbringe representantene en hilsen fra de faglig organiserte arbeidere i Sverige. Det er sikkert også dere bekjent at fagorganisasjonen i Sverige er steget sterkt. Den svenske Landsorganisasjon er

relativt sett den sterkeste i verden. Vi har omkring 850 000 medlemmer. Ved siden herav har vi også et sterkt socialdemokratisk parti og vi har en regjering som ledes av socialdemokratiet og vi har en sterk forankring rundt i landets kommuner. Det er neppe en sak eller hendelse hvor ikke arbeiderklassen på et eller annet vis er med og har medbestemmelse over. Vi er i enkelte industrier 100 procent organisert. Men vi har i enkelte andre som skogs- og landarbeiderne, hvor vi har store reserver som det gjelder om å få med i vårt arbeide. Likedan i handelen. Vi regner med at vi ved å få disse reserver med vil komme op i omkring 1 million medlemmer. Vi har hatt adskillige lønnsbevegelser. Siste år hadde vi således lønnsbevegelser omfattende 400 000 fagorganiserte, og året forut for omkring 100 000 medlemmer. Lønnsbevegelsene har som resultat vært noget ujevn, forsåvidt som skog- og landarbeiderne ikke har fulgt med i den almindelige opgang. Men vi gjør alt for å få dem op etter de øvrige lønsmottagere. Ved de lønnsforhandlinger vi nu har hatt, har vi slått inn på en ny metode. Vi har nemlig i større grad enn tidligere søkt å føre forhåndsforhandlinger uten å si op de gamle avtaler. Ved denne metode har man søkt å komme vekk fra den uro som en opsigelse av avtalene tidligere har ført til f. eks. innenfor eksportindustrien, når det hele likesom har vært på det uvisse. Arbeiderne har også interesse av at industrien ikke uroes unødvendig. Når man kommer frem til fordelingen av den fortjeneste som en industri gir, opstår der naturlig nok motsetningsforhold. Det var også i naturlig sammenheng hermed at det største forbund i vår landsorganisasjon, nemlig Jern- og Metallarbeiderforbundet, på vår forrige kongress fremsatte et forslag om at man ved lønnsbevegelser måtte ta sikte på hele næringslivet og se å komme bort fra gruppeinteressene. Fagorganisasjonen har nemlig nu større ansvar for den hele befolknings lønns- og arbeidsforhold enn tidligere. Arbeiderklassen må derfor også mer positivt vise interesse for næringslivet. Skal man nå frem her må arbeiderklassen innta en annen stilling enn tidligere, men det sier også at arbeiderne må være medbestemmende. Landsorganisasjonen har nedsatt en komité som arbeider med dette og man kan vel si at det er et problem som går utover rammen av det fagorganisasjonen tidligere var innstilt på og arbeidet efter. Også i Sverige har vi som i andre land hatt forsøk på å søke å binde fagorganisasjonens virke. Gjentatte ganger har det således vært fremmet forslag i den retning, men det har lyktes partiet å hindre disse kneblingsforslag. Nu har Landsorganisasjonen sammen med Arbeidsgiverforeningen tatt op alle disse ting for å søke å få det vekk fra lovgivningsmakten. Vi har herunder også søkt å få medbestemmelsesrett ved antagelse og opsigelse av arbeidere, en sak som vi håper å kunne løse om ikke altfor lenge. Idet jeg takker for innbydelsen, ønsker jeg deres organisasjon fortsatt fremgang og hermed ønsker jeg til lykke med det forestående arbeide. (Bifall.)

Eiler Jensen: På den danske fagorganisasjons vegne bringer jeg en takk for innbydelsen. Vi står i naturlig samhörighet med de norske arbeidere og har derfor sett hen til denne kongress med den største interesse. Det skandinaviske samarbeide er blitt utbygget videre siden vi sist var samlet og vi har nettop sett at Faginternasjonalen, hvortil også

deres organisasjon er tilsluttet, har hatt sitt sammentrede her i byen. Jeg har nettop vært i Estland, hvor diktaturet har slått den frie fagbevegelse ned. Da de hørte at jeg skulde reise til de norske fagorganisertes kongress bad de mig om å medta den hilsen til den norske Landsorganisasjon og dens medlemmer og de uttalte håpet om at det snart måtte lykkes dem å komme frem til den samme stilling som den som de nordiske arbeidere inntar. Når det gjelder organisasjonsforholdene så har vi 13 procent av befolkningen organisert i Samvirkende Fagforbund. Vi har videre ikke bare oppnådd en almindelig lønnsforbedring, men også maktet å få en virkelig forhøielse av real-lønningene og vi har klart å heve lønnsforholdene for de lavest lønnede. Det har under vårt arbeide vært det beste samarbeide med regjeringen og vi har nu nettop fått gjennomført en lov om 14 dagers ferie med en overgangsbestemmelse for 1 år. De danske arbeidere forstår tilfulle nødvendigheten av å stå samlet, og at en fri fagbevegelse henger sammen med demokrati. Mange av de saker som dere skal behandle her, som organisasjonsformene, medlemskapet og opplysningsvirksomheten er saker som er aktuelle også hos oss og vi vil derfor med interesse følge forhandlingene. Vi håper at resultatet av forhandlingene må være en ytterligere understreken av demokratiet. Med disse ord ønsker jeg kongressen til lykke med arbeidet. (Bifall.)

A. *Eero Vuori*: Jeg har den glede å overbringe en hilsen fra den finske landsorganisasjon. Det har alltid hersket en klokkekjærlighet til de norske klassefeller. De øvrige arbeidere i Norden behøver ikke av den grunn være sjalu. Vi har jo stått utenfor Fagforenings-Internasjonalen, men er nu likesom dere kommet med. De mange vanskelige år og splittelsen som vi hadde, skulde være vel kjent her så det er unødvendig å komme inn på det ved denne leilighet. Etter hvert har det imidlertid lykkes oss å bygge op igjen vår organisasjon. Ifjor øket fagbevegelsen sitt medlemstall med ca. 20 000 og mens vi ved slutningen av 1935 hadde omlag 34 000 medlemmer regner vi nå med ca. 68 000 medlemmer. Det største tall av fagorganiserte hadde vi foran borgerkrigen med 160 000 medlemmer og foran sammenbruddet i 1930 90 000 medlemmer, men i vanlige år har det heller vært under enn over 50 000 medlemmer. Totalantallet av tariffrevisjoner ifjor var 454, av hvilke ca. 440 førte til åpen konflikt. Et tilfredsstillende resultat oppnåddes i 431 tilfelle, mens 19 blev resultatløse. Tariffrevisjonene berørte sammenlagt 115 000 arbeidere og 1 534 arbeidsgivere. Vi må ofte føre en hård kamp for krav som de øvrige arbeidere i Norden forlenget er nådd frem til. Således må vi ofte føre kamp om selve retten til kollektive avtaler. Vi har derfor meget ofte måttet føre kamper om ting som for de andre arbeidere i Norden er de naturligste ting av verden. Jeg konstaterer imidlertid at vi i Finland atter har en landsorganisasjon som kan støtte op om arbeiderklassens interesser. Vi bare håper at det må lykkes oss å nå frem til samme styrke som den de øvrige fagorganiserte i Norden er nådd frem til. Med håpet om de beste resultater av deres arbeide, hilser jeg på ny fra de finske fagorganiserte arbeidere. (Bifall.)

Viceformannen i den spanske landsorganisasjon, *Vega*, blev hilst med spontant bifall, da han inntok plassen på talerstolen. Han uttalte:

Jeg er glad for at vi ved at Faginternasjonale representantskap er holdt i Oslo, har fått høve til å komme i kontakt med den norske fagorganisasjon. Oprøret i juli 1936 blev planlagt sammen med den tyske og italienske regjering og oprøret blev reist mot republikken som vilde søke å heve det kulturelle nivå for det arbeidende folk i Spania. Det spanske proletariat stilte sig samlet til forsvar for republikken og folkets bevæbning blev organisert fra Madrids Folkets Hus. Arbeiderklassen i Spania er forvissset om at denne kamp skal krones med seier. Den spanske landsorganisasjon står solidarisk med regjeringen. Vi skal seire og det skal bli en seier for hele det internasjonale proletariat. Vi kommer til å føre kampen frem til seier over oprørerne og videre som et samlet *spansk folk*. (Sterkt bifall.)

Olav Hindahl foreslo at kongressen sendte en hilsen til den spanske landsorganisasjon. Forslaget blev enstemmig vedtatt.

Einar Gerhardsen: På vegne av de samarbeidende norske organisasjoner hilser vi fagorganisasjonen og uttaler håpet om at forhandlingene må resultere i at arbeiderklassen kommer målet for sin virksomhet nærmere. Vi er nådd langt frem og står overfor erobringen av flertallet i landet. Nye befolkningslag er kommet med i våre organisasjoner og politisk står vi sterkt og har nådd frem til regjeringsmakten. I dette arbeide og resultatet har fagorganisasjonen sin store andel. Den har sveiset arbeiderne sammen. Vi har gjort *Norge for folket* til vårt slagord. Hermed mener vi i første rekke *det arbeidende folk*. Men vi må være opmerksom på at vi må anskue dette med det arbeidende folk anderledes enn hvad vi tidligere har vært vant til. Industriarbeiderne alene er ikke nok, de kan ikke alene nå frem til maktovertagelsen. Det gjelder om å få de øvrige befolkningslag med som skogs- og landarbeiderne, fiskerne, funksjonærene. Målet for Landsorganisasjonen må derfor være å få alle disse med. Utenfor står ennå 2 store grupper — bøndene og fiskerne. Landsorganisasjonen har sagt fra om at fiskerne bør slutte sig til fiskarlagene og være med på å utbygge disse. Og vi må arbeide videre på å få landsbygdens befolkning med. Et godt samarbeide med disse grupper av befolkningen vil gi oss det aller beste grunnlag i vårt videre arbeide. Vårt mål er et socialistisk Norge. Veien hertil går gjennom et positivt byggende arbeide, som kan føre nye grupper til oss. Vi må derfor også alltid i vårt arbeide se på de fremstøt som gjøres som ledd i den samlede fremmarsj. Man må se det hele i sammenheng, at det gjelder hele arbeiderklassens felles interesser. Derfor gjelder det om å utbygge folkemakten. Og vi har her et stort ansvar. Det faglige og politiske samarbeide i vårt land kan godt tjene som mønster for mange andre. Og det er dette intime samarbeide som skal prege det videre arbeide. Dette er viktigere enn alt annet. Vi føler vår avmakt, spesielt når vi hører vår spanske gjest, at vi ikke kan gjøre mere. Men det må være vår plikt først og fremst å sørge for å underbygge friheten i Norge og sette oss det motto at vi aldri vil opgi friheten. Med sterke organisasjoner så skal vi klare dette, og hvis det gjøres forsøk på å slå friheten ned så skal de møte en ubrytelig mur og bak denne sterke, villende krefter. Jeg ønsker de beste resultater og håper at vedtakene blir sådanne at de samler og styrker. (Bifall.)

Andreas Juell: På vegne av Norges kooperative Landsforening har jeg den ære å overbringe vår hilsen og takk for innbydelsen til denne kongress.

Det er oss en glede å få anledning til å delta i den faglige Landsorganisasjons kongress. For det ene er en betydelig del av kooperasjonens medlemmer også medlemmer av den faglige organisasjon, og for det annet er det flere likhetspunkter mellom våre organisasjoner. Begge er økonomiske organisasjoner som har til formål å fremme sine medlemmers interesser, og begge er bygget op på frivillig tilslutning og demokratisk styresett. Og vår fremgang er betinget av at der i landet råder organisasjons- og yringsfrihet og folkestyre.

Visstnok er våre organisasjoners virkemidler høist forskjellig. Fagorganisasjonen søker å skaffe sine medlemmer høieste lønn for sitt arbeid, mens kooperasjonens oppgave er å skaffe sine medlemmer mest mulig varer for pengene. Vi skal gjøre pengene drøiere ved at varene blir billigere, slik at vi når frem til den billigste og riktigste pris. Den økonomisk forstandige mann er derfor medlem av begge organisasjoner og sikrer sig derved at han virkelig beholder de opnådde fordeler. Det er lite vunnet ved å få økede lønninger, når varene stiger i pris slik at hele lønnsøkningen forsvinner. Den eneste vei til å bevare de opnådde fordeler, slik at levestandarden stiger, er den som samvirket representerer gjennom sin praktiske virksomhet.

Av de foreliggende beretninger fremgår det at fagorganisasjonen har hatt betydelig fremgang i den forløpne tid. Kooperasjonen kan også melde om stor fremgang. Der er nu samlet i Norges kooperative Landsforening 600 samvirkelag med over 160 tusen medlemmer. Det betyr at ca. en fjerdedel av vårt lands befolkning er organisert som forbrukere og søker å nyttiggjøre sig den økonomiske makt som ligger i felles innkjøp og produksjon. De mange virksomheter som samvirkelagene driver — butikker, fabrikker, lagre, forsikringsselskaper og bank — representerer en betydelig del av vårt lands økonomiske liv, og virksomhetene er i sikker og god vekst.

Som følge av dette er samvirket etter hvert også blitt en stor arbeidsgiver. N. K. L. beskjeftiger således ca. 1 000 arbeidere og funksjonærer, og samvirkelagene ca. 4 500, i alt ca. 5 500. På dette område møter vi også fagorganisasjonen, men da i vår egenskap av arbeidsgiver. Og da må vi drøfte alle de problemer som fastsettelsen av lønns- og arbeidsvilkår fører med sig. Det er meget vanskelige spørsmål som vi søker løst på best mulig måte.

På kongressens dagsorden er disse spørsmål satt op, og jeg håper det blir anledning til en saklig behandling av disse problemer, som har avgjørende betydning for samvirkets videre utvikling.

Idet jeg gjentar vår takk og hilsen, vil jeg uttale det håp at denne kongress og de beslutninger den kommer til å vedta vil bli til gagn for medlemmene. Lykke til arbeidet! (Bifall.)

Olav Hindahl: Jeg skal få takke for de overbragte hilsninger og vil uttale håpet om at det internasjonale og nasjonale samarbeide må vokse og utdypes. (Bifall.)

Navneoprop.

Det blev derefter foretatt navneoprop ved sekretær Lars Evensen. Følgende representanter var til stede:

Norsk Arbeidsmannsforbund: Nils Antonsen, Kongsberg, Alfred Arnesen, Oslo, Lars Bakken, Harran, Ole Beck, Foldal, Anders Bjørkheim, Lalm, Konrad Brudeseth, Berlevåg, Martin Dyrseth, Etne, Adolf Frantzen, Oslo, Johan Skrede, Ski i Julster, Julius Hagerup, Tornes i Romsdal, Sigfred Hansen, Arendal, Knut N. Hartmark, Malmø pr. Mandal, Tor Hogga, Lunde i Telemark, John Fossflaten, Løkken Verk, Gotfred Johannesen, Våle i Vestfold, Ludvik Larsen, Skien, Adolf Løftfjeld, Mo i Rana, Hans Engli Møllersen, Mo i Rana, Einar Nagel, Oslo, John Nergård, Heimdal, Thv. Mydland, Rekefjord, Fr. Olsborg, Kvesmenes, Martin Olsen, Sulitjelma, Sigmund Ormasen, Kongsberg, Olaf Sletten, Mysen, Gudmund Sævik, Harran, Lars Teigen, Balestrand, Thv. Thorstensen, Vestby, Osvald Værrjø, Kirkenes, Odin Øines, Ballangen.

Baker- og Konditorforbundet: August Inderhaug, Kristiansund, Lars Jacobsen, Stavanger, Johan Nygaard, Oslo.

Beklædningsarbeiderforbundet: W. Andersen, Oslo, Lucie Andresen, Oslo, S. Bendiksen, Trondheim, Reidar Burud, Oslo (frav.), Rudolf Eriksen, Oslo, Magnar Holtan, Bergen, Neimi Lagerstrøm, Oslo, Maren Pedersen, Skien, Ingvard Eriksen, Oslo.

Bokbinder- og Kartonnasjearbeiderforbundet: Lilly Hervik, Oslo, Wilhelm Larsen, Stavanger, Øistein Marthinsen, Oslo.

Bygningsarbeiderforbundet: Arthur Andersen, Fredrikstad, Malfred Bergseth, Oslo, Ing. Dahl, Sandnes, Ole P. Dalene, Sarpsborg, Petter Fossum, Drammen, Harald Guneriussen, Oslo, Christian O. Hansen Oslo, Olai Halden, Larvik, Thor Haug, Oslo, Jørgen Hegstad, Trondheim, Johannes Helle, Bergen, Einar Hermansen, Oslo, K. O. Høgaas, Oslo, Karsten Jørgensen, Odda, I. Kjæsarud, Gjøvik, Tarald Kløvfjeld, Porsgrunn, John Kvande, Ålesund, Olvar Lerfald, Bodø, Anton Lindberget, Elverum, Sverre Lindgaard, Oslo, Georg Lyng, Trondheim, Walther Lyngholm, Moss, Jørgen Marthinsen, Hønefoss, Hans Moen, Oslo, Trygve Moseby, Oslo, Georg Nilsen, Bærum, Birger Opsahl, Bergen (frav.), Robert Pedersen, Hammerfest, Terje Rislåa, Kristiansand, Anton Ruud, Oslo, Oskar Skogly, Lillehammer, Angel Solfeld, Oslo, Sigurd Stålesen, Kristiansand S., Hartvig Svendsen, Ski, Daniel Søvik, Bergen, Jens Tangen, Oslo, Mons Tertnes, Stavanger, Fridtjof Thorbjørnsen, Oslo, Rolf Thoresen, Oslo.

Norsk Centralforening for Boktrykkere: Chr. Helgesen, Bergen, Carl Nilsen, Tromsø, Otto Røstad, Trondheim, Emil Torkildsen, Oslo, Halfdan Wigaard, Oslo.

Formerforbundet: Sigurd Jensen, Bergen, Bjarne Nilsen, Drammen, Emil Nyhus, Oslo, Otto Pedersen, Fredrikstad.

Gullsmedarbeiderforbundet: N. Heggland, Oslo.

Handels- og Kontorfunksjonærenes Forbund: Hedvig Antonsen, Askim, Ole A. Baggethun, Gjøvik, Peder Birkeland, Oslo, Aage Frydenlund, Drammen, Omar Gjestebø, Oslo, Jean Hafnor, Skien, Ragna Karlsen, Oslo, A. Kongerø, Bergen, Odd Krogh, Oslo, Rolf Hjort Larsen,

Oslo, Sverre Lindquist, Oslo, Amund Marthinsen, Fredrikstad, O. Node-land, Kristiansand S., Baard Nordheim, Stavanger, Carl Westi Olsen, Oslo, Reidar Olsen, Oslo, Fr. Sjøbæk, Oslo, Asbj. Skjærseth, Trondheim, Olav Sletbak, Fauske, Ingvald Steinnes, Ålesund, Oswald Widding, Tromsø.

Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet: Polmar Aasvestad, Oslo, Ragnar Hansen, Oslo, Ernst Heldén, Oslo, Einar Holthe, Trondheim, Albert Jensen, Bergen, Haakon Larsen, Skien, Nils Madsen, Oslo.

Høvleriarbeiderforbundet: Anders Edvardsen, Fredrikstad, Hans Eriksen, Oslo, Ole Bergum, Gjøvik (optatt i annet møte), Hendrik Hansen, Eidsvoll, Peder Hjelseth, Hommelvik, Reidar Johnsen, Oslo (optatt i annet møte), Jacob Pedersen, Namsos, Emil Reiersen, Larvik.

Jern- og Metallarbeiderforbundet: Joh. Andersen, Horten, Arthur Arnesen, Oslo, Ole M. Dahlberg, Oslo, Leif O. Foss, Oslo, Sverre Grønn, Oslo, Frank Hansen, Oslo, Hans Hansen, Fredrikstad, Kaare Hansen, Oslo, Arnt Haraldsen, Skien, H. Haugli, Raufoss, Hans Hermansen, Grimstad, Harald Johannesen, Fredrikstad, Kolbjørn Johannesen, Hamar, Albert Johannesen, Oslo, Johan Johnsen, Oslo, Olaf Kamphus, Strømmen, Emma Kjellerup, Oslo, N. V. Kristiansen, Oslo, Sverre Kristiansen, Gjøvik, Thorolf Kristiansen, Oslo, Thv. Kristiansen, Oslo, Gunnar Kvam, Trondheim, Ove Madsen, Sarpsborg, Alf Lund, Harstad, John Olsen, Larvik, Mathias Olsen, Moss, Trygve Olsen, Trondheim, Johan Sverkesen, Haugesund, Alf Pedersen, Stavanger, Fritjof Pedersen, Høvik, Alf Pettersen, Bergen, Edvin Rasmussen, Oslo, Johan Rivelsrud, Eidsfoss, Thorleif Rosenberg-Larsen, Sandefjord, Edv. Rødseth, Vestnes, Alfred Saghaug, Bergen, Nils Nilsen Sandlie, Drammen, Fritjof Skjærseth, Kristiansand S., Lars Strømsvaag, Oslo, L. O. Waldersnes, Bergen, Birger Aamodt, Oslo.

Jernbaneforbundet: Sigv. Andresen, Oslo, Olaf Bjerke, Oslo, Bernt Haug, Oslo, Ludvik Buland, Oslo, Jac. Bækkevold, Drammen, P. Grønlie, Drammen, E. K. Hansen, Drammen, E. Helgaker, Oslo, M. Jensen, Hamar, O. N. Kjendlie, Hamar, N. Krogstad, Trondheim, Jac. Lund, Stavanger, J. Laastad, Bergen, Kristian Mugaas, Bergen, Alvin Nilsen, Narvik, S. Rounge, Oslo, John Skaarvold, Trondheim.

Kjemisk Industriarbeiderforbund: Eivind Bakken, Mjøndalen, Alfred Bergersen, Hafslund, Trygve Berg, Oslo, Emil Bolstad, Porsgrunn, Anders Brobakk, Tyssedal, Ellen Kristensen, Askim, Rolf Halvorsen, Oslo, Sverre Haugli, Fredrikstad, Johan L. Jensen, Tromsø, Johs. Johannesen, Oslo, Harald Kristiansen, Bergen, Johan Lundsholdt, Brevig, Thomas Læg Reid, Høyanger, Gustav Mykland, Kristiansand S., Trygve Nilsen, Askim, Axel Olsen, Sauda, Alfred Opperud, Skoger, Birger Pedersen, Grønvold, Alfred Riksheim, Ålesund, Oskar Skau, Odda, Olaf Skaane, Jevnaker, Erik Solli, Porsgrunn, Arnt Stange, Torvastad, Marthinus Thorsen, Rjukan, Arnold Ulriksen, Eydehavn, Anton Waagen, Trondheim, Nils S. Knutzen, Stavanger.

Kjøttindustriarbeiderforbundet: Henrik Henriksen, Oslo, Helmer Karlsen, Aker.

Kommuneforbundet: Jacob Askeland, Bergen, Nils Aune, Trondheim, Johan Berg, Oslo, Axel Bergersen, Lillestrøm, Sigurd Danielsen.

Oslo, Sverre Eggen, Trondheim, Arne Gulbrandsen, Drammen, Erling Gulbrandsen, Oslo, P. Edvin Hagen, Bergen, Kolbjørn Hagen, Drammen, Alf Hansen Smidt, Bergen, H. J. Hansen, Narvik, Leonard Iversen, Laksevåg, Jørgen Jacobsen, Moss, Fr. Jensen, Oslo, Wictor Jensen, Oslo, Hans Jenssen, Bodø, Fritz Johansen, Oslo, Hans Karlsen, Aker, Constance Kristiansen, Oslo, Jul Kvale, Oslo, Theodor Nag, Stavanger, Ivar Nybakken, Hamar, Aksel Olsen, Bærum, Erling Olsen, Oslo, Harald Olsen, Aker, Rolf Pettersen, Oslo, Ole Severinsen, Oslo, Armand Stang, Oslo, Peder Svenkerud, Skien, Edv. Søland, Fredrikstad, Kr. Taugbøl, Oslo, Olaf Ødegaard, Oslo, Ole Aasgard, Molde.

Litografisk Forbund: Eivind Nilsen, Oslo.

Lokomotivmannsforbundet: Mathias Heggestad, Horten, Th. Narvestad, Oslo.

Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbundet: Albert Andersen, Lilleaker, Karl Anderson, Bergen, H. L. Børsum, Oslo, Erling Frogner, Oslo, Ragnvald Hauge, Haugesund, Ole Johansen, Oslo, Ole Larsen, Moss, Martin Lea, Stavanger, Ingeborg Olsen, Ålesund, Harald Olsen, Oslo, Jens Pedersen, Holmestrand, Alf Rummelhoff, Oslo, Ingvald Røen, Bergen, Karl Salvesen, Kristiansand S., Thorbjørn Sandberg, Trondheim, Birger Søraker, Levanger, Arne Thorbergsen, Harstad, Konrad Ulevik, Vaksdal.

Papirindustriarbeiderforbundet: Paulus Andersen, Skien, Sverre Auensen, Drammen, Petter Eliassen, Foldafoss, Kristoffer Eriksen, Sarpsborg, Haakon Fredriksen, Torp, Henry Jensen, Hunsfoss, Ludvig Johansen, Rena, Johan Karlsen Klevfoss, Sarpsborg, Hans Kristiansen, Greåker, Gustav Larsen, Lilleaker, Nils Moe, Dal st., John Myhre, Fal-lum, Hjalmar Olsen, Halden, Karl Olsen, Sarpsborg, Ingvald Olsen Nor-mark, Mjøndalen, Hartvik Nilsen, Embretsfoss, Petter Pettersen, Ny-gård, Olaf Sletten, Vestfossen, Reidar Smidt, Drammen, Edv. Stenklev, Oslo, Waldemarsen, Skien.

Postforbundet: Johan Sandvig, Trondheim, Oscar Røine, Drammen.

Sjømannsforbundet: Georg Kjære, Sandefjord, Miller Bakke, Sandefjord, Joachim Dahl, Bergen, Johan Didriksen, Oslo, Th. Eriksen, Oslo, Kristian Erlandsen, Tromsø, Hans Hansen, Brønnøysund, Sverre Han-sen, Arendal, Idar Hamsaas, Trondheim, Gunvald Hauge, Haugesund, Ingvald Haugen, Oslo, Hermann Torgersen, Larvik, Sverre Johnsen, Moss, M. Larsen, Bergen, Ernst Bergh, Tønsberg, Arthur Nilsen, Skien, Hans Oxaas, Stavanger, Johan Rudi, Ålesund, Thor Sønsteby, Oslo, An-dreas Tennebø, Måløy (ikke møtt), Bendik Øyan, Oslo.

Skin- og Lærarbeiderforbundet: Johs. P. Nilsen, Oslo, Magnus Westby, Oslo.

Skog- og Landarbeiderforbundet: Kittil Berg, Rollag, Paul T. Brekke, Treungen, Peter Bækkelund, Hjellum, Hans Ebbel, Grinder, Øi-vind Haugen, Byafossen, Hagen Holmberg, Oxenøen, Lysaker, Ola O. Lien, Nord-Torpa, Alfred Ljøner, Oslo, Johan Sørli, Rakkestad, Arvid Haug Aasen, Hakadal.

Skotøiarbeiderforbundet: Axel Fredriksen, Skien, A. E. Gundersen, Oslo, J. Helle, Bergen, Jens Larsen, Halden, Karl Øren, Tønsberg.

Stenindustriarbeiderforbundet: Henry Hansen, Oslo, Olaf Hansen, Idd, Hitle Karlsen, Idd.

Tekstilarbeiderforbundet: Birger Andersen, Nydalen, Fritz Arnesen, Drammen, Signe Braathen, Oslo, Emil Ellefsen, Drammen, Alf Hansen, Mandal, Johannes Hansen, Bergen, Ruth Hansen, Fredrikstad, Rolf Kristiansen, Dale i Bruvik, Ragna Magnussen, Lillehammer, Ingv. Olsen, Oslo, (optatt i annet møte), Ferd Syversen, Oslo.

Telegraf- og Telefonforbundet: William Andersen, Oslo, Harald Fondevik, Bergen, Arthur Ruud, Oslo.

Transportarbeiderforbundet: Olaf Bruaas, Trondheim, Algot Ek, Oslo, Eivind Engh, Oslo, Erik Eriksen, Drammen, Nils Hagen, Hamar, Oskar Halvorsen, Oslo, Salomon Hansen, Bodø, Edv. Jensen, Haugesund, Petter Jensen, Ålesund, Lauritz Johannesen, Bergen, Einar Johansen, Vardø, Johan Karlsen, Sarpsborg, Hjalmar Kristiansen, Oslo, Per Lie, Oslo, Alfred Lindø, Stavanger, Kristoffer Olsen, Mehamn, Ole J. Olsen, Kristiansand S., Edv. Paulsen, Trondheim, Olaf Pettersen, Bergen, Sam. Samuelson, Brevik, Gustav Strøm, Oslo, Georg Sørebo, Bergen, Brynhild Sørensen, Sandefjord, Olaf Sjøtorp, Oslo, Magnus Wilsgaard, Tromsø, Einar Aasen, Oslo.

Treindustriarbeiderforbundet: Albert Andersen, Oslo, Oscar Hansen, Oslo, D. S. Langholm, Sandnes, Waldemar Svendsen, Bergen, Peder Ødegaard, Oslo.

Tobakkarbeiderforbundet: Otter Boberg, Oslo, Ruth Olsen, Oslo.

Arbeiderpartiets Presseforbund: Hans Amundsen, Oslo.

Musikerforbundet: G. Hammerstrøm, Oslo.

Østfold faglige Samorganisasjon: Ole Andersen, Fredrikstad, Hans H. Bjerkholt, Sarpsborg, Thorleif Edvardsen, Fredrikstad, Trygve Hansen, Sarpsborg, Ole M. Johansen, Moss, Trygve Kristiansen, Halden, Nikolai Larsen, Fredrikstad, Oscar Lauritzen, Sarpsborg, Haakon Mosebekk, Askim, Johan Muraas, Askim, Ragnvald Nygaard, Fredrikstad, Severin Svendsen, Halden, Sigurd Saastad, Moss.

Oslo og Akershus faglige Samorganisasjon: Runge Andresen, Oslo, Erling Bentzen, Oslo, Hermann Bjørnsgaard, Oslo, Erling Brynhildsen, Oslo, Oscar Christiansen, Bærum og Asker, Gunnar Disenaen, Oslo, Martin Hansen, Follo, Thyra Hansen, Oslo, Haakon Johansen, Eidsvoll, Magda Kristiansen, Oslo, Erling Olsen, Romerike, Rolf H. Olsen, Oslo, Johan Pedersen, Oslo, Johannes Ruud, Romerike, Halvor Sjørum, Oslo.

Hedmark faglige Samorganisasjon: A. Andreassen, Karl Bakken, K. Vardenær Brøten, Gunnar Braathen, Martin Hestnæs, Olav Høiden, Edin Taalesen.

Opland faglige Samorganisasjon: Anton Andreassen, Lillehammer, Sigurd Evang, Gjøvik, Ingvald Fjell, Fåberg, Martinus Langbakke, Gran, Harald Lundgaard, Raufoss.

Buskerud og Hønefoss faglige Samorganisasjon: Arne H. Arntzen, Drammen, K. Bakka, Hønefoss, Peder Ek, Tofte i Hurum, Th. Frydenlund, Hokksund, Floritz Gundersen, Hønefoss, Reinhard Halvorsen, Hønefoss, Ragnv. Johansen, Slemmestad, Thor Kaspersen, Vestre Skoger, Ivar Lie, Drammen, Marthinus Knudsen, Drammen, Alf Mikkelsen, Kongsberg.

Vestfold faglige Samorganisasjon: Dagfinn Borgen, Larvik, Einar Haugen, Sandefjord, Wilhelm Jansen, Vittingfoss, Einar Johansen, Larvik, Kr. Kalleberg, Sandefjord, Ole Andersen Kiste, Tønsberg, Ingolf Lodden, Tønsberg, Finn Nygaard, Horten.

Telemark faglige Samorganisasjon: Arthur J. Berby, Porsgrunn, Karl Bratsberg, Skien, Andreas Haugen, Ulefoss, Harald Skotnes, Rjukan, Olaf Tofslund, Skottfoss, Harald Aase, Tørdal, Drangedal (meldt sykdomsforfall).

Aust-Agder faglige Samorganisasjon: Erling Dahlen, Arendal, Oscar Olsen, Arendal.

Sørlandets faglige Distriktsorganisasjon: B. Flood-Engebreetsen, Kristiansand, J. P. Karlsrud, Kristiansand, Sev. Kristensen, Kristiansand, Salve Salvesen, Kristiansand.

Rogaland faglige Samorganisasjon: Kristofer Jakopsen, Sauda, Sigvall Monsen, Sandnes, Nils E. Nilsen, Haugesund, Adolf Olsen, Stavanger, C. Strøm, Stavanger, Jacob Askeland, Sandnes, G. B. Wetteland, Stavanger.

Bergen og Fylkenes faglige Distriktsorganisasjon: Alfred Angelskaar, Arna, Anna Anthoni, Bergen, Olaf Askeland, Bergen, Bernh. Berentsen, Bergen, M. M. Bolstad, Vaksdal, Erling Ellingsen, Bergen, Alfred Guddal, Stryn, Nils Hansen, Bergen, Henrik Hengesleg, Odda, Knut Huseth, Stord, Malvin Knutsen, Bergen, Rognald Moum, Bergen, Ingolf Milde, Bergen, A. O. Nygaardsvik, Bergen.

Møre og Romsdal faglige Samorganisasjon: Jon Aksnessæther, Ålesund, Oscar Amundsen, Molde, Oluf Melby, Kristiansund N., Kristian Olsen, Molde.

Trøndelag faglige Samorganisasjon: Arne Forseth, Trondheim, Sigurd Gjølga, Klæbu, Harald Hollaas, Steinkjer, Alf Karlsen, Meråker, Harald Myhre, Trondheim, Ørnulf Norøy, Trondheim, Martin Strømmen, Trondheim, Karl Tømmeraas, Trondheim, Andreas Wormdal, Orkanger.

Namdal og Helgeland faglige Distriktsorganisasjon: Adolf Holm, Namsos, Bernhard Reines.

Nordland faglige Samorganisasjon: Alf Horsdal, Bodø, Konrad Karlsen, Svolvær, Toralf Markussen, Narvik.

Troms faglige Samorganisasjon: Ole Hauan, Tromsø, Alf Olsen, Tromsø.

Finnmark faglige Distriktsorganisasjon: Thoralf Albrigtsen, Hammerfest.

Sekretariatet: Olav Hindahl, Konrad Nordahl, I. B. Aase, Lars Evensen, Hans Fladeby, Christian Henriksen, Torbjørn Henriksen, Nic. Næss, Rasmus Rasmussen, Albert Raaen, Martin Strandli, Martin Tranmæl, P. H. Vestad, Erling Kiil, Josef Larsson, Valdemar Nielsen.

Sekretærer: Elias Volan, Viggo Hansteen, Johanne Reutz.

Revisjonen og revisjonsutvalget: Torjus Graver, Ambrosius Olsen,

Gjester:

Den faglige Internasjonale: Walter Schevenels, Frankrike, H. Jacobsen, Danmark, Leon Jouhaux, Frankrike, Vega, Spania, G. Stolz, Frankrike.

De samvirkende Fagforbund i Danmark: Eiler Jensen, Waldemar Jensen.

Finnlands Fackföreningers Centralförbund: Eero A. Vuori.

Landsorganisasjonen i Sverige: August Lindberg, Johan Larsson. Statsminister Nygaardsvold, justisminister Lie, ordfører Trygve Nilsen.

Det norske Arbeiderparti: Oscar Torp, Einar Gerhardsen, Sigrid Syvertsen.

Norges koop. Landsforening: Andr. Juell, Randolph Arnesen, Jens Teigen.

Arbeidernes Idrettsforbund: Rolf Hofmo.

Arbeidernes Avholdstanslag: Thina Thorleifsen.

Fram-Fylkingen: Ola Brandstorp.

Arbeidernes Ungdomsfylking: Gunnar Sand, Trygve Bratteli.

Arbeidernes Oplysningsforbund: Haakon Lie.

Fullmaktene godkjennes.

Fra fullmaktskomitéen referertes følgende:

Den av sekretariatet valgte komité til å gjennomgå de innsendte fullmakter til Landsorganisasjonens kongress avholdt møte 21. mai på Landsorganisasjonens kontor.

Til stede: Lars Evensen, Jens Tangen, H. L. Børsum, Gunnar Disenåen og Peder Vestad.

Komitéen har gjennomgått de innsendte fullmakter og har intet å bemerke utover de to efternevnte tilfelle:

1. *Fullmaktene for Norsk Baker- og Konditorforbund.* I dette tilfelle foreligger protest fra forbundets avdeling i Kristiansand S, som fremholder at den av forbundets hovedstyre vedtatte valgordning er i strid med de retningslinjer som blev vedtatt på fagkongressen 1934 vedrørende valg til kongressen.

Baker- og Konditorforbundet har tidligere anvendt den fremgangsmåte at forbundets landsmøter har foretatt innstilling på representanter, og denne innstilling har gått til uravstemning blandt forbundets avdelinger. Der har også vært brukt den fremgangsmåte at representantene er fordelt på avdelingene i tur og orden.

Forbundet har ikke avholdt landsmøte siden kongressen 1934, og på forbundets hovedstyremøte i mars 1937 foretok hovedstyret innstilling på representanter og varamenn, og således at representanter og varamenn blev tatt fra avdelinger som ikke var representert på kongressen i 1934 bortsett fra forbundets formann. Hovedstyrets innstilling er sendt avdelingene til uravstemning. Det er mot denne fremgangsmåte forbundets avdelinger protesterer, og fullmaktskomitéen er av den opfatning at den anvendte valgordning er i strid med kongress-

sens vedtak av 1934. Det kan ikke ansees som saklig grunn at forbundet ikke har hatt landsmøte siden kongressen 1934, idet det var rimelig tid til ved uravstemning å få forbundets valgordning i samsvar med kongressens vedtak, som er foretatt i to alternativer, og det står forbundet fritt hvilket alternativ det ønsker å bruke.

I det foreliggende tilfelle er fullmaktskomitéen av den opfatning at Kristiansands-avdelingen har rett i sin opfatning om at valget ikke er foretatt i lovlige former, men under hensyntagen til at protesten er kommet så sent at nyvalg ikke kunde foretas, og at forbundet ved en underkjennelse av fullmaktene vil bli uten representasjon på kongressen, vil komitéen henstille til kongressen å godkjenne de innsendte fullmakter fra forbundet.

2. Fullmaktskomitéen vil også henlede kongressens oppmerksomhet på et annet forhold.

Det gjelder en representant fra Oslo og Akershus faglige Samorganisasjon, som ikke er medlem av noget forbund tilsluttet Landsorganisasjonen.

Fullmaktskomitéen er av den mening at når det heter i Landsorganisasjonens lover at den er en sammenslutning av landsomfattende forbund, og at samorganisasjonene er en sammenslutning av fagforeningene som innen vedkommende distrikt er tilsluttet Landsorganisasjonen gjennom sine respektive forbund, er bare de valgbare til kongressen som er tilsluttet Landsorganisasjonen gjennom et forbund. Her er bare gitt en undtagelse for medlemmer av de arbeidsløses foreninger.

I de siste år er der gitt adgang til for enkelte foreninger å tilslutte sig samorganisasjonene uten å være tilsluttet noget forbund, bl. a. hushjelpens foreninger, avisbudenes foreninger m. fl. Dette for å støtte dem i deres organisasjonsarbeide.

Dette forhold har muligens skapt nogen uklarhet, og det bør tilstrebes å få disse foreninger tilsluttet et forbund.

Prinsipielt er fullmaktskomitéen av den opfatning at bare de som er medlemmer av Landsorganisasjonen gjennom et forbund, er valgbare til kongressen, men vil av hensyn til at der sannsynlig har vært en viss uklarhet til stede, henstille til kongressen å godta denne fullmakt, men uten presedens for fremtidige kongresser.

Med henvisning til foranstående innstiller komitéen for kongressen at samtlige fullmakter godkjennes.

Votering: Fullmaktskomitéens innstilling blev enstemmig og uten debatt vedtatt.

Vedtagelse av dagsorden.

Følgende dagsorden referertes:

1. Kongressens konstituering.
 - a. Fullmaktenes godkjennelse.
 - b. Vedtagelse av dagsorden og forretningsorden.
 - c. Valg av 4 ordstyrere og 4 sekretærer.
 - d. Valg av redaksjons-, valg- og budgettkomité.

2. Beretning, regnskap og revisjonsrapport.
3. Organisasjonsspørsmål.
 - I. Organisasjonsformene.
 - II. Grensespørsmål.
 - III. Samorganisasjonene.
 - IV. De arbeidsløses organisasjon.
 - V. Monopoliseringsspørsmål.
 - VI. Samarbeide mellom forbundene ved opprettelse av tariffavtaler.
 - VII. Behandling av organisasjonstvister.
 - VIII. Forskjellige organisasjonsspørsmål.
4. Tariffspørsmål og den faglige taktikk.
 - a. Arbeidstidsspørsmålet.
 - b. Hovedavtalen.
 - c. Overenskomst mellom N. K. L. og A. F. L.
 - d. Forskjellige tariffspørsmål.
5. Arbeidstvistlovgivningen.
6. Landsorganisasjonens lover.
 - a. Kontingentordningen.
 - b. Lovendringer.
7. Sociale spørsmål.
 - a. Nødsarbeidet.
 - b. Priskontroll.
 - c. Sociallovgivningen.
8. Folkets Hus fond.
9. Landsorganisasjonens administrasjon.
10. Kampen mot krig og fascisme.
11. Yrkesoplæringen.
12. Oplysnings- og stipendiespørsmål.
13. Forbundenes forsikringskasser.
14. Forskjellige forslag.
15. Valg.

Olav Hindahl: Punkt 10: Kampen mot krig og fascisme vil bli flyttet op da Schevenels må reise onsdag og vi bør drøfte den sak mens han er her.

Gunnar Disenåen: Under punkt 9: Landsorganisasjonens administrasjon må også det statistiske kontor behandles. Landsorganisasjonen har fordoblet sitt medlemstall og det er da naturlig at man også behandler forholdene ved det statistiske kontor sammen med administrasjonen for øvrig. Det vil da være riktig at frk Reutz er til stede under den saks behandling. Hun skal som bekjent reise til Genève om noen dager og jeg vil derfor foreslå at det punkt opsettes som punkt 3.

Olav Hindahl: Vi kan overlate til dirigentene å innrette det således at frk. Reutz får anledning til å være til stede. Men spørsmålet om krig og fascisme bør komme efter beretning og regnskap.

Vøtering: Den refererte dagsorden blev dermed vedtatt.

Vedtagelse av forretningsorden.

Følgende forretningsorden referertes:

1. Møtets forhandlinger er ikke offentlige. Adgangskort for representanter, Arbeiderpartiets presse og tilhørere utstedes av sekretariatet.
2. Til å lede møtet velges 4 ordstyrere. Ordstyrerne ordner innbyrdes møtenes ledelse. Til å føre protokollen velges 4 sekretærer.
3. Møtene holdes fra kl. 9—1 formiddag og 15—19 eftermiddag.
4. Ingen har rett til å få ordet mere enn 3 ganger i samme sak. Undtagen for innledningsforedrag begrenses taletiden til 10 minutter 1. og 5 minutter 2. og 2 minutter 3. gang.

Ordstyreren har for øvrig når han finner det påkrevet, rett til å stille forslag til ytterligere tidsbegrensning og strek med de inntegnede talere. Til forretningsordenen gis ingen ordet mere enn 1 gang og høist 2 minutter til hver sak.

Talerne skal tale fra den dertil bestemte plass i salen.

5. Forslag må leveres skriftlig til ordstyreren, undertegnet med vedkommendes navn og navnet på den organisasjon han representerer. Intet nytt forslag kan optas efterat det er besluttet satt strek med de inntegnede talere.

Forslag som ingen forbindelse har med de på dagsordenen opførte saker, kan ikke behandles.

6. Alle beslutninger avgjøres ved almindelig flertall. I tvilstilfelle, eller når 50 representanter forlanger det, foregår avstemningen ved navneoprop.
7. I protokollen innføres kun forslagene og avstemningene samt de fattede beslutninger.
8. Protokollen opleses ved hvert møtes begynnelse og for siste møte ved dets avslutning.

Votering: Den opsatte forretningsorden blev uten debatt enstemmig vedtatt.

Konstituering.

Til *ordstyrere* innstilte *sekretariatet*: Oscar Torp, Oslo, Torbjørn Henriksen, Oslo, Bernh. Berentsen, Bergen, John Skårvold, Trondheim.

Votering: Innstillingen blev enstemmig og uten debatt vedtatt.

Til *sekretærer* innstilte sekretariatet: Neimi Lagerstrøm, Oslo, A. H. Arntsen, Drammen, Adolf Olsen, Stavanger, og Alf Olsen, Tromsø.

Votering: Innstillingen blev enstemmig vedtatt.

Til *valgkomité* innstilte sekretariatet: Nic. Næss, Oslo, Kjemisk Industriarbeiderforbund, A. E. Gundersen, Oslo, Skotøiarbeiderforbund.

det, Josef Larsson, Oslo, Jern- og Metallarbeiderforbundet, Jens Tangen, Oslo, Bygningsarbeiderforbundet, Halvdan Wigård, Oslo, Norsk Centralforening for Boktrykkere, Martin Olsen, Sulitjelma, Arbeidsmannsforbundet, Nils Aune, Trondheim, Kommuneforbundet, Ole J. Olsen, Kristiansand S, Transportarbeiderforbundet, A. Kongerø, Bergen, Handel og Kontorforbundet, Hjalmar Olsen, Halden, Papirindustriarbeiderforbundet, Petter Bekkelund, Hedmark, Skog og Landarbeiderforbundet, Ingeborg Olsen, Ålesund, Næring og Nydelsesmiddelarbeiderforbundet, Ingv. Lodden, Tønsberg, Sjømannsforbundet, Martinus Knudsen, Drammen, Buskerud faglige Samorganisasjon (medlem av Jernbaneforbundet), Adolf Holm, Namsos, Namdal faglige Samorganisasjon (medlem av Høvleriarbeiderforbundet).

Votering: Innstillingen blev enstemmig vedtatt uten debatt.

Til *budgettkomité* inustilte sekretariatet: I. B. Åse, Oslo, Johan Nygård, Oslo, H. L. Børsum, Oslo, Ludvik Buland, Oslo, Ingv. Olsen, Oslo, Ole A. Baggethun, Gjøvik, Kolbjørn Johansen, Hamar.

Votering: Innstillingen blev enstemmig vedtatt.

Til *redaksjonskomité* inustilte sekretariatet: Martin Tranmæl, Oslo, Konrad Nordahl, Oslo, Lars Evensen, Oslo, H. Haugli, Raufoss, Karl Tømmerås, Trondheim, Floritz Gundersen, Hønefoss, Kristofer Jacobsen, Sauda.

Jens Tangen: Det er selvsagt ikke noget å si på at sekretariatet er godt representert i denne komité, men bygningsarbeiderne har så mange forslag i dagsorden at de også burde ha med en mann i denne komité. Jeg vil foreslå Malfred Bergseth i steden for Nordahl.

Olav Hindahl: Vi kan gå med på at Bergseth også velges.

Votering: Innstillingen blev enstemmig vedtatt med tillegg av Bergseth.

Den russiske landsorganisasjon innbys.

Nic. Næss: I sekretariatet er det et flertall og et mindretall når det gjelder innbydelse av den russiske landsorganisasjon. Jeg representerer mindretallet i sekretariatet og vil opta forslag om at den russiske landsorganisasjon innbys. Jeg har hatt anledning til å være i Sovjet-Russland to ganger og har hatt samarbeide og forhandlinger med forskjellige av de russiske fagorganisasjoner. De russiske organisasjoners arbeide er et ledd i det socialistiske opplysningsarbeide.

Olav Hindahl: Det er vel ikke nødvendig å ta nogen større debatt herom. Nu har Næss hatt ordet og så får en fra flertallet ha ordet og dermed votering.

Martin Tranmæl: En må ikke se følelsemessig på dette, men som et enkelt organisasjonsspørsmål. Det har ikke noget med sympati eller antipati å gjøre. Men det er av betydning at vi har en bestemt linje også når det gjelder selve organisasjonens ramme. Vi har ikke vært organisasjonsmessig representert i Sovjet-Russland siden 1928. Vi bør

ntad som innad holde oss til den organisasjonsramme vi har. Vi var riktignok innbudt til jubileumsfestlighetene og vi satte pris på det. Jeg vil anbefale at voteringen legges slik an at man først avgjør hvorvidt man skal gå utenfor den internasjonale ramme, d. v. s. I. F. C. Blir det vedtatt bør også innbydelsen skje enstemmig.

Ole Kiste: Forsøk ikke å gjøre dette til noget annet enn det er. Her kan vi ganske enkelt stemme over hvorvidt russerne skal innbys eller ikke.

Nils Hansen: Det riktige er å ta standpunkt til det ene om russerne skal innbys og ikke til noget annet. Jeg vil foreslå:

Kongressen ønsker kun i den foreliggende sak å ta stilling til hvorvidt den russiske landsorganisasjon skal innbys eller ikke. Under henvisning hertil beslutter kongressen: Den russiske landsorganisasjon innbys.

Martin Tranmæl: Begrunnelsen for sekretariatets flertalls forslag er nettopp det som her anvendes. Det må være lojalitet mot den organisasjonsramme vi har.

Ragnvald Nygård: Vi går ikke utenfor vår ramme om vi vedtar å innby den russiske landsorganisasjon og jeg anbefaler dette forslag.

Det opstod nu en del innvendinger om voteringsmåten, idet det blev protestert mot å legge Tranmæls forslag til grunn for avstemningen. Efter en del debatt blev det foretatt en positiv votering om russernes innbydelse. Dette blev vedtatt med overveldende flertall.

Konrad Nordahl: Sekretariatet har besluttet å innby kongressens representanter og gjester til å se Den glade enke, onsdag førstkommende på Nationaltheatret.

Nic. Næss: Valgkomitéen har møte i pausen.

Møtet hevet.

Eftermiddagsmøtet mandag 23. mai

blev satt klokken 15.30.

Ordstyrere: *Oscar Torp* og *John Skårvold*.

Referent: Alfr. Skar.

Protokollen fra formiddagens møte blev oplest og vedtatt.

Dirigenten oplyste at valgkomitéen hadde konstituert sig med Nic. Næss som formann og Kongerø som sekretær.

Flere representanter lengst nede i salen beklaget sig over at de lite eller intet hørte av det som blev sagt fra talerstolen og henstillet at det måtte skaffes høittaleranlegg.

Dirigenten lovte at dette skulde bli ordnet så snart råd var.

Beretning, regnskap og revisjonsrapport

Kongressen gikk derpå over til behandling av dagsordenens punkt 2, Beretning, regnskap og revisjonsrapport, idet dirigenten, med forsamlingens godkjennelse bare refererte hovedpunktene titler.

Beretningen for 1934.

Under avsnittet: *Arbeiderbevegelsens Arkiv* fremholdt *Kristiansen, N. J. & M.* avd. 3, at det også var behov for et arkiv for arbeiderbevegelsens faner. Det var meget ønskelig om arkivet også kunde ta vare på våre faner og opbevare dem på en betryggende måte. Han henstillet til sekretariatet å se på saken.

Øistein Marthinsen: Det er ingen ting i veien for at arkivet kan ta imot faner og opbevare dem på en tilfredsstillende måte, vi har allerede tatt imot en del.

Efter disse bemerkninger blev beretningen for 1934 enstemmig godkjent.

Beretningen for 1935.

Ved punkt: Hovedavtalen med Norsk Arbeidsgiverforening og Lov om avstemningsregler forlangte *Jens Tangen*, Bygningsarbeiderforbundet ordet: Jeg er selvsagt opmerksom på at dette spørsmål er opsatt som et eget punkt på dagsordenen. Men jeg vil allikevel gjerne gjøre opmerksom på at dette punkt i beretningen kan hverken jeg eller mine medrepresentanter stemme for.

Efter denne bemerkning blev beretningen for 1935 optatt og enstemmig godkjent.

Beretningen for 1936 blev enstemmig godkjent uten bemerkninger.

Beretningen for 1937.

Til punktet *Oplysningsarbeidet* tok *Hans Bjerkholt*, Sarpsborg ordet: Det var et utmerket tiltak at representantskapet i 1937 bevilget 100 000 kroner til opplysningsarbeidet. Men en kan ikke si at planen for opplysningskampanjen var tilsvarende storstilet og tilsvarte fagorganisasjonens oppgaver som en bred klassekamporganisasjon. Jeg har det inntrykk at den foredragsdisposisjon og det øvrige materiell som blev utsendt tok sikte på å fremme en reformistisk utvikling av fagorganisasjonen. Og i våre distriktsorganisasjoner var det ikke lett å tilpasse dette materiale på de aktuelle oppgaver. — Oplysningsarbeidet må legges slik an at det kan fremme og styrke utviklingen av fagorganisasjonen som en klassekamporganisasjon. Det er ikke bra med en ensidig agitasjon mot «ulovlige» streiker. Oplysningsarbeidet må tilpasses den situasjon som foreligger.

Olav Hindahl: Bjerkholt er litt foran sin tid. Det står ingenting i beretningen for 1937 om denne opplysningskampanje — fordi den foregikk i 1938. Det er dog ikke riktig å si at kampanjen ikke tok sikte på en klassemessig riktig utvikling av fagorganisasjonen. Det var naturligvis ikke mulig med det materiale som blev utsendt å gå i detaljer med

hensyn til tariffspørsmål. Det en tilstrebet var å nå lengst mulig ut, til de nye lag og medlemmer som er kommet til organisasjonen, og å gjøre oppmerksom på de nye problemer som foreligger.

Ad tariffrevisjonene 1937.

Rasmus Rasmussen: I omtalen av tariffrevisjonen for margarinindustrien på side 33 i beretningen, er det kommet inn en formulering som gir et ufullstendig bilde av det som forelå. Det kan opfattes slik at margarinarbeiderne ikke skal ha nogen lønnskompensasjon ved innskrenkning i arbeidstiden. Det er galt. Margarinarbeiderne skal ha lønnskompensasjon ved innskrenkning i arbeidstiden.

Ludv. Buland: Jeg må få lov å si noen ord om tariffrevisjonen for Statens tjenestemenn, som er omtalt på side 29 i beretningen. — Som kjent var statstjenestemennenes lønns- og arbeidsvilkår i støpeskjeen i 1937 og det blev mellem partene ført forhandlinger efter de regler som blev fastsatt i 1933. Dette var første gang vi fikk virkelige forhandlinger med vår arbeidsgiver, vi hadde tidligere ingen forhandlingsrett. Enhver vil da forstå at disse forhandlingene i 1937 var imøtesett med den aller største interesse blandt tjenestemennene, ikke minst blandt oss i Jernbaneforbundet. Vi var også oppmerksom på at i mange grupper av tjenestemennene var organisasjonsforholdene så mangelfulle, at en var lite skikket til å utnytte denne nyvunne forhandlingsretten. En ting er å ha lover og regler, en annen ting er en fornuftig fortolkning av bestemmelsene. Derfor la vi megen vekt på å få et riktig utgangspunkt for den nye avtale, gjennom forhandlingene. Derfor rettet vi også på et meget tidlig tidspunkt henvendelse til Landsorganisasjonen med anmodning om å føre forhandlingene på vegne av de tjenestemenn som står i L. O. og sekretariatet opnevnte i den anledning formannen og sekretæren til å lede våre forhandlinger. Dessverre fikk vi liten glede av det, idet de begge blev så sterkt optatt med forhandlinger for de private arbeidsgivere at de ikke kunde delta i nogen utstrekning hos oss. Jeg nevner ikke dette for å øve kritikk, men det var en stor skuffelse for oss at L. O. ikke var slik rustet at den kunde lede våre forhandlinger. Dette satte også sitt preg på forhandlingene, idet det faktisk blev de tjenestemannsgrupper som står utenfor L. O. som blev de toneangivende ved våre forhandlinger. Det må være en oppgave for denne kongress å utstyre L. O.s kontor slik at slikt ikke behøver å gjenta sig.

En ting vil jeg gjerne også få streke under: Landsorganisasjonen bør skjelne mellem de tjenestemenn som står i L. O. og de som står utenfor. Det bør ikke skapes den opfatning at en har de samme rettigheter om en står utenfor som innenfor L. O. Holder ikke Landsorganisasjonen dette klart vil det skapes det inntrykk at en behøver ikke å stå i L. O.

Lønnsforhandlingene i 1937 strakte sig over 4—5 måneder og Landsorganisasjonens formann fikk bare anledning til å være med i de siste møtene. Vi er formannen takknemlig for at han blev med, om enn sent. Tjenestemennene stod oppe i store vanskeligheter, men med formannens hjelp kom vi over disse vanskeligheter. Så blev forhandlingene avsluttet og forslaget blev sendt partene til avstemning. Men her lot Hindahl sig

engagere til fordel for et enkelt forbunds særkrav som var avvist under forhandlingene. Han gikk til statsmyndighetene med dette særkrav. Han kan undskyldes med at han kom så sent med i forhandlingene, men den måten han optrådte på under avstemningen, har i mitt forbund skapt en sterk irritasjon, og vi må ha oss frabedt en slik optreden.

Med forsamlingens tilslutning gav dirigenten Buland forlenget taletid.

Med hensyn til statsmyndighetenes optreden vil jeg få si, at loven bestemmer at de foreliggende forslag skal forelegges partene i den form de foreligger fra forhandlerne. Ønsker en av partene endringer skal dette forelegges motparten. Men det forslag som til slutt blev forelagt Stortinget, efter at Regjeringen og Stortingets administrasjonskomité hadde behandlet det, det kjente vi som hadde vært forhandlere næsten ikke igjen. Det kan nok sies at de endringer Regjeringen og administrasjonskomitéen hadde foretatt, var til tjenestemennenes fordel. Men det er ikke det saken dreier sig om. Det vi må ha fastslått er at det her skal gåes frem som ved forhandlinger ellers: Et forslag skal vedtas eller forkastes, i den form det foreligger fra forhandlingene. Tjenestemennenes forhandlingsrett vil bli undergravet om det skal tukles med forslagene efter at forhandlingene er avsluttet. Loven om forhandlingsrett må praktiseres efter dens ordlyd, og jeg ber om L. O.s medvirkning til at dette blir gjort, iallfall så lenge Arbeiderregjeringen sitter.

Th. Thorstensen: Jeg må ta reservasjoner når det gjelder Statens veiarbeidsdrift og kan ikke være med på å godkjenne det som blev gjort mot veiarbeiderne i 1937.

Th. Narvestad: Jeg synes at det er noget eiendommelig at Buland beklager sig så over fremgangsmåten ved forhandlingene i 1937. Da vi ikke kom nogen vei med forhandlingene grep L. O. og Regjeringen inn for å føre forhandlingene inn i et nytt spor. Forhandlingsresultatet var utilfredsstillende, men da burde ikke forhandlerne ha godtatt det, og vi som ikke kunde godta forslaget, måtte få anledning til å få rettet på det. I de avsluttende forhandlinger blev vårt forbund holdt utenfor — vi blev ikke innkalt. Det var dette som skapte den nye situasjon. Buland har ingen grunn til å beklage sig over proposisjonen, og det er en feil at enkelte tjenestemenn ser det som sin opgave å passe på andre tjenestemannsgruppers lønnsforhold. Jeg vil også sette fingeren på at Jernbaneforbundet brøt ut av Kartellet. Tjenestemannsorganisasjonenes lønnspolitikk er på mange måter forfeilet. Det nytter ikke å komme med ei ryggbør med krav som vi vet ikke kan gjennomføres. Jeg vil også si til Landsorganisasjonen: Det går ikke an å sette enkelte organisasjoner utenfor når sakene skal behandles, selv om organisasjonene er små.

Jens Tangen: Vårt forbund er vel en av de organisasjoner som skulde ha minst grunn til å beklage sig over resultatene av tariffrevisjonen i 1937. Men det kom til syne en mangel på vilje til samarbeide som var meget beklagelig. Dette kom særlig til uttrykk i spørsmålet om arbeidstidens forkortelse. Selv om dette er en sak som ikke er lett å gjennomføre burde ikke spørsmålet skrinlegges. Vi fikk en følelse av at

arbeidsgiverne bare smilte til våre krav om forkortelse av arbeidstiden, fordi de forstod at vi stod nokså alene om det — enda kongressen i 1934 gikk inn for det. Ved næste tariffrevisjon bør man føle sig bundet av de beslutninger som er fattet, og det går ikke an å optre slik at enkelte forbund blir stående alene om et slikt krav som forkortelse av arbeidstiden.

Trygve Lie: Jeg tror at Buland har meget rett når han snakker om dårlig samarbeide mellom tjenestemennenes forhandlere i 1937. Denne mangel på samarbeide virket likefrem forstemmende på mig som møtte for Regjeringen. Det bør skapes en fellesoptreden, men jeg tror Regjeringen vilde være meget takknemlig om Bulands fortolkning av forhandlingsreglene blev gjort gjeldende. Det vilde i 1937 ha spart Staten for hundretusener, ja, kanskje nærmere 1 mill. kroner. Det blev foretatt en del endringer i forhandlernes forslag, delvis efter forslag av administrasjonen som pekte på at enkelte grupper vilde bli uheldigere stillet enn andre. Men alle endringer innebar forbedringer for tjenestemennene. Finansminister Bergsvik regnet i vår ut at Statens merutgifter til forbedringer i tjenestemennenes lønns- og arbeidsvilkår utgjør 50 mill. kroner pr. år, efter at Arbeiderregjeringen trådte til. Det er et ganske respektabelt tall, i betraktning av at budgettets samlede stigning ikke er på mer enn 150 mill.

Strek blev satt.

Arthur Ruud: Det er så at det under forhandlingene i 1937 blev begått feil fra flere kanter, men jeg tror ikke det gagnar noget å gå nærmere inn på det her under kongressen. Disse feilene vil neppe bli gjort op igjen. Buland la ansvaret på L. O.s formann. Jeg tror ikke det er riktig. Riktignok spilte L. O. i de siste møtene en ynkelig rolle — det blev de utenforstående organisasjoner som ledet, men det skyldtes det rot og den splittelse som var til stede mellom de organisasjoner som står i L. O. På siden av Kartellet opererte Jernbaneforbundet og Kommuneforbundet. Og det var sikkert vanskelig for Regjeringen å finne rede i disse forskjellige standpunkter. — Feilen er den mangel på organisasjon som var til stede, men dette kommer vi tilbake til under behandlingen av organisasjonsspørsmålet. Det forslag som foreligger under punkt 3 er fremkommet på grunnlag av erfaringene fra disse forhandlinger i 1937.

Erling Kiil: Det vesentlige i dette spørsmål er at efter at tjenestemennenes og Lønnsdirektoratets forhandlere var blitt enige om et forslag fremsatte Regjeringen endringsforslag som gav enkelte grupper større lønnsforhøielser enn forhandlernes forslag gikk ut på. Derved fikk tjenestemennene en ganske annen lønnsrevisjon enn den de hadde vedtatt. Vi må gardere oss mot at regjeringen fremsetter andre forslag enn de som foreligger fra forhandlerne. Det er ikke riktig at noget forbund blev holdt utenfor ved forhandlingene. Men et enkelt forbund tvang Regjeringen til å gå videre enn forhandlerne. Så lenge en opprettholder flere organisasjoner på samme arbeidsplass, kan ikke et stort forbund rolig se på at et mindre setter hele organisasjonsopbygningen i fare. Det er ikke vi Jernbaneforbundet som har brutt ut av Kartellet.

Men da sekretariatet, mot min stemme, besluttet at også organisasjoner som ikke står i L. O. skulde være medlemmer av Kartellet, da sa vi pass. — Til Trygve Lie vil jeg si: Det er mulig tjenestemennene fikk 50 mill. kroner i økede lønninger og bedre arbeidsvilkår i 1937, men fordelt på ca. 60 000 mann blir ikke beløpet på hver noget overveldende. Og faktisk er at 3 600 kroner året for en jernbanemann er mindre idag enn den lønn han hadde i 1933. Statstjenestemennene har i realiteten ikke fått nogen del i opgangstiden. Men det skal vi ikke ta op i denne forbindelse. Her dreier det sig om et organisasjonsprinsipp som vi krever respektert.

Sigv. Andreassen: Det vi krever er at det en er blitt enige om ved forhandlingene skal bli respektert. Lokomotivmannsforbundet øvde påtrykk på L. O. og på Regjeringen, og fikk et bedre resultat enn de øvrige grupper. Slikt er uholdbart. Vårt forbund mener å ha etterlevet kongressbeslutningen av 1934, men L. O.s sekretariat og Arthur Ruuds forbund har brutt kongressbeslutningen.

Ludv. Buland: Når en slår i bikkjeflokken høres det hvor det rammer. — Vi måtte rette på det som trengte å rettes på, sies det. Det er uriktig at jeg har lagt ansvaret på L. O.s formann. Det jeg har kritisert ham for er at han tok op et enkelt forbunds særkrav som han før hadde avvist, og gikk til Regjeringen med. Det er også uriktig at Narvestad blev holdt utenfor ved de avsluttende forhandlinger. Jeg skal imorgen kunne bevise det, idet han har undertegnet den avsluttende protokoll. Til Trygve Lie må jeg få lov å si: En stor del av jernbanens tjenestemenn arbeider idag for 1 — en krone pr. time. Det er resultatet av et meglingsforslag vi fikk ifjor, men som Regjeringen forkastet. For at jernbanefolkene skulde få den krona måtte det tas op nye forhandlinger. — I Kartellet var det de utenforstående forbund som dominerte. L. O.s opgave må nu være å samle de forbund som står i Landsorganisasjonen.

Kristian Mugaas: Det centrale i dette spørsmål er: Når en forhandling er avsluttet og forslaget sendes ut, skal dette forslaget gi et bilde av det forhandlingsresultat som foreligger. Men her inneholdt forslaget ganske andre ting enn man var blitt enige om. Det er det vi har protestert mot. — Jeg tror det er nødvendig at L. O. ser på spørsmålet om å velge en tillitsmann som tar sig spesielt av forhandlingene med statstjenestemennene. Når Trygve Lie fremholder de store goder tjenestemennene har opnådd synes jeg det er grunn til å minne om at Sosialdepartementets chef har gitt slike dispensasjoner fra Arbeidervernloven at den vil bli ganske illosorisk for tjenestemennene. Alt dette tilsammenlagt gjør at tjenestemennene ikke ser så optimistisk på resultatet av forhandlingene ifjor. Innenfor Jernbaneforbundet har det skapt en sterk irritasjon at et enkelt forbund skulde kunne gå baktrapene for å skaffe sig større fordeler enn andre.

Alf Pettersen: Det er vel ikke noget å si på resultatet av tariffrevisjonen for jernindustrien, men jeg vil allikevel nytte høvet til å understreke det Tangen sa om det som gikk forut for forhandlingene. Det manglende samarbeide var en skuffelse. Formerforbundet nektet å for-

handle sammen med oss, og da vi kom i Verkstedforeningen for å forhandle blev vi avvist, til vi fikk formerne med. Så måtte L. O. ta til å megle mellom formerne og oss. Vi fikk også en henstilling fra Regjeringen om å ta hensyn til konkurransen fra utlandet. Det virket meget nedslående på oss. Det bør for ettertiden skapes et bedre samarbeide under tariffrevisjonene, både innenlands og utenlands.

Olav Hindahl: Ludv. Buland gav uttrykk for at statstjenestemennene tidligere ikke har hatt forhandlingsrett. Dette forhold forklarer meget av det som skjedde ifjor. Dertil kommer så de organisasjonsmessige forhold. Men Buland hadde jo også vært med på dette med Kartellet. At hans landsmøte senere endret dette, er en sak for sig. Det er riktig at vi fra L. O. kom sent med i forhandlingene. Men vi fikk da iallfall inntrykk av at her var det mange motsetninger til stede. Dette skapte store vanskeligheter også for Regjeringen. En enkelt forbedring for en liten gruppe kan forrykke forholdet for store grupper av tjenestemenn. En må derfor være forsiktig og ikke støte den ene gruppen mot de andre. Lokomotivmannsforbundet innkalte ekstraordinært landsmøte og truet med stans. I en slik situasjon må en la formelle hensyn tre til side og søke å ro sig i land — også av hensyn til Jernbaneforbundet. Jeg antar for øvrig at kongressen allerede har fått et inntrykk av de tvistigheter som var til stede i jernbaneetaten og vanskelighetene med å finne en ordning.

Tangen bebreider Landsorganisasjonen at vi manglet en linje under forhandlingene i 1937. Jeg ber da representantene huske på den kritikk som tidligere har vært ført over at vi fulgte en felles linje ved tariffoppgjørene, vi burde la hvert forbund operere for sig, så langt som mulig. Det var dette som blev gjort i 1937, og med stort held, tør jeg si. Arbeidstiden var det delte meninger om i det felles forbundsstyremøte vi hadde, og jeg sa til Tangen at det skulde ikke være mig imot at Byggningsarbeiderforbundet fikk ta sig en omgang på arbeidstidsspørsmålet. Men når en snakker om mangel på linje må jeg minne om det gamle ordtaket: Om jeg hamrer eller hamres, like fullt så skal det jamres. Når vi fulgte en felles linje var *det* galt, når vi lar hvert forbund operere for sig, er også det galt. — Hvordan vi skal stille oss til spørsmålet om arbeidstiden får vi komme tilbake til senere.

Når Kiil hevder at statstjenestemennene står dårligere nu enn i 1933 må jeg si det forundrer mig, efter alle de oprykninger som har funnet sted, oprykninger som vi kan takke Arbeiderregjeringen for. Det er nok så at lønningene ligger lavt, men det er uriktig å si at Arbeiderregjeringen ikke har forsøkt å løfte så langt råd er. De høiere funksjonærer og de borgerlige gikk til aksjon mot Regjeringens arbeide for å heve de lavestlønnede funksjonærers kår. Det er nokså betegnende.

Hermed var debatten om tariffrevisjonene i 1937 slutt og en gikk videre i beretningen.

Under punktet *De faglige distriktsorganisasjoners beretning*, uttalte *Rasmus Rasmussen:* Det brukes her forskjellige betegnelser. Nogen steder i dokumentene heter det distriktsorganisasjoner, andre steder samorganisasjoner. Jeg har undersøkt dette i Landsorganisasjonens

administrasjon og fått det svar at det er sproglig lettere å bruke samorganisasjon. Men dette navnespørsmålet innebærer også en realitet. Det tales om fødsler i dølgsmål, men her ser det ut til å gå for sig en omdøping i dølgsmål, distriktsorganisasjon bør være den riktige betegnelse, efter mitt skjønn.

Dirigenten: Dette spørsmål vil komme op under lovbehandlingen.

«Meddelelsesbladet» og de ulovlige streiker.

Nils Hansen, Bergen: Jeg forlanger ordet i anledning fagbladet, kfr. tabellen på side 262 i beretningen. — Det gjelder en artikkel i Meddelelsesbladet for desember 1937 under titel Enten — eller. Redaktøren, som er Landsorganisasjonens formann, søker der å gi medlemmene et kursus i lovlydighet. Denne artiklen bygger på et falsk grunnlag og har skadet organisasjonen. Jeg vil sette fingeren på det. Artiklen bygger angivelig på beslutninger i representantskapet fra desember 1937, men det foreligger heldigvis ikke protokollert beslutninger i den retning. L. O.s formann mener at ulovlige konflikter ikke bør forekomme. Men er det mulig? Hindahl tilhører selv et forbund som vel har de fleste synder på samvittigheten i dette spørsmål. Det heter i artikkelen at vi skal la arbeidsgiverne feie for egen dør og at her må våre medlemmer feie for sin. Og at det ikke foreligger tilfeller da ulovlige konflikter kan forsvares. Jeg vil til dette si at arbeiderne har sin egen rettsopfatning, og det er ikke alltid at lov er rett. Arbeiderne vil kjempe ut fra sin rettsopfatning, og det er en tryggere basis enn lovens bokstav. En rekke forbunds fagblader og partiaviser tok da også avstand fra artikkelen, og slike artikler kan da også bare skade bevegelsen og gi argumenter til arbeidsgiverne, som alltid mener å ha loven og retten på sin side. Det var ingen grunn til å ta slik på vei mot de fagorganiserte arbeidere. Med vår store fremgang i organisasjonen, og de tusener nye arbeidsgivere vi har måtte forhandle og opprette overenskomst med, har det gått meget godt. Fordi arbeiderne har sin egen rettsopfatning i orden. Det vilde føre til det rene livegenskap om arbeiderne ikke skulde kunne gå til en aksjon i tariffperioden, og en kommer stadig i den situasjon da arbeiderne har valget mellem kamp og å bli satt på porten. De fagorganiserte arbeidere er ingen rabulister, de tar hensyn. Men de må også ta hensyn til sig selv og sin organisasjon. Å lage nogen spiseseddel i denne materie går ikke, fordi livets egne lover er de avgjørende for arbeidernes optreden. — Denne artiklen burde ikke ha vært offentliggjort, iallfall ikke i fagbladet.

Olav Hindahl: Jeg vil gjerne takke Nils Hansen fordi han har tatt dette op her. Jeg står for artikkelen og er villig til å diskutere både den og det den gjaldt. Det vilde bety en fare for organisasjonen om vi ikke skulde innstille medlemmene på å holde inngåtte avtaler. Hvis alle de titusener av nye medlemmer vi har fått, som ikke har tilstrekkelig organisasjonserfaring skulde få det inntrykk at hvis man var misfornøiet med ett eller annet, kunde man bare nedlegge arbeidet, uten hensyn til overenskomsten — hvor vilde vi da havne henne?

Vi vilde komme op i rent uholdbare tilstander. Jeg kjenner heller

ikke til at det er så svært mange som har tatt avstand fra denne artikkelen. Naturligvis kan det ha inntruffet at arbeidsgvierne har tilskynnet til ulovlige konflikter, men vi kan ikke gjøre det. Og det har aldri forekommet at Typografforbundets ledelse eller fagblad har opfordret til ulovlige konflikter. Det betyr ikke livegenskap å respektere inngåtte avtaler, Nils Hansen. Og i Sverige, som etter det formannen sa her i dag, har den relativt sterkeste fagorganisasjon i verden, forekommer praktisk talt ikke ulovlige konflikter. — Ut fra alle hensyn var artikkelen taktisk riktig, slik som forholdene dengang lå an.

Emil Torkildsen: Jeg er stort sett enig i Nils Hansens kritikk. Det var ikke nødvendig å sette en slik artikkel i «Meddelelsesbladet», og de advarsler mot ulovlige streiker som der blev gitt kom heller ikke frem til de nye medlemmer Hindahl mente å nå, idet «Meddelelsesbladet» bare blir sendt til styrene. I en tid da leveomkostningene stiger stadig, er det ikke alltid arbeiderne rolig kan stå på arbeidsplassen uten å foreta sig noget. Det bør en forstå. — Vårt fagblad har ikke funnet det nødvendig å ta avstand fra artikkelen i «Meddelelsesbladet», men det er ikke fordi vi er enig i den.

Flood Engebretsen: Det er Hindahl som er fagbladets ansvarlige redaktør og derfor rettes kritikken også mot ham. — Vi sier ikke at en skal bryte inngåtte avtaler, men at det kan inntreffe situasjoner da det er uundgåelig å bryte avtaler. Jeg beklager at Hindahl også her fastholder en bokstavelig fortolkning av den artikkelen. Vi bøvilet ifjor høst 100 000 kroner til opplysningsarbeidet, og det blev utgitt en bok, en fagorganisasjonens ABC. I denne boka var Hindahls artikkel inntatt. Dette er en ytterst farlig tendens og det er nødvendig at kongressen slår fast at vi tillitsmenn ikke skal være politikonstabler overfor medlemmene. Det vil skape et mistillitsforhold mellom ledelse og medlemmer som ikke er bra. Vi er en klassekamporganisasjon, og ikke en organisasjon som er satt til å forvalte det kapitalistiske samfund. Vi har å ivareta organisasjonens tarv under enhver omstendighet. Jeg beklager artikkelen og at Hindahl fremdeles ikke vil innrømme at den er uriktig. På årsmøtet i Sørlandets faglige Distriktsorganisasjon blev det vedtatt en skarp protest mot artikkelen, og forslaget var fremsatt av — en typograf. Jeg tror det er nødvendig at kongressen sier fra, at den artikkelen ikke dekker organisasjonens mening.

Per Lie: Vi har skrevet noget lignende til våre medlemmer hver eneste uke, men da var det ikke galt. Men når Hindahl skrev det, så var det galt. Artikkelen var sikkert ikke skrevet for tilfeldige medlemmer, men for tillitsmennene i organisasjonen. Og da artikkelen fremkom var det nokså almindelig at man ved tarifforhandlingene forutsatte aksjoner i tariffperioden. Men på den måten blir forhandlingene om tariffrevisjoner undergravet. Det var kommet så langt at våre politiske motstandere krevet deposita for overholdelse av inngåtte avtaler, vi var på vei mot livegenskapet. Derfor måtte det sies fra. Og artikkelen hadde en heldig virkning, den virket som en bølgebryter mot stormen på organisasjonen. Jeg antar at samtlige tillitsmenn som sitter her har vært

med på å betale for slike ulovlige aksjoner. Men vi bør ikke stille oss slik at motstanderne tar våre penger.

H. Sørum: Det er helt naturlig at dette spørsmål er reist. Og det dreier sig ikke om å slå fast at vi skal ha ulovlige konflikter, men om vi under enhver omstendighet skal være passive. Det foregår i tariff-periodene store forskyvninger, og arbeidsgiverne benytter sig av den store tilgang på arbeidskraft til å trykke lønningene ned. Vi har konstatert tilfelle da arbeiderne er blitt tvunget til å kvittere for akkord-overskudd de ikke har fått. Under slike forhold må vi treffe forholdsregler som muligens ligger på kanten av det skrevne ord. Men da blir aksjonen stemplet som «ulovlig» til tross for at ulovligheten ligger hos arbeidsgiveren. Vi må vende slaget mot arbeidsgiverne og borgerskapet og gjerne få en lov som sier at den arbeidsgiver som snyter sine arbeidere er hjemfallen til straff. Vi bør også få en lov som automatisk gjør våre tariffavtaler gjeldende for alle arbeidsgivere i den samme branche.

Hermed var debatten avsluttet og en gikk over til votering. Beretningen for 1937 blev enstemmig godkjent.

Regnskapene.

Med forsamlingens tilslutning erklærte dirigenten, *Skårvold*, at møtet vilde bli fortsatt ut over tiden, til en var ferdig med regnskapene. Og at bare hovedpostenes sluttsummer vilde bli referert.

Regnskapene for 1934 og 1935 blev referert og enstemmig godkjent.

Ved regnskapet for 1936 kritiserte *Tømmerås*, Trondheim, med tilslutning av *Bråten*, Hedmark, at bare hovedpostene blev referert, uten at representantene hadde anledning til å gjennomgå regnskapet.

Dirigenten: Forsamlingen har godkjent denne fremgangsmåten ved behandlingen.

Regnskapet for 1936 blev enstemmig godkjent. Likeså regnskapet for 1937.

Revisor *Torjus Graver* refererte derpå revisorenes og revisjonsutvalgets antegnelser og beretning for årene 1934, 1935, 1936 og 1937.

Tømmerås: Det vilde ha sett bedre ut om revisors beretning forelå i forbindelse med vedkommende års regnskap.

Dirigenten: Det forelå ingenting på dirigentenes bord om det.

Ad antegnelse for 1936 bemerket kassereren, *I. B. Aase:* Jeg vil først gjøre oppmerksom på at den anmerkning som gjelder overskridelsene på valget, blev behandlet i sekretariatet omtrent samtidig med at revisjonsutvalget behandlet den. Det kom som en *overraskelse* at komitéen, uten å innhente sekretariatets godkjennelse hadde tillatt en betydelig overskridelse. Imidlertid blev den saken ordnet, på den måten at når det gjelder økonomiske affærer skal kassereren være medlem av komitéen.

Når det gjelder lånet hos den *russiske* landsorganisasjon så er dette gjort op med 333 800 kroner, efter fratrukk av en rekke tidligere utbetalinger. Under delegasjonens opphold ved 20 års jubileet i Moskva i

1937 fikk vi dette oppgjør endelig godkjent av den russiske landsorganisasjon.

Ingen flere forlangte ordet og revisjonsberetningen for de nevnte år blev enstemmig godkjent.

For året 1938 refererte *Graver* denne beretning fra Landsorganisasjonens revisjonskontor:

Økonomien..

Av Landsorganisasjonens regnskap for 1937 fremgår at kontorets formue pr. 31. desember 1937 utgjorde kr. 35 471.69. En så stor formue er ikke nødvendig for kontorets nuværende omfang, men vi finner det likevel ikke forsvarlig på det nuværende tidspunkt å binde oss til nogen nedsettelse av kontingenten, da vi anser det som vår hovedoppgave å utbygge fagorganisasjonens revisjon med de midler som er stillet til vår rådighet gjennom forbundenenes avgift til revisjonskontoret.

Avdelingenes revisjon.

Revisjonskontorets undersøkelser i en rekke fagforeninger viser at revisjonsordningen for avdelingene ikke er tilstrekkelig betryggende. Man har således truffet på avdelinger hvor revisorene ikke foretar merkeoptelling. Vi har også fra mange avdelinger mottatt anmodninger om å utarbeide forslag til en sikrere revisjonsordning, og vil derfor foreslå:

Avdelingenes revisjon baseres på valgte revisorer under tilsyn av en fagrevisor, som har som oppgave å opplære og rettlede de valgte revisorer og kasserere. Landsorganisasjonens revisjonskontor og samorganisasjonene er avdelingene hjelpelige med å finne en regnskapskyndig mann på de enkelte steder, som er villig til å påta sig dette som ekstrarbeide. Avtale om honorarets størrelse avgjøres av partene selv. Dog yder Landsorganisasjonens revisjonskontor et mindre tilskudd ca. kr. 250.00 pr. år i lønn til hver tilsynsrevisor for å gjøre ordningen fastere og for å pålegge ham rapportplikt til Landsorganisasjonens revisjonskontor. Revisjonsutvalget fatter bestemmelse om på hvilke steder tilsynsrevisor skal ansettes. Instruks til tilsynsrevisorene utarbeides av Landsorganisasjonens revisjon. For større byer kan den omforente sats om nødvendig forhøies. Denne ordning er frivillig og er vesentlig planlagt for de større avdelinger med stor pengeomsetning og mere innviklede regnskaper.

For Oslo og den nærmeste omegn gis sekretariatet og Landsorganisasjonens revisjonsutvalg fullmakt til å ansette en revisjonsinspektør for avdelingene i fast stilling. Forutsetningen fra revisjonsutvalgets side er at inspektørordningen for Oslo skal finansiere sig selv med en avgift fra avdelingene. Men da vi anser det av vesentlig betydning at inspektøren kan revidere hvor han selv finner det nødvendig uavhengig av avdelingenes tilmeldelse, ansøker revisjonsutvalget om kongressens bemyndigelse til å anvende det nødvendige beløp av revisjonskontorets midler til dette formål inntil ordningen er stabilisert.

A/S Sportsartikkelfabrikken «Tarzan», Lillestrøm.

I sekretariatets møte den 8. juni 1937 forelå andragende fra denne fabrikk om en økning av kassakreditten mot Landsorganisasjonens garanti på kr. 25 000.00. Revisor Graver, som var innkalt til dette sekretariatsmøte, anså det nødvendig at fabrikkens kredittverdighet blev undersøkt av en sakkyndig komité.

Landsorganisasjonens revisjonsutvalg behandlet denne sak i møtet den 27. juli 1937 og fattet følgende vedtak:

«Revisjonsutvalget tiltrer Gravers dissens i sekretariatets møte og anser det ubetinget nødvendig at sekretariatet undersøker selskapets kredittverdighet, og at ingen ny garanti blir gitt uten etter beslutning av representantskapet eller kongressen.»

Denne sak blev behandlet på representantskapsmøte og nogen ytterligere kreditt er siden ikke innrømmet av Landsorganisasjonen. Revisjonsutvalget er derfor av den mening at saken herved bør ha sitt forblivende, men anser det allikevel riktig å orientere kongressen om vårt standpunkt, da saken på grunn av at den blev behandlet på representantskapsmøtet i 1937, ikke er medtatt blandt antegnelseene til det avsluttede årsregnskap.

Underslaget i Norsk Papirindustriarbeiderforbund.

Den konstaterte størrelse av dette underslag etter revisjonens avsluttede undersøkelser viser sig å være kr. 147 152.31. Oscar Sporpind har for dette forhold fått sin dom ved lagmannsretten.

Angående de øvrige saker som vedrører revisjonsavdelingen, henvises til de trykte beretninger og antegnelser til de enkelte årsregnskaper.

Oslo, den 14. mai 1938.

For Landsorganisasjonens Revisjonsutvalg

A. E. Gundersen.

Torjus Graver.

I tilknytning til denne beretning ønsker jeg gjerne å gjøre et par bemerkninger, fortsatte herr *Graver*:

Vi er nu 5 mann ved Landsorganisasjonens revisjonskontor, og reviderer de tilsluttede organisasjoners regnskaper 2 ganger i måneden. Personlig reiser jeg også en gang hvert år til de faglige distriktsorganisasjoner for å kontrollere deres regnskaper, idet Landsorganisasjonen jo yder et betydelig tilskudd til deres virksomhet. Det som nu står igjen er å skape en betryggende ordning med revisjonen i de enkelte avdelinger. Her er ikke alt som det bør være. Særlig når det gjelder optelling av merkebeholdning. Vi har også truffet tilfelle da revisorene henstillet til kassereren å la sig gjenvelge, og takket ham for godt samarbeide. Og så har det vist sig at kassereren har forsynt sig godt av kassen. Vi foreslår en nyordning på dette område. For Oslo og omegn foreslår vi ansatt en revisjonsinspektør i fast stilling, som kan reise rundt i avdelingene, kontrollere revisjonen og lære op kassererne til å føre regnskapene riktig. Vi må få denne viktige del av fagorganisasjonens virke under betryggende kontroll. For den øvrige del av landet må vi for bestemte distrikter få delvis lønnede fagrevisorer som hjelper kasse-

terne og øver kontroll med revisjonen. Det kan synes at dette vil bety en ny utgift, men det blir ikke det. Idet vi nu ofte må reise lange strekninger både fra revisjonskontoret og fra forbundene for å undersøke forholdene, hvor vi har inntrykk av at det er mangler til stede. Revisjonskontoret gir nu overskudd og nyordningen vil ikke gjøre nogen kontingentøkning nødvendig, bortsett fra et tilskudd fra avdelingene i Oslo og Omegn. Denne inspektøren bør for øvrig settes i stand til å øve kontroll også i avdelinger som ennå ikke har sluttet sig til revisjonskontoret.

J. B. Aase: Gav en del supplerende opplysninger i forbindelse med revisjonsinnberetningen og fabrikken Tarzan.

Efter disse bemerkninger blev revisjonsberetningen for 1938 enstemmig godkjent.

Møtet blev derpå avsluttet kl. 18.30.

Formiddagsmøtet tirsdag 24. mai.

Ordstyrere: *Torbjørn Henriksen og Bernh. Berentsen.*

Møtet blev satt presis klokken 9.

Protokollen fra gårsdagens eftermiddagsmøte blev referert og godkjent uten bemerkninger. Forsamlingen sang så: «Norge for folket».

Fra Den norske Esperantoseksjon Norvega og fra Den norske Maidelegasjon til Sovjet-Samveldet referertes hilsningstelegrammer.

Punkt 3: Organisasjonsspørsmål.

I: Organisasjonsformene.

Man gikk så over til dagsordenens punkt 3, romertall I: *Organisasjonsformene*. Her forelå følgende i dagsorden:

Sekretariatet har opnevnt en komité til å behandle innkomne forslag til fagkongressen vedrørende organisasjonsformen, de arbeidsløses organisasjon, grensetvister m. v.

Komitéen har bestått av Lars Evensen, komitéens formann, Josef Larsson, Emil Torkildsen, Martin Strandli og Gunnar Disenaen. Ved behandlingen av de spørsmål som vedrører de arbeidsløses organisasjon er komitéen supplert med Erling Bentsen, Oslo og Severin Svendsen, Halden.

Til å behandle organisasjonsforholdene blandt statstjenestemenn valgte sekretariatet i 1936 en særlig komité til å behandle disse spørsmål. Denne komité har bestått av Lars Evensen, formann, Torbjørn

Henriksen, Albert Raaen, Erling Kiil og O. L. Strøm. Denne komité's innstilling er medtatt i et særlig avsnitt.

De spørsmål som organisasjonskomitéen har fått til behandling kan sammenfattes i følgende hovedgrupper.

1. *Organisasjonsformene.*
2. *Grense- og tvistespørsmål.*
3. *Samorganisasjonenes grenseområder og mønsterlovene for samorganisasjonene.*
4. *Organisering av de arbeidsløse og lovene for de arbeidsløses foreninger.*
5. *Monopoliseringstendensene.*
6. *Samarbeidet mellom forbundene ved opprettelse av tariffavtaler.*
7. *Behandling og løsning av tvister mellom organisasjonene.*
8. *Organisasjonsarbeidet blandt forskjellige grupper.*

I. Organisasjonsformene.

A. Gjennomføring av industriforbundsformen.

Kongressen 1934 vedtok:

1. Organisasjonsutvalgets forslag angående den industri- og etatsvise sammenslutning og oppbygging av forbundene godkjennes.
2. Kongressen pålegger de forbund som skal sluttet sammen i et industri- eller etatforbund, straks å opta forhandlinger om den praktiske gjennomførelse av sammenslutningen.

Forhandlingene som ledes av sekretariatet, må være tilendebragt innen utgangen av 1936. Resultatet av forhandlingene forelegges etter hvert for Landsorganisasjonens representantskap.

Hvis enighet mellom forbundene ikke opnåes forelegges saken for først-kommende kongress til avgjørelse.

3. Inntil sammenslutning kan komme i stand plikter forbundene å oprette et kartell som behandler alle saker av felles karakter for de interesserte forbund.
4. Sekretariatet godkjenner regler for kartellenes arbeide.
5. De forbund som i henhold til vedtatte beslutninger skal overføre medlemmer til et annet forbund, må foreta overføringen innen 1. april 1935.

På grunnlag av dette vedtak er det ført forhandlinger med de interesserte forbund som det vil fremgå av det etterfølgende:

Sammenslutning av Norsk Beklædningsarbeiderforbund og Norsk Tekstilarbeiderforbund.

I de førte forhandlinger har forbundene gitt uttrykk for at det er liten stemning for en sammenslutning. Ved behandlingen av saken på forbundenes landsmøter har den samme opfatning også gjort sig gjeldende.

Tekstilarbeiderforbundet har foretatt en uravstemning blandt sine medlemmer og Beklædningsarbeiderforbundet sender saken til uravstemning i februar eller mars iår.

Tekstilarbeiderforbundet foreslår for kongressen:

Ad sammenslutning Norsk Beklædningsarbeiderforbund og Norsk Tekstilarbeiderforbund.

Ifølge vedtak på den siste kongress skulde denne sammenslutning være gjennomført innen neste kongress. Hvis ikke, så skal saken tas op igjen på denne. Spørsmålet har inngående vært drøftet av både forbundsstyret og hovedstyret samt med representanter for Landsorganisasjonen og Beklædningsarbeiderforbundet, likesom det har vært utsendt til uravstemning blandt våre medlemmer. Det viser sig at det ikke er nogen stemning for en slik sammenslutning, hvorfor vårt hovedstyre heller ikke kan anbefale denne.

Går vi noen år tilbake, f. eks. til vårt forbunds stiftelse i 1924, kan man muligens også her finne en årsak til hvorfor sammenslutning ikke finner gehør blandt våre medlemmer. Før vårt forbund var stiftet var der gjort henvendelse til Norsk Beklædningsarbeiderforbund, eller som det dengang het Norsk Skredderforbund, om at de tekstilarbeidere, som den gang stod organisert i Norsk Arbeidsmannsforbund, skulde gå inn i Norsk Skredderforbund, og at dette da skulde være en begynnelse til et Norsk Beklædningsarbeiderforbund. Dette møtte motstand på Skredderforbundets landsmøte i 1924 og resultatet herav var stiftelsen av Norsk Tekstilarbeiderforbund.

Som man vil forstå var tekstilarbeiderne fullt opmerksom på kongressens beslutning av 1923 da man gjorde henvendelse til Norsk Skredderforbund, så når det den gang ikke lyktes å få en sammenslutning, så var det ikke tekstilarbeidernes skyld. Ved stiftelsen hadde vi ca. 1500 medlemmer.

Efter stiftelsen av forbundet har tilslutningen stadig øket, hvilket også er bekjent av Landsorganisasjonen. Vi har idag ca. 8500 medlemmer og vi må si at dette er en god tilslutning og organisasjonsprocenten er også meget god.

Vi regner med at vi idag har arbeidere ved 6 bedrifter av nogen betydning, som ikke er organisert, men vi tror ganske sikkert at også disse kommer snart, så ingen kan si at det svever i luften. Vi har forstått det slik at tekstilarbeiderne gjennom de år som er gått siden forbundet blev stiftet har fått større tiltro til organisasjonen og utlagt dette på

den måte at når de har sitt eget forbund er interessen større, da det må sees slik at de har lettere for å fremme sine egne saker.

Ut fra disse betraktninger og medlemmenes avstemning, som absolutt går imot sammenslutning, tillater vi oss å foreslå for kongressen:

1. Tidligere kongress-vedtak om sammenslutning av Beklædningsarbeiderforbundet og Tekstilarbeiderforbundet opheves.
2. Tekstilarbeiderforbundet blir stående i Landsorganisasjonen som eget forbund.

*Sammenslutningen av Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund
og Norsk Formerforbund.*

Ved forhandling mellom forbundene i 1934 fremsatte Jern- og Metallarbeiderforbundet et forslag til sammenslutning. Dette blev forkastet av Formerforbundets landsmøte. Formerforbundets forhandlere hadde stilt eget forslag som også forelå for landsmøtet.

Som konklusjon på det av Formerforbundets forhandlere fremlagte forslag forelå følgende som også var tiltrådt av forbundets forretningsutvalg:

1. Formerforbundet vedblir å bestå som selvstendig forbund.
2. Etter at saken er behandlet på landsmøtet og uten hensyn til hvilken retning avstemningen foregår, skal saken utsendes til endelig avgjørelse av medlemmene ved uravstemning.
3. Uravstemningen skal være tilendebragt innen utgangen av juni måned 1934.

Dette forslag blev vedtatt av landsmøtet.

Ved uravstemning blev sammenslutning forkastet med stort flertall.

I de forhandlinger som er ført i denne kongressperiode har Formerforbundets representanter henvist til landsmøtets vedtak og fremholdt at de anser vedtaket og uravstemningen for bindende for sig, og for tiden ikke har anledning til å opta nye forhandlinger om denne sak.

*Sammenslutning av Norsk Skotøiarbeiderforbund
og Norsk Skinn- og Lærarbeiderforbund.*

I forhandlingene med forbundene har representantene for Skotøiarbeiderforbundet henvist til sitt landsmøtes vedtak 1929, som enstemmig gav sin tilslutning til en sammenslutning. Dette vedtak står fremdeles ved makt.

På foranledning av Landsorganisasjonen blev saken behandlet av Skinn- og Lærarbeidernes hovedstyre i oktober 1937 som enstemmig vedtok:

Hovedstyret kan ikke anbefale sammenslutning med Norsk Skotøiarbeiderforbund.

Motivering:

Når hovedstyret i 1926 anbefalte sammenslutning, så var det på grunnlag av at forbundet den gang, både tallmessig og økonomisk stod svakt, og ikke hadde anledning til å drive den agitasjon som var nødvendig for å føre forbundet frem.

Dette forhold er nu endret. Forbundet står idag sterkt sammen-tømmret, både tallmessig og økonomisk, og kan nu ikke innse nogen fordel eller styrkelse ved sammenslutning.

Og videre at forbundet har forholdsvis stabile arbeidsforhold, med mindre ledighet enn Skotøiarbeiderforbundet, som også har en høiere ledighetskontingent og et mindre antall dager i ledighetsunderstøttelse enn vårt forbund.

Og så den opfatning som gjør sig gjeldende blandt medlemmene, og som har en viss berettigelse, at vårt forbund som det minste, ved en sammenslutning vil få liten innflytelse i mange organisasjonsspørsmål.

For det tilfelle at vårt forbund skulde oppløses vilde melde sig, vil det med de forskjellige yrkesgrupper forbundet består av, bli spørsmål om overgang — ikke bare til Skotøiarbeiderforbundet, men også til andre forbund.

Saken skal behandles på forbundets landsmøte i juni 1938.

Sammenslutning av forbundene innen nærings- og nydelsesmiddel-industrien.

I forhandlingsmøte med forbundene blev det enighet om å foreslå at hvert forbund velger 2 representanter til en komité som sammen med 1 representant fra Landsorganisasjonen skal utrede spørsmålet videre for å løse de mer praktiske oppgaver i forbindelse med en eventuell sammenslutning.

Norsk Baker- og Konditorforbund har forelagt saken for sitt hovedstyre, som mot 1 stemme uttalte sig imot en sammenslutning for tiden. Samtidig er saken forelagt for avdelingsstyrene på de steder hvor hovedstyrets medlemmer er valgt. Uttalelsen i disse styrer går vesentlig i samme lei som hovedstyrets.

Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbundet, Tobakkarbeiderforbundet og Kjøttindustrialarbeiderforbundet har valgt medlemmer til forannevnte komité som har påbegynt sitt arbeide.

Sammenslutning av forbundene i de grafiske fag.

For de grafiske fag gjelder det sammenslutningen av Norsk Centralforening for Boktrykkere, Norsk Bokbinder- og Kartonnasjearbeiderforbund og Norsk Litografisk Forbund.

Som følge av kongressens beslutning holdt de tre forbund et felles hovedstyremøte høsten 1936, hvor spørsmålet blev drøftet og en komité på 6 mann, 2 fra hvert forbund valgtes for å utarbeide en innstilling og fremlegge lovutkast for et eventuelt grafisk forbund.

— — —

Den nedsatte komité delte sig i et flertall på 5 medlemmer og et mindretall på 1 medlem.

Komitéens flertall, 5 medlemmer, innstillet på følgende:

De tre grafiske forbund fortsetter inntil videre som selvstendige forbund.

Komitéens mindretall innstillet på følgende:

De tre forbund vedtar overgang til industriforbund.

Ved behandlingen av innstillingen i de forskjellige forbund er resultatet følgende:

Norsk Centralforening for Boktrykkere.

Hovedstyrets flertall (4 medlemmer) sluttet sig til komitéens flertalls standpunkt, mens et mindretall (3 medlemmer) sluttet sig til komitéens mindretalls standpunkt.

På landsmøtet i september 1937 blev komitéens flertallsinnstilling vedtatt med 51 mot 41 stemmer.

Norsk Litografisk og Kjemigrafisk Forbund.

Hovedstyrets flertall (4 medlemmer) sluttet sig til komitéens mindretalls standpunkt, mens et mindretall (3 medlemmer) sluttet sig til komitéens flertalls standpunkt.

På landsmøtet i september 1937 blev komitéens flertallsinnstilling vedtatt enstemmig.

Norsk Bokbinder- og Kartonnasjearbeiderforbund.

Dette forbunds hovedstyre har ennå ikke tatt standpunkt til spørsmålet. Forbundet skal imidlertid ha landsmøte i juni 1938 og her vil saken bli forelagt med hovedstyrets innstilling.

Ski og Omegns Bygningsarbeiderforening foreslo:

- «1. Fagkongressen pålegger Sekretariatet i kongressperioden å gjennomføre industriforbundsformen i sin helhet.
2. Sekretariatet pålegges inntil neste fagkongress å søke og finne frem til en organisasjonsform som kan skape den enhetlige organisasjon tidsforholdene krever.

Motivering:

Som motivering for første avsnitt av forslaget vil vi bare peke på de uholdbare forhold som nu gjør sig gjeldende på arbeidsplassen, med stadig krangel på arbeidsplassen om grensene for de forskjellige arbeidsgreners virkeområde. Et forhold som føres videre til kamp forbundene mellom. Videre vil vi peke på det uholdbare i at enkelte forbund står utenfor Landsorganisasjonen og fellesskapet, men allikevel nyter den hele beskyttelse og solidaritet denne kan yde. Et forhold som gir anledning til for disse forbunds medlemmer å profitere på den øvrige arbeiderklassens bekostning uten til gjengjeld å føle noget av den solidariske forpliktelse dette medfører.

Som annet avsnitt antyder begynner det å gjøre sig alvorlig tvil gjeldende blandt arbeiderne om industriforbundsformen er den form som helt dekker tidens krav. Meget tyder på at det er på tide å søke videre frem for å finne en organisasjonsform, sterkere og mer centralisert. Uten ved dette høve å ville peke på nogen bestemt slik form, mener vi at spørsmålet bør drøftes på kongressen og at Sekretariatet får i oppdrag å arbeide videre med spørsmålet.

Forbundsstyret tiltrer punkt 2.

Norsk Kommuneforbund foreslo:

«Når et forbund som medlemmer optar funksjonærer på uke-, måneds- eller årslønn, skal medlemsskapet henføres til det forbund hvor flertallet av arbeidere står organisert.

Motivering:

Med henvisning til gjennomførelse av industriforbundsformen bør der i organisasjonsforholdet ikke være nogen forskjell fordi om en lønntager har måneds-, årslønn, time- eller daglønn.

Såfremt et forbund ved sine landsmøter beslutter at man også optar medlemmer som har årslønn, bør disse organiseres i tilslutning til det forbund som har flertallet av arbeidere på vedkommende sted.

Det er lite rimelig at f. eks. ett forbund kan ha 95 pct. av lønntagerne organisert, og så skal man for de gjenværende 5 pct. henvise lønntagerne til en annen organisasjon. Såvel i forhold til tariff- som konfliktssituasjoner kan det opstå ulemper som for fagorganisasjonen ikke er formålstjenlige. Dessuten skal fagorganisasjonens arbeide strebe henimot en *klasseorganisasjon*.

Eskafors Arbeiderforening. Avd. 369 av N. A. F. foreslo:

«Arbeidere som er beskjeftiget ved en og samme bedrift bør mest mulig være tilsluttet ett og samme forbund.»

Forslag fra avd. 26 — Bygningsarbeiderforbundet.

«Foreslår for kongressen å fatte beslutning om å oppløse og avvikle forbundene.»

Forbundsstyret hadde ikke tiltrådt forslaget.

Fra organisasjonskomitéen.

Det fremgår av foranstående oversikt at kongressens vedtak av 1934 ikke har ført til særlig positive resultater. Dette kan ha mange og ulike årsaker som det vilde føre for langt å komme inn på. Men det kan tross alt konstateres at en del forbund lojalt har tatt spørsmålet op til behandling og vist vilje til å søke og finne fram til et praktisk sammenlutningsgrunnlag, uten at dette i første omgang har ført til noget endelig resultat. Det kan også pekes på eksempler som går i motsatt lei.

Det er komitéens opfatning at organisasjonsopbygningen den siste tid vies større oppmerksomhet og at de fleste aktive fagforeningsfolk er interessert i å medvirke til den omlegning som må til for å få den mest effektive og hensiktsmessige organisasjonsform.

Komitéen vil også henwise til at etter hvert som samfundsutviklingen går fremover vil dette medføre at fagorganisasjonen får nye og mer vidtrekkende oppgaver innen arbeidslivet. Dette vil klargjøre industriforbundsformens riktighet og skape en større forståelse for betydningen av dens gjennomføring.

Et planmessig opplysningsarbeide må drives for å klarlegge sammenhengen mellom en rasjonell organisasjonsopbygning og fagorganisasjonens innflytelse utad og en øket klassesamhørighet innad i organisasjonen. I denne forbindelse vil komitéen understreke betydningen av at det føres en tariffpolitikk som tilgodeser alle grupperes interesser innen rammen av den samlede organisasjon.

Organisasjonskomitéen er av den mening at de prisipielle vedtak som tidligere kongresser har fattet om den industrielle og bedriftsvise organisering må oprettholdes og at sekretariatet både må ta initiativ og understøtte alle bestrebelsers som tar sikte på å fremme denne organisasjonslinje.

Videre understrekes betydningen av å få et utvidet samarbeide mellom forbundene innen de forskjellige industrier både ved tariffrevisjoner og for å få mer ensartethet i forbundenes lover og økonomiske bestemmelser.

Med hensyn til det forslag som er innsendt fra Norsk Kommuneforbund fremgår det ikke klart hvilken eller hvilke grupper det siktes til, men komitéen går ut fra at det gjelder organiseringen av funksjonærene i de private bedrifter. Komitéen henviser til vedtak herom på

kongressen i 1934 og hvor det også i debatten blev fremhevet at på det nuværende tidspunkt vilde det støte på mange vanskeligheter å få en bedriftsorganisasjon omfattende både arbeidere og funksjonærer.

Komitéen vil dog fremheve betydningen av den enhetlige bedriftsorganisasjon og nødvendigheten av å styrke bestrebelsen for den endelige gjennomføring av denne organisasjonsform.

Med henvisning til foranstående foreslår organisasjonskomitéen:

Tidligere kongressvedtak om den industrielle og bedriftsvise organisasjonsform oprettholdes.

Sekretariatet pålegges å ta de initiativ og understøtte de bestrebelser som kan medvirke til en snarlig gjennomføring av kongressens vedtak om organisasjonsopbygningen.

De forbund som er berørt av disse vedtak må lojalt medvirke til å gjennomføre industriforbundsformen. Kartellsamarbeide etableres mellom disse forbund for å fremme en sammenslutning. Reglene for kartellene må godkjennes av sekretariatet.

Sekretariatets flertall, 12 medlemmer, tiltrådte organisasjonskomitéens innstilling.

Sekretariatets mindretall, Rasmus Rasmussen, foreslo:

Under henvisning til organisasjonsutvalgets forslag for kongressen i 1934 om gjennomføring av industriforbundsformen for de forbund som ikke har gjennomført denne, foreslåes følgende:

«Kongressen pålegger de forbund som skal sluttet sammen i et industri- eller etatsforbund, straks å opta forhandlinger om den praktiske gjennomførelse av sammenslutningen.

Forhandlingene som ledes av sekretariatet skal være tilendebragt innen utgangen av 1940. Resultatet av forhandlingene forelegges efter hvert for Landsorganisasjonens representantskap.

Hvis ikke enighet mellom forbundene opnåes, avgjøres saken med bindende virkning av representantskapet.»

Lars Evensen: På kongressen i 1934 da man behandlet spørsmålet på grunnlag av den store organisasjonskomitéens innstilling kunde man fastslå at det var store vanskeligheter med å få gjennomført beslutningen av 1923. Når vi idag skal se på saken så er det fremdeles store vanskeligheter til stede å gjennomføre det. I redegj. for kongressen om denne sak som begynner på side 6, er det tatt med et kort resumé, og man vil se de forbund som det har vært forhandlet med. Det foreligger først for Tekstilarbeiderforbundet og Beklædningsarbeiderforbundet. Saken har vært sendt til uravstemning blandt medlemmene. Flertallet i Tekstilarbeiderforbundet er imot sammenslutning og det er en animositet til stede i begge forbund mot en sammenslutning, men det er også dem som

er for en sammenslutning. Det synes mig å skulde ligge naturlig an en sammenslutning av de to forbund. I begge forbund hersker det også uenighet om hvem som skal organisere trikotasjearbeiderne, og når man har et slikt grensespørsmål midt i sin virksomhet, så vilde en sammenslutning bringe orden og klarhet i det forhold. Det samme gjelder Formerforbundet og Jern- og Metallarbeiderforbundet. Under tariffspørsmålene kommer vi også inn på forhold i denne forbindelse. Men disse to grupper er stort sett på samme arbeidsplass. Jern- og Metallarbeiderforbundet har stillet sig velvillig til sammenslutningsspørsmålet. Men Formerforbundet tok derimot på sitt siste landsmøte avstand fra sammenslutningen og spørsmålet om egen tariffavtale for formerne blev reist. Vi kan ikke se disse ting fra hverandre. Skal vi nå frem til mere enhetlig optreden må vi også se hen til andre virksomhetsgrener innen fagorganisasjonen. Videre har vi så nærings- og nydelsesmiddelindustrien. N. N. N. er villig, men bakerne stiller sig derimot avvisende og saken kommer vel op på deres forestående landsmøte iår. Den branche som har tatt saken op på bredest basis er den grafiske industri. Her blev det nedsatt en komité med 2 representanter fra hvert av de 3 interesserte forbund. Komitéen delte sig i et flertall og mindretall, og flertallet holdt på den ordning man nu har. På N. C. f. B.s landsmøte blev riktig nok flertallets forslag vedtatt, men med 51 mot 41 stemmer så sammenslutningstanken er da vokset. Bokbinderne skal behandle saken på sitt landsmøte iår. Når det gjelder Skotøiarb.forbundet og Skinn- og Lærarbeiderforbundet, så henviser Skotøiarbeiderforbundet til sitt landsmøtes vedtak som gav tilslutning til en slik sammenslutning, mens derimot Skinn- og Lærarbeiderforbundets hovedstyre hevder at det ikke er formålstjenlig å opta saken da forbundet nu har fått stor styrke. Jeg synes ikke egentlig at et slikt argument er særlig sterkt.

Hvis man spør sig om hvad årsaken kan være til motviljen mot gjennomførelsen av industriforbundsformen, så kan det gis mange svar og forklaringer herpå, og det er høist forskjellig fra industri til industri. Ser man snevert på det så kan det vel sies at de enkelte forbund fyller de opgaver som idag stilles til dem. Problemet er om de i fremtiden vil kunne dekke de krav og makte de opgaver som vil stilles. Spørsmålet er om ikke fagorganisasjonen har perspektiver som viser utover dagen. Spørsmålet er om vi ikke har andre opgaver enn bare tariffoppgjørene, om ikke fagorganisasjonen også skal trekke op videre perspektiver. Derfor er det spørsmål om det ikke er riktig nu å få sammenslutningen. Det kan i denne forbindelse pekes på mange fordeler ved en omlegning, når det reiser f. eks. 3 tillitsmenn for å ordne op en liten tvist hver på sitt område, hvor *en* mann utmerket kunde klare det. Det er en ødsling av arbeidskraften og betyr ikke nettop nogen rasjonalisering. I Sverige kan de her mere effektivt utnytte tillitsmennene ved at de har sine sterkere sammenslutninger. Skal man derfor se på fagorganisasjonens interesser som sådan så må man være enig i gjennomførelsen av industriforbundsformen. Mange vil vel si at engang må vi bli ferdig med dette organisasjonsspørsmål. Men til disse vil jeg si at det vil bety at organisasjonen vil stivne. Den må være gjenstand for stadig utvikling og følge med. Skal vi nogen gang tenke på

at fagorganisasjonen skal få større innflytelse over arbeidslivet, så er det avhengig av hvordan vi bygger vår organisasjon og hvordan vi kan styrke og utvikle den. Etterhvert som organisasjonen vokser i samfundsmessig betydning er det av den største viktighet at man har en grei og rasjonell organisasjonsform og etter hvert som den offentlige sektor utvides vil den bidra til å gi fagorganisasjonen øket innflytelse. Derfor må vi stadig opta spørsmålet med hensyn til våre organisasjoner, hvis vi ikke skal sakke akterut. Komitéen fastslår at det må drives et planmessig opplysningsarbeide for å klarlegge sammenhengen mellom en rasjonell organisasjonsoppbygning og fagorganisasjonens innflytelse utad og en øket klassesamhörighet innad i organisasjonen. Det er ikke nok med enhetlige vedtak på kongresser og landsmøter, men organisasjonen må gå til hvert enkelt medlem og få dem med i arbeidet og gi dem forståelsen slik at omlegningen kommer som en naturlig utløsning fra medlemmene selv, at det er deres vilje. Spørsmålet må tas op i de forskjellige organisasjoner og gjennom Landsorganisasjonen og Opplysningsforbundet. Mange har gjort sammenslutningen til et lønsspørsmål. At man vil få dårligere arbeidsbetingelser hvis man kommer inn i de store forbund. Det er mulig at det er syndet her. Andre betrakter spørsmålet slik at går vi inn der og der så får vi høiere lønninger. Var saken så enkel så kunde man jo bare slutte sig til den sterkeste, men så enkel er den ikke. I det praktiske liv arter det sig anderledes. Det er mange faktorer som gjør sig gjeldende ved fastsettelsen av lønningene. I forbindelse med denne sak kunde det være riktig å komme inn på andre spørsmål og jeg tenker da spesielt på landsbygden. Her har vi problemet med Skog- og Landarbeiderforbundets grenseområde, som må tas op i perioden. Vi husker Arbeidsmannsforbundet i sin tid. Skog- og Landarbeiderforbundet spiller på mange måter samme rollen idag som et samlerforbund på landsbygden som den Arbeidsmannsforbundet i sin tid hadde på sitt område. De har mulighetene for å samle landsbygdens lønsmottagere. Men det har vært til stede en tendens at så snart de har fått med en gruppe og nogenlunde ordnet dens lønnsforhold så har man krevet den overført til andre forbund. Og på den måte er de fattigste blitt igjen i Skog- og Landarbeiderforbundet. Her har vi en av våre viktigste arbeidsoppgaver. Kongressen må trekke op hovedlinjen som skal følges i dette spørsmål og så får sekretariatet og forbundene tilrettelegge saken praktisk. Men de det gjelder må da ikke møte frem til forhandlingsbordet holdende krampaktig fast ved det som er. Selv om resultatet hittil er negativt bør de forsøk som er gjort for å løse saken fortsette. Det er et spørsmål til her som er optatt av Kommuneforbundet, nemlig at når et forbund optar som medlemmer funksjonærer på uke-, måneds- eller årslønn, skal medlemsskapet henføres til det forbund hvor flertallet av arbeidere står organisert. Forslaget kommer for øvrig igjen også senere i forskjellige variasjoner. Det har vært en tendens hos enkelte grupper til å søke å trekke sig ut av fellesskapet. Men jeg tror vi kan fastslå at de enkelte gruppers fremgang er avhengig av de øvrige arbeideres solidaritet. Det er tyngden av medlemsstokken det kommer an på og som er det avgjørende. Det nytter ikke å stykke oss op. Vårt grunnlag må være at vi må nå frem til industriforbundsformen. Vi sier

i innstillingen at tidligere kongressvedtak om den industrielle og bedriftsvise organisasjonsform oprettholdes. Videre at sekretariatet pålegges å ta de initiativ og understøtte de bestrebelse som kan medvirke til en snarlig gjennomførelse av kongressens vedtak om organisasjonsopbygningen. Det sies at det er en revisjon av vår tidligere stilling. Men det er ikke så. Vårt standpunkt er fremdeles det samme. Det er en dissens i sekretariatet, idet Rasmussen under henvisning til vedtaket av 1934 foreslår at kongressen skal pålegge at forhandlinger herom skal være tilendebragt innen utgangen av 1940 og etterhvert forelegges Landsorganisasjonens representantskap. Det er ikke nogen uenighet i saken. Men jeg tror ikke at man løser dette ved å sette det i forbindelse med bestemte frister. Jeg tror det avhenger av medlemmene og hvordan man kan få dem med. Men er det så at kongressen vil sette forbund utenfor Landsorganisasjonen så får den gjøre det. Men jeg tror det er uklok politikk å sette en fast tidsfrist her. Vi har nu engang visse erfaringer og Rasmussen har det også innenfor sitt område, hvor man i 15 år har holdt på med spørsmålet. Det er jo alltid der vi viker tilbake når det gjelder å sette forbund utenfor Landsorganisasjonen.

Rasmus Rasmussen: Hindahl citerte et uttrykk fra Ibsen i sin åpningstale. Men Ibsen har også et annet som forekommer i «Per Gynt» om bøigen: *gå utenom*. Evensen går også utenom sakens kjerne. Hele hans innlegg går ut på å ta det med ro og «gå utenom». Men skal vi fortsatt drive på med å slite oss op innad? Vi har virkelig andre og større oppgaver å arbeide for. Vi har så ofte i vårt daglige organisasjonsarbeide hørt både av medlemmer og avdelinger at de har villet gå ut hvis man gjør det og det vedtak. Man roper så ofte på orden, lojalitet og disiplin. Men gir dette uttrykk herfor? Kan man vente at medlemmene skal være anderledes når ledelsen er slik? Jeg har ikke ment at organisasjonen skal støpes i nogen fast form. Den skal være levende og alltid på høide med tiden. Hvad vedtaket i 1934 angår så trodde sikkert kongressen at man nu skulde bli kvitt det indre slit. Se på den foreliggende dagsorden. Av de 8 punkter under denne sak er det 6 som har sin årsak i at vi ikke har organisasjonsformenene i orden. Når vi kommer til de punkter så vil det nok også bli ropt på industriforbundsformen. Vær sikker. Men her vil man ikke være med. Av Evensens innlegg vil man forstå at flertallets innstilling ikke innebærer nogen konsolidering. Det er en ytterligere utvanning. I denne forbindelse henviser Evensen til Skog- og Landarbeiderforbundet og landsbygdens arbeidere. Men hvad er det som skjer og som vi ser til stadighet? Jo at industrien flytter ut på landsbygden og så vil man at dette forbund skal bli et Arbeidsmannsforbund. Vi plikter å hjelpe de fattige skogs- og landarbeidere, men det må skje ved at organisasjonen går inn for å løfte deres lønn- og arbeidsforhold opover. Hvis ikke kongressen nu vil finne frem til en ordning så må det gi adgang til å komme frem til andre organisasjonsformer for de som ønsker det. Kan vi ikke klare dette nu efter 15 år, så får vi se oss om efter andre organisasjonsformer. Vi sa i 1934 at forhandlingene skulde være ferdige i 1936, men først året efter kom komitéene i gang med sitt arbeide og vi står akkurat like langt idag. Man må få slutt på denne krangel om medlemmene mellem

forbundene og vi må slå fast at det skal være en organisasjon på hver arbeidsplass, og vi må få en organisasjon som er levende og god.

Ingvald Olsen: For vårt vedkommende må jeg si at vi står i en noget merkelig stilling. Vi stod tidligere tilsluttet Arbeidsmannsforbundet og vi hadde oppe spørsmålet om igjen å gå tilbake dit. Men da bestod Arbeidsmannsforbundet vesentlig av vei-, anlegg- og jernbanearbeidere. Det blev så innledet forhandlinger med Beklædningsarbeiderforbundet, den gang Skredderforbundet. Men det var ingen begeistring i Skredderforbundet for sammenslutning og det blev ikke noget av at vi gikk inn der. Hadde Landsorganisasjonen dengang sagt bestemt ifra så hadde vi nu bare hatt *ett* forbund for vårt vedkommende. Imidlertid blev vi eget forbund og vi har hatt striden med hensyn til trikotasjearbeiderne. Vårt landsmøte besluttet i 1935 da saken på ny kom op, at den skulde gå til uravstemning. Det viste sig at interessen for spørsmålet ikke var stor. Av medlemstallet som den gang var 8 500 deltok det 1 890 i avstemningen, og herav stemte *1 434 mot* og *456 for* sammenslutning. Bare en avdeling her i Oslo hadde flertall for sammenslutning, men også der var det lite fremmøte. Det skulde derfor ikke være nødvendig med flere forslag. For vårt vedkommende er forholdet som sagt det, at vi bare har strid om trikotasjearbeiderne. Vi har ikke den strid om medlemmene på arbeidsplassen som andre forbund har. Våre medlemmer har sagt at slik som det har gått hittil så vil de ikke være med på nogen sammenslutning. Heller ikke i Beklædningsarbeiderforbundet er det nogen stemning for sammenslutning så vidt jeg forstår, og det vil da være uriktig å tvinge de to sammen. Da er Lars Evensens konklusjon bedre. Jeg må derfor opta vårt forslag om at tidligere kongressvedtak om sammenslutning av de to forbund opheves og at Tekstilarbeiderforbundet blir stående i Landsorganisasjonen som eget forbund.

Witalis Andersen: Mellem disse to forbund er ikke organisasjonsspørsmålet noget avgjørende. For vårt vedkommende var det *1 619 mot* sammenslutning og *19 for*. Det var i det hele liten stemning om saken, derav kommer det lave stemmetall. Ser vi på Landsorganisasjonens tidligere standpunkttagen så har man f. eks. i bygningsindustrien gått inn for *én* organisasjon på samme arbeidsplass, uten at det har latt sig gjøre. Jeg kunde forstå det hvis man behandlet alle likt. Vi har ikke tvister med Tekstilarbeiderforbundet, Transportarbeiderforbundet eller Handels- og Kontorfunksjonærene. Vi har derfor ønsket at forbundet blir som det er idag. Vi er nu 7 600 medlemmer og har fremdeles utviklingsmuligheter som eget forbund. Det skulde vel også bety noget i denne forbindelse at det bare er et land — Romania — hvor det er fellesforbund av disse to. Når spørsmålet har fått klassemessig betydning skal vi opta det. Ikke før.

Torbjørn Henriksen: Jeg tilhører også dem i sekretariatet som ikke er særlig fornøyd med innstillingen, når det gjelder selve gjennomførelsen av industriforbundsformen. Det blev sagt også der at det var en utvanning. Men det blev fremholdt at det ikke var det, og man kan vel si at det bare er en noget smidigere form. Det må imidlertid klart slæes fast at det ikke bare er vedtakene fra tidligere kongresser som gjentas,

men også deres *ånd* og *mening*. En av de mest fundamentale ting i denne sak er det som står på side 12: «Et planmessig opplysningsarbeide må drives for å klarlegge sammenhengen mellom en rasjonell organisasjonsopbygging og fagorganisasjonens innflytelse utad og en øket klassesamhørighet innad i organisasjonen. Det er bakgrunnen for det hele. Og dette har vi sagt i alle år. Men hvordan fortøner så dette sig i det praktiske liv? Der mener jeg man burde sette tingene på plass. Landsorganisasjonens tillitsmenn har vært så optatt med tariffarbeide og det daglige administrasjonsarbeide at det ikke er blitt tid til planmessig arbeide på dette område. Her må det skje en forandring. De ting som det her gjelder skulde vært optatt i en stille tid og møter vært innkalt med representanter for de interesserte forbund, som så kunde komme med innstillinger til representantskapet, og hvis man ikke der nådde frem til enighet kunde en forelegge det for kongressen. Det er en meningsløshet at 5—600 representanter her skal sitte å diskutere en sammenlutning mellom bakerne og tobakkarbeiderne og N. N. N. Skal vi fortsatt drive slik så vil vi ikke få gjort nyttigere arbeide. I enhver organisasjon må det være disiplin. Vi har et forslag på side 11 som jeg skulde hatt lyst til å opta i hele sin bredde. Men jeg vil opta et annet forslag til endring av de nuværende forhold. Det lyder:

«Når et forbund ved beslutning av sekretariatet eller representantskapet blir tildelt grupper av medlemmer som ligger utenfor den organisasjonsramme som for vedkommende forbund er optrukket efter beslutningene om industriforbund — skal samtlige lønntagere — hos sådanne arbeidsgivere henføres til samme forbund.»

Erling Kiil: Det er i år 15 år siden at fagkongressen besluttet industriforbundsformen. I enkelte industrier gjennomførte man det i de første år. I jern- og metallindustrien hvor det tidligere var 6—7 forbund, har man nu 2 forbund igjen, og slik er det i andre industrier. Men i de siste 4 til 5 år har det stoppet op. Hvorfor? Jo fordi at til å begynne med så trodde medlemmene og forbundene *virkelig* på at industriforbundsformen skulde gjennomføres. Men i de senere år har man inntrykk av at det er en sak som kan diskuteres og vedtak fattes, men hvor det ikke settes kraft nok bak. Man ser at det idag er forhandlinger i gang om optagelse av Murerforbundet og elektrikerne. Det har altså ikke konsekvenser at man er ulydig mot beslutningene. I jernbanetaten satte man kniven på strupen av Jernbanekontoristenes Forbund. Jeg tror for øvrig at ingen av disse idag vil ha eget forbund. Det er spørsmål om vilje og vilje på ny og ikke noget annet. Spørsmålet er om det er nødvendig med industriforbundsformen. Dertil må svares ja og at det er mere nødvendig enn nogensinne slik som fagorganisasjonen er nådd frem til en dominerende og avgjørende faktor i alle lønns- og arbeidsvilkår. Da må det ikke tillates at smågrupper kan optre slik at de alene når frem til noget bedre forhold enn de store grupper. Derved vil de store forbund pulveriseres. Hvad kan der så gjøres? Først og fremst må et stort opplysningsarbeide iverksettes. Her har fagpressen og arbeiderpressen et stort arbeide. Den innstilling som foreligger fra komitéen og sekretariatet er tynn. Jeg sa det også i sekretariatet. Men

jeg vilde ikke der opta et forslag som jeg visste vilde bli nedstemt. Jeg tror det er nødvendig at kongressen ser på innstillingen her en gang til.

Kristofer Jakopsen: Jeg vil ikke undlate å si min mening i dette viktige spørsmål. 15 år er gått og vi er ikke nådd langt i løsningen av denne sak. 2 forbund står utenfor Landsorganisasjonen som følge herav, og de mange forslag senere i dagsorden viser at mange forbund står i strid med hverandre nettop på grunnlag av dette. I representantskapet er det også gjentatte ganger behandlet tvister og stridigheter. Det er klart at det da må være noget galt med grunnlaget. Jeg har inntrykk av at det er tillitsmennene i forbundene som har stor skyld for de nåværende forhold. Vi har i vår industri — den kjemiske — forhold hvor en halvpart av arbeiderne står hos oss, den annen halvpart i Elektrikerforbundet. Hvordan skal vi behandle disse? Som uorganiserte? Nu må denne sak en gang gjennomføres, hvis ikke må vi arbeide oss frem til en helt ny organisasjonsform.

S. Rounge: Spørsmålet om industriforbund er stadig tilbakevendende og følger man flertallets innstilling her skal vi nok få det fremdeles. Jeg sier dette fordi jeg hører til en gruppe som har stått utenfor Landsorganisasjonen på tross av at vi var for å gå inn der. Men vi hadde slike bestemmelser i lovene at det faktisk hindret vår tilmeldelse. Endelig til slutt mannet forbundet sig op og fikk foretatt de forandringer i lovene som stod i veien. Da mannet sekretariatet sig for en gangs skyld op og sa ifra at en tilslutning til Landsorganisasjonen måtte skje gjennom Jernbaneforbundet. Og innen en viss tidsfrist. Jeg tør påstå at ingen kontorfunksjonær idag angrer på sammenslutningen. Ved sammenslutningen fikk vi gjennomført mange års gamle krav Sekretariatets innstilling står ikke i noget forhold her, og når man som Torbjørn Henriksen og Kiil faktisk ikke er fornøyd med flertallets innstilling, så forstår jeg ikke hvorfor de ikke kan gå over til Rasmussens standpunkt. Det er ikke opplysning man mangler, men det udefinerbare, at medlemmene likesom ikke vet hvad de går til. Nu må kongressen og sekretariatet ta konsekvensen og vedta Rasmussens forslag.

Jens Tangen: Evensen hadde et godt innlegg for industriforbundsformen, men flertallets innstilling står ikke i noget som helst forhold til hans innlegg. Mange ting er berørt her, men ingen har rørt ved den egentlige årsak. Innen bygningsindustrien er det idag mange bygningsarbeiderforbund. Flertallets forslag har en meget vesentlig mangel, selv om jeg mener at det bør vedtas. Men det burde vært presisert at de forbund som har høiere lønninger skal beholde disse efter en sammenslutning. Henriksens forslag har ingen annen hensikt enn at den enkelte arbeidsgiver skal være den avgjørende for hvem som skal ha overenskomstforholdet. Vi har som nevnt flere forbund innen bygningsindustrien. Når tvistenevnden har avgjort en sak, så skulde den være avgjort, men slik er det ikke. Går avgjørelsen en imot så appellerer man til representantskapet og til kongressen. Det var sagt om de små grupper at de i stor grad levde på de stores bekostning. Det er forsåvidt riktig, men det gjelder de som står utenfor Landsorganisasjonen. Jeg vil henstille til sekretariatet at det nu tar op saken med de forbund som står

i Landsorganisasjonen når det gjelder bygningsindustrien. Ennu har ikke sekretariatet tatt sig alvorlig av disse saker, når det gjelder dumping og lavere satser.

25 talere inntegnet.

Ordstyreren: Det er fremdeles inntegnet 25 talere og det bare til romertall I i punkt 3. Det kan derfor bli tale om innskrenkninger.

Emil Nyhus: Det er uforsvarlig å søke å avskjære debatten allerede nu. Jeg vil si til disse som alltid vil være så store parlamentarikere, at de må ikke utvikle sig til diktatorer. Det er ikke nogen enkel sak dette. Det viser sig at de som har den største interesse av industriforbundsformen er Arbeidsgiverforeningen, men dette skal vel også være et offer på klassens alter? Hvad førte industriforbundene til i Tyskland og Italia? Og i Spania. De falt sammen som korthus. Skal man tvinge oss her så kan jeg meddele at det da heller kunde tenkes at vi kunde tilmelde oss Bygningsarbeiderforbundet. Hos oss har 82 pct. av medlemmene holdt på *eget* forbund og så innbiller man sig at ikke medlemmene er enig eller at det er tillitsmennene som får til slike resultater. Med hensyn til murerne og elektrikerne: Er det klokt av fellesorganisasjonen å ha gående en konflikt i elektrikerfaget i flere måneder uten å kunne gjøre noget? Ta heller disse forbund inn. Når det videre nevnes om ødsling av kreftene så er jeg ikke enig i det. Forholdene er så forskjellige innen de forskjellige brancher at en mann kan ikke ha rede på alle forhold.

Rasmus Rasmussen foreslo følgende endring i sitt forslag fra sekretariatet:

«Resultatet av forhandlingene forelegges efterhvert for Landsorganisasjonens representantskap.» — Utgår.

Siste avsnitt gis følgende ordlyd:

«Hvis ikke enighet mellem forbundene opnåes avgjøres saken med bindende virkning av førstkommende kongress.»

Emil Torkildsen: Når denne sak har tatt så lang tid, må det vel være fordi den ikke har kunnet praktiseres. Man sier så ofte at det og det skal være vedtak. Staten vedtok voldgift for bygningsarbeiderne og de grafiske fag, men vi godtok ikke det. Vedtakene må være slik at medlemmene forstår dem og vil praktisere dem. Derfor går det heller ikke an å sette noget tidspunkt her. Allerede i 1936 behandlet vi saken om industriforbundsformen. Hos oss var det enstemmighet i ledelsen for sammenslutning med de øvrige grafiske forbund, men vårt landsmøte vilde ikke. Vi har ikke hatt noget å slåss om innenfor vår branche. Rasmussens forslag går det ikke an å vedta. Det vil bety ny krangel og vanskligheter. Jeg vil anbefale flertallets forslag.

Trygve Olsen: Det er snart en menneskealder siden fagkongressen besluttet å gå over til industriforbundsformen. Det skyldes medlemmene sier nogen enkelte. Den må man lenger ut på landet med. Man forstår vel her at man er gått om saken som katten om den varme grøt. De som har siddet i ledelsen har ikke gjort noget effektivt. Oplysningsarbeide er nok bra, men det bør begynne helt på toppen. I et enkelt til-

felle mannen sekretariatet sig op hører vi, og en representant derfra sier at de er mer enn fornøyd med sammenslutningen. Tror man ikke at det samme også kunde ha blitt tilfelle andre steder? Ser man på flertallets forslag så går det ut på å fortsette som hittil. Det er en la-skure-politikk. Men jeg spør om hvordan det vilde gå i vårt organisasjonsarbeide for øvrig om man slik ikke håndhevet vedtakene. Jeg vil anbefale Rasmussens endrede forslag.

Hans Fladeby: Jeg skal ikke så meget komme inn på industriforbundsformen for det er jeg ikke så interessert i. Men i henhold til beslutningen av 1923 vedtok vårt forbund å overføre de medlemmer vi hadde og som skulde overføres, til andre forbund. Det var nok noen vanskeligheter til å begynne med blandt dem som således skulde over, men det gikk. Men etter 1930 blev det anderledes med denne sak, og jeg vil si at det er meget beklagelig at man skal slåss innbyrdes om skjebnene for dem som skal organiseres. Jeg gikk med på at saken skulde avgjøres av denne organisasjonskomité, idet jeg trodde man vilde være lojale. Men vi så at Handels- og Kontorfunksjonærenes Forbund fikk med bestemmelser som gjorde at de faktisk tok sig selv til rette. Det er så lite organisasjonsmessig som det kan være. Saken var også oppe i sekretariatet, men man hadde da allerede begynt forhandlingene. Det er ikke behagelig å drive på denne måte, og det er absolutt ikke bra å drive sitt organisasjonsarbeide på den måte at en tar sig til rette.

Halvor Sørum: Da vi for en del år siden vedtok industriforbundsformen var det meningen at vi skulde få større bevegelse innenfor Landsorganisasjonen og på den måte mente man å nå frem til bedre resultater for de fagorganiserte arbeidere. At det skulde bli klasseinteressene og ikke gruppeinteressene som skulde bli de avgjørende og dominerende. Men det har i stedet utviklet sig mer til en kamp om medlemsbøker og forholdet er det at en har flere forbund som har overenskomster for samme arbeide. Jeg vil derfor understreke hvad Evensen sa om at det er gått noget skjematisk frem for å gjennomføre industriforbundsformen. Spørsmålet om gjennomførelsen av industriforbundsformen henger sammen med den lønnspolitikk som føres fra fagorganisasjonen og da særlig fra Landsorganisasjonen. Det har i den senere tid vært ført den politikk at de høist lønnede skulde holde igjen, en såkalt solidarisk lønnspolitikk, og vi har fått en slags samfunns-solidaritet istedenfor klassesolidaritet. Det er nødvendig å ta alle hensyn til samtlige lønnsinteresser. Det er sagt at det må være disiplin, og jeg tror disiplinen i norsk fagbevegelse er ganske sterk og god. Men det spørsmål blir stående tilbake om det tas tilstrekkelig hensyn til de interesser og muligheter som foreligger. Jeg vil derfor foreslå:

«Under henvisning til organisasjonsutvalgets forslag for kongressen i 1934, om gjennomføring av industriforbundsformen for de forbund som ikke har gjennomført denne, besluttet:

Kongressen pålegger de forbund som naturlig hører sammen i et industri- eller etatsforbund, straks å opta forhandlinger om den praktiske gjennomføring av sammenslutningen. Resultatet forelegges efterhvert for sekretariatet og Landsorganisasjonens representantskap.

Det forutsettes at det tas bestemte forholdsregler mot at de forbund og grupper som går op i et av industri- eller etatsforbundene får sine lønns- og arbeidsvilkår forringet som følge av sammenslutningen, og at industri- eller etatsforbundene tilpasser sine tariffavtaler etter de forskjellige faggruppers muligheter.

Ved inngåelse av tariffavtaler i grenseområdene må sekretariatet påse at det ikke inngås avtaler på ringere vilkår enn de som gjelder for lignende arbeider.»

Taleren antydet til slutt at forslagene under dette punkt oversendtes reaksjonskomitéen.

Olav Hindahl: Først noen ord til Sørums og kommunistene. Jeg trodde ikke de skulde være uenig i sekretariatets politikk, nemlig i at de lavest lønnede skulde heves opover og det er da også uriktig som Sørums gjør å stille problemet samfundssolidaritet kontra klassesolidaritet. Gå utenom bøigen så Rasmussen. I sekretariatets innstilling ligger det ikke noen erkjennelse av at det opgir industriforbundsformen, men sekretariatet mener at det er ikke mulig å komme lengere. Derfor har sekretariatet tatt det standpunkt det har. Vi holder saken like hellig fordi om vi ikke akkurat går den slagne landevei. Det hender enkelte ganger at det ikke nytter å følge den opstakne landevei. Det er heller ikke alltid så enkelt bare å kreve at vedtakene skal effektueres. Gjennomføringen av industriforbundsformen må komme nedenfra, fra medlemmene og forbundenes landsmøter. Forbundene skylder gjensidig på hverandre. Jeg kan ikke se flertallets innstilling som nogen utvanning og det forbauser mig at enkelte sekretariatsmedlemmer har kunnet si det, men det viser jo selve svakheten her, at de heller ikke har våget å ta det motsatte standpunkt.

Alfred Ljøner: Evensen var inne på Skog- og Landarbeiderforbundet og landsbygdens arbeidere. Slik som Rasmussen la det ut, måtte en få inntrykk av at Skog- og Landarbeiderforbundet skulde avgi grupper som det nå har fått med og som det har fått ordnede lønns- og arbeidsvilkår for. Man får være opmerksom på at det har ikke vært mulig å bygge op Skog- og Landarbeiderforbundet som andre forbund. Det er mange forhold som tilsier at man der fikk spesielle retningslinjer for opbygningen. Man skal også være opmerksom på det forskjellige arbeide disse kan være optatt med. En tid kan de være i skogen, så i transporten og ved lensene. Det er bare her tre forbund som er interessert. Men det kan også hende at de samme folk et par måneder kan være optatt ved veianlegg og da skulde de stå i nok et forbund. Slikt virker opprivende.

Chr. Henriksen: Det er forstemmende at man også ved denne kongress skal tale om det man var enig om i 1923. Ser vi på de forbund som var representert den gang og de som sitter her i dag, så er det de samme som ikke har gjort noget for vedtaket. Det er dem som sitter med ansvaret som ikke har respektert beslutningene. Det tales om tvistenevnden. Det er vel ingen institusjon som er pålagt så meget vanskelig arbeide. Men det ene forbund får rett, det annet ikke og så har man striden gående. Det mangler ikke på opplysning, men på vilje, kameratskap til å vilde gjennomføre beslutningene. Nu vel, man kan si at kon-

gressens vedtak skal gjennomføres. Ja vel, vi ser Murerforbundet og Elektrikerne. Har man kunnet gjøre noget der? De klarte ovenikjøpet bedre resultater enn de forbund som stod i Landsorganisasjonen. De forbund som står i Landsorganisasjonen har agitert på alle måter for å få medlemmene til sig. Det er blitt som en auksjonsforretning. Spørsmålet kan bli om vi ikke må si tydelig fra til de som står utenfor Landsorganisasjonen.

Edv. Stenklev: Det er mange av oss som er til stede i dag som var med i 1923 og vedtaket blev mottatt med begeistring av papirindustriens arbeidere. Det blev overført til oss mange medlemmer fra andre forbund og vi fikk tarifforholdet også for disse. Men etter storkonflikten blev det likesom anderledes med denne sak. En del forbund er også siden da gått ut av fellesskapet. I 1925 fikk vi til opgave å organisere fløterne og vi var i 1927 med på å utarbeide regler for et Skog- og Landarbeiderforbund og vi tenkte at vi kunne få disse over der. En enkelt gruppe, i alt 950 mann, vilde stå hos oss og de hører jo like innunder vår industri. I 1934 besluttet kongressen at de skulde overføres og vi vedtok det, men ved uravstemning fastholdt de at de vilde stå hos oss. Vi så gjerne at de gikk over, men de vil ikke og det er altså ikke her ledelsens skyld.

Alb. Raaen: Organisasjonens opbygning må alltid stå i forbindelse med det praktiske liv. Sekretariatets innstilling fastslår ennå engang at vi må frem til industriforbundsformen; men vi må også se hen til dem som mener at det er en viss fare til stede. Vi må se det som det er, at det er spesialgrupper, som mener at deres interesser ikke vil bli betryggende varetatt. Kunde vi bare komme vekk fra det forhold, så vilde det nok gå meget lettere med gjennomførelsen av industriforbundsformen. Torbjørn Henriksen har stilt et forslag som han bør se litt nærmere på. Er det så å forstå at f. eks. vårt forbund skal organisere verkstederarbeiderne? Det er sagt at vi skal ha avisbudene. Skal vi da også organisere de andre i avisene? Når det gjelder vaktmestrene i Folketeatret, så står vaktmestrene for øvrig i Arbeidsmannsforbundet og da bør også disse stå der. Da har ikke Torbjørn Henriksen noget mer bryderi med den sak. Med hensyn til Fladebys innlegg om våre tarifforhold, så vil jeg bare si at det er god plass for begge forbund.

29 talere fremdeles og strek sattes.

Ordstyreren: Det er fremdeles 29 talere inntegnet og vi vil foreslå strek og at samtlige forslag under dette punkt oversendes redaksjonskomitéen.

Votering: Forslaget fra dirigentene blev vedtatt.

Gunnar Kvam frafalt.

Elias Volan: Det er naturligvis så at når man drøfter organisasjonsformene, kan det være delte meninger om hvor langt man skal gå med hensyn til gjennomførelsen. Vi må imidlertid ikke glemme at grunntanken for dette var at man skulde finne frem til en form som passet arbeiderklassen. Det var det som lå til grunn for kongressvedtaket av 1923. Så lenge man behandler dette ut fra snevre egeninteresser, kan man aldri få gjennomført industriforbundsformen. De sam-

De forhold gjør sig gjeldende når det gjelder grensetvister. Men skulde de snevre egeninteressene være avgjørende så kunne det tenkes at en gruppe kunne mene å ha interesse av å stå i Kommuneforbundet, så i Arbeidsmannsforbundet eller i Bygningsarbeiderforbundet. Slikt går jo ikke an i en organisasjon. Nu kan det naturligvis være delte meninger om hvad en kongress skal vedta i en slik sak, men jeg kan ikke se at det er nogen forskjell på de to forslag som foreligger fra sekretariatet. Sekretariatets flertall foreslår også at vedtaket av 1934 skal gjentas og Rasmussen gjentar punkt 2 i 1934' forslag. Den eneste differanse er altså at Rasmussen foreslår at forhandlingene skal være tilendebragt i 1940. Det må jo nødvendigvis vedtas. Men kongressen skal være klar over at det ikke er nogen prinsipiell uoverensstemmelse til stede her.

Omar Gjestebø: Enkelte av de eldre klassekjempere har søkt å kaste skyts mot enkelte av de nye lag av befolkningen som i de senere år har funnet frem til organisasjonen. Handels- og Kontorfunksjonærenes Forbund blev optatt i Landsorganisasjonen efter særskilt førte forhandlinger og grunnlaget blev lagt til rette ved kongressen i 1931. Man fastholdt vedtaket av 1923 med den forandring som nødvendigvis måtte ligge i at Handels- og Kontorfunksjonærenes Forbund kom med. Jeg tror at den fremtidige linje for vårt forbund må bli at alle de som tilhører handelen- og kontor må organiseres i ett forbund og det må da bli i vårt forbund. Det vil selvsagt gå ut over enkelte forbund. Men det går ikke an å løse saken slik som Transportarbeiderforbundet f. eks. vil ordne det, nemlig at alle som står i engrosforretninger og på lagrene skal organiseres der, mens personale knyttet til et lager i direkte forbindelse med butikk skal organiseres hos oss.

Rudolf Eriksen: Når vedtaket om industriforbundsformen kan feire 15 års jubileum, så skyldes det mange forhold. Ved en sammenlutning av tekstil og beklædningsarbeiderne så mener vi at interessene ikke vil bli likt varetatt. Saken har vært inngående behandlet og spørsmålet om Tekstilarbeiderforbundets innmeldelse i Beklædningsarbeiderforbundet var allerede fremme i 1923, i det daværende Skredderforbundet. Men man var ikke enig i det. Og ved uravstemningen nå har det vist sig at man ikke ønsker nogen sammenslutning mellem de to forbund. Det vil da være meget uheldig å tvinge de to forbund til å gå sammen. Det har også vært fremholdt at de to forbund da heller vilde stå utenfor fellesskapet. Man får legge det i dette som man vil. Men en har sett at andre forbund har gått ut. Beklædningsarbeiderforbundet er helt ut enig i Tekstilarbeiderforbundets forslag.

Josef Larsson: Det begynner å bli noget trivielt med disse stadige diskusjoner om industriforbundsformen. Det er allerede pekt på den lange historie i denne sak og det er sannelig ikke opløftende å se at vi ikke er nådd lengere frem. Vi er på kongressene meget radikalt innstilte, men når en kommer tilbake til sine respektive arbeidsplasser så er innstillingen oftest en annen. Når det kreves i klasseinteressenes tegn at en må gi avkall på sine spesielle gruppeinteresser, så vil man ikke det. Her ligger vel noget av kjernen for at vi ikke er nådd lengere.

Rounge pekte på at sekretariatets medlemmer ikke var særlig fornøiet med det forslag som her foreligger som innstilling. Jeg tror nok at de fleste er det, men det gjaldt om å finne frem til et forslag som man kunne tenke lå så nære op til det som var kongressens opfatning at det hadde chance for å bli vedtatt. Kunde man finne frem til noget annet og som også vilde resultere i gjennomførelsen av industriforbundsformen så vil nok sekretariatet gjerne se på det. Med hensyn til uttalelsene fra Nyhus så forbauset det mig at han kunde gi den trusel overfor kongressen som han nå gjorde.

Terje Rislå: Vår avdeling har foreslått at forbundene oppløses og avvikles. Men etter at vårt eget forbundsstyre har gitt det påtegningen om at det ikke er enig, så har det neppe megen chance for å få nogen støtte her, og enda mindre å bli vedtatt. Vi hadde tenkt at fagorganisasjonen kunde bygges op på distriktsorganisasjoner og på Landsorganisasjonen. Derved vilde organisasjonen få større betydning og også slagkraft. Avdelingene makter ofte ikke alt det arbeide som nå er. Det har vært sagt at man ikke skal hovere over det store medlemstall og i den forbindelse er det nevnt at man har sett andre land hvor sterke organisasjoner er falt sammen som korthus. Men da må det bli slutt med vedtakene på papiret. Landsorganisasjonen og forbundene må vise vilje til å ville gjennomføre de vedtak som fattes.

Rasmus Rasmussen: Når det fra enkelte er gitt uttrykk for at mitt forslag er likt flertallets, så kan jeg ikke si annet enn at de må ha lest forslagene som en viss mann leser bibelen. Vedtar man flertallets forslag så blir det fremdeles å loffe landeveien. Mitt forslag går ut på virkelig nå å komme frem til resultater.

Lars Evensen: Rasmussen sa at man måtte få klare organisasjonslinjer. Ingen er uenig i det. Men det går igjen i diskusjonen her at det skyldes Landsorganisasjonen og forbundenes ledelse at ikke industriforbundsformen er gjennomført. Andre hevder at det er medlemmenes skyld. La oss innrømme at det er skyld hos oss alle. Vi har dog de steder hvor ledelsen enstemmig er gått inn for sammenslutning, men hvor medlemmene er gått imot det. Hvilken linje vi følger så vil tvister oppstå. Kiil har vært med på sekretariatets innstilling, men han søkte å utnytte dette med murene. Det blev enstemmig vedtatt i Landsorganisasjonens representantskap og der var Kiil også med. Rasmussen sa videre at vi fikk slutte å loffe landeveien. Det var et nokså luftig argument. Vi må selvsagt ta utgangspunktet i arbeidsplassen. I sak er det ingen forskjell på flertallets og Rasmussens forslag. Det er nu videre kommet en del endringsforslag og disse forslagsstillere bør tiltre komitéen under utarbeidelsen av den endelige innstilling. Sakens realitet er om man vil sette de forbund utenfor som ikke vil bøye sig. Der bør man følge den linje komitéen har slått inn på og arbeide for opplysning om saken blandt medlemmene.

Hans Bjerkholt: All vår erfaring viser jo at industriforbundsformen er den eneste riktige og den som best løser tingene. Men på tross herav er vi ikke nådd lengere og det har selvsagt sine årsaker. Og det er at de forskjellige grupper spør sig selv om hvordan vil deres interesser bli varetatt, når de kommer over i de større sammenslutninger.

Der må man ta hensyn. Derfor er Strøms forslag her det rette og det som man i organisasjonskomitéen bør ta hensyn til.

Nic. Næss: Det var ganske naturlig at sekretariatet både vel og lenge diskuterte dette og det som var grunnlaget var: skal vi øve press, skal vi sette disse utenfor? Vi arbeider nå for å få de to forbund som står utenfor Landsorganisasjonen inn igjen og skulde vi da tvinge andre ut? Vi har ment at denne sak må modnes, at det måtte skje ad overbevisningens vei. Hos oss har vi utviklet industriforbundsformen til 100 procent, så jeg skulde jo for såvidt være den første til å forlange det overfor andre. Men jeg tror saken er under utvikling og at forståelsen for dette etter hvert vil komme. Det er tegn som tyder på at vi ved opplysning og overbevisning vil nå frem her.

B. Flood-Engebreetsen: Det er forståelig og naturlig det standpunkt sekretariatet har tatt. De sitter inne med ansvaret for den samlede organisasjon. En brutal gjennomførelse av Rasmussens forslag vil kunne føre til at andre forbund kommer ut av Landsorganisasjonen. Men jeg er allikevel mest tilbøielig til å være enig med ham for å få hel klarhet. Jeg tror ikke vi er nådd derhen som Næss mente at det var tegn som tydet på at man ad overbevisningens vei løste saken. Se f. eks. på Tekstil og Beklædningsarbeiderforbundet som på forrige kongress stod nær sammenslutning, i dag er de imot. Det må en gang slås i bordet, Rasmussens forslag bør vedtas.

Torbjørn Henriksen: Det er av den største betydning her som i andre saker at kongressen er med på å skape respekt for fattede beslutninger, ikke minst av hensyn til de mange som er kommet til organisasjonen i de senere år. Når det gjelder Kommuneforbundet så har vi stilt oss mest mulig lojal, mer enn rimelig idet vi har tatt med grupper som absolutt ikke har noget med oss å gjøre. Det er derfor jeg har stilt mitt forslag her. Det forrykker ikke utgangspunktet. Jeg vedkjenner mig at vi har en tvist. Det gjelder de såkalte tivoliarbeidere, som driver med billettsalg, salg av forskjellige ting som såpe og den slags. Gjesteby. Det er handelens folk. Værsgod, du kan få dem. (Munterhet.)

Arthur Ruud: Eksperimentet med jernbanekontoristenes organisasjon falt meget heldig ut og det beste er at Rounge som tidligere formann i dette forbund nå kan si at de er tjent med det. Det er bra, men jeg tror ikke at denne kniven-på-strupen-politikk er heldig. Det går iallfall ikke på den måte å tvinge Lokomotivmannsforbundet over i Jernbaneforbundet. Man har søkt å få med i Landsorganisasjonen hele det arbeidende folk, men samtidig har vi sett at vi har tvunget murerne og elektrikerne ut av fellesskapet. Det forfeiler sitt mål å benytte sig av denne politikk. Vi er enig i ett forbund i jernbaneetaten, men det må skje på den måte at medlemmene kommer frem til det synspunkt at dette er det rette. Jeg vil advare mot Kiils kniven-på-strupen-politikk og henstiller at man i innstillingen får med et tillegg om at det skal tas hensyn til de mindre gruppers interesser når de går op i den større enhet.

Hartvig Svendsen: Alle vil vi ha en organisasjon som dekker tidens behov og som kan make å gjennomføre noget og som har kraft

dertil. Gjennomførelsen av industriforbundsformen kan avstedkomme visse vanskeligheter derved at enkelte kan gå ut. Min avdeling har fremsatt forslag om at det pålegges sekretariatet i kongressperioden å gjennomføre industriforbundsformen i sin helhet, men jeg vil ikke opta det. Derimot vil jeg opta punkt 2 i vårt forslag: Sekretariatet pålegges inntil neste fagkongress å søke og finne frem til en organisasjonsform som kan skape den enhetlige organisasjon tidsforholdene krever.

Møtet hevet.

Eftermiddagsmøtet tirsdag 24. mai.

Ordstyrere: *Torbjørn Henriksen og Bernh. Berentsen.*

Referent: Alfr. Skar.

Møtet blev satt kl. 15.

Protokollen fra formiddagsmøtet blev referert og godkjent.

Fortsatt behandling av dagsordenens punkt 3 I: Organisasjonsformene.

Dirigenten meddelte at det fremdeles var 14 talere inntegnet, og uttalte at da det var fremsatt en del forslag som var oversendt organisasjonskomitéen, som i denne sak fungerer som redaksjonskomité, vilde kongressen få saken til ny behandling. Han vilde derfor foreslå debatten om denne sak avbrutt til komitéens innstilling forelå.

Nils Hansen: Det kunde vel ha betydning for komitéen å vite hvad kongressens deltagere mener, før de avgir sin innstilling.

Dirigenten: Det kan vel vanskelig fremkomme noget mer nytt i debatten.

Hans Eriksen: Komitéen er alt trådt i virksomhet, men ellers synes jeg at de inntegnede talere bør få ordet.

Ved *voteringen* blev debatten besluttet avbrutt.

Kongressen gikk derpå over til å behandle samme punkt, avsnitt B, *Statstjenestemennenes organisasjonsforhold*. Der forelå denne innstilling:

B. Statstjenestemennenes organisasjonsforhold.

På Landsorganisasjonens representantskap i september 1937 forelå en plan fra en av sekretariatet nedsatt komité vedrørende organiseringen av statstjenestemennene. Sekretariatet hadde tiltrådt planen og den blev godkjent av representantskapet.

Av innstillingen fremgår:

Fra en rekke forskjellige grupper og enkeltpersoner i statstjenesten er det kommet henvendelse til Landsorganisasjonen og forbund om optagelse.

Det har i mange tilfelle vist sig vanskelig å finne en naturlig organisasjonsbasis for disse. Enkelte er midlertidig optatt som medlemmer av Norsk Kommuneforbund eller Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund.

For å søke og få en fullstendig oversikt over de organisasjonsmuligheter som måtte være til stede blandt statsfunksjonærene for tilslutning til Landsorganisasjonen og for å få en fullstendig organisasjonsplan, besluttet sekretariatet å nedsette en komité til å utrede dette spørsmål.

Komitéen har bestått av: Torbjørn Henriksen, Albert Råen, O. L. Strøm, Erling Kiil og Lars Evensen. — Sistnevnte blev valgt som komitéens formann og har samtidig fungert som sekretær.

Komitéen har i en del møter behandlet disse spørsmål, men det har vært mange vanskeligheter med å få en fullstendig oversikt. Statsfunksjonærene er opdelt i en rekke forskjellige organisasjoner. I enkelte etater er det mange små grupper, og noen av disse er tilsluttet forskjellige landssammenslutninger; andre står uten nogen forbindelse med hovedorganisasjoner eller større sammenslutninger.

En mer ensartethet i statstjenestemennenes organisasjonsforhold anser komitéen for nødvendig, både av hensyn til de rent organisatoriske oppgaver og av hensyn til de fremtidige lønnsforhandlinger. Det vil være helt naturlig og riktig at Landsorganisasjonen medvirker hertil.

Kongressen 1923 forutsatte at man skulde søke å få organisert et statsarbeiderforbund. Men i det videre arbeide har det vist sig at denne linje har støtt på mange vanskeligheter. Fagkongressen 1934 besluttet derfor at det foreløbig skulde dannes etatsforbund innen de forskjellige hovedetater, og at disse gjennom et kartell kunde ha samarbeide innenfor Landsorganisasjonen.

Efter stortingsvedtaket 1937 skal det ved en teknisk regulativrevisjon søkes gjennomført en forenkling i regulativenes oppbygning og en sammendragning av de forskjellige regulativgrupper. Dette vil bety at de forskjellige spredte grupper vil bli ført nærmere sammen og får større felles interesser enn hvad nu er tilfelle. Dette skulde kunne lette arbeidet med å få gjennomført en mer ensartet organisasjon og i større utstrekning muliggjøre en tilslutning til Landsorganisasjonen.

Komitéen er av den opfatning at kongressvedtaket av 1923 om opprettelse av et statstjenestemannsforbund bør være det store fremtidsmål. Men, for å nå frem til ordnede organisasjonsforhold i de større etater og for å få et planmessig arbeide i gang nu, bør arbeidsgrunnlaget være kongressvedtaket av 1934.

Dessuten må spørsmålet om dannelse av en samlerorganisasjon optas til behandling og gjennomførelse for å skaffe organisasjonsbasis for de mange små og spredt bestående organisasjonsgrupper.

Nedenfor har komitéen trukket op organisasjonsområdet for de forskjellige etatsorganisasjoner som i dag består i tilslutning til Landsorganisasjonen og de etatsorganisasjoner som man må regne med må bli etablert. Videre gis en oversikt over de tjenestemannsorganisasjoner som bør søkes sammensluttet i et felles forbund.

Etatsorganisasjoner.

1. Jernbanevesenet.

Efter kongressens vedtak 1934 skulde det dannes ett forbund innen jernbaneetaten.

Fra 1. juli 1936 blev Jernbanenes Kontorpersonales Forbund tilsluttet Norsk Jernbaneforbund og senere er to mindre grupper også gått inn i dette forbund. Innen jernbaneetaten består nu følgende organisasjoner:

Norsk Jernbaneforbund	12 000	medl.
Norsk Lokomotivmannsforbund	K. 1 400	—
Norges Stasjonsmesterforening	K. 330	—
Norges Banemesterforening	St.f. 51	—
Statsb. Adm.personales Landsforb.	—	80 —
Statsb. Distr.adm. Tjenestemannslag	—	83 —
Hovedstyrets Kontorpersonales Forening	—	82 —
Jernbanens Teknikerforening	—	30 —
Jernbaneanleggenes Kontorp. Landsfor.	—	52 —
Jernbaneanleggenes Opsynsmannsforening	K. 60	—
Norske Jernbaners Verkmasterf.	K. 55	—
Statsb. Regnskapsrev. Funksjonærfor.	St.f. 20	—

(De efter organisasjonens navn anførte bokstaver viser hvilken hovedsammenslutning organisasjonen står tilsluttet. K. = Statstjenestemannskartellet, St.f. = Statstjenestemannsforbundet, V. = Står ikke tilsluttet nogen annen hovedorg. av st.tj.m.)

De foran nevnte organisasjoner bør søkes sammensluttet i ett etatsforbund innen jernbanen.

2. Postverket.

Følgende 3 organisasjoner bør søkes samlet i et felles postetatforbund:

Norsk Postforbund	K. 1 734	medl.
Poståpnernes Landsforbund	St.f. 1 481	—
Det norske Postmannslag	V. 1 300	—
Postbetjentenes Landsforening	V.	

3. Telegrafverket.

Følgende organisasjoner bør søkes organisert i et felles forbund for etaten, enten på grunnlag av en bestående organisasjon eller ved etablering av et nytt forbund:

Kv. Telegraf og Telefon Funksj.f.	St.f. 2 161	medl.
Telegrafmenneses Landsforbund	K. 500	—
N. Telegraf og Tlf.forbund	K. 1 900	—
Rikstelegr. Instrumentm. Landsf.	St.f. 26	—
Oslo Telefontekn.forening	V.	
Telegrafverkets Betj.forening	St.f. 53	—

4. Politivesenet.

Komiteén er av den opfatning at man med de mange særforhold innen politivesenet bør danne en egen selvstendig organisasjon. Man har her

Norsk Politiforbund (V.) med ca. 1 500 medlemmer.

Kan man få dette forbund tilsluttet Landsorganisasjonen, er det komitéens opfatning at lensmannsbetjenter og ev. lensmenn må organiseres i tilslutning til dette forbund.

5. Tollvesenet.

Av de organisasjoner det kan bli tale om er

Norsk Tolderforening	St.f. 439 medl.
Toldopsynsmennenes Landsf.	K. 800 —
Tobakk og Chokolade-beskatn. Funksjonærforening	St.f. 24 —

Komitéens mening er at det vil være vanskelig å få de bestående organisasjoner i tollvesenet til å gå inn i et samlerforbund, og de hører i grunnen ikke naturlig hjemme i nogen annen etats forbund. Komitéen vil derfor foreslå at man som en foreløpig ordning åpner adgangen til et eget forbund for tollvesenet.

6. Skolevesenet.

Her består en rekke organisasjoner hvor bl. a. kan nevnes Norges Lærerlag og Norges Lærerinneforebund som er hovedorganisasjonene for folkeskolens lærere og lærerinner. Dertil kommer en rekke organisasjoner i statsverket som er sammenslutninger av pedagoger ved høiere skoler, tekniske skoler, fagskoler m. v.

Komitéeen foreslår at organisasjonslinjen for Landsorganisasjonen må være å samle alle med pedagogisk utdanning i en hovedorganisasjon.

I avsnitt nedenfor om grupper som skal søkes samlet i en fellesorganisasjon er bare medtatt de egentlige funksjonærer ved de forskjellige skoler.

7. Medisinalanstalter.

Medisinske anstalters Forening	V. 1000 medl.
Rikshosp. Tjenestemannslag	St.f. 114 —
Statsasylenes Funk.forening	St.f. 52 —

Komitéeen foreslår at disse organisasjoner organiseres i tilknytning til Norsk Kommuneforbund.

Man er opmerksom på at dette bryter prinsippet om statstjenestemennenes felles organisering. Da imidlertid de største og viktigste medisinalanstalter tilhører kommuner eller fylker, har man funnet det naturlig og praktisk at dette personalet samles i Norsk Kommuneforbund.

Forskjellige grupper.

Under dette avsnitt var opført en rekke større og mindre foreninger hvorav de aller fleste og viktigste er tilsluttet Statstjenestemannsforbundet.

Komitéeen foreslår at det søkes dannet et felles forbund av disse grupper med eventuelle landsomfattende organisasjonssektorer innen forbundet. Det forutsettes videre at grupper og enkeltmedlemmer som nu har fått midlertidig medlemsskap i andre forbund innen Landsorganisasjonen overføres til dette fellesforbund.

Forslag til arbeidsplan.

A. For å drøfte foranstående organisasjonsoppgaver på bredest mulig grunnlag foreslår komitéen innkallelse av en landskonferanse med representanter fra de under I. og II. nevnte organisasjoner. Utgiftene til denne foreslås utredet av Landsorganisasjonen.

Representasjonsretten fastsettes til 1 — en — representant for inntil 500 medlemmer, 2 representanter for over 500 medlemmer.

På konferansen drøftes organisasjonsplanen i sin helhet, og under forutsetning av at den blir godkjent i prinsippet, holdes i forbindelse med landskonferansen, eller umiddelbart etter, konferanse av de organisasjoner som skal danne etatsorganisasjoner.

B. Statstjenestemennene har en rekke spørsmål av felles interesse. Disse spørsmål må drøftes og søkes løst i fellesskap selv om det består flere organisasjoner innen statstjenesten.

Det er komitéens opfatning at man på grunnlag av kongressvedtaket i 1934 etablerer samarbeide mellom de forskjellige organisasjoner gjennom et kartell godkjent av Landsorganisasjonen.

C. Spørsmål om Teknisk Forbund.

Til Landorganisasjonen og komitéen er det kommet henvendelser om å opta spørsmålet om å danne et eget teknisk forbund med medlemmer fra Statens og privat virksomhet.

Komitéen har drøftet dette spørsmål sammen med representanter fra Teknisk Forening av D. N. A. — Komitéen tar intet standpunkt til saken i denne innstilling, men forutsetter at behandlingen av saken fortsetter og at den kommer i egen innstilling senere.

D. Organisasjonsforholdene ved Statens elektrisitetsverker.

Komitéen har drøftet disse spørsmål, men er av den opfatning at man bør avvete forhandlingene med Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund før man tar endelig avgjørelse.

På den avholdte landskonferanse blev vedtatt følgende:

«Konferansen vil under henvisning til den fremlagte organisasjonsutredning fra Landsorganisasjonen og til debatten på konferansen, uttale: Det vil ha den største betydning for statstjenestemennene at det kan etableres en mer enhetlig og effektiv organisasjon for statstjenestemenn. For videre å utforme det organisasjonsgrunnlag som er tilrettelagt, foreslåes for de interesserte hovedsammenslutninger (som hovedsammenslutning regnes Statstjenestemannsforbundet og Statstjenestemannskartellet) å velge to representanter hver, som tiltrer den av Landsorganisasjonen valgte komité. Som representant for de frittstående forbund foreslåes at Postmannslaget, Stasjonsmesterforbundet og Norges Politiforbund hver velger en representant. Det forutsettes at komitéens arbeide er avsluttet innen 1. april 1938.»

De nevnte organisasjoner har valgt representanter til komitéen som har hatt møte, og det besluttetes å sende ut et sirkulære til alle statstjenestemannsorganisasjoner med anmodning om å behandle Landsorganisasjonens organisasjonsplan og gi erklæring om hvilken stilling de tar til denne og om de vil medvirke til dens gjennomføring.

Noen oversikt over resultatet av denne henvendelse foreligger ennå ikke. Statstjenestemannskartellet har tatt saken op til behandling i de organisasjoner som er tilsluttet kartellet. Statstjenestemannsforbundet har i en senere skrivelse til Landsorganisasjonen forespurt om det kan optas forhandlinger direkte mellom forbundet og Landsorganisasjonen på det grunnlag at Statstjenestemannsforbundet kan optas i Landsorganisasjonen som en enhet. Sekretariatet har, med henvisning til organisasjonsplanen, erklært sig villig til å opta forhandlinger.

Komitéen vil foreslå for kongressen at den gir sin tilslutning til den optrukne organisasjonsplan. Fører forhandlingene med Statstjenestemannsforbundet til et positivt resultat, vil dette kunne bli et samlerforbund for alle de grupper som ikke naturlig hører hjemme i noen etatsorganisasjon. I motsatt fall kan spørsmålet om dannelsen av et slikt samlerforbund bli aktuelt, og kongressen bør gi Sekretariatet fullmakt til, om nødvendig, å medvirke til dannelsen av en samlerorganisasjon for statstjenestemenn.

Med hensyn til samarbeidet mellom de forskjellige organisasjoner som har medlemmer innen statstjenesten, henvises til kongressvedtak av 1934 sålydende:

«De statstjenestemannsorganisasjoner som er tilsluttet Landsorganisasjonen kan om de selv ønsker det få adgang til å oprette et kartell, til drøftelse av saker av felles karakter.»

Komitéen mener at et slikt samarbeide har så stor betydning at det bør være noget mer bestemt og bindende, og vil foreslå vedtaket endret i den retning og at det bare kan optas forbund i kartellet som er tilsluttet Landsorganisasjonen.

Med henvisning til foranstående foreslår komitéen:

1. *Kongressen godkjenner den av komitéen utarbeidede organisasjonsplan for statstjenestemennenes organisering i Landsorganisasjonen.*
2. *Sekretariatet bemyndiges til å medvirke til dannelsen av et samlerforbund tilsluttet Landsorganisasjonen for de statstjenestemenn som ikke sogner til et bestående etatsforbund.*
3. *De statstjenestemannsorganisasjoner som er tilsluttet Landsorganisasjonen danner et kartell for drøftelse av saker av felles karakter og interesse. Lovene for kartellet godkjennes av Sekretariatet.*

Sekretariatet tiltrer komitéens innstilling.

Lars Evensen: Det er i grunnen ikke meget å tilføie utover det som er sagt i den tidligere debatt. Vi har når det gjelder statstjenestemennenes organisasjonsforhold fulgt den samme hovedlinje som når det gjelder industriforbundsformen. Vi har blandt statstjenestemennene

søkt å danne etatsforbund, men med det mål for øie å nå frem til et samlet forbund av alle statstjenestemenn. I kongressperioden har en spesiell komité arbeidet med denne sak og der er holdt en landskonferanse av statstjenestemenn. I hovedtrekkene fikk den av Landsorganisasjonen utarbeidede organisasjonsplan tilslutning på konferansen, men ved forhandlinger i komitéen har vi søkt å klarlegge forholdet til de tjenestemannsforbund som står utenfor Landsorganisasjonen. Saken er videre behandlet i kartellet og av Statstjenestemannsforbundets landsmøte nylig. Kartellet har i hovedsaken sluttet sig til vår organisasjonsplan, men har anbefalt, som en overgang, at f. eks. Postmannslaget optas i Landsorganisasjonen som eget forbund og at Lokomotivmannsforbundet fortsatt får stå som selvstendig forbund. For Statstjenestemannsforbundet vil det bli ført videre forhandlinger med Landsorganisasjonen om å gå inn som en enhet. Landsorganisasjonen er villig til slike forhandlinger, men jeg tror at helt å følge Tjenestemannsforbundets linje vilde bety et brudd på Landsorganisasjonens linje, idet enkelte grupper i Tjenestemannsforbundet naturlig hører hjemme i et av de bestående forbund innen Landsorganisasjonen.

Det det her dreier sig om er kongressens tilslutning til de hovedlinjer sekretariatet har trukket op, og eventuelt gi bemyndigelse til dannelse av et nytt forbund av de grupper tjenestemenn som ikke naturlig hører hjemme i noget annet forbund. Vi har fått flere henvendelser om det. Videre anbefales det at de tjenestemannsorganisasjoner som står i Landsorganisasjonen skal danne et kartell. — Det har vært adskillig strid om dette kartells ramme. En stund var det nogenlunde samstemmighet om at også forbund utenfor Landsorganisasjonen skulde kunne få adgang til kartellet for bedre å kunne ivareta fellesinteressene overfor Staten. Men så besluttet Jernbaneforbundet å ikke være med i kartellet når disse utenforstående forbund blev med. Det ligger nu i sekretariatets forslag at bare forbund som står i Landsorganisasjonen skal kunne stå i kartellet. For å bli med i kartellet må en stå i Landsorganisasjonen.

Sigvard Andresen: Som vel de fleste deltagere fra forrige kongress vil huske blev det også da vedtatt at bare tjenestemannsforbund som stod i Landsorganisasjonen skulde kunne stå i kartellet. Men kort tid efter kongressen viste det sig at sekretariatet ikke hadde manns mot nok til å følge kongressens vedtak, idet det blev gitt adgang også for andre til å være med. Den taktikk vi i Jernbaneforbundet har fulgt, har ført til at vi nu bare har 2 forbund ved jernbanen, i stedet for 4. Nu foreslås det at f. eks. Lokomotivmannsforbundet skal få anledning til fortsatt å stå som selvstendig forbund i Landsorganisasjonen uten å gå inn i et felles statstjenestemannsforbund. — Da vi meldte oss ut av kartellet blev det skremt med at nu kunde vi risikere å miste vår forhandlingsrett. Men det viste sig snart at Staten fant ut at naturligvis måtte Jernbaneforbundet være med i forhandlingene. Når vi er så absolutte motstandere av opdeling i mange forbund, har det flere årsaker, som jeg ikke kan komme inn på nu. Men skal en fortsette denne taktikk med oprettholdelse og inntagelse av nye småforbund, så vil det

virke oppløsende på organisasjonen. Vi har i Jernbaneforbundet mange viktige grupper som er større enn f. eks. Lokomotivmannsforbundet og som vil kreve adgang til å oprette eget forbund. Kongressen bør nu si fra så klart og utvetydig at det ikke blir adgang for sekretariatet til å gjøre nye krumspring.

Arthur Ruud: Det snakkes om at viljen til samling mangler. Men det er her ikke bare et viljesspørsmål, problemene henger også sammen med den hvervningspolitikk som er drevet de siste årene. Kartellet er enig med innstillingen fra sekretariatet, men jeg går ut fra at det vil bli adgang til å gjøre enkelte praktiske tilføyelser til et par punkter. Jeg må få lov til å minne litt om forrige kongress beslutning, det er sagt at sekretariatet har brutt kongressens beslutning om kartellet. Men det er ikke riktig. Det blev på kongressen sagt at de av forbundene som ønsket det, kunde danne et kartell, og efter kongressen blev saken tatt op i Statstjenestemennenes aksjonsutvalg, derefter blev det opnevnt en komité hvor Lars Evensen var med som representant fra Landsorganisasjonen. Vi la frem en enstemmig innstilling, hvor også Buland var med. Vi sa at kartellet burde bygge på de forbund som stod i Landsorganisasjonen, men vi mente at et par andre grupper, som i mange år hadde stått tilsluttet aksjonsutvalget, burde få anledning til å være med, bl. a. tollopsyntsmennene som nu står i ferd med å gå inn i Landsorganisasjonen som eget forbund. Vi mente å bevare disse grupper for et fortsatt samarbeide. Her var det meningsforskjellen med Jernbaneforbundet opstod. Sekretariatet, undtatt Kiil, fulgte komitéen. En skal også være opmerksom på at det er ikke et hvilket som helst statstjenestemannsforbund som har kunnet bli med i kartellet, men bare forbund som uttrykkelig har anerkjent Landsorganisasjonen som den høieste faglige myndighet. — Nu foreligger det forslag til en helt klar beslutning om at bare forbund tilsluttet Landsorganisasjonen skal kunne stå i kartellet. Men så er det spørsmålet om optagelse i Landsorganisasjonen av de nye tjenestemannsforbund. Telegraftjenestemannsforbundet vil inn i Landsorganisasjonen men vil ikke gå inn i Telegraf- og Telefonarbeiderforbundet. Jeg mener derfor vi må innrømme dem adgang til å bli optatt som eget forbund.

Nils Hansen, til forretningsordenen: Når spørsmålet om industriforbund er sendt redaksjonskomitéen, bør denne debatt avbrytes og gjenoptas i forbindelse med spørsmålet om industriforbund.

Dirigenten: Det er forutsetningen at tjenestemennenes organisasjonsforhold skal behandles for sig, idet de står i en særstilling.

Tømmerås henstillet at debatten blev begrenset.

Ludv. Buland henstillet til kongressen at tjenestemennene nu fikk anledning til å snakke ut om disse ting.

R. Rasmussen: Jeg er enig med Buland. Mitt forslag i industriforbundsspørsmålet inneholder med forsett at tjenestemennene skal ha adgang til etatsforbund.

Det vedtokes at debatten skulde fortsette. Et forslag om strek blev forkastet.

Erling Kiil: Vi besluttet i 1934 at inntil videre skulde tjenestemen-

nene kunne organiseres i etatsforbund, det samme som den nu foreliggende innstilling går ut på. Dertil foreslås at det skal kunne dannes et nytt samleforbund, og muligens kan vi senere danne et felles statsforbund. Men i dag er det ikke mulig. Det var Postforbundets formann, Strøm, som i 1934 sa fra om at i kartellet skulde bare stå forbund tilsluttet Landsorganisasjonen. Noget annet var ikke mulig. Men så slo sekretariatet allikevel inn på å ta med andre. Resultat: En ny splittelse, idet Jernbaneforbundet med sine 12—13 000 medlemmer gikk ut av kartellet. Nu har sekretariatet og Lars Evensen understreket at for eftertiden skal det bare være forbund tilsluttet Landsorganisasjonen med i kartellet, og dermed er saken grei. — Det blev i sin tid anført at om bare disse utenforstående forbundene fikk være med i kartellet, vilde de komme over i Landsorganisasjonen, men ikke ett av disse forbund er kommet. — Jeg mener denne innstilling må sees i sammenheng med innstillingen på side 13, om sammenslutningen i industriforbund. Derfor vil det være riktig om beslutningen om den almindelige organisasjonsform adresseres til statstjenestemennene. Ilvis organisasjonen kommer med en klar innstilling, vil statstjenestemennene komme til Landsorganisasjonen like godt som nogen av de øvrige organisasjoner.

Th. Narvestad: Jeg skal ikke her komme inn på Jernbaneforbundets stilling til kartellet, jeg vil bare nevne at beslutningen om å gå ut var langt fra enstemmig. Jeg beklager Jernbaneforbundets utreden av kartellet, men når Lokomotivmannsforbundet, Postforbundet og Telegraf- og Telefonarbeiderforbundet fortsatte i kartellet var det fordi vi håpet å trekke til oss de tjenestemenn som stod utenfor Landsorganisasjonen. En skal også huske på at tjenestemennenes tilslutning til Landsorganisasjonen er av forholdsvis ny dato, og det er langt fra gått op for alle tjenestemenn at de bør stå i Landsorganisasjonen. De organisasjoner som står i kartellet, er innforstått med at etter kongressen må de enten inn i Landsorganisasjonen eller ut av kartellet. Når det er fremholdt at Jernbaneforbundet har ført en så rakrygget taktikk med gjennomførelse av kongressens vedtak, må det være tillatt for mig å gi et lite tilbakeblikk. Konduktørene brøt i sin tid ut av Jernbaneforbundet og dannet eget forbund som søkte optagelse i Landsorganisasjonen. Men Landsorganisasjonen sa nei. Og det samme standpunkt inntok vårt forbund da spørsmålet blev forelagt oss. Jeg synes vi fortjener takk av Jernbaneforbundet for det. Og det er heller ikke riktig å fremstille saken slik som om kontorpersonalet så å si blev tvunget inn i Jernbaneforbundet, de gikk inn der helt frivillig. Når det gjelder mitt forbund, har spørsmålet om å gå op i Jernbaneforbundet aldri vært forelagt medlemmene til uravstemning, men styret har funnet det uriktig å forsere saken frem. Jeg tror heller ikke Jernbaneforbundets stilling er så svak at opprettholdelsen av vårt forbund skulde virke oppløsende. Vårt forbund bør ikke trues inn i Jernbaneforbundet, før dette kan gjennomføres uten en sprengning av organisasjonen. — Jeg anbefaler komitéens forslag vedtatt.

Johan Sandvik: Postforbundet har behandlet spørsmålet om sammenslutning i ett forbund for postetaten og har gitt sin tilslutning til

det, men har f. t. ikke funnet en slik sammenslutning mulig. Derimot er det stemning i Postmannslaget for tilslutning til Landsorganisasjonen som eget forbund. Under disse forhold har vi ikke noget imot at Postmannslaget tilsluttes Landsorganisasjonen idet vi finner det er bedre å ha dem i Landsorganisasjonen enn utenfor.

Lars Evensen: Det er her sterkt kritisert at vi åpnet adgang for utenforstående forbund til å bli med i kartellet. Men da lovene for kartellet blev utarbeidet var Jernbaneforbundets formann med. — Det var mange vanskeligheter forbundet med å få kontorpersonalet med i Jernbaneforbundet, og jeg kan trygt si at det var ikke Kiils linje som førte frem, men sekretariatets arbeide. — Det vi ønsker nu, er den nødvendige fullmakt til å danne et samlerforbund for de grupper tjenestemenn som ikke naturlig hører hjemme i noget annet forbund. Det er samstemmighet i sekretariatet om at kartellet bare skal bestå av forbund som er tilsluttet Landsorganisasjonen.

Ludv. Buland: Jeg vil anbefale sekretariatets forslag. Jeg forutsetter da at sekretariatets innstilling er alvorlig ment og skal gjennomføres. Under den forutsetning er jeg tilfreds med innstillingen. — Det er her søkt å fremstille saken som om det skulde være et motsetningsforhold mellom sekretær Kiil og mig i organisasjonsspørsmålet. Men det er ikke tilfelle. — Det var alt fra førstningen av samstemmighet om at kongressens beslutning var slik å forstå at bare forbund i Landsorganisasjonen kunde stå i kartellet. Men på det tidspunkt da lovene for kartellet blev utarbeidet, hadde flere av de utenforstående forbund sitt forhold til Landsorganisasjonen oppe til behandling. Under slike forhold vilde jeg ikke være med på å støtte dem vekk. Videre hadde vi nettopp da fått loven om forhandlingsrett, og jeg mente da at for å utnytte den måtte gruppene stå sammen, vi måtte skape en sammenslutning slik at vi kunde utnytte forhandlingsretten. Om Jernbaneforbundets prinsipielle stilling til kartellet har det aldri vært nogen tvil. Jeg kan forstå representantene for Telegraf- og Telefonforbundet og Postforbundet. Disse forbund står i en annen stilling enn Jernbaneforbundet, som omfatter så mange forskjellige grupper. — Vi har hele tiden arbeidet på grunnlag av kongressbeslutningen av 1923. Og med hell, vi er kommet langt, vi står med over 12 000 medlemmer, mens 11 andre grupper representerer tilsammen ca. 2000 medlemmer. Men skal enheten i Jernbaneforbundet oprettholdes må vi få støtte til gjennomførelsen av samlingslinjen. Skal Lokomotivmannsforbundet fortsatt få stå som eget forbund, kan det føre til at det Jernbaneforbundet har bygget op siden 1923 vil smuldre hen. Landsorganisasjonen bør påskjønne det arbeide Jernbaneforbundet har nedlagt. Jeg er forundret over at tjenestemennenes representanter ikke forstår nødvendigheten av samlingslinje, særlig på bakgrunn av det som skjedde under handlingene i 1937.

Erling Kiil: Det avgjørende er ikke om det er Evensens eller min linje som er blitt fulgt, men at den er ført frem til sammenslutning, efter at kontorpersonalet fra 1918 til 1936 hadde snakket om innmeldelse i Jernbaneforbundet.

Votering: Komitéens innstilling blev enstemmig vedtatt.

II. Grense- og tvistespørsmål.

Det forelå sådan innstilling:

Treindustriarbeiderforbundets virkeområde.

Før kongressen 1934 var det optatt forhandlinger mellom Treindustriarbeiderforbundet og Bygningsarbeiderforbundet om sammenslutning. Det blev enighet om et sammenslutningsforslag, men dette blev nedstemt av Treindustriarbeiderforbundets landsmøte 1935.

I tiden framover har det vært mange tvistespørsmål mellom forbundene. I et av de viktigste tvistespørsmål blev det avsagt en tvistenevndskjennelse i 1935. Denne blev av Treindustriarbeiderforbundet anket til representantskapet i 1936, som godkjente tvistenevndens avgjørelse.

Tvistespørsmål opstod fortsatt, og i 1937 henstilte Landsorganisasjonen til forbundene om å velge 3 representanter hver til en komité for å forhandle om en sammenslutning. Bygningsarbeiderforbundet tiltrådte forslaget, men Treindustriarbeiderforbundets hovedstyre fattet sådant vedtak: «Under henvisning til landsmøtets vedtak i sammenslutningsspørsmålet anser hovedstyret at det ikke har adgang til å opta realitetsforhandling om sammenslutning av de 2 forbund.»

Under Landsorganisasjonens ledelse er ført en rekke forhandlingsmøter for å søke og opnå enighet om virkeområde for Treindustriarbeiderforbundet og dets avgrensning til Bygningsarbeiderforbundet og Høvlariarbeiderforbundet. Landsorganisasjonens sekretær, Evensen, utarbeidet et konkret forslag, som er sendt forbundene. Dette er ikke godkjent og det er kommet følgende forslag til kongressen i saken:

Norsk Treindustriarbeiderforbund.

Ad Treindustriarbeiderforbundets organisasjonsområde.

Helt fra organisasjonens første tid og frem til 1923 blev organisasjonen bygget op efter rent faglige linjer, som også var naturlig efter datidens sterkt avgrensede fagskille innen produksjonslivet.

I årene efter 1900-tallet foregikk en rask utvikling av maskinteknikken, som senere i stor utstrekning førte til rasjonalisering og nye arbeidsmetoder, og helt nye industrier blev grunnlagt. Dette førte til en utvisking av en rekke fag-grenser. Enkelte fag ophørte næsten å eksistere og nye fag og arbeidsmetoder opstod — og fagene fløt sammen — ofte på grunn av nye oppfinnelser, nye materialer og arbeidsmåter ved fremstillingen av de forskjellige produkter.

Ved tariffrevisjonene var som regel flere forbund interessert ved hver arbeidsplass, i enkelte tilfelle 6—8 forbund.

Dette førte til at organisasjonsformene måtte omlegges så de blev i samsvar med tidens krav og oppgaver, og kongressen 1923 besluttet omlegning til industriforbund.

Når organisasjonsformene helt kom i støpeskjeen 1923 er det forståelig at enkelte ting ikke blev løst på en helt tilfredsstillende måte, om enn de store linjer må sies å være riktige.

Av de ting som ikke blev løst ved vedtakene i 1923 er organisasjonsområde for treindustrien. På grunn av at det ikke er fastsatt et klart og greit grenseskille mellom Norsk Treindustriarbeiderforbund og Norsk Bygningsarbeiderforbund har det siden 1923 vært en rekke tvistesaker mellom disse 2 forbund — som det ikke på nogen måte har lyktes å løse — til tross for at det har vært avholdt en rekke forhandlinger mellom de 2 forbund, sekretariatsbeslutninger og tvistenevndsavgjørelser.

Det må derfor tas op til grundig undersøkelse hvorfor ikke treindustriens organisasjonsforhold er som de burde være, og vanskeligheten må fjernes så også denne industri blir oppbygget etter de optrukne linjer og kan svare til tidens opgaver og krav.

Når det har vært så vanskelig innen denne industri kommer det av at det ved kongressbeslutningen i 1923 i det hele tatt ikke blev nogen ordning for treindustrien. Ved senere beslutninger i sekretariatet, og dels i tvistenevnden, er industriens arbeidere skjaltet over til andre forbund, etter som enkelte grupper og avdelinger har ment de stod sig best på i øieblikket, og etter som enkelte forbund har hatt best innflytelse på forholdenes utvikling. Dette har ført til at en stor industri som treindustrien helt er sønderrevet og henger i luften.

Vi er enig i at trearbeidere, som følge av overgang til industriforbund, er blitt overført til andre forbund, når dette er skjedd etter den retningslinje at arbeidsplassen skal legges til grunn og at bare et forbund skal være representert ved en arbeidsplass.

Men at treindustrien her som i andre land er berettiget til — og også har best nytte av — og ha sin egen organisasjon må være innlysende, og det er et spørsmål som ikke kan omdiskuterer. Organisasjonskomitéen og kongressene siden 1923 har da også vært av denne opfatning.

Vi gjengir kongressens beslutning om overgang til industriforbund når det gjelder treindustrien:

«For treindustriens vedkommende må det være tilstrekkelig at man også slår fast: En industriorganisasjon på samme arbeidsplass. Det kan da komme til å forme sig slik, at det blir en organisasjon for papirindustrien, en for sagbruksindustrien og en for den øvrige treindustri, møbelindustri, trevarefabrikker m. v. Sekretariatet mener at kravet — det absolutte krav — ikke bør stilles lenger. Men selvfølgelig har man intet å innvende mot — men mener tvertimot at det bør tilstrebtes — at det ved forhandlinger mellom de nevnte organisasjoner og efter bestemmelse av organisasjonsutvalget, skapes et Treindustriarbeiderforbund, hvor samtlige disse grupper står sammen.»

Under de vanskelige forhold som har utviklet sig innen treindustrien, på grunn av at organisasjonsområdet ikke blev optrukket på en for tiden og forholdene praktisk måte, og derved hindret en sammenslutning av alle trearbeidere med felles interesser — uansett hvor bedriftene ligger i landet — blev det i 1934 optatt forhandling mellom Bygningsarbeiderforbundet og Treindustriarbeiderforbundet om en sammenslutning av de 2 forbund. Av Landsorganisasjonens representant, herr E. Volan, som deltok i disse forhandlinger blev det hevdet, «at for å samle hele treindustrien i et forbund fikk man først få en sammenslutning med Bygningsarbeiderforbundet, for så siden når tiden var inne å utskille trearbeiderne

fra Bygningsarbeiderforbundet og danne et selvstendig Treindustriarbeiderforbund omfattende samtlige trearbeidere, som ikke har sin arbeidsplass direkte knyttet til et bygg».

En blev snart klar over ved denne forhandling at Bygningsarbeiderforbundet i lengden ikke kunde tilfredsstille de mangeartede arbeidsgrener som treindustrien omfatter — og som er spredt i småbedrifter rundt om i hele vårt vidstrakte land — og som ingen som helst forbindelse har med byggeplassen.

Men det må være innlysende at en sådan omvei, med de oprevne stridigheter som vil følge, for så senere å rive treindustrien løs er forkastelig og ødeleggende. En må også være opmerksom på at ved en eventuell utskillelse av treindustrien, etter flere års indre oprivninger, vil det da som nu være avdelinger innen denne industri som vil protestere og gjøre vanskeligheter. En kan her trekke en sammenligning med hvordan organisasjonsprocenten sank blandt trearbeiderne etter at Trearbeiderforbundet blev oppløst i 1923.

Treindustriarbeiderforbundets landsmøte i 1935 forkastet forslaget om sammenslutning av Norsk Bygningsarbeiderforbund og Norsk Treindustriarbeiderforbund med overveldende flertall, og sterkt og klart fastslo at treindustriens arbeidere utover landet ikke hadde noget med bygningsarbeide å gjøre, da byggeplassen ikke er deres arbeidsplass. Det blev fastslått at i følge kongressens beslutning av 1923 er det arbeidsplassen som skal legges til grunn ved fastsettelsen av organisasjonsområdet for de enkelte forbund.

Efter landsmøtet i 1935 blev agitasjons- og organisasjonsarbeidet for alvor tatt op blandt treindustriens arbeidere. Resultatet viser en fremgang fra 44 til 80 avdelinger og en stigning i medlemstallet fra 2 100 til over 4 200.

Lønnsmessig sett har også fremgangen vært ganske stor. For det vesten-fjellske Norge har vi nu opnådd en minstelønn av kr. 1.28 pr. time. For det østen-fjellske Norge ligger lønnen for fullt utlærte industriarbeidere på kr. 1.40 til 1.50 pr. time. Herunder er Oslo ikke medregnet.

Av enkelte organisasjonsfolk har det siden vært hevdet at når de to forbund ikke slutes sammen, da får man trekke op skille mellom Bygningsforbundet og Treindustriforbundet således at alle trearbeidere som lager dører, vinduer, trapper, butikk- og kontorinnredninger etc. skal tilhøre Bygningsarbeiderforbundet, og de øvrige trearbeidere skal tilhøre Treindustriarbeiderforbundet.

For de som ikke er kjent med forholdene innen treindustrien høres dette nokså greit ut, men sådan som forholdene har utviklet sig innen denne industri er det helt ugjennemførlig. Treindustribedriftene har idag ikke noen bestemt avgrenset produksjon, men de fleste bedrifter utover hele landet optar bestillinger og utfører et hvilket som helst snekkerarbeide som de kan få tak på, det være sig møbler, butikk- og kontorinnredninger, teater- og kinostoler, bokreoler til biblioteker o. lign., dører og vinduer, og for øvrig alt forefallende trearbeide. Det helt almindelige er at den bedrift som lager møblene også lager det øvrige trearbeide.

Det er da innlysende at skal samtlige snekkerfabrikker og verksteder som utfører sådant arbeide tilhøre Bygningsarbeiderforbundet rykkes grunnlaget bort fra eksistensen av et Treindustriarbeiderforbund, idet det nettop er arbeiderne ved sådanne bedrifter som må danne grunnlaget for et Treindustriarbeiderforbund.

Hvis Bygningsarbeiderforbundets påstand skal tas til følge, blir treindustrien så sønderrevet at et harmonisk organisasjonsarbeide innen denne industri vilde være helt umulig.

Under henvisning til ovenstående — og kongressens beslutning om industriforbund — foreslås at kongressen fatter følgende beslutning:

1. Norsk Treindustriarbeiderforbunds virkeområde omfatter arbeidere ved alle slags trevarefabrikker, snekker- og møbelfabrikker, beitsere — møbellakerere og møbelmalere, orgel- og pianofabrikker, kurv- og møbelfabrikker, tapetser- og dekoratørverksteder, rullegardinfabrikker, ski- og sportsartikkelfabrikker, gull-listefabrikker, bøkkerfabrikker, treskofabrikker, knappfabrikker, korkefabrikker, kryssfinérfabrikker og treemballasjefabrikker som ikke ifølge tidligere beslutninger er henført til Norsk Høvleriarbeiderforbunds område.
2. Medlemmer av Treindustriarbeiderforbundet har rett til å opsette arbeide som er utført på verksted eller fabrikk, dog ikke dører og vinduer.
3. I tilfelle av at Treindustriarbeiderforbunds medlemmer utfører arbeide som kommer inn under andre forbunds område må det ikke være til lavere lønn enn i vedkommende forbunds tariff.
4. Overføringen av medlemmer må være gjennomført innen utgangen av 1938.

Oslo Treindustriarbeiderforening foreslår:

«Arbeiderne ved alle snekkerier og trevarefabrikker som ennå ikke står tilsluttet Norsk Treindustriarbeiderforbund overføres til dette forbund innen utgangen av 1938.»

Motivering:

Vi er av den bestemte mening at skal industriforbundsformen virke til sin hensikt må grensen mellom forbundene trekkes naturlig og hensiktsmessig op. Utviklingen har vist at det er behov for et Treindustriarbeiderforbund og at det derfor må være i hele fellesorganisasjonens interesse at dette forbund blir så sterkt som mulig.

En utvidelse av dette forbund med de bedrifter som naturlig hører til det, som av oss foreslått, vil ikke virke skadelig eller hemmende på det eller de forbund som eventuelt må avse medlemmer.

Når det gjelder Norsk Bygningsarbeiderforbund bør dette naturlig samle arbeiderne på byggeplassen, og verkstedsnekkere og arbeidere ved trevarefabrikker overføres til Norsk Treindustriarbeiderforbund. Der ved åpner det sig sikkert store muligheter for tilslutning til Norsk Bygningsarbeiderforbund av Norsk Murerforbund, idet Murerforbundet finner det urimelig at Norsk Bygningsarbeiderforbund skal opta snekkere utenfor byggeplassene. Vi føler oss derfor sikker på at ved å vedta vårt forslag trekkes det op klare og greie linjer som vil bortrydde de aller fleste av de tvister som er mellom Norsk Bygningsarbeiderforbund og Norsk Treindustriarbeiderforbund.

Norsk Bygningsarbeiderforbund foreslår:

Som bekjent besluttet siste fagkongress at Norsk Treindustriarbeiderforbund og Norsk Bygningsarbeiderforbund skulde sammensluttet til et forbund.

Efter de oplysninger som forelå, og slik som man betraktet situasjonen den gang, var det all grunn til å tro at sammenslutningen vilde bli vedtatt av begge forbund. Det viste sig imidlertid senere at forslaget om sammenslutning ikke blev vedtatt av Norsk Treindustriarbeiderforbunds landsmøte. Efter denne tid har det meldt sig tvister mellem forbundene, idet arbeidets art og organisasjonsforhold griper inn i hverandres virkeområde, fordi Norsk Treindustriarbeiderforbund ikke følger den retningslinje og organisasjonsbasis som er optrukket for dette forbunds virkeområde, ifølge kongressens beslutning om industriforbundsformen i 1923. Sekretariatets vedtak i 1928 og tvistenevndens kjennelse av 12. november 1935, gående ut på:

1. «Bygningssnekkere, arbeidere ved trevarefabrikker og snekkerverksteder hvis hovedbeskjeftigelse kan henføres til bygningsproduksjon, sorterer under Norsk Bygningsarbeiderforbunds virkeområde.
2. Arbeidere ved trevarefabrikker og snekkerfabrikker hvis hovedbeskjeftigelse er fremstilling av møbler og trevarearbeider som ikke kan henføres til bygningsproduksjonen, sorterer under Norsk Treindustriarbeiderforbunds virkeområde.»

Tvistenevndens avgjørelse som var godkjent av sekretariatet, blev av Norsk Treindustriarbeiderforbund innanket for Landsorganisasjonens representantskap, som behandlet saken i møte i begynnelsen av september 1936, som igjen vedtok tvistenevndens kjennelse av 12. november 1935 mot 14 stemmer.

Fra Norsk Treindustriarbeiderforbund forelå i samme møte følgende forslag:

1. «Tvistenevndens kjennelse av 12. november 1935 annulleres.
2. Spørsmålet om grenseskille mellem Norsk Bygningsarbeiderforbund og Norsk Treindustriarbeiderforbund utredes av en organisasjonskomité og forelegges neste kongress til avgjørelse.
3. I mellemtiden innstilles all tvist mellem de 2 forbund.»

Dette forslag opnådde bare 14 stemmer i representantskapet. Representantskapet fastslo ved denne votering at Treindustriarbeiderforbundet var bundet av tvistenevndens kjennelse i saken.

Da fagkongressen i 1923 besluttet at fagorganisasjonen skulde bygge på industriforbundsformen, og som følge derav at Treindustriarbeiderforbundet blev opløst, var det ganske naturlig at arbeiderne ved bygningssnekkeriene blev tilsluttet Bygningsarbeiderforbundet, både på grunn av arbeidets art og at produktene blev benyttet i bygningsbransjen.

Efter 1923 har utviklingen i treindustrien som i andre industrier delvis forandret produksjonsforholdene, og en god del av de verksteder som da var møbelsnekker-verksteder, har enten helt eller delvis gått

over til å fremstille produkter til bygningsindustrien, såsom dører, vinduer, trapper, kontor- og butikk-innredninger.

Da Møbelindustriarbeiderforbundet i 1927 besluttet å omdanne sitt forbund til et Treindustriarbeiderforbund som tok sikte på at bygnings-snekkerne også skulde stå tilsluttet dette forbund, blev dette ikke godkjent av sekretariatet, som tvertimot opsatte detaljerte bestemmelser som fastslår at bygnings-snekkeriene skal stå i Bygningsarbeiderforbundet. Etter denne beslutning skulde det heller ikke være tvil om hvor denslags verksteder organisasjonsmessig skulde tilhøre.

Andre verksteder driver med blandet produksjon av møbler, dører, vinduer o. s. v. og for øvrig all slags innredninger. At det nu delvis brukes andre materialer og andre behandlingsmåter i butikkinnredninger utelukker ikke at det må betegnes som bygningsarbeide. Grunnlaget for å trekke op et skille mellem fag og forbund, hvis Treindustriarbeiderforbundet skal opprettholdes som eget forbund, må være:

«De verksteder som helt eller delvis fremstiller materiell eller produkter som benyttes til bygningsindustrien, overføres og organiseres i Norsk Bygningsarbeiderforbund, uansett hvilket materiell produktene utføres av. Derved skapes det større klarhet i organisasjonsforholdene og bedre oversikt over tariffer og arbeidsvilkår for denne industris arbeidere.»

Vi vil også påpeke at vi har gjentatte ganger tilskrevet Norsk Treindustriarbeiderforbund og krevet overført typiske trevarefabrikker, deriblandt 8 bedrifter i Oslo, bedrifter ved Bergen, Lillesand og flere steder, men svaret har alltid vært negativt, bl. a. protester til Landsorganisasjonen og vårt forbund.

Møbelindustriarbeiderforbundet eller Treindustriarbeiderforbundet fikk i 1923 ifølge den nye organisasjonsform optrukket sine grenselinjer basert på møbelverkstedproduksjon, og kan man idag ikke trekke grenser, selv om utviklingen har medført at de arbeidere som fremstiller produkter til benyttelse i bygningsindustrien har bedre forhold lønnsmessig sett.

Som tidligere anført er vårt prinsipielle standpunkt fremdeles at disse to forbund skal sammensluttet til et forbund og tillater man sig derfor å foreslå:

1. I henhold til tidligere kongressbeslutning sammensluttet Norsk Treindustriarbeiderforbund og Norsk Bygningsarbeiderforbund til ett forbund.
2. Hvis ikke sammenslutningen av hensyn til Norsk Treindustriarbeiderforbunds siste landsmøtebeslutning på det nuværende tidspunkt kan finne sted, må alle de arbeidere i bedrifter der helt eller

delvis fremstiller produkter som benyttes til bygningsmateriell, og ennå står i Norsk Treindustriarbeiderforbund, straks overføres til Norsk Bygningsarbeiderforbund.

3. Det samme gjelder for tariffenes vedkommende.

Fra organisasjonskomitéen.

De vesentligste årsaker til de mange tvistesporsmål i denne branche må søkes i at det ikke blev helt klart fastslått hvilket virkeområde Møbelindustriarbeiderforbundet skulde ha da forbundet skiftet navn og tok navnet Treindustriarbeiderforbundet og i at en rekke bedrifter driver blandet produksjon og til dels med opsetning og innredningsarbeide på byggene.

Prinsipielt vilde en hel sammenslutning være å anbefale, men da Treindustriarbeiderforbundet henviser til sitt landsmøtes vedtak i saken kan man for tiden ikke komme lenger enn å søke og tilrettelegge de klareste mulige grenseregler.

Organisasjonskomitéen har her tatt opp det av Lars Evensen fremsette forslag ved de direkte forhandlinger med forbundene. Dette bygger på tidligere vedtak i sekretariatet, Tvistenevnden og representantskapet. Av hensyn til de mange tvister er organisasjonskomitéen av den opfatning at man bør fastslå detaljert de forskjellige bestemmelser som kan anvendes i de ulike tilfelle.

Komitéen foreslår:

I. Treindustriarbeiderforbundets virkeområde:

Arbeidere ved snekkerverksteder og trevarefabrikker, (som ikke er undtatt nedenfor) møbelfabrikker, orgel- og pianofabrikker, kurv- møbelfabrikker, rullegardinfabrikker, skifabrikker, sports- og leketøifabrikker, (fremstilles vesentlig av tre) gullistefabrikker, tresko- og lestefabrikker, knappfabrikker, korkefabrikker, tapetser- og dekoratørverksteder, radiokassefabrikker, tønnefabrikker og bødker- verksteder og andre bedrifter som naturlig hører inn under treindustrien og sogner til foranstående produksjonsgrener, skal stå tilsluttet Treindustriarbeiderforbundet.

II. Undatak:

1. Ved de trevarefabrikker og verksteder hvor det største antall arbeidere er beskjeftiget med bygningsproduksjon — fremstilling av dører, vinduer, trapper eller artikler til faste innredninger i kjøkken, butikk og lignende — samt bygningssekkere, skal stå tilsluttet Bygningsarbeiderforbundet.

2. *Selvstendige kassefabrikker, samt kassefabrikker og maskin-snekkere som beskjeftiges direkte i forbindelse med sagbruk eller høvleri, skal stå tilsluttet Høvleriarbeiderforbundet.*
3. *Hvis en fabrikk eller verksted omlegger sin produksjon som ikke er av midlertidig art, skal arbeiderne efter 2 måneder overføres til det forbund som representerer den nye arbeidsgren.*

III. Grense- og tvisteregler:

1. *Ved bedrifter med blandet produksjon regnes opsetning og innredningsarbeide til bygningsarbeide og skal vanlig utføres av Bygningsarbeiderforbundets medlemmer. Men medlemmer av Treindustriarbeiderforbundet har rett til å opsette bonede, malte, polerte og syrebehandlede trearbeider eller butikks- og kontorinnredninger, som er utført på det verksted vedkommende er ansatt. (Dog ikke dører, vinduer og trapper).*
2. *I de tilfelle hvor Treindustriarbeiderforbundets medlemmer utfører arbeider, som nevnt i p. 1, må det ikke være på lavere vilkår enn fastsatt i Bygningsarbeiderforbundets tariffen for samme arbeide. Før sådant arbeide påbegynnes gir vedkommende arbeider varsel herom til sin forening.*
3. *Omtvistede arbeidergrupper må ikke organiseres før avtale er truffet eller tvisten er avgjort.*
4. *Hvad angår opprettelse av tariffen i det omhandlede område, forutsettes at forbundene følger de regler som er fastsatt i Landsorganisasjonen om opprettelse av tariffen i grenseområder.*
5. *Behandling av tvister om foranstående skjer efter Landsorganisasjonens gjeldende vedtak herom således at en tvist først søkes løst ved forhandling mellom de interesserte foreninger. Opnåes ikke enighet føres forhandlingene videre av forbundene og saken kan på vanlig måte ankes inn for sekretariatet.*

Sekretariatet tiltrer organisasjonskomitéens innstilling.

Bygningsindustrien.

Norsk Bygningsarbeiderforbunds Industrigruppe i Trondheim foreslår:

1. *Nybyggningsarbeider samt større forandrings- og tilbygningsarbeider av enhver art som utføres av eller for industrielle bedrifter og kommuner, skal utføres efter lønns- og arbeidsvilkår som er godkjent av Norsk Bygningsarbeiderforbund.*
2. *De arbeidere som er beskjeftiget med sådant arbeide skal stå tilsluttet Norsk Bygningsarbeiderforbund.*

3. Medlemmer av andre forbund må ikke påta sig til utførelse bygningsarbeide av nogen art, til ringere lønn- og arbeidsvilkår enn hvad som er fastsatt i overenskomster som er opprettet av Norsk Bygningsarbeiderforbund.»

Motivering vil bli gitt på kongressen.

Forbundet tiltrer forslaget.

Porsgrunn Bygningsarbeiderforening foreslår:

«Ved de større bedrifter skal det medtas i overenskomsten at nybygg og større reparasjoner tilfaller bygningsarbeiderne og utføres etter denne tariff.»

Bygningsarbeidernes forning Hamar & Omegn innbyr fagkongressen til å fatte beslutning ad mere bestemte grenseområder når det gjelder Norsk Skog- og Landarbeiderforbund og Norsk Bygningsarbeiderforbund om organisasjonsretten og tariffretten for utøvere av bygningshåndverket på landsbygden og de større tettbyggede strøk og industrier i denne branche.

Sten-, jord- og cementarbeidernes forening i Oslo foreslår:

Kongressen i 1923 vedtok at industriforbundsformen skulde gjennomføres. Etterfølgende kongresser har gjentatt og understreket vedtaket. Likeså er understreket både forbundenes — og medlemmenes — plikt til å respektere og underordne sig kongressens vedtak.

Efter 14 års forløp er disse beslutninger ikke helt gjennomført. Vi har fremdeles en rekke fagforbund, og forholdene innen enkelte industrier og forbund er i adskillige tilfeller blitt verre i stedet for bedre.

Rasjonaliseringen og den tekniske utvikling med nye arbeidsmetoder (maskiner) og i mange tilfelle nye materialer har ofte skapt strid om retten til å utføre de nye arbeider.

For bygningsindustriens vedkommende er for øvrig forholdet, at arbeidsgivere (fabrikker og verksteder) i mange tilfelle lar fabrikkens eller verkstedets arbeidere utføre bygningsarbeide, for på den måte å få dette utført til lavere priser enn N.B.A.F.'s og dets avdelingens overenskomster og avtaler. Arbeidet blir derved utført underbetalt. Dette gjelder ikke minst for det ikke faglærte og håndverksbeskyttede bygningsarbeide.

En del arbeidsgivere i bygningsindustrien foretrekker også ofte fortrinnsvis arbeidere fra andre industrier og forbund. De regner — helt riktig — med, at disse ikke kjenner bygningstariffenes lønnsbestemmelser og forsøker på denne måte å skaffe sig billigere arbeidskraft, enn gjeldende overenskomster gir adgang til.

For de ikke faglærte bygningsarbeidere er forholdet — bl. a. i Oslo's omegn — at andre industriers arbeidere i stor utstrekning har rykket inn på bygningsindustriens område. Avtaler er inngått om lavere priser

og overenskomster opprettet med bestemmelser om dårligere lønns- og arbeidsvilkår enn i N.B.A.F.'s og dets avdelingers avtaler og overenskomster. Dette er hvad man kaller organisert lønnstrykk.

Sandtak og pukkverk, som har sin hovedleveranse til bygningsindustrien bør i likhet med f. eks. teglverk — henhøre under N.B.A.F.'s virkeområde. I Oslo's omegn er lønns- og arbeidsvilkår lite tilfredsstillende ved mange av disse bedrifter. Og bare en organisasjonsmessig sammenlutning med de øvrige bygningsarbeidere gjennom N.B.A.F. vil kunne rette på misforholdet. En konsekvent gjennomførelse av industriforbundsformen må nødvendigvis medføre at veianlegg, grøftnings- og planeringsarbeide, i forbindelse med byggearbeide for øvrig, må sortere under N.B.A.F.'s virkeområde. Herved opnåes bl. a. at den slags arbeide blir utført efter ensartede lønnsbestemmelser. Fordelen — rent organisasjonsmessig sett — ved at alle arbeidere på en byggeplass, eller innenfor et utparselleringsfelt eller byggebelte har samme lønn for samme arbeide er sikkert innlysende. De nuværende forhold medfører altså at der ofte oppstår grensetvister, til dels av meget ondartet karakter og i alle tilfelle til stor skade for fagbevegelsen.

Fagkongressen må derfor gjøre et generelt vedtak i dette spørsmål slik at man i fremtiden kan undgå slike skadelige indre stridigheter. I henhold hertil foreslår vi at kongressen fatter følgende beslutninger:

«1. Alt nybygningsarbeide:

- a. Nybygningsarbeide så vel som tilbygnings- og forandringsarbeider, som utføres av eller for industrielle bedrifter, stat eller kommune.
 - b. Veianlegg, grøftnings- og planeringsarbeide samt alt annet arbeide i forbindelse med nybygning innenfor et utparselleringsfelt eller som utparsellerer for salg av tomter til nybygning.
 - c. Sandtak og pukkverk, som har sin hovedleveranse til nybygg henhører under N.B.A.F.'s virkeområde og de arbeidere som er beskjeftiget med sådant arbeide skal stå tilsluttet N.B.A.F.
2. Lønns- og arbeidsvilkår for dette arbeide skal fastsettes og godkjennes gjennom overenskomster opprettet mellom N.B.A.F. og vedkommende bedrift.
3. a. Almindelige reparasjoner og vedlikeholdsarbeide ved industrielle bedrifter, som kan utføres uten stans i vedkommende bedrift — eller dens enkelte avdelinger — kan utføres av bedriftens egne arbeidere. Men lønns- og arbeidsbetingelser for øvrig må være de samme som gjelder for bygningsarbeide på vedkommende sted.
- b. Som vedlikeholdsarbeide regnes *ikke* almindelig planeringsarbeide, omlegning av veier og gårdsplasser, grøftningsarbeide samt gulver i verksteds- og fabrikkbygninger o. l.
4. a. Blir det mellom N.B.A.F. og et annet forbund opnådd enighet om at sistnevnte forbunds medlemmer kan utføre bygningsarbeide som gjelder gjenopbygning eller utvidelse av fabrikkbygninger etc. skal lønns- og arbeidsbetingelser i tilfelle godkjennes av N.B.A.F.

b. Arbeidere, tilsluttet andre forbund må, hvis de søker arbeid innen N.B.A.F.'s virkeområde, først henvende sig til dette forbund, eller dets afdeling på vedkommende sted for å skaffe sig de nødvendige opplysninger om gjeldende lønns- og arbeidsvilkår.»

Fra organisasjonskomitéen.

Kongressen 1934 vedtok:

I.

Nybygningsarbeide, større forandringer eller tilbygningsarbeide som utføres av eller for industrielle bedrifter, stat eller kommuner, henhører under Bygningsarbeiderforbundets virksomhetsområde.

II.

Er der mellom Norsk Bygningsarbeiderforbund og et annet forbund opnådd enighet om at sistnevnte forbunds medlemmer kan utføre bygningsarbeide som knytter sig til gjenopbygninger eller utvidelse av fabrikkbygninger, skal arbeidet ikke utføres på ringere vilkår enn fastsatt i Bygningsarbeiderforbundets avtaler.

III.

Angående tvisten mellom Norsk Bygningsarbeiderforbund og Norsk Kommune- og landsorganisasjonens representantskaps avgjørelse.»

Hvad angår de spørsmål som er nevnt i punkt 1 b i forslaget fra Oslo Sten-, jord- og cementarbeidernes forening blev en lignende sak behandlet av Tvistenevnden 10. oktober 1936 som avsa følgende kjennelse:

- «1. a. Anlegg av veier som er nødvendig for å skaffe hoved- og gjennomgangsveier til utparsellerte strøk (villabebyggelse og byggekommuner), og gravning av grøfter for vann- og kloakkledninger som utføres i forbindelse med nevnte veianlegg henhører under Norsk Arbeidsmannsforbunds virkeområde.
1. b. I byggekommuner og i strøk som utparselleres til bebyggelse og hvor kommunens institusjoner (f. eks. vannverk) utfører arbeidet med fremførelse av de forskjellige ledningsarbeider, såsom: vann, kloakk, gass- og lys, — sorterer dette arbeide under Norsk Kommuneforbunds virkeområde.
2. Arbeider av den art som nevnt under punkt 1. a. som skal utføres på godseier Løvenskiolds utparselleringsfelt på Ullernåsen sorterer under Norsk Arbeidsmannsforbunds virkeområde.
3. For det påbegynte grøftarbeide (forlikforslagets punkt 2) oppjøres efter den nugjeldende akkordtariff for Oslo Sten-, jord- og cementarbeidernes forening for tilsvarende arbeider.
4. Under henvisning til kongressens vedtak om opprettelse av tariff i grenseområder pålegger sekretariatet Norsk Arbeidsmannsforbund at det må bringe sine tariffbestemmelser vedrørende akkordarbeide for utførelse av de her omhandlede arbeider i samsvar med de gjeldende akkordbestemmelser i Norsk Bygningsarbeiderforbund.
5. Forbundene må over alt hvor der skal reises tariffkrav i grenseområder henholde sig til kongressens vedtak herom.»

Organisasjonskomitéen vil til de innsendte forslag bemerke: Hvad angår forslagene om nybygningsarbeider, forandrings- og tilbygningsarbeider så er komitéen av den mening at den ordning som blev truffet av kongressen i 1934 stort sett har virket tilfredsstillende og vil foreslå den oprettholdt. Man vil bare feste oppmerksomheten ved at i de tilfelle bedriftens egne arbeidere har påbegynt et arbeide og det reises tvist om dette, må det ikke stoppes, — men man må straks varsle vedkommende forbund for å få klarlagt forholdet.

Med hensyn til forslaget fra Bygningsarbeidernes Forening på Hamar vedrørende avgrensning til Skog- og Landarbeiderforbundet, så er komitéen oppmerksom på at det er ført direkte forhandlinger mellom forbundene om denne sak.

Forslaget fra Sten-, Jord- og Cementarbeidernes Forening i Oslo berører en rekke spørsmål som det til dels er en godkjent ordning for og til dels er det av så detaljert art at det er meget vanskelig å treffe generelle bestemmelser.

Hvad angår forslagets punkt 1 a er det besvart ovenfor. Punkt b omhandler utparselleringsfelter og det henvises til Tvistenevndens avgjørelse om at hoved- og gjennomgangsveier skal sortere under Arbeidsmannsforbundet som organiserer de øvrige veiarbeidere i landet. Komitéen vil ikke foreslå nogen endring heri.

Arbeidere ved sandtak som leverer sand til bygningsvirksomheten står idag vesentlig i Bygningsarbeiderforbundet. For pukkverkene vedkommende er de besluttet å sortere under Arbeidsmannsforbundet. De fleste pukkverk leverer pukk til forskjellig bruk. Skal det foretas nogen deling efter foreningens forslag må dette avgjøres i hvert enkelt tilfelle.

Almindelig reparasjons- og vedlikeholdsarbeide utføres idag vesentlig efter de retningslinjer foreningen foreslår i punkt 3 a. Med hensyn til lønns- og arbeidsvilkår for medlemmer av andre forbund, som utfører bygningsarbeide, henvises til bestemmelsen om opprettelse av tariff i grenseområder.

Med henvisning til foranstående foreslås:

Kongressens vedtak av 1934 vedrørende nybygningsarbeider m. v. og gjenopbygning eller utvidelse av fabrikkbygninger samt Tvistenevndens avgjørelse av 10. oktober 1936, oprettholdes.

Sekretariatet tiltrer organisasjonskomitéens innstilling.

Debatten:

P. Ødegård, Treindustriarbeiderforbundet: Årsaken til det forslag som foreligger fra mitt forbund, er de tvister som har pågått i lang tid. Det skyldes igjen at det aldri er blitt trukket op noen klare gren-

ser for Treindustriarbeiderforbundets virkeområde, saken er blitt stående uløst. Det er fattet noen beslutninger i sekretariatet, og det er opstått et begrep om en såkalt bygningsproduksjon som skulde ligge under Bygningsarbeiderforbundet. Det har ført til at Bygningsarbeiderforbundet stadig har utvidet sitt område. Vi har ment at det nu må treffes en endelig og tilfredsstillende ordning for Treindustriarbeiderforbundets område, omfattende alle virksomheter med verkstedsproduksjon, og således at bare den egentlige byggevirksomhet tillegges Bygningsarbeiderforbundet. På samme grunnlag som tilfelle nu er i Sverige. Det er flere ganger skrevet om sammenslutning mellom oss og Bygningsarbeiderforbundet, men noen beslutning om sammenslutning foreligger ikke. Og det er heller ikke riktig at Bygningsarbeiderforbundet har stilt sig synderlig velvillig til en sammenslutning. Jeg kan i så måte henvise til en skrivelse av høsten 1934 hvor Bygningsarbeiderforbundet stiller som betingelse for sammenslutning, at vår gjeld ikke måtte overstige 10 000 kroner. Vi hadde da 15 000 kroner i gjeld, og en sammenslutning var således umuliggjort. Denne gjeld har vi ellers nu betalt selv. Under forhandlingene med Landsorganisasjonens ledelse har det vært sagt at efter en sammenslutning av disse to forbund, måtte det dannes et nytt Treindustriarbeiderforbund. Slikt må jo være meningsløst. Det er behov for et selvstendig Treindustriarbeiderforbund, og det har vi nu. — Nu er det anledning til å trekke op linjene for et Treindustriarbeiderforbund. **Komitéens** innstilling er ikke annet enn et orakelsvar, og nu må vi komme frem til en ordning som utrydder all tvil.

Jens Tangen, Bygningsarbeiderforbundet: Det er en alvorlig sak å gå inn på disse grensespørsmålene her på kongressen. Jeg har ikke noget imot å ta en diskusjon med Ødegård om saken, men jeg synes det er usmakelig. Jeg foreslår derfor at 2 mann fra hvert forbund og 3 fra organisasjonskomitéen kommer sammen til drøftelse av saken. Lykkes det ikke å komme til enighet må saken forelegges senere under denne kongressen. Kfr. komitéens forslag i spørsmålet om grensetvistene.

Kr. Henriksen, Arbeidsmannsforbundet: Vi kan ikke gå med på Tangens forslag når det gjelder veivokterne. Det må bli anledning til å behandle den saken her på kongressen.

Lars Evensen: Kunde en ikke forsøke med et utvalg på 2 fra Bygningsarbeiderforbundet, 2 fra Treindustriarbeiderforbundet, og 2 fra Arbeidsmannsforbundet som sammen med organisasjonskomitéen kunde søke å tilrettelegge arbeidsgrunlaget for en ordning?

Johs. M. P. Ødegård: Jeg har ingen ting imot Lars Evensens tanke. Vi kan gjerne ta en konferanse med organisasjonskomitéen. Men da må behandlingen av denne sak utsettes til senere under kongressen.

Beslutning: Forholdet mellom Treindustriarbeiderforbundet og Bygningsarbeiderforbundet utsettes til det har vært forsøkt forhandlinger om en minnelig ordning.

Trikotasjearbeidernes organisasjonsforhold.

Fra Norsk Tekstilarbeiderforbund.

Dette spørsmål har også gjentatte ganger vært behandlet av Landsorganisasjonen og to ganger av tvistenevnden nemlig i 1928 og 1932. Da Norsk Tekstilarbeiderforbund ble stiftet ble det avholdt en konferanse hvor også representanter for Landsorganisasjonen var til stede og hvor spørsmålet om trikotasjearbeidernes organisasjonsforhold ble behandlet. En del av disse, særlig Oslo, stod tilsluttet Norsk Skredderforbund, mens arbeiderne ved en del fabrikker utover landet, særlig på Vestlandet, var tilsluttet Norsk Arbeidsmannsforbund sammen med de øvrige tekstilarbeidere. Skredderforbundets daværende formann hadde intet å innvende imot at trikotasjearbeiderne ble organisert i tilslutning til Tekstilarbeiderforbundet og agitasjonsarbeide ble også optatt av dette. Imidlertid viste det sig meget vanskelig å få disse organisert, men etter hvert kom det nogen.

Det opstod da tvist mellom Skredder- og Tekstilarbeiderforbundet om organiseringen av trikotasjearbeiderne, idet man henviste til at det ikke var opsatt nogen protokoll fra møtet i 1924. Spørsmålet blev da innbragt for tvistenevnden som avsa følgende kjennelse:

«De arbeidere som er beskjeffiget ved bedrifter som selv har spinneri eller veveri og farveri, eller alle deler, skal organiseres i tilslutning til Tekstilarbeiderforbundet.

Arbeidere ved bedrifter som innfører ferdigstrikket (vevet) trikotasje og bare utfører syningsarbeide, skal organiseres i Skredderforbundet.

Spørsmålet om overføring av trikotasjearbeiderne i Oslo skal behandles av arbeiderne selv før overføring finner sted.

De to forbund plikter å opta et intimt samarbeide med hensyn til tariffforholdet, slik at det ene forbund ikke skader det annet forbunds lønnsbevegelser.»

I henhold til denne beslutning fortsatte vi agitasjonen blandt trikotasjearbeiderne, men nogen større tilslutning blev det ikke.

Efter hvert som vi fikk større tilslutning kom imidlertid Beklædningsarbeiderforbundet og krevet at de skulde ha eneretten til å organisere trikotasjearbeiderne til tross for tvistenevndens avgjørelse. Da vi ikke kunde være enig i dette innbragte så Beklædningsarbeiderforbundet spørsmålet på nytt for tvistenevnden. Denne, som ikke hadde samme sammensetning som første gang, avsa en ny kjennelse:

- «1. Alle arbeidere ved trikotasjefabrikker organiseres i tilslutning til Norsk Beklædningsarbeiderforbund.
2. Alle arbeidere ved tekstilfabrikker organiseres i tilslutning til Norsk Tekstilarbeiderforbund.

3. Ved bedrifter som kan karakteriseres som blandene bedrifter (trikotasje og tekstil) skal det forbund som representerer hovedmassen av arbeiderne organisere alle arbeidere ved bedriften.
4. Overføringer av medlemskapet etter de her optrukne linjer finner sted innen 1. april 1933.
5. De to forbund plikter å opta et intimt samarbeide med hensyn til tariff-forholdet, slik at det ene forbund ikke skader det annet forbunds lønnsbevegelser.»

Denne innstilling blev i sekretariatet forkastet med 7 mot 5 stemmer. Beklædningsarbeiderforbundet innbragte så saken for representantskapet, som efter å ha påhørt Volans sakkyndige erklæring om at trikotasje ikke er tekstil, vedtok Tvistekomiteéns beslutning med 42 mot 27 stemmer.

Vi tror dog at representantskapet la mest vekt på selve ordlyden i kongress-beslutningen av 1923, og at det var denne som var avgjørende for flertallet. Ti å uttale sig om hvorvidt trikotasje er tekstil eller ikke er et sådant representantskap ikke kompetent til.

Denne strid har pågått siden og på siste kongress blev det vedtatt at det skulde forhandles videre om dette spørsmål, men dette er ikke blitt gjort, således at man idag står på samme stilling som på siste kongressen.

Når man ved sakens siste behandling i 'Tvistenevnden kunde komme til at trikotasje ikke er tekstil, må dette skrive sig fra at ingen av medlemmene har spor av kjennskap til vår industri. Denne påstand som fremkom fra Beklædningsarbeiderforbundet, at vårt forbund avslutter overenskomster til lavere lønninger enn dette gjør, er ikke riktig, hvilket vi også har bevist ved de overenskomster som er opprettet.

Når man skal avgjøre om trikotasje er tekstil eller ikke, mener vi at man må se på forholdene og hvordan disse er i andre land. Over alt hvor det eksisterer trikotasje- og tekstilfabrikasjon, og hvor der er arbeiderorganisasjoner, står disse organisert i samme forbund. Det forekommer intet sted at man skiller disse to industrier ad og hvis man ser på den fremstilling som er gitt av arbeidsbyrået i forbindelse med spørsmålet om 40-timersuken i tekstilindustrien finner man også at de har foretatt utredning her og opregnet de industrier som kommer inn under tekstil.

Her er trikotasje tydelig nevnt på den måte at dette tilhører tekstilindustrien fra produksjonens påbegynnelse og til denne går ut av fabrikken som ferdigpakket vare.

Det er altså bare her i Norge at Landsorganisasjonen har truffet avgjørelsen om at trikotasje ikke er tekstil. Nu er konvensjonen om 40-timersuken vedtatt for Tekstilindustrien.

I Arbeidsbyråets utredning skulde også trikotasjearbeiderne omfattes av denne. Hvilket forhold kommer man så i her for denne gren av industrien, når den ikke er tekstil. Da må den etter vårt skjønn heller ikke omfattes av konvensjonen om 40-timersuken.

Vi tillater oss derfor å foreslå for kongressen:

1. At arbeidere ved trikotasjefabrikker, som spinner, strikker, vever, farver o.s.v. skal organiseres i tilslutning til Tekstilarbeiderforbundet.
2. Arbeidere ved bedrifter eller forretninger som innfører ferdigvevede eller strikkede varer og som bare utfører syingsarbeide skal organiseres i Beklædningsarbeiderforbundet.
3. De i Beklædningsarbeiderforbundet værende medlemmer ved bedrifter som spinnerier, veverier o.s.v. overføres snarest til Norsk Tekstilarbeiderforbund.

Norsk Beklædningsarbeiderforbund foreslår:

«Kongressen pålegger Norsk Tekstilarbeiderforbund at den straks overfører til Norsk Beklædningsarbeiderforbund de trikotasjearbeidere som er tilsluttet Norsk Tekstilarbeiderforbund.»

Motivering:

I 1919 blev Trikotasjearbeidernes Forbund tilsluttet Norsk Skræderforbund etter henstilling fra Landsorganisasjonens sekretariat.

Da Norsk Tekstilarbeiderforbund gikk ut av Norsk Arbeidsmannsforbund og stiftet sitt eget forbund i 1924, var det to mindre foreninger av trikotasjearbeidere som var med fra Norsk Arbeidsmannsforbund.

Da overenskomstene var høist forskjellige for det samme arbeide, benyttet arbeidsgiverne sig av dette forhold ved tariffrevisjonene, og denne to-delning av en gruppe arbeidere for øvrig, virket uheldig, blev spørsmålet om disse arbeideres overføring til vårt forbund, innbragt for Tvistenevnden i 1932, som fattet følgende beslutning.

- «1. Alle arbeidere ved trikotasjefabrikker organiseres i tilslutning til Norsk Beklædningsarbeiderforbund.
2. Alle arbeidere ved tekstilfabrikker organiseres i tilslutning til Norsk Tekstilarbeiderforbund.
3. Ved de bedrifter som kan karakteriseres som blandede bedrifter (trikotasje og tekstil) skal det forbund som representerer hovedmassen av arbeiderne organisere alle arbeidere ved bedriften.
4. Overføringer av medlemskapet etter de her optrukne linjer finner sted innen 1. april 1933.
5. De to forbund plikter å opta et intimt samarbeide med hensyn til tariffforholdet, slik at det ene forbund ikke skader det annet forbunds lønnsbestemmelser.»

Innstillingen blev forkastet av sekretariatet med 7 mot 5 stemmer, men vårt forbund innbragte spørsmålet for representantskapet, som med 42 mot 27 stemmer vedtok tvistenevndens avgjørelse.

Efter denne avgjørelse har Norsk Tekstilarbeiderforbund fortsatt med organiseringen av trikotasjearbeidere ved bedriften Christensens Trikotasjefabrikk Drammen, og da han beskjeftiger 500 arbeidere, står ca. en halvpart av trikotasjearbeiderne i hvert av disse forbund.

Det har i de senere år foregått en utvikling innenfor trikotasjeindustrien som har medført at den har optatt en hel del av den produksjon som er tariff-festet innenfor Konfeksjonsindustrien. Dette skulde ytterligere tilsi at disse arbeidere naturlig hører hjemme i Beklædningsarbeiderforbundet.

Kongressen må derfor pålegge Norsk Tekstilarbeiderforbund straks å overføre trikotasjearbeiderne til Norsk Beklædningsarbeiderforbund og sørge for at pålegget blir respektert.

Organisasjonskomitéens innstilling nedenfor:

Veivokterne og veiarbeiderne.

Østfold Maskin- og Veivokterforening, avd. 16 av N. A. F. foreslår:

«Fagkongressen opptar til behandling og fatter beslutning om at alle veiarbeidere og veivoktere skal organiseres i tilslutning til et forbund. Forslaget er senere behandlet og tiltrådt av veiarbeidernes stedlige styre i Østfold.»

Motivering.

Vi mener at det er uholdbart i lengden at en del veiarbeidere skal stå organisert i Skog- og Landarbeiderforbundet og en del i Kommuneforbundet, når størsteparten av veiarbeiderne er organisert i Norsk Arbeidsmannsforbund. Kommuneveivokterne i landkommunene her er i stor utstrekning uorganiserte, der mener vi der bør bli en forandring så at vi får anledning til å organisere dem og ta dem inn i veiarbeiderforeningene.

Furnes- og Ringsaker Veiarbeiderforening foreslår:

«Da forholdet med organiseringen av de kommunale veivoktere i to eller flere forskjellige forbund, virker uheldig for samarbeidet, henstilles det til kongressen å ta en beslutning om hvor disse arbeidere skal høre hjemme, så de kan bli samlet i ett forbund.»

Ovenstående forslag er enstemmig vedtatt.

Norsk Arbeidsmannsforbund foreslår:

*Ad organisasjonsforholdet for
veivoktere og vedlikeholdsarbeidere
ved bygdeveier med statsbidrag.*

I en årrekke har det fra Norsk Arbeidsmannsforbund vært utført et planmessig arbeide for organisering av alle arbeidergrupper ved veiar-

beidsdriften og derved skape grunnlag for forbedring av denne store arbeidergruppes lønns- og arbeidsvilkår.

Efter at Norsk Skog- og Landarbeiderforbund blev stiftet i 1927 og fikk innflytelse på organisasjonsforholdene på landsbygden i sin alminnelighet og på arbeidsforholdene i landskommunene, blev en stor del av arbeiderne på bygdeveier (den kommunale veiarbeidsdrift) organisert i tilslutning til dette forbund.

Såvel Norsk Skog- og Landarbeiderforbund, som Norsk Arbeidsmannsforbund blev forholdsvis snart opmerksom på at det ikke var mulig å kunne ivareta veiarbeidernes interesse tilfredsstillende hvis veiarbeiderne fortsatt skulde være opdelt i 2 eller flere forbund, da de uansett om de beskjeftiges ved Statens, fylkets eller kommunenes veiarbeidsdrift har samme arbeidsgiver og administrasjon, Fylkesveistyret med Fylkesveikontor og administrerende overingeniør for forvaltning av det av Stortinget gitte veibudgett til hvert fylke.

For å bringe en ensartet ordning i organisasjonsforholdet, samt ensartede lønns- og arbeidsbestemmelser, blev det efter konferanse med representanter for arbeiderne ved veiarbeidsdriften, Norsk Arbeidsmannsforbund og Norsk Skog- og Landarbeiderforbund i 1930 enstemmig besluttet at Norsk Arbeidsmannsforbund skal overta organiseringen, samt ordningen av lønns- og arbeidsvilkår for arbeiderne ved veiarbeidsdriften.

I overensstemmelse med denne beslutning blev ca. 500 medlemmer overført fra N.S.L.F. til N.A.F.

For å bringe endelig orden i organisasjonsforholdet blandt veiarbeiderne, var der til Landsorganisasjonens kongress i 1934 innsendt flere forslag, bl. a. et fra Vedlikeholds- og veiarbeidernes gruppe av N.S.L.F., (se kongressprotokollen side 106 og 107) som foranlediget at saken blev forelagt organisasjonsutvalget, som fremmet følgende innstilling til kongressen:

«Veivoktere og vedlikeholdsarbeidere, hvis hovedbeskjeftigelse knytter sig til dette arbeide, organiseres i tilslutning til Norsk Kommuneforbund.»

Under sakens behandling på kongressen blev det fra representanter for N. A. F. protestert mot organisasjonsutvalgets innstilling, som gikk ut på at arbeiderne ved veiarbeidsdriften fortsatt skulde være opdelt i 2 forbund. Dette førte til at saken blev utsatt, idet følgende forslag blev vedtatt:

«Angående veivokternes og vedlikeholdsarbeidernes organisasjonsforhold foreslås at saken utgår av dagsordenen og at der snarest optas forhandlinger mellem Norsk Kommuneforbund om den fremtidige organisasjonsform, og resultatet av forhandlingen forelegges sekretariatet innen utgangen av februar 1935.»

På grunnlag av kongressens beslutning blev det optatt forhandling mellom Norsk Arbeidsmannsforbund og Norsk Kommuneforbund uten at enighet blev opnådd, hvorfor tvisten blev oversendt Landsorganisasjonens tvistenevnd.

Saken blev behandlet i møter i tvistenevnden den 22. og 29. mars 1935, hvor tvistenevnden innstilte for sekretariatet å fatte følgende beslutning:

- «1. Veivoktere og veivesenarbeidere, fast ansatt i by- eller landkommune organiseres i Norsk Kommuneforbund.
2. Veivoktere og veiarbeidere ansatt i eller beskjeftiget for en fylkeskommune skal stå i Norsk Arbeidsmannsforbund.
3. Alle vei- og anleggsarbeidere for øvrig organiseres i Norsk Arbeidsmannsforbund.
4. I de tilfelle hvor en by eller landkommune igangsetter et nyanlegg eller utbedringsarbeide av vei, må tariffkravene fremmes i forståelse med Norsk Kommuneforbund, så eventuell støtte kan påregnes fra de arbeidsgrupper som er nevnt i punkt 1.»

Tvistenevnden og sekretariatets avgjørelse førte til at *veivoktere* som er ansatt på bygdeveier (den kommunale veiarbeidsdrift) som var medlemmer av Norsk Arbeidsmannsforbund skulde overføres til Kommuneforbundet, mens *veivedlikeholdsarbeiderne*, (timelønnsarbeidere eller hjelpearbeidere for veivoktere som ikke er fast ansatt) og *anleggsarbeidere* ved bygdeveier skal stå tilsluttet Norsk Arbeidsmannsforbund. Et forhold som efter Arbeidsmannsforbundets og flertallet av veiarbeidernes mening er helt uholdbart og som vil bidra til en spaltning av veiarbeidernes organisasjon og veiarbeidernes faglige og økonomiske interesser.

For om mulig å skape grunnlag for en ensartet og samlet organisasjon av arbeidere ved veiarbeidsdriften, blev der på foranledning av veivoktere tilsluttet Norsk Arbeidsmannsforbund, av N. A. F., holdt en konferanse i Oslo den 21. og 22. februar 1937, hvor der møtte en representant for veivokterne i hvert enkelt fylke, samt forbundets styre og 2 representanter for Norsk Kommuneforbund.

Som retningslinje for organisering av veivoktere og vedlikeholdsarbeidere, hvorom det ennå er tvist, vedtok Veivokterkonferansen følgende:

- I. Veivoktere ved stats- og riksveier, samt veivoktere ved fylkes- og bygdeveier, som vedlikeholdes med bevilgning fra stat og fylke, organiseres i tilslutning til Norsk Arbeidsmannsforbund.
- II. Vedlikeholdsarbeidere, derunder de i den maskinelle bedrift, som beskjeftiges på de under I. nevnte veier, organiseres sammen med veivoktere i vedlikeholdsdistriktene.

- III. Den foreningsmessige opbygning søkes så langt det er praktisk gjennomførlig ordnet på den måte at veivoktere og vedlikeholdsarbeidere distriktivtvis i felles foreninger.
- IV. I fylker og avdelingsingeniørdistrikter, der kommunikasjonene gjør det praktisk mulig og hvor der allerede består selvstendige vedlikeholdsarbeiderforeninger, kan disse foreninger opprettholdes.
- V. Riksveivoktere som er tilsluttet fellesforeninger av vedlikeholdsarbeidere og anleggsarbeidere, og som har sine lønns- og arbeidsvilkår fastsatt direkte av Staten, kan om så ønskes formidle samarbeidet for ivaretagelse av spesielle interesser gjennom et for hvert fylke av riksveivoktere valgt gruppestyre på 3 medlemmer.»

I anledning Veivokterkonferansens beslutning har Norsk Kommuneforbund protestert og henviser til sekretariatets tidligere beslutning.

Norsk Arbeidsmannsforbunds styre har derfor behandlet saken på ny og vil i overensstemmelse med forbundets opfatning og den beslutning som en landsomfattende konferanse av representanter for veivoktere, har hatt fremme følgende forslag for kongressen:

«Samtlige arbeidergrupper ved veiarbeidsdriften, derunder anleggsarbeidere, veivoktere, vedlikeholdsarbeidere samt arbeidere ved den maskinelle drift ved Statens og fylkenes veiarbeidsdrift, samt arbeidere og veivoktere ved kommunenes veiarbeidsdrift forsåvidt angår bygdeveier som bygges eller vedlikeholdes med bevilgning fra Staten eller fylket, organiseres i tilslutning til Norsk Arbeidsmannsforbund.»

Norsk Kommuneforbund foreslår:

«Overensstemmende med organisasjonsutvalget's forslag og premisser til fagkongressen 1934, skal veivoktere og vedlikeholdsarbeidere hvis hovedbeskjeftigelse knytter sig til dette arbeide, organiseres i tilslutning til Norsk Kommuneforbund (kongressprotokoll 1934, side 118—119.)»

Motivering:

Organisasjonsutvalget gav til kongressen 1934 følgende *riktige* motivering for sitt forslag om at veivoktere og vedlikeholdsarbeidere skulde stå tilsluttet Norsk Kommuneforbund:

«Angående de til organisasjonsutvalget oversendte forslag vedrørende organisasjonsforholdet for veivokterne og arbeiderne ved veivedlikeholdet kan organisasjonsutvalget ikke anbefale at det for disse arbeidere opprettes eget forbund.

Organisasjonsutvalget er av den opfatning at veivokterne, hvad enten de er ansatt av kommunene, fylker eller Staten, bør organiseres i tilslutning til Norsk Kommuneforbund. Det vesentlige antall veivoktere er nemlig ansatt i kommuner eller fylker, og for riksveienes vedkommende administreres også vedlikeholdet av fylkesveikontorene. Det er således kommunene eller fylkene som inntar og avskjediger veivokterne.

Disse arbeideres tariff-forhold bør derfor søkes ordnet sammen med tariffene for kommunenes eller fylkenes øvrige arbeidere og funksjonærer.

På samme måte bør man forholde sig både i organisasjonsspørsmål og i fastsettelse av arbeidsvilkårene for de arbeidere som antas til veivedlikehold forsåvidt denne beskjeftigelse kan betraktes som vedkommendes hovederhverv.

I land-distrikter hvor arbeidere inntas i tilfeldig veivedlikeholdsarbeide, bør vedkommende ha adgang til å stå i den organisasjon hvis virkeområde omfatter vedkommendes hovedbeskjeftigelse.

Under henvisning til foranstående vil organisasjonsutvalget anbefale kongressen å vedta følgende beslutning:

Veivoktere og veivedlikeholdsarbeidere hvis hovedbeskjeftigelse knytter sig til dette arbeide, organiseres i tilslutning til Norsk Kommuneforbund.»

Organisasjonskomitéens innstilling nedenfor.

Transportarbeiderne.

Kjemisk Industriarbeiderforbund foreslår:

Idet vi henviser til forrige kongress' behandling av denne sak, tillater vi oss å fremsette følgende forslag:

«Under henvisning til fagkongressens beslutning i 1923 angående organisasjonsformen omlegning til industriforbund, vil kongressen uttale:

Transportarbeidere som er fast knyttet til en hovedindustri og som har hele sin virksomhet i en bedrift innenfor en bestemt industri, skal tilhøre vedkommende industriforbund.»

Transportarbeiderforbundets stedsstyre, Stavanger, foreslår:

«Alle yrkeschauffører, uansett bedrift eller industri, skal organiseres i tilslutning til Norsk Transportarbeiderforbund.

Motivering:

Når vi til tross for fagkongressens beslutning av 1923 som slår fast at grunnlaget for fagorganisasjonens opbygging skal være arbeidsplassen, fremsetter forslaget, har det sin grunn i de vanskeligheter vi møter under vårt daglige arbeide i organisasjonen.

Det at en større bedrift har en eller et par chauffører, og disse blir med i overenskomsten for de øvrige arbeidere, skaper for oss en uensartethet i lønns- og arbeidsforholdene som i høi grad vanskeliggjør vårt arbeide med opprettelse av overenskomster for våre medlemmer.

Det forekommer også i stor utstrekning at disse chauffører ikke engang blir med i organisasjonen, og således blir gående uorganisert.

Forbundsstyrets innstilling: Forslaget oversendes sekretariatet.
Rogaland faglige Distriktsorganisasjon foreslår:

«Alle yrkeschauffører organiseres i tilslutning til Norsk Transportarbeiderforbund.

Transportarbeiderforbundet foreslår:

Fagkongressen i 1934 vedtok at det skulde optas forhandlinger mellom Transportarbeiderforbundet og Handels- og Kontorfunksjonærenes Forbund om disse forbunds organisasjonsområde. Forhandlingene skulde avsluttes innen 1. april 1935.

Overensstemmende med vedtaket blev forhandlinger optatt, men forbundene nådde ikke fram til et resultat som kunde danne grunnlag for et felles vedtak i organisasjonsspørsmålet. Dermed er også grunnlaget for kongress-vedtaket i 1934 blitt svekket. Den nu forestående kongress må derfor fullføre det arbeide som er påbegynt.

Hertil kommer utviklingen på arbeidsmarkedet for øvrig, som gjør det nødvendig at forholdet til samtlige grense-forbund blir optatt til nærmere utredning.

Prinsipielt har Transportarbeiderforbundet tatt det standpunkt at en sammenslutning mellom N. T. F. og N. H. K. F. bør finne sted på grunn av de mange tangeringspunkter. Det kan vel nu sies at en sådan sammenslutning for tiden ikke er aktuell. N. H. K. F. har oparbeidet sig så særegent organisasjonsfelt — blandt funksjonærene — og har på dette område lagt et grunnleggende arbeide og fått en så stor tilslutning, at en omlegning av selve organisasjonsapparatet på det nuværende tidspunkt bare vil kunne sinke denne utvikling. — På den annen side er det riktig at et forbund med sådan utvikling og med de mange vanskelige grenser i forhold til andre organisasjoner, får sitt område anvist så nøiaktig som mulig. Dermed forringes faren for forvirring med senere tvister og overføringer. Det er også uheldig at tvister om rett til å oprette overenskomster for arbeidergrupper opstår midt i en tariffsituasjon, slik som nu har funnet sted.

Det er imidlertid ikke på bare dette felt vårt forbund savner klare linjer i organisasjonsspørsmålet. Det gjelder også bl. a. leievognmennene. Det er en ny faktor som er opstått i arbeidslivet. De optrer som supplement til transportarbeiderne innen alle virkeområder. Transportarbeiderforbundet har ca. 1 500 av disse organisert. Men det finnes kanskje et stort antall organisert i tilknytning til andre forbund. Nettopp på grunn av sin ulike beskjeftigelse og sin suppleringsvirksomhet, må det være riktig at disse organiseres i ett forbund — Transportarbeiderforbundet.

Den veldige vekst i bensin- og oljebrauchen gjør det likeledes nødvendig å fastslå disse arbeideres organisasjonsforhold.

Til slutt bør det fattes vedtak om at overenskomster som opprettes innenfor områder hvor organisasjonslinjene er uklare, ikke må stenge andre forbunds interesser ute. Uten at det er full forståelse mellom de forskjellige forbund, må det ikke slutes avtaler med et så vidløftig omfang som «samtlige arbeidere» eller «personalet» ved en nærmere angitt bedrift eller bedriftsgruppe. Dette kan bety at hele grupper stenges ute fra sine naturlige tariff-oppgjør.

Ved nyorganisering må det likeledes herske full forståelse mellom organisasjonene om hvilket forbund de organisasjonsvillige skal stå tilsluttet. I tvisttilfelle bør det alltid konfereres på forhånd.

I henhold til denne motivering innbyr Transportarbeiderforbundet kongressen til å fatte følgende vedtak:

I.

1. Transportarbeidere direkte knyttet til en hovedindustri blir å organisere i tilknytning til vedkommende industri- eller fagforbund.
2. Kontor- og butikkfunksjonærer samt personale knyttet til et lager i direkte forbindelse med butikk, organiseres i Norges Handels- og Kontorfunksjonærs Forbund. I dette forbund organiseres også funksjonærer ved engros-lagere når de utelukkende utfører kontorarbeide.
3. Visergutter organiseres som regel i N. H. K. F. I de tilfelle funksjonærene ikke er organisert, kan viserguttene organiseres i tilknytning til vedkommende industri- eller fagforbund.
4. I henhold til kongress-vedtaket av 1923 organiseres de øvrige transportarbeidere i Transportarbeiderforbundet. Med de undtagelser som foran er nevnt, vil dette forbund således kunne opta:
 - a) alle lager-, tomt- og pakkhusarbeidere,
 - b) visergutter knyttet til transportvirksomheten,
 - c) alle chauffører og bilmedhjelpere (også ved industrier og fag som har spesiell omsetnings-, salgs- og transportavdelinger utenfor bedriftsområdet),
 - d) oljeselskapers og bensinstasjoners arbeidere og betjening,
 - e) losse- og lastearbeidere,
 - f) kranførere og fortollere uansett arbeidsgiver, når arbeidet er knyttet til transportarbeidet for øvrig.
5. Alle leievognmenn organiseres i Transportarbeiderforbundet (undtagen de som er knyttet til skog og landbruk).

II.

1. Ved nyorganisering i grenseområder mellom to forbund konfereres med vedkommende forbund på forhånd om organisasjonsforholdene.
2. Ved opprettelse av overenskomster skal et hvert forbund sørge for at disse ikke får større omfang enn vedkommende forbunds organisasjonsområde.

3. Overenskomster som opprettes av industri- eller fagforbund, må påsees ikke å inneholde bestemmelser som i nogen tid av overenskomstperioden er svakere enn vedkommendes hovedforbunds tariffer for vedkommende fag eller arbeide.

Fra organisasjonskomitéen.

De spørsmål som foreligger vedrørende trikotasjearbeiderne, veiarbeiderne og transportarbeiderne må sees i et visst sammenheng og komitéen foreslår den samme behandlingsmåte i disse saker.

Komitéen vil bemerke til de foreliggende forslag og motiveringer:

Ad trikotasjearbeiderne.

Dette spørsmål har vært under behandling to ganger i Tvistenevnden og endelig i Landsorganisasjonens representantskap. Det forelå også for kongressen 1934, men blev utsatt for at forbundene skulde forhandle direkte om saken. Det bør også sees i forbindelse med sammenslutningen av disse forbund. En sammenslutning vilde sannsynlig eliminere alle tvister som ikke er berørt av tariffene. Det enkleste vilde derfor være å henvise til tidligere vedtak hvad angår sammenslutningen og kreve dette gjennomført straks.

Organisasjonskomitéen foreslår imidlertid saken oversendt den komité som foreslåes opnevnt til å behandle de under dette avsnitt nevnte tvister, slik at befaringer og undersøkelser kan foretas. Det forutsettes at forbundene hver opnevner et medlem til komitéen.

Ad Veivokterne og veiarbeiderne.

Også denne sak er behandlet av Tvistenevnden uten at det efter forbundenes mening er opnådd en tilfredsstillende ordning.

Dette spørsmål er meget komplisert og forskjellige alternativer kan velges. Det som efter komitéens mening må være det viktigste er å få en praktisk organisasjonsform, som faller sammen med disse arbeideres tariff-forhold. Men det vil være meget vanskelig å foreta nogen endring i de nuværende organisasjonsforhold uten at det vil gripe inn i tidligere vedtak. Saken bør derfor inngående behandles og de undersøkelser foretas som er nødvendige for helt å få klarlagt de forskjellige spørsmål.

Det har ikke vært mulig for organisasjonskomitéen å foreta disse undersøkelser og saken foreslåes oversendt den nedenfor nevnte komité.

Det forutsettes at Arbeidsmannsforbundet og Kommuneforbundet hver opnevner 1 representant i komitéen.

Ad Transportarbeiderne.

Det forslag som foreligger fra Transportarbeiderforbundet er i hovedtrekkene bygget på de vedtak og bestemmelser som nu er gjeldende. Men forslaget omfatter så mange nye spørsmål og grupper at organisasjonskomitéen ikke kan anbefale det vedtatt i den foreliggende form, da en ikke har full oversikt over den virkning det kan få for mange andre forbund. Komitéen foreslår forslaget oversendt til den foreslåtte komité til videre behandling.

I disse spørsmål er mange forbund interessert, men sannsynlig er Handels- og Kontorfunksjonærenes Forbund mest berørt og bør sikres representasjon i komitéen. Om andre forbund skal delta i behandlingen av visse spørsmål avgjøres av sekretariatet i de enkelte tilfelle.

Med henvisning til foranstående foreslår organisasjonskomitéen:

1. *De innsendte forslag vedrørende trikotasjearbeiderne, veivokterne, veiarbeiderne og transportarbeiderne oversendes den i punkt 2 nevnte komité.*
2. *Til å behandle forannevnte spørsmål opnevner sekretariatet en tremannskomité. Ved behandlingen av de forskjellige saker velger de interesserte forbund hver 1 representant, således at komitéen blir bestående av 5 medlemmer.*
3. *Komitéen skal ved forhandlinger søke å opnå enighet mellom forbundene. De spørsmål som det ikke opnåes enighet om, forelegges Landsorganisasjonens representantskap, som avgjør saken med bindende virkning.*

Sekretariatet tiltrer organisasjonskomitéens innstilling.

Debatten :

Striden om veiarbeiderne.

Kr. Henriksen: Vi står her overfor et spørsmål det har vært stor strid om innen organisasjonen: Veivokternes forhold til organisasjonen og industriforbundsformen. Veivokterne er nu en av de viktigste grupper i Veivesenets arbeide, og forholdet er jo det at Staten mer og mer overtar veiene, både når det gjelder anleggsarbeidet og når det gjelder vedlikeholdet. Vi har overenskomster med kommunene om Veivesenet, men det samme har også Kommuneforbundet. Dette skaper naturligvis vanskeligheter. Om nødsarbeiderne er det sagt at de skal tilhøre Arbeidsmannsforbundet, og det er gjennomført. Men når det gjelder de mer stabile arbeidere, som veivokterne, da skal de tilhøre Kommuneforbundet. I konfliktsituasjoner kan vi ikke regne med denne viktige gruppe, men må søke Kommuneforbundet og L. O. om å få veivokterne med i sympatistreik. Veivokterne inntar en nøkkelstilling ved veivesenet og bør stå sammen med de øvrige veiarbeidere i organi-

sasjonen. Jeg optar det forslag Arbeidsmannsforbundet har innsendt i saken. Det er ganske givet at når Arbeidsmannsforbundet skal ha nødsarbeiderne og de som har veiarbeide som bibeskjeftigelse, må vi også ha krav på de arbeidere ved veivesenet som har en stabilere beskjeftigelse. Ellers bør Kommuneforbundet også få nødsarbeiderne.

*Karl Tømmeraa*s, Trøndelag faglige Distriktsorganisasjon: Disse grense- og tvistespørsmålene bør sees i sammenheng. Jeg vil ikke forsvare noget enkelt forbunds standpunkt, men tar ordet som representant for den faglige distriktsorganisasjon, og vil si at disse stadige stridighetene forbundene imellem virker organisasjonsopløsende. Til tillitsmennene i forbundene vil jeg si: Ute i distriktsorganisasjonen kunde vi ofte være fristet til å gi pokker i hvad dere slåss om her inne i Oslo og organisere arbeiderne efter som vi finner det praktisk. En skal huske på at det her oftest gjelder små grupper som i årets løp arbeider i 3—4 forskjellige yrker. Det er ikke noget å slåss om. La folkene organisere sig i forbund der de selv synes de hører hjemme. Nu deltar vi i Landsorganisasjonens 15. kongress og kan dermed feire et slags 15-årsjubileum for disse stridighetene. Og resultatet av slagsmålet er at arbeiderne i stor utstrekning blir gående som uorganiserte. Man skylder på medlemmene, men hovedansvaret for slagsmålet forbundene imellem, ligger hos forbundsledelsene. Jeg vil be det kommende sekretariat vise større bestemthet i disse spørsmål. La det bli slutt med striden om småtingene, og ta rent praktiske organisasjonsstandpunkter. Da vil mange av de tvistespørsmålene som skaper bråk bli lett å løse. Vi har også andre opgaver enn å strides om dette.

Vitalis Andersen, Beklædningsarbeiderforbundet: Grense- og tvistespørsmålene må ikke henskytes til avgjørelse efter kongressen, de må avgjøres under kongressen. På forrige kongress blev Tekstilarbeiderforbundet og vi enige om å ha konferanse om hvor trikotasjearbeiderne skulde høre til. Men nogen konferanse har ikke vært holdt, og i mellomtiden har Tekstilarbeiderforbundet fortsatt med å organisere trikotasjearbeiderne. — Hvis dirigenten vil henstille til organisasjonskomitéen å sørge for at forhandlinger blir optatt, kan jeg frafalle nærmere omtale av dette forhold.

Dirigenten: Organisasjonskomitéen kan neppe greie alt nu under kongressen.

Vitalis Andersen: Da får jeg fortsette. Fagkongressen i 1923 besluttet at trikotasjearbeiderne skulde tilhøre Skredderforbundet. Da Tekstilarbeiderforbundet blev stiftet i 1924 var det nogen små grupper trikotasjearbeidere på Vestlandet som stod i Arbeidsmannsforbundet og gikk over i Tekstil. I 1928 krevet vi at trikotasjearbeiderne skulde over til oss, men det er ikke blitt noget av. Tross beslutninger, fortsetter Tekstil to-deligen av trikotasjearbeiderne. Ved siste tariffrevisjon fikk dog trikotasjearbeiderne samme tariff, uansett hvilket forbund de står i. Trikotasjearbeiderne tilhører beklædningsindustrien, og for ikke å rive istykker tariff-forholdet må disse arbeidere stå i vårt forbund. Det er sabotasje fra Tekstilarbeiderforbundets side, når det fortsetter med å organisere trikotasjearbeiderne ved de store bedrifter

— arbeiderne ved de små bedrifter vil de ikke ha. Vi vil ha både de store og de små. Kongressen bør gjenta og skjerpe sine tidligere beslutninger i denne sak. Det betyr ingen oprivning i Tekstilarbeiderforbundets virke.

Dirigenten: Vi må nu først få avgjort om kongressen er enig i at tvistespørsmålene skal behandles og avgjøres på den måten som foreslått av komitéen og sekretariatet — dagsordenens side 42; — isåfall er det ikke nødvendig med så mange innlegg om sakens realitet. Faller komitéens forslag må derimot hver enkelt tvist tas op her.

Per Lie: Jeg har et forslag vedrørende Handel- og Kontor, som det er enighet om mellom partene. Det vil vi gjerne få avgjort her, uansett hvordan det ellers blir bestemt om tvistespørsmålenes behandling.

Wærrisø, Finnmark, mente man ikke kunde innsnevre behandlingen av sakene til et lite forum som organisasjonskomitéen. Representantene på kongressen bør få anledning til å uttale sig.

Vitalis Andersen: Jeg henstiller til kongressen å la oss få en avgjørelse her. Også efter forrige kongress skulde det optas forhandlinger, men det blev ikke gjort og denne kongressen bør fatte definitive beslutninger.

Askeland, Bergen: Jeg er uenig i dirigentens forslag, saken bør ikke tas ut av kongressens hender. Komitéen og tvistenevnden har vist at de ikke kan løse tvistene.

Kr. Henriksen: Tilfellet med Tre- og Bygningsindustrien er analogt med forholdet med veivokterne, og en må se disse spørsmål i sammenheng.

Ingv. Olsen, Tekstilarbeiderforbundet: Spørsmålet er så viktig at kongressen må ta sig tid til å behandle det ordentlig. Representantene må få anledning til å være med på å behandle det.

Lars Evensen: Innstillingen går ut på at saken skal behandles i en komité hvor forbundene opnevner sine representanter. Hvis der da ikke opnåes enighet avgjør representantskapet tvisten med bindende virkning. — Blir denne innstilling forkastet må hver enkelt tvist avgjøres her på kongressen.

Torstensen: Spørsmålet om veivokterne er gjentatte ganger behandlet i tvistenevnden og sekretariatet, uten resultat. Spørsmålet må derfor avgjøres her, ikke i komitéen.

Dirigenten: Vi må først få klarhet over behandlingsmåten, om sekretariatets forslag blir vedtatt eller forkastet. Vi får nå ta standpunkt til det.

Voting: Enstemmig besluttet at kongressen nu skal ta stilling til sekretariatets forslag om avgjørelsen av tvistespørsmålene.

Thorbjørn Henriksen: Det vi nu skal ta standpunkt til er om kongressen skal være dommer i disse tvistespørsmålene. Det er mange som mener at behandlingen vil bli bedre i et lite forum, som den foreslåtte komité, og at en bare i siste instans bør gå til kongressen. Sekretariatet foreslår representantskapet som den avgjørende instans. Og jeg synes at når vi nu engang skal ha et representantskap i Landsorganisasjonen, bør det ha såvidt stor myndighet at det kan avgjøre hvorvidt

disse små gruppene striden står om, skal tilhøre det ene eller det annet forbund. Bare i ytterste nødsfall bør slike spørsmål bringes inn for kongressens 600 representanter til avgjørelse. Derfor anbefaler jeg sekretariatets innstilling vedtatt. — Hvis kongressen ønsker å behandle hver tvist for sig, forbeholder jeg mig å komme tilbake til saken.

Knut Harkmark: Ved å høre på debatten må en få inntrykk av at her er det adskillig kamufasje til stede. Når det gjelder organisasjonsformene er det klart at én fagforening på hver arbeidsplass må være målet. Hvem som skal ha medlemmene spiller ingen større rolle for mig, hovedsaken er at arbeiderklassen står samlet, ikke splittet. De som har deltatt i fagbevegelsen siden siste kongress kan ikke være i tvil om sitt standpunkt nu. Kongressen i 1934 vedtok en utsettelse, og resultatet er et sammensurium. Vi kan ikke la disse sakene drive videre i 4 år. Representantskapet er ikke kommet videre enn i 1934. Jeg henstiller til forsamlingen å ta en konkret avgjørelse her.

Per Lie: Når dirigenten selv innleder med en lang debatt, er også vi andre nødt til å være med. Jeg mener det er riktig å få en realitetsdebatt her. I det forslag Transportarbeiderforbundet har sendt inn, er ialt 5 forbund berørt, og det er uheldig at en 5-mannskomite skal ta avgjørelse i så omfattende spørsmål. Når sakene er innsendt til kongressen, er det riktig at kongressen tar sakene til behandling. Jeg håper at det iethvert fall kan bli realitetsvotering over det forslag jeg har, som partene er enige om. Det gjelder organiseringen av viserguttene. Partene er enige, men en trenger kongressens sanksjon.

Hindahl: Hvis saken var så enkel at forbundene kunde bli enige sig imellem kunde kongressen gladelig gå på behandlingen. Men saken er ikke så grei. Og jeg vil spørre: Er trikotasjearbeiderne, veiarbeiderne og de andre bedre tjent med å få saken avgjort av denne store forsamling enn av en komité hvor forbundene er representert, og av representantskapet? Hvis en tror at så vanskelige og innviklede spørsmål kan avgjøres så lett, vil en bli skuffet. Det har ofte vært vanskelig, selv for sekretariatet å ta standpunkt til disse tvistene. Hvad vil bli resultatet av en bred realitetsdebatt her? Jo, jeg kan tenke mig man vilde diskutere saken i det vide og brede, for til slutt å finne ut at man må vedta sekretariatets forslag, fordi det ikke var annen utvei. — Jeg anser det abolutt som en fordel for forbundene å la disse tvistene gå til behandling i komitéen, og med avgjørelse av representantskapet.

Elias Volan: Jeg kan bare anbefale sekretariatets innstilling i spørsmålet. Jeg har vært med og behandlet slike grensetvister siden kongressen i 1923 fattet beslutningen om Industriforbund. Og jeg vet hvor vanskelig det kan være å fatte beslutninger i slike grensetvister. En skal også være opmerksom på de forandringer som skjer innenfor arbeidslivet. Det som kan synes riktig idag, kan være galt om 10 eller 5 år. En revisjon kan bli nødvendig, men hvis kongressen vedtar for stramme bestemmelser kan sekretariatet og representantskapet ikke foreta slike endringer som alle skjønner må til. Her er sekretariatet ikke sikker på om det ikke kan opnåes enighet mellem forbundene ved forhandlinger. Isåfall vilde det være mest tilfredsstillende. Vedtar man

beslutninger her som et forbund blir fornærmet over, overser det ganske enkelt kongressbeslutningen. Det har vi erfaringer for. Det er bedre å gå den vei sekretariatet foreslår.

Nic. Næss, Kjemisk Industriarbeiderforbund: Hvis debatten om realiteten hadde fått fortsette en stund, vilde kongressen selv ha forstått hvor vanskelig det vil være for kongressen å ta standpunkt til disse tvistespørsmålene. Vårt forbund hadde fremmet et forslag, men vi er blitt enige med Transportarbeiderforbundet å søke saken løst ved forhandlinger. Jeg anbefaler kongressen å vedta sekretariatets forslag, men tror ikke det vilde være galt å la debatten fortsette. Så vil representantene få greie på hvori motsetningene stikker.

Trygve Hansen: Det ser ut til at sekretariatet mener det er en uvitende flokk som sitter her i forsamlingen, som ingen ting har å si. Jeg er enig i at saken må fremmes her på kongressen.

Hestnes: Jeg er uenig i sekretariatets forslag. Her har vi sittet og hørt på diskusjonen, men avgjørelsen skal overlates til en komité. Hva skal vi egentlig her, når avgjørelsene skal overlates til en komité? Nei, kongressen selv må avgjøre sakene.

Kr. Hewiksen: Jeg tror dirigenten var litt for hastig. Disse spørsmålene har vært aktuelle i mange år, og medlemmene forlanger at deres representanter på kongressen skal hevde deres syn. Jeg har ikke særlig lyst til å sitte her og avgjøre tvisten mellom trikotasjearbeiderne og skredderne, og jeg kan forstå at kongressen ikke gjerne vil påta sig å dømme mellom veiarbeiderne og Kommuneforbundet. Jeg er derfor enig i sekretariatets forslag, men først må striden bli grundig diskutert. Jeg henstiller til dirigenten å koble debatten inn på det rette spor igjen.

Lars Evensen: Det er enighet om at kongressen må trekke op hovedlinjene for organisasjonsformen. Men det vil alltid være behov for et organ som kan tilpasse disse beslutninger. Her er det ikke spørsmål om en komité som skal avgjøre sakene. Forbundene selv må være med i denne komitéen og søke å samarbeide sig. Det er ikke mulig for kongressen konkret å dømme i et forhold som omhandlet i Transportforbundets forslag. Derfor bør en gå inn for sekretariatets forslag. Erfaringene viser at tvistespørsmålene løses best gjennom forhandlinger mellom de enkelte forbund, under henvisning til de retningslinjer som er vedtatt.

Lars Bakken: Det foreligger gode grunner for at Arbeidsmannsforbundet setter så meget inn på å få saken realitetsbehandlet av kongressen. Saken lå fore alt i 1934, med ansøking fra veiarbeiderne om å få stå i ett forbund, uansett hvilket forbund det blev. Arbeidsmannsforbundets standpunkt er at de som arbeider på veiene skal stå i N. A. F. Og Skog- og Landarbeiderforbundet har godkjent det, og gitt avkall på 500 veiarbeidere som stod i deres forbund. De veivokterne som kan betale kontingent står i Kommuneforbundet. Veivokterne virker som et press på arbeidsgiverne, og de bør stå i samme organisasjon som de andre veiarbeiderne. Veiarbeiderne har store vanskeligheter å kjempe med, spredt og avsides som de oftest bor — om ikke organisasjonene også skal slåss om hvem som skal ha dem som medlemmer. Vi må skape ordnede forhold her og jeg har ikke den tillit til sekretariatet at det kan skape

nogen løsning. Det blev besluttet i 1934, og organisasjonskomitéen stilte et forslag som intet av forbundene godtok. Organisasjonskomitéen har bevist sin uduelighet. Derfor må kongressen avgjøre saken. Jeg er enig med Tømmeraas i at arbeiderne må få organisere sig i de forbund de selv vil.

Askeland: Forsamlingen ønsker å høre partenes uttalelser. Jeg foreslår derfor at votingen over sekretariatets forslag utstår til vi har hørt partenes redegjørelser i de forskjellige tvistespørsmål.

Askelands forslag blev vedtatt.

Det besluttedes derfor å foreta behandling av hvert enkelt forbunds tvist for sig.

Twisten om trikotasjearbeiderne:

Ingv. Olsen: Jeg beklager å måtte opta kongressens tid med dette spørsmål. Etter min mening skulde forholdet til Beklædningsarbeiderforbundet være klart, men vi er jo to parter i den saken. — Da vi stiftet Tekstilarbeiderforbundet var det en avtale med Beklædningsarbeiderforbundet at vi skulde organisere trikotasjearbeider. Og det gikk pent med det, vi organiserte noen av trikotasjearbeiderne, og Beklædningsarbeiderforbundet noen. Spørsmålet har vært avgjort av Tvistenevnden 2 ganger. Innenfor trikotasjeindustrien har det utviklet sig derhen at de ikke bare behandler råproduktene, men også ferdige produkter. Trikotasjefabrikkene lager ferdige produkter. Allikevel kan jeg ikke se det anderledes enn at trikotasje er tekstilindustri og utenom Norge er trikotasjearbeiderne i alle land tilsluttet Tekstilarbeiderforbundet. På arbeidskonferansen i Genève var også trikotasje betegnet som tekstil, helt til det går ut som ferdig produkt. Striden bunder vel mest i at Beklædningsarbeiderforbundet og dets medlemmer argumenterer med at hvis de skal inn i Tekstil vil de få lavere lønn. Dette er bare delvis riktig. Og vi har nu flere organiserte trikotasjearbeidere enn Beklædningsarbeiderforbundet. Og Beklædningsarbeiderforbundet kan neppe si vi har ødelagt noget for dem. — De større trikotasjefabrikker som gjør varene ferdig fra råstoff, er tekstilbedrifter, det kan ikke være nogen tvil om det. Vi ønsker ikke å slåss om medlemmene, men det skal være en viss realitet i det hele. Det er snakket om å samarbeide gjennom et kartell for ikke å ødelegge for hverandre. Før forhandlingene om overenskomst i 1937 blev det på foranledning av Landsorganisasjonen nedsatt en komité for å fremme samarbeidet. Vi kom også ut i kamp sammen, men samholdet røk. Vi hadde også en nokså kjent konflikt hos Christensen i Drammen, men der blev vi sviaket av de som skulde være med og føre kampen. Allikevel kan ingen si vi har avsluttet dårligere overenskomster enn Beklædningsarbeiderforbundet. — Vi har store bedrifter utover landet hvor hverken Beklædningsarbeiderforbundet eller vi får folkene organisert, de kjenner striden mellom oss og vil være utenfor den. Jeg finner det utmerket at vi nu får legge saken frem for kongressen. Vi kan eventuelt senere la den gå til komitéen, efter at vi har snakket ut, så komitéen vet hvor landet ligger.

Eftermiddagsmøtet blev derpå hevet kl. 18.

Dirigenten gav en del meddelelser. Bl. a. at dagsordenens punkt 10, Kampen mot krig og fascisme, måtte behandles neste formiddag på grunn av at Schevenels måtte reise onsdag kveld.

Formiddagsmøtet onsdag 25. mai.

Ordstyrer: *John Skårvold.*

Referent: Erling Lian.

Protokollen fra gårdsdagens ettermiddagsmøte referertes.

Jens Tangen: Protokollen er noget misvisende for så vidt som komitéen mellom Treindustriarbeiderforbundet og Bygningsarbeiderforbundet også gjelder Arbeidsmannsforbundet. Hvis ikke enighet opnåes skal det forelegges kongressen.

Ordstyreren: Det er riktig.

Dermed blev protokollen vedtatt.

«Vi bygger landet» blev sunget.

Punkt 10: Kampen mot krig og fascisme.

Man gikk så over til dagsordenens punkt 10: *Kampen mot krig og fascisme.* Det var tidligere besluttet å opta denne sak nå av hensyn til Walter Schevenels som skulde reise tilbake til Frankrike i løpet av dagen.

Oslo og Omegns Underordnede Gartnerforening foreslo:

I kampen mot krig og fascismen vil Oslo og Omegns Underordnede Gartnerforening peke på at en internasjonal optreden av alle lands politiske og faglige hovedorganisasjoner er nødvendig for å motvirke de økede rustninger og undgå ny krig. Krig er en internasjonal forbrytelse som de norske arbeiderorganisasjoner må bekjempe med alle midler, i nøie samarbeide med de internasjonale arbeiderorganisasjoner. Arbeiderklassen må forberede og gjennomføre en samlet aksjon mot produksjon og transport av krigsmateriell til de land som truer freden, og i tilfelle krigsutbrudd, gjennomføre en samlet generalstreik mot krig. En boikott av japanske, tyske og italienske varer vil også være et effektivt kampmiddel mot angriperne.

Nydalens Tekstilarbeiderforening foreslo:

Kongressen beslutter å gå inn for en aktiv kamplinje i spørsmålet, kampen mot krig og fascisme.

I den anledning kreves det at Landsorganisasjonen effektuerer I. F. C.s beslutning om boikott av tyske, japanske og italienske varer.

Disse fascistiske lands økende innflytelse på vårt lands handel og industri ved sin dumpingtaktikk, må bringes til ophør.

Skiens Møllearbeiderforening foreslo:

«Kongressen pålegger sekretariatet å mobilisere hele den fagorganiserte arbeiderklasse i kampen mot krig og fascisme, og i denne aksjon trekke med alle demokratiske og frihetselskende befolkningslag, til en mektig folkebevegelse.»

N. N. N.s forbundsstyre bemerket hertil:

Forbundsstyret tiltrer tanken i forslaget og går for øvrig ut fra at saken blir optatt som særskilt punkt på kongressens dagsorden.

Vold Sagbruksarbeiderforening foreslo:

Fagkongressens vedtak om at hele den fagorganiserte arbeiderklasse mobiliseres i kampen mot krigen og fascismen, og i denne aksjon søker å trekke med alle demokratiske og frihetselskende befolkningslag til en mektig folkebevegelse.

Jakobsnes Sag-, Tomt- og Høvleriarbeiderforening foreslo:

«Jakobsnesarbeiderne vil på det sterkeste fordømme det japanske overfall i Kina og vil for vern om freden og demokratiet, og som protest mot imperialismen og voldsherredømme, foreslå at Arbeidernes faglige Landsorganisasjon med kraft og energi, går inn for en effektiv boikott av Japan.»

Dalen Cementindustriarbeiderforening foreslo:

Dalen Cementindustriarbeiderforening vil for den kommende kongress i Arbeidernes faglige Landsorganisasjon forslå at der reises en effektiv kamp mot krigen og fascismen.

Herøya Arbeiderforening foreslo:

Fascismens barbariske kamp mot arbeiderklassen og massens demokratiske rettigheter, tvinger fagorganisasjonen til mere aktivt å gå inn for å støtte arbeiderklassen internasjonalt i sin kamp mot de fascistiske angripere. I erkjennelse herav besluttet: Fagkongressen pålegger forbundene og deres avdelinger straks å opheve enhver avtale med arbeidskjøperne som garanterer fri og uhindret transport av krigsmateriell. Fagkongressen garanterer solidarisk støtte til de av fagorganisasjonens medlemmer som eventuelt kommer ut i aksjon mot transport av krigsmateriell til de fascistiske angripere.

N. J. & M. F. avd 53, Saltdal foreslo:

Det henstilles til fagkongressen å vedta forslag som muliggjør reising av den bredest mulige folkefront mot krigen og dens arrangører fascismen. Videre beslutning som pålegger sekretariatet et mere intenst og målbevist arbeide for arbeiderklassens nasjonale og internasjonale faglige og politiske samling på den revolusjonære Marxismes grunn.

Vestfold faglige Samorganisasjon:

Styret tiltrer de forføininger som er truffet fra forretningsutvalgets side ved bekjempelsen av de nazistiske arbeidsmetoder som den reaksjonære Unge Høire bevegelse har tatt i bruk overfor fagorganisasjonen.

Styret vil likeledes ha uttalt at det finner det påkrevet at fagkongressen 1938 tar standpunkt til om medlemmer av Unge Høire og de såkalte Borgerlige Arbeiderforeninger kan være medlemmer av Arbeidernes faglige Landsorganisasjon.

Skogn Skog- og Landarbeiderforening:

Ophevelse av nøytralitetsbestemmelsene overfor Spania.

Avd. 26 av N. B. A. F.:

Arbeidernes faglige Landsorganisasjons kongress pålegger sekretariatet sammen med Det norske Arbeiderpartis centralstyre å utrede spørsmålet boikott av varene fra land hvor kapitalen ved fascismens hjelp har slått de frie fagforeninger i stykker.

Det er efter vår mening en av de viktigste midler i kampen mot fascismen og krigen.

Inntrøndelags Arbeiderforening:

Fagkongressen bør reise krav til Regjeringen om at der opprettes frihandel med den spanske regjering, og at den internasjonalt bør stille krav om våpen til den lovlige spanske regjering.

Det bør også henstilles til Landsorganisasjonen om å mobilisere de arbeidende folk, for kravet om våpen til Spania, samt sette press på Regjeringen for at den går inn for de krav som tidligere er nevnt.

Fra Sekretariatet forelå:

Kampen mot krig og fascisme blev inngående behandlet av siste fagkongress.

Imidlertid har forholdene endret sig så meget siden den gang at saken også på denne kongress må vies den største oppmerksomhet.

Da situasjonen skifter fra dag til dag, er det vanskelig for sekretariatet, når dagsordenen sendes ut, å fremlegge en innstilling som helt vil passe for den situasjon som muligens er tilstede når kongressen holdes.

Sekretariatet vil derfor fremlegge sin innstilling på kongressen.

Av de ting som må drøftes kan allerede nu nevnes: Stillingen til Spania med sikte på en større aktivitet i kampen for det spanske demokrati.

Internasjonale aksjoner som iverksettes av Den faglige Internasjonale, bl. a. med henblikk på situasjonen i Østen.

Endelig det som ikke er minst viktig, — vårt lands stilling, dets økonomiske forsvarsberedskap og stillingen til et mere effektivt nøytralitetsvern, samt befalsordningens demokratisering.

I en tilleggsdagsorden foreslo sekretariatet:

I anledning av den alvorlige fare som idag truer verdensfreden og friheten på grunn av fascismens og nazismens fremtreden vil kongressen uttale:

I. De fagorganiserte arbeidere uttaler sin sympati, beundring og solidaritet med det kjempende spanske folk, som har ydet en så veldig innsats for sin frihet og nasjonale selvstendighet. Denne heltmodige kamp gjelder også andre folks rett til å leve sitt eget frie liv. Det republikanske Spania har derfor krav på støtte fra de øvrige demokratiske land. Men istedet er det gjennom nonintervensjonen blitt blokkert. Den norske fagorganisasjon slutter sig til de kraftige protester som er reist mot denne selvmorderiske politikk og støtter på det varmeste kravet om at den lovlige spanske regjering efter de folkerettslige prinsipper må ha rett til å kjøpe våben i andre land.

Idet kongressen godkjenner de tidligere bevilgninger som er gitt til Spaniahjelpen, bevilges det ytterligere 100 000 kroner. Sekretariatet bemyndiges dessuten til senere, om situasjonen måtte gjøre det ønskelig, å gå til nye bevilgninger. Det rettes samtidig den sterkeste appell til alle organiserte arbeidere og andre interesserte og sympatiserende om på beste måte å støtte de innsamlinger og utligninger som foretas.

II. Landsorganisasjonen tilsier Den faglige Internasjonale sin solidariske støtte i dens kamp mot fascismen og krigsfaren og erklærer sig beredt til å delta med alle de midler fagorganisasjonen rår over i de internasjonale aksjoner som blir satt i verk.

III. Kongressen vil understreke nødvendigheten av at vi også her hjemme står på vakt overfor et hvert fascistisk undergravningsarbeide og fremstøt. En aktiv og positiv krisepolitikk har vist sig som et meget effektivt middel. Den må videreføres og forsterkes.

Et meget vesentlig spørsmål i denne tid er det økonomiske forsvarsberedskap og at nøytralitetsvernet utbygges og styrkes. Kongressen vil uttale sin uforbeholdne tilslutning til de forholdsregler som her er truffet efter initiativ av arbeiderregjeringen. I denne forbindelse må det kreves at befalsordningen blir demokratisert og at soldatene sikres møterett og organisasjonsfrihet under hensyntagen til den disiplin som må råde under de militære øvelser.

IV. En absolutt forutsetning for at arbeiderklassen kan hevde sig og løse sine oppgaver og slå alle reaksjonære og fascistiske anslag tilbake er ubrytelig samhold og solidaritet.

Kongressen vil derfor rette den mest inntrengende opfordring til alle lønnsnettagerne om å slutte op om Arbeidernes faglige Landsorganisasjon, som på det faglige område er den store fellesnevner.

En lignende stilling inntar Det norske Arbeiderparti i den politiske virksomhet. Fagbevegelsen og Arbeiderpartiet har vokset fram side om side. Den ene har utfylt den andre. Samling og enhet er like nødvendig for begge og er også en forutsetning for det samarbeide og den gjensidighet det må være mellom den faglige og politiske bevegelse. Kongressen vil rette en inntrengende henstilling til alle klassebevisste og sosialistiske arbeidere om å tilslutte sig Det norske Arbeiderparti.

Som et praktisk skritt til gjennomføring av klassesamlingen vil kongressen tilrå fagforeningene i størst mulig utstrekning å melde sig kollektivt inn i Det norske Arbeiderparti og da under iakttagelse av de lojalitets- og solidaritetskrav partiet må stille til sine medlemmer.

Opgaven må nu være: Samling i én fagorganisasjon og ett arbeiderparti!

Konrad Nordahl: Dette punkt på dagsordenen ser dessverre ut til å bli et stående tema ved våre kongresser. De som var til stede i 1934 husker at vi også der behandlet det. Man husker også stemningen dengang. Man innbød kaptein Kullmann som holdt et sterkt pasifistisk foredrag og meget følelsesbetonet, hvor han hevdet at kongressen måtte gå inn for å stanse enhver krigsproduksjon. Så langt gikk man ikke, selv om man var enig i at dit må vi frem, men man var opmerksom på at det var vanskelig å gjennomføre. Jeg tror at vi idag nødvendigvis må komme til å se på denne sak under en noget annen synsvinkel enn den gang. Vi har hatt en rekke begivenheter ute i Europa siden Landsorganisasjonens forrige kongress i november—desember 1934. Det som dengang preget situasjonen var nazismens seier i Tyskland og diktaturets innførelse i Østerrike. Siden har den nazistiske bevegelse stadig vært på marsj og vunnet nye landområder. Nazismen er derfor i dette øieblikk meget truende. I 1935 hadde man nye fremstøt ved at Italia hærtok Etiopia som var medlem av Folkeforbundet. For første gang skulde sanksjonsparagrafen tre i kraft. Resultatet av den historie kjenner vi alle. Sanksjonene blev gjennomført på en slik måte at de ikke var til nogen større gene for Italia. Man skulde stanse leveransene av mat og næringsmidler, men ikke av kull og olje. Enkelte stater tjente uhyre summer på leveransene til Italia. Sanksjonene førte ikke til noget og de kunde heller ikke det når man således undtok de viktigste ting. Resultatet herav var også at troen på Folkeforbundet, som uttrykk for en kollektiv sikkerhet sank sammen. Vi hadde videre borgerkrigen i Spania, som er en enda tristere historie. På fagforenings-

internasjonalens møte i London i 1936 talte den spanske delegerte Caballero om situasjonen i sitt land og han gav en redegjørelse for de farer som var til stede og at det forestod nye fremstøt, og at han og de fagorganiserte vilde ta geværet på akslen om det skulde bli nødvendig. Ikke før var denne kongress ferdig med sine forhandlinger før borgerkrigen brøt ut. Jeg vet ikke om Caballero på møtet i London virkelig hadde tenkt sig at hans ord så hurtig skulde bli så sørgelig sanne. Borgerkrigen blev satt i gang fra Italia med sterk støtte fra Tyskland. Det vi har oplevet siden borgerkrigen begynte, er så tragisk at det må ha slått alle med den største forferdelse. Man skulde vel ha ventet sig at den regjering som var utgått av folket i valg, skulde ha fått den støtte som trengtes. Men hvad gjorde man? Man oprettet ikke-innblendingspolitikken, den såkalte non-intervensjon. Hvad er resultatet av den? Jo, at oprørerne har fått alle de våben og all den ammunisjon de trengte fra Italia og Tyskland og delvis fra Portugal. De som holdt på denne non-intervensjon og fikk den frem var den franske folkefront-regjering med Blum i spissen. Han gjorde det sikkert i den beste mening. Europa stod på randen av krig og den franske regjering tok initiativet til non-intervensjons-politikken. Men når det gjelder de nazistiske og fascistiske stater, så vet vi hvordan disse har holdt denne pakt. Hadde ikke de brutt non-intervensjonen, vilde borgerkrigen vært slutt i løpet av vinteren 1936—37. Men det som gjør det så trist er den undfallenhet de demokratiske stater har vist overfor Spania, at de ikke har kunnet gi Spania den støtte det virkelig trenger og burde hatt. Vi for vår del har søkt så godt det har vært mulig å hjelpe ved å gi økonomisk støtte. Men det er klart at man ikke har kunnet gi den støtte i den utstrekning som det burde. De eneste som virkelig effektivt kunde støtte Spania er Europas forskjellige regjeringer ved å gi landet anledning til fritt å gjøre sine innkjøp av våben og ammunisjon. Siden hjelpearbeidet begynte her i landet er det kommet inn mellom 900 000 og 1 million kroner. Sammenlignet med folketallet står vi nok som en god nummer 1 på det område. Den alt overveiende del av beløpet er kommet inn fra arbeiderklassen og da i første rekke fra de fagorganiserte arbeidere. I den innstilling som foreligger for kongressen foreslår vi at den skal godkjenne det som er gjort og at man ytterligere skal bevilge 100000 kroner, samt at sekretariatet får bemyndigelse til å foreta ytterligere bevilgninger hvis situasjonen skulde gjøre det ønskelig. I øieblikket kan vi ikke finne nogen annen måte å støtte de spanske arbeidere på. Ved siden av den spanske borgerkrig har vi så hatt hærtagningen av Østerrike og vi har krigen i Kina med japanernes overfall. Det kan også fastslåes at mens representantene til denne kongress var på reise hertil fra sine hjemsteder fredag og lørdag, så var verden nærmere krig enn nogensinne og under de nåværende forhold har man ingen sikkerhet for at ikke alvorlige ting kan inntreffe før vi går fra hverandre. En ny tilspissing av situasjonen kan når som helst inntre. Man kan spørre om hvad man skal gjøre under en slik situasjon. Da spørres det ikke bare om organisasjonens innsats og styrke. Jeg nevnte innledningsvis litt om Folkeforbundet. Det skulde være det anker som de små land

skulde holde sig til. Meningen var jo at Folkeforbundet skulde avløse stormaktalliansene i verden og at det ved dette skulde øves rettferdighet. Men det er ikke blitt slik. Men selv om dette skulde ramle sammen, må det bli fremtidens arbeide å få i stand et virkelig Nasjonenes Forbund som ikke bygger på makten, men på retten. Når det er gått slik med nasjonenes Forbund skyldes det i stor grad de makter som ikke har sett på hvad der vilde gagne det hele, men hvad der gagnet dem som stormakter og et slikt Nasjonenes Forbund kan lettere bli en fare istedetfor en sikkerhet. Den norske arbeiderklasse tok på et tidlig tidspunkt standpunkt mot Nasjonenes Forbund og mente at vi ikke hadde nogen interesser derav. Etter nazismens fremmarsj blev stillingen en annen. Og spesielt efter at Sovjet-Samveldet blev medlem derav. Kan så land som England og Frankrike med held ta fatt i og refse stater som Italia og Tyskland? Nei, de to land har selv vært røverstater på samme måte og har adskillige synder på dette område. Derfor har de så vanskelig for å optre moralsk sterkt. Så er spørsmålet hvad kan det gjøres for å avverge krig og fascismens videre utvikling? og hvad kan vi selv gjøre? Vi kan forstå den harme som gir sig uttrykk i de mange resolusjoner som er sendt inn fra forskjellige foreninger. De har imidlertid utstyrt sekretariatet med en makt som vi slett ikke har. Flere av resolusjonene er slik utformet at skulde de gjennomføres måtte de føre til krig og vi måtte ha vært utstyrt med millionhær og flåte. Situasjonen er imidlertid slik at mange må revidere sine opfatninger. Det vilde være helt ødeleggende å innstille oss på den tidligere negative linje, ikke en øre til militærvesenet. Tvertimot må vi slik som situasjonen er innstille arbeiderklassen til forsvar om vunne fordeler og posisjoner. Men vi må også se det slik som det er at det er officerene som er militærmakten. Her gjelder det derfor om å få militæret demokratisert. Slik som vår innstilling til militærvesenet har vært hittil har det heller ikke vært å vente at vi skulde ha nogen sympati blandt disse. Vi har intet annet å gjøre enn å innta det standpunkt som arbeiderregjeringen og Arbeiderpartiet har til militærvesenet. Vi kan i dag fastslå at fascismen ikke har nogen rot i vårt eget land. Den var sterk men vi kan i dag konstatere at den er gått tilbake og at den ikke har nogen rot i folket. Hvorfor er den så gått tilbake? Grunnen er den økonomiske politikk som i de senere år har vært ført her i landet. Hitler vilde aldri ha kommet til makten i Tyskland om ikke de økonomiske tilstander i landet på det tidspunkt hadde vært så vanskelig. Den eneste måte vi kan holde nazismen og fascismen ute fra vårt land er at vi skaper større arbeidsmuligheter, slik at vi kan skaffe arbeide og brød til de store masser. Ved å fortsette denne politikk kan vi avverge at fascismen setter sig fast i vårt land. Ved en feilaktig faglig politikk kan vi også lett komme ut på glidebanen. Vi har så videre i vår innstilling for kongressen nevnt arbeiderklassens organisasjonsmessige stilling. En annen årsak til fascismens og nazismens stigende makt er den splittelse som har rådet innen arbeiderklassen ute i Europa. I vårt land er vi kommet godt på vei når det gjelder samling av kreftene. Vi har et arbeiderparti som har det avgjørende ord. Men enda er det en rest

igjen av denne splittelse. Her gis det bare en utvei og det er at de som således står utenfor ser til å komme innenfor fellesskapet. Det har vært ført forhandlinger om politisk samling, men man samles ikke ved å utveksle noter. Det blir aldri noget ut av den slags. Hadde det kommunistiske parti villet samling, vilde dets ledende medlemmer ha meldt sig på Det norske Arbeiderpartis kontor og meldt sig inn i dette parti. Det gis ingen annen vei enn å samles i Det norske Arbeiderparti og på dets program. Vi må si det skarpere, at det i dag er en *forbrytelse* å oprettholde splittelse innen arbeiderklassen. De som gjør det må brennemerkes. Nå må kongressen si fra. I dagsorden foreligger det et forslag fra Vestfold faglige Samorganisasjon som mener at kongressen må ta standpunkt til om medlemmer av Unge Høire og de såkalte Borgerlige Arbeiderforeninger kan være medlemmer av Landsorganisasjonen. Jeg tror det er uriktig å vedta det. Høire er et gammelt parti, som bygger på parlamentarismen. Fagorganisasjonens lover sier at man uansett politisk opfatning når undtas nazister og fascister, kan være medlemmer av fagorganisasjonen. men de må selvsagt bøie sig for organisasjonens lover og beslutninger. Det vil derfor være uheldig og vedta nogen generell beslutning her. Hvad de andre forslag angår om boikott og blokade av de fascistiske og nazistiske stater, så kan vi ikke gjennomføre disse ting alene. Vi er en liten nasjon. Vi kan ikke bryte det økonomiske samkvem med andre land, da vil vi kunne få barkebrødstider igjen her i landet. Men det er en annen form for boikott. Det gjøres ikke ved resolusjoner. Det gjelder at hver enkelt av oss kjøper de riktige varer hver gang vi trenger noget. Da må det ikke skje slik som det hendte mig forleden på en av samorganisasjonenes årsmøter hvor man også skrek op om hvad det måtte gjøres i kampen mot fascismen. Da jeg så på de blyanter som var utdelt viste det sig at det stod: Made in Germany. Og videre når det kommer fascistiske idrettsmenn til landet så bør man ikke gå å se på det. Det er slike ting man skulde gjøre uten å bli opfordret til det; som vil kunne ha den største betydning. Sekretariatet foreslår ikke noget mer enn det vi vet vi kan gjennomføre. Derfor er det en sterk resolusjon sekretariatet foreslår og jeg anbefaler den.

Trygve Lie: Efter konferanse med nogen av mine kolleger i Regjeringen har jeg funnet det riktig i denne forbindelse å gi en liten orientering om de spørsmål Regjeringen har hatt til behandling. Det har vært tidspunkter da vi næret engstelse for at de fascistiske idéer skulde skyte vekst her i landet, også efter at arbeiderregjeringen kom til. Vi husker hvordan arbeiderne i skogsbygdene stod kløvd under skogskonfliktene i 1925 til 1930. Jeg var godt kjent med situasjonen fra min stilling i Landsorganisasjonen. Men dermed er ikke selve tankene slått tilbake. I dag kan vi konstatere resultatene av valgene og fastslå at den fascistiske bevegelse inntil videre er slått ut. Men så sent som i 1933 var vi i den situasjon at skogsarbeiderne så med avindsyke på industriarbeiderne og følte sig forrådt. Det var arbeidere som stod i de gule foreninger eller i *Øvislings*. Arbeidere stod mot arbeidere, bygdene var ofte delt i to parter. Og vi hadde parallelt hermed den utvikling som

fant sted i mange andre land; med likhetspunkter fra vårt eget lands forhold og hvor de nå har diktatur. Hvad var da naturligere enn at vi besluttet å gå inn for en *samfundspolitik* som kom alle samfundsborgere til gode? Det var her partiet la om sin politikk og fremmet sitt kriseprogram. Jeg vil ikke skryte av hvad Regjeringen har fått anledning til å utføre, men man skal også ved bedømmelsen være oppmerksom på at den ikke har hatt flertall. Vi hadde 170 000 arbeidsledige og tusener på forsorgen. Vi satte derfor arbeidslivet i høisetet og søkte på alle måter å skaffe nye arbeidsmuligheter. Resultatet av den aktive krisepolitikk Regjeringen med støtte av våre partifeller i Stortinget utførte, var det første stoppesignal for fascistisk tankegang med efterfølgende organisasjon her i landet. Arbeidsløsheten er også sunket og ser vi på arbeidslivet, så har arbeiderklassen ikke alene fått lønnskompensasjon for prisstigningen, men har fått hevet sitt levenivå i løpet av de 3 år vi har hatt arbeiderregjering. Det skyldes ikke vårt kriseprogram alene, men den internasjonale høikonjunktur som har vært til stede. Nu står vi efter alle tegn å dømme foran nedgangstider. Staten har imidlertid øket sin kredittverdighet, så det i kommende nedgangstider skal være langt lettere å få lån til å møte vanskelighetene enn da vi tiltrådte. Vårt sterkeste argument mot enhver fascistisk bevegelse er at vi innstiller oss slik at vi kan møte nedgangstidene. Vi måtte i Regjeringen ta vårt syn på militærvesenet op til revisjon. Ingen sittende regjering med ansvar for arbeiderklassen kunde undlate å gjøre noget. Vi måtte bevilge 4 millioner kroner for å skaffe til veie forsyninger i Nord-Norge. Da våre partifeller i Stortinget og andre steder kom sammen var det ingen som ikke forstod at dette var gjort av hensyn til befolkningen i Nord-Norge. Slik også med andre initiativ som blev tatt, men med dette er også partiets fremtidige linje i disse spørsmål stukket op. Jeg vilde ikke sitte i en regjering, hvis jeg ikke fikk penger til foranstaltninger som kom den civile befolkning til gode i tilfelle overfall. Vi er ikke dermed blitt sabelraslere eller militarister. Det er ikke nok å sette sig ned og ønske fred. Man må kjempe for freden. Det går heller ikke med dette at «det nytter ikke». Vår organisasjon er ført frem til det den er i dag i stadig kamp. Det var også her dem som stadig fremholdt at det ikke nyttet noget, men organisasjonen nådde frem. Ja salige være de i sin tro, som fremdeles mener at man kan ta det med ro. Jeg kan ha en viss beundring for disse som fremdeles er stae pasifister, men erfaringene ute fra verden mener jeg skulde vise noget annet. Vi ønsker freden, men situasjonen i dag er faktisk slik at vi må *kjempe for freden*. Vi må lære av det som foregår ute i verden. Efter min opfatning må Landsorganisasjonen som partiet gå i tritt med våre nabolands arbeidere og de øvrige demokratiske land i verden. Det er ikke riktig, det er meningsløst bare å forlange at de franske og engelske arbeidere skal forsvare friheten. Vi må iallfall gå så langt at vi forsvarer vår nøytralitet og da må vi ta det offer som er forbundet med dette. Lengere går jeg ikke. Jeg har i de siste 2 til 3 år studert meget over hvordan Tyskland og Italia kunde bli fascistisk. Jeg er herunder kommet til nogen enkle resultater. Hevder vi demokratiet,

så må forutsetningen absolutt være å oprettholde rettsorden og rettsikkerheten. Herunder følger også naturlig respekten for individuelle kontrakter og kollektive avtaler. Det må være utgangspunktet. Men misforstå mig ikke, selv derfor kan det være visse situasjoner hvor en kan få ulovlige konflikter. Men vi plikter å stille oss det problem: Kan vi undgå de feilgrep som blev gjort i Italia, Ungarn, Tyskland og Østerrike, ja selv i Spania? Kampen mot fascismen i Norge og vår seier er i høi grad avhengig av de fremtidige kamper som fagbevegelsen i Norge kommer til å føre. Kampene må forstås av hele landets arbeiderklasse. En revolusjonær handling må være slik at den gagnar arbeiderklassens interesser som helhet. Forstår småbrukerne og fiskerne de kamper som føres, ja da er vi en arbeiderklasse på mars. Vi lever i en vanskelig tid. Det har vært langt sterkere organisasj. i Europa enn våre som er gått overende. Vi har i dag ansvaret og nå som vi har skjebnen i vår hånd må vi forstå våre plikter. Vi må ikke fremme våre saker alene ut fra våre egoistiske gruppeinteresser. Vil man være med om å kjempe landet fritt for fascismen må vi bygge det økonomisk op slik at det skapes *trygghetsfølelse* for at det i vårt land er folkeflertallet som styrer. Og dette arbeide må verges. Kan vi makte det så skal vi klare det. Ellers kan vi ikke garantere hvordan landets skjebne vil bli. (Kraftig bifall.)

Walter Schevenels: Det vilde kreve mange timer om en skulde gå inn på hele det kompleks av problemer som hoper sig op i denne forbindelse og hvis en i almindelighet skulde komme inn på den internasjonale situasjon. Men det er ikke tid og plassen til det her. Men man må se denne sak slik at det bare er mulig å forsvare det vi har vunnet, hvis vi sørger for at fascismen utenfor og innenfor landets grenser ikke får høve til å gjøre folket til slaver. Derfor blir det en plikt for arbeiderklassen å forsvare landets frihet, fordi landets frihet er forutsetningen for våre organisasjoners frihet. Til 1933 var man imot enhver krig, enten det var forsvarskrig eller angrepskrig. Men etter det er *saken* blitt levende på en annen måte, idet Tyskland igjen er blitt en stor militærmakt, som sier sig å ville redde hele verden. Jeg vil ikke her komme inn på hvad det ideologisk skjuler sig under disse synspunkter. En av de første ting vi måtte se å revidere var vår stilling til generalstreiken. Allerede i 1933 blev det slått fast at generalstreiken skulde anvendes som våben mot angrepsmakter. Der hvor man blev overfalt skulde man gå inn for forsvar. Vi har fått høre at vi ved denne svingning er blitt militarister og tjener imperialistiske hensyn. England og Frankrike er riktignok imperialistiske stater, men de er ikke lengere erobringmakter. Ingen krig har tjent arbeiderklassens interesser, men kapitalismens. I de fleste demokratiske land har vi ikke mulighet for å føre vår kamp alene. Vi må gå sammen med bønder, funksjonærer og andre arbeidergrupper, hvis vi vil forsvare våre rettigheter. Skal vi imidlertid klare å få disse grupper med oss, må vi føre en politikk slik at de får tillit til oss. Vi har så ofte lett for å festne oss i tidligere opfatninger og stillingtagen og ser ikke fremover. Lie talte sterkt om fellesskapet i kampen mot fascismen. Gjør vi det? Vi

kan ikke ubetinget svare ja på det. Vi fører ofte en politikk som fører oss bort fra de befolkningslag som vi må ha med oss. Jeg taler ikke her spesielt om Norge, men om forholdene i sin almindelighet i de fleste europeiske land. Hvilke midler råder vi så over internasjonalt? Det er talt om boikott av all transport til fascistiske stater. Vi har forsøkt det men vi har sett hvordan det går med det. Erfaringene har vist at en slik aksjon må virke raskt ellers er den uten verdi. Den kan ikke gå i lang tid, da vil den skade de demokratiske land selv. Vi hadde en aksjon som virkelig var rettet mot Japan. Men hvad skjedde når skibene kom til Frankrike og blev nektet losset? Jo de blev dirigert til fascistiske havner. England og Amerika kunde som demokratiske stater ha hindret at fascismen vant frem med våbenmakt om de hadde gjort sin plikt. Opgaven i dag må være å samle alle de demokratiske krefter for ved fredelige midler å hindre krigen, men blir det ikke mulig da tar vi krigen og gjør den til arbeiderklassens frigjørelse. (Sterkt bifall.)

Halvor Sørum: Det er ett ord som går igjen i alle arbeiderforsamlinger både her i landet og ute hvor arbeideren har anledning til å samles til møter og det er *enhet*. For en kongress som denne er det ikke bare å gjenta det. Det kan ikke sees som en formel ting, men i forbindelse med det som den meksikanske representant på IFC uttalte, at arbeiderne alltid måtte være på offensiven. Det er om å gjøre å finne et positivt grunnlag for samlingen slik at de forskjellige retninger og strømninger i arbeiderklassen føres sammen og over på offensiv mot fascismen og krigen. Ser man på utviklingen i de senere år innen arbeiderklassen i forskjellige land, så er det denne enhet som har bragt resultater. Dette grunnlag har slått dypere og dypere røtter. Det er det å merke sig at bare arbeiderne samles til saklige diskusjoner så finner de hverandre. Betingelsene for å vinne mellemlklassene er at arbeiderklassen stadig er på offensiven. Ellers vil fascismen trekke mellemlklassen over til sig. Jeg deltok i de forhandlinger om samling som fant sted med DNA. Det er uriktig å kalle det en noteveksling. Forhandlingene blev brutt uten at forhandlerne i kommunistpartiet fikk noget nærmere rede på det og om forhandlerne fra DNA hadde rett til det. Det er sagt at når det blev brudd, skjedde det fordi vårt parti vilde drive fraksjonsvirksomhet. Var det slik da behøvde vi ikke ha optatt forhandlinger. Vi er enig i en samling med DNA. Og vi fremla 6 punkter for en slik samling. Det blev ikke noget større diskusjon herom. Når det gjaldt kampen mot fascismen vilde vi ha det klarere fastslått hvordan den skulde føres. Videre mente vi at når Sovjetsamveldet blev kritisert så skulde det være saklig kritikk og ikke slik som vi har sett det i enkelte av Arbeiderpartiets aviser. Videre gjaldt det stillingen til trotskismen. Jeg vil opta følgende forslag i steden for punkt III og IV i sekretariatets forslag:

«III. Landsorganisasjonen ser i virkeliggjørelsen av den internasjonale faglige enhet det viktigste middel til effektiv kamp mot fascismen og krigen og vil derfor fortsette arbeidet for den russiske landsorganisasjons optagelse i IFC.

IV. En aktiv og positiv krisepolitikk har vist sig som et meget effektivt middel i kampen mot fascismen. Denne må derfor videreføres og forsterkes og med støtte i fagbevegelsen føres slik at byrdene for småkårsfolket lettes og rikfolket blir sterkere beskattet.

V. En absolutt forutsetning for at arbeiderklassen kan hevde sig og løse sine oppgaver og slå alle reaksjonære fascistiske anslag tilbake, er ubrytelig samhold og solidaritet.

Kongressen vil derfor rette en mest inntrengende oppfordring til alle lønnsinntagere om å slutte op om Arbeidernes faglige Landsorganisasjon som på det faglige område er den store fellesnevneren. Den politiske samling i vårt land er av den største betydning for fagorganisasjonens daglige arbeide og ikke minst i kampen mot fascismen og krigen. Kongressen ser i de erklæringer som er avgitt i de forhandlinger som blev ført mellom Det norske Arbeiderparti og Norges kommunistiske Parti et brukelig grunnlag for fortsatte forhandlinger for å skape det enhetlige marxistiske arbeiderparti som den norske arbeiderklasse behøver. Oppgaven må være: samling i en fagorganisasjon og ett arbeiderparti.»

Martin Tranmæl: Vi er alle klar over stillingens alvor ute i verden. Vi har sett fascismens fremrykning i en rekke land og at den har rykket frem i Italia og Tyskland faktisk uten nogen motstand. Det viser noget av avmakt og svakhet. Det gjelder om at vi har et arbeidsprogram, hvorved vi kan føre en offensiv politikk og slik at nye befolkningslag kommer til oss. Da må det enhet til. Vi har noen erfaringer her i landet også fra splittelsens dager. Vi fikk imidlertid klasse-samlingen og etter et lite tilbakefall, hvorunder reaksjonen søkte å gjøre sine fremstøt mot arbeidernes organisasjoner, lykkedes det oss igjen å komme over på offensiven. Vi er nådd langt med samlingen fordi vi har hatt vår fagorganisasjon som aldri har gitt op enhetstanken og i Det norske Arbeiderparti har vi faktisk samlet alle som vil være med å gjøre noget. Vi har derfor de beste betingelser for å føre en resultatrik politikk. Vi skal herunder ikke glemme vår internasjonale plikt og nødvendigheten av å være med i det arbeide. Når det lykkedes å stanse Hitlers innmarsj i Tsjekkoslovakia skyldes det ikke den engelske regjering som sådan, men den engelske opinion, hvor også våre organiserte kamerater var med. Vi har som sagt samlet de fleste i vårt parti, men ennå står Kommunistpartiet utenfor. De fleste av dette partis medlemmer fra 1923 har imidlertid funnet sin plass i enhetspartiet. Det arbeidende folk har også siden samlingen talt sitt tydelige sprog. De som fremdeles oprettholder eget parti bør ta sin stilling op til overveielse og bli med. Skulde ikke situasjonens alvor tilsi det? De har rikelig anledning hertil. Vi bad de også om forhandlinger, men det tok over et år før det kommunistiske parti svarte på Det norske Arbeiderpartis henvendelse om samlingen. Og det i tider som disse. Og da svaret endelig kom, vilde man forhandle om en ny politisk linje. Vi kom sammen fordi vi trodde virkelig at det var muligheter til stede for å få denne samling i stand. Forhandlingene blev utsatt til efter kommunevalgene og da de så blev optatt på ny gikk de fra det tidligere grunn-

lag og det som vårt landsmøte hadde trukket op. Nu vilde de ha en ny politisk linje og det sa sig selv at forhandlingene måtte avbrytes som resultatløse. Men samlingen fortsetter og pågår daglig. Vil Kommunistpartiet samling så har det efter vårt landsmøtes vedtak anledning til det. Her gjelder det alvorlige interesser som det ikke kan drives taktiske fiksfaksier med. Vi må ha et stort arbeiderparti, en landsorganisasjon.

Alf Smidt Hansen: Har vi utnyttet de midler i kampen mot fascismen som vi virkelig har? Innlederen nevnte Frankrike og Blums initiativ med hensyn til non-intervensjonen. Riktig. Men dengang vi var med på sanksjonene, så blev det ikke effektivt fulgt. Vi har også i vårt eget land sett vår regjering drive klappjakt efter de som vilde la sig hverve til Spania. Regjeringen burde gå i spissen for å få i stand en nordisk blokk til kamp mot fascismen og vi bør se å gjøre hæren om til en folkehær som man kan stole på.

Olaf Bjerke: Jeg tror vi kan fastslå at dette punkt til tross for at dagsordenen også inneholder mange andre viktige saker, er et av de viktigste. Jeg skal ikke komme inn på kampene som pågår i de forskjellige land, men vi må her treffe slike vedtak at vi undgår at noget lignende skulde kunne inntreffe i vårt land. Vi ser fascismens brutale fremmarsj og kampene i Spania hvor uskyldige kvinner og barn blir drept i tusenvis. Vi bør treffe beslutninger om å boikotte de fascistiske land. Som jernbanemann ser vi bedre enn andre de store varemengder som kommer fra Tyskland og Japan. Her må det igangsettes et opplysningsarbeide fra Landsorganisasjonen for kjøp av norske varer, vilde det vi gikk inn for en sterk kampanje for bruk av norske varer, vilde det være et meget viktig ledd i kampen mot fascismen. Men jeg vil påpeke bygningen av de siste to store skib, fra Tyskland og Italia. Der stikker også hestehoven frem. Som medlem av det kommunistiske Parti så er vi villig til samling. Vi har satt op 2 punkter som grunnlag for en samling, men om det kan der forhandles. For øvrig vil jeg ha sagt at det i den sak burde vært gitt anledning til innleder også fra den annen part. Jeg vil foreslå: «Representantene gir hver 1 krone til Spania. Beløpet oversendes Spania-komiteén.»

Sekretariatet foreslo nå følgende tillegg til sin innstilling:

«I erkjennelse av at internasjonal faglig samling er av den største betydning i kampen mot krig og fascisme og for fred og frihet, vil Landsorganisasjonen yde sin medvirken til at den russiske og andre landsorganisasjoner som ennu står utenfor Den faglige Internasjonale, blir optatt i denne på grunnlag av de statutter som er vedtatt og de retningslinjer som er trukket op for dens virksomhet.»

Elias Volan: Det er naturligvis ingen uenighet i at det første grunnlag for effektiv kamp mot fascismen er samling av alle krefter i en organisasjon. Det er heller neppe nogen vesentlig uoverensstemmelse i riktigheten av å følge den linje Trygve Lie var inne på om at de demokratiske land må oprettholde rettsgrunnlaget. Men jeg vil si til de regjeringsmedlemmer som er til stede at man ikke bare skal kreve det av arbeiderne: det må også sørges for at gitte lover blir over-

holdt. Man må dra omsorg for at de lover som landet gir til beskyttelse av arbeiderne virkelig også blir overholdt. Arbeidervernloven er ennå ikke gjennomført i en rekke kommuner. Jeg vet at det koster penger, men det får Staten skaffe til veie. Det er en skam at den eneste lov som er vedtatt til beskyttelse av arbeiderklassen ikke er gjennomført. Lie sa at fascismens seier i Tyskland bl. a. skyldtes fagorganisasjonens stilling. Den forklaring var ikke fyldestgjørende. For den er etter min mening gal. Det som først og fremst førte til nederlaget var at partiet — det socialdemokratiske parti — forbød fagorganisasjonen å gå til aksjoner. De fikk ikke lov til å ta kamp for å forsvare arbeiderklassens livsvilkår. Hva ble så resultatet av denne politikk? Jo Hitler fikk følge ikke bare av de som fulgte ham fra først av, men også fra arbeidsplassen. Og ved siden derav de arbeidsledige. Man bekjemper ikke fascismen med passivitet. Det er de fagorganiserte arbeideres kamp som bekjemper fascismen og som kan hindre dens fremmarsj. Når Frankrike i dag ikke er fascistisk skyldes det i første rekke den aktivitet som har vært til stede i den franske fagorganisasjon og at den har fått med seg nye tusener på tusener av lønnsmottagere. Det er den samme aktivitet fra de fagorganisertes side som har gjort det mulig for Spania å holde ut til i dag. I Norge er det ikke bare Quisling som representerer fascismen. Teknokratene med Dybwad Brochmann er også en fare. Fiskerne har ikke merket høikonjunkturen uten gjennom prisstigning, det skal man også merke seg og der har Dybwad Brochmann sine tilhengere. Det vil være riktig i tilknytning til sekretariatets forslag punkt 3 å vedta følgende:

«Kongressen henstiller i denne forbindelse til Regjeringen å foreslå for Stortinget betydelige ekstraordinære bevilgninger til utbygning av landets kommunikasjoner, bureising og utvidelse av bedriftslivet.»

Det er sagt at vi har 70 000 arbeidsledige. Vi har nok adskillige flere. Det er derfor nødvendig at man går til ennå større bevilgninger.

Hans Moen: En seier over Kina og en seier for oprørerne i Spania, vil bety ny fremmarsj for fascismen. Det var de spanske officerer som gjorde oprør mot regjeringen. Derfor må man i de demokratiske stater se å få ut de fascistiske officerer. Når de spanske arbeidere har klart å holde fascismen stangen skyldes det at de spanske arbeidere har forstått nødvendigheten av en enhetlig organisasjon. Samlingen skjedde der først mellom det socialdemokratiske parti og det kommunistiske. De trakk også etter hvert til seg de andre radikale partier som førte kamp mot fascismen. Slik er det gått også i Frankrike. Nettop den omstendighet at den mest aktive del av arbeiderklassen har samlet seg, har ført til at småfolket og middelklassen er samlet i folkefronten. Non-intervensjonen er en hindring for den spanske arbeiderklasses kamp. For at den skal seire må arbeiderklassen i alle land gå inn for at den forbryterske politikk på den annen side blir tilintetgjort. Vi har også sett at det er lagt hindringer i veien for de som frivillig har villet la seg hverve til Spania. Det er ikke bare våre egne som blir stanset, men også svenske frivillige er blitt stanset av det norske politi. Vi må frem til større aktivitet når det gjelder de spanske arbeideres

kamp. Det var også beklagelig at IFC ikke optok den russiske landsorganisasjon. Derved har man svekket den internasjonale front. Aksen Roma-Berlins oppgave er å tilintetgjøre Sovjetunionen. Enn mer beklagelig er da den opptreden IFC inntok til de russiske arbeidere. Det er vel ikke meningen at kapitalismen først skal innføres i Sovjet før den russiske landsorganisasjon kan komme med?

Birger Opsal: I spørsmålet kampen mot krig og fascisme ligger rammen for kongressens viktigste sak. Nordahl sa at fascismen i Norge var slått tilbake etter at arbeiderregjeringen var tiltrådt. Justisminister Lie sa faktisk det motsatte og han har rett. Fordi om de ved siste valg ikke fikk mange stemmer så er de ikke dermed slått ned. Vi har også i andre land sett at de etter slike nederlag er kommet tilbake. 10 minutter er lite når man skal tale i en slik sak, men det blir jo bare snakk så for såvidt kan det være nok. Men vi bekjemper ikke fascismen med passivitet. Alle har talt for enhet, men da skulde man i handling ha vist det ved å ta Russland med. Når vi kritiserer DNA, Regjeringen og Landsorganisasjonen så er det ikke sur kritikk, men det er visse ting vi mener vi må sette fingeren på.

Kristian Mugås: Vi kan understreke den enkle kjensgjerning at den økonomiske politikk som Det norske Arbeiderparti har ført har demmet op for den fascistiske fremmarsj her i landet. Men om det er så at vi har maktet det, kan vi ikke sove på det. Landsorganisasjonens næstformann sa i sitt ypperlige innledningsforedrag at dette punkt var stadig tilbakevendende og hvorfor? Jo fordi det stadig melder sig nye problemer som en må ta stilling til. Det er sagt at det er ført resultatløse forhandlinger mellom DNA og Kommunistpartiet. Men fordi om disse i første omgang ikke har bragt det forønskede resultat, skal man ikke legge årene inn. Vi skal heller ikke se på fascismen bare i forbindelse med Quisling. Den kan opptre fordekt under andre betegnelser og formål. Fascistiske celler driver fremdeles en utstrakt virksomhet, men det skjer i lukkede celler for at kadrene skal være pålitelige. Splittelse av arbeiderklassen er en forbrytelse, sa man. Ja erkjenner man det så skal vi vel se å komme vekk derfra? Jeg vil derfor foreslå:

«Kongressen opfordrer de to arbeiderpartier, under Landsorganisasjonens ledelse å ta op til fornyet behandling spørsmålet om organisatorisk samling av den politiske arbeiderbevegelse i Norge.»

Olav Askeland foreslo:

«Halvor Sørums forslag sammen med sekretariatets innstilling oversendes redaksjonskomitéen for om mulig å få forelagt kongressen ett forslag som kan samle kongressens enstemmige tilslutning. Redaksjonskomitéen suppleres med Halvor Sørum.»

Møtet hevet.

Eftermiddagsmøtet onsdag 25. mai.

Ordstyrer: *Oscar Torp.*

Referent: Alfr. Skar.

Møtet blev satt kl. 15.

Protokollen fra formiddagens møte blev referert og godkjent.

Fortsatt behandling av dagsordenens punkt 10: Kampen mot krig og fascisme

Leif Foss, Oslo: Det vilde være en illusjon å tro at fascismen er gått tilbake i samme forhold som Nasjonal Samling er redusert. Fascismen velger alltid den form for fremstøt som er taktisk riktig i øieblikket. Å tro noget annet vilde kunne bli skjebnesvangert. Fascismen er kanskje enda sterkere her i landet enn før, fordi finanskapitalen, som ser sin stilling truet gjennom utviklingen av demokratiet, søker etter nye uttrykksformer for fascismen. Vi skal også være opmerksom på den popularisering av fascismen som har foregått gjennom anerkjennelsen av rovet av Etiopia. Vi så at de reaksjonære krefter straks fikk vann på mølla — nu måtte også Franco-Spania anerkjennes. Store deler av næringslivet gikk inn for dette krav. Økningen av den fascistiske prestisje virker i alle land. Dette må også tas i betraktning ved bedømmelsen av den fascistiske fare her i landet. De uttalelser Mugås fremkom med var ingen overdrivelse. Det er ikke bare en ideologisk påvirkning som finner sted, men også en organisatorisk utbygning av fascismen, de har organisasjoner og celler nærsagt overalt. — I en polemikk mot «Aftenposten» og «Tidens Tegn», efter representantskapsmøtet i IFC skrev «Arbeiderbladet» at vi følte oss vel i selskap med de franske, spanske og mexikanske arbeidere. Men da må vi også gjøre en positiv innsats i det selskapet. Vår Landsorganisasjon må bli det samme som den franske har vært siden samlingen. Den positive innsats fagorganisasjonen kan gjøre er ikke bare blindt å følge Regjeringen, men å underbygge Regjeringens politikk ved å trekke de bredest mulige arbeidermasser med. — Uten den franske landsorganisasjons innsats vilde non-intervensjonspolitikken ha vært ganske anderledes farlig for det kjempende Spania enn den er i dag. Når nu de fremsatte forslag blir oversendt redaksjonskomitéen, bør komitéen komme med en enstemmig innstilling, men ikke bare det. Innstillingen må være slik at den tilfredsstiller arbeiderklassens krav på kamp mot fascismen.

August Lindberg, Sverige: Når jeg tillater mig å ta ordet i denne debatt er det fordi kampen mot krigen og fascismen er like aktuell for arbeiderklassen i alle land. Rent objektivt er forholdene nokså like i Norge og i Sverige og kampen mot fascismen må føres efter de samme linjer. — Når vi skal diskutere kampen mot krig og fascisme, særlig mot fascismen, skulde det være hensiktsmessig å dele denne diskusjonen i den nasjonale og den internasjonale fascisme, ellers vil det ha lett for å opstå uklarhet. — Den fascistiske bevegelse i Sverige har f. t. ikke stor fremgang, iallfall ikke den officielle fascisme, det har ikke lykkes

den å vinne nogen nevneverdig tilslutning. Men ved siden av den le-gale nazisme finnes en mer dulgt nazisme, et nazistisk tenkesett hos visse lag av borgerskapet. Jeg tror ikke den har nogen farlig stor utbredelse, men vi er opmerksom på den, og er beredt til å treffe de nødvendige åtgjerder. Jeg er helt enig med Trygve Lie i hans uttalelse om at vi må føre en politikk som tilgodeser det store flertall av folket, at ingen grupper skal føle sig forbigått. Men om man skal føre en effektiv kamp mot fascismen må man aldri gi avkall på demokratiet, i noen henseende, vi må helt og fullt akseptere demokratiet. Demokratiet er like nødvendig som luft og sol og vann for frie mennesker. Den omstendighet at store deler av arbeiderklassen i visse land hadde anerkjent diktaturet, har ryddet veien for fascismen. Bl. a. i Tyskland, hvor det ikke vilde ha vært mulig så hurtig å slå ned arbeiderbevegelsen, om det ikke på forhånd var oparbeidet en diktaturmentalitet. Kommunistene knesetter nu demokratiet. Jeg håper dette ikke bare er en bekjennelse med leppene, men at det også kommer fra hjertet. Ved siden herav vil jeg sterkt understreke hvad Trygve Lie har sagt om å føre en slik politikk at de fattigste lagene føler at de får støtte, ellers vil disse lag lett bli ofre for den fascistiske ideologi. Den krisepolitikk som er ført både i Norge og i Sverige har i så måte gjort mye i kampen mot fascismen. I Sverige hadde vi i 1932 og 1933 visse tendenser i retning av fascistisk innstilling blandt enkelte lag av bondebefolkningen, men dette blev avverget ved den krisepolitikk arbeiderregjeringen satte inn med.

Det har også blandt visse deler av arbeiderklassen vært hevdet at også de små demokratiske stater burde delta i militære sanksjoner. Men en slik innstilling er i strid med den nordiske nøytralitetslinje vi har hevdet. Den nordiske nøytralitetslinje, som den er hevdet av utenriksminister Sandler, går ut på at ingen maktgruppe skal kunne regne med Norden på den ene eller den annen side i en krig. Denne nøytralitetspolitikk har fått stor tilslutning i brede lag av den svenske befolkning. I 125 år har vi levet i fred, gjennom 4 menneskealdres fred er vi kommet langt vekk fra all krigsmentalitet, vi nærer en dyp avsky mot krigen. Vi vil i det aller lengste søke å undgå det forferdelige som en krig er. — Men om vi ikke viser varsomhet kan det lett opstå en kløft mellom arbeiderbevegelsen og våre regjeringer. En gjennomførelse av kravet om våben til Spania vilde bringe oss i skarpt motsetningsforhold til de fascistiske stater. Vi må søke å forstå våre regjeringers arbeide for å avverge den ytre fare fra fascismen. Krever vi ytterliggående åtgjerder, må vi være forberedt på krig med diktaturstatene. De frie organisasjoner er allikevel ikke i sine handlinger bunnet av regjeringens stilling. Organisasjonene i alle frie land har da også efter evne hjulpet de som er overfalt av fascistene. I Sverige har vi ydet ca. 3 millioner kroner til Spaniahjelpen. Det viser iallfall hvor våre sympatier ligger. Det er også snakket om en kjøpeblokade mot de fascistiske land. Vi har forsøkt det og blokaden virket forholdsvis bra de første ukene mens harmen ennå glødet friskt, men senere blev den mer og mer virkningsløs. Vi må derfor være forsiktig med å gjenta det.

En skal passe sig for å vedta åtgjerder som ikke fører frem. — I kampen mot fascismen må vi føre en politikk som samler folkets flertall, og da især bondeklassen. Overfor den internasjonale fascisme må vi vise forsiktighet, og vise forståelse av den politikk arbeiderregjeringene i Norden fører. En annen politikk kan lett lede til krigerske forviklinger.

Øistein Marthinsen: Trygve Lie uttalte at en av årsakene til nazismens gjennombrudd i Tyskland var fagorganisasjonens svake stilling. Jeg tror dette bare er delvis riktig. Hovedårsaken var den økonomiske krise som skapte den forferdelige arbeidsløsheten. Det skyldes igjen det internasjonale slagsmål om markedene, hvert land anstremte sig til det ytterste for å få selge mest mulig. Våre vikinge-forfedre besøkte fremmede kyster for å stjele og plyndre mest mulig. I vår tid slår vi hverandre i hodet med lave priser for å få solgt våre varer. Resultatet er lave lønninger, manglende kjøpekraft — arbeidsløshet. For å komme tilbake til Tyskland: På forskjellige steder var det besluttet generalstreik hvis nazistene besatte Folkets Hus. Det forekom generalstreik i ett tilfelle. I Dresden gikk 170 hattemakere i generalstreik, det var det hele. Arbeiderklassen var passiv. Men den samme passivitet kan skapes også her i landet. Den økonomiske stilling i Norge er gunstig etter at Arbeiderregjeringen kom til. Norges Banks stilling er bedre enn noen gang før. En burde da ta op til diskusjon hvordan denne gunstige stilling kan utnyttes til å skape øket kjøpekraft, hvordan landets bedre økonomiske evne skal komme folket til gode. Dette er en sak som vår faglige og politiske bevegelse må ta op, å skape kjøpekraft i henhold til landets produksjonsevne. Det vil være det beste bolverk mot fascismen. — Vi har også en del politiske flyktninger her i landet, og vi må gjøre noget for å beskytte disse mennesker som individer. Jeg vil derfor fremsette dette forslag:

«Kongressen nedsetter et utvalg på 5 medlemmer som får i oppdrag å utrede spørsmålet om arbeidsmuligheter for de politiske flyktninger.»

Nils Hansen: Når det gjelder vårt eget land, er det som Trygve Lie sa, og som Lindberg understreket, den krisepolitikk som er ført, som har drevet fascismen tilbake. Det er også riktig som Jouhaux sa på Internasjonalens representantskap at kampen mot fascismen føres i Spania. Seirer Franco kommer turen til Frankrike og seirer fascismen i Frankrike kommer turen til alle land. Det er i arbeidet med å hjelpe den spanske regjering vi kan gjøre vår største innsats på det internasjonale område. Vi er ikke rik på våben. Vi har diskutert spørsmålet om å stanse våbentransporten til krigførende land. — Hvordan kan vi støtte den spanske republikk? På det økonomiske område. Der kan vi gjøre en innsats. Det spanske folk trenger mat og medisin. Vi har gjort noget, men ikke nok. Jeg har derfor vært med og anmodet sekretariatet om å bevilge 2 mill. kroner, og har fått høre en del finter for det. Sekretariatet hadde ikke anledning til å bevilge et så stort beløp. Men jeg vil si: Makter vi ikke det, så makter vi ikke stort. De 100 000 kroner sekretariatet har foreslått utgjør 34 øre pr. medlem. 2 mill. kroner utgjør ca. 6 kroner pr. medlem. I Sverige er det som Lindberg oplyste ydet 3 mill. kroner til Spaniahjelpen. Vi burde kunne skaffe et lignende be-

løp. Spaniakomiteéns innsats er prisverdig, men sekretariatet burde gå i spissen med sin autoritet. — Nu snakker Nordahl om kritikk og krav og resolusjoner. Det får stå for Nordahls regning. Men var det ikke mer berettiget å kritisere utenriksministeren, som uten å spørre nogen, har anerkjent rovet av Etiopia? Eller er det fremdeles den samme forskjell på Kong Salomo og Jørgen Hattemaker? — Vi må føre boikotten mot de fascistiske stater skarpere, og vi ser gjerne at Regjeringen deltar i denne opmarsj.

O. A. Kiste, Vestfold: Når det gjelder Unge Høire som vi i mitt fylke har tatt kampen op imot, var forholdet det at om N.S. gikk nedenom og hjem så forsvant ikke medlemmene — de gikk inn i Unge Høire og var fremdeles nazister. Når vi har tatt dette op for kongressen, så er det kanskje ikke nødvendig å vedta noget utover det som står i punkt 7 i optagelsesparagrafen. Men vi vil gjerne gjøre kongressen opmerksom på at denne faren er til stede og at det gjelder å slå til i tide. Det mest forstemmende er at på tross av den fascistiske opmarsj vi ser rundt i verden, skal vi fremdeles være nødt til å diskutere spørsmålet om samling av arbeiderbevegelsens faglige og politiske organisasjoner. Det burde ikke være nødvendig. Her er nevnt Tyskland. Det er ikke lenge siden vi sa: Det som skjedde i Italia kan aldri skje i Tyskland. Og så blev Tyskland allikevel det neste opmarsjland. De økonomiske vanskeligheter la forholdene til rette for fascismen, det er så. Men kampen innen arbeiderklassen spilte også en avgjørende rolle for fascistens fremmarsj. Kommuniste og socialdemokrater prylte hverandre, istedenfor å pryte fascistene. Samling av arbeiderklassen, det er den eneste måten til å samle mellemlagene og organisere kampen mot fascismen. I Tyskland fikk arbeiderbevegelsen ikke med sig småborgerskapet og landarbeiderbefolkningen. Her kan vi si vi er kommet langt på vei med det, men ikke langt nok. Vi har fremdeles en politisk splittelse. Den må det være slutt på når denne kongressen er avsluttet. Vi har et forslag i samlingsspørsmåle fra Vestfold. Det vil foreløpig ikke bli fremsatt. Men jeg vil understreke det Tranmæl sa til kommunistene her idag. Og hvis ikke kommunistene her kan svare bekreftende, vil det være riktig å fremsette Vestfoldforslaget. — Det kan være mye å si på den nye linje i militærspørsmålet. Men hver dag gir oss en anskuelighetsundervisning. Og militære eksperter sier at en forsvarskrig er meget lettere idag enn for nogen år tilbake. Det er riktig at vi er motstandere av krig. Men like riktig er det at når det gjelder fascismen må hver mann i denne salen være beredt til med våben i hånd og gå ut for å forsvare hjem og familie. Hvis Tsjekkoslovakia ikke hadde vært bevæbnet, vilde fascismen ha marsjert. Men nettop det at Tsjekkeslovakia er bevæbnet, har gjort at en kanskje undgår krigen.

Jac. Askeland: Det er riktig som Lindberg sa, vi må dele kampen mot fascismen i to. Og jeg vil snakke om den indre fascistisme. Vi tar Trygve Lies redegjørelse til etterretning. Men dette arbeide må føres planmessig videre. Vi må ta militære foranstaltninger, men vi må kunne stole på de militære ledere. Det er en oppgave for Arbeiderregjeringen å sørge for det. Her er det snakket om splittelse. Det er klart at split-

telse er en svakhet. Hindahl sa i sin åpningstale at han håpet kongressen vilde fatte sine beslutninger uten altfor mange revolusjonære fraser. Jeg tror han vil få dette ønske opfylt. Men det som sies på kongressen er et uttrykk for det arbeiderklassen sier og mener. Det forslag som blir vedtatt må ikke bety at vi i kampen mot fascismen glemmer de andre nærliggende oppgaver. Trygve Lie sa at vi måtte være forsiktig med beslutninger. Ja, arbeiderklassen har lært det. Men beslutningene må ikke være så forsiktede at de betyr en oppgivelse av fremmarsjen. Det var forstemmende å høre avslutningen på Nordahls innlegg her idag. Kongressen representerer en enhetlig organisasjon med tillitsmenn fra fagorganisasjonen i hele landet, representanter som ikke er valgt tilfeldig, men på grunn av sitt positive arbeide i fagbevegelsen. Men da virker det dobbelt forstemmende å høre viceformannens uttalelse om at hvis ikke det og det skjer, så skal de og de brennemerkes. Slike uttrykk er ikke verdig denne forsamling, og det vil kanskje få konsekvenser når vi kommer lengere ut i dagsordenen. — Jeg tror det er på sin plass at Tranmæl tar til inntekt det Lindberg sa om en nyorientering blandt kommunistene. Når kommunistene idag ønsker samling, er det for arbeiderklassens skyld, fordi arbeiderklassen ikke tåler å stå splittet. Jeg tror ikke samlingen skal strande på N. K. P. — Kampen mot krig og fascisme blir det centrale i hvad organisasjonen skal befatte sig med etter kongressen. Vi ønsker å utbygge de posisjoner vi har, bl. a. at vi har en Arbeiderregjering, vil ikke gi fra oss den makt vi har arbeidet oss frem til. Det kan bare skje gjennom en samling. Vi må gi Regjeringen den nødvendige støtte, men også de nødvendige impulser. Ingen skal ignorere det arbeiderne ute i landet sier. Og vi bygger fortsatt på demokratiet.

Dirigenten refererte forslag fra Milde, Bergen, Øistein Marthinsen, og dette forslag fra R. Eriksen, Beklædningsarbeiderforbundet :

Dagsordenens punkt 10.

- I. Sekretariatets innstilling.
- II. Tilføies: Den samlede norske arbeiderklasse må gå effektiv inn for kjøpeblokade av tyske, japanske og italienske varer. En omfattende opplysningskampanje herom iverksettes straks.
- III. Kongressen vil understreke nødvendigheten av at vi også her hjemme står på vakt overfor ethvert fascistisk undergravningsarbeide og fremstøt. — Men da vårt land p. g. a. forskjellige forhold ikke vil kunne hevde sig overfor nogen imperialistisk stormakt, må vi benytte andre utveier for å holde fascismen borte. En aktiv og positiv krisepolitikk har vist sig som et meget effektivt middel. Den må videreføres og utvides.

II.

Kongressen vil presisere at den norske arbeiderklasse ønsker fred, og at freden ikke kan trygges ved økede militære bevilgninger. Tvert imot, de små nasjoner må fortsatt gå i spissen for *arrustning*.

Norge må forbli fri for *rustningsmentaliteten*, og arbeide for å stå som mønstre for de av rustningskapitalen beherskede stater.

IV. Sekretariatets innstilling.

R. Eriksen.

Olaf Bjerke, Oslo, foreslo at hver av kongressens deltagere ydet en krone til Spaniahjelpen.

Forslaget blev enstemmig vedtatt. Beløpet innkasseres ved utgangen fra salen ved møtets avslutning.

Alf Pettersen, Bergen: Det er i diskusjonen pekt på de demokratiske staters utfallende politikk under overfallene på Etiopia og Spania. Vi som har sett på denne utvikling har ikke godt kunnet tenke oss at den norske arbeiderregjering skulde gå til å anerkjenne rovet av Etiopia. Når det allikevel er gjort, er det en følge av undfallenhetspolitikken fra de demokratiske staters side. Vi ser nu også at enkelte demokratiske stater spekulerer på å anerkjenne Franco. Vi må være opmerksomme så den norske regjering ikke blir drevet også dit hen. Det ene demokratiske land trekker det andre med sig. Det er så mange former til å bekjempe fascismen. Jeg var litt inne på det under behandlingen av tariffrevisjonene. Det ene land kan drive en tariffpolitikk som virker skadelig for det annet. De skandinaviske organisasjoner i Jern og Met. hadde nylig en konferanse i Oslo. De norske representanter pekte da på lønnsforholdene i Sverige og Danmark og fremholdt at vi burde få mere ensartede forhold. Dertil svarte svenskene og danskene at de konkurrerer ikke med nordmennene, men med de omliggende fascistiske land. Men hvis vi ikke følger en internasjonal linje vil vi bli dratt ned av fascistene. Utenrikspolitisk og handelspolitisk trekkes vi med av de fascistiske land, til skade for oss. Borte på Vestlandet har vi en bedrift med 400 arbeidere som står stille. Den får ikke avsatt sine produkter på grunn av dumpingssalg fra Tyskland. Vi har bare denne ene bedrift i denne branche her i landet, og den produserer bare halvdel av landets eget behov, men allikevel må den stoppe på grunn av manglende avsetning. Det er nødvendig at Regjeringen er opmerksom på at de avtaler som lages med utlandet ikke stopper bedriftene her hjemme. Men dette skyldes vel også at Regjeringen ikke har sørget for å få mandat fra Stortinget til hurtig virkende tiltak til beskyttelse av norsk virksomhet. En mer aktpågivende politikk vil styrke hele vår stilling. De skandinaviske stater må i kampen mot fascismen samles på én front i samarbeide mot fascismen. Sammen med Sovjet-Samveldet vilde vi bety en sterk blokk mot fascismen. — Til slutt: Den kommunistiske presse har fått anledning til å være til stede på kongressen, og kongressen har besluttet å innby russerne. Det er da nokså merkelig å høre Nordahls uttalelser her. Det er det samme sprog som blev brukt mot kommunistene i Østerrike og som de spanske socialdemokrater også brukte mot kommunistene der — til sosialister og kommunister møttes i skyttergravene. Da blev sproget et ganske annet.

Olar Hindahl: Det er rimelig at i et spørsmål som dette vil følelsene spille en stor rolle. Og var bare følelser nok til å skape en endring i de internasjonale forhold, var saken grei. Men fordi vanskelighetene er så

store, er det nødvendig for oss å bevare hodet kaldt, og se hvad vi evner og makter, slik som stillingen ligger an. Det er sagt at enheten vil bety så meget. Og det er riktig, enheten, nasjonalt og internasjonalt, er nødvendig. Men til dette svarer vi: Det er full anledning for kommunistene til å få den enheten de taler om, ved å melde sig inn i Det norske Arbeiderparti på de vilkår som er nevnt, anerkjennelse av partiets retningslinjer og politikk. Sørum sa at det vesentligste er å finne det rette socialistiske grunnlag for enheten. Dermed er det også sagt at D. N. A. ikke er socialistisk nok. Også det er et greit og ærlig standpunkt, men da må det være en oppgave for kommunistene å gå inn i D. N. A. og hevde sitt syn der. Det er det eneste organisasjonsmessig riktige og logiske standpunkt til å skape enheten. Å stå utenfor og beklage sig over Det norske Arbeiderpartis mangelfullhet, er ikke riktig, det er negativt. — Vi vil alle gjerne være på offensiven. Men hvordan skal vi komme på offensiven, hvilke veier må vi gå for å få den offensiven alle ønsker? Det er her det er delte meninger. Bjerkes velmente, men også naive uttalelse er her nokså betegnende. Han sa vi må fatte vidtrekkende beslutninger for at fascismen ikke skal få innpass hos oss. Men det hjelper ikke med vidtrekkende beslutninger, spørsmålet er om alle vil være med i arbeidet i organisasjonene og utenom, være med og støtte op i kampen mot fascismen. Det er henvist til folkefronten i Frankrike, og det er talt om den forbryterske nonintervensjonspolitik. Alle er enige om å fordømme nonintervensjonspakten, men det er så lett å kritisere, og enda lettere for oss i et lite land. Arbeiderne i de store demokratiske land er nu enige med oss, men det bør ikke legges skjul på at det var folkefrontregjeringen i Frankrike som var far for nonintervensjonspolitikken. De engelske arbeidere har også sagt til de franske arbeidere: Dere må kunne påvirke Deres regjering til å forandre nonintervensjonspolitikken. Det kan være grunn til å berømme folkefronten, og vi kan også erkjenne at det var nødvendig og ikke til skade for arbeiderklassens interesser, når dens regjering fulgte nonintervensjonslinjen, selv om den ikke har ført til målet. — Det er sagt at vi ikke har gjort nok i vår hjelp til Spania. Men etter fattig evne har vi dog gjort noget, og sammenlignet med andre land behøver vi ikke å skamme oss. Her er det tale om nye bevilgninger. Jeg vil til dette si: Det er utmerket å bevilge mest mulig, f. eks. 2 millioner hvis bare alle er villige til å utligne det som ekstrakontingent. Men kongressen skal senere behandle kontingentspørsmålet og økonomien. Jeg håper da den samme tone vil være til stede og at det ikke protesteres mot en 5 øres forhøielse av kontingenten. Vi er jo nødt til å se på forholdene i vårt eget land, og være oppmerksom på at vi her har en del oppgaver å løse. Vi tjener også arbeiderne ute i verden best derved at vi bygger våre egne organisasjoner så sterke at de kan slå alle fascistiske angrep tilbake, både nasjonalt og internasjonalt. Vi må først i eget land skape sterke organisasjoner mot fascismen, og så være med i de internasjonale aksjoner mot fascismen når det kalles til kamp.

Nic. Næss, Kjemisk Industriarbeiderforbund: At dette er kongressens viktigste sak bevises best av deltagernes store interesse og de forslag som er fremsatt. — Da vi i sekretariatet diskuterte denne sak, var

vi klar over at vi måtte fremkomme med et forslag så realitetsbetonet at det kunde gjennomføres. — I april i år deltok jeg i en konferanse i Paris bl. a. med representanter fra den spanske fagorganisasjon. På vegne av den skandinaviske delegasjon sa jeg til franskmennene og englenderne: Hvis deres regjeringer ophever nonintervensjonen, skal vi gå inn for at Skandinavia straks gjør det samme. Den spanske representant takket oss for det og henstillet til de førende lands representanter å følge vår linje. Det må internasjonalt arbeides for nonintervensjonspolitikkenes ophør. Den spanske representant sa: For å vinne krigen trenger vi tre ting. Det er: Våben — våben — våben. Derfor må vi aktivt gå inn for at Spania kan få våben. Det er klart at det tilleggsforslag sekretariatet har stillet om å arbeide for Sovjet-Samveldets optagelse i I. F. C. er riktig. Og jeg henstiller til representantene å slutte op om denne del av sekretariatets innstilling. — Det er ingen tvil om at når vi idag har frihet i vårt eget land, har vi i ikke liten utstrekning Sovjet-Samveldet å takke for det. Uten Sovjet-Samveldets røde armé og røde flåte vilde de fascistiske stater forlengst ha satt alle hensyn til side. Derfor er Sovjet-Samveldet garantien for frihet og fred. Når det gjelder den indre front er det kommet til syne en sterk vilje til samling politisk som faglig. Arbeiderklassen er trett av indre kjegl og strid. Og man har sett resultatene, sett at der hvor enheten er gjennomført, har en bygget op sterke organisasjoner og klart store løft. Det er ikke tvil om at hvis vi vil stå sterkt rustet må vi ha politisk samling. Og jeg henstiller at alle som vil ha politisk samling går inn for det. Det er under debatten kommet klart frem at det nu er så lite som skiller. La oss derfor alle sammen gå inn for samlingen.

Erling Kiil: Mussolini sa engang at fascismen i Italia var et nasjonalt fenomen som ikke hadde ekspansive mål. Det samme har også Hitler sagt om nazismen. Men vi har senere fått erfare at fascismen er en verdensanskuelse, født i vold, opammet i brutalitet og kan bare bestå gjennom vold og brutalitet. Den er finanskapitalens siste skanse. Det var en rekke faktorer som skapte fascismens seier i Italia og Tyskland. Det var krisementaliteten, men også at fagorganisasjonen ikke hadde nådd ut til landarbeiderbefolkningen. Og så den politiske splittelse. Har vi da lært noget? Ja, vi har lært. Vi har hel faglig samling, og politisk har vi greid å samle næsten hele arbeiderklassen, det er bare en liten gruppe som ikke er med. — Regjeringens krisepolitikk har stort sett vært riktig, den har skaffet hjelp til småbønder og fiskere og har rykket grunnlaget vekk under fascismen. Men nu er spørsmålet om å skape vårt eget effektive selvforsvar rykket i forgrunnen. Den norske arbeiderklasse har alltid vært antimilitaristisk innstillet, fordi det alltid er arbeiderklassen som må lide mest under en krig. Men under den nuværende situasjon i verden, hvor voldsmennene banker på døren, kan vi ikke være selvopgivende. Det er skapt en endring i vår innstilling til de militære spørsmål. Kampen mot krig og fascisme må føres nasjonalt og internasjonalt. Men det gjelder fremdeles at hvad du evner kast av i de nærmeste krav. Vi må gjøre det vi kan her hjemme. Vi må skape samling og øket opslutning om organisasjonene. Vi skal huske det når vi behandler sekretariatets innstilling. Den er riktig oppbygget og er på

linje med den politikk som er ført for å rykke grunnlaget vekk under fascismen. Både bønder, fiskere, arbeidere og funksjonærer må trekkes inn på en felles front for et fritt Norge.

Bernh. Berentsen, Bergen: Kongressens store flertall er enig i den krisepolitikk arbeiderregjeringen har ført, og det er meget gledelig. — Her er snakket meget om nasjonal og internasjonal kamp mot fascismen, men det er lagt liten vekt på spørsmålet: Hvad er kjernen i internasjonal solidaritet? Det er først og fremst å styrke arbeiderbevegelsen i sitt eget land i dens støtte av arbeiderklassen ute i verden. Alle må innrømme at den praktiske solidaritet er temmelig ukjent rundt i fagforeningene. Hvor mange av de fagorganiserte arbeidere og deres familier går ikke og kjøper blokkerte varer? — Man legger her stor vekt på den politiske samling og den betyr en styrkelse, men det er langtfra alt. Med hensyn til den internasjonale stilling skal vi være opmerksom på at vi står svakt, selv om vi har russerne med. Store industriland står utenfor internasjonale, og innenfor står enkelte land som ligger langt tilbake i forståelse. Land som Amerika og Sveits har sagt at hvis russerne kommer inn vil de gå ut av Internasjonale. Russerne burde derfor ha vist større internasjonal forståelse, når de vet hvor vanskelig stillingen er. Hvis de vil gagne den internasjonale arbeiderklasse, undlater de å stille betingelser, men bare lover å gi sin fulle og hele støtte. Det vilde være utmerket om de gjorde det selv om de ikke blir optatt i Internasjonale. Jeg har den tillit til russerne at de allikevel vilde vise solidaritet. Det vilde kanskje derfor være en styrkelse om russerne blev stående utenfor, istedenfor å komme inn i Internasjonale og tvinge andre ut. En ubetinget solidaritetserklæring fra russerne vilde være av den aller største betydning for den internasjonale arbeiderklasse. — Jeg vil slutte mig til sekretariatets forslag.

Taletiden blev nu begrenset til 5 minutter og 2 minutter for annet innlegg. Og strek blev satt med 24 talere inntegnet.

Sverre Lindegaard, Oslo: I Hindahls siste innlegg nevnte han at det er så lett å kritisere. Jeg vil til å begynne med si at mitt innlegg ikke må betraktes som nogen kritikk, men som en representants syn på situasjonen idag. Det har vært nevnt at fascismen i Norge er slått, at den ikke eksisterer mer. Men det er ikke tilfelle. Selv om fascismen idag ikke viser sig åpent, er den i full virksomhet innenfor de lag og organer som hylder Hitler og Franco, «Aftenposten», «Tidens Tegn» og «Nationen». Det bør nevnes, fordi fascismen når den finner det beleilig alltid optar en ny taktikk med støtte av de storkapitalister som finnes i Norge og som ikke vil undse sig for å bruke de samme metoder som Franco har brukt i Spania. Regjeringen og fagbevegelsen må i tide treffe slike forholdsregler som kan hindre en gjentakelse her av det som skjedde i Spania. Slike forholdsregler at vi kan beskytte demokratiet og fagorganisasjonens frihet. Vi må samle det arbeidende folk i kampen mot fascismen. Men forutsetningen for denne kamp er enheten i våre egne rekker, en samling av partiene. Vi må gjøre det vi kan for å skape enhet. Jeg vil også si til kongressen: Dagen efter Internasjonales representantskapsmøte, var den reaksjonære presse begeistret over at det ikke blev nogen internasjonal samling. Det bør fortelle oss en del. — Vi må

også gjøre det slik at ikke invasjonen av arbeidskraft fra landsbygda skaper arbeidsløshet i byene. Levevilkårene for landsbygdens folk må forbedres slik at de ikke behøver å søke inn til byene. Det vil være et virksomt økonomisk trekk mot fascismen.

Dirigenten refererte dette subsidiære forslag fra Ingolf Milde, Bergen:

«Subsidiært foreslås kr. 500 000.00 — fem hundre tusen — uten at ekstrakontingent iverksettes.»

Trygve Lie: Det er nødvendig å gi en liten oversikt over de internasjonale spørsmål. Vårt lands velstand avhenger av eksporten, skibsfarten og hvalfangsten. Det er meget sårbare grener av vårt næringsliv. Når det tales om boikott av Tyskland, Italia og Japan, bør en også være opmerksom på hvad det vilde bety. — Den tidligere fagkongress besluttet boikott av Tyskland. Men den kunde ikke gjennomføres. Vår handelsbalanse med Tyskland er meget aktiv i vårt favør. Til Japan eksporterer vi celluloseprodukter for 16 mill. kroner om året. Og en boikott av Italia vilde gjøre titusener av våre fiskere brødløse. Hvor vilde vi stå om vår handel med de diktaturstyrte land blev stoppet? Her har vi noen av Regjeringens største vanskeligheter. Vi i Regjeringen føler naturligvis det samme som dere, men vi er også satt til å ivareta alle lag av den arbeidende befolknings interesser. Det er også snakket om konkurransen fra de fascistiske staters side. Men vår sterkeste konkurrent på enkelte områder er Sverige. Og så er det Sovjet-Samveldet, som bare selger og ikke kjøper noget nevneverdig. Til og med fisk selger de nu til Italia i konkurranse med oss. — Nei, vi kan ikke ta spørsmålet om boikott og blokade så lett som enkelte gjør. Og vi har måttet drøfte det med fagorganisasjonen i hvert enkelt tilfelle. — Vi tiltrådte ikke nonintervensjonskomitéen før England og Sovjet-Samveldet var blitt med. Denne politikk kan visselig kritiseres, men faktum er at på et givet tidspunkt hindret nonintervensjonspolitikken en européisk krig, et tidspunkt da de demokratiske stater ikke var forberedt til å ta en krig. Vi ønsker gjerne å opheve nonintervensjonen, men det må skje i samsvar med de store statene. Det er ikke riktig at Koht handlet på egen hånd ved anerkjennelsen av Italias annekasjon av Etiopia. Han handlet her ut i fra de samme beveggrunner som jeg før har nevnt: Vår avhengighet av handelen med Italia. Vi måtte jo også opheve sanksjonene, for å ivareta det arbeidende folks interesser. Jeg ber som sagt kongressen være opmerksom på at vi er et lite land og at vår velstand avhenger av vår eksport, vår skibsfart og vår hvalfangst.

Anton Rud: Den beste måte til å bekjempe fascismen, er å gjøre godt arbeide i vårt eget land. Vi kan ikke godt hjelpe noen utad uten det. Men hvordan behandler de arbeiderstyrte kommuner de arbeidsløse? På en slik måte mange steder at det er fare for et fascistisk innslag blandt de arbeidsløse. De arbeidsløse har samme rett til å leve som alle andre. Det samme gjelder ungdommen. Her må vi gjøre det vi evner for å skape de beste vilkår for ungdommen, skaffe den beskjefligelse, faglig opplæring og få den med i vår bevegelse. Ungdommen må føle at Staten og kommunene interesserer sig for deres ve og vel. Da vil vi stå sterkere. Alle store ord om å slå til får ingen kraft før vi har gjort det

vi kan i vårt eget land. Og det må gjøres grundig og ordentlig. Vi må også få den politiske samling. Jeg ønsker ikke oppleve en ny nedgangstid med to politiske arbeiderpartier i krampaktig kamp for å trekke arbeiderklassen til sig. Fra Italia og Tyskland er det fortalt mig at det er ungdommen som med størst begeistring går med fascismen. Det viser hvor farlig stillingen er. — Jeg anbefaler at redaksjonskomitéen ser på dette med politisk samling. Vi arbeidere vil ha slutt på det politiske kjegl. Vi vil ha samling.

Rolf Toresen, Oslo: Det blir intet samhold uten politisk samling. For nogen år siden blev det forhandlinger mellem Det norske Arbeiderparti og Det socialdemokratiske Parti om samling og det gikk i orden. Det samme må vi nu få mellom D. N. A. og N. K. P. Nordahl snakket om *resolusjonene*. Jeg har følelsen av at de som sitter på toppen og tar imot resolusjonene har svært lett for å legge dem vekk som ugjennemførlige. Trygve Lie snakket om de ulovlige konfliktene. Men i mange tilfelle er det nødvendig å gå til slike konflikter, når forhandlingslinjen ikke fører frem. Det er blandt arbeiderne dyp skuffelse over Internasjonals beslutning om å utestenge russerne. En slik beslutning er til direkte gagn for fascistene.

Gunnar Braathen, Hedmark: Debatten har vesentlig dreiet sig om forholdene i andre land og bare svært få har befattet sig med forholdene i vårt eget land. Jeg ser det nødvendig at vi i hele vår politikk sørger for en økonomisk politikk slik at vi skaper den nødvendige likevekt i levetilstandene i landet, i byene, i skogen og på sjøen. Den politikk som er ført i de senere år har bidratt til å stagnere fascismen, men hvis ikke den økonomiske politikk frem mot likevekten i levetilstandene blir fortsatt vil fascismen reise sig igjen ute i bygdene. I 1935 var det faktisk kommet så langt at småbrukere og jordbruksarbeiderne holdt på å tape troen på at det nyttet gjennom arbeiderbevegelsen å bedre sine kår. Da lyktes det partiet og fagorganisasjonen å skape organisasjon blandt jordbruksarbeiderne og gjennom Regjeringens arbeide tilrettelegge en slik politikk, at de nu har fått den nødvendige tillit til arbeiderbevegelsen. Det vilde føre galt avsted å vedta beslutning om boikott av varer fra de fascistiske stater. Hvis våre fiskere ikke får solgt sin fisk, vil det skapes fascistiske blandt dem. Jeg tror ikke på nogen annen boikott enn den vi kan gjennomføre under slagordet: «Kjøp norske varer». Alt annet kan medføre konsekvenser som vi har liten oversikt over,

Ingolf Milde, Bergen: Kampen mot krig og fascisme betyr kamp mot fascismen. Men da må vi i første rekke konsentrere oss om å støtte dem som idag står midt oppe i kampen mot fascismen. Hvis Franco seirer vil turen snart komme til oss. Og vi kan ikke sette så meget inn på å stanse fascistens fremrykning. Jeg tror ikke den norske arbeiderklasse er så svært meget innstillet på å forsvare demokratiet med våben i hånd. Om vi enn må beklage at det er så. I den innstilling som foreligger er det gitt uttrykk for at vi må søke hen til å demokratisere befalet i hæren. Men det vil ta lang tid, og fascismen står for døren. Hvad kan vi da gjøre? Vi kan ikke sende våben til Spania, men vi kan yde økonomisk støtte til Spania. Det vilde se svart ut om vi ikke er villige til å ofre noget for friheten. Jeg har stillet forslag om en bevilgning på

2 millioner til Spania. Dette forslag er vedtatt av Kommuneforbundets stedsstyre i Bergen og er oversendt sekretariatet. Det forutsettes at beløpet skal dekkes ved ekstrakontingent. Men efter henstilling fra representanter på kongressen har jeg også fremsatt et subsidiært forslag om bevilgning av 500 000 uten ekstrakontingent. Det betyr at det beløp sekretariatet har foreslått forhøies fra 100 000 til 500 000.

Hans Bjerkholdt, Sarpsborg: Det var ting i Nordahls foredrag som ikke var bra. Hans uttalelse om at alle som ikke nu gikk inn i D. N. A. skulde brennemerkes, burde ikke ha fremkommet. — Det er stillet det spørsmål på kongressen om kommunistene vil akseptere D. N. A.s program. Jeg kan her svare ubetinget bekreftende. — Vi vil be Regjeringen være opmerksom på nødvendigheten av å demokratisere forsvaret og å rense ut alle fascistiske elementer. Og jeg vil understreke betydningen av et nordisk forsvarsforbund i kampen mot fascismen. Jeg vil også understreke krisepolitikens betydning i kampen mot fascismen. Men det vilde være en feil å tro at denne krisepolitikk er så god at den ikke trenger å bli bedre. Og efter min mening bør krisepolitikken, især for landsbygden, omlegges slik at den i større utstrekning kommer det arbeidende folk til gode.

Erling Bentzen, Oslo: Jeg er enig med de talere som sier at fascismen bekjemper vi best i vårt eget land. Og det er ingen tvil om at siden arbeiderregjeringen trådte til er stillingen bedret for arbeiderklassen og tilsvarende svekket for fascismen. Men har Regjeringen gjort det som kunde gjøres? Rud snakket om herredsstyrene. Men snakk også litt om bystyrene. Den 18. januar besluttet Oslo Arbeiderpartis representantskap at forsorgssatsene i Oslo skulde forhøies. Men det er ennå ikke gjort. Og på arbeidsplassene i Oslo er det daglig ulovlige streiker — for å tvinge arbeidsløse som er kommet inn, vekk fra arbeidsplassen. Men det har Hindahl ikke skrevet nogen artikkel om. Jeg tror det idag i like høi grad som i 1931 er fare for at vi kan få de arbeidsløse imot oss.

Johan Pedersen, Oslo: Det er naturlig at denne debatt i stor utstrekning dreier sig om den internasjonale politikk. Og det er ikke riktig som Nordahl å si at vi må være oss selv nok. Hvad er nu det for slags Dovregubbepolitikk. Det var også forstemmende å se beslutningene fra Internasjonalens representantskap. Det er galt å se russerne som fiender i stedenfor som venner. En skulde tro Internasjonalens representantskap hadde forelest sig på Schaffenbergs artikler om at diktatur er diktatur. Lenin har sagt at et diktatur må bedømmes efter hvem det utøves av og mot. Er det en arbeiderstat i Russland, eller er det ikke? Jo, det er verdens første arbeiderstat. Men da måtte det være en skam å si at vi ikke kunde stå sammen med russerne. Dessverre ser det ut som våre svenske og danske broderorganisasjoner er enig med den politiske analfabet Schaffenberg. Til kommunistene vil jeg si: Gå inn i Det norske Arbeiderparti.

Ivar Lie, Drammen: Trygve Lie snakket om rettsopfatning og respekt for rettsordenen. Men se på papirarbeiderne idag. Hvordan er det med den overenskomst vi gikk med på i 1936? Storparten av papirarbeiderne lever nu på et nivå under forsorgssatsene. Man må slutte med å kreve at bare papirarbeiderne skal respektere artalene, og tillate

papirbaronene å treffe avtaler om produksjonsinnskrenkninger som reduserer papirarbeidernes lønninger til et minimum. I det øieblikk det gjelder matbiten må vi sette vår egen rettsopfatning høiere enn kapitalistenes.

Ole Andersen: Jeg har forundret mig over alle gjentakelsene her i salen, men ennu har ingen nevnt hovedårsaken til fascismen. Det var Versailles-traktaten som førte til at det gikk som det gjorde i Tyskland. Tyskland var forkommen av sult. Det er harmelig å tenke på all den falske agitasjon som er ført, hvordan vår regjering er kritisert for alt den ikke har maktet å gjennomføre. Det var mandige ord næstformannen sa. Vi bør ha så vidt realitetssans at vi kan se nogenlunde hvor langt vi kan rekke. Jeg vil slutte med Karl Marx ord: Arbeidere i alle land forener eder. Jeg er enig med de talere som har sagt at vi bør ikke gå ifra denne kongress før vi er samlet i ett parti. Og alle som ikke er med i fagorganisasjonen må med. Jeg anbefaler sekretariatets forslag enstemmig vedtatt.

Dirigenten foreslo at samtlige innkomne forslag blev oversendt redaksjonskomitéen og at denne for anledningen blev supplert med et nytt medlem, Halvor Sørum.

Dirigentens forslag blev vedtatt. Et forslag om at også Mugaas skulde tiltre redaksjonskomitéen blev forkastet.

Eftermiddagsmøtet blev avsluttet kl. 18.

Formiddagsmøtet torsdag 26. mai.

Ordstyrer: *Oscar Torp.*

Møtet blev satt presis klokken 9. Protokollen fra gårsdagens eftermiddagsmøte referertes og godkjentes med en bemerkning av Ludv. Larsen om at han ikke hadde hatt ordet, som nevnt.

Unisont sang man så: Den var vår denne jord.

Istedenfor Eivind Nilsen — litografene — møtte Ingv. Larsen. Istedenfor Alb. Johannesen, Jern og Metall, møtte Henry Karlsrud, og istedenfor Danielsen, Kommuneforbundet, møtte Arthur Mathisen.

Møtetiden forandres.

Ordstyreren: Det er til dirigentene kommet flere henvendelser om møtetiden idag. Det kunde tenkes at man kunne holde på til 12.30 og så fra 13 til 15.

Votering: Besluttedes å forandre møtetiden overensstemmende med ordstyrerens forslag.

Fortsatt behandling av punkt 10: Kampen mot krig og fascisme.

Man fortsatte så behandlingen av dagsordenens punkt 10: *Kampen mot krig og fascisme.*

Ludv. Larsen: Lie gav i sitt innlegg uttrykk for at bare arbeiderklassen var lovlydig, så vilde det være den beste garanti for at fascismen

ikke vant frem. Jeg vet ikke hvad han da siktet til, men det kunde vel ikke være de kneblingslover som er rettet mot fagorganisasjonen? Jeg hadde for øvrig ventet mig at det hadde vært *kameraten* Lie og ikke justisministeren som hadde talt. Kneblingslovene mot organisasjonen må brytes, men jeg vil ikke dermed ha uttalt at alle lover skal brytes. Tranmæl sa i sitt innlegg at kommunistpartiet forlangte at Regjeringen skulde endre kurs. Det er fra folkedypet kravet kommer. Det er nemlig feil å si at befolkningen er så begeistret over kriseprogrammet. Hvor meget av dette er for øvrig gjennomført? Det er svært lite. Bernhard Berentsen sa igår at den store del av denne forsamling har godkjent det som er gjort. Det er nogen som gir sig ut for å være synske og som mener å kunne se hvad andre tenker. Jeg vet ikke om Berentsen tilhører denne kategori. Men en partifelle av ham som talte efter ham bekreftet akkurat det motsatte. Men la oss få en forsoning mellom D. N. A. og kommunistpartiet.

Rudolf Eriksen: Når sekretariatet igår kjørte op med så tungt artilleri så hadde det sine bestemte hensikter. Vi er jo bekjent med at det innen fagorganisasjonen er en stor medlemsstab som ikke er enig i den kursendring partiet har tatt og derfor har det så stor betydning at man kan få vedtatt denne innstilling så enstemmig som mulig her i denne forsamling, da det er den siste skanse. Det gjelder å få knesatt dette med militærvesenet. Det er sagt at vi militært ikke makter noget og at et forsvar heller ikke vil kunne bety noget. Er det da formålstjenlig å underbygge et slikt militær? Det var sagt av Lie at kriseforslaget hadde vært det beste våben når det gjaldt å stanse den fascistiske bevegelse og det er jeg enig i. Det arbeide bør derfor utvides. Det er bedre å gi de arbeidsløse brød enn kuler og krutt. Vi har også tidligere vedtatt boikott av tyske varer, men det er ikke gjennomført. Jeg tror man bør være forsiktig med å følge den nye linje i partiet. Man kan risikere at partiet en dag sprenges på dette. Vi bygger aldri en varig fred med kuler og krutt.

Per Lie: Man skal ikke forlange at man er enig i alt det som utføres. Gjør man det så ophører alt indre liv i vår organisasjon. Da blir det ensrettethet. Man kan ikke forlange at en så stor hær skal være enig i alt, men man må ta sitt standpunkt i de organer og ut fra det som tjener arbeiderklassens interesser. Den politiske bevegelse er det utøvende apparat når det gjelder arbeidet. Det er sant det Berentsen sa, at det nu bare er selve partimaskineriet i kommunistpartiet som ikke er gått inn i D. N. A. Kommunevalget fortalte tydelig hvor arbeiderne står og den ting får man også ta med ved bedømmelsen. Det er heller ikke en representant ved denne kongress som har forsvart splittelsen. Men da har man heller ikke annet å gjøre enn å ta skrittet fullt ut og ordne sitt medlemsskap i D. N. A. Det kan være visse følelsesmessige ting, men her må man ta standpunkt ut fra situasjonens alvor. Når det gjelder krigen tror jeg man aldri skal regne med en krigssituasjon hos oss. Det kan være at våre venner i Sjømannsforbundet vil følge en krigssituasjon og at de krigførende vil søke å øve terror overfor dem. Under slike forhold må vi innrette oss på å forsvare våre interesser. Man hylder alltid

den røde hær i Sovjet-Samveldet som en fredens hær. Men om vi utbygger en hær er det noget annet?

Jul. Kvæle: Når det gjelder denne sak så er det beste vi kan foreta oss å støtte op om kampen i Spania. Man skal derfor heller ikke med et smil ta mot forslaget fra Bergen om en bevilgning av 2 millioner kroner til Spania. Det er en viktig og alvorlig sak. Jeg vil stemme for det høieste beløp. Man skal i denne sak ikke bare henvende sig til arbeiderne om støtte, men også til andre. Vi har sett at vi har fått adskillig fra andre. Det man kan kritisere Regjeringen for er at nyrekrutteringen til hær og politi ikke er mer underlagt arbeidernes innflytelse. Det taltes om forholdene her i Oslo. Hvilken forbindelse har kampen mot krig og fascisme med en nedrakning på de mange sociale tiltak i Oslo som Bentsen gjorde det? Jeg tror representantene gjør rettst i å tale for representantene og ikke for galleriet.

Frank Hansen: Vi hørte sikkert alle på Lie igår med den mest levende interesse, et foredrag som vi skulde hatt for 1 à 1½ år siden. Det vilde vært av den største betydning om alle tillitsmenn rundt på arbeidsplassene blev bekjent med denne utlegning av en så alvorlig sak. Jeg vil henstille at man sender Lies foredrag her på kongressen ut i brosjyreform. Det er ingens mening at kommunistpartiet skal komme krypende for å komme inn i D. N. A., men de må som andre følge partiets lover og de retningslinjer som det har optrukket.

Einar Gerhardsen: Jeg kan godt tenke mig at det var mange som i Nic. Næss' innlegg så anskueliggjørelsen av vår maktesløshet på det internasjonale område. Hvert land tenker på sig og slåss bare for sig selv. Dernæst kommer klassehensynet. Næss innlegg avslørte hele problemet og vår avmakt. Derfor må vi sette våre krefter inn på områder hvor vi har muligheter for å gjøre noget. Her kan vi øve en gjerning ved å utføre effektivt arbeide i vårt eget land og vi skal på den måte også vise den øvrige verden at vi kan gå veien uten gjennom borgerkrig og diktatur. Vi må prege våre organisasjoner slik at folket forstår at det er deres organisasjoner. Positiv kritikk er av det gode, men sur, negativ kritikk bare skader. Bentzens innlegg var ikke sprunget ut av klasseinteressene. Kommunistpartiets medlemmer er ikke mange, men det har betydning å få dem med. Det hendøende parti kan imidlertid ikke få avgjørende betydning på samlingsgrunnlaget.

Oscar Torp: Det er galt å se arbeiderregjeringen og dens virksomhet isolert. Man må se den som uttrykk for hele arbeiderklassens stilling i landet. Det som Regjeringen har gjort skyldes positive beslutninger i arbeidernes egne organisasjonsinstanser. Kriseprogrammet er den plattform arbeidernes organisasjoner har vedtatt for Regjeringens virksomhet. Det var sagt at man skrøt av Regjeringens arbeide. Det er ingen grunn til å skryte, men det er heller ingen grunn til å gjøre oss mindre enn vi er. Ingen tror vel at man i løpet av noen måneder kan evne å forandre samfundet. Men vi må vel erkjenne at den økonomiske politikk som er fulgt har ført til store forbedringer og virkelige resultater. Vi skal også legge merke til at i de 3 år arbeiderregjeringen har sittet er det kommet til 75 000 nye som har meldt sig på arbeidsplassene. Tross dette er arbeidsledighetstallet idag mindre enn da Regjeringen til-

trådte. Dermed er det ikke sagt at stillingen er bra. Så lenge der er en arbeidsløs er det *en* for mange. Så i det arbeide må vi fortsette vår positive politikk. Målet er at alle skal komme i beskjeftigelse. Småbrukerne utover landet vil kunne fortelle oss at forholdene i landet idag er langt bedre enn de var i årene før arbeiderregjeringen kom til. Når det er talt om at det bare er storbøndene som har vært fornøiet og tilfreds med jordbrukspolitikken, har jeg det bestemte inntrykk at småbøndene i Hedmark, Opland, Hordaland o. s. v. har en føling av bedre tider. Vi kan her i Oslo telle tusener av dagsverk som ene og alene skyldes arbeiderstyret i Oslo. Det står til denne forsamling, til fagkongressen å avgjøre hvorvidt Regjeringen skal fortsette eller ikke. Regjeringen sitter ikke en time lenger enn hvad denne forsamling vil bestemme. Den har det i sin hånd. Hvis den trekker op en annen politikk enn den Regjeringen sitter på, kan den ikke fortsette. Til slutt vil jeg understreke at den internasjonale situasjon tilsier oss å få en handlekraftig organisasjon.

Konrad Nordahl: Det er sagt så meget siden denne debatt begynte, at noget vesentlig mer nytt kan ikke fremkomme. Jeg har også inntrykk av at det om denne sak ikke er så stor uenighet. Det er også uttrykt nødvendigheten av arbeiderklassens enhet her i landet og det er jeg enig i. Man har bemerket og utlagt min uttalelse i innledningen om brennemerking. Først vil jeg nu ha sagt at det er da svært så sensible man er blitt. Uttrykket er sterkt det er så, men jeg fastholder det og man må ha rett til det uansett til hvilken part de tilhører. Jeg håper ingen her behøves brennemerkes efter dette. For øvrig vil jeg fremholde at man skal være glad over at Askeland ikke er arbeidsgiver i arbeidervernlovens forstand, for da vilde vi sannelig få mange konflikter. (Munterhet.)

Martin Tranmæl: Redaksjonskomitéens innstilling vil bli mangfoldiggjort, slik at alle representantene får den. Det er nogen dissenser.

Ordstyreren: Debatten om punkt 10: kampen mot krig og fascisme, er hermed avsluttet og redaksjonskomitéens innstilling vil bli fremlagt senere.

Punkt 4: Tariffspørsmål og den faglige taktikk.

Ordstyreren: Det er fra våre gjester i N. K. L. henstillet om å få behandlet punkt 4 nu av hensyn til at det kooperative representantskap begynner sine møter imorgen og det vil vare til 1. juni. Under dette punkt har vi lønns- og arbeidsvilkårene i arbeiderforetagender, kooperative bedrifter og arbeiderstyrte kommuner. Punkt 7, de sociale spørsmål, er det meningen at Oscar Torp skal innlede om søndag.

Olav Hindahl: Det kan vel ikke stort sett være delte meningen om at *fagbevegelsens* og den samlede *arbeiderbevegelses* oppgave må være å løfte de økonomisk dårligst stillede op på et høiere plan.

Fagorganisasjonen kan ikke være nogen *eliteorganisasjon*, men selvfølgelig en *masseorganisasjon* som har til hensikt å skape *bedre* kår for den del av befolkningen som har det vanskeligst i økonomisk henseende.

Er vi enig i dette utgangspunkt — og videre enig om at organisasjonen i sig *selv ikke* er et *mål*, men et *middel* til å frigjøre hele det arbeidende folk, må også dette være rettesnoren for alt vårt arbeide.

Fagorganisasjonen må bygge på de *sterke*, fast sammentømrede organisasjoner, men *aldri glemme* å hjelpe de svake grupper av arbeidere.

Fagbevegelsen har særlig i det siste år lagt stor *vekt* på dette og de resultater som er *opnådd* er ganske gode.

Jeg tenker på den siste tariffrevisjon for *skogsarbeiderne*, hvor de greide å *heve* lønningene med 40—50 pct. Selvfølgelig spilte det en ganske stor rolle at *prisene* på tømmer var ekstraordinært høie. I parentes bemerket var prisen på tømmer kanskje så *høie* at det var en av årsakene til den *innskrenkning* vi har hatt ved papirfabrikkene de siste måneder. Ingen tvil om at *arbeidsinntekten* for våre skogsarbeidere i fremtiden vil komme til å avhenge av om *næringens lønnsomhet* kan sikres. Her spiller naturligvis også internasjonale forhold inn.

Men at det gjennom *politisk inn gripen* kan *gjøres* mye for å sikre våre skogsarbeidere jevnere arbeidsinntekter er der ingen tvil om.

Landarbeiderne står for tur til å få sine lønninger bedret. Det forslag som blev forkastet nettopp og som der var stemt 2 ganger over var et *steg* på veien i den riktige retning. Forslaget var anbefalt av alle ansvarlige instanser, og det er nu truffet en ordning.

Efter den offisielle statistikk var den gjennomsnittlige årslønn for *mannlige tjenere* med kost og losji 464 kroner, statistikken er bygget på sommeren 1936—vinteren 1936—37, og 330 kroner med kost og losji for kvinnelige tjenere. Nevner disse tall fordi de fleste vel neppe er opmerksom på hvordan forholdene ligger an. Det må vel innrømmes at det rent faglig er ytterst vanskelig å gjennomføre bedre forhold for landarbeiderne selv om det gikk over forventning ved den siste konflikt. Også ved politiske åtgjerder må en understøtte landarbeiderne.

Skog- og Landarbeiderforbundet fikk sitt gjennombrudd blandt landarbeiderne efter kriseforliket i 1935. Men ennå er det langt fram til den dagen da den faglige organisasjon omfatter bare tilnærmedesvis et flertall av landarbeiderne. Forbundet har derfor selv gått inn for å benytte lovgivningslinjen ved siden av den regulære faglige kamp når det gjelder bedring av landarbeidernes kår.

Når jeg både ved åpningen av kongressen og nu kommer inn på disse spørsmål om *forholdet* mellem *by-* og *landarbeidere*, så er det fordi vi kommer ikke utenom disse problemer i fagbevegelsens videre arbeide.

Kan forstå når skog- og landarbeidere ved tariffoppgjørene vil sammenligne byarbeidernes fortjeneste med sin egen, men det må jo heller ikke glemmes at håndverks- og industriarbeiderne gjennom 40—50 år *steg for steg* har tilkjempet sig sine fordeler.

Gjelder for *landsbygdas* arbeidere som mange andre nyorganiserte som kommer med i rekkene. Rom blev ikke bygget på en dag. En får *krype* før en kan gå. Det økonomiske liv er så sammenfiltret i hverandre så det å sprengre forholdet mellem de forskjellige arbeidergrupper i økonomisk henseende kan ikke *løses* som en annen kryssordoppgave.

Men det betyr en styrke for den samlede fagbevegelse at det skapes

mobile og *fast sammentømrede* organisasjoner blandt de nyorganiserte grupper blandt landsbygdas og kystens befolkning, som kan greie å hevde sig både organisatorisk og økonomisk.

Skal *kjøpekraften høines* og produksjonen *økes* må det være et intimt samarbeide og drives en *solidarisk* lønnspolitikk mellom byens og landsbygdas befolkning.

Forkortelse av arbeidstiden.

Som rimelig kan være er det også til denne kongress sendt inn forslag når det gjelder nedsettelse av arbeidstiden.

Heller ingen er uenig innen arbeidernes rekke, hverken her i landet eller internasjonalt, i at det er nødvendig av flere grunner å få gjennomført en kortere arbeidsuke. Selve *kravet* forener alle.

Kan ikke komme bort fra at det er et *internasjonalt* — et *politisk* spørsmål.

Fascismens og *nazismens seier* i flere av de store land i Europa har gjort sitt til at hele saken står i stampe.

Konkurransen mellom landene for å få *avsatt* sine varer på verdensmarkedet er blitt *skjerpet*.

For vårt eget lands skyld, kan vi derfor ikke gå med på en nedsettelse, før det skjer internasjonalt, slik argumenteres det i forskjellige land. Har da dette med hensyn til den *internasjonale konkurranse* noget for sig, eller er det bare *talemåter* kan en spørre. Som man husker blev det på Arbeidsbyråets konferanse i Genève ifjor vedtatt en konvensjon om 40 timers uken for *tekstilindustrien*. De norske regjeringsrepresentanter stemte for dette.

Nu er jo som alle vet forholdene i tekstilindustrien for tiden meget vanskelige i vårt land. Stor arbeidsledighet og *innskrenkninger*. Drives en *iherdig* propaganda for at folk skal *klæ* sig norsk. Når Tekstilarbeiderforbundet skulde ta stilling til om å sette *vedtaket* om 40 timers uke ut i livet i vårt land måtte de som *ansvarlig ledelse* spørre hvordan dette vilde virke for arbeiderne. Tekstilarbeiderforbundet kom til det resultat at de ikke kunde anbefale Regjeringen å *ratifisere* godkjennelse av konvensjonen før de store konkurrerende land var villig (England m. fl.) til å innføre 40 timers uken.

Tror også andre eksportindustrier, når de stod overfor denne *realitet* at vi her i landet skulde nedsette arbeidstiden *uten* at det blev gjort i det konkurrerende land — vilde innta samme standpunkt.

Det er riktig, etter min mening, å ta *visse* hensyn til opfatningen i våre naboland. Svenskenes standpunkt, både de faglige og politiske organisasjoner: Først nedsettelse i de fag som *arbeider* mer enn 48 timer f. eks. sykepleiersker og mange andre.

Først *internasjonal* forkortelse, før Sverige går med på 40 timers uken.

Og danskene som er et *utpreget agrarland* henviser til at 48 timers uken for *landbruket* blir et vanskelig spørsmål.

Men i hjemmeindustrien skulde det ligge bedre an, og det kan innrømmes. Det er pekt på i sekretariatets uttalelse at det i en del arbeids-

grener nok kan gjennomføres *forkortelse av arbeidstiden* uten større hensyn til de ordninger som fastsettes i andre land.

Videre at det i eksportindustrien må la sig gjøre å få nedsatt arbeidstiden ved at det *føres forhandlinger om kompensasjon* under hensyntagen til arbeidsledigheten, *krisen* og de spesielle forhold i vedkommende industri eller bedrift. I enkelte industrier hvor det arbeides *et dagskift*, kan det vise sig ved overgang til *2 skift* at *bedriften* også *makter* å bære de økede omkostninger.

Vi er naturligvis alle klar over at arbeidsgiverne tar en *kamp* for å *forhindre* at det gjennomføres her i landet.

For *første* gang, såvidt jeg vet, ifjor reiste *svenske bygningsarbeidere* kravet om 42 timer ved tariffrevisjonen.

Skal selvsagt ikke opgi kravet, men det ser ikke lyst ut i øieblikket å få det gjennomført. Formodentlig flere av de ting som er nevnt som har gjort at slike sterke grupper som de *grafiske fag* til tross for at de var *alene* ved den siste tariffrevisjon, ikke satte noget inn på å få gjennomført forkortelse av arbeidstiden.

De svenske *typografer* har ikke reist kravet ved de forhandlinger som føres i disse dager om ny overenskomst med arbeidsgiverforeningen.

Det blev i slutten av 1935 av Socialdepartementet nedsatt en komité som skal *utrede spørsmålet* om hvilken *innflytelse* en forkortelse av arbeidstiden i industrien til *maksimum* 40 timer uken *antas* å *medføre* for *minskningen* av den *rådende* arbeidsløshet.

Utredningen skal ledsages av opplysning om den *økonomiske virkning* som forkortelsen *antas* å *medføre* for *industrien*, og forutsetningen er at det ydes arbeiderne full lønnskompensasjon for den tapte arb.tid.

Spørsmålet skal utredes i 2 alternativer:

1. På basis av en forkortelse av arbeidstiden i hele industrien.
2. På basis av en forkortelse av arbeidstiden i industrigrupper under hensyntagen til de forslag som er fremsatt av Den internasjonale Arbeidsorganisasjon.

Utvalget skal altså ikke ta stilling til *prinsippet* om 40 timers uke, men *søke* å skaffe materiale tilveie om hvad det vil *bety* økonomisk og hvor mange det kan tenkes å skaffe *beskjefligelse*.

Det kan opplyses at de undersøkelser som hittil er foretatt av utvalget — i andre land, hvor den *forkortede* arbeidstid har vært praktisert i nogen større målestokk, f. eks. U. S. A., Frankrike og New Zealand er man gått til nedsettelse av arbeidstiden *uten* på forhånd å *anstille undersøkelser* over den *innflytelse* det vil ha for industrien og arbeidsløsheten. Disse land er heller ikke i stand til statistisk å påvise de *følger* det har *hatt*, hverken i den ene eller annen retning.

Kunde være mange andre ting å trekke frem i forbindelse med dette så viktige spørsmål for arbeiderne, men innskrenker mig til disse bemerkninger. Jeg vil si til de forslag som er fremmet, at kongressen kan slik som forholdene ligger an *ikke* treffe *bindende* beslutninger for den samlede arbeiderklasse. Forbundene må i *samråd* med medlemmene treffe avgjørelse om hvordan de skal stille sig til spørsmålet.

Det er sikkert enighet om at kravet i *første rekke bør* reises ved de industrier hvor en vidtgående *rasjonalisering* medfører innskrenkning av arbeidsstokken.

Overtidsarbeidet.

Fagorganisasjonens prinsipielle krav er at overtidarbeidet avskaffes. I alle tilfelle er vel den opfatningen trengt gjennom at det slik som *ledigheten* hersker, må det innskrenkes til det minst mulige.

Er bare for å *undgå* ledighet blandt andre arbeidergrupper ved bedriftene — eller for å hindre at *materiell* eller andre *verdier* ødelegges.

Kan en ikke *undgå* overtid bør denne i størst mulig utstrekning — og her må alle legge godviljen til — *likvideres* enten i *fritid* eller ved at *ferien forlenges*. Her kan vises bra resultater i enkelte fag som har skaffet de ledige jobber.

Hvis det ennå finnes yrker hvor det stadig arbeides overtid — bør det bli tale om å innføre *skiftordning* eller forskjøvet arbeidstid.

Kan tenkes at det som i Danmark søkes å finne *lorbestemmelser* som kan sikre at det kommer flere i beskjeftigelse.

Når det gjelder *feriespørsmålet*, så har vi ingen grunn til å henge med nebbet her i landet. Som alle kjenner til fikk vi ved tariffrevisjonen ifjor gjennomført 12 dagers ferie for de fag og industrier som tidligere bare hadde 8 à 9 dager.

I en del kommuner, bl. a. Oslo, er det gjennomført *3 ukers* ferie. Handels- og Kontorfunksjonærenes Forbund har også fått 3 ukers ferie, *2 ukers* sommerferie og *1 ukes* vinterferie. Som regel gjort betinget av *10 år* i *samme* forretning.

Våre danske og svenske kamerater lå nokså *langt* etter hvad ferien angikk, men i begge disse land vil nu 14 dagers ferie bli en kjensgjerning, da det foreligger lovforslag. Saken løses ad politisk vei. I Danmark vil først den fulle virkning av 14 dagers ferie gjøre sig gjeldende i 1940.

Det som i første rekke skulde være *aktuell politikk* ved kommende tariffrevisjon er å få det *økonomiske* grunnlag for ferien *forbedret*. Men dette forhindrer ikke at det kan stilles *krav* om *lengere* ferie enn 14 dager i de fag og industrier hvor forholdene ligger slik til rette.

Feriestemmet er nokså forskjellig i de enkelte tariffier og det opstår mange vanskeligheter med å få til en rettfærdig *ordning* f. eks. for jobbarbeiderne.

Ved tariffrevisjonen ifjor krevet en del forbund at 3 måneders sykdom ikke skal *medføre* at ferien blir kortere.

Feriebetalingen beregnes i dag som regel på grunnlag av *timefortjenesten*. I de fag hvor der er minstelønnstariffer og mye skoft, vil det ha tilfølge at enkelte arbeidere *ikke* vil få betaling for 14 dagers ferie.

I de industrier hvor det er normallønnssetninger for enkelte grupper av arbeidere, fordi arbeidet er av den art at det er umulig å gå over til akkord, *passer* det ikke at ferien skal beregnes av den samlede fortjeneste. Disse akkordarbeidere har en høiere fortjeneste enn normal-lønnsarbeidere. Skulde derfor feriebetalingen *baseres* på den samlede

fortjeneste for alle arbeidere blir akkordarbeiderne enda gunstigere stillet enn de som bare har normallønn — og ingen akkord.

Sekretariatet er derfor av den opfatning at en skal stille krav om at betalingen for ferien skal foretas enten på grunnlag av arbeidsfor- tjenesten eller at ferieprocenten forhøies.

Når det gjelder beskyttelse av lærlinger og unge arbeidere henviser sekretariatet til de retningslinjer som er trukket op for å få i stand en bedre og mer effektiv yrkesopplæring. Det foreligger særskilt innstilling fra A. U. F. som sekretariatet har sluttet sig til.

Videre foreligger en utarbeidet håndverkerlov som også tar hensyn til lærlingenes forhold.

I den perioden som er gått har de fleste forbund fått gjennomført lønnssetser for unge arbeidere under 19 år. Tidligere var det slik at arbeidere under 19 år ikke var omfattet av tariffen.

Fagbevegelsen får fortsette på den linje som er slått inn på når det gjelder å skaffe betryggende tariffbestemmelser for lærlinger og unge arbeidere.

Derefter gikk taleren over til å omtale: *Den faglige taktikk*, og kom herunder også inn på voldgiftsspørsmålet:

Jeg vil gjerne si nogen ord i sin almindelighet om samfundets eller Statens forhold til tariffoppgjørene som griper dypt inn i samfundss- økonomien.

Skal samfundet gripe inn når ikke partene blir enige er et av de store spørsmål som trenger sig fram, når vi skal drøfte fagorganisasjo- nens tariff- og taktikkspørsmål.

Rent prinsipielt er det vanskelig å fastslå at samfundet ikke i noget tilfelle bør blande sig op i et konflikttilfelle, spesielt under et arbeider- styre. Men det ikke tvil i min sjel at man bør så langt det overhodet er mulig la utviklingen fortsette under *fullstendig frihet*.

Intet er mer verdifullt for begge parter enn å kunne slutte en over- enskomst uten andres mellemkomst. Men det beror i høi grad også på oss selv om vi kan greie å komme til en *minnelig* overenskomst.

Først må det efter min mening hamres inn i de fagorganiserte å være realistisk innstillet både når det gjelder å stille krav og når man skal ta stilling til et tarifforslag.

Den enkelte arbeider er så altfor tilbøielig til å ta stilling til et tarifforslag ut fra hensynet til sin gruppe — eller det distrikt han representerer. Også glemmer man at det må bedømmes ut fra en sam- fundsmessig opfatning.

Den svenske landsorganisasjons næstformann, Gunnar Andersson, deltok nylig i et diskusjonsmøte i Uppsala. Emnet var «Samfundet og arbeidskonflikten».

Han uttalte bl. a. «Gjennomgående finnes hos arbeiderne den op- fatning at åpen konflikt bør undgæes. Ansvaret for samfundsorganisa- sjonen og forståelsen av de store tap og de forstyrrelser som produks- sjonen blir utsatt for har gjennemsyret også den faglige bevegelse på en slik måte at der gjøres store anstrengelser for å undgå konflikter.

Det ansvar og den forståelse for de rent samfundsmessige krav som

er vokset fram innen arbeiderbevegelsen tilsier at man ikke behøver å gripe til tvangsåtgjerder.

Men vi kan gi et ferskt eksempel fra våre naboland, hvor samfundet har grepet inn til fordel for de fagorganiserte. Både i Danmark og Sverige foreligger lovforslag om innføring av 14 dagers ferie. Hverken danskene eller svenskene har ved tariffrevisjonene satt noget inn på en forlengelse av ferien. Ca. 150 000 arbeidere i Danmark hadde tidligere ikke 1 dags ferie. Også av svensk statistikk som jeg nylig så viste at det store flertall av arbeiderne hadde under 5 dagers ferie.

Her er et eksempel hvor samfundet har grepet inn, og det er klart at det betyr store økonomiske uttellingene som blir pålagt bedriftene.

Vi lever under svære krisetider. De demokratiske land er nødt med eller mot sin vilje å konkurrere med de totalitære staters arbeidere som får diktet sine arbeidsbetingelser.

Dette bør også arbeiderne som verdsetter å leve i et demokratisk samfund regne med, når de skal ta stilling til tariffoppgjørene.

Bringes et land op i altfor store rystelser ved stadige konflikter, vil iallfall de nazistiske strømninger som finnes i et hvert land utnytte sine chanser til det ytterste.

Når man fikk voldgift for transporten i Nord-Norge, så kan det sies at der hersket spesielle forhold, som gjorde at det i øieblikket ikke fantes annen løsning på denne affære.

Hvis alle ansvarlige krefter innen fagbevegelsen målbevisst vil være med i arbeidet for å løse konfliktsituasjonene ved direkte forhandlinger tror jeg denne linje også er farbar fremover i tiden.

Formerforbundets krav om egen tariff.

I ca. 30 år har det vært sluttet felles avtale for Jern- og Metallarbeiderforbundet og Formerforbundet. Formerforbundet begrunner sitt krav om egen avtale med medlemmenes selvbestemmelsesrett. Først i den aller siste tid er kravet reist om egen tariff.

Vi kommer her inn på industriforbundsprinsippet i hele sin konsekvens. Vel har sekretariatet i sin innstilling til kongressen bøiet sig for kjensgjerningen om de vanskeligheter som er opstått når det gjelder tidsfrister for beslutninger. Men skulde formernes krav innrømmes hadde vi gitt på båten at det nogen gang var mulig å få i stand industriforbund. Det kan være vanskeligheter nok ved et tariffoppgjør. Et lite mindretall av en industris arbeidere kan ikke dirigere det store flertall.

Jeg har inntrykk av at det er et prestisjespørsmål for formerne.

Sekretariatet vil gjerne ta hensyn til de enkelte forbund så langt råd er. Man kommer til et punkt: så langt, men ikke lenger kan det enkelte forbunds interesser tilgodesees. Til slutt står vi foran klassemessige hensyn. Disse må veie mest i en gitt situasjon.

Hovedavtalen.

Når det gjelder opprettelsen av en hovedavtale så var det pålagt det nye sekretariat av den forrige kongress. Tidligere er pekt på de rent fagpolitiske motiver som gjorde det nødvendig å få i stand denne avtale.

Vi var klar over at de gamle, sterke organisasjoner ikke direkte hadde noget behov for avtalen, men for de nyorganiserte grupper har den hatt sin betydning.

Vi kan selvfølgelig godt innrømme at det er visse svake punkter i avtalen og at arbeidsgiverne har søkt utnyttet disse til sin fordel.

Hovedavtalen får imidlertid skylden for litt mer enn man har rett til å kritisere den for.

Bare for å nevne når det gjelder den berømte § 11. I sin utførlige — kan gjerne si saklige motiver — fra Oslo Transportforening hevdes det bl. a.: «Slik som paragrafen nu er kan en bedrift redde sig ut av en konflikt ved innmeldelse i N. A. F., hvis bare det er en ny overenskomst. Dette må revideres således at man kan motsætte sig at en bedrift kommer unda konfliktsituasjoncr ved innmeldelse i N. A. F.»

Henviser til arbeidsrettsdom av 1921 for Trondheim Brødfabrikk. Folkene var i åpen konflikt. Bedriften meldte sig inn i Arbeidsgiverforeningen. Tariffen blev gjort gjeldende og konflikten hevet. Sekretariatet foreslår at der i samråd med forbundene utarbeides de endringsforslag som er nødvendige under hensyntagen til de erfaringer som er høstet i den tid Hovedavtalen har virket.

Lønns- og arbeidsvilkår i arbeiderforetagender, kooperative bedrifter og arbeiderstyrte kommuner.

Spørsmålet om på hvilken måte lønns- og arbeidsvilkårene skal avgjøres for de kooperative bedrifter er ikke av ny dato. Det har ofte vært oppe til behandling innen fagbevegelsen.

I 1916 førte forhandlingene fram til opprettelsen av Fellesoverenskomsten. Bærende prinsipper i denne fellesoverenskomst var at det ikke burde forekomme konflikter ved kooperative virksomheter. Kunde ikke tvistene løses ved forhandlinger skulde det megles mellom partene. Felleskomitéen bestod av 2 medlemmer fra N. K. L. og 2 fra Landsorganisasjonen. Den skulde fremsette forslag.

I ca. 11 år bestod denne fellesoverenskomst, og selv om felleskomitéen ikke hadde nogen avgjørende bestemmelsesrett gikk det gjennomgående bra.

Denne overenskomst av 1916 fant sekretariatet i 1927 og måtte utvide, og på kongressen forelå forslag om utvidelse slik at det opprettes en voldgiftsnevnd som skulde treffe bindende beslutninger, hvis begge parter var enige.

Altså konstateres at helt fra 1916 har det vært en eller annen ventil for å søke å hindre åpne konflikter ved kooperasjonen.

På kongressen i 1934 blev det på ny fastslått at fagorganisasjonen selvsagt er prinsipielt enig i at konflikter bør søkes undgått ved kooperative foretagender og virksomheter. Kongressen bemyndiget sekretariatet å vedta en eventuell fellesoverenskomst. Den som gjaldt tidligere var utløpet i 1933, tror jeg det var.

Det forslag som nu foreligger for kongressen bygger på den bestående overenskomst. Tvister om fortolkningen av avtalens bestemmelser, «Rettstvister», er det fastslått skal avgjøres av en nevnd (2 fra N. K. L. og 2 fra Landsorganisasjonen) med Riksmeglingsmannen som oppmann.

Sekretariatet foreslår dette utvidet til at alle tvister avgjøres av nevnden med bindende virkning — også interessetvister.

Komiteéns innstilling er enstemmig tiltrådt av sekretariatet. Nogen lang begrunnelse for dette forslag skulde ikke være så nødvendig. Gjennom de kooperative foretagender forsøker det arbeidende folk å bedre sine økonomiske forhold. Der bygges op et nytt omsetnings- og produksjonsorgan som skal vareta småfolks interesser. Et organ til bekjempelse av spekulasjon og jobbing med levnetsmidler, til bekjempelse av truster, karteller og monopoler.

Har kooperasjonen betydning for arbeidernes frigjørelseskamp?
Eller har den ikke?

Man kan vanskelig komme bort fra at kooperasjonen er et viktig ledd innenfor arbeiderbevegelsen.

Er man enig i dette, skulde derav følge at man ser på kooperasjonen som arbeidsgiver på en annen måte enn en privat arbeidsgiver.

Samme plikt har også kooperasjonen når den skal bedømme arbeidernes berettigede interesser overfor bedriftene.

Kooperasjonen skal ikke utbytte sine arbeidere, og arbeiderne skal ikke stille krav til kooperasjonen som den ikke kan imøtekomme.

Man skal ikke søke å ødelegge de kooperative bedrifter ved å sette dem stolen for døren ved arbeidsstans.

Arbeiderne har ingen interesse av det, bare borgerskapet fryder sig hvis det blir konflikter.

Det stilles krav til kooperasjonen som den må opfylle skal den svare til sin hensikt. Medlemmene forlanger billigere og bedre varer og ved årets slutt vil de ha utbytte på sitt kjøp. Arbeiderne forlanger bedre arbeidsvilkår, høiere lønninger og lengere ferie. Kooperasjonen skal være en mønsterarbeidsgiver. La oss være enig i det, men skal den makte dette må ikke buen spennes for høit.

Det heter i overenskomstens § 4: «Hvad arbeidsforholdene angår skal disse være minst like gode som ved private bedrifter av samme slags på samme sted eller nærmeste sammenlignbare sted — hvor det er opprettet tariff. Hvad lønn angår skal den ligge over den lønn som betales i sammenlignbare bedrifter, for såvidt den kooperative virksomhets stilling er sådan at dette med rimelighet kan kreves.

I tariffen inntas bestemmelser om at arbeidere og funksjonærer skal være faglig organisert i tilslutning til A. F. L.»

Komiteén slår fast at det beste vil selvfølgelig til enhver tid være at partene gjennom frie og direkte forhandlinger finner fram til en for begge parter tjenlig løsning av tvistesporsmål.

Vi har erfaring for at dette ikke alltid er mulig. Derfor ansees det nødvendig å få en avgjørende instans som kan treffe endelig og bindende vedtak om de spørsmål som man ikke kan enes om.

Ikke bare i forholdet til de kooperative foretagender kan man stå overfor åpen konflikt. Også i andre arbeiderforetagender som drives og kontrolleres av arbeidernes egne organisasjoner kan en komme op i samme forhold.

Hvorfor stille kooperasjonens folk i en særstilling og ha fritt slag ved avistrykkerier o. s. v. er det blitt sagt av de forbund som har mange arbeidere og funksjonærer tilsluttet organisasjonen.

Komitéen og sekretariatet har tatt skrittet fullt ut og foreslår at alle foretagender som eies eller drives av arbeiderorganisasjoner skal løse sine tvister ved en nevnd med bindende virkning — hvis intet annet er mulig.

Arbeiderbevegelsens vekst på de forskjellige områder betyr at flere og flere arbeidere og funksjonærer får beskjeftigelse innen bevegelsens bedrifter.

Det vil opstå utålelige motsetningsforhold hvis det skal legges samme målestokk som på private bedrifter. Det går ikke an å se på disse foretagender som spekulasjonsobjekter som har til opgave størst mulig fortjeneste for den enkelte.

Hittil har de forskjellige arbeiderforetagender ligget i teten når det gjelder lønns og arbeidsvilkår. Det har den aller største interesse at de tiltak arbeiderne selv reiser, eier eller leder ikke blir slik stillet at de taper i konkurransen med de private foretagender.

Skal vi skaffe bevis for at arbeiderne selv kan skape bedrifter for å avløse de eksisterende private må det vises forståelse og interesse både fra de som leder arbeidernes bedrifter og de arbeidere som er beskjeftiget i dem.

I kooperasjonen og f. eks. avistrykkerier og en del forretninger som drives av våre foreninger eller forbund, er det ført bevis for at arbeiderbevegelsen selv kan fullt ut konkurrere, og det er denne linje vi må fortsette med skal det skje nogen forandring i de bestående samfundsforhold.

Den innstilling som foreligger er et ledd i å nå fram til slike forhold at både kooperasjonen og arbeiderbevegelsen for øvrig skal kunne gå i gang med reising av nye bedrifter på de forskjellige områder og vi skal gjøre disse foretagender solide og konkurransedyktige.

For de arbeiderstyrte kommuner er det trukket op retningslinjer for tariffbevegelsene. Disse retningslinjer er utarbeidet av Arbeiderpartiets By- og Herredslag i forståelse med Landsorganisasjonen og Kommuneforbundet.

Sekretariatet foreslår at man foreløbig blir stående ved dette.

Hensikten er også her at at åpne konflikter skal undgås.

Det er vanskeligst med kommunene fordi man der er avhengig av valgstemninger. En periode er det arbeiderstyre og næste borgerlig styre.

Jeg vil understreke at skal disse retningslinjer få den fulle verdi må det før kravene stilles konfereres mellom partene. Det må være et intimt samarbeide mellom arbeiderrepresentantene i kommunestyrene og fagorganisasjonen.

Arbeidstvistlovgivningen.

Til slutt nogen få ord om Boikottloven og de andre lover som tangerer denne.

Det er sikkert ikke delte meninger om at man skal søke å få Boi-

kottloven ophevet — eller iallfall revidert på en slik måte at det tjener arbeiderklassens interesser.

Saken var oppe til behandling på representantskapsmøte i Landsorganisasjonen 6.—7. september ifjor. Det var Samorganisasjonens landsutvalg som reiste spørsmålet.

Sekretariatet har i perioden arbeidet underhånden med saken og vedtatt følgende på representantskapsmøtet:

«Under henvisning til K. Bergsviks brev av 8. mai 1936 og den førte debatt på representantskapsmøtet bemyndiges sekretariatet til å opnevne 2 representanter i Arbeidstvistlovskommisjonen. Komitéens mandat søkes redigert således at dette blir mer i samsvar med fagorganisasjonens syn.»

Sekretariatet har opnevnt Viggo Hansteen og Hindahl til å delta i kommisjonens arbeide i samsvar med de forutsetninger som er nevnt.

Sekretariatet gir sin tilslutning til kravene om ophevelse av boikottloven og de gjeldende særlover for Vinmonopolets arbeidere og Vinlovens § 46.

Vi har hatt noen møter i kommisjonen hvor både Hansteen og jeg var til stede. Det var rent foreløbige drøftelser og diskusjoner om de forskjellige problemer som reiser sig i forbindelse med disse lover. Kommisjonens innstilling vil bli forelagt sekretariatet og representantskapet som vil behandle og ta standpunkt til eventuelle lovendringer.

Jeg synes det må være betryggende både for medlemmene og for de 2 som er satt inn i kommisjonen at saken forelegges den høieste myndighet mellom kongressene — representantskapet — før endelig standpunkt tas. Det kunde selvfølgelig holdes timelange foredrag om flere av de spørsmål som her er streift inn på — men en så stor forsamling som denne kongress kan ikke gi sig i kast med detaljbehandling av de mange saker som her er oppe til behandling.

Overenskomsten mellem N. K. L. og A. F. L. behandles først.

Ordstyreren: Det er nu inntegnet 53 talere. Vi får først ta en almindelig debatt og så komme tilbake til de enkelte punkter.

Jens Tangen: Det blir vel for meget rot ved en slik fremgangsmåte?

Hans Moen: Det var jo forutsetningen at man først skulde diskutere overenskomsten mellem N. K. L. og A. F. L.

Omar Gjesteby: Vi bør ta et punkt ad gangen.

Voterig: Besluttet først å behandle punkt 4 c: Overenskomst mellem N. K. L. og A. F. L.

Om dette punkt — lønns- og arbeidsvilkår i arbeiderforetagender, kooperative bedrifter og arbeiderstyrte kommuner — forelå følgende:

Norsk Transportarbeiderforbunds stedlige styre, Stavanger, foreslo:

Kongressen fatter beslutning om at overenskomsten mellem A. F. L. og N. K. L. opsies.

Ny overenskomst opprettes ikke.

Da det viser sig at de som sitter i ledelsen av de Kooperative bedrifter og forretninger ikke forholder sig på annen måte overfor arbeidene enn de private arbeidsgivere, er det ingen grunn til å sette disse medlemmer i noen annen stilling enn de øvrige medlemmer av fagorganisasjonen.

Forbundsstyrets innstilling:

Forbundsstyret besluttet å oversende forslaget, men advarte mot forslagets vedtagelse.

Kooperative Funksjonærers Forening, Oslo, foreslo:

Foreslår at den mellom A. F. L. og N. K. L. opprettede fellesoverenskomst opies. Subsidiært: I fellesoverenskomsten mellom A. F. L. og N. K. L. foretas en ytterligere utvidelse.

Motivering:

Vi mener som organiserte arbeidere å ha krav på de samme rettigheter som andre arbeidere har. Vi mener det ikke er riktig at en gruppe arbeidere innen fagbevegelsen stilles i en ugunstig særstilling. Det er blitt hevdet at kooperasjonen må likestilles med de andre arbeiderbedrifter: Arbeiderbladet, Arbeidernes Aktietrykkeri, med flere.

Med kooperasjonens nuværende ledelse kan dette ikke sies å være tilfelle, hvilket også kooperasjonens ledelse gang på gang hårdnakket har hevdet når A. F. L. og D. N. A. har tilbudt samarbeid. Og undgå streiker i kooperasjonen er vel noe alle er enige om, men dette må ikke skje på bekostning av personalets vilkår.

Som både A. F. L.'s formann og sekretær samt de forbundsmenn som har hatt forhandlinger med kooperasjonen kan vel erkjenne, at kooperasjonen er en meget vrangvillig arbeidsgiver å forhandle med. Sociale goder som Norsk Arbeidsgiverforening har gått med på, har kooperasjonens ledere motsatt sig.

Hvad selve den opprettede tvistenevnd angår, har man nu erfaring for hvorledes den virker. For å nevne et eksempel: Fra Tobakkarbeiderforbundet fikk de øvrige tobakkarbeidere kompensasjon for prisstigningen, mens N. K. L.'s tobakkarbeidere intet fikk.

Som forslaget sier ønsker vi denne nevnden vekk, idet vi mener at A. F. L.'s Sekretariat uten noen fellesoverenskomst med N. K. L. allikevel har den fulle kontroll med maktmisbruk fra kooperative arbeidere, på samme måte som de har overfor øvrige organiserte arbeidere.

De kooperative funksjonærer henstiller derfor til kongressens deltagere om å gå inn for vårt forslag.

Kooperative Funksjonærers Forening, Oslo.

Fra Avd. 18, *Hermetikkarbeidernes Forening*, Avd. 32, *Smørarbeidernes Forening*, Avd. 60, *Bryggeriarbeidernes Forening* og Avd. 64, *Møllarbeidernes Forening*, samtlige Stavanger, er det innsendte forslag om at den mellom Arbeidernes faglige Landsorganisasjon og Norges Kooperative Landsforening inngåtte overenskomst opies. Motiveringen for avdelingenes forslag er i sine hovedtrekk følgende:

«Da det har vist sig, at det siden den mellem A. F. L. og N. K. L. inngåtte overenskomst trådte i funksjon, er umulig å opnå reelle forhandlinger på grunn av at der fra de kooperative bedrifters representanters side systematisk arbeides for at alle saker innbringes for nevnden til avgjørelse, finner vi at nevnte overenskomst opsies.

Vi mener enn videre at den oprettede avtale virker mot sin hensikt. Skal den kooperative bevegelse bli hvad den tilsikter, et ledd i klassekampen, må forutsetningen være et gjensidig tillitsforhold og et intimt samarbeide mellom arbeiderne og bedriftens ledelse. Dette samarbeide fremmes ikke ved at kooperasjonens representanter konsekvent søker å undgå det arbeide og det ansvar det påhviler enhver forhandler personlig. Voldgift skulde efter vår opfatning være den siste utvei til å løse en konflikt, og aller minst bør den benyttes i forhold mellom arbeiderne og kooperasjonen.

Overenskomsten er også på andre måter uheldig, idet den setter en liten gruppe arbeidere i en særstilling ved at den fratår de kooperative arbeidere de samme rettigheter som de øvrige organiserte arbeidere har, nemlig retten til selv å få være med å bestemme over sine egne lønns- og arbeidsvilkår. Det tar sig også svært dårlig ut å arbeide mot voldgift utad til så lenge arbeidernes organisasjoner anerkjenner denslags tvangsinnretninger innen sine egne områder.»

Forbundsstyrets bemerkning:

N. N. N.s forbundsstyre hadde tiltrådt de innsendte forslag fra de ovennevnte foreninger og foreslo for kongressen at overenskomsten blev opsagt i behørig tid.

I tilleggsdagsordenen forelå følgende:

Sekretariatet nedsatte høsten 1937 en komité til å utarbeide innstilling for fagkongressen 1938 ang. lønns- og arbeidsvilkår i arbeiderforetagender, kooperative bedrifter og arbeiderstyrte kommuner.

Komitéen har hatt følgende sammensetning: Olav Hindahl, Torbjørn Henriksen, Einar Gerhardsen, Martin Strandli, John Aae, Johs. M. P. Ødegård, Emil Torkildsen og Bjarne Borgan, sekretær.

Komitéen vil i sakens anledning uttale følgende:

Spørsmålet om lønns- og arbeidsvilkår for de arbeidere som er beskjeftiget i de foretagender som arbeiderne selv eier, eller som må sies å stå under arbeidernes ledelse og kontroll er ikke nytt i fagbevegelsens historie. Spørsmålet har særlig vært aktuelt i en rekke tilfelle overfor de kooperative bedrifter og forretninger. Allerede i 1916 førte forhandlingene frem til opprettelse av «Fellesoverenskomsten», spesielt med henblikk på å undgå at der ved kooperative virksomheter opstod konflikter. Efter å ha vært fremme i diskusjonen på kongressen også i 1923 munnet det ut i at kongressen 1927 trakk op nærmere bestemte retningslinjer for forhandlinger om tariffavtaler for arbeiderne ved N. K. L. og dennes tilknyttede bedrifter. De retningslinjer som denne kongress trakk op, kan stort sett sies fremdeles å være gjeldende.

Imidlertid skal man være oppmerksom på at det ikke bare er i forholdet til de kooperative bedrifter at dette spørsmål er brennende. Etter hvert som de organiserte arbeidere øker sin makt, overtar de også på samme tid ledelsen av og kontrollen med en rekke foretagender som tidligere stod under borgerskapets herredømme. Ikke minst gjelder dette kommunene, hvor arbeidernes maktstilling nu er en ganske annen enn hvad den var for få år tilbake. Videre skal man også være oppmerksom på at *arbeiderbevegelsen selv* med den veldige vekst den viser, forutsetter at den må sysselsette en stadig økende stab av arbeidere og funksjonærer. Gjennom presseforetagender og trykkerier og i arbeidervirksomheter ellers beskjeftiges stadig flere og flere arbeidere, hvis lønns- og arbeidsvilkår ikke kan fastsettes etter de gamle anerkjente faglige kamplinjer uten at der oppstår utålelige motsetningsforhold.

Komitéen er av den opfatning at der gjennom årene har vært mange vanskeligheter i forholdet mellom de kooperative foretagender og arbeiderne, såvel som i de øvrige foretagender som er nevnt ovenfor. Det har også til sine tider forekommet krav om å gå til åpne konflikter ved disse bedrifter. Denne mulighet eksisterer fremdeles at der kan iverksettes arbeidsstans ved disse foretagender, med den følge at det såvel økonomisk som prestisjemessig kan bety tap for arbeiderklassen som helhet.

Det er av den aller største betydning å finne frem til slike former for disse oppgjør at man undgår disse eventualiteter, samtidig som det gjelder å kunne gi disse arbeidere livsvilkår som til en viss grad anviser vei og blir rettesnor også for vilkårene innenfor de private foretagender. Men skal disse arbeiderforetagender lykkes må kravene ikke stilles slik at *de tiltak arbeiderne selv reiser, eier eller leder ikke blir konkurransedyktige*. Arbeiderklassen har den aller største interesse av at deres egne virksomheter lykkes, at de hevder sig i den almindelige konkurranse og får fastere økonomisk basis tid for tid. På den måten gis bevis for arbeidernes evne til å hevde sig, til å vise at arbeiderklassen selv har det i sin hånd til å skape fullgode tiltak til avløsning av de eksisterende private. En uforstandig optreden fra deres side som styrer disse arbeiderforetagender, eller fra de arbeideres side som er beskjeftiget der, kan komme til å ødelegge det som skulde være hensikten å skaffe bevis for.

Ut fra disse forutsetninger som her er nevnt må lønns- og arbeidsvilkårene ved disse foretagender fastsettes.

Det beste vil selvfølgelig til enhver tid være at partene gjennom frie og direkte forhandlinger finner frem til en for begge parter tjenlig løsning av tvistespørsmålene. Men da man har erfaring for at dette ikke alltid er mulig, vil det etter komitéens opfatning være nødvendig å etablere en *avgjørende instans* som alle spørsmål hvorom enighet ikke er oppnådd kan innbringes for.

For å kunne danne sig et bilde av hvordan lønns- og arbeidsvilkårene for tiden ligger an i arbeiderforetagender og enkelte arbeiderstyrte kommuner, har komitéen latt innhente materiell fra en rekke fagforbund som har medlemmer beskjeftiget i disse foretagender.

Fra følgende forbund er svar på henvendelsen innkommet til komitéen:

- Norsk Kommuneforbund.
- Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund.
- Norsk Skotøiarbeiderforbund.
- Norsk Baker- og Konditorforbund.
- Norsk Transportarbeiderforbund.
- Norsk Centralforening for Boktrykkere.
- Norsk Skog- og Landarbeiderforbund.
- Norsk Arbeidsmannsforbund.

Et utdrag av det tilsendte materiale finnes vedlagt som bilag til innstillingen.

Det viste sig imidlertid ved å gjennomgå det materiale som var innkommet at det var overmåte vanskelig å finne brukbare holdepunkter for sammenligning. I hvert fall anså komitéen det umulig å få satt op *pålitelige statistiske oversikter* på grunnlag av det foreliggende materiell. Man har derfor funnet å bli stående ved en del *stikkprøver* nærmest. Disse er altfor ufullstendige til å kunne tas som fyldestgjørende bedømmelsesgrunnlag, men gir dog et bilde av hvordan disse forhold for tiden ligger an.

Når det gjelder forholdet til de arbeiderstyrte kommuner, foreslår komitéen at man foreløbig blir stående ved de «Retningslinjer for tariffbevegelsen i arbeiderstyrte kommuner» som er utarbeidet av Arbeiderpartiets By- og Herredslag i forståelse med Landsorganisasjonen og Norsk Kommuneforbund. Disse retningslinjer vedlegges som bilag til innstillingen.

Hensikten med disse retningslinjer er at også her skal åpne konflikter undgås.

Frittstående kooperative virksomheter skal ha adgang til å tilslutte sig eller gjøre gjeldende for sig, den avtale som blir gjeldende for forholdet mellom N. K. L. og Arbeidernes faglige Landsorganisasjon.

Idet komitéen henviser til det ovenfor anførte samt til vedlagte bilag, foreslås følgende.

Retningslinjer for løsning av arbeidstvister i foretagender som kontrolleres og drives av Det norske Arbeiderparti, Arbeidernes faglige Landsorganisasjon eller foreninger eller forbund tilsluttet nogen av disse organisasjoner.

Det norske arbeiderparti og Arbeidernes faglige Landsorganisasjon er kommet overens om å fastsette følgende retningslinjer for fremgangsmåten ved løsning av arbeidstvister som måtte opstå ved bedrifter som kontrolleres eller drives av nogen av de to hovedorganisasjoner, eller av organisasjoner som står tilsluttet dem.

§ 1.

Tariffavtaler opprettes mellom vedkommende arbeiderforetagender og de interesserte forbund.

Forhandlinger skal optas senest 14 dager etter at krav er fremsatt.

Forhandlinger føres direkte mellom partene på den måte som disse bestemmer.

§ 2.

Som grunnlag for de i § 3 nevnte tariffavtaler skal gjelde: Ved almindelige arbeidsforhold skal disse være minst like gode som ved private bedrifter av samme slags på samme sted eller nærmeste sammenlignbare sted, hvor der er opprettet tariffavtaler.

Hvad lønn angår skal den ligge over den lønn som betales i sammenlignbare bedrifter, for så vidt vedkommende arbeiderforetagendes stilling er slik at dette med rimelighet kan kreves.

I tariffen inntas bestemmelse om at arbeidere og funksjonærer skal være faglig organisert i tilslutning til Arbeidernes faglige Landsorganisasjon.

§ 3.

Opnåes ikke enighet om opprettelse av nye eller revisjon av gamle tariffavtaler ved direkte forhandlinger, skal tvisten henvises til den i § 4 nevnte nevnd, som avgjør den med bindende virkning.

§ 4.

Enhver tvist som opstår i tariffperioden mellom en bedrift og dens personale, skal søkes løst ved forhandling mellom partene. Opnåes ikke enighet, henvises tvisten til nevnden som avgjør den med bindende virkning.

Dette gjelder såvel interesse-tvister, som mulige tvister om arbeidsforhold, forståelsen eller gyldigheten av opprettede tariffavtaler.

§ 5.

Til å avgjøre mulig forekommende tvister mellom arbeiderforetagendenes personale og respektive arbeiderorganisasjoner, opprettes en nevnd bestående av en formann og 4 medlemmer.

En av nevndens medlemmer opnevnes av vedkommende arbeiderforetagendes personale og 1 medlem av det forbund som er part i overenskomsten. De andre 2 medlemmer opnevnes av Landsorganisasjonens sekretariat eller Det norske Arbeiderpartis centralstyre.

Disse velger i fellesskap formannen. Opnåes ikke enighet, skal formannen utpekes av sekretariatet — centralstyret. Nevndens formann må tidligere ikke ha hatt befatning med den tvist som innbringes for nevnden.

§ 6.

Henvendelser til nevnden skal skje direkte til formannen, som skal innkalle nevnden til møte senest 14 dager etter at henvendelsen er kommet. Nevnden avgjør selv hvorledes en sak skal behandles. Partene er forpliktet til å skaffe de utredninger, opplysninger og opgaver som nevnden måtte forlange.

§ 7.

Hver av partene betaler sine egne utgifter. Utgiftene til nevndens formann fordeles med en halvdel på hver av partene.

§ 8.

Disse retningslinjer trer i kraft fra den dag Landsorganisasjonens kongress bestemmer, og gjelder inntil enten Det norske Arbeiderparti eller Arbeidernes faglige Landsorganisasjon op sier overenskomsten om retningslinjenes iverksettelse. Sådan opsigelse gis med 1 måneds varsel.

Overenskomst mellom Arbeidernes faglige Landsorganisasjon og Norges kooperative Landsforening.

§ 1.

Denne overenskomsts bestemmelser om forhandlinger om tariffavtaler omfatter Norges kooperative Landsforening og dennes datterselskaper og de N. K. L. tilsluttede lag, som fatter beslutning om å tiltre overenskomsten, og Arbeidernes faglige Landsorganisasjon og de denne tilsluttede organisasjoner.

§ 2.

Overenskomstens hensikt er ved forhandling og ved fastsettelse av grunnlag for tariffavtaler å forhindre konflikter ved de kooperative virksomheter.

§ 3.

Tariffavtaler opprettes mellom vedkommende kooperative virksomheter og de interesserte fagforbund.

Forhandlinger skal optas senest 14 dager etter at krav er fremsatt. Forhandlinger føres direkte mellom partene på sådan måte som disse bestemmer.

§ 4.

Som grunnlag for de i § 3 nevnte tariffavtaler skal gjelde:

Hvad arbeidsforholdene angår skal disse være minst like gode som ved private bedrifter av samme slags på samme sted eller nærmeste sammenlignbare sted, hvor der er opprettet tariffavtaler.

Hvad lønn angår skal den ligge over den lønn som betales i sammenlignbare bedrifter, forsåvidt den kooperative virksomhets stilling er sådan at dette med rimelighet kan kreves. I tariffen inntas bestemmelser om at arbeidere og funksjonærer skal være faglig organisert i tilslutning til Arbeidernes faglige Landsorganisasjon.

§ 5.

Opnåes ikke enighet om opprettelse av nye eller revisjon av gamle tariffavtaler ved direkte forhandlinger, skal tvisten henvises til den i § 8 nevnte nevnd, som avgjør den med bindende virkning.

§ 6.

Enhver tvist som opstår i tariffperioden mellom en bedrift og dens personale, skal søkes løst ved forhandling mellom partene. Opnåes ikke enighet, henvises tvisten til nevnden som avgjør den med bindende virkning.

§ 7.

Sympatistreiker eller lockouter skal ikke finne sted i kooperative virksomheter av hensyn til konflikter ved private bedrifter. Dette gjelder dog ikke om en kooperativ bedrift er innblandet i en konflikt ved vareutveksling, varetransport eller lignende.

§ 8.

Til å avgjøre mulig forekommende tvister mellom det fagorganiserte personale og de kooperative virksomheter opprettes en nevnd bestående av en formann og 4 medlemmer opnevnt for 2 år ad gangen. De 4 medlemmer opnevnes av A. F. L. og N. K. L. med 2 fra hver organisasjon. Disse velger formannen. Opnåes ikke enighet, skal formannen være Riksmeglingsmannen eller den han opnevner. Til medlemmer av nevnden kan ikke velges nogen som samtidig er medlem både av A. F. L.s sekretariat og styret i en kooperativ virksomhet og heller ikke personer som tidligere har hatt befatning med den tvist som innbringes for nevnden.

§ 9.

Henvendelser til nevnden skal skje direkte til formannen, som skal innkalle nevnden til møte senest 14 dager etter at en henvendelse er kommet. Nevnden avgjør selv hvorledes en sak skal behandles. Partene er forpliktet til å skaffe de utredninger, opplysninger og oppgaver som nevnden måtte forlange.

§ 10.

Hver av partene betaler sine egne utgifter i forbindelse med nevndens møter. Utgiftene til nevndens formann betales av A. F. L. og N. K. L. med en halvpart hver.

§ 11.

De samvirkelag som er nevnt i § 1 har adgang til å tiltre overenskomsten når de melder sig innen 3 — tre — måneder fra den dag overenskomsten er trådt i kraft. Nye samvirkelag kan tiltre etter hvert som de optas i N. K. L. Skjer tiltredelse utenfor disse frister, kommer overenskomsten først til anvendelse 3 måneder etter at tiltredelse er skjedd. Er vedkommende fagorganisasjon og samvirkelag enig derom, kan overenskomsten komme til anvendelse selv om samvirkelaget ennå ikke har tiltrådt overenskomsten.

N. K. L. skal holde A. F. L. underrettet om hvilke samvirkelag omfattes av overenskomsten.

§ 12.

Denne overenskomst trer ikraft fra den dag Landsorganisasjonens kongress i 1938 bestemmer. Den gjelder i kongressperioden. Etter kongressperiodens utløp kan hver av partene opsi overenskomsten med 2 måneders varsel. Foretas ikke sådan opsigelse senest 2 måneder etter at Landsorganisasjonens neste kongress er avholdt, ansees overenskomsten fornyet for neste kongressperiode, og således videre på tilsvarende måte inntil den opses av en av partene som foran anført.

Bilag til innstilling ang. lønns- og arbeidsforhold i arbeiderforetagender.

De enkelte forbunds lønninger.

NORSK SKOTØIARBEIDERFORBUND.

Forbundet har gitt følgende opplysninger til sammenligning mellom lønningene for De forenede Skofabriker, Drammen, og gjennomsnittslønningene for hele landet:

Menn:

Gjennomsnittlig timelønn, Drammen	kr. 1.26
—»— hele landet	» 1.31
Akkordfortjeneste, Drammen	» 1.84
—»— hele landet	» 1.73
Akkord- og timelønn sammenlagt gj.snitt, Drammen	» 1.65
—»— hele landet	» 1.51

Kvinner:

Gjennomsnittlig timelønn, Drammen	kr. 0.97
—»— hele landet	» 0.85
Akkordfortjeneste, Drammen	» 1.19
—»— hele landet	» 1.08
Akkord- og timelønn sammenlagt gj.snitt, Drammen	» 1.08
—»— hele landet	» 0.94

Legges her den gjennomsnittlige sammenlagte akkord- og timelønn for hele landet til grunn, skulde altså lønningene for menn ved De forenede Skofabriker ligge ca. 9,2 pct. over, og for kvinner ca. 14,9 pct. over.

Forbundet opplyser imidlertid at overenskomsten med Drammen utløper og vil bli sagt op 31. mars førstk.

NORSK BAKER- OG KONDITORFORBUND.

Forbundet har opplyst at de personlige lønninger for baker- og konditorsvenner ved Grünerløkken Aktiebakeri etter indeksreguleringen i januar er kr. 98.77 pr. uke. Samtidig er tariff lønnen ved de øvrige bakerier i Oslo kr. 85.00.

Dette viser en forskjell, dersom man legger de vanlige Oslo lønninger til grunn, av ca. 16,2 pct.

Forøvrig opplyser forbundet at det har overenskomster med en rekke kooperative selskaper og er lønningene ved disse bedrifter fra kr. 5.00 til kr. 15.00 høiere pr. uke enn ved de private bedrifter på stedet.

NORSK TRANSPORTARBEIDERFORBUND.

Dette forbund har ikke sendt tariffmateriell, men gir i en skrivelse en del opplysninger.

Forbundet har overenskomster både med arbeiderstyrte og borgerlige styrte kommuner. Lønns- og arbeidsvilkårene for de arbeidere som disse overenskomster omfatter er som for arbeiderne hos byggmestere, entreprenører, grossister m. v. Man kan altså gå ut fra at noen forskjell på de lønninger som betales av arbeiderstyrte kommuner og de som betales av borgerlig styrte er der ikke.

Derimot har forbundet overenskomster med en del bedrifter som må betraktes som arbeiderforetagender, så som Østbanernes Forbruksforening, N. K. L. og Oslo Samvirkelag m. v.

For arbeiderne ved Østbanernes Forbruksforening er lønningene for lagerarbeidere kr. 85.00 pr. uke. Ved Oslo Samvirkelag kr. 88.00 pr. uke. N. K. L. etter 3 års tjeneste kr. 88.00 pr. uke. Hos kolonialgrossister i Oslo er lønns satsen for lagerarbeidere kr. 72.00 pr. uke.

Chauffører ved Oslo Samvirkelag kr. 88.00 pr. uke. N. K. L. etter 3 års tjeneste kr. 90.00 pr. uke. Hos kolonialgrossister i Oslo kr. 75.00 pr. uke.

NORSK CENTRALFORENING FOR BOKTRYKKERE.

Forbundet opplyser m. h. t. lønningene følgende:

Når det gjelder den tariffmessige minstelønn så ligger den både i overenskomsten med Arbeiderpressens Samvirke og i overenskomsten forøvrig med firmaer utenfor Arbeidsgiverforeningen, ca. 7—10 pct. høiere enn minstelønns satsene i overenskomsten med Norsk Arbeidsgiverforening. De reelle lønninger på arbeidsplassen ligger gjennomsnittlig 7—10 pct. høiere i Arbeidertrykkeriene enn i de øvrige trykkerier.

NORGES HANDELS- OG KONTORFUNKSJONÆRERS FORBUND.

I sitt svar på henvendelsen har forbundet anført:

I Oslo ligger lønnsnivået for kooperative bedrifter i almindelighet ca. 10 pct. over det som er gjeldende for de private kjøpmenn. Imidlertid er overenskomsten med Oslo Kjøbmansforening opsagt,

og man regner med en heving av lønnsnivået svarende til stigningen i leveomkostningene, d. v. s. ca. 12 pct. Overenskomsten med N. K. L. er også opsagt. Overenskomsten med Arbeidernes Landsbank er ordnet med 8 pct. tillegg på lønssatsene for Oslobankene.

Utenom Oslo og i landdistriktene ligger overenskomstene for kooperative forretninger omtrent på samme nivå, eller også bare nogen få procent over lønningene hos private.

NORSK KOMMUNEFORBUND.

Her er satt op lønninger for 1 arbeiderstyrt kommune og 1 borgerlig styrt kommune mot hverandre, således at disse kan sammenholdes.

Notodden (A).
Ordinær lønn kr. 1.65 pr. time.
(46 timers arbeidsuke).

Kristiansund (A).
Arbeidere ved havnev. kr. 1.32 pr. t., fagarbeidere kr. 1.43 pr. time.

Halden (A).
Ordinær lønn kr. 1.52 pr. uke.

Narvik (A).
Fagarbeidere 1.65 pr. t. + 7,5 pct. dyrtidstillegg. Andre arb. 1.50 pr. t. + 7,5 pct. dyrtidstillegg.

Gjøvik (A).
Ord. lønn kr. 1.65 pr. time.

Skien (B).
Minstelønn for ord. arb. 1.37 pr. t.
Håndverkere og likestilte 1.45.
Skiftarb. ved gassverket kr. 1.55.

Ålesund (B).
Ord. lønn kr. 1.40 pr. time. Specialarb. ved havnev. 74.50 pr. uke.

Sandefjord (B).
Fagarb. under 1 år kr. 1.52½.
Fagarb. med 1 år kr. 1.68. Ikke fagarbeidere kr. 1.47.

Tromsø (B).
Håndverkere kr. 1.45 pr. time.
Ord. lønn kr. 1.35 pr. time.

Lillehammer (B).
Ordinær lønn kr. 1.31 pr. time.

Foranstående lønninger er uttatt som almindelig gjennomsnittlige lønninger for kommunale arbeidere i forskjellige virksomheter. De er også uttatt i de forskjellige distrikter i landet, men som det vil fremgå av lønningene, er det ikke mulig å finne ut hvem av de 2 grupper byer som lønner sine arbeidere best.

NORSK SKOG- OG LANDARBEIDERFORBUND.

Her er tatt med en del arbeiderstyrte kommuner. Lønningene er sammenholdt med hvad som betales av private i de samme kommuner.

Nittedal.
Kommunen:
Dagarbeide: kr. 1.10 pr. time.
Hugst: kr. 2.69 pr. kbm.

Private:
Kr. 1.00.
Kr. 2.89.*)

*) På grunn av at prisene utregnes efter 2 forskjellige systemer, kan differansen variere op og ned efter tømmerets dimensjoner.

*Søndre Land.**Private:**Kommunen:*

Hugst: kr. 3.37 pr. kbm.	Kr. 2.90.
Dagarbeide: kr. 1.00 pr. time.	Kr. 1.00.

*Drangedal.**Private:**Kommunen:*

Dagarbeide: Kr. 7.36 pr. dag.	Kr. 6. 50.
Hugst: Kr. 2.10 pr. kbm. + 8 øre pr. stokk NB!*)	Kr. 2.00 + 8 øre pr. tre.

*Sande.**Private:**Kommunen:*

Hugst: kr. 3.10 pr. kbm.	Kr. 3.10.
--------------------------	-----------

*Ogn dal.**Private:**Kommunen:*

Hugst: kr. 2.80 pr. kbm.	Kr. 2.80.
Lunning: kr. 1.13 pr. kbm.	» 1.13.
Av- og pålessing: kr. 0.60 pr. kbm.	» 0.60.
Fremkjøring: kr. 0.56 pr. km.	» 0.56.
Dagarbeide: kr. 1.00 pr. time.	» 0.85 pr. time.

*Hurum.**Private:**Kommunen:*

Hugst: kr. 2.50 pr. kbm. + 6 øre pr. stk.	Kr. 2.40 + 8 øre og 5 øre.
Dagarbeide: kr. 1.30 pr. time.	Kr. 0.85 pr. time.

*Eidskog.**Private:**Kommunen:*

Hugst: kr. 2.10 pr. kbm. + 12 øre pr. stk. for rot og 8 øre for midt- og toppstokk.	Kr. 2.40 + henholdsvis 8 øre og 5 øre.
Lunning: kr. 1.20 pr. kbm.	Kr. 1.08.
På- og avlessing: kr. 0.77 pr. kbm.	» 0.57.
Fremkjøring: kr. 0.50 pr. kbm.	» 0.53.
Dagarbeide: kr. 1.00 pr. time.	» 0.85.

*) 8 øre i tillegg pr. stokk er mere fordelaktig enn pr. tre, da det kan gå flere stokker i ett tre.

*Stor-Elvdal.**Kommunen:*

Hugst: Gran: kr. 2.70 pr. kbm. + 8 øre og 5 øre.	
Furu: kr. 2.65 pr. kbm. + 8 øre og 5 øre.	» 2.53 + 8 øre og 5 øre.
Lunning: kr. 1.15 pr. kbm.	» 1.13.
Av- og pålessing: kr. 0.60 pr. kbm.	» 0.60.
Fremkjøring: kr. 0.60 pr. km.	» 0.56.
Dagarbeide: kr. 1.00 pr. time.	» 0.85 pr. time.

*Private:**NORSK ARBEIDSMANNSFORBUND.*

Her er medtatt akkord- og timelønnssetser for en del arbeiderstyrte kommuner sammenholdt med lønningene i borgerlig styrte. Samtlige gjelder *veiarbeidsdriften*.

Som særskilt gruppe kommer til slutt en del kommunale overenskomster utenom *veiarbeidsdrift*.

Kommunens navn:	Forskudd i akkord.	Timelønn i dagarbeide.
Eidsvoll kommune (A)	kr. 1.10	kr. 1.20
Sem kommune (B)	» 1.10	» 1.10
<i>Fagarbeidere</i>		» 1.30
Ådal kommune (A)	» 0.72	» 0.92
<i>Fagarbeidere</i>		» 1.02
Asker kommune (A)	» 1.35	» 1.35
<i>Fagarbeidere</i>		» 1.55
Brønnøysund kommune (B)	» 0.90	» 0.90
<i>Fagarbeidere</i>		» 1.00
<i>Unge arbeidere</i>		» 0.80
Øvre Eiker kommune (A)		» 1.10
<i>Veivoktere</i>		» 1.15
Elverum kommune (A)		» 1.00
Flesberg kommune (B)	» 0.72	» 0.90
Nes kommune, Hedmark (A)	» 0.72	» 0.92
<i>Spesialarbeidere</i>		« 1.02
Nes kommune, Romerike (A)	« 0.85	« 1.05
<i>Spesialarbeidere</i>		» 1.15
Oppegård kommune (A)	» 1.18	» 1.35
<i>Fagarbeidere</i>		» 1.40
Ski kommune (B)	« 1.10	« 1.20
<i>Fagarbeidere</i>		» 1.30
Nesodden kommune (B)	» 1.00	» 1.25
<i>Fagarbeidere</i>		» 1.40
Åmot kommune (A)		» 1.00
Torpa kommune (B)		» 0.80
Verdal kommune (A) timelønn		» 1.00
<i>Formenn</i>		» 1.10
<i>Unge arbeidere</i>		» 0.80
<i>Fagarbeidere</i>		» 1.05

Kommunens navn:	Forskudd i akkord.	Timelønn i dagarbeide.
Vardal kommune (A)	kr.	kr. 1.00
Brandbu kommune (A)		» 0.97
Hemnes kommune (B)		« 0.95
<i>Spesialarbeidere</i>		» 1.00
Åsgårdstrand kommune (B) timelønn		» 1.10
<i>Fagarbeidere</i>		» 1.30
Haus kommune, Arna sogn (B)	» 0.90	» 1.20
Haus kommune, Osterøy sogn (B)	» 0.83	» 0.92
Nannestad kommune (B)	» 0.70	» 0.90
Rollag og Veggeli kommune (B)		» 0.97
Skedsmo kommune (A)	» 1.38	» 1.48
Klinga kommune (A) alm. arb.		» 0.96
<i>Veivoktere</i>		» 1.01
Eidanger kommune (A)	» 1.05	» 1.10

For 22 av de 25 kommuner i Telemark fylke er opprettet overenskomst med samme lønns- og arbeidsbestemmelser som gjelder for Statens vei-arbeidsdrift i Telemark.

Trondheim komm., Hyttefossen kraftanlegg (A)		
<i>Alm. arbeidere</i>	kr. 1.30	kr. 1.45
<i>Fagarbeidere</i>	» 1.30	» 1.55
Trondheim komm., Heimdalsmyren flyveplass (A)		
<i>Alm. Arbeidere</i>	» 1.13	» 1.38
<i>Fagarbeidere</i>	» 1.23	» 1.48
Drammens kommune (A)		
<i>Ekstraord. arb.</i>	» 1.25	» 1.25
Sarpsborg kommune (A)		
<i>Ekstraord. arb.</i>	» 1.45	» 1.45
Hadsel kommune (A)		
<i>Kraftverk</i>	» 0.65	ca. 1.10
Kr.sand kommune flyvepl. (B)	» 1.30	» 1.50
<i>Fagarbeidere</i>	» 1.30	» 1.60
Oslo kommune, Fornebo (A)	» 1.55	» 1.55

Arbeiderpartiets by- og herredslag.

Til
by- og herredspartiene.

Retningslinjer for tariffbevegelsen i arbeiderstyrte kommuner.

Det norske Arbeiderpartis centralstyre og Arbeidernes faglige Landsorganisasjons sekretariat har i samarbeide med Norsk Kommune-forbund vedtatt følgende retningslinjer for tariffbevegelsen innenfor de arbeiderstyrte kommuner:

1. I samsvar med fagkongressens beslutning må de arbeiderstyrte kommuner gå inn på en linje for sine tariffavtaler som letter fag-

organisasjonens arbeide i løsningsen av de hovedprinsipper som reises ved tariffrevisjonen. De arbeiderstyrte kommuner må gi sine arbeidere og tjenestemenn betryggende lønns- og arbeidsvilkår.

Fagorganisasjonen skal på sin side ta hensyn til de forpliktelser de arbeiderstyrte kommuner har til å fremme økonomiske og sociale tiltak som den samlede arbeiderklasse har interesse av.

2. I forbindelse med en tariffrevisjon må det søkes etablert et godt og tillitsfullt samarbeide mellom arbeiderrepresentantene i kommunestyret og representanter for de interesserte forbund og deres avdelinger på stedet. Allerede før kravene oppstilles, bør partene komme sammen til konferanse, så de fra første stund av er best mulig gjensidig orientert om stillingen. Under forhandlingenes gang bør der ved siden av de offisielle forhandlinger også holdes de nødvendige konferanser mellom arbeiderrepresentantene i kommunestyret og representanter fra fagorganisasjonen.
3. Så snart tariffoppsigelse er foretatt innenfor større arbeiderstyrte kommuner, skal representanter for sekretariatet, Norsk Kommuneforbund og centralstyret drøfte de retningslinjer som er aktuelle i det foreliggende tilfelle.
4. Ved opprettelse av nye tariffer følges det prinsipp at minst halvparten av dem som den nye tariffavtale skal omfatte, må være organisert. I særskilte tilfelle kan med Landsorganisasjonens godkjennelse undtagelse gjøres.
5. Organiserte lønntagere som ikke har en så stor organisasjonsprocent, at tariffavtale i henhold til punkt 4 kan forlanges opprettet, gis vanlig organisasjonsmessig forhandlingsrett når det gjelder spørsmål som knytter sig til medlemmenes lønns- og arbeidsvilkår.
6. Både fagorganisasjonen og partiet bør arbeide for å få opprettet almindelige overenskomster også for de kommunale tjenestemenn. Som et ledd i dette arbeide søkes lønns- og arbeidsbetingelsene for arbeidere og tjenestemenn gjort mest mulig ensartet.
7. I alle arbeiderstyrte kommuner fastsettes arbeids- og lønnsforholdene for det ekstraordinære arbeide som settes i gang, i samarbeide med fagorganisasjonen. Dette gjelder arbeide kommunen setter i gang for egne midler og som er opført på budgettet.

Det norske Arbeiderparti.

Oscar Torp.

Arbeiderpartiets By- og Herredslag.

Adolf Indrebø.

Bjarne Borgan.

Omar Gjesteby: De medlemmer det her gjelder og som omfattes av denne sak, føler sig satt i en særstilling i forhold til de øvrige arbeidere. Vi er selvsagt opmerksom på at en må ta visse hensyn til disse bedrifter og vi ønsker at de skal makte sin opgave og virke som en del av arbeiderbevegelsen. Men vi har høstet den erfaring at det ene ledd i arbeider-

klassens tre-enighet ikke er som det burde være. Derfor oppfatter de som er ansatt i disse bedrifter det som en urettferdighet at de settes i en særstilling. Skal det være nogen undtagelsesstilling for disse, så må det være likhet for alle disse arbeidsgrupper; i kooperasjonen som i arbeiderforetagender for øvrig, som i de arbeiderstyrte kommuner. Men vi ser at de siste holder man helt utenfor og jeg vil si at nettop der kan det ofte være nødvendig. De andre vil derfor føle sig fremdeles å være i en særstilling. Mange har inntatt det standpunkt: ingen overenskomst med N. K. L. på dette område. Men skal man ha det så må disse nevnder få en slik sammensetning at medlemmene virkelig får inntrykk av at det er saklige avgjørelser som finner sted. Det er ikke mulig for en enkelt mann å ha rede på alle disse tariff-forhold. Derfor må vi som det for øvrig senere vil bli foreslått finne frem til en annen sammensetning. Når vi har vært imot denne sak så skyldes det ikke minst det standpunkt sekretariatet har inntatt og den måte Landsorganisasjonens tillitsmenn har optrådt på. Formannen og sekretæren blev opnevnt som meglingsmenn, men de skilte sig ikke bra fra den affære. Jeg undskylder dem fordi de har for mange jern i ilden, at de ikke hadde den tid som trengtes. Vi ser også at grupper som er kommet tidligere til, ligger langt bedre an. Transportarbeiderne ligger således langt høiere enn funksjonærene. Jeg misunder ikke transportarbeiderne eller andre arbeidsgrupper deres lønninger, men det skaper lett misnøie blandt funksjonærene at man ikke tar hensyn. Jeg vil foreslå:

«Det henstilles til sekretariatet ved fremtidige tariffrevisjoner i kooperative bedrifter å føre innseende med, at der finner sted en utjevning av lønnsforholdene for de personalgrupper som er ansatt.»

Gunnar Braathen: Så vidt jeg forstod Gjesteby så kan vi regne med enighet fra de forbund det her gjelder om at vi må komme frem til en ordning som den der er foreslått. Når det gjelder de kooperative funksjonærer utover landsbygden, er forholdet det at de meget ofte er blitt benyttet som brekkestang for å få de andre funksjonærgrupper i den private handel organisert. Det har igjen skapt en viss animositet mot dem fra de som leder disse kooperative foretagender. Men nu skulde vi vel være kommet over det. Jeg har selv vært formann i et kooperativt foretagende, hvor det er over 100 arbeidere og funksjonærer. Vi hevder hos oss at lønns- og arbeidsvilkårene skal være bedre, ikke slik som det heter i innstillingen her at de skal være «minst like gode». Jeg tror med den erfaring jeg har på dette område at det skulde kunne gå an å komme frem til resultater uten å gå til denne voldgiftsnevnd. Men den kan kanskje være nødvendig av hensyn til N. K. L.s foretagender og til de store samvirkelag i byene. Jeg vil imidlertid foreslå:

«I § 4 utgår ordene: «minst like gode» med ordet «bedre.»

Alb. Raaen: Likesom det er enighet blandt arbeiderne i sin almindelighet mot voldgift, så er det også her almindelig motstand imot å få voldgift. Men det har skjedd noen forandring i det senere. Jeg har inntrykk av at det er blitt noget bedre. Vi har hatt tilfelle med kooperative foretagender hvor det har vist sig å være en fordel for oss at vi har hatt denne overenskomst og med voldgiftsnevnd. På tross av at jeg

vet at det er flertall blandt dem som er ansatt i de kooperative bedrifter mot voldgift, så har jeg i sekretariatet vært med på innstillingen. Men jeg vil samtidig ha sagt at funksjonærene i kooperasjonen ikke har misbrukt sin organisasjon. Vi må legge arbeidet an slik i disse bedrifter at arbeidere og funksjonærer føler sig sikker på behandlingsmåten. Det må ikke være slik at det ikke sitter folk fra den part det gjelder. Den ene av nevndens medlemmer bør derfor være fra vedkommende forbund som omfattes av saken, og den annen opnevnes av sekretariatet på fritt grunnlag. Jeg vil derfor foreslå en forandring i § 8 og at den får følgende ordlyd:

«Til å avgjøre mulig forekommende tvister mellom det fagorganiserte personale og de kooperative bedrifter opprettes en nevnd bestående av 1 formann og 4 medlemmer.

Av disse 4 medlemmer opnevner N. K. L. og A. F. L. hver et medlem med en funksjonstid av 2 år. De 2 andre medlemmer opnevnes med 1 medlem fra det samvirkelag eller kooperative bedrift som tvisten angår, og 1 medlem opnevnes av det forbund som er tariffpart i den tvist som behandles.

Nevndens formann opnevnes av N. K. L. og A. F. L. i fellesskap. Opnåes ikke enighet, skal formannen være Riksmeglingsmannen eller den han opnevner.

Til N. K. L.s og A. F. L.s medlemmer av nevnden kan ikke velges nogen som samtidig er medlem både av A. F. L.s sekretariat og styret i en kooperativ virksomhet, og heller ikke personer som tidligere har hatt befattning med den tvist som innbringes for nevnden.»

C. Strøm: Ved å gjennomgå dagsordenen vil man se at det fra Stavanger er reist en rekke forslag om ophevelse av denne overenskomst. Saken er behandlet meget inngående og også vært behandlet av fagforeringsstyrene. 91 pct. av de fagorganiserte i Stavanger er enig i at overenskomsten opheves. Et sånt forhold må selvsagt ha sin årsak og det bunner i den konflikt vi har hatt der. Vi kan ikke være med på den slags. Saken kom til slutt frem til tvistenevnden og vi bebreider ikke at de ikke har dømt etter overenskomsten. Hverken kooperasjonen eller Landsorganisasjonen kan bebreides, men det burde vært gjort noget for disse arbeidere som det her gjaldt, og som blev satt utenfor. Vår distriktsorganisasjon er blitt anmodet om å få ordnet denne tvist mellom to arbeidsgrupper, som slåss om plassene. Jeg vil foreslå:

«Ved innskrenkningen av arbeidsstyrken på de kooperative bedrifter grunnet rasjonalisering eller omordning av arbeidsordningen, skal der optas forhandlinger mellom de respektive organisasjoner om plassering av disse arbeidere som måtte bli ledig i kooperasjonen efter ancienniteten.»

Alfred Lindø: I almindelighet er det ikke noget å si på om man kunde få en ordning når det gjelder disse foretagender. Når det gjelder arbeiderforetagender så knyttes det som regel bestemte forutsetninger til disse. De er lagt slik an at de ikke kommer på tverke av fagorganisasjonen. Her står kooperasjonen i en særstilling, så vi får den slags forhold som man har vært inne på fra Stavanger. Kooperasjonen får stå

i en særstilling inntil den kommer på linje med andre foretagender. Fra mitt sted foreligger det et forslag fra min avdeling og det er et helt naturligt uttrykk for stillingen. Men det vil selvsagt ikke bli vedtatt, enn mindre efter den påtegning det har fått fra vårt forbundsstyre. Men jeg vil slutte mig til forslaget fra N. N. N.s avdelinger i Stavanger. Overfor dem som stiller for store krav må det gå an å bruke de lovene vi har for å hindre urimeligheter.

Efter 1/2 times kaffepause blev forhandlingene optatt og protokollen fra formiddagsmøtet referertes og godkjentes uten bemerkninger.

Rolf Olsen: Landsorganisasjonens formann uttalte i sin innledning at kooperasjonen skulde tjene som mønster for arbeidsforhold. Enig. Men det later til å være meget tilbake her. Vi hørte fra Stavanger om den «velvilje» man møter fra N. K. L. Men det gjelder ikke bare Stavanger, men også her i Oslo. Vi blev anmodet av de fagorganiserte om å opta forhandlinger med N. K. L. i anledning av at den plaserte bestillinger ved bedrifter hvor arbeiderne var uorganiserte. Man hadde tatt bestillinger vekk fra bedrifter og plasert andre steder, fordi man fikk det billigere. En slik sak tok vi som fot i hose. Den mente vi straks vilde bli ordnet. Men nei da, det gikk nok ikke. Jeg fikk til og med det svar at medlemmene forlangte at det skulde plaseres hvor det var billigst. Kan man da vente sig at de fagorganiserte skal stille sig så velvillig? Jeg mener nei. N. K. L. er inne i en utviklingsperiode som kan føre den vekk fra arbeiderklassen. Vi har til og med sett «Kooperatøren» som har angrepet arbeiderne og Regjeringen. Ledelsen i N. K. L. er slik at den formentlig mener sig sterk nok til å stå politisk nøytral, at de ikke lenger trenger de fagorganiserte. Her må vi få en forandring, for de fagorganisertes interesser er ikke tjent hermed.

Andreas Juell: Det som her foreligger er om kooperasjonen skal kunne settes i stand til å drive bedrifter som kan tjene dens medlemmers interesser. Eller om det skal være så at bedriftene bare skal være til for å tjene de alene som er ansatt i kooperasjonen. Vi som møter ved forhandlingsbordet må nødvendigvis regne økonomisk og ta hensyn til våre medlemmers interesser. Vi kan ikke gå høiere enn hvad bedriftene kan klare. Kooperasjonen er skapt av småkårsfolket og for å verne deres interesser. Det er også mange ganger søkt å få frem til diskusjon disse ømtålelige spørsmål. På kongressen i 1927 fikk jeg anledning til i hele sin bredde å fremlegge dette. Er det rimelig at det skal være langt bedre forhold der enn når man arbeider i en privat bedrift, de som vi skal konkurrere med? Vi kan ikke se at det bør være nogen større forskjell mellem de overenskomster man avslutter med kooperasjonen enn de man avslutter med andre. Ilvis vi får større utgifter dess mindre blir vår evne til å kunne regulere prisene. Og vi kan på den måte bli tvunget til selv å måtte heve prisene for å kunne klare oss. I denne forbindelse et viktig spørsmål til: Skal fagorganisasjonen gjøre det som forretningsstanden nå i mange år har forsøkt sig på, nemlig å knekke kooperasjonen? De økonomiske lover er brutale. Det er ikke noget å gjøre ved det. Man kommer heller ingen vei ved å angripe de som har ledelsen og som har søkt å få motsetningene til å møtes. Det lar sig ikke gjenføre alle de krav disse folk kommer med. Vi har heller ingen grense

opad. Nu foreslår Braathen en utvidelse, men med de fordeler som disse arbeidere allerede forut har for andre arbeidere, så gir det ikke rum for så store sprell. Vi har ikke så stor margin å løpe på her, før vi kommer helt på den gale side. Stillingen er meget alvorlig, så alvorlig at dere vil ha sett at kooperasjonen ikke har turdet gå til opprettelse av nye virksomhetsgrener. For da kan vi straks vente store krav. I innstillingen heter det bl. a. at lønnsforholdene skal fastsettes efter bedriftenes økonomiske stilling. Hvis man dermed mener at så snart det er et overskudd så skal man kunne stille krav, så vil jeg ha sagt at det er å gå for langt. Det må være en grense. Vi kan bevise at vi for enkelte grupper ligger 40—50 procent høiere enn tilsvarende grupper i private bedrifter, og det blir på den måte umulig å drive kooperative bedrifter. Hvis jeg kunde få til det at man så på disse saker ut fra de økonomiske lover som også vi er underlagt, så tror jeg sikkert at dette spørsmål vilde fortone sig anderledes enn det enkelte talere har gjort sig til talsmann for. Gjesteby kritiserte Hindahl og Evensen for deres megling sist. Vi på vår side må si at de var meget tålmodige og gikk så langt de kunde. Jeg har ikke noget imot sammensetningen av voldgiftsnevnden. Rolf Olsen kom med noget som jeg ikke kjenner til. Det skulde vel gjelde beklædningsindustrien, men jeg vet ikke hvad de har å klage over. Kooperasjonen skal være en mønsterbedrift på alle områder. Jeg er enig i det, men det er heller ingen som arbeider under tryggere vilkår enn disse arbeidere og funksjonærer. Det forhold håper jeg kan fortsette hvis man bare ikke stiller for store krav. Av de 160 000 medlemmer skulde jeg anta at de 90 000 er fagorganiserte. Vi har omkring 5 500 arbeidere og funksjonærer ansatt i kooperasjonen. Spørsmålet er om disse skal bestemme slik at de fagorganiserte og småkårsfolket for øvrig ikke skal få det rette utbytte av kooperasjonen. Det er talt om klassekamp og klasseorganisasjoner. Det er vel ingen organisasjon som mer effektivt enn kooperasjonen som kan gå inn for arbeidernes interesser slik at de lønnsforhøielser de kan opnå ikke straks blir tatt fra dem i prisforhøielser.

Ivar Lie: Det er på mange måter graverende de krav og den fremgangsmåte man benytter sig av overfor de kooperative bedrifter og samvirkelag rundt i landet. Jeg har sett at man ikke har stillet de samme krav til private forretninger som har ligget til og med vegg i vegg med en kooperativ forretning. Slike forhold må vi ikke komme op i. Vi skal ikke stille kravene så sterke at vi risikerer at de kooperative forretninger går konkurs. Det må være et visst forhold her mellom de som skal konkurrere. Skal kooperasjonen klare å være en regulator må man ikke benytte disse forretninger som brekkstang slik at det skader og ødelegger.

Fra *Rudolf Eriksen, W. Andersen, Lucie Andresen, M. Holtan, S. Bendixen, Reidar Burud, Maren Pedersen, Neimi Lagerstrøm* (Beklædningsindustrien) blev fremsatt følgende forslag:

«Overenskomstene mellem A. F. L. og N. K. L. forandres til å inneholde bestemmelser om at alle varer som omsettes av N. K. L. skal, hvis det er mulig, være utført av organiserte arbeidere Og: N. K. L.

skal ikke ha adgang til å overføre arbeide fra en organisert bedrift til bedrifter med uorganiserte arbeidere.»

H. L. Børsum foreslo til § 8:

«Til å avgjøre mulige forekomne tvister mellom fagorganisasjonen og de kooperative virksomheter om fortolkning av overenskomsten eller andre tvister, undtatt opprettelse av overenskomst eller fornyelse av tidligere overenskomst, opprettes en nevnd o. s. v. som forslaget.» § 5 utgår.

Hans Haugli foreslo:

«Kongressen gir sekretariatet i oppdrag å medvirke til at der ved lønnsforhandlinger i de mindre landkommuner søkes opprettet en overenskomst som omfatter samtlige arbeidsgrupper.

Overenskomstene skal inneholde bestemmelser som tar hensyn til de forskjellige grupperes særinteresser, spesielt når det gjelder fag- og spesialarbeidere.»

Martin Lea foreslo:

«Optar forslaget fra N. N. N.s avdelinger i Stavanger.»

Sigv. Andresen foreslo følgende:

«Protokolltilførsel:

Avtalen mellom A. F. L. og N. K. L. kan også tiltredes av de kooperative forretninger som står utenfor N. K. L. når disse ledes av organiserte arbeidere tilsluttet A. F. L.»

Strek og tidsbegrensning.

Ordstyreren: Det er fremdeles inntegnet 29 talere og dirigentene vil foreslå strek og 5 og 2 minutters taletid.

Votering: Forslaget blev vedtatt.

Witalis Andersen: Når man står overfor spørsmålet om å frata en hel del arbeidere streikeretten, så bør man også ha tillit til den annen part her som har til opgave å ta hensyn til arbeidernes lønns- og arbeidsforhold. Ledelsen av kooperasjonen og spesielt av N. K. L. er ikke de rette når det gjelder opprettelse av overenskomster. De optrer på like linje med andre arbeidsgivere. Vi har sett at de har overført opsynsarbeide til bedrifter hvor forholdene ligger dårlig an. Vi måtte tvinge N. K. L. med offentliggjørelse herav, hvis de ikke tok arbeidet vekk fra disse bedrifter. Vi hadde også en 12 dagers konflikt, hvis vesentlige årsak var N. K. L.s steilhet. Arbeide blev sendt til Nordmøre hvor man arbeidet for priser som lå til og med under de priser som betales ved hjemmearbeide. Nu har de lovet å trekke det tilbake, men det sies også samtidig at de nu har så meget opsydd at foreløbig blir det ikke noget mere arbeide derfra. Det er uriktig å ta streikeretten fra disse arbeidere.

Rolf Hofmo: I de retningslinjer som er opsatt for tariffbevegelsen i arbeiderstyrte kommuner heter det bl. a. at de arbeiderstyrte kommuner må gi sine arbeidere og tjenestemenn betryggende lønns- og

arbeidsvilkår. Fagorganisasjonen skal på sin side ta hensyn til de forpliktelser de arbeiderstyrte kommuner har til å fremme økonomiske og sociale tiltak som den samlede arbeiderklasse har interesse av. Disse retningslinjer på papiret er meget bra, forutsatt at de blev etterfulgt. Men ved de forhandlinger vi i år hadde med Kommuneforbundet var det ikke noget samsvar. Hvis man skulde ha gjennomført det som forlangtes vilde det betydd en økning av 62 procent, en økning av lønnsbudgettet fra 25 til 41 millioner kroner. Resultatet blev en generell lønnsforhøielse og et tillegg for de lavestliggende grupper og for kvinnene. Det vil være en dødslinje å følge en lignende linje som sist. Man må sørge for å se disse ting i forbindelse med hele arbeiderklassens interesser og da særlig i Oslo hvor man ligger 20—30 procent høiere enn andre arbeidere.

Torbjørn Henriksen: Jeg vilde ha satt pris på om jeg hadde kjent til at denne sak vilde bli optatt her. Men var det slik at Arbeiderpartiet i Oslo vilde ta denne sak op burde det skjedd ved en av deres tillitsmenn og ikke ved en gjest. Han talte nu som formann for det kommunale lønnsutvalg og ikke som gjest. Det resultat man fikk i Oslo var en mere rettferdig fordeling. Det var nødvendig å finne en utjevning. Når det gjelder disse retningslinjer for de arbeiderstyrte kommuner skal man også være opmerksom på at de først trådte i kraft ifjor. Det er også himmelvid forskjell på arbeiderstyrte kommuner og arbeiderforetagender.

Ordstyreren: Redaksjonskomitéen har møte nu på Landsorganisasjonens kontor.

Ambrosius Olsen: Den gang Ødegaard og jeg blev valgt til denne nevnd var vi opmerksom på at det var en meget vanskelig oppgave. Når det gikk så bra som det gjorde skyldtes det meget de to representanter som møtte fra N. K. L. De fleste tvister er løst i arbeidernes favør. Vi har sittet der som partsrepresentanter for arbeiderne for å gjøre det best mulige ut av de krav og forslag som forelå fra arbeiderne. Vi har også fått gjennomført det meste av det som har vært forlangt. Av 26 saker som har vært behandlet var det 19 overenskomster og 6 tvistesporsmål. Derav blev de 5 tvister løst i arbeidernes favør. Den eneste er den Stavanger taler om, men også der innrømmer C. Strøm at nevnden har optrådt korrekt. De arbeidere det gjaldt opnådde også her noget. Når man ikke nådde lenger ved Den kooperative Tobakksfabrikk så skyldes det spesielle forhold, som der måtte tas hensyn til. Det vilde selvsagt vært det letteste bare å opta arbeidernes krav og stå på det og således kjeke sig. Men jeg tror at den linje vi har fulgt er den rette og den som allikevel bringer resultater alle forhold tatt i betraktning. Når det gjelder spørsmålet om ophevelse av denne nevnd, så har jeg rett til å uttale mig, idet mitt hverv som medlem av denne er ophørt med denne kongress. Det sies at man må ha streikeretten. Det er dog ikke noget mål i sig selv. Det er hvad man kan opnå ved forhandlingene som teller. Det er et lite offer fra disse som blir fratatt streikeretten, når de ellers har den fordel at de skal ligge over de private. De skal være opmerksom på at det også kan komme andre tider da de nødvendigvis må ta større offer. Hvad måtte ikke de ofre som i sin tid brøitet frem organisasjonen og som ved dette arbeide har gjort

arbeids- og livsvilkårene lettere og lysere. Hvis de ser saken ut fra dette, da vil de også finne at det er ikke noget stort offer om de ikke har streikeretten.

Forslagene sendes redaksjonskomitéen.

Samtlige forslag blev nu oversendt redaksjonskomitéen.

Hilsen fra den sovjetrussiske landsorganisasjon.

Ordstyreren refererte nu et telegram fra den sovjetrussiske landsorganisasjon. I telegrammet takkes det for innbydelsen, men man beklaget at den korte tid ikke tillater at man sender nogen representant til kongressen. Kongressen overbringes de beste hilsener med håpet om at beslutningene vil gagne både den norske fagbevegelse og enheten. Telegrammet var undertegnet av generalsekretæren Schwernik.

Debatten fortsettes.

Rudolf Eriksen: Da jeg blev kooperatør trodde jeg at dens oppgave også skulde være å bedre småkårsfolkets lønns- og arbeidsforhold. Men man blir dessverre vidne til noget annet. Jeg var i Nordmøre, hvor arbeide fra Landsforeningen var overført til. Vedkommende samvirkelags bestyrer hadde tenkt å sende Landsforeningen brev om de sultelønninger som betales ved vedkommende bedrift. Da jeg kom tilbake var det ført forhandlinger med Landsforeningen, og det var fra N. K. L. benektet at de hadde noget arbeide der. Men jeg har beviser og kan opgi verksted og også vedkommende bestyrers navn. Vi mener at kooperasjonen må kunne betale iallfall de samme lønninger som andre. Men det ser unektelig ut som om de søker å finne frem til de lavestlønnede for å få det billigst. Denne overenskomst burde helst opheves, men da vi forstår at det ikke går, har vi foreslått at de skal benytte produkter fremstillet av organiserte arbeidere.

Martin Lea: Stort sett er det vel slik at de kooperative bedrifter ligger høiere. Men vi har også sett at det er tatt konflikt i et forhold hvor det sammenlagt utgjorde 7 kroner for samtlige arbeidere. Jeg anbefaler at avtalen opsies, subsidiært at man stemmer for Børsums forslag.

Johs. M. P. Ødegaard: Jeg har vært med på den foreliggende innstilling. Når man starter en kooperativ bedrift så skjer det ved arbeiderne og småbøndene, og en slik bedrift kommer straks i konflikt med de private næringsdrivende. Jeg ser denne sak således at det ikke burde være noget motsetningsforhold mellom dem som er beskjeftiget i disse og de som settes til å lede dem. Man burde se på dette ut fra den kjenngjærning at dette har vi skapt i den felles interesse og så vurdere forholdene ut fra det. Jeg vil anbefale sekretariatets innstilling.

Sigvart Andresen: Vi har en del bedrifter som står utenfor N. K. L. og som ledes av organiserte arbeidere, og de bør også ha adgang til å slutte sig til denne avtale. Vi har således Østbanenes Forbruksforening. Det står at man skal ha adgang til å slutte sig til, men sett i relasjon til andre paragrafer kan det være tvil herom, og jeg har derfor stillet mitt forslag til protokolltilførsel, så det ikke skal være nogen tvil til

stede. Kravene som stilles kan bli slike at det virker ødeleggende for kooperasjonen. Tendensen i så måte har vært til stede. Jeg er enig i at kooperasjonen bør benytte arbeide og produkter fra organiserte bedrifter.

Armand Stang: Det skulde ikke være nødvendig overfor denne forsamling å fastslå at man overfor arbeiderstyrte kommuner må gjøre gjeldende andre fremgangslinjer enn overfor borgerlig styrte. Vi bør ikke der benytte akkurat de samme maktmidler. Jeg hadde ikke ventet at Hofmo hadde tatt op de krav kommunearbeiderne i Oslo stillet og som gikk ut på 62 procent. Det er fremstillet som om kommunearbeiderne i Oslo står i en særstilling. Mange grupper står riktignok over de private, men vi har også de som ligger under. Det er iallfall ingen grunn til å sette arbeidergruppe op mot arbeidergruppe.

Jørgen Jacobsen: Man får inntrykk av at de organiserte arbeidere er de som vil bekjempe og undergrave kooperasjonen. De som har deltatt en del i den kooperative virksomhet vet at man må ta hensyn til det økonomiske liv. Man må være varsom her. Man må se på disse kooperative bedrifter som noget av sig selv.

H. L. Børsum: Jeg går ut fra at det er mange her som står i en dobbeltstilling og både er kooperativt og faglig organisert. Det er da beklagelig at vi ikke kan bli enige med oss selv. Fra samtlige våre avdelinger i Stavanger er det innsendt forslag om ophevelse av avtalen. I tidligere avtaler var det ikke slik at om det ikke opnåddes enighet så skulde den uten videre til voldgift. Men når det nu skal trekkes strengere bestemmelser så vil det ikke bli noget lettere dermed. Hvis vi skal ha denne avtale må vi få bort § 5 og få forandret § 8. Jeg tror vi lettere vil komme til resultater ved forhandlinger.

Hans Haugli: Med hensyn til tariffavtalene i arbeiderstyrte kommuner har jeg foreslått at kongressen gir sekretariatet i oppdrag å medvirke til at der ved lønnsforhandlinger i de mindre landskommuner søkes opprettet en overenskomst som omfatter alle arbeidsgrupper. Overenskomsten skal inneholde bestemmelser som tar hensyn til de forskjellige grupperes særinteresser, spesielt når det gjelder fag- og spesialarbeidere. Det er ofte slik at vi i de mindre kommuner bare har det arbeide som igangsettes til bekjempelse av arbeidsledigheten, og her møter vi på flere forbund. Sekretariatet må kunne finne frem til en ordning her.

Kristofer Jakopsen: Jeg er enig i at overenskomsten revideres, fordi det er mangler ved den. Vi må gardere oss for slike forhold som de vi kom op i ved konflikten i «Arbeidet»; selv om denne konflikt ikke akkurat er analog med det vi nu behandler. Men vi må skape slike organer at vi ikke kommer op i den slags forhold i kooperative bedrifter og arbeiderforetagender. Jeg er enig i C. Strøms forslag. Det var fra Rolf Olsens side talt om vrangvilligheten i N. K. L.s ledelse. Hvis det er slik så må de fagorganiserte kooperatører sørge for å få bragt det forhold til opphør.

Karl Tømmeraas: Det spørsmål som foreligger er å fastsette bestemte regler for forbindelsen mellem kooperasjonen og dens arbeidere og funksjonærer. Før man imidlertid fastsetter bestemmelsen stiller man sig ganske naturlig det spørsmål: hvad er årsaken til gnidningene.

Juel sa at kooperasjonen var bygget op av småkårsfolket. Men forholdet er at småkårsfolket systematisk er satt utenfor og at kooperasjonen er blitt politisk nøytral. Det betyr igjen konsentrasjon av privatkapitalismen. Jeg er enig med Raaen og Gjesteby og stemmer for deres forslag. Det er sørgelig men sant at de organiserte som sitter som ledere av de kooperative bedrifter er de verste å komme til enighet med. Selvsagt har fagorganisasjonen sin begrensning når det gjelder å stille krav, men jeg vil si til disse kooperative ledere: legg arbeidsgivermanerene vekk. Legg heller kortene på bordet for folkene, da vil nok ingen organiserte være med på å ødelegge kooperasjonen. (Bifall.)

Møtet hevet klokken 15.15.

Formiddagsmøtet fredag 27. mai.

Møtet satt kl. 9. Dirigenter: T. Henriksen og B. Berentsen.

Referent: Alfr. Skar.

Protokollen fra gårsdagens møte blev oplest og vedtatt.

«Brødre til sol og til frihet» blev sunget unisont.

Fortsatt behandling av dagsordenens punkt 10.

Kampen mot krig og fascisme.

Fra redaksjonskomitéen forelå sådan innstilling:

Sekretariatets innstilling, punkt I.

Ad forslag fra Ing. Milde, Bergen, om bevilgning av kr. 500 000.00.

Redaksjonskomitéen opprettholder sekretariatets innstilling om bevilgning av kr. 100 000.00. Såfremt et større beløp skal bevilges, blir dette å utligne som ekstrakontingent.

Ad forslag fra Rudolf Eriksen om kjøpeboikott av tyske, japanske og italienske varer.

Redaksjonskomitéen foreslår forslaget oversendt til sekretariatet for å behandles i samforståelse med forbundene og de skandinaviske og internasjonale forbindelser.

Ad forslag fra Elias Volan om økede bevilgninger til utbygging av landets kommunikasjoner, bureising og utvidelse av bedriftslivet.

Foreslås oversendt sekretariatet, idet kongressen gir forslaget sin prinsipielle tilslutning.

Ad sekretariatets innstilling, punkt II.

Redaksjonskomitéen optar sekretariatets tilleggsforslag punkt II, sålydende:

«I erkjennelse av at internasjonal faglig samling er av den største

betydning i kampen mot krig og fascisme og for fred og frihet, vil Landsorganisasjonen yde sin medvirken til at den russiske og andre landsorganisasjoner som ennå står utenfor Den faglige Internasjonale, blir optatt i denne på grunnlag av de statutter som er vedtatt og de retningslinjer som er trukket op for dens virksomhet.»

Sørums oprettholder sitt forslag, sålydende:

«Landsorganisasjonen ser i virkeliggjørelsen av den internasjonale faglige enhet det viktigste middel til effektiv kamp mot fascismen og krigen, og vil derfor fortsette arbeidet for den russiske landsorganisasjons optagelse i I. F. C.»

Ad sekretariatets innstilling, punkt III.

Redaksjonskomitéen foreslår at siste punktum i første avsnitt får følgende ordlyd:

«Den må med støtte av fagbevegelsen videreføres og forsterkes og byrdene fordeles efter de forskjellige befolkningslags økonomiske bæreevne.»

Sørums optar sitt forlag, sålydende:

«En aktiv og positiv krisepolitikk har vist sig som et meget effektivt middel i kampen mot fascismen. Denne må derfor videreføres og forsterkes og med støtte i fagbevegelsen føres slik at byrdene for småkårsfolket lettes og rikfolket blir sterkere beskattet.»

Ad sekretariatets innstilling, punkt IV.

Under dette avsnitt har Kristian Mugaas optatt følgende forslag:

«Kongressen opfordrer de 2 arbeiderpartier, under Landsorganisasjonens ledelse, å ta op til fornyet behandling spørsmålet om organisatorisk samling av den politiske arbeiderbevegelse i Norge.»

Redaksjonskomitéen oprettholder sekretariatets innstilling og foreslår Mugaas forslag oversendt sekretariatet, idet kongressen uttaler at Landsorganisasjonen medvirker til samling på grunnlag av det vedtak som er gjort på Arbeiderpartiets landsmøte i 1936.

Sørums optar følgende forslag:

«En absolutt forutsetning for at arbeiderklassen kan hevde sig og løse sine oppgaver og slå alle reaksjonære fascistiske anslag tilbake, er ubrytelig samhold og solidaritet.

Kongressen vil derfor rette en mest inntrengende oppfordring til alle lønns-mottagere om å slutte op om Arbeidernes faglige Landsorganisa-

sjon som på det faglige område er den store fellesnevneren. Den politiske samling i vårt land er av den største betydning for fagorganisasjonens daglige arbeide og ikke minst i kampen mot krig og fascisme. Kongressen ser i de erklæringer som er avgitt i de forhandlinger som blev ført mellem Det norske Arbeiderparti og Norges kommunistiske Parti et brukelig grunnlag for fortsatte forhandlinger for å skape det enhetlige marxistiske arbeiderparti, som den norske arbeiderklasse behøver. Opgaven må være:

Samling i en fagorganisasjon og ett arbeiderparti. Landsorganisasjonen tar initiativ til å føre partiene sammen til nye forhandlinger.»

Ad forslag fra Øistein Marthinsen, sålydende:

«Kongressen nedsetter et utvalg på 5 medlemmer som får i oppdrag å utrede spørsmålet om arbeidsmuligheter for de politiske flyktninger.» Forslaget oversendes sekretariatet.

Dirigenten, Oscar Torp: Da den almindelige debatt er avsluttet, må det være tilstrekkelig at en representant for komitéens flertall og mindretall får ordet. Dirigentene foreslår det.

Rudolf Eriksen: Jeg vil gjerne ha ordet, idet redaksjonskomitéen har skåret bort den viktigste del av mitt forslag.

Strømsvaag, Oslo, foreslo 2 timers debatt på redaksjonskomitéens innstilling.

Votering: Dirigentenes forslag blev vedtatt med stort flertall.

Martin Tranmæl, redaksjonskomitéens formann: Annen del av Eriksens forslag er falt ut ved en teknisk feil — det var jo helg igår. Det vil allikevel bli redegjort tilstrekkelig utførlig for hans standpunkt. — Efter den votering som nettop er falt, finner jeg det vilde være illojalt å rulle op sakens realitet på ny. Jeg vil derfor bare redegjøre for selve innstillingen og klarlegge voteringsgrunnlaget. Om punkt I i sekretariatets forslag, inntatt på side 18 i tilleggsdagsordenen, er det ingen dissens i sakens realitet. Bare om beløpets størrelse er det stillet avvikende forslag. Sekretariatet, med tilslutning av komitéen, foreslår bevilget 100 000 kroner, uten ekstraordinære utligninger. Ved siden herav kjenner vi til at de fleste større forbund har henstillet til sine medlemmer å yde 50 øre til Spaniahjelpen. Det vil utgjøre ca. 150 000 kroner. Og det ligger i sekretariatets og komitéens innstilling at vi skal fortsette på samme linje som før med støtten til Spania. Komitéen har derfor funnet å burde bli stående ved 100 000 kroner som bevilgning fra kongressen. Blir det besluttet 500 000 kroner eller mer må det foretas ekstrautligning. Vi kan ikke bunnskrape kassen. — Det vil sikkert snart bli spørsmål om nye hundretusener, og både sekretariatet og forbundene har alltid stillet sig velvillig overfor Spaniakomitéens anmodninger om støtte, det kan Raaen bevidne. Komitéen er derfor enstemmig om å holde fast ved 100 000 kroner.

Når det gjelder punkt II er det ingen uenighet om det trykte forslag. Men det er her på kongressen fremsatt et tilleggssforslag. Dette forslag tiltredes av komitéen, undtatt Sørum, som optar et avvikende forslag. Forskjellen mellom disse to forslag ligger i siste linje. Komitéens flertall vil at arbeidet skal fortsette på det grunnlag å få med i Internasjonalen alle de som nu står utenfor, men det er klart at enhver tilslutning må skje på grunnlag av Intern. statutter, retningslinjer og beslutninger. Londonkongressens vedtak er satt ut av kraft. Vi må se frem til kongressen neste år i Praha. Optagelsen kan bare skje på grunnlag av Internasjonale beslutninger. Får vi en debatt om forhåndsbetingelser, vil den ødelegge det hele. Bli russerne med, vil alle hensyn bli tatt som er nødvendige og ønskelige. Det er nødvendig her å ha klare og enkle linjer. Videre foreligger det et forslag fra Rudolf Eriksen om kjøpeboikott. Redaksjonskomitéen foreslår dette forslag oversendt sekretariatet, til behandling i forståelse med forbundene og våre skandinaviske og internasjonale forbindelser. — Enhver må ellers, som det er sagt her, bruke sin kjøpekraft til først og fremst å kjøre norske varer og kooperative varer. En boikott av japanske varer vil også være på linje med de nordiske og internasjonale organisasjoners standpunkt. — Det forslag Volan har fremsatt foreslås oversendt sekretariatet med kongressens prinsipielle tilslutning.

Om punkt III er det dissens. Sekretariatets forslag opprettholdes av komitéen med undtagelse av Sørum. Dog foreslår redaksjonskomitéen en endring i siste punktums ordlyd. En skal være opmerksom på at som stillingen er i Stortinget, står vår regjering ofte i en tvangssituasjon. Skal vi få de bevilgninger til kriseforanstaltninger vi må ha, er vi også nødt til å gå med på dekningsmåten, selv om den ikke alltid er slik vi ønsker den. Her vil Sørum ha vedtatt de slagord kommunistpartiet benyttet under siste stortingsvalgkamp, og følger her partipolitiske hensikter som bør ligge utenfor kongressens resonnemang.

Ved punkt IV, classesamlingen, opprettholder komitéens flertall sekretariatets forslag, som dekker partiets opfatning i denne sak. Mindretallet, Sørum, optar kommunistpartiets standpunkt her på kongressen. Men hvordan kan kongressen uttale sig om hvad som er et brukbart samlingsgrunnlag? De forhandlinger som blev ført ifjor resulterte i det gamle enhetsfrontforslag, istedenfor samling. Forslaget fra Mugaas, foreslås oversendt sekretariatet, idet kongressen uttaler at Landsorganisasjonen må medvirke til samling på grunnlag av partilandsmøtets vedtak i 1936. Det forutsettes at her skal Landsorganisasjonen, som i 1926, være med. I 1926 tok Landsorganisasjonen initiativet til samling. Det blev foreslått forhandlinger mellom de 3 arbeiderpartier, men det førte ikke fram, idet N. K. P. ikke vilde være med. Derefter blev de to partiene enige om å opta forhandlinger under Landsorganisasjonens medvirkning. Disse tre organisasjoner tilrettela grunnlaget for samlingskongressen i jan. 1927. Det er nødvendig at kongressen sier fra om at samlingen må skje på grunnlag av landsmøtevedtaket i 1936 og som kommunistpartiet til å begynne med ifjor, godtok. Kommer en først sammen til reelle forhandlinger kan alle spørsmål løses. Kongressen bør gi sekretariatet dette oppdrag. Endelig er det første punkt i

Eriksens forslag som i realiteten gjelder nøytralitetsforanstaltningene, omhandlet i sekretariatets innstilling punkt 3, annet ledd. Hele komitéen er med sekretariatet enig i å støtte de nøytralitetsforanstaltninger som er truffet, på disse premisser. Men Eriksen bør ved voteringen få anledning til å opta sitt forslag istedenfor det. Det bør nu ikke herske nogen tvil om realiteten i de spørsmål vi skal ta stilling til.

Halvor Sjørum: Når det gjelder punkt II vil redaksjonskomitéens flertall at vi skal uttale oss om grunnlaget for det fortsatte arbeide for russernes optagelse i I. F. C. Jeg mener at hvis kongressen skal uttale sig om dette, må den si: på grunnlag av forhandlingene i Moskva, og som forhandlerne var enige i. Hvis vi skal uttale oss må vi støtte den fløi i I. F. C. som arbeider for russernes optagelse. Men flertallets uttalelse kan opfattes som en støtte til mostanderne av russernes optagelse, og en svekkelse av arbeidet for enheten. Efter representantskapets beslutning er det ingen grunn for oss til å slå fast at optagelsen av russerne må skje på I. F. C.s grunn. Vi burde bare uttale oss for enheten, uten å snakke om grunnlaget.

Når det gjelder punkt III i redaksjonskomitéens innstilling er det bare den forskjell at flertallet uttaler at byrdene må fordeles efter de forskjellige befolkningslags bæreevne, men jeg vil uttrykke det: «og rikfolket blir sterkere beskattet —.» Og dette er ikke bare et slagsord, det gjelder her spørsmålet om å erobre mellemlagene i folket. Vi ser hvordan Folkefronten i Frankrike fører kampen mot de «200 familier». Også her kan vi komme op i det forhold at vi støtter mellemlagene i fra oss fordi vi ikke tilstrekkelig har klarlagt at vi vil flytte skattebyrdene over på de rike. Vi må stille problemene slik at vi kan få nye lag av mellemklassen på vår side, skal vi kunne fortsette fremrykningen. Derfor må vi heller ikke gå for langt i diplomatsproget.

Ad punkt IV. Når kongressen først skal uttale sig må det skje positivt. Det er sagt her at det er så lite som skiller, men skulde ikke da kongressen kunne si: Nu skal vi ha forhandlinger. Flertallet stiller sig ekstremt på en bestemt linje, avvisningslinjen. Jeg vil ikke si at flertallets forslag er verre enn ingenting, men at det er ikke mere enn ingenting. Mitt forslag gir uttrykk for de faktiske forhold og er et mere positivt bidrag til virkelig å få forhandlinger i gang.

Kongressen gikk derpå til votering, efter at en anmodning fra Rudolf Eriksen om 5 minutter til å redegjøre for sitt forslag var avslått mot få stemmer.

Det blev besluttet punktvis votering på grunnlag av sekretariatets innstilling i tilleggslagsordenen.

Punkt I. Enstemmig vedtatt. Bevilgningens størrelse: 100 000 kroner vedtatt med stort flertall.

Punkt II. Den trykte del blev enstemmig vedtatt. Redaksjonskomitéens tillegg blev vedtatt med stort flertall. Mindretallet stemte for Sjørums dissens.

Punkt III. Første del, undtatt siste punktum, blev vedtatt enstemmig. Redaksjonskomitéens tillegg blev vedtatt med stort flertall. Mindretallet stemte for Sjørums dissens.

Annet avsnitt blev vedtatt mot 5—6 stemmer som blev avgitt for Rudolf Eriksens forslag.

Volans forslag: Redaksjonskomitéens innstilling blev enstemmig vedtatt.

Sekretariatets forslag punkt IV: Redaksjonskomitéens flertalls innstilling blev vedtatt med overveldende flertall. Mindretallet stemte for Sørums forslag.

Mugaas' forslag: Redaksjonskomitéens innstilling vedtatt mot 1 stemme.

Øystein Marthinsens forslag: Redaksjonskomitéens innstilling blev enstemmig vedtatt.

Hermed var dagsordenens punkt 10 ferdigbehandlet.

Fortsatt debatt om

dagsordenens punkt 4, punkt C, overenskomst mellem N. K. L. og A. F. L.

Jul. Kvale: Forholdene i de kooperative fortagender er ikke alle steder som de burde være, som et redskap i arbeiderklassens kamp. Og det er et forhold kongressen deltagere må ta op i avdelingene på sine hjemsteder, og få en tilfredsstillende sammensetning av ledelsen. Når det gjelder spørsmålet om forholdene til de arbeiderstyrte kommuner kjørte Rolf Hofmo igår op med de krav kommunearbeiderne i Oslo har reist. Det høres kanskje fryktelig ut med et krav som betyr 16 millioner i tillegg, men den måten Hofmo la dette frem på, var et forsøk på å slå en kile mellom kommunearbeiderne og de andre arbeiderne. Jeg vil protestere mot en slik fremgangsmåte. Kommuneforbundet har heller ingen grunn til å hovere over de krav som blev fremsatt under forhandlingene ifjor, disse kravene var bare halvferdige da de blev fremlagt. Det Torbjørn Henriksen serverte her igår var bare snakk. Det foreliggende forslag er jeg enig i. Den lærdom må vi ha fått efter vårens tariffoppgjør at slikt må ikke gjenta sig. Det er meningsløst at to grener av arbeiderbevegelsen skal stå på hver sin side og slå i bordet til hverandre. Slikt går ikke om vi skal kunne overta samfundsmakten. Arbeiderne og funksjonærene må innstille sig ganske anderledes. Jo mere innflytelse, desto større krav om ansvar stilles det til arbeiderklassen.

A. E. Gundersen: Jeg kan ikke være med på den uttalelse sekretariatet og komitéen innbyr oss til å fatte. Vi hadde tidligere en avtale med N. K. L. om tvungen voldgift, i den senere tid har vi hatt en ny avtale og jeg synes det er rart at vi nu skal gå tilbake til voldgiften. Jeg er prinsipielt av den opfatning at ved kooperative bedrifter og i de arbeiderstyrte kommuner skal det ikke være konflikter. Og her har medlemmenes skolering meget å si. Den foreliggende innstilling er ikke omsendt på forhånd, den er født i dølgsmål, de interesserte arbeidere har ikke sett innstillingen. Det vil derfor sikkert bli en sterk opinion om dette blir vedtatt her. Jeg er klar over at kongressen kommer til å vedta forslaget, men om ikke mange år må saken tas op til ny behandling. Det lønner sig ikke å bruke tvangsmidler, det er mye bedre å for-

handle sig fram til et resultat. Særlig i den nedgangstid som vi må forutse, med krav om lønnsreduksjoner. Skylden for friksjonene ligger både hos forbundenes ledelse og hos kooperasjonen. Forbundsledelsene må la være å understøtte medlemmenes krav når de er urimelige. Jeg må si at jeg kan ikke forstå at sekretariatet legger fram dette forslag uten å ha forelagt det for de interesserte arbeidere. Både jeg og de øvrige representanter fra mitt forbund vil stemme imot forslaget.

Rasmus Rasmussen: Jeg kan forstå bakgrunnen hvorfor sekretariatets forslag foreligger, og sett i sammenheng med Hindahls foredrag er det en bestemt linje i forslaget, som videreført munner ut i retten til statsinngrep i konfliktsforhold. Mitt forbund fikk en liten prøve på «frivillig» voldgift ifjor. Det gjaldt melken, som sies å være bra som motgift. Men resultatet var bare så som så. Jeg vil derfor advare mot at vi gir oss inn på voldgiftslinjen i kooperasjonen. Det er nemlig en linje som kan føres videre. Vårt forbund er ikke imot en avtale med N. K. L. Men en må ikke gjøre avtalen ensidig, til fordel for bedriftene. Her er det snakket om å «ofre». De fleste av deltagerne her er så gamle organisasjonsfolk at de kjenner noget til å ofre. En kan ikke sove på disse ofrene. Derfor må vi forkaste voldgiftsforslaget. Her er det snakket om kooperasjonens tålmodighet. Men vi som har hatt en del forhandlinger med N. K. L. må heller forbauses over vår tålmodighet. Det var bra om ledelsen i N. K. L. viste mere frisinn under forhandlingene. Jeg advarer mot Raaens og organisasjonskomitéens forslag.

Jens Teigen: Spørsmålet her gjelder ikke bare de kooperative bedrifter, men også alle andre arbeiderforetagender og de arbeiderstyrte kommuner. Vi har holdt på med dette meget lenge, og vi har drevet den elementære agitasjon at det som bedriftene kaster av sig, skal folkene ha. Og det er vanskelig å hevde noget annet. Det må også gjøre nogen forskjell at det her gjelder arbeidernes egne fortagender. De kooperative bedrifter er bygget op av det arbeidende folk for å prøve å gjøre pengene sine drøiere. Og ved å starte fabrikker, få innblikk i fabrikantenes virksomhet. Det er fellesskapets interesser som her er kommet til uttrykk. Det som ikke medgår til utgiftene blir fellesskapets eiendom og brukes i fellesskapets interesse. Tømmeråas sa igår: La oss få korta på bordet. Men nu er det så i kortspill at når en får kikke i andres kort blir en lett forvirret, og når Tømmerås får kikke kooperasjonen i kortene blir han forstyrret. Det samme er tilfelle med alle andre arbeiderforetagender. De er ikke startet for å skaffe de som arbeider der vesentlig bedre arbeidsvilkår enn hos de private, men for å skaffe f. eks. organisasjonen billigere trykksaker o. s. v. Det må vises solidaritet ved slike foretagender og tas hensyn til arbeiderklassens fellesinteresser. Her er nevnt striden ved Nordkronen i Stavanger. Den striden dreiet sig ikke om organisasjon og avtale eller ikke, men hvem av de organiserte chauffører skulde ha kjøringen. Splittelsen var blandt transportarbeiderne i Stavanger. Tømmerås var i lange tider og inntil for få år siden medlem av kooperasjonens ledelse, bl. a. av representantskapet. Men i den tiden hørte jeg aldri annet enn det som var vel og bra fra Tømmeråas. Han sa ellers at kooperasjonen nu bestod av bønder og middelklassefolk. Men senere i sitt innlegg sa han at fagforenings-

folkene i kooperasjonens ledelse var de verste kranglefantene. Begge deler kan ikke være riktig. Er det riktig at vi er kranglefanter? Jeg tror det kan sies at vi kunde vært verre. Vi har meget bedre tariffer ved de kooperative fortagender enn hos de private. Kranglevorenheten har vel vært litt på den andre siden også. Nu snakkes det om faren ved voldgift. Men det må da være forskjell på voldgift i sin almindelighet og her. Her beholder arbeiderne sin streikerett og sin frihet, men spørsmålet er om de skal kunne tvinge sig fram til mere enn bedre vilkår enn hos de private. Det kan da ikke være nogen fare ved voldgiften. En skal også huske på en 10—20 kroner mere i måneden for de ca. 5 000 som er ansatt ved kooperasjonen, betyr omlag 1 mill. kroner i året. Penger vi gjerne skulde ha for å sette i nye fabrikker. Det kommer stadig til uttrykk under tarifforhandlingene ved de private bedrifter, hvor livande redde de er for at de kooperative bedrifter skal gå. Kunde vi utvide med en ny bedrift for hvert år, vilde det styrke arbeiderklassens stilling overordentlig meget. Det er ikke meningen å gjøre nogen urett, men å skape den solidaritet som alltid må vises. Jeg ber kongressen se på denne sak som en klassesak, og medvirke til at vi under maktovertagelsen i samfundet ikke blir slått tilbake i det økonomiske liv. Når vi skal overta samfundsmakten må vi ha kyndige folk. Den kapital vi samler brukes i fellesskapets og klassens tjeneste, og vi forvalter pengene på hederlig vis.

Flood-Engbretsen: Det må være noget galt fatt, når det kan draes fram slike eksempler som de representantene fra Beklædningsarbeiderforbundet kom med igår. I § 11 i forslaget til avtale med N. K. L. står det at samvirkelagene *har adgang til* å tiltre overenskomsten. Det bør stå: *Skal tiltre*. Vi har ute i distriktene stadig vanskeligheter med å få samvirkelagenes betjening organisert, og når vi nu skal få en avtale, burde samtlige Landsforeningens lag komme inn under avtalen. Vi må rydde vekk de vanskeligheter og den misstemning som er til stede. Jeg tror at kritikken mot Landsforeningens ledelse er mindre berettiget enn kritikken mot de enkelte samvirkelags ledelse. Vi bør få vekk dette misforholdet ved § 11.

Erling Olsen, Oslo: Dette har utviklet sig til en debatt om kooperasjonen, og forholdene ved de arbeiderstyrte kommuner er blitt lite påaktet. Men det siste er ikke det minst viktige. Jeg oppfattet Hofmo slik at han ikke hadde noget å innvende mot de retningslinjer som er foreslått. Jeg forstår da ikke hvorfor han fant det nødvendig å ripe op i en tariffrevisjon ved Oslo kommune som har funnet sted. Ved alle tariffrevisjoner kan det forekomme visse friksjoner. Det kan i tariffperioden ha foregått visse forskyvninger ved de private bedrifter og i forholdene i de borgerlig styrte kommuner. Her må vi også være opmerksom på den premiering av funksjonærene som de borgerlige kommuner opererer med for å hindre at tjenestemennene slutter sig til organisasjonen. Vi har eksempler på det fra Aker, hvor det kan synes at funksjonærene har strålende vilkår, hvis en ikke husker på i hvilken grad Aker har vanskjøttet sine sociale opgaver. Hvis partene kan lære å forstå hverandre, er de foreslåtte retningslinjer riktige. Jeg vil særlig understreke betydningen av punkt 6 i forslaget fra Arbeiderpartiets By- og Herredslag,

om å gjøre lønns- og arbeidsforholdene mest mulig ensartet. På dette område kan systemet med alderstillegg virke urettferdig, idet det går utover de faste fagarbeidere som arbeider på daglønn. Disse ting bør optas til revisjon.

Sverre Lindegaard, Oslo: Det er bra at kooperasjonen kan gi sine arbeidere bedre lønns- og arbeidsforhold enn de private. Men jeg er enig med de talere som har hevdet at kravene må ikke stilles slik at en ødelegger foretagendet. Disse foretagender må kunne utvide sig og gå fram. Vi har en parallell fra Boligproduksjonen i Oslo. Det viste sig at dette foretagende hadde en del arbeidere som trodde at de kunde kreve hvad som helst uten å yde det nødvendige. Først ifjor kunde Boligproduksjonen renske ut de som trodde de kunde opføre sig som på et gamlehjem. Nu går foretagendet stadig frem, efter at det har lykkedes å få en hel del av de beste, dyktigste og mest edruelige bygningsarbeidere til å bli stående ved bedriften. Når det gjelder kooperasjonen har vi gjort den erfaring at den ikke pleier det nødvendige samarbeide med organisasjonen når kooperasjonen skal ha arbeide utført. Vi har sagt fra om det, og de erklærte sig enige, men har fremdeles ingen ting gjort for å undersøke om det var organiserte folk som utførte deres arbeide. Nu er Boligproduksjonen kommet så langt at den kan påta sig alle grener av byggevirksomhet, og en bør da kunne få samarbeide med N. K. L. om å utføre det arbeide Landsforeningen skal ha gjort. Jeg er tilfreds med at dette også blir påpekt i innstillingen. Jeg tror for øvrig det er riktigst å få direkte forhandlinger, og ved et godt opplysningsarbeide vil en kunne opnå enighet uten at det behøver å bli konflikter.

Ole Andersen: Når jeg har hørt på debatten og sett de fremlagte forslag har jeg kommet til å tenke på det gamle ordtaket om at hver må feie for sin dør. Og vi i fagorganisasjonen må feie for vår dør. Lønningene i de kooperative foretagender er bedre enn hos de private, og jeg tror det hadde vært heldig om det i forslaget ikke hadde stått «minst like høi». Det er snakket om Stavanger hvorfra det er oplyst at 91 pct. av de fagorganiserte er medlemmer av kooperasjonen. Jeg synes det er bra at de fagorganiserte holder sig så vidt fremme. Forstår vi egentlig hvad økonomi er? Nei, det er smått bevendt med det. Vi lar våre penger gå til den første og beste kremmer, som bekjemper oss efter beste evne. Formuene skapes på handelens område. Hvad vilde det ikke bety om fagorganisasjonens over 300 000 medlemmer virkelig sluttet op om kooperasjonen. Det er ofte nedslående å se hvor liten tilslutning kooperasjonen har blandt de fagorganiserte. Jeg vil anbefale det forslag som foreligger fra sekretariatet og redaksjonskomitéen. Det er sagt at vi vil komme tilbake til spørsmålet om denne voldgiften. Jeg har imidlertid den tro til arbeiderne ved de kooperative foretagender at de tar sig denne debatt ad notam.

Hans Fladby, Oslo: Det gleder mig at her er flere som er i samme bås som jeg. Men når det gjelder forhandlinger med N. K. L. er jeg senior og jeg har vært med å ta mange hårde nappetak med samvirke-lagene og N. K. L. Det er på tidligere kongresser og i sekretariatet sagt at det er jeg og Transportarbeiderforbundet som er så umulige. Det gleder mig at flere nu har fått forståelsen av hvordan forholdene har

vært innenfor kooperasjonen. Vi i Transportarbeiderforbundet har nu sluttet med å ta dette inn for kongressen, vi skjeller dem heller huden full under forhandlingene, det er for kostbart å dra slikt frem på kongressen. Det har vært en del ubehageligheter også i den senere tid, især har bestyrerne og styrene omkring i samvirkelegene vært vriene og vi har det inntrykk at N. K. L. har hatt vanskelig for å sette disse bestyrere på plass. Nu er det en bestyrer i Skien som har forsøkt sig på å trakassere de organiserte transportarbeidere, og jeg henstiller til Juul og Teigen å sette denne mann på plass. Han vil ikke undertegne nogen overenskomst med oss. Det er ikke riktig at det var *våre* medlemmer som var uenige i Stavanger, men et annet forbunds medlemmer blev tatt inn istedenfor våre. Det er riktig at mange av de som arbeider i kooperasjonen mener at den er bare til for deres del, men det gjelder ikke det store flertall. Dette bør vi komme tillivs, og det gjør vi best gjennom sekretariatets innstilling.

Ole A. Kiste: Den diskusjon som er ført her har sin hovedårsak i at overfor kooperasjonen har vi ikke hatt øinene tilstrekkelig åpne for betydningen av et samarbeide. Som Teigen sa: I det øieblikk arbeiderne overtar samfundsmakten, er det gjennom samvirket vi må utøve makten på det økonomiske område. Dette må vi ha for øie når vi diskuterer kooperasjonen. Jeg er enig med Ivar Lie fra Drammen når han igår slo kalt vann i blodet på enkelte her. Vi har latt samvirkebevegelsen seile sin egen sjø. Men vi må ta samvirkebevegelsen like alvorlig som de øvrige deler av arbeiderbevegelsen. Det vil være den beste kontroll med de som nu styrer den. Å få hele den organiserte arbeiderklasse med i kooperasjonen, det må være målet. Jeg er ellers enig med Gundersen i at det vi trenger mest er ikke voldgift, men opplysning.

C. Strøm, Stavanger: Det er beklagelig at Teigen ikke har kjennskap til det han snakker om. Det lønnskrav som blev stillet i Stavanger lå 5 øre pr. kg. under hvad kjørerne ved de private bedrifter hadde. Det var ingen uenighet mellom arbeiderne om hvem som skulde være kjørere. I slike tilspissede situasjoner kan nu N. K. L. si at når voldgiftsdommen er falt er saken op- og avgjort. Men arbeiderne må da få lov til å forhandle for å bringe tvistespørsmålene ut av verden.

Omar Gjestebý: Når jeg stemmer for innstillingen, tross voldgiften, er det fordi at slik forhandlingene hittil har artet sig er resultatet allikevel blitt voldgift til slutt. Vi kan da like godt se sannheten i øinene og la være å leke blindebukk. Vi bør også tenke på å finne en ordning som instituerer vår egen meglings-situasjon og slippe å gå om den borgerlige meglingsmann. Det er en svakhet ved innstillingen at den forutsetter at meglingsmannen skal være opmann eller opnevne opmann. Når det gjelder opprettelse av overenskomster ved nye bedrifter må vi være oppmerksom på at dette ofte er små foretagender, som ikke kan sammenlignes med de store.

Peder Eik: Arbeiderne ved de kooperative bedrifter har en adskillig gunstigere stilling enn ved de private bedrifter. Det er sagt her at kooperasjonen ikke er noget ledd i klassekampen. Men det beror på vår opslutning om kooperasjonen og vår evne til å gjøre oss gjeldende der. Vi har makt til å gjøre kooperasjonen til det den skal være. Men nu

støtter vi de private forretninger, enten de har organiserte folk eller ikke. Hvem er det som setter bønder inn i styrene? Men arbeiderne bør vel ha det avgjørende ord ved valg av styrene. Jeg vil ikke forsvare ledelsen i kooperasjonen, men kan vi ikke bruke de som sitter der nu, skal de fagorganiserte arbeidere sørge for å få valgt en ny ledelse. Her har de faglige distriktsorganisasjoner en stor oppgave. Og skjøtter Tømmeraas og Rolf Olsen denne oppgave riktig, vil de bli adskillig mere populære på det enn på sine uttalelser her på kongressen.

Martin Strømmen, Trondheim: En kan vel gå ut fra at flertallet av representantene her er kooperatører. Tilslutning til kooperasjonen er motarbeidelse av den private spekulasjon. Men vi står her overfor et prinsipielt spørsmål. Det forekommer at når vi henvender oss til samvirkelagenes styre eller bestyrere, så vil de ikke ha noget med fagorganisasjonen å gjøre. Her bør Juul og Teigen si et alvorsord til lagene, at de får bøye sig for de samme regler som gjelder for de private. Juul nevnte at det er småkårsfolket som har reist kooperasjonen, og det er riktig. Men i mange bygder er det storbøndene, kaksene som har satt sig i ledelsen for kooperasjonen og konsekvent avviser tarifforhandlinger og forbedringer for betjeningen. Jeg er enig i det forslag Braathen har fremsatt. Det har betydning både for fagorganisasjonen og for kooperasjonen hvis ordet «bedre» som Braathen har foreslått, blir satt inn. Jeg er også enig i at kooperasjonen bør ta varer fra bedrifter med organiserte arbeidere, det bør fastholdes. Men hvis ledelsen neglisjerer dette kan det jo være det samme med hvad kongressen vedtar.

Torbjørn Henriksen: Det kan være naturlig at det fremkommer forskjellige endringsforslag. Jeg ber dog kongressen ta hensyn til at saken på forhånd er behandlet av en allsidig sammensatt komité som efter å ha tatt alle skyldige hensyn er nådd frem til en enstemmig innstilling. Blir en slik innstilling oprevet har det lett for å opstå uklarhet. Med arbeiderbevegelsens vekst følger øket ansvar og vi må da finne frem til klare linjer som tar hensyn til alle sider. Derfor er denne innstillingen fremkommet og den er også enstemmig anbefalt av redaksjonskomitéen.

Andr. Juul: Det er gledelig at det fra så mange hold er kommet vektige og saklige innlegg. Her er det også påvist faren ved å gå for langt i sine krav. Men det er også kommet frem adskillig som ikke burde ha kommet frem her av angrep på kooperasjonens ledelse, angrep som tidligere burde ha vært forelagt N. K. L.s ledelse og ikke gjemt for å trekke frem her på kongressen. De ting Vitalis Andersen og Rudolf Eriksen nevnte igår er ikke bragt frem for N. K. L. Vi kan derfor heller ikke svare på det. Med hensyn til bøndene så er det riktig at vi har fått adskillig tilslutning fra de arbeidende bønder og også andre lag av befolkningen. En kan derfor si at kooperasjonen gir et typisk uttrykk for befolkningen i vårt land. Og det er gode medlemmer som har båret bevegelsen frem til den styrke den har idag. Vi har fulgt den politiske nøytralitets linje i alle år og gjennom alle instanser. Vi har et organ som heter «Kooperatøren» — og hvis oppgave er å tolke forbrukernes sak, si fra om alt som er i strid med forbrukernes interesser, også om det gjelder et forslag som kommer fra Arbeiderpartiet. Trustlovsforslaget

ser vi som en tukthuslov. Det foreliggende forslag skal avløse den avtale som utløper 1. juli. Jeg håper vi snart får forhandlinger med sekretariatet om ny overenskomst. Det som nu skal vedtas er retningslinjene for denne overenskomst. Det er mulig at vi under disse forhandlinger også har krav å fremsette. Jeg håper at den nye overenskomst vil ta nødvendige hensyn både til samvirkebevegelsen og til de som arbeider der.

Olav Hindahl: Det har vært en saklig og innholdsrik debatt. Og jeg forstår det slik av debatten at det stort sett er enighet om at når det gjelder de almindelige arbeiderforetagender og de arbeiderstyrte kommuner har man intet å innvende mot de retningslinjer som er foreslått. Men det er forskjellige meninger om vårt forhold til kooperasjonen. Helt siden 1916 har vi søkt å finne frem til klare bestemmelser for å komme til et resultat ved forhandlinger. Og når sekretariatet nu har lagt frem denne innstillingen så skulde det tyde på at det har vært visse vanskeligheter. Børsum finner at § 8 bør utgå. Det betyr at den overenskomst som nu består, med dens mulighet for å ordne tvistene i mindelighet, kuttet vekk. Gundersen har bebreidet oss at vi ikke har satt oss i forbindelse med de interesserte arbeidere. Men de interesserte forbund har jo gått inn for overenskomsten. Det slås her fast at en skal søke å opnå enighet ved forhandlinger. Men om det kan løses i praksis er et annet spørsmål. Og jeg vil her si et alvorsord til N. K. L. Når forhandlinger optas må det bli virkelige forhandlinger, ikke skinnforhandlinger, for å få saken inn under voldgift. Om begge parter bestreber sig for å komme til enighet, vil bestemmelsen om voldgift gjøres overflødig. Det bør nu bevises at medlemmene kan opdrages, det vil være det ideelle. Jeg håper også at det blir resultatet.

Redaksjonskomitéens innstilling

blev fremlagt av formannen, *Martin Tranmæl*:

Ad: *N. K. L. og A. F. L.*

Overenskomstene mellom A. F. L. og N. K. L. forandres til å inneholde bestemmelser om at alle varer som omsettes av N. K. L. skal, hvis det er mulig, være utført av organiserte arbeidere.

Og:

N. K. L. skal ikke ha adgang til å overføre arbeide fra en organisert bedrift til bedrifter med uorganiserte arbeidere.

Rudolf Eriksen. W. Andersen. Lucie Andresen. M. Holtan. S. Bendixen. Reidar Burud. Maren Pedersen. N. Lagerstrøm.

Redaksjonskomitéen foreslår: Kongressen gir forslaget sin tilslutning og anmoder sekretariatet om å få dette prinsipp anerkjent i forholdet mellom N. K. L. og fagorganisasjonen.

Ad: *Overenskomst mellom N. K. L. og A. F. L.*

Optar forslaget fra N. N. N.s avdelinger i Stavanger. (Dagsordenens side 87.) *Martin Lea.*

Redaksjonskomitéen anser at dette forslag bortfaller såfremt kongressen vedtar at overenskomsten med N. K. L. skal opprettholdes.

Ad: *Overenskomst N. K. L. og A. F. L.*

§ 8.

Til å avgjøre mulige forekomne tvister mellom fagorganisasjonen og de kooperative virksomheter om fortolkning av overenskomsten eller andre tvister, undtatt opprettelse av overenskomst eller fornyelse av tidligere overenskomst opprettes en nevnd o. s. v. som forslaget.

§ 5 utgår.

Børsum.

Redaksjonskomitéen anser at forslaget bortfaller såfremt kongressen godkjenner prinsippet i sekretariatets innstilling.

Det henstilles til sekretariatet ved fremtidige tariffrevisjoner i kooperative bedrifter å føre innseende med, at der finner sted en utjevning av lønnsforholdene for de personalgrupper som er ansatt.

Omar Gjesteby.

Foreslås oversendt sekretariatet.

Ad: *Forslag til § 8 i overenskomst mellom A. F. L. og N. K. L.*

Til å avgjøre mulig forekommende tvister mellom det fagorganiserte personale og de kooperative bedrifter opprettes en nevnd bestående av 1 formann og 4 medlemmer.

Av disse 4 medlemmer opnevner N. K. L. og A. F. L. hvert et medlem med en funksjonstid av 2 år. De 2 andre medlemmer opnevnes med 1 medlem fra det samvirkelag eller kooperative bedrift som tvisten angår, og et medlem opnevnes av det forbund som er tariffpart i den tvist som behandles.

Nevndens formann opnevnes av N. K. L. og A. F. L. i fellesskap. Opnås ikke enighet, skal formannen være Riksmeglingsmannen eller den han opnevner.

Til N. K. L.s og A. F. L.s medlemmer av nevnden kan ikke velges nogen som samtidig er medlem både av A. F. L.s sekretariat og styret i en kooperativ virksomhet, og heller ikke personer som tidligere har hatt befattning med den tvist som innbringes for nevnden.

Alb. Raaen.

Redaksjonskomitéen anbefaler Raaens endringsforslag vedtatt og at § 8 i innstillingen omredigeres i samsvar med forslaget.

Ved innskrenkningen av arbeidsstyrken på de kooperative bedrifter grunnet rasjonalisering eller omordning av arbeidsordningen, skal der optas forhandlinger mellom de respektive organisasjoner om plassering av disse arbeidere som måtte bli ledig i kooperasjonen efter ancienniteten.

C. Strøm, nr. 461.

Redaksjonskomitéen foreslår forslaget oversendt sekretariatet, idet man henviser til kongressvedtak av 1934 og sekretariatets innstilling vedrørende monopoliserings- og anciennitetsbestemmelser. (Dagsordenens punkt 4, V.)

Ad: *Overenskomsten med N. K. L.*

I § 4 utgår ordene: «*minst like gode*» med ordet «*bedre*».

Gunnar Braathen,
Hedmark fagl. Samorganisasjon.

Redaksjonskomitéen oprettholder innstillingen.

Protokolltilførsel.

Avtalen mellom A. F. L. og N. K. L. kan også tiltredes av de kooperative forretninger som står utenfor N. K. L. når disse ledes av organiserte arbeidere tilsluttet A. F. L. *Sigv. Andresen, N. J. & M.*

Redaksjonskomitéen foreslår at forslaget oversendes sekretariatet til videre behandling i forståelse med de interesserte organisasjoner.

Kongressen gir sekretariatet i oppdrag å medvirke til at der ved lønnsforhandlinger i de mindre landkommuner søkes opprettet en overenskomst, som omfatter samtlige arbeidsgrupper.

Overenskomstene skal inneholde bestemmelser som tar hensyn til de forskjellige grupperes særinteresser, spesielt når det gjelder fag- og spesialarbeidere. *Hans Haugli, Raufoss.*

Redaksjonskomitéen foreslår forslaget oversendt sekretariatet til iakttagelse ved fremtidige tariffrevisjoner i sådanne kommuner.

I sin redegjørelse for komitéens innstilling, bemerket *Tranmæl*: Det er under debatten, fra flere representanters side fremhevet at en burde søke å avvikle Riksmeglingsmannen som opmann under konflik-

tene ved kooperasjonen, at vi burde få vår egen opmann. Denne opfatning må en være oppmerksom på når den foreslåtte avtale skal praktiseres.

Gunnar Braathen har stilt et endringsforslag til paragraf 4 i overenskomsten med N. K. L. Jeg henstiller til Braathen å trekke dette forslag tilbake. Det gavner ingen. Lønnen ved de kooperative foretagender skal ligge i overkant, men de som er ansatt ved kooperasjonen skal ikke innta nogen særbegunstiget stilling. Hvis ikke forslaget blir tatt tilbake bør det nedstemmes. Kongressen bør ikke binde forbundene og sekretariatet på en slik måte. Det kan også medvirke til å ødelegge enkelte avdelinger, istedenfor å bygge op.

Med hensyn til forslaget fra Sigv. Andresen, skal en være oppmerksom på at for at overenskomsten skal gjøres gjeldende er det ikke nok at samvirkelagene er tilsluttet N. K. L. Samvirkelagene må selv tiltre overenskomsten. Vi forlanger respekt for våre egne organisasjonsprinsipper, men da må vi også anerkjenne de gjeldende organisasjonsprinsipper også hos den annen part.

Hauglis forslag betraktes som meget ønskelig, og forslaget foreslås oversendt sekretariatet. Lengere kan vi ikke gå.

Gunnar Braathen trakk sitt forslag tilbake under henvisning til Tranmæls uttalelse om hvordan praksis bør være.

Votering: «Retningslinjer for løsning av arbeidstvister i foretagender» inntatt på side 5 i tilleggsdagsordenen, blev enstemmig vedtatt.

Videre blev «Retningslinjer for tariffbevegelsen i arbeiderstyrte kommuner» — tilleggsdagsordenen side 13, enstemmig vedtatt.

Martin Leas forslag: Alternativ votering om overenskomst med N. K. L. skal opprettholdes. Med stort flertall blev vedtatt at overenskomst med N. K. L. skal opprettholdes.

Børsums forslag ad paragraf 8: Redaksjonskomitéens innstilling blev vedtatt med stort flertall.

Raaens forslag til paragraf 8: Redaksjonskomitéens forslag blev enstemmig vedtatt.

Rudolf Eriksen m. fl.s forslag: Redaksjonskomitéens innstilling blev vedtatt mot 2 stemmer.

Omar Gjestebys forslag: Redaksjonskomitéens innstilling blev enstemmig vedtatt.

C. Strøms forslag: Redaksjonskomitéens innstilling blev enstemmig vedtatt.

Sigv. Andresens protokolltilførsel: Redaksjonskomitéens innstilling blev enstemmig vedtatt.

Hans Hauglis forslag: Redaksjonskomitéens innstilling blev enstemmig vedtatt.

Kongressen gikk så over til behandling av dagsordenens punkt 4 B

Hovedavtalen.

Konfeksjonsarbeidernes Forening, Oslo, foreslår:

Hovedavtalens § 6, punkt 3, forandres således at den gir beskyttelse også hvis en enkelt arbeider blir opsagt.

Motivering:

Vi er bekjent med at sekretariatet har svekket dette punkt, således at hvis en arbeider blir opsagt p. g. a. innskrenkning står han helt rettsløs, idet en arbeidsgiver ikke er forpliktet til å konferere med tillitsmennene ved en opsigelse av en enkelt arbeider når arbeidsstyrken skal innskrenkes.

Hovedavtalens § 11, punkt 1, forandres til å lyde:

Disse inngår under bestående tariffavtale for bedrifter av samme art, dersom *A. F. L. eller nogen av forbundene begjærer det*. Opstår tvist om hvorvidt bedriften er av samme art, avgjøres denne av arbeidsretten. Hvor vedkommende tariffavtales lønnssetninger og andre bestemmelser ikke umiddelbart kan anvendes, forhandles overensstemmende med § 10. Opnåes herunder ikke enighet, avgjøres tvisten av en nevnd sammensatt som i punkt 2 fastsatt. Er en nyinmeldt bedrift bundet av en særøverenskomst, blir denne gjeldende til den er bragt til utløp.

Kongressen beslutter å opsi Hovedavtalen med Norsk Arbeidsgiverforening.

Ved fornyelse av denne nedsetter sekretariatet en allsidig komité til å fremlegge forslag til ny Hovedavtale etter at de tilsluttede forbund har uttalt sig om de forandringer de måtte ønske.

Motivering:

Hovedavtalen inneholder en rekke svake punkter som nu på grunnlag av de vunne erfaringer bør utformes nærmere.

Således bør § 6 utformes således at det tydelig kommer til uttrykk at forhandlingene skal være av reell verdi. Således må det tydelig fremgå av bestemmelsen at arbeidsgiverne ikke har anledning til å iverksette sin beslutning før forhandlingene er avsluttet. Derfor må også anmerkningen utgå. Likeledes må det være anledning til å prøve forhandlinger i henhold til § 10 før arbeidsgiverne gjennomfører sin beslutning. De mange konflikter som har oppstått i tariffperiodene skyldes sikkert at det ikke er tilstrekkelig grunnlag for mange av de skritt arbeidsgiverne går til ved forandringer av sine bedriftsformer og sine innskrenkninger.

§ 8 må forandres således at en tillitsmann ikke legges hindringer i veien for å utføre sitt hverv på arbeidsplassen innenfor bedriftens eget område, dog må det naturligvis fortsatt forutsettes at han ikke forlater bedriftsområdet uten i forståelse med bedriftsledelsen.

§ 10 må ikke stenge nye grupper fra å fremme sine tariffkrav med fritt slag. Punkt 1 må derfor utgå for å åpne streikeretten for disse.

Paragrafen må for øvrig få tilknytning til § 6 og § 16 så det blir en ubrutt linje i forhandlingsmåten, hvilket også skal tvinge arbeidsgiverne i å ta skritt som ikke er avgjort ved høyeste instans.

§ 11 må utvides således at det i henhold til punkt 1 blir anledning for begge parter til å begjære en tidligere tariffavtale gjort gjeldende. Dog må det tas ethvert skritt for å forhindre at en sådan begjæring kan fremsettes for bedrifter som er beliggende utenfor den by eller det herred hver enkelt overenskomst er opprettet for. Heller ikke må det være anledning til å påberope sig en tariffavtale når lønnsbestemmelsene ikke umiddelbart kan bringes til anvendelse. Slik som paragrafen nu er kan en bedrift redde sig ut av en konflikt ved innmeldelse i Arbeidsgiverforeningen, hvis bare det gjelder en *ny* overenskomst. Dette må revideres således at man kan motsette sig at en bedrift kommer unda konflikt-situasjonen ved innmeldelse i N. A. F. selv om det gjelder opprettelse av en helt ny tariffavtale.

§ 11, 2 må likeledes forandres idet det selvfølgelig må være anledning til å stå helt fritt i et tariffkrav overfor arbeider som ikke omfattes av overenskomsten og forslag til nye bestemmelser må fremmes. Det kan alene bety at en helt ny tariffgruppe fratras sin kamprett på samme måte som i den nuværende § 10, 1.

§ 14 må få en tilføielse som (om det ønskes) gjør det mulig å forelegge et tariff-forslag for et noe utvidet forum, før det forelegges medlemmene. Således bør det inneholde bestemmelse om at tariff-forslagene kan forelegges til rådgivende behandling av f. eks. stedsstyrer, bygget på representasjon, forbunds eller foreningers representantskap og lignende faglige instanser, således at den bredest mulige basis er lagt før medlemmene får forslagene til behandling.

Når vi ikke fremsetter positive forslag, men bare antydninger, og for øvrig har valgt den fremgangsmåte som vårt forslag innebærer — skyldes det at det er så forholdsvis lang tid til opsigelse av Hovedavtalen kan finne sted, at vi mener kongressen ikke skal binde forhandlerne til noget mandat før ytterligere erfaring er innvunnet og samtlige avdelinger i A. F. L. har anledning til å behandle saken.

Oslo Transportarbeiderforening.

Forbundsstyret anbefaler forslaget.

Kongressen beslutter at det inntas en ny paragraf i Hovedavtalen sålydende:

I tilfelle innskrenkninger skal opsigelse skje etter anciennitet, for såvidt ikke faglige hensyn er til hinder herfor, og har bedriftens gamle arbeidere fortrinsrett etter anciennitet til å bli gjeninntatt i samme rekkefølge som de er blitt op sagt.

Søfteland Trearbeiderforening.

Den gjeldende hovedavtale med Norsk Arbeidsgiverforening opses, idet særlig §§ 6 — 9 — 11 og 15 må endres derhen at der mellem partene blir et likes tillet forpliktende avtaleforhold.

Kongressen fastslår at arbeidsgiverne har misbrukt sin maktstilling — og som igjen har ført til en rekke ulovlige konflikter.

Bergen og Fylkenes faglige Samorganisasjon.

Fagkongressen pålegger det kommende sekretariat å opsi hovedtariffavtalen, således at der blir adgang til å opta denne til revisjon.

Motivering:

Selv om hovedtariffavtalen kunde sies å gagne nogen få tilbakeliggende lag av de fagorganiserte arbeidere, kan det ikke benektes at den i flere henseender virker som en klamp om foten for fagbevegelsen i sin almindelighet. Vi anser det derfor under alle omstendigheter nødvendig at den blir revidert, således at den bli mere i overensstemmelse med varetagelsen av arbeidernes tarv. Særlig pekes på avtalens §§ 10—11 — 14 og 15.

*Jern- og Metallarbeiderforbundets stedlige styre, Bergen.
Bygningsarbeiderforbundets Industrigruppe, Bergen.*

Forbundene anbefaler forslaget.

Den inngåtte hovedavtale med Arbeidsgiverforeningen opsies ved dens utløp i 1939.

Avtalen inneholder punkter, som i praksis har vist sig å være direkte hemmende og skadelige for de fagorganiserte arbeidere, og må derfor revideres.

Nydalens Tekstilarbeiderforening.

Hovedavtalen opsies ved dens utløp 1939.

Vold Sagbruksarbeiderforening.

Anbefalt av forbundet.

«Kongressen pålegger sekretariatet å si op hovedavtalen med Norsk Arbeidsgiverforening.»

Motivering:

Når vårt forbund finner det nødvendig at hovedavtalen med Norsk Arbeidsgiverforening blir opsagt, skyldes dette at vi har høstet de erfaringer av denne avtale, at den istedetfor å være til fordel for arbeiderne har vært sterkt medvirkende til å dra arbeidernes lønns- og arbeidsvilkår nedover. Som eksempel kan nevnes, at spesielt Bygningsarbeiderforbundet har tariffert i en rekke byer hvor arbeidsgiverne ikke står tilmeldt Norsk Arbeidsgiverforening, og hvor vi har oppnådd overenskomster som ligger betydelig over avtalene med Arbeidsgiverforeningen.

Hovedavtalens § 11 virker dessverre på den måte at hvis en arbeidsgiver i vedkommende by tilmelder sig Norsk Arbeidsgiverforening, kan Arbeidsgiverforeningen i medhold av hovedavtalen forlange at arbeiderne

ved denne bedrift automatisk skal komme ned på den såkalte landsoverenskomsts lønnssetser så snart særoverenskomsten utløper. Dette medfører at overenskomsten for de øvrige arbeidsgivere på stedet på grunn av konkurranseforholdet med den arbeidsgiver som har tilmeldt sig Arbeidsgiverforeningen, blir trykket ned på samme nivå, hvis man skal undgå at samtlige arbeidsgivere på stedet tilmelder sig Arbeidsgiverforeningen.

Det skulde derfor synes klart at hovedavtalen med sin nuværende ordlyd virker lønnstrykkende for de arbeidergrupper som idag har høyere lønn enn ved bedriften tilsluttet Arbeidsgiverforeningen, og er vi forvisset om at det ikke har vært Landsorganisasjonens mening hverken direkte eller indirekte å medvirke til dette, eller optre som hverver av nye medlemmer til Norsk Arbeidsgiverforening.

Vi er også av den opfatning at en fornyelse av hovedavtalen er unødvendig, idet de forbund som muligens ønsker det, har rik anledning til å få med i sine overenskomster de bestemmelser i den nuværende hovedavtale som de mener er tjenlig for sig.

Norsk Bygningsarbeiderforbund.

Forbundsstyret innstiller på at kongressen pålegger sekretariatet å si op i behørig tid den gjeldende hovedavtale til dens utløp 31. desember 1939.

Motivering:

Når forbundsstyret foreslår dette, er det i overensstemmelse med de uttalelser som falt på forbundets landsmøte og de forutsetninger som der blev gitt. Uten å komme inn på hele hovedavtalens bestemmelser, er det nok å peke på avtalens § 11, som omhandler bedrifter som i løpet av en tariffperiode inntreer i N. A. F., er meget uheldig. Den gir kun den ene part adgang til helt selvbestalt å kreve likelydende overenskomst for en nyinnmeldt bedrift, som man har på andre bedrifter som arbeidsgiverforeningen mener er av lignende art, men fratrer dessuten den adgang til streik som ellers er det avgjørende for opnåelse av bedre lønns- og arbeidsvilkår for arbeiderne.

Man peker også på avtalens § 15, *sympatiaksjoner*, og foreslår her at paragrafen avsluttes etter 3. avsnitt således at en sympatistreik hos medlemmer av Arbeidsgiverforeningen til støtte for arbeidere ved bedrifter som ikke står tilsluttet denne, at der ingen særbestemmelse skal være, således at disse kommer inn under det almindelige sympatistreik-varsel.

Hele bestemmelsen etter det 3. avsnitt i paragrafen er en agitasjonsbestemmelse til støtte for Arbeidsgiverforeningen.

I henhold til ovenstående premisser innstilles som ovenfor nevnt på at avtalen opies.

Norsk Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbund.

Ad Hovedavtalen.

Hovedavtalen mellom Norsk Arbeidsgiverforening og Arbeidernes faglige Landsorganisasjon opses, og optas til revisjon, og da med henblikk på § 1, således at der blir adgang til under opprettelse av tariff å fremkomme med krav om at der kun skal benyttes organiserte arbeidere.

Fayansearbeidernes Forening, Egersund.

Hovedavtalen mellom Norsk Arbeidsgiverforening og Arbeidernes faglige Landsorganisasjon opses til utløp 31. desember 1939.

Dalen Cementindustriarbeiderforening.

Da hovedavtalen berøver en ikke liten del av arbeidernes bevegelsesfrihet på arbeidsplassen, foreslås:

«Fagkongressen pålegger det nye sekretariat å opsi hovedavtalen.»
Herøya Arbeiderforening.

Fagkongressen beslutter å opsi hovedavtalen.

Borgestad Fabrikkarbeiderforening.

«Norsk Kommuneforbunds stedsstyre, Oslo, henstiller til fagkongressen å lempe på de nugjeldende bestemmelser om avstemningsregler således at forbund og stedsstyrer får en større bevegelsesfrihet for der ved å opnå en tillempling avpasset etter de stedlige forhold.

På grunn av de uensartede forhold innen de forskjellige yrkesgrupper skaper de nugjeldende bestemmelser sterke og unødige friksjoner innen organisasjonene.

Man vil i denne forbindelse henvise til undtagelser som er gjort for Bygningsarbeiderforbundet og Norsk Sjømannsforbund, idet en lignende ordning vil være tilfredsstillende også når det gjelder vårt forbund og stedsstyrer.»

Motivering:

Som bekjent er lønns- og arbeidsvilkårene innenfor Kommuneforbundets avdelinger såvidt forskjellig at der først må finnes en utjevning i dette forhold før fellesbindende avstemning ved tariffrevisjonen kan praktiseres uten at uheldige innbyrdes fraksjoner oppstår.

Stedsstyret i Oslo.

Forbundet uttaler:

«Idet forslaget oversendes kan hovedstyret ikke anbefale avstemningsreglene endret således at der overfor en arbeidsgiver gis anledning til avgjørende votering for de enkelte grupper eller foreninger, når samme tariffrevisjon omfatter flere foreninger.

For å få hovedavtalens § 9 endret, opses hovedavtalen.

Hovedavtalens § 9 utgår og erstattes med følgende:

Opsigelse eller avskjedigelse av tillitsmenn kan ikke skje uten saklig grunn. Ved opsigelse grunnet mangel på arbeide skal tillitsmenn være de som sist opses.

Motivering:

Efter den erfaring vi har angående den nuværende § 9 så er det ingen beskyttelse for tillitsmenn, at det skal benyttes 4 ukers varsel, ved opsigelse.

Skal tillitsmenn ha nogen beskyttelse med hensyn til å beholde arbeidet så må det bli at tillitsmannen blir den som sist opsies innen sin gruppe.

Norsk Formerforbund.

Fagkongressen fatter vedtak om at hovedavtalen sies op ved dens utløp i 1939.

Telemark fagl. Samorganisasjon.

Samme forslag fra *Porsgrunn Bygningsarbeiderforening og Grinder avd. 20 av N. S. L. F.*

Det foreslås ved eventuell opprettelse av ny hovedavtale, ved den nuværende hovedavtales utløp, at avtalens paragraf nr. 11 forandres derhen at bedrifter, der i en landstariffperiode inngår i Norsk Arbeidsgiverforening, ikke har anledning til å senke arbeidernes lønn, men at dersom vedkommende bedrifts særavtale ligger på et høiere nivå enn landstariffen, da skal denne særavtale bestå inntil landstariffens utløp.

Sandbek avd. 214 av N. A. F.

Hovedavtalen opsies ved dens utløp 1939. Begrunnelsen er at den ikke tjener arbeiderklassens interesser.

Intrøndelag Veiarbeiderforening.

Sekretariatet foreslår:

Hovedavtalen med Norsk Arbeidsgiverforening opsies til dens utløp. I samråd med forbundene utarbeides de endringsforslag som er nødvendig under hensyntagen til de erfaringer som er høstet i den tid Hovedavtalen har virket.

Debatten:

Per Lie, Oslo: Når det gjelder hovedavtalen var det en ting i Hinddahls foredrag igår en bør legge sig på minne. Han pekte på at mye av det en kritiserer hovedavtalen for, i virkeligheten skyldes de Arbeidsrettsdommer en har fått og den praksis som er innarbeidet. En må også være opmerksom på at når det er stillet forslag om at hovedavtalen skal revideres, så er dette ikke noget angrep på hovedavtalen i og for sig, men for å fremme organisasjonsmessige forbedringer. En må heller ikke se sig blind på de enkelte paragrafer, men også på den rettslige stilling fagorganisasjonen inntar i forholdet til arbeidsgiverne når vi har hovedavtalen. Jeg henviser til det forslag som er innsendt av Oslo Transportarbeiderforening. Vi vil at organisasjonen skal innta en sterk juridisk stilling og at den sterke stilling arbeidsgiverne nu har skal av-

svekket. Vi sier at mange av de «ulovlige» streikene skyldes at arbeidsgiverne iverksetter forandringer i arbeidsvilkårene, uten tilfredsstillende forhandlinger med organisasjonen, som forutsetningene er i hovedavtalens paragraf 6, en av de grunnleggende bestemmelser i hovedavtalen, om forhandlingsretten. Dette om forhandlinger må legges til grunn for det hele. Arbeidsgiverne skal forplikte seg til forhandlinger, som et reelt grunnlag for tariffavtalen. Og der må ikke foretas innskrenkninger eller forandringer i arbeidsforholdet før det er ført forhandlinger og eventuelt arbeidsrettssak. Dette kan synes å være et vidtgående standpunkt, men det er grunnlagt på våre erfaringer: Arbeidsgiverne igangsetter bestemte former for innskrenkninger. Vi protesterer, og det blir forhandlinger. Arbeidsgiverne gjør sine protokolltilførsler, arbeiderne gjør sine. — Det blir bare protokollasjoner, men ingen virkelige forhandlinger. Selve grunnlaget for Hovedavtalen svikter. Det går gjennom hovedavtalen en rett linje fra paragraf 6 til 10 og frem til en endelig løsning etter paragraf 16, således at makten ikke ligger i arbeidsgiverorganisasjonene, men i avtalen mellom partene. Dette er grunnlaget for vårt forslag. — Arbeidsgivernes rett til å forlange en tariff gjort gjeldende er altfor vidtgående. Dette skyldes også en organisasjonsmessig feil som er praktisert før hovedavtalen blev inngått. Jeg sikter her til bestemmelsen i paragraf 11, 1. del, at om en bedrift går inn i Arbeidsgiverforeningen, kan den kategorisk forlange at en bestående tariff skal gjøres gjeldende for denne bedrift. Vi kan da oppleve slike ting som at en tariffavtale for arbeiderne ved bensinstasjonen på Kongsberg automatisk gjøres gjeldende for arbeiderne ved tankstasjonen i Fredrikstad, skjønt det dog er nogen forskjell på skibsfarten på Kongsberg og i Fredrikstad. Slikt er misbruk av forutsetningene for hovedavtalen, og må forandres. Når bedriftene meldes inn i Arbeidsgiverforeningen, kan landssammenslutningen forlange tariffavtale, men her må vi kunne gjøre oss gjeldende, og det er nødvendig å finne tilfredsstillende former ved opprettelse av tariffavtaler for nye grupper som kommer til. Her er det også nødvendig at de forskjellige forbund optrer helt lojalt mot hverandre. Det er en feil å lukke området for andre grupper. Det må være fritt slag til under nye forhold å regulere arbeidsforholdene, og erfaringene viser oss at en revisjon av hovedavtalen er nødvendig.

Dirigenten: Sekretariatet foreslår jo at hovedavtalen sies op, og L. O. vil sørge for at forbundene får anledning til å fremkomme med sine innvendinger før det optas forhandlinger om ny avtale. Kunde det da ikke greie sig med 5 minutters taletid i denne debatten?

J. Didriksen, Oslo: Jeg foreslår votering straks.

Jens Tangen: Da må jeg reservere mig. Mitt forbund vil ha hovedavtalen helt vekk.

Det besluttet så ta votering straks.

Ved denne votering blev sekretariatets forslag vedtatt-mot 2 stemmer.

Det besluttet derpå å foreta behandling av *Dagsordenens punkt 4 A og D* under ett. —

A. Arbeidstidsspørsmålet,

Konfeksjonsarbeidernes forening, Oslo, foreslår:
Arbeidstidens forkortelse.

Under henvisning til fagkongressens vedtak i 1934, pålegger kongressen sekretariatet at det ved de kommende tarifforhandlinger går inn med større kraft for forkortelse av arbeidstiden.

Motivering:

Industrien som har tatt alle tekniske hjelpemidler til rådighet, hvilket i mange fag og industrier har satt tusener av arbeidere ut i arbeidsløshet, fortsetter nu sin utbygning av arbeiderne, ved i sterkere og sterkere grad å utnytte mennesket som maskin. Den uvettige og ukontrollerte rasjonalisering vil etter vår erfaring gjøre en masse arbeidere arbeidsuføre på forholdsviss kort tid.

En sådan rasjonalisering må uten forbehold gå hånd i hånd med kortere arbeidstid.

Konfeksjonsarbeidernes Forening, Oslo.

Fagkongressen vil i likhet med tidligere fastslå at en nedsettelse av arbeidstiden med lønnskompensasjon er et effektivt middel for avhjelp av arbeidsløsheten og for å motvirke rasjonaliseringens følger.

Kongressen pålegger det nye sekretariat i samarbeide med forbundene å reise kravet om nedsettelse av arbeidstiden.

Landsorganisasjonen må i samarbeide med Det norske Arbeiderparti reise kravet om lovfestet arbeidsuke på 36—40 timer.

Bergen og Fylkenes faglige Samorganisasjon.

Kongressen oppfordrer Regjeringen å fremme lovforslag om innførelse av ukentlig normal arbeidsuke på 36—40 timer. Kongressen pålegger de repektive forbund til kommende tariffrevisjon i samsvar hermed, 3 ukers ferie.

Motivering:

Kravet fra arbeiderne om en innskrenkning av arbeidstiden som en motvekt mot den økende arbeidsledighet er flere år gammel.

Ved forrige tariffrevisjon reiste en del forbund kravet overfor arbeidsgiverne, men måtte fallere grunnet sekretariatets og representantskapets stillingtagen til kravet.

Det er imidlertid en kjensgjerning at innenfor rammen av det borgerlige samfund makter man ikke å avskaffe arbeidsledigheten. Det må derfor søkes tatt de botemidler i bruk som kan avhjelpe denne i nogen grad. En av de lengst rekkende synes å være en forkortelse av arbeidstiden med lønnskompensasjon.

Den tekniske og industrielle utvikling går fremover med hurtige skritt. Rasjonaliseringen følger like hurtig etter. Man ser derfor at tross mange tiltak fra statsstyrelsens side for å råde bot på arbeidsledigheten, minker den lite.

Innenfor jernindustrien gjør dette sig for tiden særlig sterkt gjeldende, og særlig her på vestlandet. Det er derfor påtvingende nødvendig at der nu fra Landsorganisasjonens side forberedes en kraftig opmarsj for en forkortet arbeidstid.

Skulde statsstyrelsen svikte her, må kravet kjempes frem, selv om det må skje gjennom organisasjonens kamp alene.

Jern- og Metallarbeiderforbundets stedlige styre, Bergen.

Skal meddeles at avdeling 28, Hommelvik, tiltrer Bergen-avdelingens forslag.

N. J. & M. F. avd. 28, Hommelvik.

Fagkongressen oppfordrer regjeringen til å fremme lovforslag om innførelse av normalarbeidsuke på 36—40 timer.

Kongressen pålegger de respektive forbund til kommende tariff-revisjon å utarbeide tariff-forslag tilsvarende dette samt stille kravet om feriens forlengelse til 3 uker.

Motivering:

Kravet fra arbeiderne om en innskrenkning av arbeidstiden er flere år gammel. Den tekniske og industrielle utvikling går fremover med hurtige skritt. Rasjonaliseringen følger etter like hurtig. Man ser derfor at tross flere tiltak fra statsstyrelsens side for å råde bot på arbeidsledigheten, tiltar denne. Det er imidlertid en kjensgjerning at innenfor rammen av det borgerlige samfund makter man ikke å avskaffe arbeidsledigheten, der må derfor søkes tatt de botemidler i bruk som kan avhjelpe denne i nogen grad. Et av de lengsttrekkende synes å være en forkortelse av arbeidstiden med lønnskompensasjon. Det er derfor påtvingende nødvendig at der nu fra fagkongressen forberedes et kraftig fremstøt for en forkortet arbeidstid.

Ved forrige tariffrevisjon reiste endel forbund kravet overfor arbeidsgiverne, men måtte fallere på dette grunnet sekretariatets og representantskapets innstilling til kravet. Skulde statsstyrelsen svikte her, må kravet kjempes frem, selv om det må skje gjennom organisasjonen alene.

Kommuneforbundets stedsstyre i Bergen.

Landsorganisasjonen skal gå effektivt inn for forkortelse av arbeidstiden.

Under tariff-forhandlinger hvor arbeiderne har satt frem krav om kortere arbeidstid, skal dette søkes løst selv om der ikke skulde opnåes full lønnskompensasjon.

Motivering:

Maskinteknikken, rasjonaliseringen og spesialiseringen har i de siste år hatt en rivende utvikling. I bedriftene blir der over alt installert nye maskiner som utfører mer og mer arbeide på kortere og kortere tid.

Dette har ført til at stadig blir flere arbeidere overflødige, og resultatet ser vi alle i den store grå hær av arbeidsløse mennesker. Hvilken

fortvilet tilværelse må ikke de familieforsørgere føre som således ufor- skyldt har mistet sin levevei, for ikke å snakke om alle de ungdommer som ser sig utestengt på alle kanter. Her er et skrikende misforhold til stede.

Fagorganisasjonen må ikke lenger tolerere disse umenneskelige til- stander, men må for alvor gå inn for et gjennombrudd her. Skal en få bukt med den store arbeidsløshet, er der kun én vei som fører frem, og det er en systematisk gjennomførelse av kortere arbeidstid.

Dette må gjøres til hovedkrav i kommende tariffrevisjoner. Det har vist sig at arbeidsgiverne under alle forhandlinger, heller er villig til å gå med på en lønnsforhøielse, fremfor å senke arbeidstiden. Ar- beidsforhandlerne slår til og tror at de her har vunnet en seier. Ar- beidsgiverne taper ingen ting på denne manøvreren, da disse straks etterpå legger på de varer de produserer, mens arbeiderne derimot vil erfare at de tross lønnsforhøielsen får leve under samme vilkår som før, og de arbeidsløse blir gående sin samme sørgelige gang.

Skal de ledige atter komme i arbeide, må arbeidstidsspørsmålet løses først, selv om der ikke opnåes full lønnskompensasjon.

Stavanger Såpe- og Lysarbeiderforening av N. K. I. F.

Ad Overtidsarbeide. Dalen Cementindustriarbeiderforening foreslår:

- a. Arbeidstiden skal ikke overstige den til enhver tid gjeldende lov- givning og tariff-festede bestemmelser om arbeidstid.
- b. Eventuelle overtidsarbeider utover normaldagen likvideres på en sådan måte at arbeidsuken ikke overstiger den arbeidstid som er nevnt under punkt a.

Motivering:

Det viser sig dessverre at der drives en utstrakt virksomhet når det gjelder overtidsarbeidet. Overtidsarbeidet må avskaffes. Derved vil man frigjøre arbeidslivet for en unormal arbeidstid. På denne måte vilde man opnå å styrke forholdet til de arbeidsløse, som i overtids- arbeidet ser en av de mange hindringer for å komme i arbeide. For øvrig henviser man til at ovennevnte forslag av kongressen i 1934 blev oversendt sekretariatet (protokoll side 628—632). Deri skulde ligge at saken nu bør løses.

Kongressen opfordrer regjeringen å fremme lovforslag om inn- førelse av ukentlig normalarbeidsuke på 36—40 timer, og at kongressen pålegger de respektive forbund til kommende tariffrevisjon å utarbeide forslag i samsvar hermed, samt om 3 ukers ferie.

Telemark fagl. samorganisasjon.

Da fallet på arbeidsløse i Norge stadig holder sig på praktisk talt samme høide tross forholdsvis gode tider siste år, og tross store of- fentlige krisebevilgninger, og da dette efter vår mening vesentlig skyldes den rivende tekniske utvikling, må Landsorganisasjonens første og største oppgave nu være å gå aktivt inn for forkortelse av arbeidstiden, det eneste effektive middel i kampen mot vår tids største sociale problem.

Forslag:

Ved alle fremtidige tariffrevisjoner må hovedkravet være 7 timers dag.

Mosby Jernbanearbeiderforening.

Den stadige mere omsiggripende tekniske utvikling og derav følgende rasjonalisering har bevirket at en stor del av landets arbeidføre menn og kvinner er blitt konstant arbeidsledige. Dette hemmer og svekker den organiserte arbeiderklassens slagkraft i kampen for deres sociale og økonomiske livsinteresser. Særlig går det ut over ungdommen, som bare i få tilfelle får adgang til å utføre produktivt arbeide.

For å råde bot på disse forhold er det nødvendig at fagorganisasjonen snarest foretar effektive skritt for å gjennomføre forkortelse av arbeidstiden, og i de tilfelle hvor det praktisk kan løses, også innenfor skiftsystemet.

På grunnlag herav beslutter kongressen:

1. Ved tariffrevisjonen 1939 bør ikke nye avtaler opprettes for hjemmeindustrien medmindre arbeidstiden blir nedsatt til 42 timers arbeidsuke.
2. Alt overtidsarbeide avskaffes. Istedet innføres skiftordning på de bedrifter og arbeidsplasser hvor det er mulig.

Norsk Bygningsarbeiderforbund.

Fra Bygningsarbeiderforbundets Industrigruppe i Bergen er innsendt samme forslag og motivering, men med følgende tilføielse i motiveringen: «Rasjonaliseringen gjør sig også innen bygningsindustrien mer og mer gjeldende,» det er derfor påtvingende nødvendig o. s. v.

«Kongressen oppfordrer Regjeringen til å fremme lovforslag om innførsel av normalarbeidsuke på 36 à 40 timer, og at kongressen pålegger de respektive forbund til kommende tariffrevisjon å utarbeide forslag i samsvar hermed, samt om 3 ukers ferie.»

Avd 22, N. N. N. Skiens Møllearbeiderforening.

«40 timers arbeidsuke gjennomføres ved tariffrevisjonen i 1938.»

Motivering:

«På grunn av rasjonalisering og den store arbeidsløshet må nu dette krav bli et av de viktigste som må fremmes ved tariffrevisjonen. Særlig ved stat og kommune samt hjemmeindustrien.»

Avd. 55, N. N. N. Porsgrunn Næringsmiddelarbeiderforening.

N. N. N. Forbundsstyre innstiller:

Man finner det uheldig at kongressen vedtar bestemte og konkrete beslutninger om hvor mange timer arbeidstiden skal forkortes med, men henholder sig til kongressens vedtak i 1934, og går for øvrig ut fra at sekretariatet fremmer en resolusjon for kongressen i sakens anledning.

«Kongressen beslutter at der ved revisjon av hovedtariffene stilles krav om 6 timers skift og 7 timers dag. Den samlede organisasjons krefter settes inn for gjennomførelse av dette krav.»

«Feriebestemmelsene forandres derhen at ferieavløsere og tilfeldige arbeidere som efter de nuværende overenskomster ikke er berettiget til ferie, erholder feriegodtgjørelse i henhold til arbeidede timer i året.»

Borregaardarbeidernes Industrigruppe,
på vegne av samtlige forbundets avdelinger ved Borregaard.

Kongressen pålegger sekretariatet å påse at der i overenskomstene blir innført bestemmelser, at der hvor bedriftene foretar rasjonalisering eller innfører arbeidsbesparende maskiner i tariffperioden, skal arbeiderne ha adgang til å kreve tilsvarende forkortelse i arbeidstiden med lønnskompensasjon.

Motivering:

Industrien tar alle tekniske hjelpemidler til rådighet, hvilket har satt tusener av arbeidere ut i arbeidsløshet. Det innføres nu en ny rasjonalisering som mekaniserer og spesialisierer arbeideren, som på denne måte utbyttes i sterkere grad enn før og som også fører til at de blir utslitt og arbeidsuføre på forholdsvis kort tid. En sådan rasjonalisering må uten forbehold gå hånd i hånd med forkortet arbeidstid.

Oslo og Akershus faglige Samorganisasjon.

Det kreves av kongressen å senke arbeidstiden til 40 timers uke, selv uten kompensasjon i lønningene.

Arbeidsløses forening, Stavanger.

Vi krever vekk med alt nødsarbeide, forsorgsarbeide og alt underbetalt arbeide av enhver art. Enn videre krever vi forkortelse av arbeidstiden til 40 timers uke, med full lønnskompensasjon.

Alesund arbeidsløses forening.

Hvert forbund pålegges som plikt og kontrollerer at dets medlemmer ikke benytter ulovlig arbeidstid, men medvirker til at arbeidervernloven blir overholdt.

Ekskafors Arbeiderforening, avd. 369 av N. A. F.

D. Forskjellige tariffspørsmål.

Arbeidernes faglige Landsorganisasjons 15. ordinære kongress godkjenner at det opprettes egen tariff mellem Norsk Formerforbund og De Mekaniske Verksteders Landsforening (N. A. F.).

Motivering:

Arbeidet i støperiene og de materialer som bearbeides her er vidt forskjellige fra arbeidet i den øvrige jernindustri. Materialene som be-

arbeides i støperiene er forskjellig slags sand tilsatt med f. eks. stenkullstøv og forskjellige slags bindemiddel for sand. Arbeidet er tungt og utføres vesentlig med muskelkraft. Arbeidslokalene er støvete og trekkfulle. Særlig i den kolde årstid er støperiarbeiderne utsatt for store temperaturforandringer i arbeidslokalet. Om formiddagen kan det være kuldegrader, mens arbeiderne under støpningen er gjennombløt av svette, på grunn av varmen og det meget krevende og tunge arbeide i de os- og røkfylte arbeidslokaler.

Vårt forbund oprettet i 1905 en landsoverenskomst med Norsk Arbeidsgiverforening. I 1907 blev det oprettet en overenskomst mellem Norsk Arbeidsgiverforening og følgende 5 forbund: Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, Norsk Arbeidsmannsforbund, Norsk Møbelsnekkerforbund, Norsk Trearbeiderforbund og Norsk Formerforbund. Hvert forbund hadde sine egne bestemmelser om de forskjellige fag og en del bestemmelser var felles for alle forbund, som f. eks. arbeidstid, akkordarbeide, overtidsarbeide og overtidsprocenter, utløpstid o. s. v. Videre var det gjensidige regler for opsigelse av tariffene, således at hvis et forbund gikk til opsigelse av tariffen, hadde motparten rett til innen en måned å si op de øvrige tariffen.

Disse tariffen var i det vesentlige gjeldende inntil 1916—1923. Det inntre da en endring foranlediget ved fagkongressens meget omtvistede beslutning om industriforbund. Man søker fra nu av å få forenklet tariffene, ved å legge flest mulig arbeidsgrupper i industrien inn under en tariff. De siste 15—20 år har vårt forbund og Jern- og Metallarbeiderforbundet hatt felles tariff med De mekaniske Verksteders Landsforening. Dette har vært ordnet på den måten at det i enkelte av tariffens paragrafer er inntatt anmerkninger vedrørende Norsk Formerforbund. Medlemmene har i hele denne tid vært sterkt misfornøiet med denne ordning av tariff-forholdet.

Ved tariffrevisjonen i 1937 blev det derfor, efter krav fra samtlige avdelinger i vårt forbund, fremsatt forslag om egen tariff for vårt forbunds medlemmer og De mekaniske Verksteders Landsforening. De mekaniske Verksteders Landsforening nektet imidlertid å forhandle om egen tariff for Norsk Formerforbund, idet de henviste til fagkongressens beslutning om industriforbund. De uttalte at deres standpunkt her var i samsvar med Landsorganisasjonens beslutning.

Riksmeglingsmannen fremsatte derfor ved tariffrevisjonen 1937 forslag til fellestariff for begge forbund. Dette forslag blev forkastet med stor majoritet av vårt forbunds medlemmer, men blev vedtatt av Jern- og Metallarbeiderforbundets medlemmer. Hvorefter Riksmeglingsmannen erklærte forslaget vedtatt også for Norsk Formerforbund.

Norsk Formerforbunds hovedstyre besluttet da at denne fellestariff ikke skal underskrives av arbeiderne.

Norsk Formerforbunds landsmøte har behandlet denne sak 27.—29. juni 1937 og vedtok sålydende beslutning:

«Landsmøtet erklærer sig enig i de beslutninger som hovedstyret og forhandlingsutvalget, i overensstemmelse med avdelingens krav, har

tatt i anledning av tariffrevisjonen i år og vil minne om hovedstyrets svar av 20. april d. å. til Riksmeglingsmannen, hvor det bl. a. heter:

«Da Norsk Formerforbund er den eneste organisasjon som Norsk Arbeidsgiverforening (De mekaniske Verksteders Landsforening) nekter å oprette overenskomst med, betrakter vi dette Arbeidsgiverforeningens standpunkt som en underkjennelse av vår organisasjon.»

Landsmøtet pålegger hovedstyret at arbeidet skal legges slik an at forbundets forhandlere ikke deltar i forhandlinger om ny overenskomst før Norsk Arbeidsgiverforening (M. V. L.) går med på å oprette egen overenskomst for Norsk Formerforbund.

Landsmøtet regner med Landsorganisasjonens og Jern- og Metallarbeiderforbundets støtte heri.»

Landsmøtets enstemmige beslutning om egen tariff for Norsk Formerforbund er medlemmenes klart uttrykte vilje og medlemmene har krav på at deres selvbestemmelsesrett her blir respektert.

Vi går ut fra at vår fellesorganisasjon ikke har nogen interesse av å støtte Arbeidsgiverforeningens linje i dette spørsmål. Vår organisasjon regner med fellesorganisasjonens støtte for dette kravets gjennomførelse, idet ingen av de øvrige organisasjoners interesser derved skades.

Norsk Formerforbund.

I henhold til formålsparagrafen gir kongressen sekretariatet bemyndigelse til å understøtte arbeiderne ved de militære verksteder i deres krav overfor Stortinget om å få ophevet stortingsbeslutningen av 1922.

Regjeringen (departementet) får bemyndigelse til opprettelse av lønnsavtaler for Statens verksteder på fritt grunnlag.

Motivering:

Arbeiderne ved de militære verksteder har siden Stortinget 1922 fattet vedtak om at disse arbeidere blir å lønne i overensstemmelse med hvad der opnåes ved de tilsvarende private bedrifter, stått i en særstilling. Disse arbeidere har ved lønnsforhandling måttet avvente forhandlingen i den private industri, og har måttet finne sig i å godta disse som norm for sine lønnsavtaler og ikke, som de øvrige organiserte arbeidere, fått avgjort sine arbeidsvilkår på fritt grunnlag.

Det er naturlig at arbeiderne ved disse verksteder finner denne stilling nedverdiggende og søker kongressen om støtte til å få dette ophevet. Regjeringen (departementet) bør ha myndighet til å opta og avslutte arbeidsavtaler med Statens arbeidere uavhengig av de private verksteder.

Raufoss Jern- og Metallarbeiderforening, avd. 23 av N. J. & M. F.

Sekretariatet pålegges å søke utredet hvorledes man skal finne frem til en utjevning av lønnsforholdene i industri, håndverk, handel, skog- og landarbeidervirksomheten.

Motivering:

Formene kan være flere for løsningen av dette problem. Uten å ville antyde nogen spesiell linje nu, mener vi at spørsmålet om mer ensartede

lønnsforhold eller større solidaritet og samvirke mellom de forskjellige yrkesgreners arbeidere må drøftes og søkes løst. Dette er etter vår mening et alvorlig problem, som før eller siden vil tvinge sig frem og kreve sin løsning og det er derfor riktig at fagorganisasjonen her tar det første skritt og ser det i forbindelse med de foranstående spørsmål.

Ski og Omegns Bygningsarbeiderforening, avd. 107 av N. G. F.

I. Kongressen fratar sekretariatet bemyndigelse til å anbefale forslagene ved tariffrevisjon vedtatt.

II. Likeså henstilles til forbundsstyrene å holde sig passiv i lignende tilfelle.

Man må særskilt gjøre den ærede kongress opmerksom på hvilken uheldig virkning den hadde ved tariffrevisjonen i 1937. Og i særdeleshet for bergverkene, da vedtagelsen var anbefalt i første omgang av forbundsstyre og Landsorganisasjonen, viste det sig at arbeidsgiverne stillet sig helt steil. Til og med falt det uttalelser om at den var så godt som vedtatt i og med at den var anbefalt av ovennevnte instanser.

Og da mener vi at når man har praktiske erfaringer for at dette system virker skadelig for arbeidernes økonomiske kamp mot utbytterne, da må vi forlate denne linje.

Knaben Arbeiderforening, avd. 32.

Ingen streik eller aksjon må settes i gang uten etter direkte ordre fra vedkommende forbund.

Ekskafors Arbeiderforening, avd. 369 av N. A. F.

På vegne av arbeidere og funksjonærer vil man herigjennem rette en henstilling til kongressen om å fatte beslutning om at der søkes bevirket ved opprettelse av tariffavtaler og gjennom arbeidervernlov at det gis alle arbeidere og funksjonærer fri fra kl. 15 også St. Hansaften.

Malmbolagets Jernbaneforening.

Under megling hvor flere organisasjoner er koblet sammen, skal Riksmeglingsmannens myndighet innskrenkes således at det ikke skal være adgang til å legge sammen stemmene under avstemningen om meglingsforslag. Hver organisasjon avgjør ved simpelt flertall sitt standpunkt til meglingsforslaget.

Motivering:

Ved siste avholdte megling for overenskomstene ved L. K. A. B. blev man gjort opmerksom på fra Riksmeglingsmannen at han koblet samtlige 3 organisasjoner sammen ved avstemningen. Dette var således å forstå at i det tilfelle at vår organisasjon hadde fått et ugunstig meglingsforslag som blev forkastet av foreningen, var ikke avgjørelsen alene i vår forening, men berodde på stemmeresultatet i de øvrige foreninger. Dermed forståes at foreningen ikke hadde avgjørelsen om sin egen overenskomst, og dette må Landsorganisasjonen forsøke bevirke ophevet.

Malmbolagets Jernbaneforening.

Jernbaneforbundet meddeler:

Vårt forbundsstyre har avgitt følgende innstilling:

Ad forslag fra Malmbolagets Jernbaneforening angående avstemning over meglingsforslagene: Forbundsstyret innstiller: Kan ikke tiltreds av forbundsstyret.

Ad forslag 22 fra Malmbolagets Jernbaneforening angående fra kl. 15 St. Hansaften: Forbundsstyret innstiller: Forslaget blir gjennom samarbeidskomitéen å oversende Socialdepartementet.

Sekretariatets innstilling:

Retningslinjer for fagorganisasjonens tariffbevegelse.

1. *Lønns- og arbeidsvilkårene for skog- og landarbeidere, fiskere og fangstmenn.*

Kongressen gir sin tilslutning til de bestrebelse som særlig i de siste år er gjort for å få hevet lønns- og arbeidsvilkårene for alle de tusener av arbeidere, hvis levestandard ligger langt lavere enn for den del av arbeiderklassen som gjennom en årrekke har hatt tariffmessige arbeidsvilkår.

Det betyr en styrke for den samlede fagbevegelse at der skapes mobile og fast sammentømrede organisasjoner blandt de nyorganiserte grupper blandt landsbygdas og kystens befolkning, som kan greie å hevde sig både organisatorisk og økonomisk. Skal kjøpekraften høines og produksjonen økes, må der være et intimt samarbeide og drives en solidarisk lønnspolitikk mellom byens og landsbygdas befolkning.

Fagorganisasjonen vil fortsatt med all sin kraft medvirke til at det skapes bedre og rummeligere levevilkår for skog- og landarbeidere, fiskere og fangstmenn.

2. *Forkortelse av arbeidstiden.*

Spørsmålet om arbeidstidens forkortelse har fått øket aktualitet både på grunn av de nye arbeidsmetoder og rasjonaliseringen og fordi at krisen og arbeidsløsheten fremdeles gjør sig gjeldende.

De fagorganiserte arbeidere her i landet har ved sine beslutninger i fagforeningene, samorganisasjonene, forbundene og Landsorganisasjonen gitt sin fulle tilslutning til kravet om forkortelse av arbeidstiden.

Når kravet om arbeidstidsforkortelsen er blitt et av de centrale spørsmål for fagbevegelsen, er årsaken ikke minst at den tekniske utvikling og derav følgende intense, økede arbeidstempo betinger større fritid for at arbeiderne skal være i stand til å skjytte sitt arbeide på en tilfredsstillende måte. Dessuten må det forutsettes, at en forkortelse av arbeidstiden også vil øke mulighetene for å få flere arbeidere i beskjeftigelse.

Det vil imidlertid være galt å se helt bort fra at spørsmålet om forkortelse av arbeidstiden også må sees i en viss sammenheng med den internasjonale arbeiderklassens evne til å få gjennomført arbeidstidsforkortelsen, fordi konkurransen med utlandet for visse eksportindustriers vedkommende kan ha til følge større arbeidsløshet istedenfor å skaffe beskjeftigelse til ledige arbeidere.

I en del arbeidsgrener kan arbeidstidsforkortelsen nok gjennomføres uten hensyn til de ordninger som fastsettes i andre land. I en rekke eksportindustrier og industrier med sterk konkurranse, fra utlandet, må det la sig gjøre å forkorte arbeidstiden, idet forhandlinger om kompensasjon føres under hensyntagen til arbeidsledighetskrisen og forholdene i vedkommende industri eller bedrift. I enkelte industrier hvor det arbeides et dagskift kan det vise sig ved overgang til to skift, at bedriften også makter å bære de økede omkostninger med full kompensasjon.

Kongressen er fullt opmerksom på betydningen av de tiltak som er gjort av Arbeiderregjeringen når det gjelder å sette i gang offentlige arbeidere og for å reise nye bedrifter innen arbeidslivet. Fagorganisasjonen understreker at dette arbeide må fortsette og vil for sin del medvirke til at det kan skapes arbeidsmuligheter både ved de offentlige og private virksomheter.

Den internasjonale situasjon er idag så truende og alvorlig, at alle arbeiderklassens krefter må samle sig for å realisere at flest mulig av de arbeidsledige kan komme i varig beskjeftigelse.

Kongressen gir sin tilslutning til de vedtak som er fattet av Den faglige Internasjonales kongress i London i 1936 angående kravet om at arbeidstiden forkortes til 40 timer pr. uke, og man vil fortsatt understøtte de bestrebelse som gjøres av Den internasjonale Arbeidsorganisasjon i Genève for å nå frem til en kortere arbeidstid for så vel de enkelte arbeidergrupper som for hele den internasjonale arbeiderklasse.

Kongressen konstaterer at den norske arbeiderbevegelse nu som før er beredt til å gjøre en så vel politisk som faglig innsats for å fremme bestrebelsene for en kortere arbeidstid. Under hensyntagen til de vanskeligheter som en direkte overgang til 40 timers uken kan tenkes å volde næringslivet og til den virkning dette kan ha på arbeiderklassens levestandard, anser kongressen at det også kan bli spørsmål om at arbeidstidsforkortelsen gjennomføres etappevis, både med hensyn til timetall og omfang.

Kongressen kan slik som forholdene ligger an, ikke treffe bindende beslutninger for den samlede arbeiderklasse. Forbundene må gis adgang til i samråd med sine medlemmer, å treffe avgjørelse i hvert enkelt tilfelle.

Det må sterkt fremholdes at kravet om en kortere arbeidstid i første rekke bør reises ved de bedrifter og industrier hvor en vidtgående rasjonalisering medfører innskrenkning av arbeidsstokken.

3. Overtidsarbeide.

Fagorganisasjonens prinsipielle krav er at overtidarbeidet avskaffes, eller i alle tilfelle må det innskrenkes til det minst mulige. Overtidsarbeide kan utføres i de tilfelle hvor det er nødvendig for å undgå ledighet blandt andre arbeidergrupper ved bedriften, eller for å hindre at materiell eller andre verdier ødelegges. Hvor overtid må utføres, bør det enten likvideres i fritid eller i tillegg til ferien etter bestemte regler avpasset etter forholdene i de enkelte arbeidsgrener med det formål å skaffe jobber til de ledige.

I de yrker hvor overtidarbeide er en stadig tilbakevendende foreteelse bør spørsmålet om innføring av en midlertidig skoftordning eller forskjøvet arbeidstid optas til overveielse for å få flere i beskjeftigelse.

4. Feriespørsmålet.

Siden siste fagkongress er oppnådd adskillige forbedringer med hensyn til feriens lengde. Således blev ved tariffrevisjonen i 1937 gjennomført 12 arbeidsdagers ferie for de fag og industrier som tidligere hare hadde 8 à 9 dager. I en del kommuner, bl. a. i Oslo, er det gjennomført 3 ukers ferie. Det samme er tilfelle innenfor Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbunds tariffområde.

Det økonomiske grunnlag for ferien er ennå dårlig for mange arbeidere. Den viktigste oppgave ved de kommende tariffrevisjoner må derfor være å få forbedret det økonomiske grunnlag for den 12 dagers ferie som de fleste arbeidere nu har. Men selvsagt skal dette ikke forhindre at hvor det ligger gunstig an, kan forbundene stille krav om en høiere ferie.

Kongressen gir sin tilslutning til at fagorganisasjonen ved kommende tariffrevisjon stiller krav om at det økonomiske grunnlag for ferien forbedres ved at feriebetalingen beregnes på grunnlag av arbeidsfortjenesten eller at ferieprocenten forhøies.

5. Beskyttelse av lærlinger og unge arbeidere.

Under henvisning til de retningslinjer som er trukket opp for å få i stand en bedre og mere effektiv yrkesopplæring, må forbundene fortsatt arbeide for å få betryggende tariffbestemmelser for lærlinger og unge arbeidere.

6. *Den faglige taktikk.*

Da det ennå er ca $\frac{3}{4}$ år igjen før de enkelte forbund og medlemmer har høve til å ta stilling til opsigelse av tariffene for den altoverveiende del av Landsorganisasjonens medlemmer, er det for tidlig på det nuværende tidspunkt å uttale sig om dette spørsmål på kongressen. Man går ut fra at forbundene i likhet med tidligere praksis forelegger dette for medlemmene.

Det er forbundsstyrenes plikt å redegjøre for sitt syn når det gjelder tariffkravene og taktikken og såvidt mulig bedømme de forskjellige forhold og den stilling de enkelte fag og industrier vil stå overfor i tilfelle konflikt. Kongressen anser det også for absolutt nødvendig, at de ansvarlige forbundsstyrer, forhandlingsutvalg eller andre instanser som forestår ledelsen av tariff-forhandlinger bearbeider de forslag som kommer fra avdelingene, slik at disse er i samklang med de almindelige prinsipper for tariffrevisjonene.

7. *Angående opprettelse av egen tariff for Norsk Formerforbund.*

Kongressen finner ikke at det av klassemessige grunner spiller en avgjørende rolle om Norsk Formerforbund oppretter egen overenskomst med Mekaniske Verksteders Landsforening. Formerforbundets krav om å slutte egen avtale i jernindustrien kan derfor ikke, slik som forholdene ligger an, godkjennes av kongressen.

Debatten:

Ingvall Haugen, Norsk Sjømannsforbund: Hindahl sa i sitt foredrag her igår at en av fagorganisasjonens viktigste oppgaver nu er å ta sig av de grupper som ligger lengst tilbake, men det forekommer mig at sjøfolkene er en av de grupper som er helt avglemt her. Vi hadde heller ikke tenkt å plage kongressen med våre vanskeligheter med hensyn til arbeidstiden. — Jeg kan så godt forstå de grupper som nu kjører på for å få arbeidstiden nedsatt, men jeg vil gjerne de skal være opmerksom på at sjøfolk og hvalfangere fremdeles har en arbeidstid på 84 timer uken og derover. Her innbys vi til å være med på en beslutning og forkortelse av en arbeidstid på 48 timer uken. Jeg har i og for sig intet imot det, men jeg må understreke nødvendigheten av å få hjelp til å redusere sjøfolkene arbeidstid. — På forrige fagkongress gjorde vi et fremstøt for å få anledning til å delta i Arbeidsbyrået i Genève. Det gikk også igjennem. Resultatet av vår deltagelse der blev også at vi i 1936 fikk vedtatt en konvensjon om arbeidstiden til sjøs, som er et stykke på vei. Det foreslås at arbeidstiden skal reduseres til 56 timer. I de nordiske land har denne sak vært under komitébehandling, og i den svenske riksdag er forslaget nylig godkjent. Her i Norge foreligger det en proposisjon i saken, men det drives nu en fanatisk propaganda

for utsettelse av saken i år. Men en skal være opmerksom på at det som eventuelt blir vedtatt i 1939 først trer i kraft fra 1940. Vi skal ha tariff-revisjon vinteren 1939 og er ikke da en forkortelse av arbeidstiden gjennomført, vil vi få kamp på spørsmålet. Vårt forbunds landsmøte som trer sammen om en ukens tid, vil utvilsomt fatte beslutning om at avslutningen av tariffavtale i 1939 gjøres avhengig av at den nu fremsatte proposisjon blir vedtatt av Stortinget i år. Rederne har nettop på sitt generalmøte ombord i «Vega» vedtatt en protest mot loven, under henvisning til den internasjonale konkurranse. Men denne konkurransen er ikke verre enn at flere land allerede har gjennomført forkortelse av arbeidstiden til sjøs for flere år siden. Og kystfarten har da intet med den internasjonale konkurranse å bestille. Vi går ikke langt når det gjelder sjøfarten, men vi forlanger arbeidstiden i kystfarten nedsatt til 48 timer. I hvalfangsten er det nu mer enn 84 timers uke, og ubegrenset overtidsarbeide. Under forhandlingene for hvalfangsten ifjor blev 3 meglingsforslag forkastet på grunn av at det ikke var mulig å få nogen ordning av arbeidstidsspørsmålet. Det er nedsatt en komité til behandling av saken, men denne komité er sammensatt slik at arbeidsgiverne vil kunne forkaste alle forslag av betydning. En bør derfor få nedsatt en departemental komité som kan bringe hvalfangsten inn under Arbeidervernlovens arbeidstidsbestemmelser.

Jeg vil til slutt fremsette dette forslag:

Landsorganisasjonens kongress er bekjent med at det for Stortinget er fremsatt proposisjon til lov om arbeidstid på skib. Kongressen vil under henvisning til den urimelig lange arbeidstid sjømennene har både i innen- og utenriksfart, og for om mulig å undgå en oprivende arbeidskamp om arbeidstiden ved sjømennenes landsomfattende tariffrevisjoner i begynnelsen av 1939, henstiller kongressen til Stortinget å opta nevnte proposisjon til behandling i inneværende år.

Kongressen gir sin tilslutning til sjømennenes krav om gjennomføring av trevaktsskift og 8 timers dag, og henstiller til Stortinget å vedta loven om arbeidstid på skib i overensstemmelse med disse krav.

Videre vil kongressen pålegge sekretariatet med de til råd stående midler å støtte bestrebelsene for å få hvalfangstindustrien inn under fabrikklovgivningen.

Gunnar Braathen, Hedmark: En må stille spørsmålet slik: Hvordan vil situasjonen i landet ligge an på det tidspunkt da de næste tariffrevisjoner skal foregå? Jeg er stygt bange for at det vil bli arbeidsgiverne som vil få utspillet — som vil si op overenskomstene. Det er tegn til at den økonomiske nedgang vil melde sig i den tiden som kommer. Jeg vil nevne situasjonen i papirindustrien. Jeg vet ikke om papirarbeiderne håper på et større lønnspålegg ved den kommende tariffrevisjon. I så fall frykter jeg for de vil bli skuffet. Jeg tror en skal ha vanskelig for å opnå noget mer enn noen prinsipielle vinninger. For skogbruket er situasjonen nu den at mens det ifjor på denne tid blev betalt 16 kroner kubiken, er skogeierne nu budt kr. 9.50. Det er en nedgang på 43 procent. Den gode tariff skogsarbeiderne fikk ifjor skyldtes de gode

konjunkturer Nu vil det bli spørsmål om å presse skogsarbeiderne ned på det tidligere lave nivå. Jeg tror ikke skogsarbeiderne kan gå med på en tilnærmedelsesvis så stor lønnsreduksjon som fallet i kubbprisen betinger. Men det betyr at det vil bli stille i skogene i lang tid fremover. Men en slik situasjon i skogbruket vil få sidevirkninger gjennom hele samfundet. Og dette må igjen prege den linje fagorganisasjonen må følge under tariffrevisjonene i 1939. Situasjonen kan komme til å ligge slik an at vi må forsvare oss, istedenfor å angripe. Vi bør allerede nu regne med det og ikke se oss blind på de enkelte gruppers ønsker. Og jeg vil her legge et ord inn for det en har kalt den solidariske lønnspolitikk. Det er efter hvert vedtatt en rekke enstemmige uttalelser om at organisasjonen må støtte de lavestlønnede grupper i deres kamp, skogsarbeiderne, fiskerne og jordbruksarbeiderne. Jordbruksarbeiderne har i det siste fått et godt fremstøt, men mangler ennå 30 procent på likevekten med industriarbeiderne i forhold til lønnsnivået i 1914, skogsarbeiderne 15 procent. Skal det være nogen mening i snakket om solidarisk lønnskamp må hele arbeiderklassen innstilles på å ta konsekvensene av det. En må da også være klar over at lønnsnivået for jordbruksarbeiderne kan ikke løftes nevneverdig uten øket lønnsomhet for jordbruket som helhet. Jeg vil derfor advare mot å vedta protestresolusjoner i strid med dette grunnlag. — Hindahl sa han hadde intet imot at enkelte sterke forbund fikk prøve sig i en dyst om arbeidstidens forkortelse. Men dertil sier jeg nei. En forkortelse av arbeidstiden må skje samlet, ellers vil det virke ødeleggende for andre grupper.

Emil Nyhus, Formerforbundet: Jeg vil gjerne gi en omtale av forholdene i støperifaget. Vårt forbund har 2 900 medlemmer. Jern- & Met. har ca. 200 støperiarbeidere og dertil er det nogen grupper tilsluttet forskjellige industriforbund. Den gjennomsnittlige timelønn er 1.29 pr. time for voksne arbeidere, og på akkord kan det tjenes 50–60 procent. I sanitær henseende er støperibedriftene svært tilbakeliggende. Som kjent er det sandgulv, dørene er elendige og ventilasjonen er dårlig. Arbeidet er av en slik art at det ikke er mulig å bruke votter eller hansker, en må arbeide barhendt. I de fleste støperier er det kuldegrader i lokalet når arbeiderne kommer på om morgenen. Når det er verst om vinteren blir det brukt nogen koksgrøter i lokalet; om disse må da arbeiderne stå og slå floker. Mot middagstider tar støpningen til. Herunder blir arbeiderne gjennomvåte av svette. Det er således store temperaturforandringer i støperiene. Når godset er støpt og blir tatt ut av formene har en all støvmengden i lokalet og som arbeiderne må trekke inn. Godset blir jo pusset ved sandblåsing. — Vi har forsøkt å få arbeidstilsynet til å gjøre noget med støperiene og krevet at vegger og tak må gjøres rene med ikke altfor mange års mellomrum. — De almindelige sykdommer i støperiene er gikt, astma, tuberkulose og forkjølelssykdommer. Det er foretatt en del undersøkelser som viser at silikosen er vel så meget utbredt som gikten som vi kjente før. Av 30 mann som blev undersøkt ved en bedrift var 15 angrepet av silikose, av 17 undersøkte på en arbeidsplass med 70 mann var 6 angrepet og av 25 mann som blev undersøkt ved en bedrift her i Oslo var 14 angrepet. Dette

viser at det må være en feil ved arbeidslokalene. — Dette er den gruppe arbeidere om hvem Hindahl sier at det er av prestisjehensyn de krever adgang til å oprette egne tariffere. Men jeg undskylder de som sitter i ledelsen, de vet ikke hvad et støperi er. Vi krever vår spesielle avtale, ellers kommer vi ikke disse forhold til livs. Under tariffrevisjonen ifjor, da vi krevet egen avtale, henviste arbeidsgiverne til Landsorganisasjonens beslutning. Sekretariatet stilte sig ved siden av Arbeidsgiverforeningen. Vi kjenner solidariteten og vil ikke skade nogen, men vi vil søke å komme dithen som en del av arbeiderne i jernindustrien allerede er. Jeg har ingen tro på at vi kan få den gamle overenskomst tilbake uten å slå i bordet og fellesoverenskomsten bidrar til å holde arbeiderne nede. Enkelte bedrifter har god anledning til å betale bedre enn de nu gjør og til å holde lokalene i orden. Det er feilaktig å ta saken slik som sekretariatet gjør, og jeg ber om at forslaget blir trukket tilbake. Sett oss ikke i den stilling at sekretariatet inntar samme standpunkt som Arbeidsgiverforeningen. Det er ikke tvil om at dette forhold fremmer utviklingen av ulovlige konflikter. De enkelte grupper ser sig nødt til å gå til aksjon for å fremme sine interesser. Jeg henstiller til kongressen å la denne gruppe få lov til å fremme og kjempe for sine krav, på høide med de andre, ikke foran, men på høide med de andre.

Neimi Lagerstrøm, Oslo: Når jeg tar ordet nu, er det for å bringe spørsmålet om rasjonaliseringen inn i debatten, idet jeg henviser til det forslag Konfeksjonsarbeidernes Forening i Oslo har sendt inn om forkortelse av arbeidstiden. Det almindelige argument for forkortelse av arbeidstiden, er kampen mot arbeidsløsheten. Men også et annet argument bør bringes i forgrunnen, nemlig kampen mot arbeidsuførheten, som er et resultat av rasjonaliseringen. Nu er det forresten mekaniseringen som er den nyeste form for lønnsomhet. Denne mekaniseringen har vakt sterk motstand blandt våre medlemmer, og det er en feil at ikke arbeiderne er skaffet opplysninger om hvordan vi skal stille oss til denne nye form for rasjonalisering. Vi hadde Industriforbundets rasjonaliseringsekspert til å holde foredrag hos oss. Han påstod at rasjonaliseringen ikke betyr øket arbeidspress, men en omlegning av arbeidsmetodene. Arbeiderne reagerte sterkt mot dette, idet det av hele fremstillingen gikk frem at menneskene skal mekaniseres, hver enkelt legemsdel skal være som en maskine. Det sier sig selv at dette vil ha en uheldig fysisk virkning på arbeiderne, og en blir også berøvet selve arbeidsgleden. Mekaniseringsekspertene har også funnet ut at om arbeiderne utfører et bestemt arbeide med bare den ene hånden og blev trett av å holde denne hånden frem, skulde en kunne støtte den op med et stativ. Hvis denne form for rasjonalisering skal fortsette vil det komme til å bli meget store utgifter til *uførhetsstrygden*. Vi har gjentagne ganger konstatert virkningen. Folk tror de har gikt i en arm, og går og får all den massasje og annen behandling som kan skaffes for det, men blir ikke bedre. Så viser det sig til slutt at det aldeles ikke er gikt de lider av, men at en nerve er utslitt. Så må de skaffes annet arbeide. Landsorganisasjonen burde ha sin egen rasjonaliseringsekspert som kunde skaffe opplysninger om konsekvensene av de forskjellige for-

mer for rasjonalisering. Det er sagt at i Sverige er det gått så glatt med gjennomføringen av rasjonaliseringen. Jeg er ikke så sikker på det. Jeg så nylig en tegning i en svensk avis som illustrerte at når en først har tatt fanden i båten, er det vanskelig å bli kvitt ham. — Vi holder på å få innført det system at eksperten går bak arbeiderne med et stoppeur i hånden. Om arbeiderne er borte bare et sekund for meget er det trekk. — Vi vil ikke mekaniseres. Når enkelte lemmer skal settes ut av funksjon protesterer hele legemet, vi har jo fått alle lemmene for at de skal brukes Under enhver omstendighet må en slik rasjonalisering medføre kortere arbeidstid. Og kongressen må vedta beslutning om at enhver omlegning av arbeidsordningen skal medføre kortere arbeidstid og bedre beskyttelse av arbeiderne.

Dirigenten refererte disse forslagene.

I tillegg til sekretariatets innstilling. punkt 2, siste avsnitt, tilføies:

Spesielt fremheves nødvendigheten av å redusere arbeidstiden for jernbane- buss og sporveisbetjening.

Ing. Milde, Bergen.

Kongressen pålegger det nye sekretariat, å ha sin oppmerksomhet henvendt på arbeidervernlovens bestemmelse om 8-timersdagens gjennomførelse for sykehusbetjening, at denne bestemmelse ikke utsettes. *Jacob Askeland. A. R. Mathisen. Hans Jenssen. J. Severinsen.*

Ad punkt 2, Forkortelse av arbeidstiden.

Til siste punkt tilføies:

«Samt ved sunnheitsfarlige bedrifter.»

Nils Hansen, Bergen.

Nils Hansen: Det er uriktig å stille spørsmålet slik som Gunnar Braathen når det gjelder forkortelse av arbeidstiden: Enten alle eller ingen. Jeg henviser til de redegjørelser vi har fått av Nyhus og Lagerstrøm hvordan forholdene er i enkelte industrier eller deler av industrier. Og dette standpunktet: alle eller ingen, har intet med solidaritet å gjøre. Det er enkelte grupper som idag har verre forhold med 8 timers dag, enn de før hadde med 10—11 timer. Vi har fått en lov om 48 timers uke, men det kan påvises mange brudd på denne loven. Vi har flere bedrifter på Vestlandet som har søkt og fått dispensasjon fra 8-timersdagen og skiftarbeidsbestemmelsen, — de har fått dispensasjon uten at arbeiderne er underrettet før dette foreligger som en fullbragt kjensgjerning. Også i tilfeller da det ikke var nogen grunn til å gi dispensasjon. Det må derfor innskjerpes at Lorange og hans kontor ikke må gå med på slikt uten at den annen part blir hørt. — Jeg har foreslått en tilføielse til sekretariatets innstilling, siste avsnitt, med særlig sikte på gruveindustrien hvor silikosen herjer voldsomt. Og jeg vil her si til Gunnar Braathen. Mange arbeidsgivere har gått lengere enn du, de har innrømmet en nedsettelse av arbeidstiden i sunnheitsfarlige bedrifter. Og denne linje bør vi fortsette. En nedsettelse av arbeidstiden i sin almindelighet

må skje på et ensartet grunnlag, og internasjonalt, men det forhindrer ikke at vi også kan kjempe for å nedsette arbeidstiden i enkelte bedrifter for å hjelpe de arbeidere som trenger forkortelse på grunn av at deres helse er i fare. Det vil derfor være riktig å ta med det forslag jeg har stilt. Det er riktig som Neimi Lagerstrøm sa, at vi må ikke bare kreve nedsettelse av arbeidstiden av hensyn til arbeidsledigheten, men også av hensyn til arbeidernes helse. Jeg håper sekretariatet og redaksjonskomiteén går med på min tilføielse. Jeg tror at det vil møte en viss sympati også innenfor arbeidsgivernes rekke.

Smith Hansen, Bergen. Vedtaket på kongressen i 1934 om forkortelse av arbeidstiden, var et forhastet vedtak, fordi det ikke er blitt satt den nødvendige makt bak kravet. Under tarifforhandlingene ved Bergens kommune i 1935 reiste vi kravet om 40 timers uke og 36 for skiftarbeidere. Men straks forslaget fremkom het det at nu vil ikke kommunearbeiderne arbeide mer, at forslaget vilde koste 1.5 mill. kroner og at skattøren i Bergen vilde stige med 1½ pct. En skjønner virkningen av en slik agitasjon, selv fagorganiserte arbeidere tok til å spørre om kommunearbeiderne hadde tenkt å slutte med å arbeide. Vi fastholdt kravet i 1936, og det lyktes da å presse busschaufførenes arbeidstid ned til 42 timer. — Det er snakket om den internasjonale konkurranse, men en kommune kan ikke påberope sig en slik konkurranse. Og får først kommunearbeiderne gjennomført en forkortelse av arbeidstiden, kan arbeiderne ved de private bedrifter påberope sig dette. Det er derfor et spørsmål om vi ikke bør forsøke å sette dette igjennem først ved stat og kommuner. Jeg tror det vilde være både det riktigste og det letteste. Vi er jo så heldige nu å ha en arbeiderregjering, og den kan gjøre en hel del. Og de store kommuner har i langt høiere grad enn de fleste private, kontinuerlige bedrifter. Tiden må nu være inne til å få arbeidstiden ned fra 8 til 7 timer, og fagorganisasjonen må sette kraft inn på det, og stille sig bak kommunearbeidernes krav. Kommunearbeiderne har i en årrekke hatt 14 dagers ferie, nu er en stor del kommet op i 3 uker. Det er riktig som det er sagt at med hensyn til ferie er de norske arbeidere kommet langt. Men 14 dager er ikke nok, en må kjøre frem med krav om 3 uker for de som har 14 dager. og kanskje 4 uker for de som nu har 3. Med den utstrakte rasjonalisering trenges det nu en lang ferie. Jeg understreker forslagene fra Milde og Nils Hansen, og det forslag kommunearbeiderne selv har stillet. Men nu må beslutningene gjennomføres.

Leif Foss, Oslo. De tekniske forbedringer reiser spørsmålet om industriarbeidernes stilling i sin almindelighet. — Det er uriktig som Hindahl har skrevet at rasjonaliseringen øker arbeidsledigheten. Jeg vil påstå at etter hvert som rasjonaliseringen og industrialiseringen skrider frem, øker industriarbeidernes antall. Nye industrier skaper nye behov. Industriarbeiderklassens antall går ikke tilbake. En må forstå utviklingen. Når det gjelder lønnsforholdene har vi i jernindustrien en overenskomst som er en menneskealder gammel. Den er opdelt i 3 deler. Det kan være spørsmål om hvorvidt dette er formålstjenlig for arbeiderne, og jeg har hatt sympati for Formerforbundets krav. Men etter

Nyhus' syn på Industriforbundsspørsmålet må jeg endre standpunkt, vi bør ikke bidra til at det blir opprettet egen tariff for Formerforbundet. Den eneste måte til å forbedre forholdene er at arbeiderne reiser kravene i fellesskap gjennom sine organisasjoner. Nyhus bør trekke sitt forslag tilbake. Jeg finner ellers at det er en uheldig formulering i sekretariatets forslag, til skade for Jern- og Met., og organisasjonen i sin almindelighet.

Formiddagsmøtet blev derpå hevet kl. 13.

Eftermiddagsmøtet fredag 27. mai.

Ordstyrer: *John Skårvold.*

Referent: Erling Lian.

Protokollen fra formiddagsmøtet blev vedtatt med en bemerkning om det var 10—15 representanter og ikke som det stod 5, som hadde stemt mot 3. avsnitt under innstillingen til dagsordenens punkt 10.

Gunnar Disenaasen opfordret representantene fra samorganisasjonene om å møte etter endt arbeidstid.

Votering over organisasjonskomitéens innstilling til organisasjonsformene.

Fra *organisasjonskomitéen* forelå nu følgende innstilling til dagsordenens punkt 3, 1. *Organisasjonsformene*:

Under denne sak er det fremkommet følgende forslag:

Under henvisning til organisasjonsutvalgets forslag for kongressen i 1934, om gjennomføring av industriforbundsformen for de forbund som ikke har gjennomført denne, besluttetdes:

Kongressen pålegger de forbund som naturlig hører sammen i et industri- eller etatsforbund, straks å opta forhandlinger om den praktiske gjennomføring av sammenslutningen. Resultatet forellegges efter hvert for sekretariatet og Landsorganisasjonens representantskap.

Det forutsettes at det tas bestemte forholdsregler mot at de forbund og grupper som går op i et av industri- eller etatsforbundene får sine lønns- og arbeidsvilkår forringet som følge av sammenslutningen og at industri- eller etatsforbundene tilpasser sine tariffavtaler efter de forskjellige faggruppers muligheter.

Ved inngåelse av tariffavtaler i grenseområdene, må sekretariatet påse at der ikke inngås avtaler på ringere vilkår enn de som gjelder for lignende arbeider.

H. Sørum.

Sekretariatet pålegges inntil neste fagkongress å søke og finne frem til en organisasjonsform som kan skape den enhetlige organisasjonstidsforholdene krever.

H. Svendsen.

Resultatet av forhandlingene forelegges etter hvert for Landsorganisasjonens representantskap.

Utgår.

Siste avsnitt gis følgende ordlyd:

Hvis ikke enighet mellom forbundene opnåes, avgjøres saken med bindende virkning av førstkommende kongress.

Rasmus Rasmussen.

Organisasjonskomiteén fremmer følgende enstemmige innstilling:

Tidligere kongressvedtak om den industrielle og bedriftsvise organisasjonsform oprettholdes.

Sekretariatet pålegges å ta de initiativ og understøtte de bestrebelser som kan medvirke til en snarlig gjennomføring av kongressens vedtak om organisasjonsopbyggingen.

Det skal snarest optas forhandlinger mellom de forbund som er berørt av vedtaket om den praktiske gjennomføring av sammenslutningene.

Ved forhandlingene må det søkes å nå frem til en organisasjonsopbygging, hvor de enkelte yrkesgruppers interesser kan bli ivaretatt innenfor rammen av vedkommende industriforbund.

I de tilfelle hvor forhandlingene ikke fører frem til sammenslutning, oversendes saken til en organisasjonskomité på 5 medlemmer valgt av kongressen, som suppleres med 2 representanter opnevnt av sekretariatet. Denne organisasjonskomité fremmer innstilling til førstkommende kongress som treffer en endelig avgjørelse.

De forbund som er berørt av disse vedtak må lojalt medvirke til å gjennomføre industriforbundsformen. Kartellsamarbeide etableres mellom disse forbund for å fremme en sammenslutning. Reglene for kartellene må godkjennes av sekretariatet.

Torbjørn Henriksen har optatt følgende forslag:

Når et forbund ved beslutning av sekretariatet eller representantskapet blir tildelt grupper av medlemmer som ligger utenfor den organisasjonsramme som for vedkommende forbund er optrukket etter beslutningene om industriforbund — skal samtlige lønnstagere — hos sådanne arbeidsgivere henføres til samme forbund. —

Organisasjonskomitéen anser det meget vanskelig for kongressen å fatte et generelt vedtak som foreslått av Torbjørn Henriksen. Det anbefales at organisasjonsspørsmål av den art som er nevnt i forslaget avgjøres i hvert enkelt tilfelle av sekretariatet, eventuelt av representantskapet og det bør tilstrebes å få de mest enhetlige og praktiske organisasjonsforhold.

Lars Evensen: Vi har her medtatt de forslag som blev stilt av Svendsen, Sørnum og Rasmussens endrede forslag. Den innstilling som foreligger fra organisasjonskomitéen er enstemmig og Rasmussen har meddelt at han tiltrer komitéens innstilling. Det samme har Sørnum meddelt. Punkt 1 og 2 i innstillingen er det samme som i sekretariatets. Videre har vi tatt med at: det skal snarest optas forhandlinger mellom de forbund som er berørt av vedtaket om den praktiske gjennomføring av sammenslutningene. Og som et nytt tillegg foreslår vi at hvor forhandlingene ikke fører frem til sammenslutning skal saken oversendes en organisasjonskomité valgt av kongressen og som så skal fremme innstilling til førstkommende kongress som treffer en endelig avgjørelse. Torbjørn Henriksen tiltrer også organisasjonskomitéens innstilling hvad hans forslag angår.

Besluttetes straks å gå til votering over organisasjonskomitéens innstilling.

Emil Nyhus: Man kan jo ikke vedta dette uten at vedkommende forbunds landsmøter får anledning til på ny å behandle det. Det forbehold må vi ta.

Ordstyreren: Det er nå vedtatt å gå til votering.

Votering: Organisasjonskomitéens innstilling blev vedtatt mot 1 stemme. — Organisasjonskomitéens forslag med hensyn til Torbjørn Henriksens forslag blev vedtatt mot 7 stemmer.

Fortsatt behandling av arbeidstidsspørsmålet og forskjellige tariffspørsmål.

Man fortsatte så behandlingen av dagsordenens punkt 4 a: Arbeidstidsspørsmålet og 4 d: Forskjellige tariffspørsmål.

Arthur Berby: Når jeg har forlangt ordet, så er det ikke fordi jeg er uenig i innstillingen, men for å søke å medvirke til at man også virkelig foretar sig noget for å påvirke opinionen i disse spørsmål ute på arbeidsplassene. Det nytter så lite med beslutninger her på kongressen og på våre landsmøter hvis vi ikke har den tilstrekkelige opinion ute blandt medlemmene. Jeg vil for så vidt henviser til hvad Hindahl sa ved innledningen til denne sak. at vi må søke å løfte de laveststående grupper op. Og Torp sa i sitt innlegg, at så lenge det var *en* arbeider ledig var det *en formeget*. Vel talt. Men er det nå slik at man har dette for øie rundt på arbeidsplassene? Når man har sine tariffoppgjør blir det da gjort? Noget blir gjort og Arbeiderregjeringen har gjort adskillig. Men det er ikke nok. Vi må se på denne sak som et av de ømme

punkter vi har. Hvad tror man årsaken kunde være til at det f. eks. skaptes en slik mentalitet i Tyskland, som kunde lede til hevn mot organisasjonens tillitsmenn? Tror man ikke det var en hevn for de mange vakre talemåter og for at de ikke hadde etterkommet det de sa om å heve leivenivået? Mens vi tidligere har talt om et proletariat og et borgerskap, har vi nå også alle dem som er satt utenfor alt og har en annen social stilling, nemlig det store antall av arbeidsledige. Vi må gjøre noget mere og jeg vil da si i anledning de mange forslag her; også det fra min egen samorganisasjon, som oppfordrer regjeringen til å fremme lovforslag om innførelse av ukentlig normalarbeidsuke på 36—40 timer og at kravet skal reises ved kommende tariffrevisjon, samt 3 ukers ferie, alt det er bra. Men det er bare smukke talemåter. Derimot er jeg mer enig i forslaget fra Stavanger Såpe- og Lysarbeiderforening om en kortere arbeidstid og at dette skal søkes løst selv om det ikke skulde opnåes full lønnskompensasjon. Sekretariatet har noget i sin innstilling om at hvis en overgang til 40-timersuken kan tenkes å volde næringslivet store vanskeligheter, så kan det også bli spørsmål om at arbeidstidsforkortelsen gjennomføres etappevis. Det er riktig og hadde vi bare tidligere innstilt oss slik så vilde det ha vært bedre forhold. Og vi hadde på den måte også virkelig vist god vilje til å ville hjelpe de vanskeligst stillede.

Jens Tungen: Det er neppe nogen i denne forsamling eller blandt de fagorganiserte i sin almindelighet, som er uenig i den innledning Hindahl her gav om at fagorganisasjonens oppgave må først og fremst være å søke å heve de laveststående grupper opover. Men jeg har inntrykk av at det ligger noget fordekt bakom dette og som man også har hørt underhånden om ikke akkurat her nå, at de som står på bedre lønninger skulde ta en pause. Hvis ikke dette var sagt, kunde jeg helt ut ha gitt min tilslutning til det Hindahl fremførte. Vi har samtidig med dette også stadig hørt om at vi skal være forsiktige og ikke gjøre nogen nye fremstøt. Spesielt fremheves da hensynet til skogs- og landarbeiderne. Det er videre fremholdt at arbeidstidsforkortelsen kan skje etappevis. Vel, det er bra, men da må det også fastslåes at hele organisasjonen står bak dette. Hvad er mer rimelig enn at hjemmeindustrien samlet gikk inn for arbeidstidsforkortelsen? Når det gjelder vår industri og vårt forbund, vil jeg påstå at det neppe er nogen industri som har vært slik utsatt for rasjonaliseringens virkninger som den. Istedetfor 40—50 mann i graving, benytter man nå en gravemaskine med høist 2—3 mann. Vi reiste kravet om arbeidstidsforkortelse i 1937 og foreslo at det skulde stilles som felleskrav. Vi stilte kravet om 42 timers arbeidsuke, men arbeidsgiverne forstod meget vel at vi stod alene og ikke hadde de øvrige arbeidere med oss. Man må ikke sette arbeiderne i passivitet.

48 talere, strek og tidsbegrensning.

Ordstyreren: Det er inntegnet 48 talere og strek foreslåes. — Forslaget blev vedtatt. Videre blev taletiden satt til 5 og 2 minutter.

Anton Ruud: Når vi har vært på offensiven skyldes det ikke bare fagorganisasjonen, men at de økonomiske forhold har vært under ut-

vikling opover. De faglige kamper i fremtiden må bli noget annet og mere enn bare lønsspørsmålet. Forholdene i 1931 lå meget dårligere enn nu sist ved tariffoppgjøret. Men på tross herav valgte de som stod foran å gi arbeidstidsforkortelsen på båten. Vi klarer aldri den sak i en nedgangsperiode. For øvrig må vi mere i fellesskap ta op de store saker og ikke drive med utstrakte gruppeinteresser. Det vil kunne føre galt avsted. Om vi har fått en 10-øring eller nogen procenter mere i lønns-tillegg, så ser vi at prisnivået straks stiger. Alle de andre sociale fordeler vi kjemper oss til kan de ikke så lett ta igjen på denne måte.

Hans Moen: Jeg er enig i den såkalte solidariske lønnspolitikk, men den må ikke skje på bekostning av de øvrige lønnsgrupper. Vi skal understøtte de lavestlønnedes krav og søke å få de opover til den høide de skal være, men vi må ikke innrette det slik at de som ligger høit oppe blir nedsatt. Når det gjelder arbeidstidsforkortelsen er jeg enig i at de grupper som har anledning til å ta aksjon her bør gjøre det og at det da må skje med støtte av de øvrige arbeidere. Å forkorte arbeidstiden og samtidig få lønnsreduksjon er en linje man ikke bør følge. Regjeringen kan ikke make å gjennomføre noget lovforslag med hensyn til arbeidstiden hvis ikke arbeiderklassen som sådan går inn for kravet og står bak det.

Konrad Nordahl: De fleste av de ting Nyhus var inne på hørte ikke hjemme under tariffavtalen, så selv om de fikk egen avtale så hadde de ting ikke noget med det å gjøre. Det hørte hjemme under arbeidervernloven, delvis under andre institusjoner. Formerforbundet bør ikke få adgang til egne tariffavtaler, det vil bare føre oss op i vanskeligheter som lett kan føre til at de kan manøvrere mot de mange andre i verkstedsindustrien. Jeg er enig i at feriekrauet må utdypes slik at det virkelig også bli ferie og at man får en skikkelig betaling, så den kan utnyttes. Vi må sørge for å skape et ordentlig grunnlag for ferien for de grupper som ikke har ordentlig betaling.

Karsten Jørgensen: Spørsmålet om feriekrauet er viktig og av betydning for alle dem som er i arbeide. Men jeg vil henstille til kongressen om at den tar affære for virkelig å hjelpe de arbeidsløse.

Birger Opsahl: Det er jo innsendt en rekke forslag når det gjelder arbeidstidens forkortelse, og av de uttalelser som er falt her idag er det tydelig gitt uttrykk for at man mener at vi må slå inn på den linje. Hermed mener man også å avhjelpe noget på arbeidsledigheten. Å avskaffe den helt makter vi ikke. Det makter ingen andre land enn Sovjet-Unionen. Men vi kan dog gjøre meget her. Vi har i denne forbindelse også en rekke industrier hvor det er særlig sundhetsfarlig og hvor vi bør kjempe frem en slik arbeidsordning at vi også kan bevare en sund slekt. På bakgrunn herav mener jeg det må fattes slike bestemmelser at det tas kamp om 40 timers arbeidsuke.

Torbjørn Henriksen: Det kan sikkert i denne sak holdes mange vektige innlegg. Men jeg tror man gjør klokt også her å se varsomt på saken. Man bør ikke fatte slike vedtak at man kjører sig fast. Vi må ha slike beslutninger her at vi alltid har det nøieste samarbeide med Arbeiderpartiet. Det må samkjøring til med respekt for hverandre på begge sider. Det kan sies at eksportindustrien står i en særstilling og

jeg tror ikke det i enkelte industrier, som tekstil, vil være tjenlig om man nedsetter arbeidstiden. Men man må ikke miste synet når det gjelder eksportindustrien. Når det gjelder hjemmeindustrien så er det ikke godt å trekke ut et enkelt forbund. Da vil Arbeidsgiverforeningen bare erklære lockout. Der hvor det måtte kunne gjøres noget, er blandt stats- og kommunearbeiderne; men også der må man oppe i fellesskap med den politiske bevegelse. Men vi har mange arbeidsgrupper som nu har en lang arbeidstid. Man må søke å legge kreftene til for å få dem som ligger over 48 timers arbeidsuke nedover.

Olaf Askelund: Arbeidsledigheten har gjort det absolutt nødvendig å forkorte arbeidstiden. Spørsmålet er om man skal forsøke det etappevis og her mener jeg at en slik fremgangsmåte vil være den rette. I denne forbindelse taler man merkelig nok lite om overtidsarbeide. Men det spørsmål skal man også erindre sig i denne forbindelse. For også det virker til skade for de arbeidsledige. Her må man se å få overtidsarbeidet likvidert og man må ikke gå med på dispensasjoner som alene går ut på å forhindre inntagelse av nye arbeidere. Jeg vil overensstemmende hermed foreslå:

Fagorganisasjonens prinsipielle krav er at overtidsarbeidet avskaffes. For å lette arbeidet hermed skal sekretariatet ved de fremtidige forhandlinger påse at tilleggsbetalingen for overtidsarbeide settes så høyt at overtidsarbeidet gjøres ulønnsomt for bedriftene. Videre må sekretariatet treffe forholdsregler til å stanse enhver dispensasjon fra arbeidervernlovens bestemmelser om arbeidstid og overtid, som ikke er uomgjengelig nødvendig.

Hvor overtid må utføres o. s. v. som innstillingen. —

Sverre Lindegaard: Det er gledelig at Hindahl har inntatt et annet standpunkt her enn det han hadde på Bygningsarbeiderforbundets landsmøte. Han ønsker iallfall at man etappevis skal søke å komme fram til en forkortelse av arbeidstiden innen de forskjellige områder hvor man har chanser for å klare det. Når det gjelder bygningsindustrien så sies det så ofte at betalingen for arbeidet der er så høi at husleiene stiger av den grunn og blir så dyre at arbeiderne ikke kan bo i disse leiligheter. Vi har optatt en statistikk innen forskjellige grupper, og for malersvennenes vedkommende hadde i 1937 en malersvenn gjennomsnittlig arbeide ca. 29 til 30 uker eller 60.7 procent, og deres årsfortjeneste i almindelig daglønn var 2 376 kroner. Med den akkord som kommer til så er gjennomsnittsfortjenesten her i Oslo for en malersvenn 3 043 kroner, og det er ikke bedre i andre grupper, som f. eks. sten-, jord- og cementarbeiderne. Det er riktig at man går til arbeidstidsforkortelse selv om man ikke får lønnskompensasjon med en gang. Det må vi gjøre overfor de arbeidsledige.

Neimi Lagerstrøm optok følgende forslag fra Oslo og Omegns faglige Samorganisasjon:

Kongressen pålegger sekretariatet å påse at det i overenskomstene blir innført bestemmelser, at der hvor bedriftene foretar rasjonalisering eller innfører arbeidsbesparende maskiner i tariffperioden, skal arbeiderne ha adgang til å kreve tilsvarende forkortelse i arbeidstiden med lønnskompensasjon.

Motivering: Industrien tar alle tekniske hjelpemidler til rådighet, hvilket har satt tusener av arbeidere ut i arbeidsløshet. Det innføres nu en ny rasjonalisering som mekaniserer og spesialiserer arbeideren, som på denne måte utbyttes i sterkere grad enn før og som også fører til at de blir utslitt og arbeidsuføre på forholdsvis kort tid. En sådan rasjonalisering må uten forbehold gå hånd i hånd med forkortet arbeidstid.

Martin Hansen optok følgende forslag:

Sekretariatet pålegges å søke utredet hvorledes man skal finne frem til en utjevning av lønnsforholdene i industri, håndverk, handel, skog- og landarbeidervirksomheten.

Reidar Burud, Konfeksjonsarbeidernes Forening, foreslo:

Under henvisning til fagkongressens vedtak i 1934, pålegger kongressen sekretariatet at det ved de kommende tarifforhandlinger går inn med større kraft for forkortelse av arbeidstiden.

Jens Tangen og *Harald Gunncriussen* optok det av Norsk Bygningsarbeiderforbund fremsatte forslag, gjengitt på side 78 i dagsordenen.

Th. Thorstensen, Arbeidsmannsforbundet foreslo:

Følgende ord utgår i første linje: «de bestrebelesr som særlig i de siste år er gjort for — —.»

Erling Bentsen foreslo:

Ved forkortelse av arbeidstiden skal det gjennomføres full lønnskompensasjon for alle med en inntekt på 60 kroner og derunder. For grupper med høiere fortjeneste skal det ydes gradvis kompensasjon.

Ø. Marthinsen foreslo:

Kongressen gir sekretariatet i oppdrag å stille kampbidrag på 50 pct. over det lovbestemte for de forbund som vil gå i spissen for 40 timers ukens gjennomførelse.

Alfred Ljøner foreslo følgende tillegg til sekretariatets forslag I:

Som et ledd i dette arbeide må det også legges vekt på det sociale spørsmål som er nevnt i formålsparagrafen i Skog- og Landarbeiderforbundets lover.

For en heldig løsning av disse spørsmål ansees det påkrevet at sekretariatet til enhver tid medvirker på den måte som ansees tjenlig.

I denne forbindelse legges det vekt på å fremme samarbeide med grupper som har interesse i flukt med de fagorganiserte arbeideres.

P. Ødegaard foreslo:

Kongressen pålegger det nye sekretariat i samarbeide med Arbeiderpartiets stortingsgruppe, å foranledige at arbeidervernlovens overtidsbestemmelser skjerpes således at overtidarbeide bare kan utføres når det er absolutt nødvendig.

Samtidig fastsettes bestemte regler for kontrollen med arbeidervernlovens overholdelse.

Smidt Hansen foreslo:

Fagkongressen må trekke op klare retningslinjer for gjennomførelse av 40 timers uken for dagsarbeidere, og 36 timers uke for arbeidere på skift og i kontinuerlige bedrifter. I første rekke i stat og kommune.

Samtlige forslag besluttet oversendt redaksjonskomitéen.

Peder Vestad: Når jeg har tatt ordet er det ikke fordi jeg er uenig med Hindahl når det gjelder det han anførte om skogs- og landarbeid-

derne. Men det er nødvendig å utdype det. Det var sagt at skogsarbeiderne ved siste tariffrevisjon fikk 40 til 60 pct. Men man må også være opmerksom på at det var under en høikonjunktur, idet tømmerprisene var gått op. Men vi vet at det nu er anderledes og vi skal ha tariffoppgjør ut på året, og ingen vet hvordan det da vil gå. Det er derfor vanskelig å si når virkelig skogsarbeidernes lønns- og arbeidsforhold vil komme op på det livsnivå de bør ha. Hvad landarbeiderne angår så er det også der opnådd visse forbedringer, men er det nogen som har krav på opmerksomhet så er det disse arbeidere. De har krav på den øvrige arbeiderklasses støtte. Disse arbeidere har opnådd meget efter det kriseforlik som kom i stand politisk. Det har vært kritisert at den støtte som er gitt av Regjeringen er kommet de store bønder til gode. Det er mulig, men vi har et levende inntrykk av at det som vi nu er nådd frem til er grensen for hvad brukene under de nuværende priser maktet å betale. Det må derfor bli samfundets og den øvrige arbeiderklasses sak å være med på å søke å hjelpe disse arbeidere over vanskelighetene som tårner sig op.

Chr. Henriksen: Det er ikke nødvendig å føre en teoretisk diskusjon om arbeidstiden og problemene derom. Spørsmålet er gjennomførelsen av dette krav. Og der har vi den kneik som det er vanskelig å komme over. Rasjonaliseringen og mekaniseringen har bl. a. medført at f. eks. 60 arbeidere nu utfører hvad tidligere 100 arbeidere måtte til om. Det som er aktuelt i industrien idag er avslag i lønningene, og vi kan være glad for at vi har våre tariffier gjeldende til 1939. Jeg synes derfor det er unødvendig å stå her og dosere dette teoretisk.

Bendik Øyan: Det er ikke tvil om at dette er et av de viktigste spørsmål, men det er like viktig for den pariakaste som sjøfolkene er blitt og som under de nuværende forhold arbeider 84 timer. Vi regner for vår del ikke med 48 timer, men vil være fornøyd om vi når frem til 56 og etterhvert 48 timer. Mens det var borgerlige regjeringer, var vi vant til stadige angrep på sjøfolkene interesser. Vår regjering har gjort noget, men i det siste har vi sett slike forhold at man nu f. eks. kan lese i Arbeiderbladet, at sjøfolkene, som har ventet i 10—15 år på en sak, atter må finne sig i å vente, da man har så mange andre lovforslag og saker ellers som må gå foran. Tålmodigheten blandt sjøfolkene har vart lenge. Om talmodigheten en gang brister, så kan man heller ikke si at det skjer mot klassens interesser. Vår formann har stillet forslag til en uttalelse, og den må man vel kunne vedta.

Hans Haugli: Jeg har forlangt ordet i anledning et forslag fra Raufoss Jern- og Metallarbeiderforening, inntatt i dagsordenen på side 89. Det går ut på å få ophevet en stortingsbeslutning av 1922, når det gjelder opprettelse av lønnsavtaler for Statens verksteder. Som det nu er har vi måttet avvente forhandlingene i den private industri og har så måttet finne oss i å godta disse som norm for våre lønnsavtaler. Vi har ment at dette er en stilling som vi ikke lenger bør stå i. Vi bør kunne stå som de øvrige arbeidere og få avgjort våre arbeidsvilkår på fritt grunnlag. Enten det har gjeldt indeks eller andre ting, så har vi alltid måttet vente for å se om de andre maktet å gjennomføre noget. Vi synes det er uriktig at man skal holde på en slik fremgangsmåte overfor

en del arbeidere. Når vi nu ovenikjøpet har en arbeiderregjering mener vi man må komme bort fra den tidligere stilling her. Dette er ikke for å komme foran de øvrige arbeidere, men for å komme på samme linje som de. Vi har nu ved verkstedene 100 procent organiserte og vi krevder likestilling. Vi håper at kongressen vedtar dette forslag.

Josef Larsson: Spørsmålet er vel om denne kongress kan opptrekk alle retningslinjer for tariffoppgjørene. Vi skal være opmerksom på at det tidligere ofte bare er blitt papirbestemmelser hvad vi har vedtatt i så måte. Når vi ved enkelte leiligheter ikke har utnyttet makten helt ut, så er det ut fra det at ethvert samfund har sine økonomiske lover. Landene er også avhengig av hverandre og innenfor landene er man igjen avhengig av hverandre. Hvis en gruppe skal kjøres frem, så går det utover de laveliggende grupper. Det skulde være klassehensynet vi først og fremst skulde bygge på. Hvad angår krisetiltakene og de opnådde forbedringer, så har vi siden siste høikonjunktur betydelig forbedret jernarbeidernes levestandard, prisstigningen iberegnet. Kan det økes enn mer er det selvsagt bra. Hvad overtidarbeidet angår burde den avspaseres. Formerne er en gruppe innen jernindustrien med samme adgang og rett til å reise sine spesielle krav som andre grupper innen vår industri. Det er derfor i høi grad merkelig at de kommer med dette når vi står foran spørsmålet om en sammenslutning.

Reidar Burud: Det sies så ofte at det må vises resignasjon av de enkelte. Konfeksjonsarbeidernes Forening i Oslo har fremsatt et forslag, som peker på forhold som det blir en bydende nødvendighet å ta sig av. Vi har en rekke tilfelle av utbytning av arbeidere ved at bedriftene i stadig sterkere grad utnytter mennesket som maskin. Et typisk eksempel har vi i en bedrift her i Oslo med 9 unge arbeidere og hvor man har hatt en rasjonaliseringseksperter som på alle felter og områder har fulgt med for å få arbeidsintensiteten og ydelsene opover. Disse 9 unge arbeidere utfører nu daglig arbeide for tilsammen 122 kroner, og de lønnes med tilsammen 207 kroner pr. uke. Utover dagen er det stadige besvimelser, neseblødning etc. som følge av overanstrengelser. Vi gjorde henvendelse til Arbeidsgiverforeningen, idet vi mente at efter avtalen hadde vi rett til det og at den vilde sette en stopper for det. Men nei. Nu er det rettet på det ved en aksjon vi hadde. Vi håper at man vil gå inn for vårt forslag.

Nic. Næss: Hensikten med forkortelsen av arbeidstiden er å få flere i beskjeftigelse. Jeg tror at man i likhet med sekretariatets innstilling må gå forsiktig og gradvis frem når det gjelder denne sak. Jeg er f. eks. ikke så sikker på at en nedsettelse av arbeidstiden i den kjemiske industri og med kompensasjon vil resultere i at flere arbeidere vil bli inntatt. I Tyskland, det land som vi på dette område konkurrerer med, er arbeidslønningene sunket med ca. 30 pct. Vi må se internasjonalt på stillingen her. I glassindustrien fikk vi 6 timers skift avtalen i Genève. Når det gjelder gummiindustrien så har arbeiderne der i lengere tid arbeidet på innskrenket tid. Japan kan levere cif her i Oslo produkter til priser som ikke ligger over våre egne. Derfor tror jeg det er vanskelig å gå til arbeidstidsforkortelse med kompensasjon. Med hensyn til de sundhetsfarlige bedrifter så hører jeg at Papirindustriarbeiderforbundet vil

gå inn til Arbeidsrådet med krav i henhold til § 9, og jeg vil anbefale at man gjør det i lignende tilfelle andre steder.

Thv. Thorstensen: Jeg hadde anledning til å følge de forhandlinger som blev ført mellom veiarbeiderne og Regjeringen. Vi skulde ikke herunder ha ventet oss den mentalitet som her kom til uttrykk. Arbeiderregjeringen opnevnte i voldgiftsretten to av de verste arbeideretere man har. Jeg vil henstille til Regjeringen at den overfor andre arbeidsgrupper gir et lite uttrykk for at den bærer navnet med rette, og bedre enn hvad den maktet overfor oss veiarbeidere.

Sigurd Jensen: Kravet fra formerne er ganske naturlig og rimelig. Vi regnet nok med en kraftig motstand fra Arbeidsgiverforeningen, men at vi skulde møte den samme motstand fra Landsorganisasjonen hadde vi sant å si ikke ventet oss. Men man skal være opmerksom på at Landsorganisasjonens ledelse har sittet for lenge sammen med Arbeidsgiverforeningens representanter. Hvis formerne fikk dette til, vil det gå lettere for de andre grupper i jernindustrien, hvor for øvrig også Jern- og Metallarbeiderforbundet vil over til flere tariffer for spesialarbeidere. Spørsmålet om egen overenskomst har ikke noget med industriforbundsformen å gjøre. Hvorfor skal da formerne være anderledes behandlet i tariff-fellesskapet enn de øvrige fagorganiserte?

Ordstyreren: Det er fremdeles 38 talere inntegnet og vi vil foreslå 3 minutters taletid.

Efter en del debatt med protester herimot frafalt ordstyrerne sitt forslag.

Alf Pettersen: Det er merkelig at Formerforbundet kan forlange noget annet av kongressen efter at den har fastsatt hvad som skal være med hensyn til industriforbundsformen. Jeg kan heller ikke innse at det vil bli lettere ved at formerne står alene eller ved at de har egen avtale. Det var for øvrig ikke bare spørsmål som hadde med en tariffavtale det som Nyhus var inne på. Det gjaldt også en rekke andre spørsmål hvis forum er et ganske annet enn tariffavtalen. Kongressen må fatte en klar bestemmelse så vi ikke kommer op i forhold på verkstedene som kan lede til at arbeiderne slås innbyrdes. Jeg ser formernes forslag som et skritt videre for å komme vekk fra industriforbundsformen, og det kan rimeligvis kongressen ikke være med på efter sitt tidligere vedtak.

Edv. Stenklev: Papir er en eksportindustri, men ser vi på det hele som en treforedlingsindustri, så er det ialt 75 000 arbeidere som har sin sysselsettelse her. Vi er kommet op i ekstraordinære forhold. Over 8 000 arbeidere er berørt av arbeidsinnskrenkningene. Vi var opmerksom på dette på et tidlig tidspunkt. Vi er nemlig vant til flod og fjære. Men så stort som denne gang har det ikke vært nogen gang. I september—oktober 1935 sprang prisene op med 50 til 60 pct. og det varte til desember 1937 da de atter gikk nedover, og siden har det gått nedover således at vi nu har store arbeidsinnskrenkninger. Vi har også forholdet med de internasjonale kvoter å være opmerksom på. Vi henvendte oss til Regjeringen i november 1937 for om mulig å få utredet spørsmålet med hensyn til alle forhold i treforedlingsindustrien. Det gjaldt om beskjefteigelse av arbeidere også utenom skogen. Jeg vil henstille til

Regjeringen å søke fortgang i dette arbeide. Vi har vel vært den industri som har hatt lengst arbeidstid. Vi hadde 12 timer, men er nu på 8 timer. Vi har som nevnt av Nic. Næss tenkt å henvende oss til Arbeidsrådet i henhold til § 9 i loven.

Peder Ødegaard: I treforedlingsindustrien har vi ikke klart å få arbeidstiden ned under 48 timer, og det vil vel heller ikke være mulig å komme lenger ned i den nærmeste fremtid. Tidligere hadde vi i denne industri en import av 8 millioner og en innenlands-produksjon av 5 millioner. Nu er det forhold omvendt. Men like viktig som arbeidstidens forkortelse, er overtidsarbeidet, og jeg har foreslått at Landsorganisasjonen og partiet i fellesskap foretar sig noget her. Det må bli mere effektiv kontroll. Det er talt om de mindre forbund som suger de store. Se da på statistikken i Landsorganisasjonens beretning. Forholdene må ligge slik an i de store forbund også, at de mindre finner det formålstjenlig å gå til sammenslutning. Når det gjelder formerne hvorfor skal de stilles i en særstilling? Alle de andre forbund som skal inn i industriforbundene, har den adgang og rett som formerne her ber om.

Lars Strømsvaag: Det vi må søke å gjøre her som i alt annet i vårt arbeide, er at vi i fellesskap fører kampen, slik at ikke gruppe står mot gruppe. En politikk som fører til at det går ut over industriarbeiderne vil skape forviklinger og vanskeligheter. Landsorganisasjonen må legge sin politikk an slik at den samler opinionen for sig. Jeg tror for min del ikke at arbeidet med 40 timers-uken står i stampe. Det kan gjennomføres.

Ole M. Johansen: Arbeidervernloven er også et ledd i vårt arbeide. Men den gjelder ikke alle arbeidere. Hvad angår å kunne trekke landarbeiderne og andre etterliggende grupper med, så må de øvrige fagorganiserte arbeidere gjøre hvad de kan for å høine deres levenivå. Det gledet mig å høre om de kvinnelige arbeideres voksende forståelse og vi bør videre understøtte dette arbeide. Likedan med sjøfolkene. Man sier at forbundene skal stilles fritt, men vær opmerksom på at Arbeidsgiverforeningen taper ikke et slag mot sin vilje.

Martin Olsen: Det er også et driftsspørsmål og ikke bare et spørsmål om selve arbeidstidens forkortelse. Videnskapelig er det bevist at de såkalte pressmaskiner er det mest nerveslitende av alt og vi har silokosen. Det sundhetsmessige er her vel så betydningsfullt. Jeg vil henstille til Regjeringen å opta saken, så vi får en kontroll med slike bedrifter.

Ingolf Milde: Jeg har fremsatt et forslag i denne sak, idet jeg mener at man også må ta hensyn til arbeidets art og til de trafikkmessige forhold. Med den sterke utvikling av trafikk- og kommunikasjonsforhold, så må det også gjøres noget for disse grupper av arbeidere.

Jacob Askland: Hvis ansøkelserundervisningen skal ha nogen betydning så bør man virkelig også ta hensyn til det som fremføres. Vi har også en annen gruppe betjening som ikke har 48 timer ennu, men først får det til neste år, og her bør sekretariatet på forhånd være opmerksom. Det er nevnt at kommunearbeiderne bør få kortere arbeidstid, men det er også andre som kan trenge det mere. Det kan være riktig at det vilde være lettere å nå frem i stat og kommuner. Men en

arbeidstidsforkortelse i stat og kommuner vil ikke alltid virke til at nye arbeidere kommer inn på arbeidsplassen. Man bør imidlertid begynne med overtidarbeidet.

Følgende talere frafalt ordet: *Arman Stang, Gunnar Disenaen, Malvin Knutsen og Rolf H. Olsen.*

Arthur Arnesen: Det sies at det skulde være så nødvendig for formerne å ha egen tariffavtale og at vi ikke kjenner deres spesielle arbeidsforhold. Vi arbeider vegg i vegg på den samme arbeidsplass. Vi skulde vel også da kunne si at det var forhold de ikke var opmerksom på innen jernindustrien. Men dette kan ikke være det avgjørende. Vi har heller ikke noget imot at formerne får sine spesialkrav med i avtalen. Vi har også hatt en felleskonferanse av representanter for alle spesialarbeidere innen jernindustrien. Kom med oss til kameratslig arbeide så skal vi gjerne se å skaffe dere bedre tariff. La oss bli enige om her å komme sammen. Hvis hovedstyret og landsmøtet i Formerforbundet beslutter sammenslutning, så skal de se at de får guds grønne enger her på jorden! (Munterhet.)

Andreas Haugen: Vi passer ikke for hverandre — formerne og jern- og metallarbeiderne. Vi har meget arbeide som jernindustriens øvrige arbeidere ikke har noget med å gjøre. Sammenslutningen blev forkastet med stort flertall hos oss og i jern- og metallarbeiderforeningen var det ikke så stort flertall for det. Hvordan vil for øvrig dere andre her føle det å arbeide under en tariff som dere ikke har villet ha og som andre har bestemt for dere? Når nu selv Jern- og Metallarbeiderforbundet har funnet det nødvendig å få flere tariffen bl. a. for spesialarbeidere så skulde det ikke være mer merkelig i at vi vil ha det.

Møtet hevet.

Formiddagsmøtet lørdag 28. mai.

Møtet blev satt til kl. 9.

Dirigenter *T. Henriksen* og *J. Skaarvold*.

Referent: Alfr. Skar.

Protokollen fra gårsdagens eftermiddagsmøte blev referert og godkjent.

Herunder påtalte Nils Hansen, Bergen, bladet «Fremtiden»s utsendte medarbeiders omtale av kongressen.

«Gyr i Norden lengslenes sommer» blev sunget unisont.

Dirigenten, Th. Henriksen, foreslo at kongressen skulde bestrebe sig for å bli ferdig til tirsdag kveld, og derfor fortsette forhandlingene til kl. 19 i kveld, og søndag fra kl. 9 til 15 med ½ times pause.

Vedtatt.

Fortsatt debatt om

Dagsordenens punkt 4, A og D.

Øistein Marthinsen, Oslo: Formerforbundet har bedt om å få adgang til å opprette egen overenskomst. Jeg synes denne anmodning bør etterkommes. Det tjener ingen klasseinteresser å nekte det. Vi må ha såpass tillit til forbundet at vi kan imøtekomme dette ønske. Når det gjelder kampen for 40 timers uken har jeg stillet et forslag om å skaffe de nødvendige pengemidler til denne kamp. Det er snakket om hensynet til de internasjonale forhold. Men hvilke internasjonale forhold skal vi ta hensyn til? Skulde vi under enhver omstendighet gjøre oss avhengige av de internasjonale forhold, måtte vi kanskje gå til en utvidelse av arbeidstiden istedenfor nedsettelse. Det sies at vi har ikke råd til en nedsettelse av hensyn til eksportindustrien. Men vi må ikke la fremmarsjen gjøres avhengig av disse forhold. Har eksportindustrien så dårlig råd, får de øvrige næringer heller tre støttende til. Og eksportindustrien utgjør nu bare 10 pct. av vårt samlede næringsliv. Vi kan ikke gjøre de øvrige arbeideres forhold avhengig av eksportindustrien. Jeg henstiller til kongressen å stemme for det forslag jeg har fremsatt.

Gunnar Braathen: Jeg vil gjerne få nærmere presisere det jeg sa igår om arbeidstiden. Ingen må forstå mig slik at jeg er imot en nedsettelse i de sundhetsskadelige bedrifter. Men et forbund som Bygningsarbeiderforbundet kunde kanskje greie å gjennomføre en forkortelse av arbeidstiden, som vilde føre til at kløften i leveforholdene blev ennu større enn før. Og det er det jeg er uenig i.

Alfred Ljøner, Oslo: Jeg fremsatte igår et tilleggsforslag til sekretariatets innstilling. Når det gjelder skog- og landarbeidernes kår skal en være opmerksom på at det gjelder ikke bare om å presse lønningene mest mulig op, men like meget å forbedre de sociale forhold. Vi har i den anledning optatt samarbeide med Norsk Bonde- og Småbrukarlag, og det vilde være bra om Landsorganisasjonen kunde medvirke til at disse forhandlinger blev fremmet. Det er her snakket meget om at den aktive krisepolitikk har rykket grunnlaget vekk under fascismens fremmarsj på landsbygden. Og det er riktig at i de distrikter hvor vi en tid hadde et tilløp til gule foreninger, der er disse utryddet. Men derfor kan de godt dukke op igjen i nye distrikter. Dette kan vi bekjempe best ved en aktiv løsning av de sociale spørsmål på landsbygda. Skogsarbeiderne går efter alt å dømme, vanskelige tider i møte, og vi vil sette pris på å få støtte fra industriens arbeidere.

Thorleif Edvardsen: Nyhus var inne på det forslag om de sociale forhold som vi har fremmet overfor departementet. Rasjonaliseringen går fort frem, vi må beskytte oss. Arbeidervernloven er mangelfull, men vi må søke å utnytte den lengst mulig. Vi har også noget som heter sundhets- eller helserådet i Oslo. Det vilde ha vært av interesse om de vilde ta sig fore å se på forholdene i bedriftene, og helst ha dr. Evang med sig. Noget må gjøres, ellers går vi til grunne.

Osvald Wærriø, Finnmark: Når lederne her sier at de vil sette alt inn på å hjelpe de lavest lønnede, må de også ta konsekvensen av disse

ord og under enhver tariffrevisjon holde et våkent øie med utviklingen og forberede sig på å bruke alle maktmidler for å gjennomføre kravene fra de lavest lønnede. Men det er ikke gjort for veiarbeidernes vedkommende. Det forslag som fremkom under lønnsforhandlingene i 1937 blev forkastet av arbeiderne med $\frac{2}{3}$ flertall. Når vi skal bruke faglig taktikk, burde vi bruke den til fordel for arbeiderne. Men efter at forslaget var forkastet av arbeiderne, tok forbundsledelsen forhandlinger med arbeidsgiveren — Staten — som gav 1 — en — øres tillegg, og dette vedtok forbundsledelsen over bordet. Denne enøringen blev brukt til å slå ned arbeidernes beslutning om kamp på spørsmålet.

Kristoffer Jakobsen: Vi har ennå ikke gjennomført 8 timers dagen for store grupper arbeidere. Jeg er ikke imot 40 timers uken, men det må først og fremst være en oppgave for de andre å hjelpe de gruppene som ennå ligger på 56 timers arbeidsuke. Forslaget fra Sjømannsforbundet bør vedtas, og på en slik måte at det ikke sinker behandlingen av det forslag som er oppe i Stortinget. Og vi skal ikke vedta et forslag som gjør en forkortelse umulig, selv om det skjer mot kompensasjon. Når det gjelder bedriftssykdommene vil jeg henstille at vedkommende forbund lar disse forhold undersøke. Bedriftssykdommene er et av de viktigste argumenter for en forkortelse av arbeidstiden.

Frank Hansen: Nyhus nevnte at man sier det er tillitsmennene som er den vesentligste årsak til motstanden mot sammenslutning. Jeg har også inntrykk av at det er de fastlønnede tillitsmenn som hindrer en sammenslutning. Det er nødvendig å få retningslinjer for rasjonaliseringen ellers kan resultatet bli en syk og svakelig industriarbeiderklasse. Arthur Arnesen tilbød igår Nyhus guds grønne enger. Jeg vil tilby formerne hånden til fortsatt samarbeide. Jeg beklager Hindahls villighet til å legge all vår statistikk frem til anvendelse for arbeidsgiverne, som slår oss i hodet med den.

Halvor Sørum: Det er snakket om solidarisk lønnspolitikk, og alle kan være enig i det. Men spørsmålet er: Hvor har den sine grenser? Efter min mening må den omfatte hele det arbeidende folk og gå langt inn i mellemlagene. Men her gis det uttrykk for solidaritet også med det kapitalistiske næringsliv. De fleste føler også en viss solidaritet med det franske proletariat som har gjennomført 40 timers uken, og med andre som står foran kamp for den. Det går ikke an at arbeiderne skal slå av på sine krav så lenge vi mangler maktmidler til å beskjære den kapitalistiske profitt. Her går skillet innenfor arbeiderbevegelsen. Vi tjener ikke de tilbakeliggende lags interesser ved å holde de øvrige tilbake, og jeg er uenig i Braathens resonnement. De sterkeste gruppene må understøtte de svakere.

Hans Eriksen, Oslo: Jeg hadde tenkt å si litt i denne sak, men dirigenten har avskåret mig adgangen til det ved beslutningen om 3 minutters taletid. Det er en sak som ligger mig på hjertet og hvor jeg også kunde ha noget å si, men det er jeg altså blitt avskåret fra ved dirigentens optreden.

J. Bækkevold: Hvis vi ikke samlet kan opnå en nedsettelse av arbeidstiden, bør en forsøke å nå lengst mulig enkeltvis, især for de sundhetsskadelige bedriftene, som Lagerstrøm nevnte. Men det forekommer

at arbeiderne tar imot kompensasjon, større betaling, for å stå i de sundhetsskadelige bedrifter uten innskrenket arbeidstid. Det vil si at de tar imot betaling for å begå selvmord. Og når arbeidsnevnden forsøker å gripe inn blir det lagt vanskeligheter i veien for det. Jeg vil be forbundene og Landsorganisasjonen være opmerksom på dette forhold.

Ernst Heldén, Oslo: Først 100 pct. organiserte, dernæst de best mulige lønns- og arbeidsvilkår. Hotell- og restaurantarbeiderne har de samme mål som de øvrige arbeidere. Men ved siden av de motstandere alle har å kjempe med, har vi en tredje faktor, nemlig skjenkerettighets-spørsmålet. Her blir det ofte vist stor uforstand og hensynsløshet fra de bevilgende myndigheters side, og den ulike praksis på de forskjellige steder gjør forholdene svært vanskelige for oss. Jeg benytter denne anledning til å henstille til våre hovedorganisasjoner å gå inn for en stabil linje på dette område, og jeg vil gjerne også be kongressens deltagere å se på disse forhold med forståelse.

Emil Nyhus: Jeg hørte med stigende forbauselse igår hvordan representantene fra Jern- og Metall lette med lys og lykte etter angrepspunkter på oss. Det er å undergrave samarbeidet. Det skal være samarbeide, men kan det bebreide oss at vi søker å forbedre våre kår? Vi kjenner tilstanden på arbeidsplassene. Det er henvist til arbeidervernloven, men alle kjenner til hvor tregt det går når en er henvist til den. Vi kjenner vår begrensning, og vi kjenner solidariteten, men hvorfor skal vi nektes å komme frem?

Erling Bentzen, Oslo: Få eller ingen krav er i den grad egnet til å sveisje arbeiderklassen sammen, som kravet om kortere arbeidstid. Jeg er ikke enig i å kreve kortere arbeidstid uten kompensasjon. Dette er i høi grad et politisk spørsmål. Kiil og Buland har nevnt at det er jernbanearbeidere som bare har en lønn av 1 krone timen. Hvis en slik mann er gift og har 3—4 barn å forsørge, lever han ikke stort bedre enn en som har tilsvarende forsørgelsesbyrde og lever på forsorgen. Jeg anbefaler forslaget fra min forening om at de lavestlønnede skal ha kompensasjon for en forkortelse av arbeidstiden, for de øvrige bør det være en gradvis kompensasjon. Trygve Lie og Oscar Torp stillet her igår kabinettsspørsmål hvis kongressen vedtok beslutninger som gikk Regjeringen imot. Det går ikke an å stille spørsmålet på den måten.

Arthur Berby: Når det gjelder forkortelse av arbeidstiden har det alltid irritert mig at de som mener å være så revolusjonære aldri kan nevne forkortelse av arbeidstiden og la være å lukke kjeften før de i samme åndedrag har sagt: Full lønnskompensasjon. Å stille saken slik er uriktig og slett ikke nødvendig. Spørsmålet om kompensasjon kan diskuteres etterpå. Det har alltid vært min linje. Landsorganisasjonen stod selvsagt bak den opinion som blev søkt reist mot de ulovlige konflikter. Men hvorfor ikke bruke arbeiderpressen til å hamre inn i folks bevissthet at en forkortelse av arbeidstiden nu er et av de aller viktigste spørsmål. Jeg henstiller at sekretariatet sørger for at pressen blir brukt ovedensstemmende med de beslutninger vi fatter her.

Hindahl: Jeg vil si til Bentzen: Hverken socialministeren eller jeg har sagt at vi bare skal ta hensyn til industriens stilling. Men når det gjelder industrien, så må vi der være med på å skaffe arbeide til

de arbeidsløse ved å få industrien i gang. Det må da vel være å ta hensyn til arbeiderne, fordi arbeiderne har fordel av det industrien kan få i gang. Dette vet Bentzen meget vel. Leif Foss forsøker å gi inntrykk av at hans utgangspunkt er riktig og at vi andre stiller problemene galt. Det viser sig nu i henhold til statistikken, at under rasjonaliseringen har produksjonen øket med 30 pct., mens antallet arbeidere i industrien er gått ned med 10 pct. Det nytter ikke å snakke sig bort fra disse tallene. Derfor må vi også søke å få andre befolkningslag med og ikke bare bygge på industriarbeiderne. Tangen mener at det ligger noget under talen om å hjelpe de dårligst stillede. Men er det nu så sikkert at det i virkeligheten vilde gagne bygningsarbeiderne å få 40 timers uke, eller en uforholdsmessig høi lønn? Hvis de som skal bo i husene ikke har råd til å betale den husleie som fordres, eller ikke har en tilstrekkelig stor kjøpekraft? Den almindelige kjøpekraft må høines ellers nytter det lite for den enkelte gruppe å presse sig frem. Nei, skal spørsmålet om 40 timers uken løses, må det løses over det hele. Og her vil det store slag bli utkjempet i Genève næste år. Det spørres da om hvilke resultater de enkelte land kan opvise. Det er her snakket om 40 timers uken i Frankrike, men der har en alt måtte foreta et tilbaketog når det gjelder rustningsindustrien, og Jouhaux sa på representantskapsmøtet, at hvis en ikke kommer nogen vei i de andre land, må de i Frankrike ta spørsmålet om 40 timers ukens op til ny overveielse.

Dirigenten: Nu da debatten er avsluttet må jeg få si: Det kan vel være takknemlig å kritisere dirigenten, men det er vår plikt å søke kongressen avsluttet innen en rimelig tid, og i denne sak har nu 60 talere hatt ordet, de fleste med 10 og 5 minutters taletid.

Dagsordenens punkt 9.

Landsorganisasjonens administrasjon.

Samorganisasjonenes landsutvalg vil foreslå at kongressen utvider Landsorganisasjonens administrasjon med en sekretær. Denne sekretær skal ha som opgave å drive agitasjons- og organisasjonsarbeide blandt industriarbeiderskene og hushjelpen. Organiseringen av hushjelpen underlegges de forskjellige samorganisasjoner og i samarbeide med Landsorganisasjonen danne foreninger hvor det lar sig gjøre. I landdistriktene organiseres hushjelpen i skog- og landarbeiderforeningene.

Motivering:

Som forholdene nu har vært med agitasjons- og organisasjonsarbeidet blandt kvinnene utover landet og i byene, har det vist sig at det ikke har vært mulig å komme frem til nogen egentlig organisasjonslinje i dette spørsmål.

Når det gjelder spørsmålet om hushjelpen, blev for en tid siden ansatt en midlertidig agitator i Landsorganisasjonen. Men dette har vist

sig ikke å føre frem. Kongressen bør derfor optrekke de retningslinjer som må følges i dette spørsmål.

Oslo og Akershus faglige Samorganisasjon.

Konfeksjonsarbeidernes Forening, Oslo, foreslår:

Kongressen ansetter en sekretær som vesentlig skal beskjeftiges med arbeide blandt kvinnene.

Motivering:

Vi har omkring 250 000 arbeidende kvinner i landet, herav ca. 100 000 hushjelp. I Landsorganisasjonen har vi bortimot 50 000 kvinnelige medlemmer, altså kan vi regne med at en 200 000 arbeidere som burde være organisert står utenfor Landsorganisasjonen. Vi vet alle, at disse arbeidere er en av de grupper som har de dårligste lønns- og arbeidsvilkår. Det er derfor av stor betydning for den samlede arbeiderklasse at denne store gruppe kommer med i organisasjonen.

«Der velges en kvinnelig fastlønnet tillitsmann. Antallet av fastlønnede tillitsmenn økes fra 4 til 5.»

Motivering:

Med det store og stadig stigende antall kvinnelige medlemmer L. O. nu får, vil vi anse det riktig at kvinnene får med en fastlønnet tillitsmann i L.O.s ledelse. Vi peker bl. a. på at der dessverre ennå er store og viktige spørsmål som krever sin løsning, for eksempel:

Giftede kvinners rett til lønnet arbeide.

Hushjelpens organisering.

Den store brakkmark av uorganiserte kvinner som ennå finnes i de forskjellige yrker.

Den faglige opplysning blandt kvinnene må vies en bred plass.

Disse få eksempler vi her har pekt på og dette arbeides spesielle karakter, tror vi vil egne sig best for en kvinnelig tillitsmann i Landsorganisasjonen.

Kontor- og Bankfunksjonærenes Forening, Oslo.

Kongressen pålegger sekretariatet å sørge for at Det statistiske Kontor får det fornødne kontorrum, utstyr og nødvendige arbeidshjelp, således at kontoret kan fylle sin oppgave som statistisk opplysningscentral for fagorganisasjonen.

Det statistiske Kontor skal sortere direkte under Landsorganisasjonens ledelse.

Bergen og Fylkenes faglige Samorganisasjon.

Av hensyn til det voksende behov for statistiske og økonomiske og faglige opplysninger innenfor fagorganisasjonen, vil samorganisasjonens landsutvalg foreslå for kongressen at landsorganisasjonens statistiske kontor får de nødvendige midler til å imøtekomme kravet på slike opplysninger fra fagforbund og samorganisasjoner. Kontoret ligger under Landsorganisasjonens virkeområde og ledes av en av sekretariatet valgt

komité bestående av representanter fra Landsorganisasjonen, forbundene og samorganisasjonene.

Alle viktige avgjørelser vedkommende kontorets drift treffes av Landsorganisasjonen etter henstilling fra komitéen. Forbundet plikter å gi Landsorganisasjonen alle nødvendige statistiske opplysninger.

Motivering:

Landsorganisasjonens statistiske kontor blev opprettet i 1925 da medlemstallet i Landsorganisasjonen var mellom 80 og 90 000 medlemmer. Med det voksende medlemstall og de større krav som nu stilles til statistiske opplysninger både under forhandlinger og i den faglige agitasjon, er det påkrevet at nettopp dette kontor innenfor Landsorganisasjonen gis de arbeidsmuligheter som er nødvendig for å imøtekomme kravene.

Oslo og Akershus faglige Samorganisasjon.

Fra Sekretariatet:

De innsendte forslag tar delvis sikte på å få en særlig organisasjonssekretær og delvis en utvidelse av Landsorganisasjonens Statistiske kontor.

Begge spørsmål må sees i samband med hele Landsorganisasjonens virksomhet og forholdet mellom Landsorganisasjonen og forbundene.

Med hensyn til det Statistiske kontor er dette spørsmål drøftet tidligere og Sekretariatet foreslår for kongressen at Sekretariatet bemyndiges til å velge en komité til å utrede spørsmålet om en omlegning og utvidelse av det Statistiske kontor i forståelse med forbundene.

I denne forbindelse vil sekretariatet fremheve at det kan bli aktuelt å ansette en særlig medarbeider i Landsorganisasjonen som får til oppgave å drive informasjonsvirksomhet, fungere som tolk ved internasjonale konferanser m. v.

Også dette må sees i sammenheng med de foranstående spørsmål.

Med henvisning til foranstående foreslår Sekretariatet:

Kongressen bemyndiger Sekretariatet til å ansette de medarbeidere som er nødvendig.

Den endelige ansettelse foretas av representantskapet.

Debatten:

Konrad Nordahl: Når det gjelder spørsmålet om Landsorganisasjonens administrasjon vil jeg henvise til det forslag som foreligger fra sekretariatet. Det vi har følt den største mangel på i denne kongressperiode, er ikke tillitsmenn til å delta i forhandlingsarbeidet, skjønt det ofte kan ha vært stridt nok. Større vanskeligheter har det vært med de store utredninger og spørsmål som trengte å bearbeides. Vi har fått henvendelser fra Internasjonalen, vi har hatt delegasjoner til utlandet, deltagere i ekspertkonferansen, og her har vi i Landsorganisasjonen lidt under mangel på den nødvendige hjelp. Dette har ført til at vi i administrasjonen og sekretariatet har diskutert hvad her kunde gjøres.

På grunn av Landsorganisasjonens centrale stilling i samfundet og vår internasjonale deltagelse, har sekretariatet funnet det nødvendig å be om bemyndigelse til å ansette en kvalifisert mann med de nødvendige sprogkunnskaper, bl. a. russisk, hvor sprogvanskeligheten er størst. Det er jo ingen som forlanger at de tillitsmenn som blir valgt fra arbeidsplassen skal være utrustet med allverdens sprogkunnskaper. Vedkommende må også kunne benyttes til teknisk arbeide ved redaksjon av Meddelelsesbladet, under formannens ledelse. Når det gjelder forslaget om at Landsorganisasjonen skal velge en person til å ta sig av spørsmålet om de kvinnelige industriarbeideres kår, vil jeg si at dette er et forhold som vedkommende forbund først og fremst må ta sig av ved å ansette den nødvendige hjelp. Og de forbund som har særlig mange kvinnelige arbeidere bør få en kvinnelig sekretær. Jeg henstiller at man på de kommende landsmøter er opmerksom på dette ved valget av faste tillitsmenn. Vi har også enkelte sideorganisasjoner som nu står i samorganisasjonene, men ikke i Landsorganisasjonen. Dette kan ikke gå i det lange løp, det er forbundene som er grunnlaget for medlemskap i fagorganisasjonen. Tilslutningen til samorganisasjonene har vært en nødsforanstaltning i øieblikket, men det er prinsipielt galt. Det blir det kommende sekretariats oppgave å finne en slik ordning at alle grupper kan komme inn i et eller annet forbund. Vi har f. eks. avisbudene, som nu er blitt en ganske stor gruppe. For dem må det finnes en ordning. Vi har jo ennu ikke det grafiske forbund, hvor de skulde høre naturlig hjemme, men nu er vi den heldige situasjon at hele to forbund, nemlig Transport og Handel og Kontor, er villige til å ta dem op. Men også for de andre gruppene må det finnes en ordning. Det statistiske kontor er alle interessert i, men hvis det skal bli slik vi gjerne vil ha det, vil det bli en betydelig økonomisk affære. Det måtte bli et økonomisk ekspertkontor hvor tillitsmennene til enhver tid kunde gå for å få de tall og utregninger en ønsket, et kontor som kunde arbeide uavhengig av Statistisk Centralbyrå. Men et slikt kontor vilde koste mange penger. Det er da spørsmål om forbundene og Landsorganisasjonen i fellesskap er villige til å ta de utgifter som er nødvendige. Jeg er ikke i tvil om at en dag må vi ta dette løft, men det trenger å utredes. Det er det vi foreslår og at saken videre overlates til sekretariatet og representantskapet i fellesskap. Saken er viktig, men spørsmålet er hvor hurtig vi kan gå frem. Det er samsvar med Internasjonalsens standpunkt at fagbevegelsen må få sin egen økonomiske statistikk, slik at store begivenheter ikke kommer på oss som juledagen over kjerringa. Men spørsmålet trenger å utredes. Jeg anbefaler derfor den foreliggende innstilling. Når det gjelder Landsorganisasjonens administrasjon, er det ikke mulig for denne store forsamling å gå i detaljer, kongressen kan ikke godt komme lengere enn til å fastsette hovedlinjene.

Dirigenten refererte dette forslag:

Undertegnede foreslår at der blir foretatt følgende forandring i sekretariatets innstilling:

Kongressen bemyndiger representantskapet til å ansette de medarbeidere som er nødvendig efter innstilling fra sekretariatet.

Hans Eriksen.

Johanne Reutz: Landsorganisasjonens statistiske kontor blev opprettet 1. januar 1925 efter beslutning på representantskapsmøte høsten 1924.

Plan for kontorets virksomhet blev også vedtatt og satt op i 6 punkter som de vil kunne finne i protokollen for representantskapsmøte 30. september til 3. oktober 1924. En kongress hadde besluttet saken gjennomført.

Kontoret fikk altså en bestemt oppgave — det skulde samle alle faglige, økonomiske og statistiske opplysninger som kunne ha interesse for lønnsforhandlingene — registrere disse og sende ut til forbundene og til forhandlerne oppgaver og opplysninger som de hadde bruk for.

Registrere alle tariffen og samle all lønnsstatistikk så også den kunde stå til disposisjon for forhandlerne.

Efter denne plan har kontoret arbeidet — til å begynne med hadde kontoret et styre som det kunde forhandle om oppgavene med.

I tillegg til denne opplysningsvirksomhet har vi utgitt en rekke brosjyrer om faglige spørsmål efter hvert som disse har meldt sig — aktuelle økonomiske problemer i fagbevegelsen, såsom forkortelse av arbeidstiden og i forbindelse med det rasjonaliseringen, indeksreguleringen, ferispørsmålet og nu sist prisstigningen og dens årsaker o. s. v., men de ting kontoret har sendt ut vil de finne i de forskjellige årsberetninger.

Alt det som er samlet i årenes løp av materiell er opbevart, men vi har ikke fått det registrert slik at det er lett tilgjengelig. Det er imidlertid så verdifullt for fagorganisasjonen nettop nu, når det er så meget snakk om nye linjer, nye oppgaver, nye grupper som trenger faglig opplysning.

Kravene på faktiske opplysninger har øket sterkt i det siste. Vi har ikke kunnet overkomme å besvare dem alle. Det ropes på faglig og økonomisk opplysning fra alle kanter.

De ting fagforbundene spør mest efter nu er konkrete opplysninger om f. eks. produksjon, industriens stilling, den økonomiske stilling i de enkelte fag, akkurat de spørsmål som en nu mener har størst betydning for fagbevegelsens videre utvikling.

Og det er nettop på dette felt vi sitter inne med så mange verdifulle ting at jeg føler det som en plikt å si fra her på kongressen, at dette burde komme ut til medlemmene.

Ja, jeg tror at meget av det vi alle er så redd for — kan undgås — hvis vi bare fikk lov å sende ut de faktiske opplysninger itide.

Hindahl sa iforgårs at kravene som kom frem under lønnsforhandlingene lå så op i skyene fra enkelte grupper at det virket mot sin hensikt.

Kan hende at lønnskravene blev litt mere i nærheten av jorden — hvis de enkelte fag fikk opplysning itide om hvordan det lå an med deres spesielle fag til enhver tid.

Jeg skal ikke gå i detaljer om kontorets daglige arbeide. Jeg skal bare nevne et par ting, som det er av størst betydning at vi får orden på. Vi har samlet et bibliotek, mellem 3 og 4 tusen bøker, som utelukkende har interesse for den oppgave kontoret har. Det er statistiske publika-

sjoner, årsberetninger og andre bøker med faglig og økonomisk innhold. Disse bøker er ikke på langt nær ferdig registrert.

Jeg vil også nevne en annen ting — et kartotek over alle tariffer som er opprettet — fra 1923.

Dette kartotek har i alle år dannet grunnlaget for den store tabell som de finner i Landsorganisasjonens årsberetning over lønnsbevegelsene. Bare den viser hvor arbeidet er øket. Ifjor var det 1 700 tariffer — i år over 3 000. Den dekker 200 sider av årsberetningen for 1937.

Dette kartotek er det så meget arbeide med å holde i orden at vi mange ganger har tenkt å sløife det.

Men i år har vi fått en lengere skrivelse fra Det statistiske Centralbyrå, hvor de sier at dette kartotek har vært så verdifullt for dem og for Riksmeglingsmannens arbeide — at de — for å få oss til å fortsette med det — er villig til å drøfte muligheten av å være med på å betale lønn for en kontordame i Landsorganisasjonen.

Det er bare Landsorganisasjonen som *kan* føre dette kartotek, sier de i skrивelsen, fordi *vi* har arbeidere alle steder, Mens Arbeidsgiverforeningen jo ikke omfatter alle arbeidsgivere. Vi har det beste efterretningsvesen på dette område, bedre enn arbeidsgiverne, bedre enn Staten og Riksmeglingsmannen. Og det er også opplysninger fra dette som nå har dannet grunnlaget for en diskusjon om internasjonal lønnsstatistikk i Genève.

Det er jo klart at arbeidsmengden er øket så sterkt i de siste år, at et menneske har nok å gjøre med å føre bare dette kartotek å jour.

I sekretariatets kommentar til representantskapets beslutning om opprettelse av Det statistiske kontor i 1924, står det:

«Det er vel også riktig, som det heter i sekretariatets innstilling til kongressen, at man får begynne smått, inntil man efterhvert høster erfaring for det som vesentlig trenges.»

Dette blev sagt for 14 år siden. I løpet av denne tid er det blitt ansatt 1 kontordame som assistent.

Jeg er enig i det som er blitt sagt at de tekniske detaljer som angår kontoret kanskje ikke egner sig til å diskutere i en så stor forsamling som denne kongress — men det var en kongress som besluttet kontoret opprettet, og jeg mener at denne kongress ihvertfall må kunne avgjøre om kontoret skal *fortsette* som før — som opplysningskontor for fagorganisasjonen — et kontor hvor fagforbundene og samorganisasjonene kan henvende sig og få svar på akkurat det de spør om og trenger i en aktuell situasjon i deres daglige arbeide — eller om også denne del av fagorganisasjonens virksomhet skal gå over til Oplysningsforbundet. Det får medlemmene avgjøre. Jeg mener at det er to vidt forskjellige oppgaver som ikke har noget med hverandre å gjøre.

Det er kanskje heller ikke på sin plass og drøfte de forskjellige muligheter for utvidelse av kontoret her, men jeg kan meddele at jeg allerede for et år siden har innlevert en lengere redegjørelse, med 10 bilag, for kontoret virksomhet og med konkrete planer.

Min personlige opfatning er imidlertid den, at slik som kontoret

er lagt an nu — tjener det den indre front best — men det må selvsagt følge med utviklingen.

Jeg tror ikke det alltid er de store planer og luftige projekter som tjener utviklingen best. Vi trenger å styrke den indre front. Det er blitt sagt utallige ganger på denne kongress.

Jeg har forstått Landsorganisasjonens ledelse slik, at det er et økonomisk spørsmål som det må en kongressbeslutning til.

Men da synes jeg det er nokså bittert at Oplysningsforbundet har fått fra 31 tusen kroner i 1934 til 78 tusen kroner året til sin virksomhet og nu i høst 100 000 kroner — mens Landsorganisasjonens eget statistiske kontor ikke engang kan få de 7—8 tusen kroner som det vil koste å få mere arbeidshjelp. Jeg misunder ikke Oplysningsforbundet de pengene — de trenger dem sikkert.

Vi trenger ikke hos oss så meget folk som skal ha stillinger til 10 tusen kroner året. Vi trenger arbeidshjelp for å kunne bearbeide det materiell som er samlet og som forbundene ber om, og som har den største betydning for fagorganisasjonen at medlemmene nu får.

Det forslag som er fremkommet fra sekretariatet og som jeg ikke har sett før det foreligger trykt her — blander en hel del ting sammen.

Før å være en dyktig tolk, må en være en dyktig filolog.

En filolog kan ikke lede et statistisk kontor.

Jeg gad se en filolog, f. eks. Lange, hvis han fikk i oppdrag å utrede produksjonens vekst i forholdet til lønnsutviklingen eller skulde skrive om socialøkonomiske emner som f. eks. forkortelse av arbeidstiden.

Det vi trenger er manuell hjelp, og jeg vil gjerne få lov å si at hvis det er meningen at jeg skal fortsette ved Landsorganisasjonens Statistiske Kontor — må jeg be om at denne kongress ikke går fra hverandre før det er skaffet tilveie en betryggende ordning så kontoret kan få de arbeidsmuligheter og den arbeidshjelp som er nødvendig for å fylle den oppgave det har fått, inntil en kongress beslutter at det skal nedlegges eller omdannes.

Jeg må be om at kongressen nedsetter et styre sammensatt av de som nu benytter kontoret mest, fagforbundene og samorganisasjonene.

Konrad Karlsen, Nordland: Jeg vil understreke det Johanne Reutz har fremholdt med hensyn til Det statistiske kontor, og slutter mig til forslaget fra Bergen faglige Samorganisasjon. Under forhandlinger nordpå er det stadig blitt fremholdt at det er så meget billigere å leve i Nord-Norge enn lengere sør i landet. Vi som bor der nord, vet ikke hvori denne billigheten skal bestå, men vi eier ikke materiale til å tilbakevise påstanden. Vi vet at det lar sig gjøre, men det koster arbeide, og det greier Det statistiske kontor ikke idag. Kongressen bør vedta å utstyre Det statistiske kontor slik at det kan fylle sin oppgave. Med hensyn til instillingen om mere arbeidshjelp i Landsorganisasjonen ved ansettelse av en mann til informasjonsarbeide og som tolk, så er det mulig dette er nødvendig. Men jeg vil peke på en annen gren av Landsorganisasjonens virksomhet, nemlig samarbeidet med andre befolkningslag som fiskerne og småbrukerne. Betydningen av dette samarbeide har vært sterkt understreket her på kongressen. Landsorganisasjonens ledelse består av dyktige folk, men den er ikke valgt under den forutset-

ning at tillitsmennene skal forstå sig på fiskernes og småbrukernes kår. Skal vi få den nødvendige kontakt med disse befolkningslag må vi ha folk i ledelsen som kan sette sig inn i deres levetilstand. Det er like nødvendig som å ansette en tolk. Jeg er enig i at det ansettes mer arbeidshjelp, men under henvisning til alt som er sagt om samarbeidet med andre befolkningslag, må det tas hensyn til det når vi skal velge mer arbeidshjelp.

Gunnar Disenaen, Oslo: Jeg er glad over at vi nu kan få dette spørsmål op til behandling, og jeg vil si til Nordahl at slike insinuasjoner som han kom med bør han spare sig. Vi ser utviklingen fra 1924 og hører at Landsorganisasjonen er vokset frem til 340 000 medlemmer. Men Det statistiske kontor er blitt stående på samme plan. Vi trenger det statistiske kontor for å skaffe opplysninger som vi har bruk for i fagorganisasjonen. Johanne Reutz innledet i vårt representantskap om lønnsbevegelsene, vi trykte foredraget og sendte det ut til medlemmene, og jeg er sikker på det hadde stor betydning. Mange slike ting kunde sendes ut til medlemmene foran tariffrevisjonene. Jeg vil nevne den siste tariffrevisjon ved Oslo kommune, hvor det fremkom krav som vilde bety 17—18 mill. kroners merutgift for kommunen. Hadde medlemmene på forhånd fått de nødvendige opplysninger, vilde de sikkert ha holdt kravene innen rimelighetens grenser. Det forekommer mig at sekretariatet har koblet sammen spørsmålet om det statistiske kontor og en sprogmechtig informator. Men vi må behandle det statistiske kontor og administrasjonen hver for sig. Skal vi fortsatt ha det statistiske kontor bør det settes i stand til å arbeide. Jeg optar forslaget fra samorganisasjonenes landsutvalg.

Halvor Sørum, Oslo: Jeg synes sekretariatets forslag må være overflødig å behandle her på kongressen, idet sekretariatet alltid må ha anledning til å anta den nødvendige arbeidshjelp. Men mener sekretariatet at de ikke har denne bemyndigelse, får vi gi den. Jeg er enig i forslaget angående det statistiske kontor. Dertil mener jeg det er nødvendig å velge en sekretær til i Landsorganisasjonen. Det faller helt i samklang med utviklingen av tariffpolitikken og det vil styrke Landsorganisasjonens stilling som fellesnevneren innenfor fagbevegelsen. Jeg mener at antallet fastlønnede tillitsmenn må utvides, det er en stor brakkmark som trenger å bearbejdes, men jeg mener det vilde være en feil av kongressen å si noget om arbeidsfordelingen, hvem som skal ta sig spesielt av kvinnespørsmålet, det bør overlates til sekretariatet. Og hvorvidt den nye tillitsmann skal være en kvinne eller mann, får vi overlata til valgkomitéen å ta stilling til. Jeg forslår:

Ad dagsordenens punkt 9:

Kongressen velger 5 fastlønnede tillitsmenn.

H. Sørum.

Dirigenten meddelte at sekretariatet godtok **Hans Eriksens** forslag og frafalt sitt eget.

Efter forslag av dirigenten blev strek satt.

Hans Eriksen, Oslo: Jeg forstår at alle er enige om at også når det gjelder funksjonærer skal Landsorganisasjonen følge med i utviklingen.

Det er bare spørsmålet om behandling av dette på den mest betryggende måte. Og det må da være helt betryggende at det nedsettes en komité til å behandle det statistiske kontor. Nu har jo sekretariatet gått over til mitt forslag, og jeg mener det er riktig at sekretariatet får noget å si, men at den endelige ansettelse foretas av representantskapet. Jeg anbefaler mitt forslag vedtatt.

Lars Evensen: Konrad Karlsen snakket om våre oppgaver blandt fiskere og fangstmenn, men Karlsen vet at vi i kongressperioden gjen-tagne ganger har drøftet dette sammen med anerkjente fagfolk, og vi har holdt en landskonferanse med fiskerne. En mere fagmessig behandling av disse sakene er ikke mulig å få. Det har vært snakket om at fagorganisasjonens medlemstall er vokset, det har vi også fått merke på arbeidspresset. Men en skal også huske på at det i kongressperioden er ansatt 15—16 sekretærer i samorganisasjonene, antallet tillitsmenn er således fordoblet i perioden. Samorganisasjonens tillitsmenn er et ledd i fagorganisasjonens apparat, og vi er kommet et godt stykke på vei med denne styrkelse av administrasjonen. Hvorvidt det skal ansettes nye tillitsmenn i Landsorganisasjonen er et spørsmål kongressen får ta stilling til. Realiteten i Oslo-forslaget om det statistiske kontor, er at dette kontor skal løses ut fra Landsorganisasjonens administrasjon som et eget forskningsinstitutt. Vel, det får en ta standpunkt til, enten kontoret skal være en gren av Landsorganisasjonens virksomhet, eller en selvstendig institusjon, men et slikt økonomisk forskningsinstitutt for arbeiderbevegelsen betyr en stor utvidelse. Når det gjelder å få system i vårt lønnsarbeide, skal en være opmerksom på at flere forbund har en godt utviklet lønnsstatistikk. Det kan Landsorganisasjonen ikke uten videre skjære vekk. Det har vært spørsmål om en omlegning av Landsorganisasjonens beretning, idet de lønnsoppgaver som nu inntas bare er en registrering. Når det tales om en produksjonsstatistikk så er dette et så stort og omfattende arbeide at vi idag ikke har full oversikt over det, derfor forslår vi at en i første omgang bare skal få saken utredet — i hvilken utstrekning vi kan benytte Statistisk Centralbyrå, og i hvilken utstrekning vi må arbeide selvstendig. Det er ingen uenighet om at vi må søke å finne den beste løsning. Sekretariatets innstilling om ansettelse av en ny mann, har ingen forbindelse med det statistiske kontor, men det må allikevel sees i sammenheng. La oss få spørsmålet om det statistiske kontor utredet, så blir vi nok enige.

Forslag:

De forskjellige saker vedrørende Landsorganisasjonens statistiske kontor, skal sekretariatet oversende disse saker til de forskjellige samorganisasjoner, særlig de saker som gjelder tariffen. *M. Strømmen.*

Dirigenten meddelte at sekretariatet aksepterer forslaget fra Bergen.

B. Berentsen, Bergen: Det er en bestemt linje i vårt forslag. Kongressen i 1924 besluttet opprettelse av et statistisk kontor og å gå forsøksvis frem efter behovet. Men det har vært en unaturlig stillstand, i løpet av 14 år er det ansatt 1 kontorhjelp. En må ikke blande sammen forbundenes lønnsstatistikk og det statistiske kontors oppgaver. Vi mangler

en konkret oversikt over produksjonsøkningen under rasjonaliseringen, og produksjonens avkastning, og vi trenger oversikt over utviklingen i industrien. Vi skal påse at det tekniske grunnlag for produksjonen skal heves, men da må vi få en rent saklig utredning så fagorganisasjonen kan se selve bedriftens stilling. Vi vil da mye sterkere kunne gå inn for de spørsmål som melder sig i fremtiden for konsolidering av arbeiderklassens stilling. Og vi må få en nøiere kontakt mellom samorganisasjonene og det statistiske kontor. Vi får nu ingen detaljert kjennskap til hvordan forandringene i prisindeksen fremkommer, og det har stor betydning i diskusjonene med arbeidsgiverne, som møter op til forhandlingene med en utførlig statistikk til å slå oss i hodet med. Det har en ganske stor betydning å få større oversikt over industriens og produksjonens stilling.

Jeg optar forslaget fra Bergen og Fylkenes faglige Samorganisasjon. Taletiden blev innskrenket til 5 minutter.

Dirigenten refererte dette forslag fra Anna Anthoni, Bergen:

Kongressen velger en komité på 5 kvinnelige medlemmer.

Komitéen får i oppdrag og forståelse med de interesserte forbund og sekretariatet angående organisasjon og agitasjonsarbeidet blandt kvinner.

Komitéen bør bestå av medlemmer fra de forskjellige deler av landet.

Anna Anthoni, Bergen.

Emil Torkildsen, Oslo: Det er ingen tvil om at det statistiske kontor er et viktig apparat til å skaffe oss opplysninger i kampen mot Arbeidsgiverforeningen. Vi må mer og mer bygge på konkrete kjensgjerninger, det nytter ikke med påstander og formodninger. Mitt forbund har i meget stor utstrekning brukt det statistiske kontor, og har fått alle de opplysninger kontoret kunde skaffe. Og arbeidsgiverne har måttet akseptere våre opplysninger. Men det statistiske kontor er et stedbarn i Landsorganisasjonens administrasjon. Det er nødvendig å få mere arbeidshjelp der, og jeg er ikke riktig sikker på premissene i sekretariatets forslag. Det vilde være galt om en fikk nogen sammenblanding. Det trenge en iformator, et oversettelseskontor, og en må få den nødvendige hjelp til deltagelse i de internasjonale kongresser. Men det statistiske kontor trenger mere arbeidshjelp enn ledelsen gjør idag. Jeg anbefaler forslaget fra Bergen og at kontoret blir administrert av en komité, det er derfor ikke nødvendig å løse det ut fra Landsorganisasjonens ledelse. En administrasjon som vi nu har det ved revisjonskontoret. De faste tillitsmenn har ikke den nødvendige tid til å ta sig av ledelsen ved det statistiske kontor. Derfor må vi få en komité som kan samarbeide med sekretariatet. Det statistiske kontor må utvikles i pakt med tiden. Når det gjelder fastlønnede tillitsmenn mener jeg vi må gå til 5, uten å slå fast om den 5. skal være en kvinne eller en mann.

Nils Hansen, Bergen: Sekretariatet har gått over til Bergensforslaget, men da må en også godta premissene i Bergensforslaget om det statistiske kontor. Dette kontor skal gis det nødvendige utstyr uavhengig av spørsmålet om ansettelse av tolk, det er det som er vår mening. Samorganisasjonen i Bergen avsluttet i 1937 ca. 200 overens-

komster, men vi hadde ikke det nødvendige materiale til å begrunne arbeidernes krav ved de forskjellige bedrifter og industrier, det var en meget følbart mangel. Vi vet at det er anledning til å innrømme arbeidernes krav, men har ikke materiale til å bevise det. Vi ser at millionærenes antall øker, men vi savner materiale til å bevise arbeidernes rett til delaktighet i oppgangen. Det er dette som ligger til grunn for Bergensforslaget.

Rolf Olsen, Oslo: Landsorganisasjonen har i de senere år bevilget store summer til opplysningsvirksomheten, og jeg forstår da ikke at Nordahl nu gjør det statistiske kontor til et økonomisk spørsmål, som vi ikke skulde kunne make å løse. Vi trenger nu det statistiske kontor mere enn før. Forbundene fører også en statistikk, men den er ikke alltid overensstemmende de oppgaver Landsorganisasjonens kontor gir. Det er her sagt at arbeiderne stiller for store krav, men hvordan skal arbeiderne kunne få kjennskap til de faktiske forhold? Disse opplysninger skal det statistiske kontor gi. Når det gjelder kontorets forhold til samorganisasjonene anbefaler jeg Strømmens forslag. Det ser ut til å ha blitt et prestisjespørsmål for Landsorganisasjonens ledelse å ikke akseptere en komité til å lede det statistiske kontor. Jeg anbefaler Oslo Samorganisasjons forslag vedtatt.

Erling Kiil, Oslo: Det statistiske kontor har stor betydning også for statstjenestemennene, men det har vært vanskelig å få de oppgaver vi trengte. Jeg har i sekretariatet ikke hørt noget om at kontoret ikke hadde arbeidshjelp nok. Ellers vilde jeg ha stillet forslag om bevilgning til den nødvendige arbeidshjelp. Jeg kan ikke være enig med Nordahl i de økonomiske betenkeligheter. 8—10—15 000 kroner spiller ingen rolle når det kan gi det nødvendige materiale til å føre forhandlingene på den beste måte. Sekretariatets innstilling må forstås slik at når det gjelder kontorhjelpe, ansettes denne av sekretariatet. Men når det gjelder den sprogkyndige informator, en mellemting mellom en tillitsmann og en manuell arbeider, må det forelegges for representantskapet. Jeg anbefaler at forslaget fra Bergen vedtas og at det statistiske kontor utvides til det det skal være.

Martin Strømmen, Trondheim: Et statistisk kontor i Landsorganisasjonen er et viktig ledd i organisasjonsapparatet. Men det forekommer oss i samorganisasjonene at kontoret ikke har fylt sin oppgave. Tidligere måtte vi møte op i forhandlingene uten nogen kjennskap til en masse ting som er av avgjørende betydning for lønnsforholdene. Så ilde er det ikke nu lengere, men vi står ennu ikke fullt på høide med utviklingen. Det er nødvendig å utstyre kontoret slik at det blir helt effektivt. Men det er ikke nok at kontoret skaffet opplysninger til forbundene og Landsorganisasjonen. Disse opplysninger må også sendes samorganisasjonene.

Hans Moen, Oslo: Jeg er enig med Johanne Reutz i at kontoret må utstyres slik at vi kan få full nytte av det. Men jeg er ikke enig i at kontoret skal rykkes ut av Landsorganisasjonens ledelse. Landsorganisasjonen må lede dette i forbindelse med sitt øvrige arbeide. Med hensyn til ansettelse av en sprogmann, så må dette være et vurderingsspørsmål om det økonomisk er mere forsvarlig å ansette en fast mann, eller om

en skal benytte sakkyndig assistanse etter behovet. Det finnes jo nu en masse sprogkyndige mennesker innenfor arbeiderbevegelsen. Men om det ansettes en fast mann, så får en ikke benytte ham som organisasjonssekretær, en vil ikke finne en sprogmann som også kan være med i forhandlingene. Det er muligens nødvendig å velge 5 fastlønnede tillitsmenn, men vi bør ikke nu ta stilling til om det skal være en kvinne eller en mann. Jeg er ellers enig med Nordahl i at spørsmålet om de kvinnelige arbeidere må tas op av de forbund som har mange kvinnelige medlemmer.

Ragna Karlsen: Det nytter lite å stampe mot brodden i et mannsamfund. Kvinnene kan bli optatt som medlemmer i fagforeningene, de kan få være med og betale kontngent, og det kreves at de skal stå solidarisk med de mannlige arbeidere, men når kvinnene kommer og vil bli representert da blir de hensynsløst avvist. Det trenges en kvinnelig tillitsmann i Landsorganisasjonen, så mange kvinnelige medlemmer det nu er, og med så mange uorganiserte kvinnelige arbeidere det ennå finnes. Jeg er imot at det skal *ansettes* en kvinnelig sekretær i Landsorganisasjonen. Hvis administrasjonen av en eller annen grunn finner at hun ikke er brukbar, vil hun bli kastet på gaten. Derfor må vedkommende velges av kongressen, og jeg vil be om at plasseren som den 5. valgte tillitsmann blir disponert for en kvinne.

Olav Hindahl: Jeg vil først få opplyse at vi utallige ganger har konferert med frk. Reutz om det statistiske kontor, og det er ikke riktig at hun først er gjort bekjent med innstillingen etter at den er trykt. Det er ingen som har tenkt på Halvard Lange som nogen medarbeider ved det statistiske kontor. Vi er alle enige om at en skal søke å få et statistisk kontor som kan være til nytte for den samlede bevegelse. Men saken er ikke så helt enkel. Vi er nødt til å ta hensyn til de forbund, som i fremtiden hovedsakelig skal bruke kontoret. Og det er et økonomisk spørsmål. Hvis vi skal gå så langt som det her er tenkt på, vil det bli et stort økonomisk spørsmål. Vi må bygge på Det statistiske Centralbyrå, og her melder spørsmålet sig om større bevilgninger fra Statens side til å utstyre Det Statistiske Centralbyrå bedre. Vi ligger i så henseende tilbake for svenskene hvor Det statistiske Centralbyrå gir opplysninger også til fagorganisasjonen. Landsorganisasjonens ledelse har ikke sett på det statistiske kontor som noget stedbarn, og vi har gjerne villet skaffe den kontorhjelp som trengtes. Men det har vært visse vanskeligheter til stede, som jeg ikke skal komme inn på her. Det vilde forlengst ha vært nedsatt en komité, men så blev det vanskeligheter med komitéens sammensetning og spørsmålet blev ikke løst. Også av hensyn til det nordiske samarbeide må vi få en sprogmechtig informator i Landsorganisasjonen. Vi har hittil i stor utstrekning snyttet på svenskene når det gjaldt tolk, men skal vi være med i det internasjonale samkvem må vi også ta de utgifter som følger med det. Jeg vil til slutt si at vi må ha et statistisk kontor, men vi må inngående diskutere det med forbundene før vi går noget videre.

Ingv. Larsen, Oslo: Jeg vil gi Johanne Reutz honnør for hennes utrettelige arbeide med å spre opplysninger, og det er forstemmende å legge merke til det dårlige samarbeide som har vært mellem sekretariatet

og kontoret. Formannen tilbakeviste det, men jeg tror vi må godta den kritikk som er ført. Det har utvilsomt vært til stede en manglende forståelse av hvad det statistiske kontor betyr i vår kamp. Her er det snakket om å vinne nye lag av befolkningen. En godt utviklet statistikk vil komme dette arbeide til gode. Skal vi få kontoret aktuelt må det ikke bare virke som et indre informasjonsbyrå for ledelsen, men opplysningene må også komme ut til medlemmene. Da oppgangstiden tok til og vi forsøkte å rykke frem, møtte vi ikke bare motstanden fra arbeidsgiverne, men også fra den faglige ledelse. Men i det statistiske kontor forelå materiale som viste at mulighetene for en fremrykning var til stede på et langt tidligere tidspunkt. Når det gjelder ansettelsen av en ny mann, så bør dette ikke bli en altnuligmann, vi må lære oss til å spesialisere kreftene, og jeg må innstendig fraråde at man kombinerer en tolk med arbeide på det statistiske kontor.

Lucie Andresen, Oslo: Jeg mener at en komité til å administrere det statistiske kontor er nødvendig. De krav som stilles til fagorganisasjonen gjelder ikke bare lønnsforholdene. Revisjonen ledes av en komité — hvorfor er en ikke like interessert når det gjelder det statistiske kontor? I Beklædningsarbeiderforbundet står vesentlig kvinner. Justisministeren sa vi kan ikke stoppe importen, men opfordret til å kjøpe norske varer. Det er da nødvendig å skaffe alle opplysninger, bl. a. om importen fra utlandet.

Fritz Fridholm, Oslo: For en måneds tid siden utgav Det Statistiske Centralbyrå en opgave over lønnsforholdene i papirindustriens siste år som viste en lønnsforhøielse på 19 pct. Vi satte oss i forbindelse med byrået, og det viste sig da at vårt forbund de to siste årene ikke var tilspurt om lønnsforholdene men at oppgavene var gitt av Papirindustriens Arbeidsgiverforening, og at deres opplysninger var mest fyldestgjørende. Papirarbeiderne ønsket ikke at Arbeidsgiverforeningen skulde kunne bruke disse tallene som press under forhandlingene, og har sett sig nødt til å dementere byråets meddelelse. Jeg vil anbefale Bergensforslaget, og at det statistiske kontor skal ledes av en komité, ikke som nogen overinstans for sekretariatet, men som administrasjon for kontoret.

Ruth Olsen, Oslo: Kongressen bør fastslå at det statistiske kontor skal være i arbeidsdyktig stand. Det er ikke riktig å legge kontorets skjebne i sekretariatets og representantskapets hender. Efter det vi har hørt har vi fått det inntrykk at frk. Reutz er voksen for sitt arbeide, og har det beste kjennskap til det av alle i Landsorganisasjonens ledelse. Og det er riktig å la kontoret administreres av en komité. Jeg er også enig i ansettelse av en kvinnelig sekretær. Det er snakket om forbundene, men også der blir kvinnene motarbeidet. Med det store antall kvinnelige arbeidere, og antall kvinnelige medlemmer, er det berettiget at vi får en kvinne som sekretær i Landsorganisasjonen. Jeg forutsetter da at det finnes en kvalifisert kvinne til dette tillitshverv.

Harald Guneriusen: Vi skal utbygge det statistiske kontor slik at det kan fylle de krav som stilles til det, koste hvad det koste vil. Det har stor betydning for å underbygge våre krav. Og jeg forstår ikke at sekretariatet forsøker å koble dette sammen med spørsmålet om en

ny tillitsmann i Landsorganisasjonen. Det foreligger her vidt forskjellige oppgaver. Det er mulig det er nødvendig å ansette en ny tillitsmann i Landsorganisasjonen. Men da bør denne velges av kongressen så han kan delta i arbeidet under ansvar for kongressen.

O. A. Kiste: Når det gjelder det statistiske kontor er jeg enig i Bergensforslaget. Det vil være uriktig å velge en komité og ta ledelsen ut av sekretariatets hender. Det er sikkert også nødvendig å ansette en tolk som kan følge med i de internasjonale spørsmål. Når det gjelder spørsmålet om flere funksjonærer, så må det være riktig idag med den fordobling av medlemstallet i Landsorganisasjonen som har funnet sted, og de nye oppgaver, bl. a. de nye samfundslag som er kommet til. Våre tillitsmenn er ikke mere enn mennesker. Når det gjelder de spørsmål som Konrad Karlsen reiste, så er jeg enig med ham, og jeg vil si til Lars Evensen at oppgavene har ikke minket i samorganisasjonene. Det er ingen grunn til å blande kortene. Konrad Karlsen mente at når nye samfundslag er kommet til, er det nødvendig at vi syner nye ansikter utad. Hva vilde industriarbeiderne si om alle tillitsmennene i Landsorganisasjonen blev tatt ut fra fiskernes og skogsarbeidernes rekke?

Flood-Engbrechtsen, Sørlandet: Denne debatten viser hvor klar arbeiderne er over opplysningen som våben i kampen mot arbeidsgiverne. Sekretariatet har ikke vært tilstrekkelig opmerksom på denne side ved saken. Det fremgår av beretningen for 1936 at man har sett sig nødt til å avvise henvendelser fra samorganisasjonene til det statistiske kontor. Jeg går ut fra det har vært forutsetningen at kontoret skulde ha den nødvendige arbeidshjelp. Men det er kanskje nødvendig å stille en bestemt sum til rådighet. Det er bare tøv å si at en komité vil løsrive kontoret fra Landsorganisasjonens administrasjon — beslutningene skal fremdeles fattes av sekretariatet. Det må slås fast at hvis Bergensforslaget blir vedtatt, må det være en realitet at kontoret får den nødvendige arbeidshjelp.

Anna Anthoni, Bergen: Kongressen har bevist at det er en usannhet når det påstås at kvinnene er snakkesalige. Når vi tar ordet, så er det i organisasjonens interesse. Det er nu ca. 250 000 kvinnelige arbeidere i landet, og av dem er bare 50 000 fagorganisert, 200 000 står utenfor. Vi er ikke kvinnesakskvinner, vi er socialister, men her er det en sak som ligger oss på hjertet. Skal antallet av faste tillitsmenn utvides, bør vi få en kvinnelig sekretær i Landsorganisasjonen. Jeg vil prinsipalt stemme for det forslag som foreligger fra Bergen, og jeg ber valgkomitéen være opmerksom på at vi også må få en kvinne med i sekretariatet. Det blir snakket så vakkert til oss foran valgene, men forsøker vi å få kvinner med i styrene, blir vi avvist. Jeg vil stemme for forslaget om at det ansettes en kvinne til å arbeide blandt kvinnene, men subsidiært har jeg fremsatt også et annet forslag, fordi jeg har ikke mere tillit til mennene enn jeg er forberedt på at de også denne gang stemmer ned forslaget om en kvinnelig sekretær. Jeg håper dere ikke vil være så hensynsløse å stemme ned begge forslagene. Husk på det står 200 000 kvinner utenfor organisasjonen som vi kan vinne for Landsorganisasjonen. Jeg går ellers inn for Oslo-forslaget.

C. Strøm, Stavanger: Når en skal ta standpunkt til spørsmålet om utvidelse av det statistiske kontor, må en være opmerksom på at det i første rekke er de tusener ulønnede tillitsmenn i organisasjonen rundt i landet som må utstyres slik at de kan fylle sine oppgaver og til enhver tid ta op kampen for sine kamerater. Organisasjonen er etter hvert blitt mere og mere avhengig av de fastlønnede tillitsmenn under forhandlingene. Men ved siden av de lønnede, har vi tusener av ulønnede tillitsmenn som er like dyktige. Det er ikke riktig at en under forhandlingene, i så stor utstrekning som nu, skal være henvist til hvad de lønnede tillitsmenn vet om bedriftene, vi vilde stå meget sterkere i det om også arbeiderne fra arbeidsplassen hadde mere kjennskap til sin industri. Når det gjaldt spørsmålet om den krisepolitikk partiet har ført, var det mange tillitsmenn i fagbevegelsen som satt stumme under diskusjonene, fordi de ikke forstod denne krisepolitikk. Men etter hvert som en har fått uttømmende opplysninger om denne krisepolitikk, er det blitt mere og mere klart at denne politikk har vært riktig. Det statistiske kontors oppgave må være å klarlegge forholdene så ingen behøver å være stum. Jeg går ut fra at redaksjonskomitéen vil se på de forslag som er lagt frem. Bergensforslaget bør vedtas, men det bør presiseres at kontoret skal sortere under Landsorganisasjonen men administreres av en komité.

Birger Opsahl, Bergen: Det er ingen meningsforskjell på kongressen om nødvendigheten av å utbygge det statistiske kontor. Men jeg forstår sekretariatet slik at det har vært vanskeligheter av økonomisk art. Det er litt uforståelig at man kan snakke om store økonomiske ofre på dette kontor, når man har kunnet bevilge 100 000 kroner til opplysningsarbeidet for øvrig. Det forslag som nu skal vedtas må sikre kontorets oppbygging og utvikling. Jeg er enig i at det ansettes tolk, og sekretariatet må til enhver tid ha adgang til å ansette de funksjonærer som er nødvendige. Men valget av tillitsmenn må foretas av kongressen, kongressen alene kan velge sine fastlønnede tillitsmenn. Det statistiske kontor bør sortere under Landsorganisasjonens ledelse, men jeg kan ikke skjønne det kan være noget i veien for å la det administreres av en komité. De foreliggende forslag bør samarbeides så en kan opnå det som ønskes.

Neimi Lagerstrøm: Vår fagforening har benyttet det statistiske kontor særlig når det gjelder rasjonaliseringen, det er det eneste sted vi har kunnet finne opplysninger av interesse. Centralbyrået hadde lite eller intet, men frk. Reutz gav oss en bra orientering i løpet av kort tid. Hadde vi under konflikten i 1936 vist om den ventende oppgang som kontoret kunde ha gitt opplysninger om, vilde vi ha stillet ganske andre krav enn vi gjorde. Vi må arbeide slik at vi på forhånd vet når tid vi kan stille store krav. Kontoret må få den nødvendige arbeidshjelp, men også et utvalg som kan planlegge og bestemme hvad kontoret skal sende ut. Oslo går over til Bergensforslagets første del, og Bergen aksepterer vårt forslags annen del. Vi foreslo for Landsorganisasjonen en slik ordning som Anthoni nu har stillet forslag om. Men vi blev henvist til et utvalg av fagorganiserte kvinner i Opplysningsforbundet. Men vi vil ikke finne oss i å løpe andre steder hen for å få de opplysninger vi trenger, vi vil ha det innenfor fagorganisasjonen.

Johanne Reutz: Det er et par misforståelser jeg gjerne vil rette. Jeg nevnte at beretningen blir så lang, fordi den inneholder en registrering av tariffene. Det jeg mente var at hvis vi skal bearbeide statistikken trenger vi mere arbeidshjelp. Det er med statistikken som med en pyramide, det er et veldig arbeide som ligger til grunn for den spissen en finner på toppen. Jeg har ikke snakket om å skaffe vår egen produksjonsstatistikk, men ved hjelp av de opgaver Centralbyrået har, kan en komme langt med opgaver over produksjon og lønnsomhet, ved å utnytte det foreliggende materiale kan det komme frem mange ting som vil være til hjelp. Det hjelper ikke hvad Hindahl sier, jeg har ikke sett den foreliggende innstilling før den var trykt. Landsorganisasjonens ledelse må ha ledelsen av det statistiske kontor, men vi må få en komité som kontoret kan konferere med. Avgjørelsene blir jo allikevel hos sekretariatet.

Konrad Nordahl: Jeg har inntrykk av at debatten her søker å oppkonstruere et motsetningsforhold, som jeg ikke skal utdype. Det er her faktisk 3 spørsmål til behandling: Utvidelse av det statistiske kontor, valg av en 5. tillitsmann og ansettelse av en ekspert eller tolk. Jeg vil si om det statistiske kontor, at hvis det skal bli slik vi gjerne ønsker det, er det ikke spørsmål om en merutgift på 7—8 000 kroner, men om det mangedobbelte av det. Det betyr vår egen statistikk og økonomisk oversikt. Det er meget ønskelig, men det er også meget kostbart. Sekretariatet har vært usikker om hvor langt vi kunde gå, derfor har vi foreslått en komité til utredning av spørsmålet i forbindelse med forbundene. Det er ingen uenighet om at det statistiske kontor må bli mest mulig tilfredsstillende. Når det gjelder spørsmålet om å la kontoret ledes av en komité kan en ikke sammenligne dette med revisjonskontoret, som er et kontrollorgan overfor sekretariatet og som derfor nødvendigvis må innta en selvstendig stilling. Jeg vil advare mot at det her vedtas beslutninger som rører ved den maktstilling sekretariatet skal ha i Landsorganisasjonens administrasjon i henhold til lovene. Oslo-forslaget delegerer her makten til en komité. Men skal en slå inn på den vei, kan en like godt sløife hele sekretariatet og la Landsorganisasjonen ledes av forskjellige komitéer. En får håpe det statistiske kontor kan utvides, men det kan være delte meninger om hvor langt en skal gå. Jeg har i og for sig intet imot at der velges en 5. tillitsmann, og vi har også vært inne på det i sekretariatet, men vi stillet der spørsmålet: Hvad er mest nødvendig? Det beste er naturligvis at vi får både en 5 tillitsmann og en sprogekspert. Men sekretariatet mente at en ekspert var mest nødvendig i øieblikket, og at vi fikk prøve å greie oss uten en 5. tillitsmann. Hvis nu kongressen beslutter at det skal være 5 tillitsmenn, må den 5. være en brukbar organisasjonsmann som straks kan settes i arbeide. Vi må imidlertid også ta hensyn til Landsorganisasjonens økonomiske stilling. 1937 var et godt år i økonomisk henseende, men allikevel var Landsorganisasjonens overskudd ikke større enn at det skal små svingninger til for å bringe underskudd. Og Landsorganisasjonens første opgave er dog å finansiere forbundene under konflikter. Derfor har sekretariatet vært forsiktig med å foreslå nye tillitsmenn. Representantene får ta det hensyn til det som de finner nødvendig, men jeg

håper det ikke blir for megen knurr fra forbundsrepresentantene under behandlingen av kontingentspørsmålet. Vi må få det apparat som er nødvendig, men med den begrensning som vår økonomiske evne tilsier.

Votering:

Halvor Sjørums forslag om 5 fastlønnede tillitsmenn blev vedtatt.

Hans Eriksens forslag, som sekretariatet hadde gått over til, blev vedtatt mot 3—4 stemmer.

Bergensforslaget: Første avsnitt blev vedtatt enstemmig. Det blev derpå stemt alternativt mellom Bergensforslagets siste avsnitt og siste punktum i Osloforslagets første avsnitt. Osloforslaget blev vedtatt.

Martin Strømmens forslag besluttedes oversendt sekretariatet.

Anna Anthonis forslag: Forslaget blev forkastet.

Dagsordenens punkt 6.

Landsorganisasjonens lover.

Dirigenten meddelte at valgkomitéen ønsker behandling av § 7 med det samme. Likeså om den femte tillitsmann skal være medlem av sekretariatet. Det blev vedtatt å ta dette punkt op nu.

Sekretariatet foreslår:

§ 7, punkt 9, første avsnitt:

«Sekretariatets antall foreslåes forhøiet til 15 medlemmer. I svar hermed forandres § 9 punkt 1 slik at sekretariatet er beslutningsdyktig når minst 8 er til stede.»

Motivering:

På grunn av Arbeidernes faglige Landsorganisasjons sterke vekst anser sekretariatet det riktig at flere forbund blir representert i sekretariatet. Sekretariatet er også av den opfatning at L. O.s sekretær skal være medlem av sekretariatet.

Olav Hindahl: Jeg henstiller at man vedtar sekretariatets forslag uten debatt. Når det gjelder tillitsmennene skal Landsorganisasjonens førstesekretær være medlem av sekretariatet.

Erling Kii: Jeg anser det uriktig at en valgt tillitsmann ikke skal være medlem av sekretariatet og ha stemmerett der. Jeg foreslår derfor at antallet sekretariatsmedlemmer utvides til 16.

Hindahl: Det er ingen ukjent foreteelse at sekretærene ikke er medlem av sekretariatet. Svenskene har flere sekretærer utenfor sekretariatet.

Peder Ødegaard: Jeg er enig i utvidelsen til 15, men ikke i at sekretariatet skal være beslutningsdyktig når 8 medlemmer eller suppleanter er til stede. Jeg foreslår 12, idet man jo har et stort antall

varamenn. Det er uriktig at et så lite antall sekretariatsmedlemmer skal kunne fatte bindende beslutninger i viktige saker.

Konrad Nordahl: En må ikke stille slike betingelser om sekretariatets beslutningsdyktighet, at det ikke kan fattes beslutninger. Sekretariatet er ofte nødt til å tre sammen med en times varsel, og sekretariatsmedlemmene kan da være spredt rundt i hele landet. Det må kunne greie sig med at et flertall av sekretariatet er til stede, ellers kan det opstå store vanskeligheter. Før har det vært bestemt at 7 av de 13 medlemmene skulde være til stede, og når det nu foreslås én mer enn halvdel, burde det være tilstrekkelig til at sekretariatet er beslutningsdyktig.

Votering: Innstillingen om 15 medlemmer blev vedtatt med 196 mot 189 stemmer som blev avgitt for Kiils forslag om 16.

Ødegaard forandret sitt forslag til at 10 medlemmer av sekretariatet skal være til stede.

Dette blev vedtatt.

Nu forelå redaksjonskomitéens innstilling ad Dagsordenens punkt 4 a og d:

Dagsordenens punkt 4: **Retningslinjer for fagorganisasjonens tariffbevegelse.**

Redaksjonskomitéens innstilling:

Ad: Sekretariatets innstilling, punkt 1.

Følgende ord utgår i første linje:

«de bestrebelse som særlig i de siste år er gjort for»

Th. Thorstensen, Arbeidsmannsforbundet.

Redaksjonskomitéens innstilling:

Forslaget foreslås avvist.

Tillegg til sekretariatets forslag 1.

Som et ledd i dette arbeide må der også legges vekt på det sociale spørsmål som er nevnt i formålsparagrafen i Skog- og Landarbeiderforbundets lover.

For en heldig løsning av disse spørsmål ansees det påkrevet at sekretariatet til enhver tid medvirker på den måte som ansees tjenlig.

I denne forbindelse legges der vekt på å fremme samarbeide med grupper som har interesse i flukt med de fagorganiserte arbeideres.

Alfred Ljøner.

Redaksjonskomitéens innstilling:

Siste avsnitt i sekretariatets innstilling, punkt 1, gis følgende tilføielse:

«og at deres sociale forhold bedres».

Sekretariatet pålegges å søke utredet hvorledes man skal finne frem til en utjevning av lønnsforholdene i industri, håndverk, handel, skog- og landarbeidervirksomheten.

Hartvig Svendsen.

Redaksjonskomitéens innstilling:

Det henvises til den komité som er opnevnt av Socialdepartementet for å utrede disse spørsmål som nevnt i forslaget.

Ad: Sekretariatets innstilling, punkt 2: Forkortelse av arbeidstiden.

Neimi Lagerstrøm optar forslag fra Oslo og Akerhus faglige Samorganisasjon, dagsordenens side 79 og 80. Redaksjonskomitéen anser at dette er et spørsmål som i første rekke må optas av forbundene i samråd med Landsorganisasjonen.

I tillegg til sekretariatets innstilling, punkt 2, siste avsnitt, tilføies:

Spesielt fremheves nødvendigheten av å redusere arbeidstiden for jernbane-, buss- og sporveisbetjening.

Ingolf Milde.

Redaksjonskomitéen foreslår:

Forslaget oversendes sekretariatet for å behandles i samforståelse med de interesserte forbund.

Kongressen pålegger det nye sekretariat å ha sin oppmerksomhet henvendt på arbeidervernlovens bestemmelse om 8 timers dagens gjennomførelse for sykehusbetjening, at denne bestemmelse ikke utsettes.

Jacob Askeland. A. R. Mathisen. Hans Jenssen. J. Severinsen.

Redaksjonskomitéen foreslår:

Forslaget oversendes sekretariatet, og at dette medvirker til sakens løsning som nevnt i forslaget.

Ved forkortelse av arbeidstiden skal der gjennomføres full lønnskompensasjon for alle med en inntekt på 60 kroner og derunder. For grupper med høiere fortjeneste skal der ydes **gradvis** kompensasjon.

Erling Beutzen.

Redaksjonskomitéen kan ikke tilråde at kongressen vedtar et generalt vedtak av den art som nevnt i forslaget.

40 timers uken.

Kongressen gir sekretariatet oppdrag å stille kampbidrag på 50 pct. over det lovbestemte for de forbund som vil gå i spissen for 40 timers ukens gjennomførelse.

Ø. Marthinsen.

Redaksjonskomitéen kan ikke anbefale forslaget, idet man henviser til Landsorganisasjonens og forbundenes lover vedrørende understøttelse under konflikter.

Ad: *Punkt 2.* Til siste punktum tilføies: samt ved sundhetsfarlige bedrifter.

Nils Hansen, Bergen.

Redaksjonskomitéen foreslår:

Siste avsnitt gis følgende tilføielse: «og ved sundhetsfarlige bedrifter».

Fagkongressen må trekke op klare retningslinjer for gjennomførelse av 40 timers uken for dagarbeidere og 36 timers uke for arbeidere på skift og i kontinuerlige bedrifter.

I første rekke stat og kommune.

Smidt Hansen.

Under henvisning til fagkongressens vedtak i 1934 pålegger kongressen sekretariatet at det ved de kommende tariff-forhandlinger går inn med større kraft for forkortelse av arbeidstiden.

Reidar Burud.

Undertegnede optar det av Norsk Bygningsarbeiderforbund fremsatte forslag, gjengitt på side 78 i dagsordenen.

Jens Tangen.

Guneriussen.

Redaksjonskomitéens innstilling:

Det foreslås at kongressen gir sin tilslutning til sekretariatets innstilling.

Ad: *Sekretariatets innstilling punkt 3. Overtidsarbeide.*

Kongressen pålegger det nye sekretariat i samarbeide med Arbeiderpartiets stortingsgruppe å foranledige at arbeidervernlovens overtidsbestemmelser skjerpes således at overtidsarbeide bare kan utføres når det er absolutt nødvendig.

Samtidig fastsettes bestemte regler for kontrollen med arbeidervernlovens overholdelse.

P. Ødegaard.

Redaksjonskomitéens innstilling:

Kongressen gir sin tilslutning til forslaget og gir sekretariatet i oppdrag å fremme forslag i samsvar med dette ved revisjon av arbeidervernloven.

Fagorganisasjonens prinsipielle krav er at overtidsarbeide avskaffes. For å lette arbeidet hermed skal sekretariatet ved de fremtidige forhandlinger påse at tilleggsbetalingen for overtidsarbeidet settes så høyt at overtidsarbeidet gjøres ulønnsomt for bedriftene. Videre må sekretariatet treffe forholdsregler for å stanse enhver dispensasjon fra arbeidervernlovens bestemmelser om arbeidstid og overtid, som ikke er uomgjengelig nødvendig.

Hvor overtid må utføres — — o. s. v. som innstillingen.

Olaf Askeland, nr. 466.

Redaksjonskomitéens innstilling:

Sekretariatets innstilling oprettholdes.

Ad: Sekretariatets innstilling punkt 7: Oprettelse av egen tariff for Norsk Formerforbund.

Optar det av Norsk Formerforbund innsendte forslag om egen tariff, dagsorden side 88 og 89.

E. Nyhus. Bjarne Nilsen Sigurd Jensen. Otto Pedersen.

Redaksjonskomitéens innstilling:

Foreslåes at punkt 7 får følgende ordlyd: Med henvisning til at der alltid bare har vært en overenskomst i jernindustrien, og at Formerforbundet alltid har hatt adgang til å virke for sine spesielle interesser innen rammen av en felles overenskomst — et forhold som det fortsatt har adgang til — kan kongressen ikke tiltre Formerforbundets krav om å slutte egen avtale i jernindustrien.

Landsorganisasjonens kongress er bekjent med at der for Stortinget er fremsatt proposisjon til lov om arbeidstid på skib. Kongressen vil under henvisning til den urimelig lange arbeidstid sjømennene har både i inn- og utenrikfart, og for om mulig å undgå en oprivende arbeidskamp om arbeidstiden ved sjømennenes landsomfattende tariffrevisjoner i begynnelsen av 1939, henstilller kongressen til Stortinget å opta nevnte proposisjon til behandling i inneværende år.

Kongressen gir sin tilslutning til sjømennenes krav om gjennomføring av trevakts skift og 8 timers dag og henstiller til Stortinget å vedta loven om arbeidstid på skib i overensstemmelse med disse krav.

Videre vil kongressen pålegge sekretariatet med de til råd stående midler å støtte bestrebelsene for å få hvalfangsindustrien inn under fabrikklovgivningen. *Haugen, sjømannsorganisasjonen.*

Redaksjonskomitéens innstilling:

Kongressen gir sin tilslutning til forslaget, som oversendes sekretariatet for at dette sammen med Norsk Sjømannsforbund ved henvendelse til D. N. A.s stortingsgruppe og medlemmer av socialkomitéen søker å få saken fremmet som foreslått.

Dirigenten meddelte at Sjømannsforbundets representanter måtte ned til hvalfangerne i Vestfold i eftermiddag, og foreslo innstillingen optatt til votering før middagspausen.

Fra salen blev det foreslått votering straks over det punkt som vedrører Sjømannsforbundet, og at de øvrige punkter utsettes til eftermiddagsmøtet.

Dette blev vedtatt.

Voteringen: Sjømannsforbundets forslag blev enstemmig vedtatt. Formiddagsmøtet hevet kl. 13.

Eftermiddagsmøtet lørdag 28. mai.

Ordstyrer: *Torbjørn Henriksen.*

Referent: *Erling Lian.*

Protokollen fra formiddagsmøtet referertes.

Anna Anthoni: Mitt forslag var stilt subsidiært og vil bli optatt under valgene.

Erling Kål: Når jeg forslø sekretariatet til 15 var det fordi at de 5 tillitsmenn i L. O.'s ledelse skulde sitte der. Det må rettes.

Dermed blev protokollen vedtatt.

Ordstyreren: Med hensyn til arbeidstiden idag, er det riktig at Ruud foreslo å holde på til klokken 19 idag istedenfor å sitte til klokken 16 søndag.

Ved votering besluttedes å fastholde den tidligere arbeidstid.

John Skaarvold: Da optar jeg forslaget fra igår om å holde på til klokken 16 imorgen søndag.

Ole Kiste foreslo at man holdt på uten pause til klokken 14.30.

Lars Evensen: Dagen må utnyttes så man kommer gjennom kongressens omfattende dagsorden innenfor en rimelig tid. Skal vi fortsette som hittil vil det nok medgå også neste uke.

En taler (navnet ikke oppfattet) henstilte til dirigentene om å ta forslaget tilbake og at man istedet tok 1 time mer mandag. *Omar Gjestøby* henstilte til Kiste å forandre sitt forslag til 15½. *Kiste* forandret forslaget til 15.

Ved voteringen blev først dirigenten, Skaarvolds forslag, om å holde på søndag til klokken 16 forkastet. Kistes forslag om å holde på fra klokken 9 til 15 blev vedtatt.

Ordstyrer: Det er reist tvil om hvorvidt den 5. tillitsmann skal kunne delta i sekretariatets møter. Det er givet at han ikke har stemmerett, men at han deltar som medlem av sekretariatet. Ingen ytret sig derimot.

Redaksjonskomitéens innstilling og votering i dagsordenens punkt 4: Retningslinjer for fagorganisasjonens tariffbevegelse.

Redaksjonskomitéens innstilling til dagsordenens punkt 4: *Retningslinjer for fagorganisasjonens tariffbevegelse*, blev nu optatt til behandling.

Martin Trænmæl: Redaksjonskomitéen avviser først Thorstensens forslag. Det neste er forslaget fra Ljøner. Komitéen finner at sekretariatets innstilling dekker det som menes, men at det i siste avsnitt bør gjøres en tilføielse nemlig: «og at deres sociale forhold bedres». Med hensyn til Ski og Omegns forslag som er inntatt i dagsordenen side 90 henvises det til den komité som er opnevnt av Socialdepartementet for å utrede de spørsmål som nevnes i forslaget. Videre har vi Neimi Lagerstrøms optatte forslag fra Oslo og Akershus faglige Samorganisasjon. Komitéen mener at dette spørsmål i første rekke må optas av forbundene i samråd med Landsorganisasjonen. I anledning Ingolf Mildes forslag foreslår redaksjonskomitéen at det oversendes sekretariatet for å behandles i samforståelse med de interesserte forbund. Så har vi Askeland m. fl.s forslag om arbeidervernlovens bestemmelser om 8 timers dagens gjennomførelse for sykehusbetjeningen. Redaksjonskomitéen foreslår saken oversendt sekretariatet og at dette medvirker til at den løses slik som forslaget går ut på. Erling Bentsens forslag finner komitéen ikke å kunne tilråde kongressen å vedta noget generelt av den art. En annen sak er hvad man gjøre i en spesiell situasjon. Så har vi Øistein Marthinsens forslag som komitéen ikke finner å kunne anbefale, idet den forøvrig henviser til forbundenes og Landsorganisasjonens lover. Vi er enig i Nils Hansens forslag ad punkt 2 om de sundhetsfarlige bedrifter, og foreslår at det medtas i sekretariatets innstilling side 16. Så kommer det to forslag i samme lei, Smidt Hansens og Buruds. Der henviser vi til sekretariatets forslag som vi mener dekker disse ting. Tangen og Guneriussen har tatt op Bygningsarbeiderforbundets forslag side 78 i dagsordenen. Vi mener det er vanskelig for kongressen å binde sig. Det står nok «bør», men det er allikevel såvidt bindende at man bør stille hvert forbund fritt som det er muligheter for å

kunne gjennomføre en nedsettelse. Det får man etter hvert som man står oppe i situasjonene drøfte. Når det gjelder P. Ødegaards forslag om arbeidervernlovens overtidsbestemmelser, så foreslår vi at kongressen tiltrer forslaget og at sekretariatet fremmer forslag i samsvar med dette ved revisjon av arbeidervernloven. Så har vi Askelands forslag med hensyn til overtidsarbeidet. Her henviser komitéen til sekretariatets innstilling som opprettholdes. Det er spørsmål som nærmere kan diskuteres. Vi har nu arbeidstilsyn i alle byer. Så er det forslaget fra Formerforbundet. Der foreslår redaksjonskomitéen at punkt 7 får følgende ordlyd: Med henvisning til at der alltid bare har vært en overenskomst i jernindustrien, og at Formerforbundet alltid har hatt adgang til å virke for sine spesielle interesser innen rammen av en felles overenskomst — et forhold som det fortsatt har adgang til — kan kongressen ikke tiltre Formerforbundets krav om å slutte egen avtale i jernindustrien. Samme konklusjon, men det henvises til den praksis som er til stede og det må være betryggende for forbundet. Videre har vi så sjømannsorganisasjonens forslag som blev vedtatt i formiddag. Vi har så et forslag fra Raufoss Jern- og Met. inntatt på side 89 i dagsordenen og som det har vært adskillig interesse for. Vi foreslår det oversendt sekretariatet og at det behandles i forbindelse med forbundet. Redaksjonskomitéens innstilling er enstemmig.

Neimi Lagerstrøm: Jeg må få ordet til det forslag som jeg har optatt fra Oslo og Akershus faglige Samorganisasjon. Det må være riktig i den forbindelse å gi dette sin prinsipielle tilslutning, at man skal gå inn for arbeidstidsforkortelse i sterkt rasjonaliserte bedrifter. Jeg vil foreslå at det punkt sendes tilbake til komitéen.

Martin Tranmæl: Det står jo positivt at den sak skal optas av forbundene i samråd med Landsorganisasjonen.

Votering: Sekretariatets innst. punkt 1 blev vedtatt. Thorstensens forslag blev forkastet med 4—5 stemmer. Redaksjonskomitéens forslag i anledning Ljøners blev vedtatt mot 1 stemme. Likeledes blev redaksjonskomitéens innstilling vedrørende Ski og Omegns forslag vedtatt. Et forslag av Neimi Lagerstrøm om tilbakesendelse av hennes forslag (Oslo og Akershus fagl. Samorg.) blev forkastet og redaksjonskomitéens forslag i den anledning blev vedtatt mot 8—10 stemmer. Redaksjonskomitéens forslag med hensyn til Mildes, blev vedtatt enstemmig. Likeledes blev redaksjonskomitéens innstilling vedrørende Jacob Askelands m. fl.s forslag vedtatt. Redaksjonskomitéens innstilling vedrørende Erling Bentsens forslag vedtatt mot 2 stemmer. Likeledes redaksjonskomitéens innstilling vedrørende Ø. Marthinsens forslag, som opnådde 8—10 stemmer. Redaksjonskomitéens innstilling vedrørende Nils Hansens forslag blev vedtatt mot 1 stemme. Redaksjonskomitéens innstilling vedrørende Smidt Hansens forslag blev vedtatt mot 2 stemmer, avgitt for Smidt Hansens. Likeledes da det gjaldt Buruds forslag som opnådde 3 stemmer. Før voteringen over Tangens forslag oplyste denne at man gikk over til redaksjonskomitéens innstilling som dermed blev enstemmig vedtatt. Redaksjonskomitéens innstilling i anledning P. Ødegaards forslag blev enstemmig vedtatt. Likeledes blev komitéens forslag vedr. Olaf Askelands forslag vedtatt mot 1 stemme. Redaksjonskomitéens for-

slag vedr. Formerforbundet blev vedtatt mot 38 stemmer. Redaksjonskomitéens innstilling om oversendelse av forslaget fra Raufoss Jern- og Met. til sekretariatet blev enstemmig vedtatt.

Ordstyrer: Hermed er alt vedrørende punkt 4 sluttbehandlet.

Nils Aune: Man har ikke hermed stemt over punkt 1 og de andre i sekretariatets innstilling.

Ordstyreren: Riktig.

Det blev så votert over de punkter i sekretariatets innstilling hvor det ikke var dissens og disse blev enstemmig vedtatt.

Dagsordenens punkt 12. Oplysnings- og stipendiespørsmål.

Man gikk så over til behandling av dagsordenens punkt 12: *Oplysnings- og stipendiespørsmål.*

Fra *Sørlandets faglige Distriktsorganisasjon* forelå følgende forslag:

De stipendier til studium av utenlandsk fagbevegelse som Landsorganisasjonen utdeler, forhøies til minimum kr. 500.00 på hvert og uten at antallet stipendier innskrenkes, men om mulig utvides.

Motivering:

At tillitsmennene ute i distriktet kan få studert de nærmeste lands fagbevegelse og få knyttet forbindelser som fører til videre studier i dette spørsmål, er så viktig at dette ikke kan overvurderes.

Forutsetningen må da være at stipendiebeløpet er såvidt romslig at det svarer til hensikten. Med de midler som *Landsorganisasjonen* nu er i besiddelse av, er ikke dette nu et økonomisk spørsmål for denne.

Kristiansunds faglige Utvalg foreslo i forbindelse med bevilgninger til opplysningsarbeidet:

Kongressen bevilger et beløp til igangsettelse av landsstudiekurs for arbeidsledige. Kurset bør hvis det er mulig, kombineres med en kort studietur til utlandet (Sovjet-Samveldet).

Forslaget tiltredes av *Samorganisasjonen*.

Kristiansands Bygningsarbeiderforening foreslo for kongressen at *Landsorganisasjonen* setter i gang en fast og varig opplysningsvirksomhet om forholdene i Sovjet-Samveldet. Denne opplysningsvirksomhet må i første rekke omfatte alt som vedrører arbeidsforholdene, lønninger, arbeidstid, forsikringsvesen, ferier, kulturelle og politiske ytringsformer o. s. v.

«Meddelelsesbladet» redaksjon får i oppdrag å organisere denne permanente opplysningsvirksomhet, og får de nødvendige økonomiske midler til å sette dette i gang.

Med samme mål for øiet optas arbeidet for å få utvidet adgangen til billige feriereiser i Sovjet-Samveldet i samarbeide med Den russiske faglige Landsorganisasjon.

Avd. 26 av Norsk Bygningsarbeiderforbund.

Fra Sekretariatet forelå følgende:

Da det er et meget begrenset antall medlemmer som kan søke disse stipendier, kan Sekretariatet ikke anbefale at det ydes større bevilgning.

Med hensyn til forslagene om et særlig kursus for arbeidsledige og opplysningsvirksomhet om Sovjet-Samveldet foreslåes at de oversendes Arbeidernes Oplysningsforbund.

Med hensyn til opplysningsarbeidet i sin almindelighet innen fagorganisasjonen henvises til at Landsorganisasjonen i inneværende periode har igangsatt to landsomfattende opplysningskampanjer innen fagorganisasjonen utenom opplysningsforbundets regulære virksomhet.

Spørsmål om bygning av en arbeidernes høiskole vil bli forelagt kongressen.

I tilleggsdagsorden forelå enn videre fra sekretariatet under dette punkt:

Spørsmålet om reisning av arbeiderhøiskole har lenge vært drøftet innenfor arbeiderorganisasjonene i Norge. I 1932 tok Oplysningsforbundet det første skritt til praktisk løsning av oppgaven ved å kjøpe inn en liten eiendom på Malmøya i Oslofjorden. Her har siden vært holdt en rekke korte sommerskoler, og 7 kurser på Den socialistiske Dagskole. Skolen på Malmøya er imidlertid forlenget sprengt og kan ikke på langt nær gi plass for alle som ønsker å delta på kursene. Samtidig er eiendommen såpass liten at det vanskelig kan bli foretatt større utvidelse der. Skolen bør imidlertid bevares for arbeiderorganisasjonene og benyttes til sommerskoler.

Arbeiderhøiskolene i våre naboland er kombinert med statsunderstøttede ungdomsskoler. For å minske de økonomiske uttellingene ved selve driften, bør dette gjøres i Norge også. En arbeiderhøiskole bør helst drives med en seks måneders ungdomsskole med statsbidrag, en tre måneders fagforeningsskole og med korte kurser i sommertiden. Ved en slik ordning skulde underskuddet ved driften og vedlikeholdet av skolen ikke behøve å overstige en 15—20 000 kroner om året.

Oprettelsen av centralskole for opplysningsvirksomheten i arbeiderbevegelsen i Norge utelukker ikke reisning av arbeiderungdomsskoler rundt om i distriktene, selv om skolen skal stå åpen for deltagere fra hele landet. Tvertimot vilde det være meget ønskelig at slike skoler blev reist der hvor arbeiderorganisasjonene er sterke nok til å legge et

sikkert økonomisk grunnlag for dem. Der det er tilfelle, bør skolene få økonomisk støtte fra hovedorganisasjonene.

Sekretariatet anser spørsmålet om reisning av arbeiderhøiskoler for å være av så stor viktighet for all videre utvikling av skole- og studievirksomheten innenfor arbeiderorganisasjonen, at det vil innby kongressen til å fatte følgende vedtak:

1. Det opprettes et fond for reisning av arbeiderhøiskoler i Norge.
2. Fondet benyttes straks til å reise en «Landsorganisasjonens skole». Overskytende midler benyttes som tilskudd for reisning av arbeider- ungdomsskoler rundt om i distriktene etter representantskapets nærmere bestemmelser.
3. «Landsorganisasjonens skole» stilles under ledelse av et styre som oppnevnes av sekretariatet.
4. Underskudd ved skolens drift dekkes av Landsorganisasjonen.
5. Til høiskolefondet ydes et beløp, stort kr. 2.00 pr. medlem i Landsorganisasjonen. Av dette beløp utreder Landsorganisasjonen halvparten, mens den annen halvpart utlignes på forbundene.

Olav Hindahl: Det er vel det mest praktiske å holde sig til tilleggsdagsorden om skolevirksomheten. Det har i lang tid vært drøftet om man ikke her i landet som i våre naboland, skulde kunne komme frem til en moderne skole. I Danmark har de som bekjent to og i Sverige en stor høiskole i Brunsvik. Også her i landet har vi på Malmøya hatt en skole, men den er forlengst sprengt. Det er således en hel del som gjerne vilde søke skolen, men ikke kan komme med. Hensikten er å kombinere denne nye skole med statsunderstøttede ungdomsskoler, slik som det gjøres i våre naboland. Ved siden herav skal man så ha kurser direkte om de saker og problemer som våre organisasjoner befatter sig med. Hvis kongressen går til det som her foreslåes, så vil vi ha skolen ferdig og i drift til neste år ved disse tider. I alt vil denne skole koste ca. 500 000 kroner. Innstillingen finnes så gjengitt på side 20 i tilleggsdagsorden. Det har under diskusjonene om denne sak også vært reist spørsmål om å komme frem til lignende skoler ute i distriktene. Det er da også meningen å støtte op om slike tiltak, men den store høiskole skal denne være som her foreslåes og til den skal det som hittil for Malmøya være adgang til å søke fra det hele land. Set ut fra arbeiderklassens synspunkt og vår stilling, så skulde man trodd at vi tidligere forlengst hadde maktet å reise denne skole. Det er ingen tvil om nødvendigheten av å ha en slik skole som kan gi undervisning i alt det arbeiderorganisasjonene driver på med. Det må ligge i forbundenes egen hånd å avgjøre hvordan disse 2 kroner skal innbetales. Men det vilde ha vært av stor betydning om alle medlemmer her direkte hadde vært med å betale. Det hadde også bragt skolespørsmålet for arbeiderorganisasjonene like inn på livet av dem. For Landsorganisasjonens vedkommende vil dens part bli ca. 300 000 kroner. Det vil være av den aller største betydning at man her så enstemmig som mulig og uten nogen større debatt vedtok å

reise denne høiskole ute i Ski og på den måte atter slå fast vår gamle sentens: *at kunnskap skaper makt.*

B. Flood-Engebreetsen: Vi er sikkert alle enige i å få en slik høiskole som man allerede har i andre land. Jeg går også ut fra at de ansvarlige instanser som har drøftet saken, finner dette forsvarlig. Jeg tror ikke medlemmene vil være mot en ekstrakontingent til et slikt formål. Noget mer til den sak har jeg ikke å si. Men vi har reist et forslag fra Sørlandets faglige Distriksorganisasjon således: «De stipendier til studium av utenlandsk fagbevegelse som Landsorganisasjonen utdeler, forhøies til minimum kr. 500.00 på hvert og uten at antallet stipendier innskrenkes, men om mulig utvides.» Sekretariatets avslag er eiendommelig. Jeg skulde forstå det hvis det var så mange som søkte disse stipendier, men her er det motsatte tilfelle. Det er nemlig som det sies i sekretariatets innstilling et meget begrenset antall medlemmer som kan søke disse stipendier. Men allikevel kan merkelig nok ikke sekretariatet anbefale det. Jeg vil opta vårt forslag her, idet det hører hjemme under dette punkt.

Arthur Arnesen: En så stor affære som Landsorganisasjonen er skulde selvsagt forlengst hatt sin høiskole. Man har hatt en skole på Malmøya, som man imidlertid skulde trodd hadde vært anlagt slik at det hadde vært rum for nogen utvidelser. Men jeg må i forbindelse med dette punkt nevne et forhold som berører Oplysningsforbundet. Vi søkte i Jern- og Metalls stedlige styre her i byen å sette op et program for et kursus efter vårt hode og dette kursus fikk også stor tilslutning. Det er ellers meget vanskelig å få byungdommen med i denslags virksomhet. Vi søkte da Oplysningsforbundet om tilskudd til kurset, men det var umulig.

Leif Foss: Jeg synes beløpet er stort, men jeg kan være enig med Hindahl i at vi bør vedta det enstemmig. Men slik som Oplysningsforbundet hittil arbeider, så har man inntrykk av at det er for akademisk anlagt og derfor vanskelig for arbeiderungdommen å delta. Det bør derfor sies noget mer om hvordan disse 300 000 kroner skal anvendes. På hvilket grunnlag skal skolen ledes og hvordan skal disse $\frac{3}{4}$ millioner kroner brukes? Vi bør ialfall søke å komme vekk fra det som underhånden lanseres eller som vi har sett fra Landsorganisasjonens formann i «Det 20. Århundre». Det er den nuværende situasjon vi snakker om, den periode vi nu er inne i og ikke langt fremover i tiden. Man skal da heller ikke møtes med dette, at «det vet vi bedre enn dig». Man må få et riktig grunnlag for denne skole. Hvem sier for øvrig at man bare skal støtte sig til industriarbeiderne? Det hører med til vår barne-lærdom at industriarbeiderne måtte søke å støtte sig til bønderne, men industriarbeiderne vil komme til å være de ledende. Jeg er enig i den økonomiske støtte, men man må ikke igangsette nogen storstilet affære, slik som vi både skriftlig og muntlig har hørt om i denne forbindelse.

Arthur Hansen (til forretningsorden): Jeg vil protestere mot at debatten utvides til annet enn hvad den foreliggende sak gjelder.

Birger Åmodt: Jeg er personlig ikke fornøid med hvad Oplysningsforbundet har utført. Det kan ikke tolereres at Oplysningsforbundet koster på så megen makulatur. Jeg sikter til de til stadighet utsendte

skrivelser, sirkulærer etc., som det drøsser av, slik at foreningene har vanskelig for å annamme det. Meget av dette blir derved uten verdi. Jeg er enig med Hindahl i at vi skal vedta den foreliggende innstilling, men vi skal følge dette med den kontroll vi vanligvis ellers har i vårt organisasjonsarbeide. Jeg vil foreslå: Oplysningsforbundets beretning og regnskap sendes samtlige fagforeninger etter at årsregnskapet er oppgjort.

Karl Bratsberg: I Telemark er vi kommet et godt stykke på vei med hensyn til å starte en høiskole. Arbeidet begynte i 1936 og det blev nedsatt en komité, likesom det blev dannet et høiskolelag, hvortil alle foreninger kunde tilslutte sig og som hørte arbeiderklassen til. De som bebreider det opplysningsarbeide som hittil er utført, kommer fra byene. De vet ikke hvordan det er på landsbygden. Men vi ser det og vi ser hvordan samorganisasjonene og de andre av våre institusjoner takkes for det som her er gjort. Vårt arbeide er som sagt kommet langt, men da vi søkte hovedorganisasjonene om støtte, så var det umulig å få det til. De skoler som her skal opprettes, må være for ungdom og det er da om å gjøre at en slik skole blir lagt i de distrikter, hvor det er behov for de. Jeg anbefaler på det varmeste sekretariatets innstilling. Vi for vår del har også tenkt å få tilslutning og støtte av fylkestinget, hvor vi nå har flertall. I alt er 40 foreninger og organisasjoner tilsluttet vårt høiskole-lag. Her har vi anledning til å skaffe vår egen ungdom større lærdom og jeg vil henstille til sekretariatet å se med velvilje på vår skole. Da skal vi nok ha den i løpet av 1 år.

Strek blev satt.

Lars Evensen: Det var beklagelig å høre det som fremkom fra Arnesen og Åmotd. Uttrykkene var sterke og vel ikke helt overveiet. Hvad er det så som regnes for makulatur? Det er sirkulærer om kurser, planer for foreningens studiearbeide, skrivelser og påminnelser — alt for å søke å reise interessen om og for opplysningsarbeidet. Sirkulærene gjelder ofte samme sak. Det er gjentagelsenes hemmelighet som går igjen også her. Det er fremledes mange foreninger som viser liten interesse for opplysningsarbeidet og her må man sørge for at de virkelig interesserte får det materiale som utsendes. Foss sa at virksomheten var akademisk preget. Jeg har for mitt vedkommende deltatt en del i dette arbeide og jeg synes man har reist problemene så enkelt som mulig på alle områder, ut fra det som man har ment at en har hatt nytte av i den forskjellige virksomhet som våre folk kan komme op i. Jeg er oppmerksom på at Malmøya var det første forsøk, men den er primitiv. Nu er det meningen å få en ordentlig skole, som også kan ha plass for utvidelser. Når det gjelder Flodd-Engebrethsens forslag, så må det nødvendigvis bli slik at vi her ikke kan bevilge mer på denne konto. Med 300 kroner skulde man komme langt i Skandinavia og få adskillig ut av et slikt stipendium. Det er 10 som hvert år får dette stipendium og de har sikkert fått noget ut av det.

Haakon Lie: Jeg skal besvare de anker som er reist i forbindelse med denne sak. Forutsetningen for den nye høiskole er at skolen på Malmøya fortsatt skal benyttes til sommerkurser. Vi har således planlagt 50 til 60 sommerkurser utover med fra 1 til 5 og 6 ukers varighet. Så

selv med Østmarka har vi ikke nok. De penger som blev anvendt til Malmøya har vært vel anvendte penger. De som var med i ungdomsbevegelsen tidligere, husker hvordan det var umulig dengang å få tak over hodet og at man som følge herav ikke fikk plan i noget. Så var det anken fra Arnesen om at det stedlige styre her i byen innen jern- og metallindustrien ikke fikk noget tilskudd. Riktig. Rike foreninger i Oslo skal ikke søke Oplysningsforbundet om tilskudd, men klare det selv slik at vi kan anvende beløpet utover landet til fiskere, småbrukere og skogs- og landarbeiderne. I samme forbindelse kan nevnes at vi dessuten har en sterk økonomisk stillet opplysningskomité for Oslo. Med hensyn til Oplysningsforbundets beretning og regnskap, så er de saker avgjort av de ansvarlige organisasjonsinstanser, som organisasjonen selv har innsatt til det. Skal disse ting sendes til fagforeningene, så må det også sendes til alle partiforeninger, idrettsforeninger og ungdomslag, som også er kollektivt tilsluttet. Ved siden av Sverige og Danmark finnes det ikke noget land, hvor opplysningsarbeidet er lagt så bredt an som her i landet og her kan vi i første rekke takke Landsorganisasjonen for dens store støtte. Det som må gjøres er å hjelpe ungdommen frem til arbeidernes høiskole. Det er da naturlig at Landsorganisasjonen nu likesom legger sluttsteinen for sin opplysningsvirksomhet. Og denne kongress setter sig et monument i arbeiderbevegelsens historie ved å vedta sekretariatets innstilling.

Ivar Lie: Jeg er enig i forslaget fra Sørlandets faglige Distriktsorganisasjon og jeg vil henstille til sekretariatet om å forandre statuttene for disse stipendier slik at det ikke bare blir lønnede tillitsmenn i samorganisasjoner og forretningsutvalg som kan søke. Vi bør være litt reservert overfor slike tiltak, som det vi nå er inne på. Ser vi på det materiale som utsendes, så er det meget av det som ikke skulde benyttes overfor den norske arbeiderklasse, slik som den er innstilt overfor problemene. Det sies så videre at man ikke følger med i opplysningsarbeidet, men det hender gang på gang at vi ikke får den lovede foreleser og når det så i siste øieblikk kommer en, hender det svært ofte at han begynner sin forelesning med å si at her er det mange som bedre kan disse ting enn mig. Og jeg er enig i det. Vi kunde gjøre det bedre selv ofte.

Einar Gerhardsen: Man bør ha klart for sig at Landsorganisasjonen selv skal sette denne skole i gang og at det er den som skal lede den. Kritikken mot Oplysningsforbundet hører iallfall ikke hjemme under dette punkt. Den er reist fra Oslo, men selv ikke her er man enig i denne kritikk mot Oplysningsforbundet. Tvertimot er det gitt den største anerkjennelse for det arbeide som har vært utført. Den sak som Arnesen reiste er ikke verdig jernarbeiderne og det går ikke an til staidighet å komme trekkende med den. Når det gjelder de enkelte kurser som fagforeningene setter i gang, så søker disse, iallfall de fleste av dem, å betale dette selv. Jern- og Metallarbeidernes stedsstyre er såvidt jeg erindrer de eneste som på denne måte har søkt om bevilgning. Det er videre reist kritikk mot det utsendte materiale. Om det reises fra kommunistene behøver det ikke bety at man i fagorganisasjonen er uenig i det utsendte. Det er ansvarlige organisasjonsfolk som er med og utarbeider dette og det er ting av stor interesse for organisasjonen som

sådan. Det kan heller ikke påvises at det er i strid med organisasjonens linje og beslutninger.

Arthur Andersen: Det virker beklemmende på oss som har vært så heldige å nyte godt av dette opplysningsarbeide å høre den kritikk som er kommet frem her. Det var sagt at det var makulatur. Det er ikke nødvendig å fremstille det på den måte. Men det er tillitsmennene rundt omkring som behandler disse ting slik. Og det er feilen. Det er skrivelser og sirkulærer og planer, som bør organisasjonsmessig behandles. Jeg deltok i et kursus og jeg vil si at vi fikk noget igjen for det på mange områder. Derfor har denne sak så stor betydning. Sekretariatets innstilling må hilses med tilfredshet og glede og vi bør også i forbundene gå ennå sterkere inn for disse saker. Forbundene vil også selv styrke sin posisjon ved å ha godt skolerte medlemmer som står på høide med tiden.

Torbjørn Henriksen: Jeg tror at fagkongressen og fagorganisasjonen som sådan kan være fornøid med det vedtak som blev tatt i 1931 om å bygge op en opplysningsvirksomhet. Man kan også med tilfredshet se på det arbeide som her har vært utført. Opplysningsforbundet har drevet med sin virksomhet i 7 år og et resultat er blandt annet det at våre foreningsmøter er blitt mer innholdsrike og av større verdi. Dette har ikke minst nu betydning som det har kommet nye titusener til organisasjonen. Vi må stabilisere medlemstallet slik at vi ikke går tilbake igjen straks vi får en sterkere pågang og slik som det har hendt oss tidligere. Det er ikke makulatur det som utsendes omkring opplysningsarbeidet, men det blir lett til makulatur når ikke formannen passer på og optar de forskjellige ting på vanlig organisasjonsmessig måte. Når det gjelder Malmøya så vil jeg si at heldigvis er det blitt for litet. Med hensyn til Flood-Engbretsens forslag så må det vel bero på en misforståelse. Representantskapet har såvidt jeg erindrer stillet 3 000 kroner til disposisjon og sekretariatet har så tatt sin vurdering ut fra det samlede beløp. Hvis man hadde dem som kunde reise til andre steder, vil det trenge mere. Å sende beretning og regnskap til 6—7 000 avdelinger vil dog bli et altfor stort apparat. Jeg vil foreslå at Aamodts forslag oversendes sekretariatet.

Votering: Sekretariatets innstilling — punktene 1 til 5 — blev enstemmig vedtatt. Flood-Engbretsens forslag blev forkastet og dermed var sekretariatets innstilling i den store dagsorden vedtatt. Aamodts forslag blev oversendt sekretariatet.

Fortsatt behandling av punkt 3, romertall II: Grensespørsmål:

Treindustriarbeiderforbundets virkeområde.

Lars Evensen: Det er mulig at det vil forenkle debatten en hel del ved nu å begynne på side 18 om Treindustriarbeiderforbundets virkeområde og på side 26 om bygningsindustrien. Saken er berørt tidligere og man var enig om ved en komité å behandle den foreliggende situasjon.

Det er gjort og det foreligger følgende innstilling for første saks vedkommende:

«Ved forhandling med representanter fra Treindustriarbeiderforbundet og Bygningsarbeiderforbundet, har forbundene erklært sig enig i at denne sak blir behandlet som foreslått av sekretariatet — dagsordens side 42.

Det forutsettes at saken blir optatt til behandling umiddelbart etter kongressen og blir endelig avgjort av første ordinære representantskapsmøte i Landsorganisasjonen, så fremt en mindelig ordning ikke opnåes ved forhandlingene.

Det foreslås at forbundene får adgang til å velge 2 representanter til den foreslåtte komité, og at sekretariatets forslag endres i samsvar med dette.

Med henvisning til foranstående er forbundene enig om at de fremsatte forslag oversendes til videre behandling av den foreslåtte komité.»

Når det gjelder avsnittet fra side 26 til 30 om bygningsindustrien foreligger det følgende:

«Ved forhandlingsmøte med representanter fra Bygningsarbeiderforbundet og Arbeidsmannsforbundet, meddelte Bygningsarbeiderforbundets representanter at de var enige i at de innsendte forslag, under dette avsnitt, blev oversendt til den av sekretariatet foreslåtte komité. Dagsordens side 42.

Arbeidsmannsforbundets representanter sluttet sig til dette.»

Under forutsetning av at kongressen kan slutte sig til dette så skulde det ikke behøves noget debatt herom. Saken skulde da praktisk kunne løses ved at de interesserte forbund får 2 representanter hver i den av sekretariatet foreslåtte komité, og det er vi ikke uenig i.

Jens Tangen: Jeg har ikke noget særlig å tilføie til det som er fremholdt av Lars Evensen, men når vi for vårt vedkommende fant å kunne gå med på dette så var det i forbindelse med en henstilling til Evensen som organisasjonsutvalgets formann om man kunde gå med på Sten-, Jord- og Cementarbeidernes forslag på side 28 og som kan sies å være forbundets. Derved vil man ha skapt klarhet. Vi er ikke på erobringstokt, men vil bare ha klarhet.

Lars Evensen: I og for sig skulde man vel kunne være enig heri, men som man ser av Sten-, Jord- og Cementarbeidernes forslag så inneholder det en lang rekke detaljer, som også er behandlet av organisasjonsutvalget. Men vi synes ikke vi kan gå slik i detaljer, selv om det er mange ting vi der kan tiltre. Jeg vil henstille til Tangen å la saken gå til organisasjonsutvalget.

Jens Tangen: Jeg kan selvsagt gå med på den arbeidslinje, men disse punkter har ikke noget med Arbeidsmannsforbundet å gjøre men en rekke andre forbund. Men hvis det vil bli behandlet i sin helhet så er vi enig.

Votering: De av Lars Evensen fremlagte 2 forslag blev dermed enstemmig vedtatt.

Trikotasjearbeidernes organisasjonsforhold utsettes til mandag.

Næste sak under samme punkt var: Trikotasjearbeidernes organisasjonsforhold.

Fra *Witalis Andersen* forelå anmodning om utsettelse av behandlingen til mandag, da han fredag og lørdag var optatt med meglingsmøter.

Besluttedes inntil videre å gå forbi dette punkt.

Veivokternes og veiarbeidernes organisasjonsforhold.

Man gikk så over til behandlingen av: *Veivokterne og veiarbeidernes organisasjonsforhold.*

Chr. Henriksen optok Arbeidsmannsforbundets forslag og *Torbjørn Henriksen* optok Kommuneforbundets forslag.

Gunnar Braathen: Når det gjelder veivokterne og veiarbeiderne så kommer jeg til å stemme for sekretariatets innstilling for jeg mener at det er ikke mulig for kongressen å avgjøre den sak ikke minst på grunn av de mange sider ved den. Men det er allikevel nødvendig å drøfte den her. Jeg vil si at alle veiarbeidere uansett, bør stå sammen i en organisasjon og da får det bli et praktisk spørsmål *hvor* de skal stå. Det får være utgangspunktet. Det kan ikke gå an som nu i et herred å ha veiarbeiderne i Kommuneforbundet og andre i Arbeidsmannsforbundet. Dertil kommer at jeg er av den opfatning at veiarbeiderne må være kjerne i et eget forbund. Ved siden herav har vi forholdet til Skog- og Landarbeiderforbundet, hvor veiarbeide kan være et utfyllingsarbeide. Her kan det bare skje ved felles forhandlinger mellom organisasjonene og ved at de lokale organisasjoner — samorganisasjonene tas med på råd. Vi regner med 26 000 veiarbeidere, derav er de 17 000 mer fast knyttet til herredene og fylkene. Av disse er det omlag 3 000 veivoktere. Man regner med at 13 000 av veiarbeiderne er organisert, henholdsvis i Arbeidsmannsforbundet, Skog- og Landarbeiderforbundet og Kommuneforbundet. Jeg vil tillate mig å foreslå følgende:

I de tilfelle hvor grensetvister mellom forbundene ikke blir løst ved forhandlinger skal sekretariatet innhente de interesserte samorganisasjoners uttalelse før den endelige avgjørelse treffes.

En har inntrykk av at det er konkurranseforholdet mellom de forskjellige tillitsmenn som avstedkommer vanskelighetene. Det vil styrke sekretariatet i dets avgjørelser om det blir gått frem på nevnte måte når det gjelder disse grupper.

Chr. Henriksen: Det er ikke særlig meget å tilføie til dette, men jeg vil si til Braathen i sin almindelighet når det gjelder dette med kampen om medlemmene at vi har tatt dem som er kommet til oss. Vi ber bare kongressen om å sette oss i stand til — hvis det er så at Arbeidsmannsforbundet skal organisere veiarbeiderne og ha overenskomstforholdet for disse — at man da også gir oss de grupper som har betydning i det tilfelle. I så måte vil jeg bare be dere legge merke til siste voldgiftsav-

gjørelse når det gjelder veiarbeiderne. Det er ingen kamp om medlemmer fra vår side. Men Arbeidsmannsforbundet skal settes i stand til virkelig å kunne sette kraft bak disse arbeideres interesser og krav. Jeg vil nødig være med og dømme i en strid mellom to forbund slik som det foreligger tidligere i dagsordenen, men her er det bare en grensetvist som det skulde være lett å ta standpunkt til.

Torbjørn Henriksen: Christian Henriksen sa at han kunde forstå at det var vanskelig for kongressen å dømme i tvisten mellom Beklædningsarbeiderforbundet og Tekstilarbeiderforbundet og mellom Jern- og Metall og Formerforbundet, men her kunde kongressen godt være lagrette, mente han. Men jeg er enig med sekretariatets forslag om en komité som kan behandle alle nyanser ved dette spørsmål. Og så heter det videre at hvis det ikke opnåes enighet så skal saken gå til representantskapet som avgjør den med bindende virkning. Vi burde gå frem på den måte. Vi har for vårt vedkommende gjentatt organisasjonsutvalgets motivering for innstillingen i 1934. Vi blev i 1934 enig med Arbeidsmannsforbundet om å ta saken vekk fra kongressen og vi fikk tvistenevndens avgjørelse, som også er inntatt i dagsordenen på side 36. Men jeg skal ikke rippe op i de nye forhandlinger vi fikk i tvistenevnden som følge av det som skjedde etter veivokterkonferansen og det sirkulære som blev utsendt derfra og som var i strid med tvistenevndens avgjørelse. Jeg håper kongressen vedtar innstillingen på side 42. Sekretariatets innstilling er den riktige og derfor går jeg ikke inn på realiteten i saken.

Nils Hansen: Det er vel ikke noget spørsmål som er så enkelt å ta stilling til som veiarbeiderne. Enten de heter veiarbeidere eller veivoktere eller nødsarbeidere, så må vel de som holder på industriforbundsformen vite hvor de skal stå. De har ikke noget i Kommuneforbundet å gjøre. Nu er veiarbeidernes organisasjon oppbygget og det er de som opprettholder Arbeidsmannsforbundet. Hvis veivokterne skal tilhøre Kommuneforbundet, så bør også de andre tilhøre det. Så tales det videre om dem som sesongmessig er på veiarbeide. Det er et praktisk spørsmål, hvor de skal stå. Vi skal for øvrig være opmerksom på at veiarbeide i det hele tatt er sesongarbeide, men vi har organisert dem i tilslutning til Arbeidsmannsforbundet. Chr. Henriksens forslag er det riktige og det kan ikke være tvil om den sak. Kongressen er kompetent til å ta avgjørelse her og bør ikke være med på å sende dette på videvanke. Kommuneforbundet burde ikke sette noget inn på dette her. De burde nu frafalle sin dissens.

Olaf Sletten: Dette er et så viktig spørsmål for oss veiarbeidere at vi må få en avgjørelse. Derfor ønsker vi og håper at kongressen tar en avgjørelse. Beslutningen av 1934 har ikke ført til noget og da vet vi ikke når vi i det hele tatt kan få en avgjørelse. Torbjørn Henriksen talte en gang her om at alle arbeidere på en arbeidsplass skulde stå i et og samme forbund, men her vil han bare ha de fast ansatte. Det går da ikke an. Da får han ta alle. Jeg tilhører vedlikeholdsarbeiderne og vi står sammen hos oss. Men skal det ikke bli nogen avgjørelse her så kan det lett føre til splittelse.

Martin Hestnæs: Jeg kunde ha frafalt ordet etter foregående taler.

På Hedemark har vi medlemmer fra 5 forskjellige kommuner og avdelingens møter må ambulere. Men innimellem disse har vi enkelte organisasjoner tilhørende Kommuneforbundet. Vi har også mange som ikke er organisert og som innvender mot å la sig organisere at de vil vente og se inntil det er avgjort hvor de skal stå. Vi har nu ventet i flere år på å få stå sammen i et forbund. Det virker forstemmende at det i en jordskjæring kan stå medlemmer tilhørende 3 forskjellige forbund. Kongressen må gjøre slutt på dette og la veiarbeiderne stå i et forbund.

Efter henstilling fra *Chr. Henriksen* besluttet å ferdigbehandle saken før møtet blev hevet.

Lars Bakken: Det er som Hestnæs sa at det i ett og samme arbeide hvor man benytter akkurat samme arbeidsredskaper står der nu medlemmer av 3 forbund. Kongressen må derfor ta en avgjørelse. Torbjørn Henriksen sa at han hadde tillit til denne forsamling. Ja, vi har det, men ikke til sekretariatet, for der har vi ikke fått nogen ordning. Det må ikke lykkes å forpurre veiarbeidernes organisasjonsforhold lenger nu. Det er umulig å organisere veiarbeiderne slik som tvistenevnden vil ha det til. Det er å sparke bein under veiarbeidernes organisasjonsforhold. Vi som er kjent på landsbygden vet at vi kan reise milevidt uten å treffe på nogen avdeling av Kommuneforbundet. Som det nu er så kan også veivokterne undslå sig for å organisere sig. Det var sagt av de to Henriksen'er at de var svært snilde av sig. Men det finnes steder hvor ingen av disse forbund har villet ta sig av organisasjonsforholdene. Det er forholdet.

Chr. Henriksen: Jeg vil gjerne ha gitt den faktiske opplysning at jeg ikke var til stede i det sekretariatmøte hvor denne sak blev behandlet. Ellers hadde jeg optatt vårt forslag der.

Nils Aune: Representantene for Arbeidsmannsforbundet har kommet inn på sakens realitet. I Strinda kommune har vi veivokterne med. Bli Arbeidsmannsforbundets forslag vedtatt, så vil disses lønnsforhold bli ikke så lite forringet. De kan ha arbeide med bygdeveier o. s. v. som har bidrag fra fylke og stat. Til andre tider kan de være optatt med gatearbeide for kommunen. Man kan på denne måte risikere stadige overflytninger. De kan i 7 måneder ha veiarbeide for bidrag fra stat og fylker og ellers for kommunen. Jeg anbefaler sekretariatets forslag og jeg vil samtidig henstille til de to Henriksen'er om å finne frem til en ordning som tar skyldig hensyn til begge parter. Arbeidsmannsforbundets forslag vil kunne virke oprivende på forholdene mange steder. For Kommuneforbundet betyr det ikke noget økonomisk.

Chr. Henriksen: Der hvor kommunen har eget ingeniørvesen, forlanger vi ikke disse arbeidere som medlemmer hos oss.

Votering: Først votertes der over sekretariatets innstilling, som blev forkastet. — Ved alternativ votering mellem Arbeidsmannsforbundets og Kommuneforbundets forslag blev Arbeidsmannsforbundets forslag vedtatt med stort flertal.

Per Lie: Vi er villig til å frafalle saken for vårt vedkommende (transportarbeiderne). Men for viserguttene vedkommende må det tas op.

Møtet blev hevet.

Formiddagsmøtet søndag 29. mai.

Ordstyrere: *Oscar Torp* og *Joh. Skaarvold*.

Møtet blev satt kl. 9.

Referent: Alfr. Skar.

Protokollen fra gårsdagens eftermiddagsmøte blev referert og godkjent.

«Hvem skaffer gull i dagen» blev sunget unisont.

Ordstyrer, Torp, foreslo at det blev foretatt kontroll av representantenes fremmøte, på den måte at den først opførte i hver delegasjon krysser av og innleverer til dirigentene en fortegnelse over de som ikke er fremmøtt.

Dette blev vedtatt.

Dagsordenens punkt 3, II, Transportarbeiderne, og forslaget om viserguttene:

Kongressen gir sin tilslutning til følgende vedtak fattet av sekretariatet i 1936:

«Visergutter i detaljforretninger, hvor butikkfunksjonærene er organisert, organiseres i tilslutning til Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund. Visergutter ved lager-, håndverks- eller industrielle bedrifter som ikke drives i tilknytning til nogen forretning, organiseres i vedkommende brancheforretning.

Visergutter i forretninger i tilknytning til lager-, håndverks- eller industrielle bedrifter, men hvor butikkfunksjonærene ikke er organisert, organiseres i tilknytning til lager-, transport- eller produksjonsarbeidernes organisasjon.

Når butikkfunksjonærene blir organisert, optas da spørsmålet om overflytning av viserguttene i Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund. I intet tilfelle kan man anbefale organisering av visergutter før produksjons-, handels- eller lagerarbeiderne er organisert, heller ikke særlige viserguttforeninger i tilslutning til samorganisasjonen.»

Idet kongressen fastsetter dette som organisasjonsbestemmelse for visergutter og viserpiker, vil kongressen fastslå:

Visergutter og viserpiker organiseres som regel i Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund.

I de tilfelle funksjonærene ikke er organisert, kan viserguttene og viserpikene organiseres i tilknytning til vedkommende industri- eller fagforbund.

Visergutter og viserpiker knyttet til transportvirksomheten organiseres i Transportarbeiderforbundet.

Nygaard: Viserguttene er nu tilsluttet samorganisasjonene — hvordan vil det stille sig i overgangstiden?

Ordstyreren: Om dette må de henvende sig til sekretariatet eller forbundsstyrene.

Ingv. Larsen: Det kan mange steder være lettere å få organisert viserguttene enn kontorpersonalet. Jeg er derfor ikke så sikker på at

det er riktig å si at viserguttene ikke skal organiseres før det øvrige personalet er kommet med. Og hvordan vil det stille sig med viserguttene tilslutning der hvor det på arbeidsplassen er flere brancheforbund representert? I den industri jeg arbeider er det 3 brancheforbund — hvilke av disse forbund skal viserguttene tilhøre?

Alb. Raaen: Jeg vil anbefale at man ganske rolig vedtar det foreliggende forslag. Det er jo siden dette forslag fremkom skjedd visse ting. I vårt forbund — Handel og Kontor — har vi i det siste optatt flere grupper av visergutter fra småbyene, uten at funksjonærene ennå er kommet med i organisasjonen. Saken går sin gang, det blir nok en orden på dette nu.

Votering: Sekretariatets innstilling blev vedtatt enstemmig med den endring i punkt 2, at de interesserte forbund velger 2 representanter hver, således at komitéen blir bestående av 7 medlemmer.

Forslaget om viserguttene blev likeledes vedtatt enstemmig.

Dagsordenens punkt 7.

Sociale spørsmål.

Det forelå disse forslagene:

A. Nødsarbeid.

Ad. Statens betingelser for tilskudd til nødsarbeide.

Kongressen vedtar å rette krav til Stortinget og Regjeringen om å opheve bestemmelsen om maksimal dagsbetaling som betingelse for Statens tilskudd til kommunenes nødsarbeider som igangsettes for avhjelp av arbeidsløsheten.

Motivering:

De bestemmelser som er vedtatt av Stortinget som betingelser for statens tilskudd til kommuner som igangsetter nødsarbeide til avhjelp av arbeidsløsheten er i høyeste grad ublue og meningsløse og ligger delvis under hvad der betales i forsorgsunderstøttelse av kommunene.

Statens høyeste satser for nødsarbeidslønninger (forskuddslønn) gruppe III, har i de siste år vært kr. 4.80 pr. dag, stigende til kr. 6.40 efter antall å forsørge. Hvis der anvendes akkordsystem, forutsettes at dagsbetalingen blir ca. kr. 1.30 høyere enn forskuddsbetalingen pr. dag.

I landkommunene ligger satsene ennå lavere.

De kommuner som ikke finner å kunne betale disse sultelønninger, blir nektet bidrag av staten.

Statens bestemmelser har tjent følgende 2 formål:

1. Rundt omkring i landkommunene er nødsarbeidslønnen blitt satt som norm for alt timelønnsarbeide og derved holdt levestandarden nede.
2. De kommuner som har funnet statens betingelser og fastsatte satser urimelig, har staten kunnet unddra sig å yde støtte.

For en rekke kommuners vedkommende ligger statens satser for nødsarbeide *under* de satser som ydes av det offentlige fattigvesen. En del eksempler vil illustrere forholdet:

En arbeidsledig i Bergen med hustru og 3 barn vil etter fattigvesenets nuværende regulativ få kr. 30.25 pr. uke, hvortil kommer særskilt bevilgning til klær, sko og husleie. Den samme mann vil, hvis han settes i nødsarbeide etter kr. 6.40 pr. dag tjene kr. 38.40 pr. uke. (Akkordsystem kan ikke benyttes i Bergen).

En arbeidsledig med hustru og 5 barn vil etter forsorgsregulativet få kr. 38.75 pr. uke, samt bidrag til klær, sko og husleie, mens han ved nødsarbeide bare vil opná kr. 38.40 pr. uke.

Det skulde være unødvendig å påpeke at en arbeider på hårdt anleggsarbeide trenger mere både til mat og klær enn en mann som går ledig.

Istedenfor maksimalsatser burde staten fastsette *minimumsatser* som betingelser for sitt tilskudd til nødsarbeide.

Under henvisning til det fremholdte beslutter kongressen:

Da de vedtatte betingelser og de fastsatte lønnsbestemmelser for statens tilskudd til nødsarbeide er urimelig, pålegger kongressen det kommende sekretariat å blokere alt nødsarbeide før der er opprettet overenskomst med fagorganisasjonen om lønnsvilkårene for dette arbeide.

Bergen og Fylkenes fagl. Samorganisasjon.

Der kreves av den sittende regjering at den hurtigst mulig fremsetter for Stortinget proposisjon om nødsarbeidets ophør, og at de mulige bevilgede midler hertil blir å oparbeide etter den ordinære betaling som den for hver godkjent overenskomst mellom arbeidernes organisasjoner på den ene side, og staten og kommunene på den annen tilsier.

Videre må fagkongressen pålegge Landsorganisasjonens sekretariat, at den med alle rådige midler søker å få slutt på dette foraktelige system som kalles nødsarbeide. Om ikke så skjer, kan det lett bli en brist i vår fagorganisasjon, idet disse som er henvist til dette usselt lønnede arbeide, vil komme til å føle sig forrådt av sine valgte tillitsmenn i de faglige og politiske organisasjoner, tross disses gylne løfter og vedtak har det ikke vært gjort noget effektivt for å få slutt på uvesenet.

Nu er tiden inne, få slutt på nødsarbeidet og la de dårligst lønnede i samfundet få lønn i likhet med sine ordinært lønnede kamerater. La så ikke dette fortsette og være en skamplett på vårt demokratiske samfund.

Sauherad Veiarbeiderforening avd. 356.

Det henstilles til statsmyndighetene om å opheve dagsverksarbeide og i stedet bevilge til ordinært arbeide.

Motivering:

Dagsverksarbeide demoraliserer arbeiderklassen såvel materielt som åndelig med sine lave lønninger.

Berlevåg Havneanleggsarbeiderforening avd. 260.

Der kreves av Regjeringen at den i inneværende år fremsetter for Stortinget proposisjon om nødsarbeidets ophør, og at de bevilgede midler hertil oparbeides efter ordinær betaling som den for hver godkjent overenskomst mellem arbeidernes organisasjoner på den ene side og Staten og kommunene på den annen tilsier.

Fagkongressen pålegger Landsorganisasjonens sekretariat med alle til rådighet stående midler å få en slutt på dette foraktelige system som er en skandale for et demokratisk land og samfund.

Lårdal Veiarbeiderforening avd. 478.

Det må fra Landsorganisasjonens side gjøres alt for at veiarbeidernes rimelige og berettigede krav om forbedring av lønns- og arbeidsvilkår blir imøtekommet på en for arbeiderne tilfredsstillende måte selv om det skal skje ved omfattende opsigelser.

Samtidig søkes gjennomført bestemmelser om at alt offentlig veiarbeide skal drives som ordinært arbeide.

Vennesla Veiarbeiderforening avd. 97.

Den organiserte arbeiderklasse på Øvre Eiker krever at kongressen nu i år med full kraft går inn for å avskaffe det såkalte «nødsarbeide» som ennå florerer utover på landsbygdene.

Da dette «nødsarbeide» i mange tilfeller har vist sig å virke skadelig for de fagorganiserte arbeidere på de ordinære arbeidsplasser. Krever vi at midler som herefter blir bevilget av staten til igangsettelse av arbeider, hvis formål skal være å skaffe arbeide for de arbeidsløse, utelukkende blir benyttet til ordinært arbeide med ordinær timelønn.

Det Faglige Utvalg, Øvre Eiker.

Det kreves av Regjeringen at den i inneværende stortingsperiode fremmer forslag for Stortinget om nødsarbeidets ophør, og at de bevilgede midler oparbeides efter ordinær betaling efter de forskjellige forbunds tariffen på den ene side og Staten, fylkene og kommunene på den annen side.

Fagkongressen pålegger sekretariatet med alle til rådighet stående midler å få gjort slutt på nødsarbeidssystemet. Dette system som ikke er noget mindre enn en skandale for vårt land og folk, som setter et mindreverdigstempel på så mange trauste arbeidere som blir nødt til å søke slikt arbeide.

Dessverre frykter vi at hvis det ikke blir slutt på nødsarbeidet ganske sikkert vil opstå en brist i fagorganisasjonen idet alle dem som er fagorganisert og som blir nødt til å opholde sig stadig ved nødsarbeidet nødvendigvis må komme til å føle sig som stedbarn av fagorganisasjonen. På tross av at det er gitt både mange og gode løfter av både faglige og politiske representanter er her hittil ikke gjort noget virkelig forsøk på å få dette uvesen vekk.

Høydalsveiens Arbeiderforening avd. 315.

Veiarbeidernes samarbeidskomité for Telemark representerende 1 000 organiserte arbeidere, vil opfordre Fagkongressen til å vedta følgende krav når det gjelder nødsarbeide:

Det kreves av Regjeringen at den inneværende år fremsetter for Stortinget proposisjon om nødsarbeidets opphør, og at de bevilgede midler hertil oparbeides etter ordinær betaling som den for hver godkjent overenskomst mellom arbeidernes organisasjoner på den ene side og Staten og kommunene på den annen tilsier.

Fagkongressen pålegger Landsorganisasjonens sekretariat med alle til rådighet stående midler å få slutt på dette foraktelige system, som er en skandale for et demokratisk land og samfund.

Vi er klar over at hvis det ikke blir slutt med dette system, blir der en brist i vår fagorganisasjon idet at alle som er henvist til dette arbeide og har håpet på at deres valgte representanter i de faglige og politiske organisasjoner ser sig forrådt og sviktet. For tross mange gygne løfter og ditto vedtak er fra våre hovedorganisasjoner intet alvorlig gjort for å bli kvitt uvesenet.

Dette forslag er av avd. 222, Solum enstemmig tiltrådt på generalforsamling den 15. januar 1938.

Avd. 222 av N. A. F., Solum.

Tiltrådt av Samorganisasjonen i Telemark.

B. Priskontroll.

Kongressen opfordrer Regjeringen å virke for ophevelse av:

1. Omsetningsskatten.
2. Margarinavgiften.
3. Revisjon på toll-lovgivningen derhen at tollsatsene på kaffe, sukker o. l. produkter, viktige i den almene befolknings husholdning, senkes.
4. Kongressen opfordrer Regjeringen til å anordne en skarpere pris-kontroll med såvel en gros- som detaljhandel, og foreta inngrep mot den om sig gripende spekulative virksomhet.

Motivering:

Fagorganisasjonens kamp for bedring av lønnsforholdene og leve-standarden for arbeiderne, viser ikke resultater som står i forhold til denne, vesentlig grunnet de forhold at forhøielser av prisnivået for de almindelige levnetsmidler går i været parallelt med, og sogar hurtigere enn lønnsnivået.

Den organiserte arbeiderklasse ser derfor lite av de lønnstillegg som gjennom organisasjonens ofre og arbeide skaffes. Vi ser en vesentlig betydning i at alle ekstra skattebyrder, som nevnt i forslaget, blir ophevet og vesentlig lettet når det gjelder tollsatsene, likesom den overhåndtagende spekulasjon må hemmes.

Landsorganisasjonens medlemmer anser det som en oppgave for Det norske Arbeiderpartis Regjering og stortingsgruppe å foreta de endringer i de nevnte forhold, også av den grunn at det blandt de arbeidende mas-ser klages over de *nuværende indirekte skattebyrder* og forholdene som dermed frembringes virker mot fagbevegelsen såvel som arbeiderbevegelses politiske fremgang.

De foran nevnte skatteforanstaltninger som kom i stand for å skape større virksomhet og modernisering av industrien og derved avhjelp av arbeidsløsheten, har ikke her på Vestlandet gitt de forventede resultater. Verkstedsindustrien ligger fremdeles nede. Nogen nye tiltak som smelteverk og valseverk er ikke kommet i stand.

Den fagorganiserte arbeiderklasse kan ikke bygge op med større økonomiske ofre arbeiderklassens levestandard og samtidig rolig se at resultatene blir pulverisert.

Jern- og Metallarbeiderforbundets stedlige styre, Bergen.

«Kongressen oppfordrer Regjeringen til å fremme forslag om:

1. Ophevelse av omsetningsskatten.
2. Margarinavgiften.
3. Revisjon av toll-lovgivningen derhen at tollsatsene på kaffe, sukker o. l. produkter, viktige i den almene befolknings husholdning, senkes.
4. Kongressen oppfordrer Regjeringen til å anordne en skarpere pris-kontroll med såvel en gros- som detaljhandelen og foreta inngrep mot den om sig gripende spekulative virksomhet.»

Motivering:

Fagorganisasjonens kamp for bedring av lønnsforholdene og levestandarden for arbeiderne viser ikke resultater som står i forhold til denne. Vesentlig grunnet de forhold at forhøielser av prisnivået for de almindelige levnetsmidler går i været parallelt med og sogar hurtigere enn lønnsnivået.

Den organiserte arbeiderklasse ser derfor lite av de lønnstillegg som gjennom organisasjonens arbeide og ofre skaffes. Vi ser en vesentlig betydning i at alle ekstra skattebyrder som nevnt i forslaget, blir ophevet og vesentlig lettet når det gjelder tollskattene, likesom den overhåndtagende spekulative virksomhet må hemmes.

Landsorganisasjonens medlemmer anser det som en oppgave for D. N. A.s regjering og stortingsgruppe å foreta de endringer i de nevnte forhold, også av den grunn at det blandt de arbeidende masser klages over de *nuværende indirekte skattebyrder* og forholdene som derved frembringes *virker mot fagbevegelsen* så vel som arbeiderbevegelsens politiske fremgang.

Den fagorganiserte arbeiderklasse kan ikke bygge op med store økonomiske ofre arbeiderklassens levestandard og samtidig se sine resultater pulverisert uten at det vil ha sine konsekvenser for fagbevegelsens fremtidige forhold til D. N. A. og dens regjering.

Kommuneforbundets stedsstyre i Bergen.

«Kongressen henstiller til Regjeringen å arbeide for en omlegning av:

1. Omsetningsskatten.
2. Margarinavgiften.
3. Revisjon av toll-lovgivningen derhen at tollsatsene på kaffe, sukker o. l. produkter, viktige i den almene befolknings husholdning, senkes.

4. Kongressen oppfordrer Regjeringen til å anordne en skarpere pris-kontroll med såvel en gros- som detaljhandelen og foreta inngrep mot den om sig gripende spekulative virksomhet.»

Motivering:

Fagorganisasjonens kamp for bedring av lønnsforholdene og levestandarden for arbeiderne viser ikke resultater som står i forhold til denne. Vesentlig grunnet de forhold at forhøielser av prisnivået for de almindelige levnetsmidler går i været hurtigere enn lønnsnivået.

Den organiserte arbeiderklassens levestandard er derfor ikke blitt høinet i forhold til de lønnstillegg som gjennom organisasjonens arbeide og ofre er skaffet.

Vi ser en vesentlig betydning i at alle ekstra skattebyrder som nevnt i forslaget, blir ophevet og vesentlig lettet når det gjelder tollskattene, likesom den overhåndtagende spekulative virksomhet må under offentlig kontroll.

Landsorganisasjonens medlemmer anser det som en oppgave for Regjering og stortingsgruppe å foreta de endringer i de nevnte forhold, også av den grunn at det blandt de arbeidende masser klages over de *nuværende indirekte skattebyrder* og den agitasjon som derved oppstår virker til skade så vel for den faglige som politiske bevegelse.

Bygningsarbeiderforbundets Industrigruppe, Bergen.

Tiltrådt av forbundet.

Ad prisstigning og dyrtid.

Kongressen uttaler:

Den senere tids sterke prisstigning som er særdeles følbart når det gjelder matvarer og brensel, gjør enhver lønnsforbedring som opnåes gjennom tariffrevisjonene helt illusorisk. Kravet melder sig derfor med større og større styrke at der må etableres et effektivt kontrollsystem mot den overhåndtagende og unødige fordyrelse av livsfornødenhetene som nu praktiseres.

Kongressen må derfor kreve av Regjering og Storting at det gjennomfører en effektiv kontroll med prisstigningen, slik at enhver spekulasjon kan undgås.

Regjering og Storting må finne utveier til betydelig prisnedsettelse på de varer som det brede lag i samfundet forbruker, og at kjøpekraften økes både for industriarbeider, småbruker og fiskerbefolkningen.

Uten en effektiv priskontroll vil det ikke være mulig å heve levestandarden, eller øke omsetningen som kan skaffe beskjeftigelse for de arbeidsløse.

Den tiltagende rasjonalisering har i høi grad øket rentabiliteten for bedriftslivet og skapt muligheter for at ovennevnte krav kan gjennomføres til fordel for hele samfundet.

Bergen og Fylkenes faglige Samorganisasjon.

Fagkongressen besluttet at Landsorganisasjonens sekretariat reiser krav overfor Regjeringen om en radikal omlegning av såvel Statens som kommunenes beskatningsform til fordel for det arbeidende folk i by og på land.

Fagkongressen besluttet å fremme krav overfor Regjeringen om at statsbudgettet må bli omlagt til fordel for det arbeidende folk og at prisfordyrelsen på levnetsmidler blir stanset ved effektive tiltak fra Statens side.

I anledning de arbeidsløses kamp for de bedre livsforhold, beslutter fagkongressen: Der hvor de arbeidsløse ved sine organisasjoner reiser krav om at deres forhandlingsrett også skal omfatte fastsettelsen av ledighetsbidragenes størrelse, skal fagorganisasjonen understøtte de ledige på en effektiv måte i kampen for gjennomførelsen av dette krav.

*Avd. 100, Vold Sagbruksarbeiderforening av
Norsk Høvleriarbeiderforbund.*

Fagkongressen pålegger det nye sekretariat å effektivt understøtte de organiserte arbeidsløses og forsorgsunderstøttedes krav på forhandling om sine arbeids- og levevilkår.

Herøya Arbeiderforening.

Fagkongressen reiser krav overfor Regjeringen om en omlegging av beskatningsformen til fordel for arbeiderklassen, samt at prisfordyrelsen på levnetsmidler blir stanset ved effektive tiltak.

Borgestad Fabrikkers Arbeiderforening.

Fagkongressen besluttet å fremme krav overfor Regjeringen om at statsbudgettet må bli omlagt til større fordel for det arbeidende folk i by og på land.

Telemark faglige Samorganisasjon.

I den senere tids sterke prisstigning som er særdeles følbar når det gjelder matvarer og brensel, gjør enhver lønnsforbedring som opnåes gjennom tariffrevisjonen, helt illusorisk. Kravet melder sig derfor med større og større styrke at der må etableres et effektivt kontrollsystem mot den overhåndtagende og unødige fordyrelse av livsfornødenhetene som nu praktiseres.

Kongressen må derfor kreve av Regjering og Storting at det gjennomføres en effektiv kontroll med prisstigningen slik at enhver spekulasjon kan undgås. Regjering og Storting må finne utveier til betydelig prisnedsettelse på de varer det brede lag i samfundet bruker, og kjøpekraften økes både for industriarbeidere, småbrukere, skog- og landarbeidere og fiskerbefolkningen.

Uten en effektiv priskontroll vil det ikke være mulig å heve levestandarden eller øke omsetningen som kan skaffe beskjeftigelse for de ledige.

Forslaget motiveres på kongressen.

Oslo og Akershus faglige Samorganisasjon.

Kongressen oppfordrer Regjeringen til å anordne en skarpere pris-kontroll med såvel en gros- som detaljhandelen og foreta inngrep mot den om sig gripende spekulative virksomhet.

Motivering:

Vi finner at en slik forordning er en tvingende nødvendighet i disse urolige tider, for det er en kjensgjerning at om arbeiderne får et lønns-tillegg, så stiger alle varer i et meget hurtigere tempo, så tillegget er borte igjen på et øieblikk.

Raufoss Jern- og Metallarbeiderforening.

C. Sosiallovgivningen.

Ad tvungen arbeidsløshetstrygd.

Kongressen uttaler:

Det prinsipielle syn som fagkongressen i 1931 gav uttrykk for som grunnlag for tvungen arbeidsløshetstrygd, vil man atter understreke nødvendigheten av å få gjennomført.

Arbeidsløshetstrygden må i første rekke være en *ansvarsbeskatning* overfor arbeidsgiverne, stat og kommune, en ansvarsbeskatning som tvinger bedriftslivet og det hele samfund til å være interessert i at *arbeidet* blir det grunnleggende, og som fratrar arbeidsgiverne lysten å spekulere i arbeidsløshetens forbannelse.

Den fremlagte proposisjon til arbeidsløshetstrygd betyr utvilsomt et fremskritt i den riktige retning, men et fremskritt som ikke på langt nær nær frem til det ansvarsforhold en arbeidsgiver må ha for å kunne ta samfundsmessige hensyn i sine bedriftsmessige disposisjoner.

Kongressen henstiller derfor til Regjering og Storting å søke gjennomført en mere rettferdig fordelingsordning av premiebyrdene, likeledes at der bevilges det fornødne beløp både til igangsettelse av arbeide og til dekning av de utgifter det medfører å la de arbeidere som intet erhverv har hatt, få understøttelse ved trygdens ikrafttreden.

Bergen og Fylkenes faglige Samorganisasjon.

Lillestrøm Torvstrøarbeiderforening foreslår for Landsorganisasjonens kongress at Landsorganisasjonens sekretariat får i oppdrag å utrede spørsmålet om opprettelse av en arbeidsledighetskasse.

Lillestrøm Torvstrøarbeiderforening.

Skog- og Landarbeiderforbundet bemerker:

Forslaget er antagelig ment som en henstilling om at arbeidsledighetstrygden også blir omfattende arbeiderne på landsbygden. Forbundet slutter sig til denne opfatning.

Ulykkestrygdloven.

«Kongressen pålegger det kommende sekretariat å ta de nødvendige skritt for å få fremmet forslag til endring av Riksstrygdloven med hensyn til lovens rekkevidde og forsikringens størrelse.»

Ad syketrygdloven.

«Det henstilles til sekretariatet å foreta de nødvendige skritt for å få en endring på det nuværende forhold ved syketrygden, slik at medlemmene får full dekning for lægeutgiftene.»

Motivering:

Da det gjennom mange år har vært en almindelig opfatning at Rikstrygdens erstatningssatser er for lave, i mange tilfelle helt utilstrekkelige, må det ansees uomgjengelig påkrevet at der på dette område foretas skritt til forandring. Det samme gjelder med hensyn til lovens bestemmelser om hvem loven dekker som erstatningsberettiget.

Kommuneforbundets Stedsstyre i Bergen.

Arbeidsledighetstrygd.

«Kongressen oppfordrer Regjeringen til ved den endelige utformning av arbeidsledighetstrygden å sørge for at finansieringen av denne blir båret av Staten, arbeidsgiverne og kommunene.»

Motivering:

Med de erfaringen som man har høstet av den nye alderstrygdlov, hvor den økonomiske belastning må bæres av selv de laveste inntekter, må det være klart at skal arbeidsledighetstrygden få den samme form for fordeling av utgiftene, vil dette bli et slag mot arbeiderne, som skulde tilgodesees ved loven.

Det må derfor være en oppgave for en arbeiderregjering å tilgodese det arbeidende folk i den utstrekning som forslaget innebærer.

Kommuneforbundets Stedsstyre i Bergen.

Kommuneforbundet tiltrer forslaget, idet det foreslår at efter ordet «denne» i tredje linje tilføies følgende «i det vesentlige» o. s. v.

Samme forslag er fremsatt av *Bygningsarbeidernes Industrigruppe i Bergen.*

Tiltrådt av forbundet.

Ad Rikstrygdloven.

Kongressen pålegger det kommende sekretariat å ta de nødvendige skritt for snarest å få fremmet forslag til endring av Rikstrygdloven med hensyn på lovens rekkevidde og forsikringens størrelse.

Motivering:

Da det gjennom mange år har vært en almindelig opfatning at Rikstrygdens erstatningssatser er for lave, i mange tilfelle helt utilstrekkelige, må det ansees uomgjengelig påkrevet at der på dette område foretas skritt til forandring. Det samme gjelder med hensyn til lovens bestemmelser om hvem loven dekker som erstatningsberettigede, samt bedriftenes ansvarsforhold.

Bergen og Fylkenes faglige Samorganisasjon.

Samme forslag er innsendt av *Bygningsarbeiderforbundets Industrigruppe, Bergen*.

Stord Arbeiderforening vil på det sterkeste anmode kongressen om å opta til diskusjon og fremme forslag om revisjon av Rikstrygdeverkets lover.

Motivering:

Da de nuværende understøttelsessatser ikke på nogen måte tar hensyn til leveomkostningene og da flere og flere av bergverksindustriens arbeiderfamilier blir henvist til å leve av disse satser på grunn av yrkesykdommen «silikoses» store utbredelse i dette yrke, mener vi at det er en livsbetingelse for disse arbeidere at der skjer en forandring.

Stord Arbeiderforening, avd. 34.

1. Kongressen pålegger det nye sekretariat å arbeide for og gjøre henvendelse til Regjering og Storting om å sammenfatte alle trygdeinnretninger som barnetrygd, arbeidsløshetsstrygd, syketrygd og alderstrygd og forsorgsvesen til en social forsorg.
2. At denne forsikring blir utbygget slik at enhver arbeider til enhver tid er sikret eksistens.
3. At finansieringen bæres av Staten, bedriftene og kommunene.

Motivering:

De vanskelige forhold som gjør sig gjeldende og som arbeiderne ufor skyldt kommer op i ved arbeidsløshet, sykdom, alderdom o. s. v. har gjort at spørsmålet om forsikringer og trygder i forskjellige former er blitt stillet. Forsikringskasser og arbeidsledighetskasser er opprettet innen forbundene. I stat og kommune og enkelte bedrifter er opprettet pensjonskasse, og hvor arbeiderne selv har ofret meget for å holde disse gående. Det må være en samfunnsoppgave dette å sikre menneskene en eksistens og der må gis den samme rett til alle. All tvungen forsikring må opheves og en socialforsikring innføres som til enhver tid er utbygget på en slik måte at man kan eksistere her i samfundet.

Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, Stedlige Styre, Bergen.

Arbeidervernloven — overtidsarbeide.

Fra avd. 18, *Hermetikkarbeidernes Forening, Stavanger*, og fra avd. 67, *Alversund Næringsmiddelarbeiderforening* er innsendt forslag om en skjerpelse av arbeidervernlovens bestemmelser om overtidsarbeide. Avdelingenes motivering for forslaget er at de nuværende bestemmelser medfører, at bedriftene får anledning til å praktisere overtidsarbeide til stadighet og i utrengsmål.

N. N. N. forbundsstyres bemerkning:

Forbundsstyret innstiller på at kongressen gir sekretariatet i oppdrag å søke å nå frem til en skjerpelse av lovens bestemmelser om forbud mot overtidsarbeide.

Ad brandfolkene og arbeidervernloven.

Fra Oslo Brandkorpsforening foreligger anmodning om at Landsorganisasjonens kongress gir sin tilslutning til at loven om arbeidervern gjøres gjeldende for brandfolkene.

I den anledning vedtok hovedstyret følgende beslutning:

«Fagkongressen henstiller til Regjeringen at arbeidervernloven blir gjort gjeldende for landets brandtjenestemenn.»

Motivering:

Hensikten med arbeidervernloven har vært å bedre forholdene for dem som bl. a. har en uforholdsmessig lang tjenestetid. Den nuværende tjenestetid er for brandtjenestemennene altfor lang og uensartet. Det er derfor fullt berettiget at brandtjenestemennene kommer inn under loven.

Norsk Kommuneforbund.

Gartneriarbeidere i Bergen henstiller til Landsorganisasjonens kongress om å støtte gartnerne i deres arbeide for lov om 8 timers arbeidsdag samt en fagbeskyttelseslov i likhet med andre fagutlærte arbeidere. Likeledes henstiller vi at Landsorganisasjonen støtter gartnerne i deres krav om å komme inn under arbeidervernloven.

Motivering:

Gartnernæringen beskjeftiger ca. 10 000 arbeidere i vårt land. Blandt disse 10000 arbeidere har kun noen få 8 timers dag, disse få er ikke mer enn ca. 2 procent. Den arbeidsdag som gartnerne har varierer fra 48 til 70 timer pr. uke. Dette forhold er et av de mørke punkter som snarest må ordnes op i og for å få likhet for det hele fag, må en ordning skje ved lov. Denne lov er allerede trådt i kraft i Sverige.

Når det gjelder lov om beskyttelse av gartnerfaget er forholdet her meget usundt. For å få plass i et gartneri som gartner må man fremlegge sine lærepapirer, men for å kalles mester og drive en gartnerbedrift, trenges idag intet annet enn en kapital. En murer, smed eller baker kan uten noe som helst kjennskap til faget kalle sig mester bare kapitalen er til stede.

Gartnerarbeiderne har dårlige forhold også når det gjelder ferie. Der finnes dem som ikke får ferie i det hele tatt og ellers er det varierende fra 12 dager og nedover. De fleste har kun 6 dagers ferie.

Gartnerne arbeider også på søn- og helligdager uten å få en rimelig betaling herfor.

Gartnerne utnyttes på det skammeligste på en måte som er ukjent og en saga blott for andre fagarbeidere i vårt land. Uten hjelp ved sociallover er en organisering av gartnerne nesten umulig, da her finnes så mange småbedrifter med fra 1 til 3 arbeidere. Gartnernæringen består av ca. 800 bedrifter og ca. 10 000 arbeidere og ifølge statistikk lever ca. 20 000 mennesker i vårt land av denne næring.

Støtt gartnerne i deres krav for skikkelige levevilkår.

*Bergens og Omegns Gartnerarbeider Forening
avd. 571 av N. S. L. F.*

1. At kongressen stiller aktive krav til Storting og Regjering går mere aktivt inn for sociale tiltak som kan trygge og bedre skog- og landarbeiderne og de øvrige småkårsfolk over landsbygdene.
2. Arbeidervernloven må beskytte skog- og landarbeiderne som de øvrige arbeidere.
3. At de sociale tiltak som er gjort for å hjelpe de vanskeligstilte arbeiderbønder og småkårsfolk på landsbygden i form av hjelp til forfalte hus og videre. Da dette er begrenset ned til fem mål jord må denne grense opheves, slik at alle som har behov for det kan komme i betraktning.
4. Det må gåes aktivt inn for å senke alderstrykgrensen ned til 60 år. Enn videre må det bli en realitet at det blir innført syke- og arbeidsledighetstrygd.
5. Korntrygden opheves for storprodusenter og det foretas en utjevning slik at det også kommer den ikkeproduserende arbeidende befolkning på landsbygden til gode.

Jaren Skog- og Landarbeiderforening.

Arbeidervernloven må gjøres gjeldende for landarbeiderne.

Grinder avd. 20 av N. S. L. F.

Konfeksjonsarbeidernes Forening, Oslo, foreslår:

Landsorganisasjonens sekretariat og/eller samarbeidskomitéen skal, hvis det gjennom disse instanser fremmes saker som ad lovgivningen spesielt berører arbeiderne, skal disse saker først oversendes forbundene og fagforeningene til uttalelse før lovforslag fremmes.

Fra Sekretariatet:

Ad nødsarbeidet.

Arbeidsløses landskonferanse, september 1937, fattet følgende vedtak:

1. Konferansen understreker at utgangspunktet for arbeiderbevegelsens kamp mot arbeidsløsheten må være å skaffe økede arbeidsmuligheter. Den positive krisepolitikk som hittil er ført må fortsettes og utvikles ved stimulering av næringslivet og økede bevilgninger i stat og kommuner til nye arbeidstiltak. Særlig påpekes gjennomførelsen av en landsboligplan, reisning av skibsbygningsindustrien, løsning av jernsaken, bureisningen, ungdomsarbeidet og yrkesopplæringen som viktige for å skaffe flere varige arbeidsmuligheter.

I dette arbeide må partiet og fagorganisasjonen legge vekt på å mobilisere arbeidermassene i by og land til opslutning om kravene.

2. Konferansen henstiller til Det norske Arbeiderparti, gjennom Storting, by- og herredsstyrer å søke utvirket at mest mulig av krisebelvilgningene overføres til de ordinære budgetter. De stedlige, faglige og politiske arbeiderorganisasjoner må overvåke at ordinært arbeide *ikke* overføres til ekstraordinært arbeide.

På de steder hvor man av hensyn til arbeidsløshetens størrelse må igangsette ekstraordinært arbeide for krisemidler må det sørges for at arbeidet lønnes slik at det gir en forsvarlig levestandard etter de stedlige forhold. Samtidig bør det gjennom de faglige instanser forhandles med kommunene for å opnå de lettelser som er mulige, f. eks. ved lettelse i skattetrekk, fri trygdekasse, frie eller billige arbeidsklær, reisepenger til arbeidsstedet o. l.

Sekretariatet foreslår:

Kongressen tiltrer vedtaket fra de Arbeidsløses landskonferanse punkt 1 og 2.

For de øvrige spørsmål under dette punkt vil det bli redegjort på kongressen om det arbeide som hittil er utført. Sekretariatet er av den mening at Landsorganisasjonen i samarbeide med partiet må arbeide videre med disse spørsmål og trekke op retningslinjer for denne virksomhet.

Oscar Torps innledningsforedrag.

Denne sak blev innledet av statsråd Oscar Torp.

Oscar Torp: I forbindelse med dette punkt på dagsordenen kunde det være fristende å gjøre enkelte prinsipielle betraktninger, men det vilde føre for vidt, jeg må innskrenke mig til de punkter som foreligger i dagsordenen. Jeg vil da ta som utgangspunkt den situasjon som forelå da forrige fagkongress vedtok den store kriseplan som har dannet grunnlaget for det arbeide som er utført på det politiske område senere. Kriseplanen danner også basis og retningslinjer for hele det faglige arbeide i den forløpne periode. Kongressen har behandlet mange viktige saker bl. a. den internasjonale situasjon, og organisasjonsformene, men i alle disse sakene har en streift inn på det spørsmål som foreligger her.

Som det vil erindres reiste kriseplanen for første gang samlet hele spørsmålet om krisen og trakk op retningslinjer for å finne botemidler mot de øieblikkelige vanskeligheter og legge grunnlaget for det videre arbeide. Det er hevdet her på kongressen av enkelte, og i mere og mindre utfordrende former, at vår kriseplan er nådd lite ut og at det ikke er opnådd noget vesentlig. Jeg tok igårkveld og gikk igjennem kriseplanen av 1934. Vi slo dengang fast at det var 160—170 000 arbeidsløse i landet. Men det mest forstemmende var at hele 54.6 pct. av de arbeidsløse var folk under 30 år. Det vil si at praktisk talt all ungdom i landet var uten arbeide, var ute av stand til å livberge sig selv. Siden kriseplanen blev skrevet er det kommet 15 000 à 20 000 arbeidere til for hvert år som måtte ha en arbeidsplass, d. v. s. 60 000 à 80 000 i løpet av disse fire årene. Ved siden av de 170 000 som var ledige fra før, er det således ialt ca. 230 000 à 250 000 mennesker vi har hatt som oppgave å skaffe arbeide. Jeg skal vokte mig vel for å «skryte», som det er blitt sagt her. men en skal være klar over at om vi overdriver i den annen retning rammer også det oss sjøl. Arbeiderbevegelsen har grunn til å være stolt

over at den har evnet å finne frem til en politikk som har skapt de resultater vi kan peke på. Og ennå er vi bare ved begynnelsen.

Men kriseplanen konstaterte også at på det tidspunkt da den blev skrevet var hele det sociale reformarbeide brutt sammen. Den socialpolitikk vi har drevet har tatt sikte på å hjelpe de vanskeligst stilte, de arbeidsløse som ikke tjener det nødvendige til livets opphold, de syke, de gamle, de blinde og de vanføre. Å legge mulighetene til rette slik at de kan leve en menneskeverdig tilværelse. Dette er de forhold som ligger nærmest op i dagen og som har spilt den største rolle i vår agitasjon. Vi skal sørge for at de som har gjort sitt dagsverk kan sikres en lys livskveld. Fra et sosialt synspunkt virker også disse tiltakene utjevne på avstandene mellom de forskjellige befolkningsgrupper. Vi tar der hvor evnen er størst og legger til der den er minst. Og denne fordelingsmessige oppgave har vi ført videre. I vårt vidtstrakte land er forholdene fra naturens side så vidt forskjellig. I enkelte deler av landet er det ganske andre levemuligheter enn i andre. Det er stor forskjell på mulighetene i Oslodalen og i Karasjokk, men vi må sørge for at det ikke blir nogen straff å bo i Karasjokk, det kan være ilde nok i og for sig, sett ut fra en østlendings synspunkt.

Når en snakker om Oslo og den særstilling denne byen står i, den konsentrasjon som finner sted her, er de fleste, kanskje også av representantene her, villige til å være med i hylet om å frata Oslo dens skattefundamenter. Men dette vilde føre hele den norske arbeiderklasse, i social henseende, ut på baner som ingen er tjent med. Det er her vår socialpolitikk må gjøre sig gjeldende. Vi kan ikke skape om landet, forholdene er nu engang fra naturens side nokså ulike i Oslo og Karasjok. Fra naturens side kan intet sted i landet konkurrere med Oslo. Her er en havn som neppe nogen by i Norden har maken til, og ligger i centrum av den fruktbarste del av landet. Det er ikke mulig å endre disse tilstander. Men ved vår socialpolitikk må vi sørge for at det å bo i en fra naturen utstyrt fattig kommune, i og for sig ikke skal være nogen straff. En slik politikk må imidlertid føre til at de som bor i de bedre utrustede distrikter, i antall kroner må bære mere enn de som bor i de fattigere utstyrte distrikter.

Vår socialpolitikk skal ikke bare være en fordeling, den må også ta sikte på gjennom lovgivningen å få en større andel i det samfunnsmessige overskudd som foreligger. Dette er en meget betydelig oppgave. Men en husker hvilket ramaskrik det reiste sig da forslaget om fondsopleggningen blev fremsatt. Forslaget betød ikke så meget økonomisk, i så henseende var de ikke særlig opsiktsvekkende, men hele borgerskapet og alle fremtredende kapitalister i landet, især de som er personlige innehavere av en bedrift, reiste de rene ramaskrik mot forslaget. Ikke så meget på grunn av de økonomiske ydelser fondsforslagene påla dem, nei hovedsaken var at de forstod at her hadde arbeiderbevegelsen for første gang betrådt den linje som vilde bety det herredømme over de produksjonsmessige resultater som er betingelsen for en gjennomførelse av arbeiderbevegelsens sociale program.

Kampen om fondslovene gav oss den lærdom at arbeiderbevegelsen alltid må regne med at det ikke vil være mulig å gjennomføre vårt

sociale program, uten at vi har evnet å erobre det felt som ennå står igjen. Denne erkjennelse må prege våre krav. I de ansvarlige organisasjoner kan vi ikke bare stille krav ut fra det vi mener er ønskelig, vi må være klar over at maktstillingen idag ikke gir adgang til å gjennomføre vårt prinsipielle program på det sociale område. Fondsopleggingslovene reiste problemet konkret om veien til samfundets beherskelse av det samfundsmessige overskudd. Dette er også gitt uttrykk i kriseplanen av 1934. Jeg vil anbefale at også representantene her tar kriseplanen for sig og leser den oppatt igjen.

I planen reiste vi også spørsmål som lå nærmere inn på livet. Vi konstaterte at krisen hadde utarmet befolkningen, og at arbeidsløsheten hadde fratatt kommunene evnen til å avbøte krisen. I mange kommuner gikk jo mest hele budgettet med til forsorgsutgiftene, og i alle var disse utgifter en av hovedpostene. Vi måtte derfor legge op et allsidig program. Vi krevde større bevilgninger til avhjelp av arbeidsledigheten og større aktivitet fra Statens side for å få industrien i gang. Vi rullet op et program som omfattet hele det arbeidende folk. Og i spissen for hele vårt arbeide stod parolen: *Hele folket i arbeide*. Vi har sett at dette slagsord er blitt lånet, men bak det stod hele den norske arbeiderbevegelse, og selve parolen gav uttrykk for det arbeiderbevegelsen hadde tatt på sig å gjennomføre. Derfor fikk denne parole en så voldsom virkning, en så voldsom opslutning — fordi bak den stod hele arbeiderbevegelsens vilje til å føre parolen frem. Ellers vilde den ha falt død til jorden.

Har vi da oppnådd resultater? Ja, arbeiderbevegelsen har oppnådd resultater. På to måter. Praktiske resultater som har satt flere folk i arbeide. Jeg gjennomgikk igår detaljoppgavene fra arbeidskontorene i landet, og tok også for mig de samme oppgaver for 1933. Det ligger en hel verden mellom tallene for 1933 og idag. Direkte skyldes dette ikke bare vår innsats, men indirekte gjør det det. Da vi fikk hand om tingene endret selve mentaliteten i landet sig. En vil ennå huske plakaten som var opslått på alle jernbanestasjoner i landet for noen år siden: Spar på sukkerbiten, del den i to. Denne sparementaliteten gjorde sig gjeldende i Staten og kommunene, i hele det offentlige liv. En forsøkte å presse denne mentaliteten inn på alle. Og resultatet? Det blev innskrenkninger og økonomiske vanskeligheter på alle kanter. Vår kriseplan bar fram en ny mentalitet: Sett pengene i produktivt arbeide, det betyr øket virksomhet og større evne til å løse oppgavene. Kriseplanen tok sikte på både avhjelp av den øieblikkelige nød og fremtiden. Øket vei- og jernbanebygging skaffer arbeide til ledige hender, men betyr også en utbygging av erhvervsmuligheten i landet for fremtiden. Vi har også tatt forholdsregler for å øke lønnsomheten i jordbruket, og en av disse forholdsregler er senkning av rentefoten. Det er vel også her arbeiderbevegelsen har oppnådd de største resultater. Den almindelige rentefot er kommet under 5 pct. Og 1 pct. senkning av gjeldsrenten for jordbruket betyr mere enn kanskje alle andre foranstaltninger til sammen som er tatt for å øke lønnsomheten i jordbruket. Nedgangen i renten representerer veldige beløp, og har øket evnen hos de som arbeider utover landet til å være med om å bære samfundets utgifter.

Når det gjelder forholdene i skogbruket vil jeg ta for mig en enkelt skogsbygd i Hedmark, Trysil, jeg tar den som eksempel, fordi jeg er kjent med forholdene der, og glad i bygda. For ikke mange år siden var tryslingene like lite jordbrukere som jeg, det var skogsarbeidet som spilte den avgjørende rolle for dem, jordbruket var bare noget de måtte stelle med for å skaffe sig poteter. Få tenkte på jorden som noget middel til å livberge sig. Men så brøt skogsdriften sammen under krisen, og det tvang folket til å ta fatt og arbeide med jorden. Og nu står folket der adskillig bedre rustet enn før. De forstår at skogbruket er avhengig av konjunktorene på verdensmarkedet. Storparten av skogsvirket er råstoff til papir- og celluloseindustrien, som er en utpreget eksportindustri og undergitt konjunktursvingningen på verdensmarkedet. I en slik bygd er det nødvendig å legge til rette et utjevningsgrunnlag — i en slik bygd er det nødvendig å dyrke jorden for derigjennem å skape det rette forhold mellom jordbruk og skogsdrift. Dette gjelder selvfølgelig ikke bare denne ene bygd men i høi grad også mange, mange andre.

I kriseplanen reiste vi også spørsmålet om en skibsbyggingsindustri og krevde jernsaken løst, utbygging av våre vannfall og reisingen av en tekstilindustri. Når det gjelder dette siste vil jeg si, at hvis arbeiderbevegelsen for alvor går inn for å løse den, er ingen oppgave lettere enn å skape grunnlaget for en jevn produksjon innen tekstilindustrien, som i en utpreget grad er avhengig av hjemmemarkedet. Det samme er delvis tilfelle med nærings- og nydelsesmiddelindustrien. Jeg har med glede sett at Tekstilarbeiderforbundet har gått inn for denne linjen. Løsningen er her i høi grad et mentalitetsspørsmål. Jeg har visst hele mitt liv brukt engelske hatter, men i en liten hattebutikk i Bergen var det en ekspeditør som sa til mig at de laget like gode hatter som den jeg hadde på hue. Og det er jo sant, når en først blir gjort oppmerksom på det og kommer til å tenke over det. Hvorfor skal vi bruke utenlandske klær, når like gode klær kan utføres her hjemme? Jeg for min del kommer aldri mere til å kjøpe klær uten å forvise mig om at de er fremstillet her i landet. Jeg vil anbefale flest mulige av kongressens deltagere å besøke utstillingen «Vi kan». Her vil en få se at vi virkelig kan utføre tingene her hjemme. Og så skulde vi bli nødt til å la tusenvis av arbeidere i denne industri bli opsagt, når vi sjøl kan sysselsette dem! De 5—600 representanter som sitter her kan bli de beste agitatorer for parolen om å kjøpe norske varer. Men her er kvinnene verst, de er de mest konservative på dette område, og kjøper helst de mest høihelede utenlandske sko. Vi reiste denne sak sent, og det vil ta tid før en kan vente store resultater. Det er ingen tvil om at vi skal løse denne saken, men det vil ta tid.

Jernsaken skal også løses. — I Stavanger har de vært utålmodige fordi det har gått så sent med ordningen for Rosenberg mekaniske verksted. Men arbeiderne i Stavanger har misforstått stillingen og gitt kritikken gal adresse. Man har så lett for å glemme at når en sak kommer til regjeringen, så kjenner vi ikke detaljene, men må spørre folkene om nu den og den linje er riktig. Forsinkelsen skriver sig fra at planene måtte forandres. Og nu vil jeg gjerne gjøre kongressen oppmerksom på at i slike tilfelle er vi nødt til å gå til Stortinget. Og ikke nok med

det: Skal planene forandres må vi la dem gå tilbake samme vei de er kommet til oss, tilbake til alle instansene som har behandlet dem. Derfor går det så smått. Men alle er enige i at arbeidet bør gå raskere enn det tidligere har gjort.

Boligbyggingen står i en særstilling blandt de saker vi har reist. Dette har en utpreget sosial karakter og det har stor betydning at arbeiderbevegelsen kan løse den. Bygningsarbeiderne er også gått sammen med regjeringen i en komité som er nedsatt til å utforme planene for dette storstilte arbeide og få lagt tingene til rette så vi nu kan gå videre. Og hvis nedgangstiden kommer, vil hele det forberedende arbeide som er gjort bevirke at kurven ikke kommer så langt ned som før. Hele vår økonomiske evne er innstilt på å gjøre nedgangen minst mulig og virkningen minst mulig følbart.

Det har her vært kritikk over nødsarbeidet. Men her står vi overfor et meget vanskelig problem. Personlig er jeg av den opfatning at nødsarbeidet burde avskaffes. Jeg har også sagt det så mange ganger og har aldri reagert på spørsmålet: Skader vi nogen ved å innta et slikt standpunkt? — Idag, efter å ha fulgt spørsmålet i 2 år — er jeg ikke så villig til uten videre å si at vi skal opheve nødsarbeidet. Det er her mange hensyn å ta og kongressen vilde gjøre galt ved å si at nødsarbeidet skal opheves. Rent saklig sett vilde det være galt å fatte beslutning om at nødsarbeidet skal opheves. — Den gjennomsnittlige for tjeneste for nødsarbeidere i akkord, har i det siste vært kr. 7.50 — til kr. 8.00 pr. dag for forsørgere. Det finnes arbeidere i industrien med en like lav lønning. — I byer og industricentre er egner ikke nødsarbeidslønnen sig, men mange andre steder i landet er nødsarbeidet det best betalte arbeide i bygda. Det sier sig selv at hvis vi ophever nødsarbeidet og overfører det til ordinært arbeide — noget som vi i stor utstrekning gjør — en vil legge merke til at om bevilgningene til nødsarbeidet går ned, stiger det ordinære budgett mer enn tilsvarende — så vilde det bli så meget mindre arbeide. Jeg tror derfor at noe må vi beholde. Hvis vi ophever nødsarbeidet i år, betyr det 50 000 dagsverk mindre, d.v.s. arbeide for 1 000 mann i 2 måneder mindre. Vestad og Ljøner fra Skog- og Landarbeiderforbundet vet at det er riktig det jeg sier og kan bekrefte betydningen av det. I prinsippet må vi være enige, men i praksis vilde det være galt å fatte beslutning om at nødsarbeidet skal opheves. De samlede ekstraordinære bevilgninger som har funnet sitt uttrykk på statsbudgettet i løpet av 3 år går nu op til nær 220 millioner til slikt arbeide, og det går ikke an å si at det litet eller intet er gjort. — Det er vanskeligere med det såkalte dagsverksarbeide. Her forutsettes det at de enkelte kommuner skal skyte til, men det har vist sig at en rekke kommuner ikke har evnet det, økonomisk. En betaling av kr. 2.50 pr. dag er en meningsløshet. Jeg tror at vi her må søke å finne fram til et annet system. Men jeg vil også si, at tidligere var det brukt 4—5 mill. årlig til dagsverksbidrag, og venstre regjeringen brukte dagsverksbidrag som system. Nu er bevilgningen på 2 mill. Næste år blir den kanskje på 1 mill., og jeg håper at vi i nær fremtid kan avvikle det hele.

Når det gjelder prisoppgangen og prisstigningen har jeg tatt for mig

Thagårds materiale fra ifjor høst. Det er et meget interessant materiale. Det viser sig at de største sviugninger i vareprisene finner vi på de importerte varer. Det viser at prisstigningen ikke er noget særnorskt fenomen, den merkes i de fleste européiske land, i mer og mindre grad. Engrosprisene er steget litt mere i Norge enn i Sverige og England, men noget mindre i Danmark, og detaljprisene er litt lavere i Sverige enn i Norge, nemlig 63 pct. mot Norges 70 pct. og Englands 55 pct. i forhold til 1914. - Det spørsmål har vært reist at man skal gripe effektivt inn mot prisstigningen. Men prisstigningen og prisstigning kan være to ting. Vi har i vår kriseplan forutsatt en viss prisstigning, en gjennomføring av kriseplanen vilde være ugjørlig uten prisstigning. En prisstigning som gir uttrykk for øket **beskjeftigelse** faller innenfor rammen av vår politikk. Men det må legges vekt på å skape kontrollorganer så mellommannsfortjenesten og gründerfortjenesten settes under kontroll. — Uten at jeg kan ta noget ansvar for Thagårds materiale, så viser dette at mellommannsfortjenesten ikke har spillet nogen rolle. En pris-kontroll må være en kontroll mot ublu fortjeneste på den arbeidende befolknings bekostning. Og det gjelder i høi grad produksjonesprisen for landbruksvarer. Når det er krevd større lønnsomhet i jordbruket, måtte prisene op, det måtte vi vite. Men her har regjeringen søkt flere utveier. Og rentenedsettelsen betyr i virkeligheten mer for lønnsomheten enn melkeprisenes stigning. Vi har også skapt mange nye organer i bondeyrket, som også er et ledd i vårt prinsipielle arbeide for å nå fram til et nytt samfund. Og det er ikke mulig å skape et sosialistisk samfund uten at vi får bønderne og fiskerne med. Men skal vi få dem med må vi bygge op organer som kan trekke dem med på organisasjonsmessig grunnlag. Det vil også trenges når vi skal overta samfundsmakten.

Når det gjelder den sosiale lovgivning vil jeg gjerne her få referere den artikkelen jeg nylig har skrevet i Det 20. Århundre.

«Målet for vår socialpolitikk er at ingen skal lide nød. Alle skal sikres menneskeverdig tilværelse. Det er det første krav. Men samtidig tar vi sikte på en stadig forbedring av livsvilkårene for det jevne folk. Dette kan ikke nåes uten ved en økonomisk utjevning mellom klassene. Nasjonalinntekten må fordeles jevnere. I det nuværende samfund kan det skje gjennom beskatningen og ved å heve prisen på arbeidskraften.

En effektiv utbygging av de sociale reformer krever store utellinger. Problemet er: Hvilke prinsipper skal en legge til grunn ved fordelingen av disse utgiftene. Samtidig må en ha for øie at det ikke nytter å belaste samfundet eller den enkelte sterkere enn de kan tåle. Det har liten hensikt å vedta reformer, hvis de ikke kan yde hvad de lover.

Derfor er en nødt til å avpasse reformene efter samfundets og den arbeidende befolknings ydeevne. Til syvende og sist blir det arbeidslivets stilling som avgjør socialreformens rekkevidde og verdi. Et fattig samfund med et fattig arbeidsliv kan ikke bygge op en rikt ydende socialreform. Derfor gjelder det om også for dette arbeide å øke landets økonomiske evne, øke nasjonalinntekten ved en sterkere utnyttelse av nasjonens muligheter.

Norge ligger efter.

Men vi har her i landet ligget langt efter i socialt arbeide. Dette skyldes ikke vår fattigdom. Det skyldes mangel på samfunnsånd hos dem som har hatt ledelsen. Det er ingen tvil om at vårt land hadde økonomisk evne til et kraftigere socialt arbeid. Derfor har også Arbeiderpartiet i den tid vi har hatt regjeringmakten gjort viktige fremstøt på dette område.

Men da arbeiderregjeringen tiltrådte i 1935, hadde Norge hatt en forholdsvis lang pause i sociallovgivningen. Vi får et godt bilde av det ved å sammenligne utgiftene til disse formål i de nordiske land. La oss ta 1933 som utgangspunkt. Vi regner samtlige utgifter til social forsorg og socialforsikring og tar med både Statens og kommunenes andel, samt premier og avgifter på arbeidere og arbeidsgivere.

Sammenligningen faller da slik ut: I Norge var utgiftene pr. innbygger ca. 57 kr., i Sverige 90 kr. og i Danmark 92 kr. pr. innbygger. Når Sverige kommer så høyt, forklares det ved at bevilgningene til avhjelp av arbeidsløsheten er tatt med. Finland, som ligger lengst tilbake, har bare 23 kr. i socialutgifter pr. innbygger.

At Norge og Finland var sørgelig akterutseilet kommer frem også ved den rolle som *fattigutgiftene* spiller i forhold til de andre socialutgifter. Den mest primitive form for social forsorg er jo fattigkassa. I Norge utgjorde utgiftene til fattigvesenet 34.8 pct. av alle sociale utgifter og 54.2 pct. av kommunenes utgifter til sociale formål. I Finland var det enda verre, med henholdsvis 45.7 og 58.4 pct.

I Sverige derimot utgjorde fattigutgiftene bare 14 pct. og i Danmark 5 pct. av socialutgiftene. For Sveriges vedkommende er fremdeles tatt med de store krisebevilgninger. Det ekstraordinært lave tall i Danmark forklares ved at en stor del av den forsorg som tidligere lå under fattigvesenet er skilt ut i «kommunehjelpen», som ikke har karakter av fattighjelp. Men selv om kommunehjelpen og fattigutgiftene legges sammen, utgjør de bare 17.2 pct. av alle sociale utgifter.

I 1933 var altså de største poster til sociale formål fattigvesenets utgifter i Norge og Finland. I Danmark var den største post alders- og uførhetstrygd og i Sverige arbeidshjelp og helsearbeide.

De borgerlige partier i Norge møtte nedgangstiden ved å slå ned på de sociale bevilgninger. Det vilde føre forlangt å gå i detaljer med eksempler, men vi vet at fattigloven blev forandret i reaksjonær retning, syketrygden blev gjort dårligere, og den stilling kommunene var kommet i som følge av krisen, førte til almindelig nedskjæring av de sociale reformer. Parolen var at det skulde skjæres til blods.

Arbeiderregjeringens reformer.

En av de viktigste oppgavene for arbeiderregjeringen var å ta op det sociale reformarbeide. Siden vi tiltrådte er alderstrygden gjennomført. Arbeidervernloven er utvidet og omfatter nu mellom 400 og 500 000 arbeidere mot før 200 000. For nye grupper er lovfestet ferie og 8 timers dag gjennomført. Syketrygden er utvidet til nye grupper, og medlemstallet i trygden er steget fra 718 000 i 1934 til 830 000 i 1936. Det er gjennomført pensjoner for blinde og vanføre.

Til dette kommer så de store krisebevilgninger til arbeide. Videre bevilgningene til husforbedringer på landsbygda, og det kommunale saneringsarbeide, som har ført med sig at en rekke kommuner atter kan ta fatt på socialarbeidet.

La oss nu se litt på utgiftene ved de vedtatte sociallover. Aldersstrygden koster 53.8 mill. kr. Blinde- og vanførestrygden 0.9 mill. Den siste dekkes av Invalidedefondets renter. Av utgiftene til alderstrygden faller 15.9 på Staten og 14.4 på kommunene. Til dette kommer så trygdeavgiftens 23.5 mill.

Men disse 53.8 mill. kr. er ikke nettoøkning. Denne kan settes til 30.4 mill. En må trekke fra det som kommunene sparer ved ordningen. I fattighjelp til gamle over 70 år i kommunene kan en regne at det innspares 10 millioner. Et lignende beløp kan regnes fra i de utgifter som tidligere gikk til kommunale alderdomspensjoner, og 3.2 mill. som gikk til gamlehjem. Alderstrygden skulde for kommunene under ett bety en netto besparelse på 9.3 mill.

For de fattige kommuner betyr alderstrygden en betydelig økonomisk lettelse. Den virker som en skatteutjevning.

Arbeidsløshetsstrygden.

Det er en rekke sociale lover som er under forberedelse. Vi har først forslaget om arbeidsløshetsstrygd som er til behandling av Stortingets socialkomité. Trygden vil etter forslaget komme til å omfatte 630 000 arbeidere, det vil si alle arbeidere som er pliktige til syketrygd med undtagelse av jordbruk, skogbruk, fangst og fiske samt hushjelp. Det gis dagpenger i 15 uker. De ligger mellom 80 øre og 4 kr., med barnetillegg som ligger mellom kr. 1.20 og 5.50. Gjennomsnittlig vil dagpengene utgjøre kr. 2.82. Tilsammen er utgiftene til trygden beregnet til 23.8 mill. Utgiftene fordeles med $\frac{1}{3}$ på arbeiderne, $\frac{1}{3}$ på arbeidsgiverne, $\frac{1}{6}$ på Staten og $\frac{1}{6}$ på kommunene. Den ukentlige premie på arbeiderne går fra 10 øre til 50 øre etter en klasseinndeling som stort sett svarer til trygdekassenes. For å få bidrag må en ha arbeidet i 45 uker i løpet av de siste 4 år.

Dette er ingen fullkommen ordning. Svakheten er at mange ikke vil ha hatt arbeide i så lang tid at de i det hele kommer med i trygden. Men den permanente arbeidsløshet må bekjempes på andre måter. Det gjelder først og fremst om å føre en politikk som tar sikte på å skaffe arbeide. Trygden rekker ikke lenger enn til å yde understøttelse under periodisk arbeidsløshet i et kortere tidsrum. Det er umulig å basere den på stadig underhold av en stor hær av permanente arbeidsløse. Å bringe disse mennesker over i lønnet arbeide vil alltid være den viktigste oppgaven. Men det kan tenkes en tilleggsordning til støtte for dem som faller utenfor trygden når deres rettighet er opbrukt, altså en forlengelse av den tid som det ydes dagpenger i. En slik tilleggsstøtte er beregnet å koste 12 mill. kr., fordelt med 9 på Staten og 3 på kommunene.

Andre trygder.

Av andre lover som er under forberedelse nevner jeg ganske kort: forslag om *syketrygd* omfattende hele folket, slik at den også kommer

til å omfatte bondebefolkningen. Medlemstallet vil da stige med ca. 470 000.

Ulykkestrygden er på mange måter mangelfull. Bl. a. faller yrkes- syklommene utenfor, og den gir erstatning ved et altfor begrenset antall tilfelle av skader. Det er alt utarbeidet et forslag som vil avhjelpe nogen av svakhetene, og nye grupper vil komme inn under trygden, bl. a. land- bruk og husarbeide.

Den komitéen som i sin tid blev nedsatt for å utrede spørsmålet om barnetrygd har lagt frem sin innstilling. Forslagene bygger på kon- tante bidrag til familier med barn. En slik ordning vil kreve svære ut- tellinger. Istedenfor denne almindelige barnetrygd er det sannsynlig at sociallovkomitéen vil foreslå en trygd omfattende barn hvis mødre er uten forsørger, foreldreløse barn og invaliders barn. Slike opfostrings- bidrag skulde efter de foretatte beregninger komme på 9 mill., som Sta- ten måtte utrede.

Av nye pensjonsordninger som sociallovkomitéen har under for- beredelse, nevner jeg pensjon til uføre mellom 65 og 70 år, og pensjon for åndssvake og epileptikere. Den første vil komme på 6.6 mill. og den andre på 3 mill. kr.

Hvad vil dette lovkompleks koste?

De nye lover som jeg her har nevnt, men som ennå ikke er vedtatt, vil føre til en samlet ny belastning av 74.6 mill. Herav faller 31.5 mill. på Staten, 21.9 mill. på de trygdede og 35.8 mill. på arbeidsgiverne.

Kommunene derimot skulde få sine utgifter redusert med netto 14.6 mill. vesentlig på grunn av lettelser i fattigutgiftene. Utgiftene til fat- tigvesenet utgjør idag 55 mill. kr. Men personer som mottar 38.3 mill. i fattigunderstøttelse, skulde efter de utarbeidede oversikter komme over i nye trygder og pensjonsinnretninger og overflødiggjøre fattighjelp i tilsvarende omfang. Men en kan nok ikke gjøre regning med en tilsva- rende nedgang i fattigutgiftene, da disse har vært helt utilstrekkelige på en rekke steder i landet, slik at nivået må høines for de gjenværende samtidig med at de andre går over i nye ordninger.

Det endelige regnestykke ser slik ut: Nettoøkningen på Staten ved de vedtatte lover under arbeiderregjeringen (alderstrygd og vanføre- trygd) var 39.7 mill. På kommunene en besparelse på 9.3 mill., samlet nettoøkning 30.4 mill.

De nye lover som ennå ikke er vedtatt, vil gi en nettoøkning i Sta- tens utgifter på 31.5 mill. På kommunene en besparelse på 14.6 mill. De trygdede 21.9 mill. og arbeidsgiverne 35.8 mill. Samlet nettoøkning på 74.6 mill.

I alt, med det hele lovverk satt i kraft, skulde totaløkningen bli: På Staten 71.2 mill. På kommunene en besparelse på 23.9 mill. De trygdede og arbeidsgiverne henholdsvis de ovenfor nevnte 21.9 og 35.8 mill. i netto- økning. Tilsammen 105 mill. Av disse dekkes av Invalidedefondets av- kastning 4.3 mill., slik at den hele nettoutgift blir ca. 100 mill.

Innledningsvis blev nevnt at de samlede sociale utgifter i Norge i 1933 var 57 kr. pr. innbygger. Med de vedtatte og de nevnte nye lover vilde vi komme op i 100 kr. pr. innbygger, og Norge vilde da komme i

første rekke på det socialpolitiske område. De nye lover vil dessuten føre til forholdsvis store forskyvninger i byrdenes fordeling. Statens andel vil bli 36.5 pct. mot 17 pct. i 1933, kommunenes andel 27.6 pct. mot 61.3 pct. i 1933, de trygdedes andel 19.4 pct. mot 15.8 i 1933 og arbeidsgivernes andel 16.5 pct. mot 5.9 pct. i 1933.

I Statens andel er regnet hele alderstrygdavgiften. Men det gir ikke et helt riktig bilde, idet den for en stor part må regnes som en trygdepremie utredet av de trygdede. Dessuten vil kommunenes andel i realiteten bli betydelig større, idet en, som jeg nevnte tidligere, ikke kan regne med en effektiv nedgang i fattigutgiftene med så store beløp, og at det innsparer i mange tilfelle vil gå til andre sociale formål. Men selv med disse reservasjoner viser regnestykket en forholdsvis lettelse for kommunene og trekker i retning av en større utjevning.

Er det økonomisk mulig?

Det spørsmål melder sig: Er det økonomisk mulig å gjennomføre alle disse foranstaltninger? Til det vil jeg svare at det ikke er mulig å ta alt på én gang. Som nevnt vil Statens nettoandel i gjennomføringen av de nye lover bli 31.5 mill. i tillegg til de utgifter som de gjennomførte ordninger har medført. Det er ikke mulig å skaffe plass på statsbudgett for hele dette beløp nu. Men vi må søke å løse arbeidsløshetstrygden.

En må huske på at Staten fremdeles vil trenge svære beløp til arbeidslivet. Kommer det en nedgangstid, vil kravene i denne henseende stige. En må sørge for at de som skal betale skatt og avgifter til disse sociale tiltak virkelig har noget å betale med. Derfor kommer jeg tilbake til det at selve grunnlaget for vår socialpolitikk er en utvidelse og styrkelse av selve arbeidslivet.

Til dette kommer at det er andre viktige saker på vårt sociale program som også trenger bevilgninger. Vi må ikke komme i den situasjon at en sak som i og for sig er god og berettiget hindrer gjennomføringen av andre saker som kanskje er vel så påkrevd. Vi må se hele vår socialpolitikk i sammenheng. Vi må også se den i forhold til hvor langt vi kan nå i arbeidet for landets økonomiske utbygging.

Jeg nevner kort noen av disse andre saker på vårt sociale program. Folkeernæringen og socialhygiene er viktige saker som hittil ikke er ofret tilstrekkelig oppmerksomhet. Men skal vi kunne gjøre en innsats her, vil det kreve store uttellinginger på Statens budgett. Vi har folketannpleien og en rekke andre saker under medisinalvesenet.

Boligsaken.

Og så har vi boligsaken. Den står i en særstilling. For de penger vi legger ut til boligbygg vil direkte og indirekte komme arbeidslivet til gode gjennom øket beskjeftigelse. Statens utgifter vil bli fruktbringende. Derfor er det så viktig at denne saken føres frem. Den vil kunne forsvare et saktere tempo i arbeidet for den nye socialforsorg.

Bolignøden og de sundhetsfarlige hus er en kreftskade på vårt samfund. De undersøkelser som er gjort tegner et svart bilde av forhold

dene, ikke minst på landsbygda. Siden arbeiderregjeringen tiltrådte, er det hvert år bevilget 700 000 kr. til husforbedringer. I Socialdepartementet har vi ved behandlingen av disse andragender fått et sterkt inntrykk av hvor stor nøden er. Bare en liten part av søknadene har kunnet innvilges. Derfor er det også for kommende termin foreslått en forhøielse av beløpet, til 1 million pr. år.

Så har vi den store landsplanen for boligbygg som det nu arbeides med. Som vi vet, har Socialdepartementet nedsatt en komité til å utrede saken og komme med forslag. Av helt grunnleggende betydning for denne boligplanen er oparbeidelsen av et Statens boligfond. Det som ikke kan skaffes av kapital til boligbyggene ved forretningsmessig kreditt og egen innsats, må Staten skaffe gjennom boligfondet. Derfor er det av betydning at vi kommer i gang med dette fondet snarest mulig. Socialdepartementet har da også på kommende termins budgett opført 2 millioner kroner til dette fondet.

Vi er klar over at det må et stort organisasjonsarbeide til. Først må vi få en pålitelig opgave over boligbehovet, og det er sendt ut til kommunene anmodning om å opta en slik statistikk. I spørsmålet om finansieringen kommer Statens huslånebank inn.

Ekstra leiereduksjon for barnerike familier må komme under overveielse. Materialspørsmålet er av central betydning, spesialiseringen og standardiseringen. En må ta sikte på å skape en boligindustri som virker helt rasjonelt og muliggjør en boligproduksjon i stor målestokk.

Det er sagt mange ganger at husbyggingen er en nøkkelindustri som gir arbeide til mange produksjonsgrener. Det er sant. Arbeidet for å dekke det veldige boligbehovet vil måtte foregå kontinuerlig i mange år. Det vil gi beskjeftigelse i håndverk og industri og på byggeplassene. Kan Staten ved sitt initiativ få dette arbeide i gang over landet, vil det bety en svær lettelse for arbeidsmarkedet, samtidig som det løser en av tidens største sociale opgaver. Derfor er det av central betydning at dette arbeide får tilført kapital gjennom statsbevilgninger.

Av en annen karakter er spørsmålet om en landsomfattende husleielov. Den tar sikte på å regulere forholdet mellom eier og leier og gi beskyttelse mot vilkårligheter og overgrep. Den betegner en nødvendig utbygging av vår lovgivning, og den vil ikke koste særlig meget. Den komitéinnstilling som blev lagt frem for en tid tilbake er nu til behandling i departementet, og vi innhenter uttalelser fra en del kommuner, hvor loven må forutsettes å ha størst interesse.

Finansieringen.

Så har vi spørsmålet om finansieringen av socialreformen og fordelingen av utgiftene. Vi nevnte at alderstrygden faktisk betyr en skattentjevning. Også de andre sociale lover vil bidra til å lette kommunene. Dette er en helt riktig linje. Den sociale forsorg må omfatte alle, og det må i social henseende ikke bli en ekstra straff å bo i en fattig kommune.

Flere av de reformer vi har nevnt er bygd op på delvis stats- og kommunetilskudd og delvis på premier fra arbeidsgiver og trygdet. Alderstrygden har sin trygdeavgift og arbeidsløshetsstrygden sine pre-

mier. Det er et blandet forsikrings- og skattesystem. Men en må være opmerksom på at det er en meget snever grense for hvor langt en kan gå i retning av å opkreve premier hos arbeiderne.

En arbeiders budgett tåler ikke mange slike kontingenter.

Det rene beskatningsprinsipp er bedre og virker mere rettfærdig. Det gir større trygghet for at byrdene fordeles efter bæreevnen. Men under de nuværende politiske forhold er det ikke mulig å overføre hele socialforsorgen til beskatningen. For øvrig vil vi snart få erfare at også den almindelige beskatning vil måtte virke sterkere nedover de brede lag, hvis de summer man må regne med, skal komme inn.

Nye avgifter er ikke populære. Beusinavgiften er et eksempel på det. En kan heller ikke tenke på å finansiere socialforsorgen gjennom øket toll eller forbruksavgifter. Og hvor skal en så hente de nye avgifter fra? Det er et problem som ikke er så lette å løse. Den almindelige beskatning er og må være det grunnleggende for finansieringen av socialreformen. Men som jeg sa: en må avpasse reformene efter samfundets og det arbeidende folks bæreevne. Det nytter ikke å kjøre fortore enn vi økonomisk kan følge med. Og vi må aldri gå lenger med nye reformer enn at vi samtidig rekker å sikre og underbygge det som alt er gjennomført.

Det nye arbeiderfond som nu er vedtatt er ingen ny inntektskilde til finansiering av socialarbeidet. Men det vil tjene til en utvidelse av alderstrygden og til å understøtte arbeidsløshetsstrygden.

Et arbeidslivets tryggingsfond vil derimot bety adskillig mere i det sociale arbeide. Til å forebygge arbeidsløshet og til støtte ved ledighet. Å ta av overskuddet i de gode år for å assurere sig mot nedgangstiden er innlysende riktig. Tryggingsfondet vil faktisk komme til å bety større trygghet i arbeidslivet. Derfor vil det også gi et bedre grunnlag for socialarbeidet. Vi nådde ikke frem med det i første omgang, men saken betyr så meget for hele det norske samfunds økonomiske fremtid og for socialarbeidet at den ikke kan gis op.

Forslaget om et arbeidslivets tryggingsfond viser en noget annen vei enn den vante hittil. Og det sier sig selv at skal vi nå frem med vårt arbeide, må vi også søke nye veier for å skaffe de midler som må til. Jeg skal ikke idag gå nærmere inn på hvilke forslag som må følge efter. Men at vi må ta dette med finansieringen av vår socialpolitikk — det vil si hele vår skattepolitikk — op til alvorlig prøving, er nokså gitt.

For oss er det ingen vei tilbake.

Vi må frem til løsningen av vårt stort mål: et trygt og sikkert grunnlag for alle samfundets innvånere.

Effektiviteten av socialarbeidet beror på den økonomiske evne vi har. Å styrke denne evne gjennom arbeidsutvidelse og øket beskjeftigelse vil alltid være det viktige grunnlag for socialreformen.»

Vi kan ikke gå lengere i vårt sociale reformarbeide, fortsatte taleren, enn den økonomiske ryggrad gir adgang til. Med hensyn til arbeidsløshetsstrygden så er den behandlet på en rekke tidligere fagkongresser. Første gang besluttet vi at omkostningene skulde utlignes på Staten.

Og det er et riktig prinsipp, hvis det bare kunde gjennomføres, i en slik sak burde en kunne følge beskatningslinjen. Men på en annen kongress koblet vi kommunene inn, derefter arbeidsgiverne og til slutt aksepterte vi at også arbeiderne skulde delta i finansieringen. Nu har vi prøvd å gjennomføre det, men så strømmer protestene inn. Jeg vil gjerne ha sagt det her at hvis vi vil ha arbeidsledighetstrygden, er det ikke mulig å finne nogen annen plattform for finansieringen enn den som foreligger. Her er det enten eller. Sier kongressen nei, vil statsbudgettet bli adskilleg lettere å gjøre op, men personlig mener jeg det vilde være galt. Det er kritisert at ikke alle er tatt med, og Hedmark fylkes Arbeiderparti har sagt at loven må omfatte alle. Og jeg er enig i det. Men vi har satt ned en komité til å behandle forholdene for arbeiderne og bøndene i skogbruket. Denne komité må også ta op spørsmålet om å trygge arbeiderne i dette yrke. Og vi må ta spørsmålet op også for fiskerne. Men for fiskerne er det ikke mulig å bygge op en arbeidsløshetstrygd på samme prinsipper som for industriarbeiderne. En må finne frem til et særskilt system for dem. Det samme er langt på vei tilfelle for landarbeiderne.

En må ta den proposisjon som foreligger idag som det første trin og sette som sluttmaal at hele folket skal komme inn under trygden. Det samme er tilfelle med syketrygden. Hele vårt sociale program må løses i det tempo som de økonomiske forhold tillater, og slik at det er en naturlig oppgang.

Til slutt nogen ord om finansieringen av vår krisepolitikk og vår socialpolitikk. Her er det i høi grad et spørsmål om hvor mange som er i arbeide. Det positive og byggende ved vår socialpolitikk beror på hvor langt vi er nådd i bekjempelse av arbeidsledigheten. Lykkes det å sette hele folket i arbeide, vil mulighetene for en rik socialpolitikk være så meget større. Når det samfundsmessige overskudd ikke er stort, kan det heller ikke gjøres store framsteg på det socialpolitiske område. Derfor må vi som har ansvaret ta de skritt som er nødvendige for at tilbakeslaget ikke skal komme, vi må stille oss slik at arbeiderbevegelsen virkelig kan si at vi har vært med om å gjøre et storverk på det sociale område. (Sterkt bifall.)

Debatten :

Nils Hansen, Bergen: Jeg tror det Torp sluttet med er helt riktig, vi kan se det tydelig i vårt distrikt, hvor det ikke er tale om storbønder, men om arbeidende småbønder og fiskere. Sogn og Fjordane er et typisk arbeiderfylke. Og der er det stor forskjell nu mot før. Før var det næsten håpløst å komme i kontakt med befolkningen, idag blir arbeiderbevegelsen over alt mottatt med velvilje. Folket har forstått den politikk vi har ført, og at den har gagnet dem. Men selvsagt er forholdene ennu ikke som de bør være, og så lenge det er nød til stede blandt befolkningen i landet, får det våge sig om overskuddet på statsbudgettet blir noget mindre. Vi mener det vilde være uriktig å opheve nødsarbeidet, men at Statens støtte her må bli til virkelig hjelp for dem som trenger det, en virkelig hjelp når folkene er i arbeide. Men her har Staten og Stortinget vedtatt bestemmelser som hindrer at arbeiderne tjener det nød-

vendige til sin eksistens om de er i arbeide. Og selv de kommuner som har muligheter for å betale en rimelig daglønn, får ikke Statens tilskudd uten at de overholder maksimaltakstene. Vår stortingsgruppe har tidligere flere ganger stilt forslag om forhøielse av maksimaltakstene, men er blitt nedstemt. Jeg mener imidlertid at saken må reises på ny, og med fagorganisasjonens støtte. — Det er riktig som det er blitt sagt at nødsarbeidslønner ofte betyr en norm for betalingen for det almindelige arbeide på landsbygden, vi støter ofte på dette under forhandlingene ved de mindre bedrifter. For industrikommunene og de større byer virker maksimalbestemmelsene slik at kommunen ikke kan være bekjent med å sette i gang arbeide for en slik betaling, som til dels ligger under forsorgssatsene. Kongressen bør rette en henvendelse til Regjeringen og stortingsgruppen om at maksimalsatsene må bli å betrakte som minstesatser. Derefter får fagorganisasjonen opta forhandlinger om fastsettelse av satsene for de forskjellige distrikter. Men en skal også være opmerksom på at meget av det som nu utføres som nødsarbeide er helt nødvendig arbeide som burde utføres som ordinært arbeide. Ledetråden må være at det i alle tilfelle betales såpass at en kan eksistere under arbeidet. — Når det gjelder priskontrollen er jeg fullt opmerksom på at dette er et av de vanskeligste spørsmål som er reist, og at en vil møte sterk motstand fra handelsstanden og de borgerlige, som mener at det ikke er foretatt nogen utilbørlig prisstigning. Men her må fagorganisasjonen og partiet søke å påvirke opinionen, og søke å skaffe de nødvendige lovbestemmelser for en regulering. Vi har i bygningsfaget sett at mens arbeiderne fikk 10—12 pct. lønnsforhøielse, la materialhandlerne på prisen med 30—40 pct. og det er klart at dette stagnerer boligbyggingen. Kongressen må også gå inn for arbeidsløshetsstrygden. Det gjelder å sikre loven nu mens konjunktorene er gunstige. Jeg henviser ellers til de forslag Bergen og Fylkenes faglige Samorganisasjon har innsendt i dette spørsmål.

Leonhard Iversen: I de industrikommuner som ligger inn til de store byer har kommunen måttet yde adskillig mer til nødsarbeidet enn det de har fått i statstilskudd. De satser Staten har vedtatt, er ikke holdbare for oss i de arbeideryrte kommuner, og vi har derfor hat vanskelig for å nyttiggjøre oss Statens støtte. De borgerlig styrte kommuner, som ikke har de hensyn å ta som oss, har derimot i fullt mon høstet nytte av Statens tilskudd. Vi er på denne måten kommet i en vanskelig stilling overfor de arbeidsløse, vi har forsøkt å få dem med oss, men det nytter ikke med denne politikk. Maksimalsatsene er altfor lite for folk som har gått ledige i mange måneder, det er umulig for disse mennesker å klare sig, de er nødt til å få ekstra hjelp til sko og klær. Staten må se nærmere på dette. Kongressen bør slå fast at sekretariatet skal gå inn for at kommunene får anledning til å bruke andre satser, ellers mister vi de arbeidsløse. Vi arbeiderrepresentanter i kommunestyrene kan ikke fortsette med å si til de arbeidsløse: Dere skal få komme i arbeide, men lønne dem med dagsverksbetaling, når vi fagorganiserte selv står i bra betalt arbeide. Det er mulig satsene er brukbare i typiske landkommuner, men ikke i industrikommuner. Det er urimelig at vi fagorganiserte skal være med på å lønne de arbeidsløse slik. Vi skal

være varsom med en slik optreden. Jeg henstiller til kongressen at nødsarbeidsbetalingen løftes til det nivå de fagorganiserte arbeidere har. De kan ofte trenge det mer enn vi som stadig står i fast arbeide.

Gunnar Braathen, Hedmark: Debatten viser hvor vanskelig spørsmålet er. Kommunene kan ikke utnytte Statens bidrag fordi de ikke kan betale så lite som statstilskuddet betinger, er det sagt. Men det kan også nevnes eksempler på det motsatte. — I hvilket tempo skal vi gjennomføre de sociale reformer? Jeg ser spørsmålet arbeidsledighets-trygd fra det utgangspunkt Torp nevnte igår, at så lenge det finnes 1 arbeidsløs i landet, er ikke forholdene som de skal være. Men her må vi se arbeidsreisingen som det positive, trygden er bare en social forsorg for dem som ikke kan komme i arbeide. Jeg har sterke betenkeligheter ved en gjennomføring av arbeidsledighetstrygden nu, idet jeg tviler på at det økonomiske grunnlag i samfundet er sterkt nok til å ta dette løft, og samtidig øke arbeidsreisingen. Men det vilde være uriktig å si at vi kan ikke gjennomføre den reformen som vi selv har stilt så sterke krav om. Vi kan bare beklage at vi har kjørt for fort frem med kravene. Fremskrittene kan legge beslag på en så stor del av statsbudgett at det kan bli vanskelig å skaffe bevilgninger til nye arbeidstiltak. — Hvis det er muligheter for det, vil jeg henstille at denne saken ikke forseres når det gjelder selve iverksettelsen.

Det besluttedes satt strek.

Henry Hansen, Stenindustriarbeiderforbundet: Jeg representerer en gruppe arbeidere som har en ganske spesiell interesse av denne sak, nemlig ca. 2 000 gate- og kantstenhuggere. Dette er i vesentlig grad en eksportindustri og den er i høi grad rammet av restriksjoner de siste årene. Resultatet er stor arbeidsledighet. Ved Statens hjelp er det nu gjennomført en eksportregulering, slik at samtlige stenhuggere får en del av det arbeide som finnes. Den gjennomsnittlige arbeidstid er på denne måten blitt 8 måneders arbeide for gatestenhuggere og 5 måneder for kantstenhuggere i året, resten av tiden må de leve på forsorgsvesenet. Fra denne industrien er det gjort henvendelser til Staten om å sette i gang arbeide, det er også i nogen utstrekning gjort, men det er langt fra tilstrekkelig, det er mest blitt forsorgsvesenet å ty til. Staten har intet på budgett til dette formål, men av de midler Socialdepartementet disponerer, er det satt i gang en del veiarbeide til nødsarbeidssatser. Men her skal en være opmerksom på at en stenhugger kan utføre almindelig veiarbeide så å si like godt som en fagarbeider. Det er derfor skapt en sterk opinion mot at stenarbeiderne settes på nødsarbeide. I det siste er det rettet noget på det verste misforhold, men Statens bestemmelser for nødsarbeidet står fremdeles og stenger for en tilfredsstillende ordning. Vi hadde nylig i Gøteborg en konferanse av stenhuggerne i Skandinavia, idet man i Sverige også har de samme problemer som vi. Det viser sig at Sverige har gjort meget, det er således besluttet at nødsarbeidet for stenhuggerne skal avvikles, efter hvert som det settes i gang nytt arbeide blir dette gjort på almindelige vilkår. Jeg er derfor uenig med Torp når han fraråder at kongressen skal beslutte ophevelse av nødsarbeidet. — Det er også et annet forhold som jeg vil peke på.

75 pct. av produksjonen i stenindustrien må gå til eksport. Men om vi legger til grunn det forhold som er omtalt for tekstilindustrien, så er det et stort innenlands marked som kan utnyttes. — Statsmyndighetene bruker nu mengdevis av importert asfalt til våre veier, mens hundrevis av våre stenhuggere går ledige. Jeg vet at Torp er enig i at dette er meningsløst, men det gjelder om å få hele Regjeringen, og da i første rekke Arbeidsdepartementet, til å forstå dette. Det er alltid så at det på kongressene blir trukket frem en rekke misforhold. Jeg vil ikke si at Regjeringen ikke har gjort det den kunde, det er således satt i gang yrkesundervisning, så den nye generasjon som vokser op kan få chanser til å komme over i annen virksomhet. — Efter det jeg har fremholdt om forholdene i stenindustrien, vil man forstå at vår stilling til arbeidsledighetstrygden gir sig selv. Jen anbefaler da også proposisjonen vedtatt.

Erling Bentzen, Oslo: Såvidt mig bekjent finnes det ingen arbeiderforsamling her i landet som har godkjent det foreliggende forslag til arbeidsledighetstrygd. Trygden blev smuglet inn på forrige fagkongress. Men sjelden eller aldri har et forslag stått så svakt på en kongress som dette. — Arbeiderne mener at de allerede bærer adskillig av byrdene ved de sociale foranstaltninger, og vil ikke påta sig ytterligere byrder. Og når de arbeidsløse forkaster forslaget, er det fordi det ikke betyr nogen fordel for de arbeidsløse, hushjelpene og andre. Og for dem som skal ha hjelp, ligger satsene slik an, at de allikevel må gå til fattigvesenet. De borgerlig styrte kommuner kan også bruke satsene til å presse forsorgssatsene nedover. Der finnes også en rekke andre bestemmelser som er meget farlige, bl. a. at støtten kan innskrenkes samtidig med at premien kan forhøies. Det kan en risikere om vi kommer i den stilling at Torp ikke lenger er socialminister. Forslaget gir også adgang til å nekte de arbeidsløse understøttelse hvis de nekter å ta anvist arbeide når betalingen ligger 25 pct. over trygdens satser. Trygden kan således brukes til å tvinge folk til å ta underbetalt arbeide. Derfor må forslaget forkastes, eller hvis dette ikke er politisk hensiktsmessig, må det som Braathen nevnte, henstilles til Regjeringen å utsette gjennomførelsen av trygden. Alle er enige om at en arbeidsledighetstrygd er et av de beste midler til å skape en enhetlig arbeiderklasse. En kan allerede nu merke en viss spaltning, og en isolering av de best betalte arbeidere mot de arbeidsløse. Ved en sterk arbeidsledighetstrygd vilde de arbeidsløse stå bedre i det, og for arbeiderne på arbeidsplassen vilde trygden virke til å avlaste dem de utgifter de nu har til å forsørge sine voksne barn som er ledige. — Når det gjelder kriseplanen er jeg enig med Torp i at store ting er gjennomført, men han burde også ha snakket litt om de ting som ikke er gjennomført, bl. a. nedsettelse av arbeidstiden. For å få en saklig riktig diskusjon må det også legges vekt på hvad som ikke er gjort. Det er sant nok at vi ikke har den hele og fulle makt, og bakstrevet er idag sterkere enn noen gang før. Men arbeiderregjeringens opgave er i første rekke å appellere til arbeiderklassen, for å skaffe sig den maktposisjon som er nødvendig.

Nikolai Larsen: På den ene siden bruker vi fagorganisasjonen til å stoppe arbeide fordi arbeiderne er underbetalt, men på den annen side

tvinger vi nødsarbeiderne til å arbeide for den samme betaling. Arbeide for dagsverksbidrag er en meningsløshet, i Fredrikstad-distriktet er det arbeidet for kr. 2.50 pr. dag, og det har en tendens til å utvikles videre. Og av en slik «lønn» skal det endog betales skatt. Men den sociale forsorg er så dårlig at folk tvinges til å ta selv et så dårlig betalt arbeide.

Smith Hansen: Intet har skapt mer irritasjon blandt kommunearbeiderne og de arbeidsløse enn nødsarbeidet. Fordi det på sett og vis stempler dem som har det som mindrevverdige personer. Og vi ser hvordan det mange steder er en tendens til å sette mest mulig ordinært arbeide ut som nødsarbeide. I Bergen var det tidligere ved Ingeniørvesenet ansatt ca. 700 faste arbeidere. Nu er det bare ca. 300 faste. Vi har riktig nok her greid å få heve nødsarbeidslønnen op til lønnsklasse III, men til gjengjeld får de arbeide bare 4 dager i uken. Vi har forsøkt, men det har hittil vært umulig å få arbeidstiden hevet til 6 dager i uken. Ved Ingeniørvesenet i Bergen er det også en hel del gamle arbeidere, gjennemsnittsalderen for veivesenets arbeidere er ca. 56 år. Det vil si at i løpet av de siste 10—15 år har det ikke vært nogen tilgang på nye arbeidere. Jeg vil støtte forslaget fra Bergens Samorganisasjon, men jeg vil støtte den tilføielse Nils Hansen foreslår. Kommunearbeiderne har sendt inn et forslag om prisstigningen m. v. Vi har sendt inn dette forslaget fordi de produkter som er steget mest, er de som det arbeidende folk er mest henvist til å kjøpe. Prisstigningen rammer derfor mest dem som har den minste bæreevne. Omsetningsskatten har skapt megen irritasjon, selv om man må ta hensyn til de gode tiltak som er satt i verk ved hjelp av denne skatten. Men folk kan ikke forstå det skal være nødvendig å opprettholde omsetningsskatten, med de store overskudd som nu foreligger på statsbudgettet. Vi har intet imot at statsregnskapet bringer overskudd, men når en vet at dette overskudd går til ekstraordinære nedbetalinger på gjeld, må en reagere. Vi så da også under siste valgkamp, hvordan omsetningsskatten blev brukt imot oss i agitasjonen. Jeg optar forslaget fra Kommunearbeidernes stedsstyre i Bergen.

Ragnv. Nygaard: Kriseplanen var et godt tiltak, og vi innrømmer gjerne de vanskeligheter Regjeringen har hatt å kjempe med, og er villige til å lempe oss. Men i spørsmålet om nødsarbeidet har våre hovedorganisasjoner ikke arbeidet godt sammen. Mens en tumler med de forskjellige spørsmål blir det meningsforskjell mellem ledelsen og oss som driver skyttergravsarbeidet. Vi mener at nødsarbeidet er en meningsløshet ut fra et socialistisk synspunkt. Kongressen i 1934 vedtok å avskaffe nødsarbeidet, men i den forløpne tid er det hovedsakelig fagforeningene og samorganisasjonene som har forsøkt å reise kamp mot nødsarbeidet, men har støtt mot en mur. Det hersker stor harme mot maksimalsatsene. Leveforholdene er så forskjellige i byene og i fjellbygdene, men satsene er de samme. Vi vet at ikke alt skyldes Regjeringen, det konservative byråkratiet spiller også en stor rolle. Men Landsorganisasjonen, partiet og Regjeringen må da i fellesskap kunne løse spørsmålet. Jeg vil slutte mig til Nils Hansens tilleggsforslag. I distriktene kommer vi ikke av flekken på den måten det nu går. Det bør derfor besluttes at nu skal hovedorganisasjonene gjøre noget for å

løse saken. Hvis ikke kan misnøien bli så stor at det virker svekkende. Sikkert 90 pct. av de fagorganiserte er enig i at vi må gjøre det vil kan for å opheve nødsarbeidet, eller iallfall få ophevet de bestemmelser som er vedtatt av Stortinget. Det er ydmygende for fagorganisasjonen å finne sig i at en gruppe arbeidere skal få sine lønninger ensidig avgjort av Stortinget.

Ludv. Larsen: Jeg synes ikke konklusjonen på Nygaards innlegg er tilfredsstillende. Jeg vil gjerne spørre Hindahl og Torp hvordan skal nødsarbeiderne greie å få gjennomført tariffmessige arbeidsvilkår, før de kommer i arbeide? De får jo ikke opta nogen forhandlinger før de er kommet i arbeide. I Telemark foregår 60 pct. av alt veiarbeide som nødsarbeide. Det er innsendt utallige protester mot det, men uten resultat. Jeg håper kongressen nu kan greie å løse spørsmålet. Hvis representantene vil være med på det, oppfyller de det som er sagt om å hjelpe de som ligger lavest nede. Alle de innsendte forslag går ut på det samme. Vi fra Telemark setter ikke så meget inn på redigeringen av det vedtak som vil bli gjort, men jeg tror det vilde være riktig at organisasjonskomitéen blir supplert med en veiarbeider under behandlingen av denne sak. Jeg anbefaler at kongressen går inn for løsningen av spørsmålet, at vi lar nødsarbeiderne vite at fagorganisasjonen vil gjøre det som Regjeringen ikke har sørget for blev gjort for dem.

Ordstyreren refererte disse forslagene som var innkommet:

Optar Bergen og Fylkenes fagl. Samorganisasjons forslag på side 121 i dagsordenen og med følgende tillegg:

Sekretariatet bør søke optatt forhandlinger om fastsettelse av lønns- og arbeidsvilkårene for nødsarbeidet.

Nils Hansen, Bergen.

Sekretariatet pålegges å medvirke til at Regjeringen fremmer spørsmålet om en tilfredsstillende pensjonsordning for sine vei- og jernbanearbeidere.

Lars Bakken.

Tor Hogga, N. A. F.

Kongressen henstiller til Regjeringen og våre representanter i Stortinget å arbeide for økede bevilgninger til småkårsfolket på landsbygden når det gjelder nybrotsarbeide, bureising og fornyelse av gamle felleferdige bygninger.

Henry Karlsruud.

Bergen og Fylkenes faglige Samorganisasjons forslag i punkt 7 c tilføies:

og klarere linjer i erstatningsspørsmålet når det gjelder gassforgiftning.

Martinius Thoresen, N. K. I. F., Rjukan.

Arbeidsløshetsstrygden må gjennomføres snarest.

Bernh. Berentsen.

Optar Oslo og Akershus faglige Samorganisasjons forslag side 127 og 128 ad priskontroll.

Disenaen.

Ad: *dagsordenens punkt 7.*

Kongressen gir sin tilslutning til de krav som er reist om å få gjen-nemført en arbeidervernlov for arbeidere i landbruk og gartneri, og de skritt som er tatt fra Regjeringens side for å få saken utredet.

Det tilrådes at sakens behandling påskyndes mest mulig.

Hans Ebbel. Alfred Ljøner. Hagen Holmberg. Øivind Haugen.

Kongressen oppfordrer Regjeringen til å fremme forslag om:

1. Ophevelse av omsetningsskatten.
2. Ophevelse av margarinavgiften.
3. Revisjon av toll-lovgivningen derhen at tollsatsene på kaffe, sukker o. l. produkter viktige i den almene befolknings husholdning, senkes.
4. Kongressen oppfordrer Regjeringen til å anordne en skarpere pris-kontroll med så vel engros- som detaljhandelen og foreta inngrep mot den omsiggripende spekulasjon.

A. Smidt Hansen, Bergen.

Ad: *Priskontroll.*

Optar Bergen og Fylkenes faglige Samorganisasjons forslag på side 126.

Nils Hansen, Bergen.

Kongressen stiller sålydende krav til storting og regjering at der bevilges ytterligere til anskaffelse av fiskefarkoster for dermed å komme bort fra nøds- og dagsverksarbeid i fiskeridistriktene, men ikke på de vilkår og bestemmelser som nu er gjeldende.

Hvis en fiskefarkost må ha et mannskap på 8 mann, skal alle disse være med i partsrederiet.

Konrad Brudeseth, Berlevåg.

Norsk Arbeidsmannsforbund.

Ad: *Rikstrygdeloven.*

Optar Bergen og Fylkenes faglige Samorganisasjons forslag side 130.

Nils Hansen, Bergen.

Forslagene besluttet oversendt redaksjonskomitéen.

Henry Karlsrud: Det er kanskje dristig gjort av mig å sende inn et forslag om forholdene på landsbygden, når jeg selv er industriarbeider. Men jeg har allikevel noget kjennskap til disse forhold, og vil si at landsbefolkningen må gis arbeidsmuligheter på landsbygden, derfor er økede bevilgninger til bureising nødvendig. Men også på de eldre brukene er forholdene svært vanskelige, husene og ikke minst uthusene er i en elendig forfatning, men mannen makter ikke å reparere dem, fordi husene er så belånt at han ikke kan få mere lån. Så blir de nektet melke-

leveranse fordi de ikke får fjøsene sine godkjent av kontrolløren. Da er det ingen annen utvei enn å lage smør, som de må levere til landhandleren og så ta varer igjen. På denne måten blir de dobbelt utbyttet. Dette gjelder mest bruk hvor det ikke er jord nok, og hvor mannen ved siden av må ha jobb på veiarbeide, i skogen eller hos de store bønder. Det er sagt her at det er de arbeidsløse og nødsarbeiderne som har det verst, men de fattigste av landbefolkningen har det ikke bedre. Jeg anbefaler mitt forslag som en henstilling fra kongressen.

Sverre Lindegård: Det er svakhet ved den reformpolitikk som drives idag at reformene må betales av arbeiderklassen, mens de bedre stilte i almindelighet slipper undav. Slik er det også med arbeidsløshetstrygden. Torps uttalelser om at enten må en vedta forslaget i den foreliggende form, eller man får ingen trygd, er en trusel. Etter de uttalelser som foreligger vil trygden ha liten betydning, og jeg er enig i en henstilling til Regjeringen om å utsette saken til det finnes et bedre finansierungsgrunnlag. Når det gjelder skattespørsmålet, sies det åpent av folk som arbeider i skattevesenet, at det er bare arbeiderne som betaler skatt etter sin inntekt. De fleste andre finner alltid en form til ikke å ha nogen større inntekt ved årsoppgjørene. Og de sier at hvis alle innbyggerne i Oslo betalte skatt etter sin inntekt, vilde skatteprocenten gå ned til 4—5. Det må kunne finnes former til å få tak på de som snyter sig undav skatten — det er ikke arbeiderne. Når det gjelder nødsarbeidet er jeg enig i at vi må få det vekk, ikke bare navnet, men folkene må få levelige vilkår. Vi må få dette arbeide som regulært arbeide på tariffmessige vilkår. Vi må få forskjellige tariffer rundt om i landet, leveomkostningene er jo så forskjellige. Og når en tar hensyn til det, vil en avskaffelse av nødsarbeidssystemet ikke medføre nogen ruiner av samfundet. Den fastslåtte hovedlinje — arbeidslinjen — er den riktige. Og jeg mener at her må Regjeringen sette fortgang på gjennomføringen av den store boligplanen. Det gjelder å komme i gang hurtig, før en ny nedgangstid setter en stopper for tiltaket. Hit til Oslo strømmer det tusenvis av arbeidere fra landet, det er i organisasjonene en oversvømmelse av medlemmer fra landet, så arbeidsmulighetene blir meget vanskelige for de som bor i byene. Men når en husmann har 8—10 barn, så må de fleste av disse søke til byen for å skaffe sig arbeide, hvis de ikke kan skaffes levelige vilkår i bygda der de bor. Dette misforhold vil boligbyggingen avhjelpe.

Birger Opsahl, Bergen: En kunde få det inntrykk av Torps uttalelser at han mener at arbeiderne ute i landet bare rakker ned på Regjeringens tiltak. Men dette er feil. Arbeiderne ser med glede på de gode tiltak, men de undlater ikke derfor å påtale de ting som ikke er gjort. — Også en del av de ting som er gjennomført virker som en øket belastning av arbeiderne. Der foreligger i den anledning en rekke forslag om kampen mot dyrtiden, omlegging av omsetningsskatten o. s. v. Ennu idag er det mange folk som lever i armod, og man kommer ikke bort fra innholdet i Bentzens innlegg. Vi kjemper for demokratiet, men er omsetningsskatten en demokratisk beskatningsform? At både de som har og de som ingen ting har skal betale. Er dette overensstemmende med Det norske Arbeiderpartis retningslinjer? Tidligere iallfall, gikk Arbeider-

partiet sterkt imot en slik beskatningsform. Det er slikt vi kritiserer, det er denslags «demokratiske» metoder vi er imot. Vi mener at de rike skal betale. Om vi ikke i våre hovedlinjer følger det prinsipp vil det merkes en dag — fascistene vil forstå å utnytte alle feil og mangler. Vi vil redusere feilene. Det må prinsipielt slås fast at omsetningsskatten i sin nuværende form er udemokratisk. Og ellers betyr de indirekte skatter nu langt mer enn de direkte. Vi må derfor kreve av Regjeringen at den sørger for å lette skattebyrdene for det arbeidende folk. Det vil gagne både Regjeringen og Arbeiderpartiet å følge en **socialistisk** linje, brudd på den vil føre til arbeiderklassens undergang — for fascismen. Det er viktig at kongressen stiller dette krav til Regjeringen, og at det legges demokratiske prinsipper til grunn for de foranstaltninger som treffes.

Elias Volan: Det er nok ingen i denne forsamling som er uenig i spørsmålet om avskaffelse av nødsarbeidet. Men på den annen side er forholdene på det økonomiske område slik i en rekke av landets kommuner at det vil ikke være mulig idag å avskaffe nødsarbeidet, uten å skape ennu større vanskeligheter enn det er før. Fra Nord-Norge kjenner jeg en rekke kommuner som overhodet ikke har andre muligheter for å skaffe arbeide, enn bidragsarbeidet. Vi vet at forutsetningen for dette arbeide er at Staten skal yde en del og kommunene en del. Men en masse kommuner eier ingen mulighet for å skaffe sin del. Folkene arbeider for ned til kr. 1.50 pr. dag, de arbeider for resterende skatt og når de er ferdig med den blir de avskjediget og et nytt kull tatt inn for å arbeide for skatten. De økonomiske forhold er slik at hvis kommunen skal makte å oprettholde det dårlige skolevesen de har, må det gjøres slik, ellers må alt strykes. Det riktige må være at Regjeringen sørger for at nødsarbeidet ved Statens anlegg blir avskaffet, det vil anspore de kommuner som har økonomiske muligheter for å avskaffe nødsarbeidet, til å gjøre det samme. Jeg vil også si et par ord om de økonomiske forhold på landsbygden, særlig i fiskeridistriktene. Torp sa at skogsarbeiderne måtte innstilles på arbeide med jorden i større utstrekning enn før. Jeg er enig i det, men det samme resonnement må i ennu sterkere grad gjøres gjeldende for kystdistriktene. Med den rasjonalisering som finner sted, må en ikke regne med at 80—90 0000 mann i fremtiden kan ha sin hovednæring ved fiske. Og det vokser utmerket på jorden i Nord-Norge. Derfor må forholdene legges til rette slik at det blir større muligheter til å livnære sig i jordbruket enn før. Dessuten må det gjøres noget for å reise en industri der hvor forholdene ligger til rette for det og den kan knyttes til fiskerinæringen. Ellers vil vi aldri skape et økonomisk grunnlag for forsvarlige sociale forhold. Det er nødvendig at disse ting blir tatt opp til løsning.

Hans Bjerkholdt, Sarpsborg: Det er her nevnt vår maktstilling i Norge idag, og det snakkes om at vi har stor makt. Jeg vil protestere mot at det utlegges som maktstilling at arbeiderne skal være forsiktige og redusere sin krav. Vi må utnytte den maktstilling vi har slik at en ikke bare stoler på de parlamentariske institusjoner, men også vår organisatoriske stilling. I de sociale spørsmål er det industriarbeiderklassen som er den avgjørende faktor når det gjelder å føre den norske

arbeiderbefolkning frem til lysere levevilkår. Naturligvis må industriarbeiderne innstilles på at de kan ikke seire alene, vi må ha landsbygdens arbeiderbefolkning med, men ikke slik at industriarbeiderne stadig skal spenne livremmen inn. Å avskaffe nødsarbeidet betyr ikke at man skal slutte med å sette i gang arbeide, men at det skal være slutt med dette at fagorganisasjonen ikke skal ha nogen innflytelse på arbeidsvilkårene. Det er derfor at en enkelte steder er gått til å blokere nødsarbeidet. Det er beslutningen om maksimalsatsene som må opheves, kr. 7.50 pr. dag i Oslo er noget ganske annet enn kr. 7.50 i Karasjokk. De interesserte arbeidere må få innflytelse på sine egne arbeidsvilkår. Her må det føres en solidarisk lønnspolitikk. Det er en høist betenkelig vei, å understøtte nødsarbeidet. I de arbeiderstyrte kommuner hvor arbeiderne er rakrygget, kan en nu ikke få Statens tilskudd. Arbeiderne blir straffet fordi de er rakrygget. Når det gjelder arbeidsløshetsstrygden må det spørres: Er den i den foreslåtte form noget fremskritt? Hvis vi ser på krisepolitikken så optimistisk som socialministeren var, og mene at vi kan avverge en ny stor arbeidsløshet, da vil denne trygden ikke bety noget fremskritt. Men får vi en ny alvorlig krise kan den nok være det. Med hensyn til priskontrollen så er jeg enig i at et effektivt kontrollorgan må skapes. Men disse organer må få en vidtrekkende myndighet og bestå av representanter også for fagorganisasjonen. Men det synes som sekretariatet har tatt lite eller intet hensyn til de mange forslag som er innsendt, og innstillingen er i virkeligheten ikke stort mer enn et Goddag mann — økseskaft. Hvis ledelsen hadde hatt den minste føling med det som rører sig i arbeiderklassens dyp, vilde det her ha foreligget en ganske annen innstilling. Den svarer ikke til behovet idag, og jeg håper redaksjonskomitéen vil finne en mere brukbar linje.

Hans Moen, Oslo: Jeg vil understreke det som er sagt om nødsarbeidet. Vi kjenner til hvordan organisasjonene alt for mange år siden tok kampen op for avskaffelse av nødsarbeidet, fordi nødsarbeidet satte arbeiderklassens almindelige levestandard ned. Nu er det rettet på en del av dette og ved anleggene er man i ferd med å avvikle nødsarbeidet. Men det henger ennå en del i gjen. Jeg vil sette fingeren på Volans uttalelse om at en masse folk arbeider på nødsarbeidet bare for å betale skatten. Når forholdene er slik, må en forstå at her er det en feil tilstede, og jeg tror Regjeringen vil miste den sympati den har utover landet, om ikke dette blir rettet. Resultatet av den nuværende proposisjon om arbeidsledighetstryd er at arbeiderne får bære den største del av byrden. Proposisjonen innebærer også den fare at de arbeidsløse kan bli tvunget til å ta underbetalt arbeide. Arbeiderne sier det er jo vi som må bære de største byrdene, Staten og arbeidsgiverne bærer jo bare en del. Men byrdene skal bæres av de rike, det er jo de som har forårsaket arbeidsløsheten. Og hvad nytte har de skadede av Rikstrygden? De må jo næsten være død for å få noget av den. Det er her en foreldet lov som må under ny behandling og endres i flukt med tidens utvikling. Jeg vil si at arbeiderklassen har ingen interesse av at arbeiderregjeringen skal gå. Men regjeringen må legge sin politikk slik an at den kan få sympati

fra hele folket. Og den må bygge på arbeiderklassens aksjonsevne. Jeg anbefaler kongressen å stemme for Bergens Samorganisasjons forslag.

Trygve Lie: Jeg beklager at man av Erling Bentzens uttalelser kan få det inntrykk at Regjeringen holder arbeiderne i ave. Det gjør den aldeles ikke, men det er vår forbannede plikt å ta økonomiske hensyn. Vi må løse sakene slik at vi kan få budgettet vedtatt i Stortinget. Det har lyktes hittil. Når det her er snakket om skattebyrdene, vil jeg gjøre oppmerksom på at Stortinget nettop har vedtatt at det skal foretas en undersøkelse av skattebyrdenes fordeling i landet. Her foreligger en rekke forslag om avskaffelse av omsetningsskatten og avskaffelse av tollene på enkelte varer. Men en gjennomførelse av disse forslagene vilde bety at vi manglet 65 mill. kroner til å balansere statsbudgettet med i år. Og på den annen side kjøres det op med krav som betyr en mere utgift på 50—60 mill. kroner. Hvis vi gikk med på dette vilde vi skape illusjoner som måtte breste. Og når vi bremser så er det fordi vi ikke vil føre arbeiderne bak lyset. Vi er så hjertens enige i de krav som foreligger, og vi vil gjerne være med på at alle utgiftene skal føres på kapitalistene, men det vil gå mange år før vi kommer så langt som mange av forslagene gir uttrykk for. Når Erling Bentzen kritiserer at vi ikke snakker inngående om det som ikke er gjort, vil jeg si at vi avgir beretning etter hvert som vi får tingene gjort unda. Og det vi skal gjøre, det står i vårt program. I løpet av de 3 siste årene kan ikke noget land i Europa opvise en tilsvarende demokratisering av de sociale forhold som vi. I 1934 var vi et av de mest etterliggende land som fantes i Europa når det gjaldt sociallovgivningen. Nu er vi kommet så langt at vi ikke alltid vet om vi greier å oprettholde det vi har vunnet. Det er her snakket om overskuddet på statsregnskapet på 46 mill. Men herav var 40 mill. bundet til avbetaling på lån. Og de øvrige 6 mill. lot vi gå inn i statskassen. Tross all den demagogiske agitasjon som blev drevet, især fra venstrepressen i Bergen. Overskuddene forvaltes på en slik måte at de gir arbeiderklassen en langt sterkere økonomisk ryggrad når arbeidsløsheten melder sig på ny.

Taletiden blev nu nedsatt til 5 og 2 minutter.

Nils Madsen, Oslo: Jeg er enig i de arbeidsløses landskonferanses forslag, især når det gjelder arbeide til de ledige. I hotell- og restaurantfaget har vi de mest utrygge arbeidsplasser som finnes. Den 17. oktober 1936 sendte vi til Oslo Arbeiderparti et forslag om samarbeide for å trygge våre arbeidere ved et sterkere vakthold om arbeidsplassene mot individer som ikke hører hjemme der. Men hittil har vi ikke hørt et ord fra partiet. Men ved et slikt vakthold kan det skapes fast arbeide for 100 mann her i Oslo. Jeg synes vi også måtte kunne gå i det små for å se efter hvor det kan skaffes arbeide for 100 mann. Enkelte mener at ved å stenge restaurantene skal en fremme edrueligheten. Vi er også enige om å fremme edrueligheten. Jeg håper sekretariatet vil være behjelpelig med å få i stand dette samarbeidet i Oslo og over det hele land. Staten gir bevilgninger til fremme av turisttrafikken, men det hjelper ikke stort mot arbeidsløsheten om vi ikke får i stand samarbeide med de som står i ledelsen for denne næringsgren. Det var i år besluttet at restaurantene skulde holdes lukket fra kl. 14 til 18 1. mai. Men så

oplevet vi at Arbeiderbladet var den første avis til å påtale det. Men jeg vil si at hvis denne lukkingen 1. mai skal bli nektet oss, da vil vi komme til å etablere permanent ulovlig konflikt 1. mai.

Georg Kjeve: Når det gjelder forskjellige tildragelser på sjøen, som under storstormene i Nordsjøen forrige vinter, da er det næsten ikke måte på all den berømmelse sjøfolkene får, da heter det heltedåd og mere i den dur. Men om kort tid er det hele glemmt. Vi har idag et vakt-hold ombord i mange av de skibene som har radio, som er jevngodt med ingen ting. Regjeringen skaffet radioplikt for en hel del av skibene og det er vi sjøfolk takknemlig for, men det er ikke stor hjelp at et skib har radio når ingen ombord har tid til å lytte i radioen om det er nogen som er kommet i nød. Det snakkes om at arbeidsløsheten skal bli mindre. Det er idag 500 ledige radioplasser til sjøs og vi fikk avskaffet den radiotjeneste navigatørene nu har ombord. Og det vilde ingen urett skje mot disse folkene, de kan utmerket godt leve og forsørge sin familie med den hyre de har som navigatør. Vi har innsendt et forslag om innskrenkning av de kombinerte stillinger til sjøs og forlangt at skib på over 2 000 tonn brutto skal ha egen radiotelegrafist, uten andre gjøremål ombord. Og en skal være opmerksom på det er store verdier som her står på spill.

Lars Strømsvaag, Oslo: Oscar Torp måtte opfattes slik at han mente det er en mulighet for at vi kan undgå en ny krise. Men at de økonomiske krisene kommer igjen, og sterkere for hver gang, det hører jo med til vår socialistiske barnelærdom. Det forkedommer mig at D. N. A. ikke har tatt tilstrekkelig hensyn til det, og det er i partiet røster som hevder at Karl Marx er blitt gammeldags. Det viser at en i opplysningsarbeidet innenfor Arbeiderpartiet ikke har tatt tilstrekkelig hensyn til Marx' lære. Det er i det siste gjort store fremskritt til fordel for arbeiderklassen, men en må ikke overvurdere arbeiderregjeringens betydning. De opadgående konjunkturer har også spilt en stor rolle. Vi må innstille organisasjonene på å møte den krise som vi vet kommer. Jeg er også uenig i Torps angrep på kvinnene, en må være forsiktig med å uttale ting som kan skape misnøie blandt kvinnene, det er viktigere og mere positivt å samle kvinnene om arbeiderbevegelsen.

Lars Bakken: Når vi hørte socialministerens uttalelser om hvad det er utrettet med hensyn til forskjellige trygdeordninger, må en få inntrykk av at det er gjort meget. Men vei- og jernbanearbeidernes erfaringer er ikke så gode. Vi hadde nu endelig fått hovedstyrets tilslutning til en pensjonsordning for jernbanearbeiderne, en pensjonsordning det idag er svært nødvendig å gå inn for — om 3—4 år er mere enn halvdel av jernbanens anleggsarbeidere over 60 år. Det må derfor sørges for en pensjonsordning så de kan trekke sig tilbake og gi plass for nye krefter. Det er derfor så beklagelig at Regjeringen har avvist hovedstyrets forslag til pensjonsordning. Det er de anleggsarbeidere som har bygd Bergensbanen og andre eldre baner, som nu efter hvert blir for gamle og blir satt ut av erhverv, men uten tilstrekkelige eksistensmidler. Jeg henstiller til socialministeren å ta sine kolleger i Arbeidsdepartementet og Finansdepartementet i kragen når det gjelder spørsmålet om pensjonsordningen for anleggsarbeiderne.

Halvor Sørum: Om kriseplanen av 1934 kan det sies at den betød en positiv innsats, idet den gjennom sine krav og paroler skapte en offensiv ånd blandt arbeiderklassen. Men om kriseplanen idag, kan det sies at vi er i stagnasjon, idet vi er nødt til å forklare arbeiderklassen vår manglende makt til å gjennomføre kravene. Allikevel må vi reise kravene, vi må legge op en ny krisepolitikk og skape opslutning om kravene og organisasjonene. Torp gikk for lite inn på de beskatningsmuligheter som er til stede og som muliggjør en videreføring av kriseplanen. Vi ønsker å beholde Regjeringen, men hvis den skal stille kabinettsspørsmål må det gjøres på et eller annet stort klassespørsmål og ikke på smør. Ellers kan en risikere at Regjeringen må gå, uten at det skjer på et slikt grunnlag at det skaper den nødvendige offensive innstilling blandt arbeiderklassen.

Ingv. Milde, Bergen: Jeg vil hefte mig litt ved spørsmålet om pris-kontroll. Det forslag som i dette punkt er innsendt fra Bergen, fastslår at de tariffer som er opprettet blir illusorisk på grunn av prisstigningen. Spørsmålet er naturligvis vanskelig å løse, men noget må kunne gjøres. Det er ingen tvil om at det spekuleres. Vi ser at formuene økes, men det arbeidende folk har ingen anledning til å øke sin formue. Tvert imot, arbeidernes økonomiske stilling er svakere enn før. Det må være en oplagt sak at de som har oppnådd en levelig standard må søke å opprettholde den. Jeg vil derfor henstille at forslaget fra Bergen vedtas. Vi må ha rett til, overfor regjeringen og stortinget å forlange en effektiv kontroll, selv om det kan være vanskeligheter til stede.

Sigv. Jensen: Jeg vil motivere forslaget om at alderstrygdens satser må forhøies. Det har stor betydning. Vi regnet med at alderstrygden skulde være en trygd for det arbeidende folk, men satsene er så lave at de ligger på høide med forsorgssatsene. Det hender derfor ofte at eldre arbeidere er nødt til å bli stående på arbeidsplassen, fordi de ikke ser utvei til å leve av alderstrygden. Hvis satsene blev forhøiet til en virkelig trygd vilde flere tusen eldre arbeidere forlate arbeidsplassen og gi plass til nye arbeidere. Det er nødvendig å se nærmere på dette spørsmål og finne frem til en ordning. Når det gjelder spørsmålet om omsetningsskatten, så hadde jeg ventet litt mere diskusjon om den. Det er intet av krisetiltakene som er så upopulær som den. Og det er ingen som ikke fordømmer Regjeringen på dette punkt. Det må finnes en måte til å omlegge denne skatten, ellers må vi regne med tilbakegang i stemmetall ved neste stortingsvalg.

A. H. Arntzen, Drammen: Jeg har inntrykk av at enkelte talere ignorerer de økonomiske lover i samfundet og snakker som om vi kunde ordne oss ganske som vi vilde. Selv om vi hadde makten i Stortinget, var det ikke mulig å gjennomføre alle de krav som her er reist, uten å gå til konfiskasjoner, uten å etablere et sovjetstyre. Men selv da kunde vi neppe uten videre gjennomføre alle kravene. — Hvis vi kunde, vilde vi gjerne avskaffe nødsarbeidet, men vi kan ikke. Og vil man heller gå på forsorgen enn på nødsarbeide? I mange distrikter er det forsvarlig å ha nødsarbeide ennu, fordi betalingen faktisk ligger på samme høide som det industriens arbeidere har. Papirarbeidernes lønn ligger ofte under nødsarbeidernes. Men papirarbeiderne må være med å bidra til

nødsarbeidernes lønninger. Når det gjelder arbeidsledighetstrygden, så er det bedre å få den i en form som er et stykke på vei, enn ingen ting å få. Og det har ikke i noget land forekommet en trygd uten at de trygdede måtte være med å betale noget. En skal ikke kreve det umulige av arbeiderregjeringen, og vi skal være glad om vi kan beholde de reformer vi har fått.

Oscar Torp: Det er under debatten fremkommet en rekke innvendinger mot de punkter som er satt op, og jeg skal her ganske kort forsøke å tilrettelegge saken. — Jeg oppfattet Braathen slik at han advarte mot å forsere frem det sociale arbeide vi driver, idet han henviste til de store byrder som dette alt har lagt på folket. — Regjeringen er opmerksom på dette. De sociale lover som er gjennomført i løpet av disse 3 årene representerer en merutgift på statsbudgettet av 105 mill. kroner året. Og de foranstaltninger som er foreslått eller står for tur betyr en ytterligere økning av Statens utgifter med 30 mill. kroner året. I 3 års perioden i alt således 135 mill. kroner, eller pr. innbygger ca. 100 kroner pr. år. Her må det overveies om vi har krefter til å gå lenger nu. Jeg vil atter understreke at det ikke er mulig å gjennomføre sociale reformer uten å anvisе dekning for dem.

Nils Hansen snakket om overskuddet på statsbudgettet, og det er et ganske lettvent agitasjonsmiddel. Når en samtidig lar være å fortelle at Regjeringen i løpet av inneværende termin har fremsatt tilleggsproposisjoner som tilsammen representerer en utgift på 13 mill. kroner, og ved kongelige resolusjoner, bl. a. til bedring av arbeidsforholdene for Statens tjenestemenn har anvendt mange millioner. Det reelle overskudd på inneværende års budgett vil derfor ikke bli stort — dessverre.

Lars Strømsvaag henviste til hvad Marx har sagt om de tilbakevendende kriser. Men viljen til å gjøre motstand øver dog også nogen innflytelse mot krisene. Og her spiller de overskudd som er oparbeidet og den styrkelse av kreditten som har funnet sted, en stor rolle. Hvis nedgangen kommer med nogen styrke, vil Regjeringen si: Denne reserve skal disponeres av Staten for å løse vanskelighetene. — Vi må arbeide slik at vi kan stå sterkt når nedgangen kommer. — Henry Hansen var inne på det vesentlige når det gjelder arbeidsløsheten. Når det gjelder Bjerkholdts, Bentzens og Hans Moens uttalelser vil jeg si at en så uvederheftig agitasjon må nødvendigvis skape ved og vann til fascismen. Hans Moen sa enten en positiv usannhet, eller så viser det han sa at han har ikke noget kjennskap til forslaget om arbeidsledighetstrygden, og det tror jeg ikke. Han sa at arbeiderne må bære det meste av utgiftene. Forholdet er jo det at arbeiderne skal betale 8 mill., arbeidsgiverne 8 mill., kommunene 4 mill. og Staten 4 mill. kroner. Dertil bygger arbeidsløshetsstrygden på et nytt system, at hverken arbeiderne eller arbeidsgiverne eller kommunene skal ha nogen risiko hvis arbeidsløsheten øker fortsatt. Risikoen skal isåfall bæres av Staten. Etter hvert som arbeidsledigheten øker, skal utgiftene bæres av Staten. Det går ikke an å si at det er arbeiderne som må bære den største byrden. Jeg skulde ønske at arbeiderne kunde slippe helt, men det er ikke mulig.

Det prinsipielle er ikke at trygden skal være det vesentlige, men at vi skal føre en slik økonomisk politikk at ingen behøver å søke tryg-

den. Trygdeordningen kan ikke hjelpe dem som er ledige idag, de må hjelpes til å komme i arbeide. Den lov som er lagt frem er en hjelp for dem som er i arbeide og som er utsatt for å komme i den stilling Henry Hansen nevnte for stenindustrien. Og dette med en arbeidsledighets-trygd er jo heller ikke noget nytt i fagorganisasjonen. I mitt gamle forbund, Jern og Metall, har vi i mange år hatt arbeidsledighetskasse.

Det er ingen prinsipiell uenighet om at vi burde vekk fra nødsarbeidet. Men det finnes næsten ikke en vanskelig stillet kommune som ikke har sagt: La oss få en bevilgning, selv om det bare blir til dagsverksbidrag. — Jeg tror vi må søke å finne frem til et system med å inndele landet i prisdistrikter, fordi kronene spiller en så forskjellig rolle i de enkelte distrikter. Ved en slik gradering må vi søke å opnå det vi tilsikter.

Hans Moen sa også en annen grov usannhet: For å få støtte av ulykkesforsikringen må en næsten være død, sa han. Men alle, også Hans Moen, vet at om en mann bare kutter av sig en finger, kommer han inn under ulykkestrygden. — Det er et svakt punkt ved ulykkestygdene at bedriftssykdommer ikke kommer inn under den, men igår deltok jeg i en omfattende konferanse for å finne former for å få silikosesykdommen inn under R. F. A.

Henry Hansen nevnte situasjonen i stenindustrien, og pekte på at det ikke er plass for alle de nuværende arbeidere der, og at nødsarbeidet bidrar til å holde gående en industri som ikke skulde være i gang. Men her er forholdet det at vi må søke å reise en ny industriell virksomhet, før den andre kan stoppe. Og på dette område har Regjeringen vært nødt til å gripe inn, og blir det fremdeles. Foldal, med 320 mann, er stoppet, og den eneste utvei til at bedriften kan komme i gang er de midler som blir stilt til disposisjon av Socialdepartementet. I Fredrikstad er det en bedrift med 550 mann som holdes i gang på dette grunnlag, på Røros er det 2—300 mann beskjeftiget ved hjelp av Socialdepartementets tiltak. Hvis en ser litt bakom kulissene vil en på mange steder og mange områder finne resultater av partiets kriseprogram om å reise industrien. — Det er dette som har vært utgangspunktet for arbeiderregjeringen i de 3 år den har virket.

Ordstyreren opplyste at redaksjonskomitéens innstilling i denne sak vilde foreligge imorgen tidlig.

Efter forslag av ordstyreren, blev det vedtatt å behandle

Dagsordenens punkt 3, VII. Behandling og løsning av tvister mellem organisasjonene.

Oslo sten-, jord- og cementarbeideres forening foreslår:

1. Eventuelle tvister, som måtte opstå mellem organisasjonene (foreningene og eller forbund) om overføring av medlemmer eller grupper, grensetvister, tvister om retten til arbeide m. v. skal i størst mulig utstrekning søkes løst ved direkte forhandlinger mellem vedkommende organisasjoner, om nødvendig med bistand fra Landsorganisasjonen.

2. Opnåes ikke enighet ved forhandling blir saken å forelegge en tvistenevnd på 5 medlemmer (7 medlemmer). 3 av nevndens medlemmer (varamenn) velges av kongressen og de 2 (4) øvrige velges i hvert enkelt tilfelle av de to interesserte forbund.
3. Nevnden innkaller partene til nye forhandlinger om tvistes spørsmålet og innhenter for øvrig de opplysninger som er nødvendig. Hvis heller ikke disse forhandlinger fører frem til enighet, fremmer nevnden innstilling i saken. Denne forelegges sekretariatet, som treffer avgjørelse i saken.
4. Tvistenevndens og eller sekretariatets avgjørelse må lojalt respekteres av alle tilsluttede organisasjoner.
5. Hvis en avgjørelse medfører, at spørsmålet om et forbunds utmeldelse av Landsorganisasjonen kan bli reist, har vedkommende forbund adgang til å appellere avgjørelsen til representantskapet.»

Fra Jern- og Metallarbeiderforbundet er oversendt en skrivelse hvori forbundet anmoder om at spørsmålet om nedsettelse av en nevnd mellom de respektive forbund optas til drøftelse.

Fra organisasjonskomitéen.

Kongressen 1934 besluttet å opprettholde kongressens vedtak av 1931 sålydende:

«Efter innstilling av valgkomitéen velger kongressen en *tvistenevnd* på 7 medlemmer med 3 varamenn.

Denne nevnd behandler de tvistes spørsmål som melder sig, grensetvister, tvister om overføring av medlemmer eller grupper, tvister om retten til arbeide m. v.

Ved behandling av de enkelte tvister fratrer de medlemmer av nevnden som kan sies å være inhabile, f. eks. ved å være medlemmer av et forbund, hvis saker behandles.

Nevnden innkaller de interesserte parter til forhandling om de reiste spørsmål og innhenter for øvrig alle opplysninger som er nødvendige.

Hvis enighet ikke opnåes ved forhandling, skal nevndens innstilling forelegges sekretariatet, som treffer avgjørelse i saken.

Finner sekretariatet at det ikke vil treffe avgjørelse i en sak, kan sekretariatet for anledningen opnevne en voldgiftsrett på 5 medlemmer, som får sig *saken* forelagt til avgjørelse.

Kongressen uttaler at sekretariatets eller en voldgiftsretts avgjørelse må lojalt respekteres og befølges av alle tilsluttede organisasjoner.

I tilfelle hvor avgjørelse av sekretariatet eller en voldgiftsrett kan bevirke at spørsmålet om et forbunds utmeldelse av Landsorganisasjonen kan bli reist, skal vedkommende forbund ha adgang til å appellere avgjørelsen til representantskapet.»

På grunn av at en rekke saker blev sendt Tvistenevnden uten at det blev gjort noget fra forbundene for å få løst saken ved direkte forhandling vedtok sekretariatet i 1936, efter innstilling fra Tvistenevnden, følgende regler for behandling av organisasjonstvister:

- «1. Før sak kan innankes for Tvistenevnden skal partene ha avholdt forhandlingsmøte for å søke å bilegge tvisten. Protokoll opsettes som sendes Landsorganisasjonen sammen med anken.

2. Ved behandling i Tvistenevnden skal partenes påstand fremsettes skriftlig. Helst også en kort skriftlig motivering med anførsel av bevismaterie, citat-henvisninger, kildeangivelse for sine opplysninger m. v. I alle tilfelle må det bevismaterie som vil bli påberopt fremlegges og gis opplysninger om til Tvistenevnden.
3. Er Tvistenevnden i tvil, opplysningene motstridende eller uklare, eller andre ting kan tilsi at nærmere opplysninger må innhentes, foretar Tvistenevnden bedriftsbefering.
4. Tvistenevndens innstilling sendes sekretariatets medlemmer sammen med dagsorden til sekretariatets møte og optas til behandling i samme møte.
5. I de tilfelle hvor sekretariatet finner at saken bør undergis nærmere granskning, sendes saken tilbake til Tvistenevnden. I de tilfelle hvor der er så sterk dissens i sekretariatet at et interessert forbunds sekretariatsmedlems stemme kan antas å bli avgjørende, opnevnes en voldgiftsrett.
6. For å få tvistesak inn for representantskapet må forutsetningen i kongressens vedtak være til stede.»

I premissene for disse bestemmelser heter det bl. a.:

«Kongressen fastslår klart at den endelige avgjørelse skal ligge i sekretariatets hender, enten ved direkte avgjørelse eller ved opnevning av en voldgiftsrett. Avgjørelsen skal være bindende og det er bare i undtagelsestilfelle at saken kan innankes for representantskapet. Kongressen har gitt sekretariatet et absolutt mandat til å treffe bindende beslutninger som skal respekteres av alle parter.»

Organisasjonskomitéen er enig i denne oppfatning. Forutsetningen for et tillitsfullt samarbeide mellom organisasjonene må være at alle lojalt bøier sig for en avgjørelse truffet av en i saken nøytral instans.

Ved de bestemmelser som sekretariatet har vedtatt for behandling av tvister er den forutsetning medtatt som Sten-, jord- og cementarbeidernes forening peker på i sitt forslag, nemlig at alle tvister i størst mulig utstrekning skal søkes løst ved direkte forhandlinger. Spørsmålet om å opprette tvistenevnder mellom de enkelte forbund anser organisasjonskomitéen for lite aktuell for Landsorganisasjonen. Det må i tilfelle bli en sak som ordnes ved direkte avtale mellom forbundene.

Organisasjonskomitéen finner ingen grunn til å foreslå nogen annen endring enn at det velges 7 varamenn mot før 3.

Organisasjonskomitéen foreslår:

«Kongressvedtaket av 1931 om behandling av tvister m. v. opprettholdes med den endring at det i steden for ordene «kan bli reist» i siste avsnitt settes «reises».

De av sekretariatet vedtatte bestemmelser om saksbehandlingen godkjennes.

Det velges 7 varamenn.»

Sekretariatet tiltrer organisasjonskomitéens innstilling.

Lars Evensen: Forslaget bygger i alt vesentlig på det gamle vedtak og den praksis som har vært fulgt. Kongressen innbys til å godkjenne sekretariatets vedtak om at forbundene skal være forpliktet til å føre forhandlinger før de går til tvistenevnden. Disse forhandlinger må føres på et slikt grunnlag at det ikke blir spørsmål om at en av partene skal gå ut av Landsorganisasjonen, men at saken virkelig skal løses. Jeg anbefaler ellers at det blir valgt 7 varamenn, for, efter de retningslinjer som er vedtatt av sekretariatet kan ingen delta i tvistenevnden som er interesert i et forbunds tvister.

P. Birkeland, Oslo: Jeg kjenner til hvordan grensetvistene har vært oppe til behandling gang på gang, og jeg vil foreslå:

Kongressen henstiller til sekretariatet å utarbeide retningslinjer for løsning av tvistesporsmål mellem forbundene på en slik måte at grensetvister eller andre tvister som opstår forbundene sig imellem, kan avgjøres med bindende virkning av tvistenevnden — eventuelt ved voldgift.

P. Birkeland.

Jeg mener det er riktig, fortsatte taleren, å bygge op et lovverk så vi slipper å få disse tvistene inn for et så stort forum representantskapet er, og som vanskelig kan dømme i saken. Representantskapet har da også tidligere gang på gang besluttet å sende sakene tilbake til tvistenevnden. Vi har nu vedtatt å innføre voldgift for de kooperative funksjonærer. Hvorfor da ikke reise et eget lovverk også i tvistesaker? En har ikke lov til å si at hvis en tvistenevndsavgjørelse går os imot, så går i ut av Landsorganisasjonen. Hvis en slik ånd skal være rådende, hvad betyr da slagordet: *Samhold må til*. Når jeg vil holde sekretariatet utenfor, er det fordi sekretariatet skal være uttrykk for de store fellesinteresser og ikke belastes med slike indre stridigheter. Jeg mener dette er prinsipielt riktig og er derfor ikke enig i Sten og Jords forslag. Det kunde nevnes mange fortvilede situasjoner på grunn av mangel på disiplin innad i fagbevegelsen. Jeg går ut fra at komitéen vil se på hele dette spørsmål når den skal ta sakene op til avgjørelse. Mener vi noget med snakket om solidaritet og kameratskap, henstiller jeg til kongressen å vedta mitt forslag.

Anton Rud, Oslo: Når vi har fremsatt dette forslaget fra Sten og Jord, har vi ment at den hittidige sammensetning av tvistenevnden har vært gal. Vi mener at nevndens medlemmer skal rekrutteres fra de forskjellige forbund, som da blir ansvarlige for at tvistenevndens avgjørelser blir respektert. Jeg vil ikke si annet enn at tvistenevnden hittil har bestått av bra folk, men det har i stor utstrekning vært folk uten tilstrekkelig forståelse av de tvister nevnden behandlet. Ved at de stridende parter blir representert har en sikkerhet for at de vil bøye sig for avgjørelsene. Jeg er klar over at det kan ha forekommet ting som ikke er bra. Og en må tilstrebe å få det best mulige kameratskap innenfor organisasjonene, uten hensyn til yrke. Vårt forslag, sett i sammenheng, er et uttrykk for ønsket om å komme i den best mulige kontakt med dem vi kommer i strid med, for en best mulig løsning av de tilfeldige motsetningsforhold. Jeg anbefaler forslaget vedtatt. Sekretariatet er de

folk som har det beste kjennskap til sakene, og det vilde være meningsløst å sette sekretariatet utenfor.

Per Lie, Oslo: Alle er enige om at vi så langt råd er må hevde demokratiet. Men å etablere en domstol til å avsi dommer som ikke kan appelleres, vilde bety å skape ennu mere kantete forhold. Jeg tror at sekretariatets innstilling her er riktig. Partene skal ha prøvd forhandlinger før de går til tvistenevnden. Jeg er redd for en domstol som den Birkeland har antydnet, men tanken om egne rettsregler er jeg enig i og forslaget bør oversendes sekretariatet.

Lars Evensen: Å få avgjørelsene respektert, det er der vi har støtt på de største vanskeligheter. Det er nødvendig å ha en ankeinstans og som sådan er foreslått representantskapet. Jeg er enig med Birkeland i at disse avgjørelsene må respekteres, og jeg er enig i at hans forslag oversendes sekretariatet. Det samme gjelder forslaget fra Sten, Jord og Cement. Så får en overveie og ta med det som er brukbart der. Gangen blir nu at først skal forbundene forhandle om saken, blir det da ingen enighet skal saken forelegges tvistenevnden. Men jeg vil understreke at den beste form, er at partene kan forhandle sig fram til enighet. Sekretariatets innstilling bør vedtas, og forhandlingsveien må søkes fulgt så langt råd er.

Votering: Sekretariatets innstilling blev vedtatt mot 7—8 stemmer. Forslaget fra Sten-, Jord- og Cementarbeidernes Forening, og P. Birkelands forslag, blev enstemmig besluttet oversendt sekretariatet.

J. Tungen, Oslo: Hverken Lars Evensen eller nogen andre har gått inn på vårt forslags realitet. Det er ingen prinsipiell forskjell på Sten og Jords forslag og sekretariatets innstilling. Forskjellen består deri at tvistenevnden som nu består av 7 mann, kan innskrenkes til 3 mann fra Landsorganisasjonen. Det er ikke nødvendig å trekke 7 mann inn til behandling av enhver tvist.

Kongressen gikk derpå over til å behandle under ett

Dagsordenens punkt 6 a, Kontingentordningen og punkt 8, Folkets Hus fond.

A. Kontingentordningen.

Fra sekretariatet.

På kongressen 1934 forelå forslag om at forbundene blir fritatt for å betale kontingent til Landsorganisasjonen for de medlemmer som er fritatt for å betale kontingent til forbundene.

Kongressen nedsatte en komité på 7 medlemmer til å utrede spørsmålet om en nyordning av Landsorganisasjonens kontingent og besluttet videre «Komitéens utredning forelegges representantskapet, som får fullmakt til å treffe avgjørelsen.»

Komitéens utredning blev forelagt representantskapet 1936. Representantskapet besluttet å få en del nye beregninger bygget på de foran kongressen nærmest liggende år. Saken forelegges og avgjøres av kongressen.

Komitéens innstilling vil bli forelagt kongressen.

Lovkomitéen har optatt forslag om en endring i Landsorganisasjonens lover vedrørende representasjonsutgiftene til kongressen.

Sekretariatet har besluttet å behandle forslaget når kontingentkomitéens innstilling foreligger.

Innstilling fra kontingentkomitéen.

På kongressen i 1934 forelå følgende forslag fra Norsk Bygningsarbeiderforbund:

«Landsorganisasjonens lover § 3, ordinær og ekstraordinær kontingent forandres således:

1. I ordinær kontingent innbetaler de tilsluttede organisasjoner kr. 0.25 av hvert solgte merke for sine heltbetalende og kr. 0.12½ for sine halvtbetalende medlemmer pr. uke. Forbund som har månedskontingentmerker betaler kr. 1.00 pr. solgt merke for heltbetalende og kr. 0.50 pr. solgt merke for halvtbetalende.

2. Annet og tredje punkt utgår, således at punktet kommer til å lyde: Kontingenten innbetales hver måned forskuddsvis, dog senest den 25. i påfølgende måned. Ved kontingentens innbetaling vedlegges en skjematisk oppgave over medlemstallet ved månedens begynnelse og slutning samt oppgave over solgte merker i hver klasse (helt- og halvtbetalende). Skjemaer hertil utleveres.

3. Ekstrakontingenten innbetales etter samme antall solgte merker som den ordinære kontingent.»

Forslaget er begrunnet i den store arbeidsledighet som har rammet flere forbunds medlemmer og i særlig grad bygningsarbeidernes, hvor ledighetsprocenten for enkelte måneder har vært 67 pct. av medlemstallet.

Fra sekretariatet forelå følgende innstilling:

«Kongressen bemyndiger sekretariatet til å utrede saken til foreleggelse for neste kongress.»

Fra Oslo og Omegn Anleggsarbeiderforening, avdeling 21 av Norsk Arbeidsmannsforbund, forelå følgende forslag:

«For arbeidsledige medlemmer betales ikke kontingent til Landsorganisasjonen.»

Under kongressens behandling av spørsmålet fremsatte Alfred Madsen følgende forslag:

«Det nedsettes en komité på 7 medlemmer til å utrede spørsmålet om en nyordning av Landsorganisasjonens kontingent. Komitéens utredning forelegges representantskapet, som får fullmakt til å treffe avgjørelsen.»

Alfred Madsens forslag blev vedtatt mot et par stemmer.

Som komité til å utrede spørsmålet om nyordning av Landsorganisasjonens kontingent valgtes følgende:

Olav Hindahl, sekretariatet, I. B. Aase, sekretariatet, Hans Hegg, N. J. & M. F., L. Buland, statstjenestemennene, A. Stokke, Norsk Kommuneforbund, Valdemar Nielsen, Norsk Stenindustriarbeiderforbund og Gulbrandsen, N. K. I. F. Da A. Stokke har fratrudd stillingen som kasserer i Norsk Kommuneforbund, har i hans sted møtt Karl Furuskjeg.

Komitéens innstilling blev forelagt representantskapet i møtet den 7. og 8. september 1936. Innstillingen konkluderte med følgende forslag:

«Landsorganisasjonens lover § 3: ordinær og ekstraordinær kontingent, punkt 1, forandres således: I ordinær kontingent betaler de tilsluttede organisasjoner kr. 0.28.8 av kontingenten for sine heltbetalende og kr. 0.14.4 for sine halvtbetalende medlemmer regnet etter innbetalt kontingent.

Forbund som har månedskontingent betaler kr. 1.20 pr. måned for heltbetalende og kr. 0.60 for halvtbetalende medlemmer pr. innbetalt kontingent.

Av kontingenten beregnes som tilskudd til:

- a) Det norske Arbeiderpartis presse-, skole- og opplysningsvirksomhet henholdsvis 3.6 og 1.8 øre for heltbetalende og halvtbetalende medlemmer pr. innbetalt ukekongingent eller 15 øre og 7.5 øre for heltbetalende og halvtbetalende medlemmer pr. innbetalt månedskontingent.
- b) Distriktsorganisasjonene henholdsvis 3.6 og 1.8 øre for heltbetalende og halvtbetalende medlemmer pr. innbetalt ukekongingent eller 15 øre og 7.5 øre for heltbetalende og halvtbetalende medlemmer pr. innbetalt månedskontingent.

Punkt 2 skal lyde:

«Kontingenten innbetales hver måned efterskuddsvis, dog senest den 25. i påfølgende måned.

Opgjør til Landsorganisasjonen finner sted i henhold til den av medlemmene ved månedens utgang innbetalte kontingent.

Ved kontingentens innbetaling vedlegges en oppgave over medlemmenes innbetaling av kontingent til forbundet, samt en skjematisk oppgave over medlemstallet ved månedens begynnelse og slutt, og det gjennomsnittlige medlemstall i hver klasse (helt- og halvtbetalende).

Skjemaer hertil utleveres.

Den nuværende § 3's punkt 1, første og tredje avsnitt samt paragrafens punkt 2 og 3 foreslås ophevet.

Da komitéen holdt sitt avsluttende møte den 24. august 1936, blev forslaget vedtatt med 4 mot 1 stemme (Buland). Komitéens medlemmer Gulbrandsen og Furuskjeg hadde forfall da komitéen tok endelig standpunkt til saken.

Efter forslag av Buland besluttet komitéens flertall, Buland, Hegg og Hindahl å forelegge innstillingen for førstkommende kongress til endelig avgjørelse. Komitéens mindretall, I. B. Aase og Valdemar Nielsen, stemte for at saken avgjøres av representantskapet.

Under representantskapets behandling av saken fremsatte Albert Raen følgende tilleggsforslag:

«Representantskapet henstiller til sekretariatet å utrede:

1. Spørsmålet om tre kontingentklasser.
2. Landsorganisasjonens refusjonsplikt for streikebidrag.

Sekretariatets flertallsforslag om sakens utsettelse til kongressen blev vedtatt mot 34 stemmer, som blev avgitt for at representantskapet tok saken til realitetsavgjørelse. — Albert Råens tilleggsforslag til sekretariatets innstilling blev enstemmig vedtatt.

Komitéen har på ny behandlet spørsmålet om omlegning av forbundenes kontingent til Landsorganisasjonen beregnet i henhold til medlemmenes innbetaling av kontingent til forbundene.

Efter representantskapets behandling av saken er det fremkommet forslag om å avsette kr. 0.05 av hver heltbetalende kontingent regnet pr. medlem pr. måned til Folkets Hus Fond. Likeledes foreligger der forslag om Landsorganisasjonens overtagelse av forbundenes utgifter til forbundenes representanter ved Landsorganisasjonens kongresser.

I henhold til representantskapets beslutning har komitéen latt utarbeide forslag gjeldende 3 kontingentklasser, A, B og C.

Når det gjelder spørsmålet om å utrede Landsorganisasjonens refusjonsplikt for streikebidrag, har det vært praktisert således at der kun utbetales refusjon for de medlemmer som var i arbeide før streiken utbrøt. Det har i enkelte tilfelle forekommet at forbundene, under større konflikter, har utbetalt streikebidrag også til medlemmer som var arbeidsledige før streiken utbrøt. For disses vedkommende har det ikke vært betalt refusjon fra Landsorganisasjonen. Det samme har vært praktisert ved lockouter. Komitéen finner at den hittil anvendte fremgangsmåte ved utbetaling av refusjon til streikende og lockoutede medlemmer bør oprettholdes.

Landsorganisasjonens overtagelse av forbundenes utgifter for representantene på Landsorganisasjonens kongresser.

I anledning det fremsatte forslag om at Landsorganisasjonen skal overta den del av utgiftene som ved avholdelse av kongressen hittil har blitt dekket av forbundene, er foretatt følgende beregninger:

Forbundenes utgifter ved kongressen i 1934 var kr. 128 949.32. Dette fordelt på 304 representanter blir pr. representant kr. 424.18.

Ved å regne med et mindre antall møtedager (i 1934 var det 13) f. eks. 10 dager, vil utgiftene gjennomsnittlig måtte settes op. Dertil kommer at der ved Landsorganisasjonens overtagelse av forbundenes utgifter, må regnes med en økning i godtgjørelsen for diét og tapt arbeidsfortjeneste for flere forbunds representanter.

Regnet med den nu gjeldende representasjon for forbundene, og som på inneværende års kongress er oppe i 385 representanter, vil utgiftene efter gjennomsnittet (kr. 424.18) bli kr. 163 309.30. Dette fordelt på 3 år utgjør kr. 54 436.43 pr. år.

For å skaffe dekning for denne merutgift må den nu gjeldende kontingent for heltbetalende forhøies med kr. 0.02 pr. medlem pr. måned,

hvilket vil gi en inntekt, regnet efter betalt kontingent for 1937, av kr. 60 558.32.

Komitéen kan ikke anbefale at Landsorganisasjonen overtar de utgifter som forbundene har til sin representasjon på Landsorganisasjonens kongress.

Folkets Hus Fond.

Efter innstilling fra komitéen for Folkets Hus Fond har sekretariatet anbefalt for kongressen å overføre fra kontingenten for heltbetalende kr. 0.05 pr. medlem pr. måned til Folkets Hus Fond.

Kontingenten til Folkets Hus Fond blev i 1931 besluttet ophevet, og de kr. 0.05 som før blev avsatt pr. medlem pr. måned av heltbetalende blev overført til Det norske Arbeiderpartis presse-, opplysnings- og skolevirksomhet, idet kongressen var av den formening at renter og avdrag av allerede ydede lån vilde bli tilstrekkelig til å dekke fondets fortsatte utlånsvirksomhet.

Ved å overføre kr. 0.05 fra den nu gjeldende kontingent, vil inntektene til Landsorganisasjonens ordinære kasse bli redusert med kr. 92 032.45 (beregnet efter innbetalt kontingent for heltbetalende i 1937).

Under hensyntagen til Landsorganisasjonens stadig økede medlems-tall og de dermed større økonomiske forpliktelser, kan komitéen ikke anbefale at de 5 ørene tas av den nu gjeldende kontingent og foreslår at kontingenten for heltbetalende forhøies med kr. 0.05 pr. medlem pr. måned, som blir å overføre til Folkets Hus Fond.

Omlægning av forbundenes kontingent til Landsorganisasjonen til kun å gjelde den del av medlemmene til forbundene innbetalte kontingent.

Efter de foretatte beregninger bygget på perioden 1932—36, tilsammen 5 år, viser den gjennomsnittlige ledighet å være 36.72 pct.

Ved å frita forbundene for å betale kontingent for de medlemmer som i henhold til forbundets lover er fritatt for å betale kontingent, samt det tillegg som må komme i og med kontingent til Folkets Hus Fond og merutgiftene til kongressen, må kontingenten — for å gi Landsorganisasjonen den samme inntekt som den nuværende ordning — økes med 75 pct. av den nu gjeldende kontingent.

Kontingenten blir således:

<i>Heltbetalende:</i>	kr. 0.80
Kontingent til Folkets Hus Fond	« 0.05
Merutgifter til kongressen	« 0.02
	Kr. 0.87
Inntekten av 100 medlemmer blir	kr. 87.00
Inntekten av 63.28 medlemmer (når de 36.72 ledige er trukket fra) kr. 1.40 × 63.28 =	« 88.59

<i>Halvtbetalende:</i>	kr. 0.40
Merutgifter til kongressen	« 0.02

Kr. 0.42

Inntekten av 100 medlemmer blir	kr. 42.00
Inntekten av 63.28 medlemmer (når de 36.72 ledige blir trukket fra) $kr. 0.70 \times 63.28 =$	« 44.29

Kontingenten må således bli:

For heltbetalende kr. 1.40 pr. måned pr. medlem.

For halvtbetalende kr. 0.70 pr. måned pr. medlem.

Omregnet til ukekontingent og regnet med 50 uker pr. år, vil kontingenten pr. uke bli:

For heltbetalende kr. 0.34 pr. uke pr. medlem.

For halvtbetalende kr. 0.17 pr. uke pr. medlem.

Ved å innføre tre klasser: A, B. og C, vil kontingenten for:

Kl. A kr. 1.40 pr. uke pr. medlem.

« B « 0.85 —«—

« C « 0.45 —«—

Ukekontingenten vil bli:

Kl. A kr. 0.34 pr. uke pr. medlem.

« B « 0.20 —«—

« C « 0.11 —«—

Ved innførelse av tre kontingentklasser, regnet etter de nu gjeldende bestemmelser, må kontingenten bli således:

K. A. kr. 0.90 pr. uke pr. medlem.

« B « 0.50 —«—

« C « 0.30 —«—

For å bringe på det rene hvorledes stillingen er når det gjelder 3 klasser har man tat følgende utdrag av endel forbunds lover vedrørende klasseinndelingen. Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund har i foreningens lover § 3 følgende bestemmelse:

«Det anvendes 3 kontingentklasser i forhold til arbeidslønnen:

Til klasse A regnes de som har en timelønn av kr. 1.00 og derover.

Til klasse B regnes de som har en timelønn av under kr. 1.00.

Til klasse C regnes de som har en timelønn av under kr. 0.50.

Norsk Bygningsarbeiderforbunds lover gjeldende foreningene § 22.

«Det anvendes tre kontingentklasser i forhold til arbeidslønnen. —

Til kl. A regnes de som har en timelønn av kr. 1.25 og derover.

Til kl. B regnes de som har en timelønn av under kr. 1.25 og inntil kr. 0.80.

Til kl. C regnes de som har en timelønn av under kr. 0.80.

I lover for Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund § 4, punkt C, heter det:

«Klassefordelingen beregnes etter følgende inntektsgrupper:

Klasse 1 inntil kr. 1 200.00 pr. år.

« 2 over kr. 1 200.00 pr. år til kr. 2 400.00 pr. år.

« 3 lønn over kr. 2 400.00 pr. år.»

Norsk Steindustriarbeiderforbund har to lønnsklasser. En for utdannede fagarbeidere og en for lærlinger.

Norsk Arbeidsmannsforbund har to klasser. Mannlige arbeidere optas som heltbetalende, kvinner optas som halvtbetalende. Arbeidere under 19 år som ikke opnår overenskomstmessig lønn, samt arbeidere som er beskjeftiget ved veianlegg, kan efter beslutning av forbundsstyret optas som halvtbetalende.

Som man av de nevnte forbunds lover ser, er der i forskjellige forbund høist uensartede bestemmelser når det gjelder ansettelse av inntektsforholdet i de forskjellige kontingentklasser.

Som det av ovenstående fremgår, har Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund opdelt klassene efter timelønn. Det samme gjelder Bygningsarbeiderforbundet. Derimot har Handels og Kontorfunksjonærers Forbund opdelt klassene efter årsinntekten.

Ved å omregne det i lønn pr. dag blir det for:

Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund.

Kl. A kr. 8.00 pr. dag og derover.

« B under kr. 8.00 til kr. 4.00.

« C under kr. 4.00.

Norsk Bygningsarbeiderforbund.

Kl. A over kr. 10.00 pr. dag.

« B under kr. 10.00 pr. dag til kr. 6.40 pr. dag.

« C under kr. 6.40 pr. dag.

Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund.

Kl. 1 kr. 4.00 pr. dag.

« 2 kr. 4.00 til kr. 8.00 pr. dag.

« 3 de som har en daglønn av over kr. 8.00 pr. dag.

I de nuværende lover for Landsorganisasjonen, § 2, punkt 3, heter det.

«Kvinner, lærlinger og hjelpearbeidere som i sine organisasjoner betaler lavere kontingent enn den vanlige, kan betraktes som halvtbetalende medlemmer med rettigheter i forhold hertil.

I Landsorganisasjonen kan kun de mannlige medlemmer regnes som halvtbetalende, hvis vanlige gjennomsnittslønn er under kr. 6.00 pr. dag.»

Som man av ovenstående vil se, er der stor uoverensstemmelse mellom den av forbundene fastsatte inntektsgrense når det gjelder klasseinndelingen, og den i Landsorganisasjonens lover bestemte inntektsgrense. Forbundene gjør nemlig op sin kontingent til Landsorganisa-

sjonen således at der for de som betaler den høieste kontingent føres op efter bestemmelsen for heltbetalende, mens der for de lavere kontingentbetalende gjøres op efter bestemmelsen om halvtbetalende.

For å bringe Landsorganisasjonens lover mere i overensstemmelse med det som er praktisert i forbundene vil komitéen foreslå at § 2, punkt 3, annet avsnitt forandres således:

«Til heltbetalende henregnes de medlemmer som til forbundene betaler den høieste kontingent, de øvrige henføres til halvtbetalende.»

I lovenes § 3, punkt 1, heter det:

«I ordinær kontingent innbetaler de tilsluttede organisasjoner kr. 0.80 pr. medlem pr. måned for sine heltbetalende medlemmer og kr. 0.40 pr. medlem pr. måned for sine halvtbetalende medlemmer.»

Efter denne bestemmelse skal forbundene betale kontingent for samtlige medlemmer.

Under representantskapets behandling av den da foreliggende innstilling vedrørende forandring av kontingenten, blev det fremholdt at der ikke burde avvikes fra det gamle prinsipp, at forbundene skal betale kontingent for alle sine medlemmer.

Komitéen er bekjent med at der har forekommet en del tilfelle hvor det er undlatt å betale kontingent til Landsorganisasjonen for eldre medlemmer. Det skal dog bemerkes at de fleste forbund betaler kontingent for samtlige medlemmer uten hensyn til hvorvidt det er eldre medlemmer eller æresmedlemmer.

For å bringe på det rene årsaken til de avvikelser fra lovens bestemmelse om forbundenes innbetaling av kontingent til Landsorganisasjonen, vil komitéen foreslå:

«Der nedsette sen komité som skal undersøke og ta stilling til avvikelser fra lovens bestemmelser om forbundenes kontingentinnbetaling til Landsorganisasjonen. Komitéen forelegger eventuelt innstilling for sekretariatet.»

Da komitéen i 1936 avgav sin innstilling om forandring av kontingenten til kun å gjelde betalt kontingent til forbundene, var denne beregnet på årene 1932, 1933 og 1934. Ved den da foreliggende innstilling gående ut på at forbundenes kontingent til Landsorganisasjonen blev beregnet efter den til forbundene innbetalte kontingent og som for heltbetalende var satt til kr. 1.20 og for halvtbetalende kr. 0.60 pr. medlem pr. måned, gir dette en gjennomsnittlig mindreinntekt av ca. kr. 67 000.00 pr. år.

De da foretatte beregninger var bygget på særdeles ugunstige år med stor arbeidsledighet, hvorfor komitéen regnet med at den mindreinntekt som fremkom vilde bli opveiet i de bedre år. Det viste sig dog at årene 1935 og 1936, som må betegnes som forholdsvis gode år, ikke i den grad som regnet med har senket ledighetstallet, hvorfor den nedsatte ledighetsprocent gjennomsnittlig i de beregnede 5 år ligger betydelig høiere enn den gang antatt, idet den utgjør 36.72 pct., mot for de første 3 år 40.75 pct. Dette betinger en økning av kontingenten for heltbetalende til kr. 1.40 pr. medlem pr. måned, og for halvtbetalende til kr. 0.70 pr. medlem pr. måned.

Med en så betydelig forhøielse av kontingenten finner ikke komitéen å kunne tilråde at der foretas nogen forandring i den nu gjeldende kontingentordning.

Under henvisning til ovenstående vil komitéen foreslå at Landsorganisasjonens lover, § 2, punkt 3, annet avsnitt forandres således:

«Til heltbetalende henregnes de medlemmer som til forbundene betaler den høieste kontingent, de øvrige henføres til halvtbetalende.»

§ 3, ordinær og ekstraordinær kontingent, punkt 1:

«I ordinær kontingent innbetaler de tilsluttede organisasjoner kr. 0.85 pr. medlem pr. måned for sine heltbetalende medlemmer og kr. 0.40 pr. medlem pr. måned for sine halvtbetalende medlemmer.»

Som et nytt avsnitt 5 inntas følgende bestemmelse:

«Av kontingenten for heltbetalende medlemmer beregnes kr. 0.05 pr. medlem pr. måned som tilskudd til Folkets Hus Fond.

Avsnitt 5 blir avsnitt 6 o. s. v.

Punkt 2 foreslåes forandret således at det efter første komma skal lyde :«dog senest den siste dag i den påfølgende måned.»

Oslo, den 14. mai 1938.

I kontingentkomitéen.

*Olav Hindahl. Hans Hegg. Karl Furuskjæg.
Ludvik Buland. Valdemar Nielsen. I. B. Aase.*

(Forfall: Anders Gulbrandsen.)

Sekretariatet tiltrer komitéens innstilling.

Raaen optar forslag gående ut på at Landsorganisasjonen overtar diétutgiftene for forbundenes representanter på Landsorganisasjonens kongress.

Dagsordenens punkt 8.

Folkets hus' fond.

Kristiansunds faglige Utvalg og felles fagforeningsstyremøte i Kr.sund foreslår:

Bygging av forsamlingslokaler med støtte av offentlige midler.

1. Kongressen pålegger Sekretariatet om mulig i fellesskap med centralledelsen for de andre arbeiderorganisasjoner, å foranledige at der optas en omfattende statistikk over de lokaler arbeiderbevegelsen på de forskjellige steder i landet benytter i sitt arbeide.
2. Denne statistikk skal også omfatte hvor stor del av arbeiderbevegelsens organisasjoner som helt eller delvis mangler lokaler til sin virksomhet.
3. Når en slik statistikk er tilveiebragt, skal Sekretariatet utarbeide en landsplan for bygging av forsamlingslokaler.
4. Sekretariatet bør undersøke mulighetene av å få statsmyndighetene interessert i å støtte reisen av forsamlingslokaler.
5. Den utarbeidede landsplan, med forslag om hvordan den skal finansieres etc. forelegges neste kongress til behandling.

Motivering:

Allerede under arbeidersamfundsbevegelsen i 1880—90 årene blev spørsmålet om å reise forsamlingsbygninger tatt op. Denne bevegelse gjorde en stor innsats på dette område. Det blev reist forsamlingslokaler rundt om i en rekke byer, hus som efter hvert blev overtatt av arbeiderbevegelsens økonomiske organisasjoner.

Fagforeningenes sentralkomité tok op spørsmålet allerede i 1883, og det blev dannet økonomiske organisasjoner av fagforeninger som hadde til formål å reise forsamlingshus for arbeiderne.

Arbeidernes faglige Landsorganisasjon har gjennom Folkets Hus Fond i stor utstrekning medvirket til at arbeiderne har fått reist forsamlingshus, og arbeiderne selv har også fått mange krafttak for å løse dette viktige problem.

Det er vel idag noe sånt som ca. 300 Folkets hus i Norge. Ved siden av er der selvfølgelig en hel masse forsamlingshus tilhørende religiøse sekter, avholdsorganisasjoner, frilynde ungdomsorganisasjoner, m. v. men disse lokaler, både i byene og på landsbygden, er som regel dårlige og uhensiktsmessig innrettet og kun bestemt til å brukes av eierne eller med dem nærbeslektede organisasjoner.

Stort sett må arbeiderbevegelsen ta til takke med de hus bevegelsen selv rår over, og sett på bakgrunn av den voldsomme vekst i medlems-tallet har ikke saken om reisning av forsamlingslokaler på langt nær fulgt med i utviklingen.

Nogen tall vil illustrere hvor sørgelig langt vi har igjen før vi når frem til en tilfredsstillende løsning av forsamlingslokaler for våre mange organisasjoner.

Antall avdelinger og medlemmer i arbeidernes organisasjoner:

Arbeidernes faglige Landsorganisasjon	3200 avd.	300 000 medl.
Det norske Arbeiderparti	3146 «	142 790 «
Arbeidernes Idrettsforbund	820 «	62 000 «
Arbeidernes Ungdomsfylking	700 «	40 000 «
Arbeidernes Avholdslandslag	78 «	5 500 «
Framfylkingen	50 «	4 500 «
Arbeidernes Lytterforbund	30 «	12 000 «
Norsk Sangerforbund	105 «	3 500 «
Forskj. økon.sociale og kulturelle organisasjoner	100 «	2 500 «
Tilsammen	8229 avd.	572 790 medl.

Hertil kommer Arbeidernes Oplysningsforbunds veldige virksomhet med kveldskoler, kurser, studieringer etc.

Man kan altså regne med at der er ca. 8½ tusen lag og foreninger i virksomhet, som på en eller annen måte sogner til arbeiderbevegelsen,

og som for å kunne utføre et fruktbringende arbeide må skaffe sig husrum til avholdelse av møter, skoler, studieringer, treningslokaler etc.

Ved siden herav må fagforbund, større fagforeninger, partiavdelinger, idretts- og ungdomsorganisasjoner ha plass til kontorrum.

Det kan vel ikke herske tvil om at det idag er en meget stor mangel på godt innredede forsamlingslokaler i by og på land. I vår tid hvor hele folket, arbeiderne, bøndene, fiskerne, åndsarbeiderne og landets ungdom er organisert, blir problemet hvordan man skal skaffe sig hus stadig større. Og vi tror at det ikke lenger tilfredsstillende kan løses av en enkelt organisasjon eller klasse. Reisingen av forsamlingslokaler for de mange tusen organisasjonsavdelinger er et stort samfundsspørsmål, som kun kan løses av samfundet og organisasjonen i fellesskap.

Saken er nu moden til å reises for alvor, og det må bli arbeiderbevegelsen med fagorganisasjonen i spissen som undersøker og tilrettelegger det store folkekrav.

Forslaget er behandlet i Møre- og Romsdals faglige Samorganisasjons forretningsutvalg: Ordene: «Med støtte av offentlige midler» utgår av innledningen og punkt 4 blir sålydende:

Sekretariatet pålegges så vidt mulig å støtte alle tiltak som går ut på å skaffe arbeiderbevegelsen brukbare forsamlingslokaler.

Kristiansund faglige Utvalg.

Muligheten for å tilføre Folkets Hus Fond midler må drøftes så at et maksimum for lån kan settes betydelig høiere enn det nuværende og at flere foreninger kan få effektiv støtte av fondet.

Dette menes å være påkrevet, da det jo er betydelig dyrere å bygge nu enn hvad det var, ved den nuværende bestemmelses ikrafttreden i 1935.

Sandbek avd. 214 av N. A. F.

Arbeiderklassens store frammarsj den siste tid stiller ganske større krav enn tidligere og da særlig til den fagorganiserte arbeiderklasse. Fagorganisasjonen har idag en tilslutning som aldri tidligere, men nær halvparten av medlemstallet er medlemmer som er kommet siden siste Fagkongress. Fagorganisasjonens styrke har gjort det lett for disse nye grupper å gjennomføre de rent økonomiske forbedringer på arbeidsplassene, men ennu står en hel rekke av disse fremmed for fagorganisasjonens rent samfundsmessige karakter og deres politiske innstilling gjør at de borgerlige partier og aviser fremdeles har stor innflytelse blandt dem.

De nye arbeidsoppgaver som fagorganisasjonen har tatt op i de siste årene og den dermed følgende politiske aktivitet fra de faglige organisasjoners side, gjør det nødvendig at Fagkongressen fatter vedtak som i langt sterkere grad enn nu kan skape grunnlag for en forsterket utbygging av den del av bevegelsen vår som er nødvendig for å sikre at den organisasjonsmessige vokster som vår bevegelse har hatt vil føre fram til den hele maktovertagelse i Norge.

I denne forbindelse vil vi peke på:

1. Økonomisk utbygging av arbeiderpressen, slik at denne på enhver plass kan opta kampen med den borgerlige og reaksjonære presse.
2. Reisning av Folkets Hus i alle byer og distrikter hvor det organisasjonsmessige grunnlag er til stede.
3. En forsterket opplysningsvirksomhet innenfor alle lag av det arbeidende folk.

Vestfold faglige Samorganisasjon.

Fra Sekretariatet:

Ad: Forslaget fra Kristiansund faglige Utvalg og felles fagforeningsstyremøte i Kristiansund N.

Efter initiativ fra Arbeidernes Ungdomsfylking blev der i 1937 nedsatt en komité til å utrede spørsmålet om forsamlingslokaler gjeldende det hele land. Komitéen består av representanter fra Det norske Arbeiderparti, Arbeidernes Idrettsforbund, Arbeidernes Opplysningsforbund, Arbeidernes Ungdomsfylking, Arbeidernes Avholdslandslag og Arbeidernes faglige Landsorganisasjon.

På komitéens møte den 2. desember 1937 blev valgt et engere utvalg som fikk som oppgave å innhente opplysninger om lokalforholdene gjeldende det hele land, samt utarbeide statistikk for samme. Sekretariatet har behandlet saken og tiltrådt komitéens beslutning, og besluttet å yde komitéen økonomisk støtte til dekning av utgiftene ved utarbeidelse av statistikk.

Ad: Forslag fra Sandbek avdeling av N. A. F. henvises til innstilling fra komitéen for Folkets Hus Fond.

Med hensyn til spørsmålet om økning av lånet utover maksimum kr. 10 000,—, kan dette ikke anbefales.

Ad: Vestfold faglige Samorganisasjons forslag.

Ad: punkt 1. Der er av Det norske Arbeiderparti og Arbeidernes faglige Landsorganisasjon valgt en komité som skal utrede spørsmålet om Landsorganisasjonens støtte til modernisering og utvidelse av arbeiderpressen.

Ad: punkt 2. henvises til innstilling fra Folkets Hus-komitéen.

Ad: punkt 3. henvises til dagsordens punkt 12 om studie- og opplysningsvirksomhet.

Innstilling fra komitéen for Folkets Hus Fond.

Den store opslutning om arbeiderbevegelsen, faglig og politisk, har skapt et stort behov for forsamlingslokaler. Dette har ført til at søknader om lån i Folkets Hus Fond har øket sterkt hvilket vil fremgå av følgende tall:

I perioden fra og med 1929 til og med 1931 forelå der 101 søknader om lån til en samlet sum på *kr. 773 150,—*. Der blev i samme periode utbetalt lån til 40 Folkets Hus til en samlet sum på *kr. 254 894,—*.

Fra og med 1932 til og med 1934 forelå der 156 søknader om lån til en samlet sum på *kr. 858 205,—*. Der blev utlånt til 48 Folkets Hus *kr. 209 980,—*.

I siste 3-årsperiode forelå 183 søknader med tilsammen *kr. 793 180,—* og utbetalt til 80 Folkets Hus *kr. 326 655,—*.

Som det fremgår av ovenstående viser antallet av søknader en sterk stigning. Når det omsøkte lånebeløp ikke viser en tilsvarende stigning som antall søknader, kommer dette av for endels vedkommende at der var tilveiebragt så meget egen kapital at de omsøkte lån blev holdt innenfor en rimelig grense og for andre tilfeller gjelder det mindre hus på landsbygden.

Fondets inntekter:

For tilveiebringelse av midler til utlån blev der inntil 1931 til fondet innbetalt *kr. 0.05* for hvert heltbetalende medlem pr. måned, dertil kommer renter av utlånte midler. I perioden fra og med 1929 til og med 1931 utgjør den innbetalte kontingent *kr. 135 858.75*. Dertil kommer de i perioden innbetalte renter med *kr. 49 518.06*, tilsammen *kr. 185 376.81*.

Kongressen i 1931 besluttet å opheve kontingenten til Folkets Hus Fond, idet der rådet den opfatning at det som inntekter og avdrag på allerede ydede lån var tilstrekkelig til dekning av Fondets utlånsvirksomhet.

Fra og med 1932 til og med 1934 blev der innbetalt *kr. 49 092.15* i renter.

I siste 3-årsperiode er innbetalt *kr. 76 108.90* i renter.

Til de opførte inntekter kommer avdrag på lån som i perioden 1929—31 innbragte *kr. 57 399.28*, i 1932—34 *kr. 67 777.87*, i 1935—37 *kr. 115 372.82*.

Stillingen i de 3 siste 3-årsperioder viser følgende:

1929—31.

Inntekt:

Overført fra 1928	kr. 148 616.14
Kontingent	« 135 858.75
Renter	« 49 518.06
Avdrag	« 57 399.28

Kr. 391 392.23

Utgifter:

Utbetalte lån	kr. 257 509.59
Omkostninger	« 1 328.70
I bank og kasse ..	« 132 553.94

Kr. 391 392.23

1932—34.

Inntekt:

Overført fra 1931	kr. 132 553.94
Renter	« 49 092.15
Avdrag	« 67 777.87

Kr. 249 423.96

Utgifter:

Utbetalte lån	kr. 209 980.00
Omkostninger	« 2 040.35
I bank og kasse ..	« 37 403.61

Kr. 249 423.96

1935—37.

Inntekt:

Overført fra 1934	kr. 37 403.61
Renter	« 76 108.90
Avdrag	« 115 372.82

Kr. 406 757.57

Utgifter:

Utbetalte lån	kr. 326 655.00
I bank og kasse ..	« 78 259.20
Omkostninger	« 1 843.37

Kr. 406 757.57

L. Os ekstrakont.

1934	« 177 872.24
------------	--------------

Der er i de år regnskapoversikten omfatter innkomet tilsammen 440 søknader og med et samlet lånebeløp stort *kr. 2 424 535.*— og innvilget 168 søknader med tilsammen *kr. 791 529.*— 272 søknader til et samlet beløp på *kr. 1 633 006.*— blev ikke innvilget. Hvis fondets utlånsvirksomhet i omhandlede tidsrum var henvist til kun å finansiere videre utlån med det som inntok i renter og avdrag av allerede ydede lån, og som for omhandlede tidsrum var *kr. 415 269.08* vilde 47.5 pct. av de innvilgede lån ikke blitt innvilget på grunn av manglende kapital. Det som har gjort det mulig å fortsette utlånsvirksomheten i den utstrekning som nuværende regnskapoversikt utviser, er at der fra 1928 blev overført *kr. 148 616.14*. Dertil kommer kontingent til Fondet som i perioden 1929—31 innbragte *kr. 135 858.75* og *kr. 177 872.24* av Landsorganisasjonens ekstrakontingent, tilsammen *kr. 462 347.13*.

For ikke å innstille Fondets utlånsvirksomhet, blev der i Sekretariatets møte den 6. mars 1936, efter forslag fra komitéen for Folkets Hus Fond, og Økonomiutvalget, besluttet overført til Fondet det ekstrakontingenten av 1934 innbragte over kr. 1 700 000.—. Det innbragte, som ovenfor anført kr. 177 872.24. Fondet hadde pr. 31. desember 1937 en beholdning på kr. 78 259.20. Av dette beløp er bevilget som lån, men ikke utbetalt kr. 41 600.—. Skal Fondet kunne fortsette sin utlånsvirksomhet i den utstrekning, som ansees nødvendig, må der tilveiebringes midler utover det som innkommer i renter og avdrag på allerede ydede lån.

Komitéen for Folkets Hus Fond vil foreslå for Sekretariatet at dette forelegger følgende forslag for kongressen:

«Av kontingenten for heltbetalende overføres kr. 0.05 pr. medlem pr. måned til Folkets Hus Fond.»

Sekretariatet tiltrer komitéens innstilling og anbefaler kongressen å vedta denne.

I. B. Aases innledningsforedrag.

I. B. Aase: På kongressen i 1934 forelå det forslag fra Norsk Bygningsarbeiderforbund og fra Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforening, avd. 21 av Norsk Arbeidsmannsforbund, om at forbundene fritas for å betale kontingent til Landsorganisasjonen for sine arbeidsledige medlemmer, eller om man vil, for de medlemmer som var fritatt for å betale kontingenten til forbundene.

Bygningsarbeiderforbundet foreslo kontingenten beregnet pr. solgt merke, og foreslo 25 øre for heltbetalende og 12½ øre for halvtbetalende pr. uke. For de som betalte månedskontingent blev kontingenten foreslått satt til kr. 1.00 for heltbetalende og til 50 øre for halvtbetalende medlemmer.

Forslagene om kun å betale kontingent til Landsorganisasjonen for de som betalte kontingent til forbundene, var begrunnet med den store arbeidsledighet og som førte til økonomiske vanskeligheter for de forbund som var sterkest rammet av arbeidsledigheten.

Skog- og Landarbeiderforbundet er det forbund som i årene 1932, 1933 og 1934 var sterkest rammet, idet den gjennomsnittlige ledighet i denne 3-års perioden var 72.9 pct. ledige. Høvleriarbeiderforbundet hadde 62.67 pct. ledige, Transportarbeiderforbundet 61.64 pct ledige, Bygningsarbeiderforbundet 61.24 pct. ledige o. s. v. — Den gjennomsnittlige ledighet i samtlige forbund for årene 1932, 1933 og 1934 var 40.75 pct. ledige.

Kongressen i 1934 vedtok følgende forslag:

«Det nedsettes en komité på 7 medlemmer til å utrede spørsmålet om en nyordning av Landsorganisasjonens kontingent. Komitéens utredning forelegges representantskapet, som får fullmakt til å treffe avgjørelsen.»

Som komité blev valgt følgende: Olav Hindahl og I. B. Aase fra sekretariatet, Hans Hegg, N.J. & M.F., L. Buland Statstj.m., A. Stokke, Kommuneforbundet, Valdemar Nielsen, Norsk Steindustriarbeiderforbund, og Gulbrandsen, N. K. I. F. Da Stokke fratrådte stillingen som kasserer i Norsk Kommuneforbund, har i hans sted møtt Karl Furuskjæg.

Komitéens innstilling blev forelagt representantskapet i møte den 6. og 7. september 1936. Innstillingen konkluderte med at i ordinær kontingent betaler de tilsluttede organisasjoner kr. 0.28.8 for sine heltbetalende og kr. 0.14.4 for sine halvtbetalende medlemmer, regnet pr. innbetalt kontingent pr. uke. Med kr. 1.20 pr. måned for heltbetalende og kr. 0.60 for halvtbetalende, regnet pr. innbetalt kontingent, for forbund som har månedskontingent. Av kontingenten beregnes som tilskudd til Det norske Arbeiderpartis presse-, skole- og opplysningsvirksomhet, 3.6 og 1.8 øre for helt- og halvtbetalende pr. innbetalt ukekontingent og 15 og 7.5 øre pr. innbetalt månedskontingent. — Det samme til distriktsorganisasjonene.

Da komitéen i 1936 fremla dette forslag om omlegning av kontingenten til kun å gjelde den til forbundene innbetalte kontingent, regnet komitéen med at de 3 år som lå til grunn for beregningene var år med særlig stor ledighet og at denne vilde gå betydelig ned når en kom inn i bedre tider, hvorfor komitéen, istedenfor å regne med 40.75 pct. gikk ut fra med den bedring på arbeidsmarkedet en hadde rett til å regne med, kunde en foreta kontingentberegningen efter 33.33 pct ledighet. For at Landsorganisasjonens inntekter ikke skulde reduseres, regnet efter gjennemsnittet for 6 år blev kontingenten foreslått som før nevnt.

Mot 34 stemmer besluttet representantskapet at saken skulde forelegges kongressen til behandling, og i forbindelse hermed blev sekretariatet pålagt å utrede:

1. Spørsmålet om 3 kontingentklasser.
2. Landsorganisasjonens refusjonsplikt for streikebidrag.

Komitéeen fikk derefter oversendt saken til ny behandling og med anmodning om å ta med i beregningsgrunnlaget de år som ligger nærmest op til kongressens avholdelse. Komitéen hadde håpet å få med året 1937, men dette viste sig umulig.

Komitéeen har videre efter pålegg av sekretariatet behandlet forslag om Landsorganisasjonens overtagelse av utgiftene ved forbundenes representasjon på Landsorganisasjonens kongresser, og kontingent til Folkets Hus Fond, samt refusjon for utbetalte streikebidrag.

Når det gjelder Landsorganisasjonens refusjonsplikt for streikebidrag har det vært praktisert således at der kun utbetales refusjon for de medlemmer som var i arbeide før streiken brøt ut. Det har i enkelte tilfelle forekommet at forbundene, under større konflikter, har utbetalt streikebidrag også til medlemmer som var arbeidsledige før streiken brøt ut. For disse vedkommende har det ikke vært betalt refusjon fra Landsorganisasjonen. Det samme har vært praktisert ved lockouter. Komitéen finner at den hittil anvendte fremgangsmåte ved utbetaling av refusjon til streikende og lockoutede medlemmer bør opprettholdes.

Når det gjelder spørsmålet om Landsorganisasjonens overtagelse av forbundsrepresentantenes utgifter ved kongressene, stiller forholdet sig slik:

Forbundenes utgifter ved kongressen i 1934 var kr. 128 949.32. Dette fordelt på 304 representanter blir pr. representant kr. 424.18. Ved å regne et mindre antall møtedager — i 1934 var det 13 — f. eks. 10 dager vil utgiftene gjennomsnittlig måtte settes op. Dertil kommer at det ved Landsorganisasjonens overtagelse av forbundenes utgifter må regnes med en økning i godtgjørelsen for diét og tapt arbeidsfortjeneste for flere forbunds representanter. Regnet med den nu gjeldende representasjon for forbundene, og som på inneværende kongress er oppe i 385 representanter, vil utgiftene — etter gjennomsnittet kr. 424.18 — bli kr. 163 309.30. Dette fordelt på 3 år utgjør kr 54 436.43 pr. år. For å skaffe dekning for den merutgift må den nu gjeldende kontingent for halvt- og heltbetalende forhøies med 2 øre pr. medlem pr. måned, hvilket vil gi en inntekt, regnet etter betalt kontingent for 1937 av kr. 60 558.32. Komitéen kan ikke anbefale at Landsorganisasjonen overtar de utgifter som forbundene har til sine representanter på Landsorganisasjonens kongress.

Efter innstilling fra komitéen for Folkets Hus Fond, har sekretariatet anbefalt for kongressen å overføre fra kontingenten for heltbetalende 5 øre pr. medlem pr. måned til Folkets Hus Fond. Kontingenten til Folkets Hus Fond blev i 1931 besluttet ophevet og de 5 øre som før var avsatt pr. medlem pr. måned for heltbetalende blev overført til Det norske Arbeiderpartis presse-, opplysnings- og skolevirksomhet, idet kongressen var av den formening at renter og avdrag av allerede ydede lån vilde bli tilstrekkelige til å dekke fondets fortsatte utlånsvirksomhet.

Dette har imidlertid ikke holdt stikk, idet behovet for Landsorganisasjonens støtte til reising av Folkets Hus på de forskjellige steder i landet er øket, langt sterkere enn innbetalingen av renter og avdrag på eldre lån kunde dekke. For ikke å måtte innstille fondets utlånsvirksomhet, blev det i sekretariatets møte 6. mars 1936, efter forslag fra komitéen for Folkets Hus Fond, besluttet overført til fondet det ekstra-kontingenten av 1934 innbragte over kr. 1 700 000.00. Det innbragte kr. 177 872.24.

Uten dette tilskuddet vilde vi ha vært nødt til å innstille fondets utlånsvirksomhet. Man har i det hele tatt vist reisingen av Folkets Hus mindre oppmerksomhet enn dette spørsmål fortjener. Dette er kommet særlig tydelig frem efter hvert som organisasjonen har fått tilslutning på landsbygden. Så lenge arbeiderlaget eller foreningen bare hadde nogen få medlemmer, kunde det klare sig å holde møtene i en stue, men når medlemstallet kommer op i 80—100, melder spørsmålet sig om et forsamlingslokale, som en absolutt nødvendighet. Særlig i bygder hvor det ikke finnes et tilgjengelig forsamlingslokale, er reisingen av et Folkets Hus en betingelse både for å kunne drive opplysningsvirksomhet og for å holde organisasjonene sammen.

Efter forslaget om at 5 øre pr. heltbetalende pr. måned overføres til fondet, regner vi med en årlig inntekt på kr. 92 032.40 efter innbetalingene i 1937. Der foreligger forslag om å øke maksimumsbeløpet for

utlån til ut over 10 000 kroner. Men det er her å merke at Folkets Hus Fond nærmest tar sikte på opførelse av mindre Folkets Hus i småbyer og bygder, og ved en økning av utlånsbeløpene kan en komme i den stilling at en har vanskelig for for å tilgodese de berettigede ansøkninger. Sekretariatet har under sin behandling av ansøkninger om lån lagt stor vekt hvad søkerne hadde skaffet til veie av egen kapital og hvad der vilde bli nedlagt av gratis arbeide i huset. Vi har sett det slik at skal organisasjonene kunne greie å holde huset, må de ha en størst mulig egen kapital, ellers vil rentebyrden blir for stor.

Det viser sig også at enkelte av de organisasjoner som har eldre lån av Folkets Hus Fond har hatt vanskeligheter med å svare sine forpliktelse. For øieblikket er det 31 Folkets Hus, med en samlet lånesum av kr. 135 000.00 som ikke har maktet å betale renter og avdrag for 1937, og enkelte av disse skylder for mange år tilbake. Her har administrasjonen søkt å tilrettelegge det rent tekniske apparat slik at en får administrasjonen av fondet inn i betryggende former. Det sendes først ut et almindelig varsel, kommer så ikke betalingen innen en rimelig tid, blir det sendt en purringsskrivelse. Som regel får vi da iallfall svar. — Vi håper efter hvert å få tilveiebragt mer orden i forpliktelsene til Folkets Hus Fond, deriblandt å få de forskjellige panteheftelser i betryggende former. Jeg anbefaler på komitéens vegne at den 5 øringen blir gitt til fondet, men samtidig er jeg på kontingentkomitéens vegne nødt til å be om at den 5 øren blir lagt på kontingenten for heltbetalende. Ellers vil Landsorganisasjonens kontingentinntekter gå ned med de 92 000 kroner på år, og det har Landsorganisasjonen ikke anledning til.

Hvad angår omlegning av forbundenes kontingent til Landsorganisasjonen til kun å gjelde den av medlemmene til forbundene innbetalte kontingent, henviste taleren til de innstillingen foretatte beregninger, som han refererte.

Da vi behandlet forslaget om forandringen i § 2, punkt 3, annet avsnitt, var det i sekretariatet visse betenkeligheter ved en slik endring, idet man mente at enkelte forbund kunde lage en høi kontingentklasse for et fåtall av sine medlemmer, for å slippe med en mindre kontingent for sine almindelige medlemmer. Jeg tror dog ikke det er nogen fare for det, og jeg vil presisere at det er komitéens forutsetning at det ikke skal skje nogen forrykning i forbundenes nuværende klasseinndeling. Vi må også søke å nå frem til en gjennomførelse av likestillethet i forbundenes kontingentinbetaling. Enkelte betaler nu kontingent for alle sine medlemmer. Andre regner i fra enkelte grupper. For å bringe på det rene hvad som er årsaken til disse avvikelser og for å finne frem til en mer ensartet ordning foreslår vi nedsatt en komité.

I spørsmålet om omlegning til 3 klasser, tør komitéen ikke anbefale nogen omlegning, idet det vilde bety en uforholdsmessig høi kontingent for de forbund hvor ledigheten er størst. Vi er også under hånden blitt gjort bekjent med at de forbund som vilde få en så betydelig forhøielse av kontingenten til Landsorganisasjonen ikke ser sig i stand til å gjennomføre en tilsvarende forhøielse av sin medlemskontingent. Vi ser det derfor slik at Landsorganisasjonens enhet kunde komme i fare ved en slik omlegning av kontingenten. Derfor tør komitéen ikke ta an-

svaret for å foreslå en omlegning for denne kongress. Men spørsmålet er så stort og betydningsfullt at det bør bearbeides videre.

Jeg har ofte hørt uttalt, sa taleren til slutt, at med den økning i medlemstallet som Landsorganisasjonen har hatt, må den økonomiske stilling for Landsorganisasjonen være blitt særlig god. — Jeg vil i den anledning gjøre oppmerksom på at skal en få en riktig bedømmelse av økonomien, må denne bedømmes efter formuen fordelt på antall medlemmer. For at representantene skal få den nødvendige oversikt her vil jeg nevne disse tallene:

I 1934 utgjorde Landsorganisasjonens formue kr. 7.78 pr. medlem, i 1935 var det en stigning i formuen på 114.2 pct., i medlemstallet på 51 827, eller 30 pct. Formuen pr. medlem steg med 64.8 pct. til kr. 12.82 pr. medlem. I 1936 steg formuen med 12.9 pct., medlemstallet med 52 652 eller 23.5 pct., men formuen pr. medlem gikk ned til kr. 11.73, eller en nedgang på 8.5 pct. I 1937 steg Landsorganisasjonens formue med 8.8 pct. Medlemstallet steg med 39 055 eller 14.1 pct., mens formuen pr. medlem gikk ned til 11.18, en nedgang på 4.7 pct. pr. medlem.

Ordstyreren refererte en skrivelse fra Oslo Arbeideridrettskrets om idrettsdemonstrasjonen idag.

Videre meddelte ordstyreren at N. K. L.s formann, Andr. Juul, måtte ta avskjed med kongressen.

Andr. Juul: Jeg må få lov til å takke for disse dagenes samvær og for all vennlighet og gjestfrihet mot N. K. L.s representanter. For mig personlig har det vært en særlig glede å være til stede ved denne kongress, idet jeg ganske godt husker Landsorganisasjonens kongresser for en 30—35 år siden og har kunnet trekke sammenligninger. Jeg er også glad over den beslutning som er fattet om overenskomsten mellom Landsorganisasjonen og N. K. L. Jeg håper at denne beslutningen vil bli til gagn og glede for småkårsfolket i landet. Vårt mål er å nå frem til friheten, men grunnlaget for friheten er økonomisk uavhengighet, og bevegelsesfriheten er avhengig av at en sørger for å skape sig økonomisk uavhengighet. Kronens makt og verdi er avhengig av hvor mange varer vi får for en krone. Og landets økonomiske liv beherskes av kronen. Og her har folket det i sin hånd å beherske landets økonomiske liv, i de kronene som sirkulerer. Det er her kooperasjonen stiller sig til folkets tjeneste med å organisere kjøpekraften, å lede kjøpekraften gjennom en organisasjon under folkets egen kontroll. Den frieste mann i landet er forbrukeren. Men den makten gir han fra sig i det øieblikk han har kjøpt sine varer. Flytningen av samfundsmakten kan skje enkelt og greit hvis bare folket forstår den makten som ligger i kronen og i kjøpekraften. Ved å samle de mange små kronene kan makten flyttes over til oss selv. Jeg håper å kunne regne med at de fagorganiserte arbeidere i fremtiden vil slutte op om samvirke-lagene, hver på sitt sted. De fagorganiserte arbeidere skulde jo være de første til å forstå organisasjonens betydning og samholdets makt. Vi vil verne om friheten og bygge op det som skal beskytte friheten. Jeg håper at vi vil møtes igjen i samvirke-lagene til arbeide for tryggere kår for folket. Og så til slutt ennå en gang

takk for samværet og mine beste ønsker for fagorganisasjonens fremtidige arbeide. — Bifall.

Olav Hindahl: Jeg ber Andr. Juul overbringe N. K. L. vår solidariske hilsen. Det er de fagorganiserte arbeidere som har bygget kooperasjonen her i landet, og jeg tror at den beslutning som denne kongressen har fattet vil gjøre det mer nødvendig enn før at fagorganisasjonen setter sitt preg på kooperasjonens arbeide. De fagorganiserte arbeidere må delta aktivt for at kooperasjonen skal bli det som meningen fra først av var at den skulde bli, når de fagorganiserte gikk inn for dette arbeide. — Fra fagorganisasjonens side vil det bli vist lojalitet mot den beslutning som her er fattet, og jeg tør love at vi alle skal være med for å skape en kooperasjon i Norge slik som vi alle vil den skal være. Jeg vil med dette takke N. K. L.s representanter for samværet og ønske dem til lykke med sitt arbeide. — Bifall.

Møtet blev derpå avsluttet kl. 15.15.

Formiddagsmøtet mandag 30. mai.

Ordstyrer: *Oscar Torp.*

Referent: Erling Lian.

Møtet blev satt presis kl. 9. Protokollen fra gårsdagens eftermiddagsmøte blev referert og uten bemerkninger vedtatt.

Man sang så «Norge for folket».

Redaksjonskomiteens forslag til dagsordenens punkt 7: Sociale spørsmål.

Fra *redaksjonskomiteén* blev fremlagt følgende innstilling til dagsordenens punkt 7: *Sociale spørsmål.*

A. Nødsarbeide.

Optar Bergen og Fylkenes faglige Samorganisasjons forslag på side 121 i dagsordenen og med følgende tillegg:

Sekretariatet bør søke optatt forhandlinger om fastsettelse av lønns- og arbeidsvilkårene for nødsarbeidet. *Nils Hansen, Bergen.*

Redaksjonskomiteéns innstilling:

Med henvisning til sekretariatets innstilling — dagsordenens side 133 — og de bestrebelser som gjøres for å få bedre og mer ordnede forhold, foreslåes forslaget oversendt sekretariatet.

Ad: *Krisebevilgninger.*

Kongressen henstiller til Regjeringen ved opsetningen av neste års budgett å søke nødsarbeidet avskaffet ved *Statens* anlegg.

Elias Volan.

Redaksjonskomitéen foreslår:

Forslaget oversendes sekretariatet, idet kongressen gir det sin tilslutning.

Kongressen henstiller til Regjeringen og våre representanter i Stortinget å arbeide for økede bevilgninger til småkårsfolket på landsbygden når det gjelder nybrottsarbeide, bureising og fornyelse av gamle felleferdige bygninger.

Henry Karlsrud.

Redaksjonskomitéens innstilling:

Forslaget tiltredes.

B. Priskontroll.

Optar forslaget fra Oslo og Akershus faglige Samorganisasjon — dagsordenens side 127—128.

Gunnar Disenuaen.

Optar forslaget fra Bergen og Fylkenes faglige Samorganisasjon — dagsordenens side 126.

Nils Hansen, Bergen.

Optar forslaget fra Kommuneforbundets Stedsstyre i Bergen — dagsordenens side 125.

A. Smidt Hansen, Bergen.

Redaksjonskomitéens innstilling:

Kongressen oppfordrer Regjeringen til å gjennomføre en skarpere priskontroll med så vel engros- som detaljhandelen og foreta nødvendige inngrep mot spekulativ virksomhet.

C. Sociallovgivningen.

Optar forslag fra Bergen og Fylkenes faglige Samorganisasjon — dagsordenens side 130.

Nils Hansen, Bergen.

Forslag fra Bergen og Fylkenes faglige Samorganisasjon i punkt 7 c tilføies:

— — og klarere linjer i erstatningsspørsmålet når det gjelder gassforgiftning.

Martinius Thoresen, Rjukan.

Redaksjonskomitéens innstilling:

Det henvises til at det snart vil foreligge forslag i denne sak fra en av Landsorganisasjonen nedsatt komité, og man vil foreslå at kon-

gressen gir sin tilslutning til forslag fra Bergen og Fylkenes faglige Samorganisasjon, og at det får følgende tilføielse:

— — og klarere bestemmelser med hensyn til erstatning for gassforgiftning og andre yrkessykdommer.

Ad: *Arbeidsløshetsstrygden.*

Arbeidsløshetsstrygden må gjennomføres snarest.

Bernh. Berentsen, Bergen.

Redaksjonskomitéens innstilling:

Forslaget tiltrede.

Ad: *Alderstrygden.*

Kongressen pålegger det nye sekretariat å arbeide for å gjøre henvendelse til regjering og storting om å forhøje alderstrygdens satser så den virkelig blir en trygd for de gamle.

Kongressen pålegger videre sekretariatet i samråd med forbundene å finne frem til bestemmelser således at vi kan få virkeliggjort forutsetningen for alderstrygden til fordel for de unge arbeidere.

Sigurd Jensen. E. Nyhus.

Redaksjonskomitéens innstilling:

Forslaget oversendes sekretariatet.

Ad: *Arbeidervernloven i landbruk og gartneri.*

Kongressen gir sin tilslutning til de krav som er reist om å få gjennomført en arbeidervernlov for arbeidere i landbruk og gartneri, og de skritt som er tatt fra Regjeringens side for å få saken utredet.

Det tilrådes at sakens behandling påskyndes mest mulig.

Hans Ebbel. Alfred Ljøner. Hagen Holmberg Øivind Haugen.

Redaksjonskomitéens innstilling:

Forslaget tiltrede.

Ad: *Pensjonsordning for vei- og jernbanearbeidere.*

Sekretariatet pålegges å medvirke til at Regjeringen fremmer spørsmålet om en tilfredsstillende pensjonsordning for Statens vei- og jernbanearbeidere.

Lars Bakken, Tor Hogga, N. A. F.

Redaksjonskomitéens innstilling:

Forslaget tiltrede.

Ad: Bevilgning til fiskefarkoster.

Kongressen stiller følgende krav til storting og regjering:

Det bevilges ytterligere til anskaffelse av fiskefarkoster for dermed å komme bort fra nøds- og dagsverksarbeide i fiskeridistriktene, men ikke på de vilkår og bestemmelser som nu er gjeldende.

Hvis en fiskefarkost må ha et mannskap på 8 mann, skal alle disse være med i partsrederiet.

Konrad Brudeseth, Berlevåg.

Redaksjonskomitéens innstilling:

Foreslåes oversendt sekretariatet.

*Ad: Bruk norske varer.**Redaksjonskomitéens innstilling:*

Kongressen oppfordrer alle organiserte arbeidere og deres familier om ved kjøp av alle slags varer å gjøre sig bekjent med hvor varene er fabrikkert.

Den stadig stigende import av varer fra land med lave arbeidslønninger og en dårlig sociallovgivning gjør det til en bydende nødvendighet å stoppe denne import til fordel for vårt lands egen produksjon og arbeidsliv.

Det arbeidende folk har det i sin makt å minske arbeidsløsheten og øke beskjeftigelsen.

Forlang norske varer!

Kjøp norske varer!

Martin Tranmæl (redaksjonskomitéens formann): Først har vi sekretariatets innstilling side 133 som tiltrer vedtaket fra de Arbeidsløses landskonferanse i september 1937. Det går ikke en dag uten at der reises sociale krav av betydning og til hjelp for de vanskeligst stillede. Hovedvoteringen her gjelder selve saken og at Landsorganisasjonen i samarbeide med partiet må arbeide videre med disse spørsmål. Berentsens forslag om arbeidsløshetsstrygden må også sees i forbindelse med hovedvoteringen. Vi går så over til redaksjonskomitéens innstilling, som begynner med Nils Hansens som har optatt Bergen og Fylkenes faglige samorganisasjons forslag om nødsarbeidet og med et tillegg. Redaksjonskomitéen foreslår forslaget oversendt sekretariatet under henvisning til dettes innstilling i dagsordenen og de bestrebelse som gjøres for å få bedre og mere ordnede forhold. Videre har vi Volans forslag, som vi foreslår oversendt sekretariatet, idet kongressen gir det sin tilslutning. Mere detaljert behøver en ikke gå der. Så har vi Karlsruds forslag som tiltredes. Så har vi under punkt B, priskontroll, en rekke forslag. På side 127 til 128 har vi Oslo og Akershus faglige Sam-

organisasjons forslag, videre Bergen og Fylkenes faglige Samorganisasjons forslag på side 126 og Kommuneforbundets Stedsstyre i Bergens forslag, optatt ved Smidt Ilansen. Redaksjonskomitéen foreslår at kongressen opfordrer Regjeringen til å gjennomføre en skarpere priskontroll med så vel engros- som detaljhandelen og foreta nødvendige inngrep mot spekulativ virksomhet. Ved voteringen her om priskontroll mener redaksjonskomitéen at de øvrige forslag bortfaller. Vi finner det nemlig hensiktsmessig her å votere over et positivt forslag og at de øvrige innsendte forslag dermed bortfaller. Så har vi Bergens og Fylkenes faglige Samorganisasjons forslag, optatt av Nils Hansen, og som man finner inntatt på side 130, og videre Martinius Thoresens tilleggsforslag hertil. Redaksjonskomitéen uttaler hertil: Det henvises til at det snart vil foreligge forslag i denne sak fra en av Landsorganisasjonen nedsatt komité, og man vil foreslå at kongressen gir sin tilslutning til forslag fra Bergen og Fylkenes faglige Samorganisasjon og at det får følgende tilføielse: — og klarere bestemmelser med hensyn til erstatning for gassforgiftning og andre yrkessykdommer. — Så har vi videre et hovedspørsmål om arbeidsløshetsstrygden. Komitéen tiltrer forslaget. Det er forslag fremme fra høire og bondepartiet om å utsette forslaget. Saken er derfor aktuell og det er da riktig å vedta dette. Så har vi Jensens og Nyhus' forslag. Det foreslås oversendt sekretariatet. Det har så store konsekvenser at vi må ha rekkevidden av det klarere for oss. Det er ikke for å begraves at det oversendes sekretariatet, men for å behandles på en tilfredsstillende måte. Så har vi forslaget fra Ebbel, Ljøner, Holmberg og Haugen, et forslag som komitéen tiltrer, og den mener at det vil ha betydning at vi tiltrer dette forslag så enstemmig som mulig. Lars Bakken og Tor Hoggas forslag tiltres. Brudseths forslag foreslår vi oversendt sekretariatet. Så er det til slutt en sak som ligger noe utenfor dagsordenen, men som det har vært talt om, nemlig at vi må bruke vår makt som forbrukere til å hjelpe den norske industri og at vi på den måte også er opmerksom på de reaksjonære stater. Det er en parole som stilles ikke bare her, men som vi skal gå inn for. Det er heller ikke nok bare å undersøke hvor varene kommer fra, men også være overbevist om at det kommer fra organiserte arbeidere.

Votering: Det blev foretatt votering punkt for punkt. Redaksjonskomitéens forslag blev på samtlige punkter vedtatt. For punktet om forslagene om priskontrollen mot 3 stemmer, og ved Berentsens forslag mot 10 stemmer. For øvrig var det enstemmighet.

Øystein Marthinsen: I appellen om bruk av norske varer bør det være en tilføielse om at stat og kommuner også må gå inn for det.

Ordstyveren (Torp): Det skulde ikke være nødvendig å gi inn i teskjeer her.

Endelig blev så sekretariatets innstilling om å tiltre vedtaket fra de Arbeidsløses landskonferanse i september 1937, enstemmig vedtatt. Dermed var man ferdig med punkt 7.

Efter en del debatt blev det vedtatt å innskrenke middagspausen med ½ time.

Fortsatt behandling av Kontingentordningen og Folkets Hus fond.

Man gikk så over til fortsatt behandling av dagsordenens punkt 6 a: *Kontingentordningen*, og punkt 8: *Folkets Hus' fond*.

Nie. Næss: Det er sikkert vanskelig for kongressen å ta standpunkt til det forslag som foreligger om bibehold av den tidligere ordning med hensyn til kontingenten. Det har også vært vanskelig å sette sig inn i dette materiale på den korte tid som er gitt oss. Hvis man hadde hatt tid på sig så vilde man nok ha fått det noget anderledes. Forutsetningen for kongressens vedtak sist var å bygge kontingenten på de medlemmer som var i arbeide. Komitéens forslag er derfor i strid med det som blev vedtatt. Raaen og jeg har optatt et forslag under dette punkt, nemlig at *Landsorganisasjonen* betaler kongressens utgifter, slik at det ikke bare blir *samorganisasjonenes* representanter som betales. Det er rett og riktig at *Landsorganisasjonen* betaler forbundenes representanter. Derved vil det også bli lik betaling og ikke slik som det nu er, meget uensartet. Jeg vil opta følgende forslag. «Almindelig kongressutgifter — herunder reise- og diétgodtgjørelse og tapt arbeidsfortjeneste — utredes av *Landsorganisasjonen*.» Med hensyn til *Folkets Hus' fond*, vil jeg anbefale en ekstrakontingent til det. Det har mange ganger vært sårt å måtte avslå en rekke meget berettigede andragender som går ut på å skaffe lokaler. Det er bolignød for lokaler. Jeg anbefaler derfor en ekstrakontingent på 5 øre.

Oluf Melby, Oscar Amundsen, Kristian Olsen optok forslag fra *Kristiansunds faglige Utvalg og felles fagforeningsstyremøte i Kristiansund*.

Videre optok de følgende forslag fra *Kristiansunds faglige Utvalg* — *Møre og Romsdals faglige Samorganisasjon*:

§ 3, punkt 1, forandres sålydende:

«I ordinær kontingent innbetaler de tilsluttede organisasjoner 90 øre pr. medlem pr. måned for sine helt- og 50 øre pr. måned for sine halvtbetalende medlemmer.»

«Annet avsnitt i punkt 1 som nu.»

Tredje avsnitt blir sålydende:

«Av kontingenten beregnes videre: 20 øre for heltbetalende og 15 øre for halvtbetalende pr. måned som tilskudd til *Samorganisasjonens* virksomhet.»

Paul T. Brekke foreslo:

Et ledd i dette arbeide skal være å øke medlemmenes forståelse av kooperasjonens betydning i kampen for økonomisk frigjøring. —

Thv. Kristiansen Jeg vil i likhet med *Næss* anbefale styrkelsen av *Folkets Hus' fond*. Nu sies det at vi har 300 *Folkets Hus*, men det mangler adskillig ennu på at organisasjonene har tilstrekkelig med møtelokaler. I Oslo er man ganske godt forsyret når det gjelder lokaler. Men vi mangler det i den nærmeste omegn av Oslo og ellers utover landet.

Hans Fladeby: Da kongressen i 1934 besluttet å utrede spørsmålet med hensyn til kontingenten, så var det ut fra det at man skulde søke å nå hen til en større solidaritet overfor hverandre. De forbund som har medlemmer som for en stor del har sesongsarbeide er uheldig stillet ved at disse ikke tjener så meget at de har anledning til å betale den ordinære kontingent som må til. På den annen side må vi være enig i at Landsorganisasjonen må ha de nødvendige midler til å administrere sine saker. Komitéen er kommet til det resultat at hvis man skal fritta disse som ikke har fortjeneste, så må man legge på de andres kontingent. Her er man ved sakens realitet. Komitéen har funnet at kontingenten da vil bli så stor at man ikke har kunnet slå inn på den vei. Det er riktig som sagt av Næss at denne innstilling er kommet svært sent, selv om en ikke har noget å si til de opplysninger som her er gitt. Jeg vil imidlertid gi et enkelt bilde av dette når det gjelder vårt forbund og fritagelsen av kontingent. Vi har opgaver for årene 1934, 1935, 1936 og 1937. Vi vilde hatt en merinntekt av 618 637.25 hvis disse som da var fritatt kontingent hadde kunnet betale kontingent. Dertil kommer at man for disse må betale kontingent til Landsorganisasjonen, og vi har således for de 4 år betalt ialt 95 426.00 kroner. Enhver vil forstå at det er noget galt til stede her, og det er her man burde henvise til solidariteten hos de øvrige arbeidere. I denne forbindelse må man også erindre og være opmerksom på at forbundet har en stor brakkmark og det blandt grupper som man ikke kan vente kan betale noget. Dette arbeide vil da lett kunne stanses. Med hensyn til Næss forslag så var jeg imot at Landsorganisasjonen bare skulde betale for diét. Nu er det imidlertid optatt forslag om at også tapt arbeidsfortjeneste skal betales og jeg er enig i det. Man vil også komme godt ut av det med 2 øre hertil. Men hvad kontingentspørsmålet angår så må det før eller senere løses, selv om jeg ikke nu finner å kunne stemme for noget annet enn komitéens forslag.

Ole A. Kiste: Det er merkelig at man i perioden ikke er nådd frem til et bedre system. De forbund som har den største arbeidsledighet og dermed de største vanskeligheter må også betale, og det er ikke rettfærdig. Mere vil jeg ikke si om det. Med hensyn til utgiftene ved kongressen er jeg enig med Næss i at Landsorganisasjonen utreder det hele. Veksten av Folkets Hus har vært stor i de senere år. Men mange steder står vi praktisk talt slik at mens vi har en tilslutning til møtene som aldri tidligere, så har vi en følelig mangel på tilstrekkelige lokaler. Det er tidligere talt om opplysningsvirksomheten og om betydningen av igangsettelsen av kurser, men da er det også nødvendig å skaffe lokaler så man virkelig kan få drevet denne virksomhet. Det foreslåes at den 5-øring vi tidligere hadde nu skal komme tilbake. Det gir ikke meget, bare 90 000 kroner, og det er ikke meget til en oppgave som denne og sett i forhold til behovet. Vi ser her i redegjørelsen for kongressen at mange søknader er avslått og idag er forholdene i så måte enda verre. Jeg vil foreslå følgende tillegg i tilslutning til sekretariatets punkt 8, side 139:

Samtidig optar Landsorganisasjonen et lån på en million kroner av de forbund som har disponible penger. Disse penger stilles til fondets disposisjon. Likeså pålegges sekretariatet i samarbeide med de øvrige

arbeiderorganisasjoner å utarbeide en landsplan for bygning av forsamlingslokaler.

I. B. Aase: Næss kritiserte at innstillingen ikke var forelagt på et tidligere tidspunkt. Intet hadde vært mer ønskelig enn om så kunne ha skjedd og at representantene kunne ha satt sig ordentlig inn i det. Men oppgavene skulde foreligge så nær op til det år kongressen hadde sitt sammentrede. For at alt skulde være rett og riktig, fikk også det statistiske kontor anledning til å foreta utregninger, og det er ingen grunn til å betvile dem. Med hensyn til Folkets Hus så vil jeg ha sagt at de som er satt til å arbeide med det har den aller største interesse av å kunne stille sig mest mulig imøtekommende overfor de andragender som kommer. Det komitéen foreslår, nemlig å forhøje kontingenten med 5 øre til Folkets Hus' fond, vil innbringe kr. 92 032.45 i løpet av ett år. Avdrag og renter til fondet har øket i 1937. Jeg kan ikke anbefale Kistes forslag, som bare vil føre til en stor rente som fondet må betale og som det neppe kan ta igjen. Skal man overføre utgiftene til kongressene til Landsorganisasjonen så må man også sette Landsorganisasjonen i stand til det, og da trenges det 2 øre for helt- og halvtbetalende. Jeg vil anbefale innstillingen som den er, derved vil vi sette Folkets Hus' fond i stand til bedre å møte kravene.

Oscar Amundsen: Jeg vil be representantene studere det forslag som Kristiansund faglige Utvalg og felles fagforeningsstyremøte i Kristiansund har reist om utredning av en landsplan og med forslag om hvordan den skal finansieres. Vi kan se på forholdene langs den såkalte mørke kyststripe. Organisasjonsforholdene har endret sig betydelig, men det er en skrikende mangel på lokaler. De lokaler som er forbyts ofte utleiet til våre organisasjoner. Her har vi en stor oppgave: å skape mulighetene for å drive et godt organisasjonsarbeide. Jeg anbefaler at kongressen vedtar vårt forslag. Vi stiller også et annet forslag som finnes på side 111 og som gjelder den kontingent som går til samorganisasjonene. Denne kontingent bør innkreves sammen med den almindelige kontingent, slik at samorganisasjonene fikk sin kontingent direkte fra Landsorganisasjonen.

Omar Gjesteby foreslo:

Det henstilles til kontingentkomitéen å fremkomme med et nytt forslag. Forslaget forutsettes bygget på prinsippet om at det betales for betalende medlemmer, men at Landsorganisasjonen sikres kontingent for minst 75 pct. av forbundenes medlemmer.

Konrad Karlsen, Ole Hauan og Th. Albrigtsen foreslo:

Renten for lån av Folkets Hus' fond senkes til 3 prosent.

Kristian Olsen: Det tilskudd vi får i Møre og Romsdal er for lite i forhold til de store arbeidsoppgaver vi har der. Men vi har selvsagt søkt å gjøre så godt som mulig med de få midler som har vært stillet til vår disposisjon. I 1932 hadde vi 23 foreninger i samorganisasjonen, idag har vi 76, hvorav 27 i Kristiansund, de øvrige er ute i distriktene. Det viser at vi er kommet godt i vei, men det later meget tilbake på at vi kan få utført alt det arbeide som ligger og venter på en. Et fylke som dette må ha støtte av de øvrige organiserte arbeidere. På tross av vanskelighetene er det vokset, men sør i fylket har vi ennå meget igjen.

For å nå dette resultat, er det da også utført et stort gratisarbeide som dere her sydpå vanskelig vil kunne forstå at en kan få til. Bliir ikke vårt forslag vedtatt vil jeg henstille til sekretariatet om å se med velvilje når det gjelder å støtte her, uten at jeg hermed vil ha sagt at ikke sekretariatet har stillet sig forståelsesfullt hittil. Men de har selv sagt måttet ta hensyn til de midler der rådes over. Med hensyn til Folkets Hus så har vi 5 herreder med tilsammen 17 foreninger som ikke har noget lokale og som heller ikke får leiet hus. Jeg hadde derfor stor lyst til å stemme for Kistes forslag, men jeg vil henstille til representantene om å finne frem til en betryggende ordning.

Olav Hindahl: Med hensyn til den siste taler så kan det nok være så at det burde støttes mere, men sekretariatet må nu en gang se på det hele i sammenheng. Nordmøre har kanskje selv den meste skyld for at ikke økonomien er bedre enn den er. Hadde de fulgt sekretariatets anvisning, så hadde det kanskje vært bedre. Med hensyn til kontingenten så er det vanskelig for representantene å sette sig inn i alle detaljer ved den sak, men dette spørsmål er så viktig at det gjelder hele Landsorganisasjonens virke og fremtidige stilling. Landsorganisasjonen kan ikke spille lotteri og innrette sig efter det som kunde være ønskelig enkelte steder. Man har måttet ta med beregninger i denne sak. Bepreidelsene må man i tilfelle reise mot representantskapet. Det er det som besluttet å reise denne sak for kongressen. Hele komitéen med undtagelse av Buland var for at kontingenten burde bygges på solgte merker, men som praktiske mennesker måtte de bøie sig for den linje som man her har slått inn på, da det ikke var mulig å gå inn for en så stor kontingent som det da måtte bli tale om. Den ordning som nu eksisterer har vart i 40 år. Med hensyn til utgiftene ved kongressen så er det dertil å si at skal det skje en slik forandring så må man også sette Landsorganisasjonen i stand dertil. Når det gjelder økonomien og kontingenten, kan man ikke bare resonnerer ut fra sine forbundsvise interesser. Man må se det hele i sammenheng. Det tilsig vi har fått av medlemmer i de senere år, hører ofte til de dårligst lønnede. Man har derfor vært inne på spørsmålet om solidarisk kontingentbetaling for å få disse med oss. Vi har skog- og landarbeiderne og vi har mange andre slike. Med hensyn til Folkets Hus' fond er man villig til å være med på positive tiltak for reising av Folkets Hus og derfor foreslår man denne 5-øre. Men man har også sørgelige erfaringer fra denne virksomhet. Det har ikke alltid vært bygget på solidaritet. Det har ofte gjort sig gjeldende den ånd at det var ikke så farlig med ens forpliktelser overfor sine egne klassefeller. Men også her må man svare sine forpliktelser slik som man for øvrig må gjøre det i sine organisasjoner. Jeg kan ikke anbefale tilbakesendelse av saken, men vil anbefale sekretariatets innstilling.

Oluf Melby: Jeg vil anbefale kongressen å vedta forslagene fra Kristiansunds faglige Utvalg og felles fagforeningsstyremøte i Kristiansund. Med hensyn til Folkets Hus så må de omfattes også av folket ellers. Vi møter på mange vanskeligheter når det gjelder utleie til de arbeidsløse og til ungdommen, som ikke har noget å betale med. De økonomisk van-

skeligstilte Folkets Hus kan risikere av hensyn til sin egen økonomi og sine forpliktelser å måtte nekte disse hus.

Harald Guneriussen foreslo:

Der opprettes 3 kontingentklasser: A, B og C.

Forbundene innbetaler kontingent til Landsorganisasjonen for sine arbeidende medlemmer etter følgende inndeling:

Kl. A kr. 1.40 pr. måned.

« B « 0.85 —

« C « 0.45 —

Landsorganisasjonens lover forandres overensstemmende hermed.

Ordstyreren: Det er nu integnet 29 talere, så vi vil foreslå strek. — Forslaget blev vedtatt. Taletiden blev satt til 5 og 3 minutter.

Alfred Ljøner frafalt ordet.

Kristofer Jakopsen: Jeg har forstått det slik av de forbundsformenn som har hatt ordet, at man har hatt liten anledning til å sette sig inn i innstillingen hvorfor det kunde være spørsmål om tilbakesendelse til komitéen. Med hensyn til Landsorganisasjonens betaling av representasjonsutgiftene ved kongressen, så er jeg uenig i å overføre disse til Landsorganisasjonen. Man kan få felles bestemmelser for diét og tapt arbeidsfortjeneste uten å gå til dette. Skal man betale det må det også anvises utvei til å betale det. I denne forbindelse må også hensynet til samorganisasjonen erindres og som nu ofte får meget liten støtte, fordi Landsorganisasjonen har så mange andre store utgifter. Jeg savner et forslag om forhøielse av kontingenten til samorganisasjonene og jeg vil bebreide Samorganisasjonenes Landsutvalg herfor. Jeg vil stemme for det foreliggende forslag om 5 øres kontingentforhøielse til Folkets Hus' fond.

Hans Eriksen: Jeg beklager at man ikke er kommet lenger med dette med kontingenten enn man er. For det var forrige kongress standpunkt at den sak skulde få sin avgjørelse her. Nu tales det om mere kontingent til samorganisasjonene og andre, men er man ikke opmerksom på hvem det er som skal betale? Vi har på grunn av konjunkturene med 50 til 60 pct. arbeidsledighet, en kontingentinnbetaling som går til å betale til Landsorganisasjonen og forbundets administrasjon. Vi har videre Skog- og Landarbeiderforbundet som vi regnet med en gang skulde bli et selvstendig forbund og man burde derfor ha stillet saken slik at der betaltes for dem som var i arbeide. Men vi må vel ha en omgang til her. Jeg vil henstille til den nye ledelse og til komitéen å få kontingentspørsmålet fremmet hurtigst mulig. Jeg skulde derfor ha ansett det riktigst at man hadde overlatt dette til representantskapet. Men vær forsiktig med kontingentforhøielse.

Emil Torkildsen: Jeg vil anbefale det foreliggende forslag i innstillingen med hensyn til kontingenten. Vi kommer senere i lovene til representasjonsordningen og vi skulde ikke behøve større kongress enn ca. 300 representanter. Det vil bety mindre tid og mindre utgifter.

Harald Guneriussen: Jeg vil ikke kritisere komitéen for at den har brukt for lang tid, men resultatet av dens arbeide er lik nul. Når Byg-

ningsarbeiderforbundet på forrige kongress fremmet forslag om en rettferdigere ordning overfor forbundene ved kontingentberegningen så var det ut fra de arbeidslediges forhold. Av komitéens tabeller vil man se urettferdigheten overfor de forbund som har den største arbeidsledighet. Bygningsarbeiderforbundet har på denne måte minst betalt 350 000 kroner. Kontingenten bør utlignes på dem som har styrke til å betale det. Enheten i fare sa Aase om man gikk til en forhøielse, men er ikke nettopp enheten i fare ved denne ordning? Jeg vil anbefale Bygningsarbeiderforbundets forslag.

Erling Kiil: Spørsmålet om en ny kontingentordning har vært inngående drøftet. I siste representantskap fikk det også en grundig behandling og på det grunnlag som forelå besluttet sekretariatet at komitéen fikk saken tilbake for å foreta beregninger så man hadde et grunnlag å bygge på. Og det har man fått. Det som da foreligger er at hvis man skal gå til det som Bygningsarbeiderforbundet vilde må man gå til en kontingentforhøielse med 70 pct. Det er nok ikke mange av forbundene som vil gå med på det. Selv om man kan regne med at komitéen har anslått arbeidsledighetsprocenten for høi, så vil allikevel kontingenten bli for høi om man skulde følge denne linje. I Sverige har man 40 og 20 øre til Landsorganisasjonen. Ydelsene til forbundene fra Landsorganisasjonen er riktignok mindre, men et forhold må det jo være. Med hensyn til Folkets Hus' fond vil jeg anbefale at man slutter sig til komitéens forslag. Hva angår utgiftene til representantene her på kongressen, så tror jeg ikke det er nogen stor sak og at man derfor kan stemme for sekretariatets forslag.

Emma Kjellerup: Det sies at det ikke er riktig at kvinnene skal stilles i nogen særstilling. Men da må man også stille kvinnene likt når det gjelder lønninger.

Elias Volan: Den mest rettferdige kontingentordning er at de som arbeider betaler og de som er ledige ikke. Derom kan det ikke være tvil, men en annen ting er det at forbundene i Landsorganisasjonen ikke har kunnet gå over til en rettferdig ordning. Jeg forstår sekretariatets innstilling slik at det etter kongressen, i forbindelse med den komité som her foreslås nedsatt, vil ta tilbørlig hensyn til sesongarbeiderne, og gi adgang for visse lempninger. Arbeidsmannsforbundet har tusener av medlemmer som arbeider 6—7 uker i året. Fiskerne og store deler av skog- og landarbeiderne er i en lignende stilling. Men jeg forstår sekretariatets innstilling slik at det vil se på dette og under de omstendigheter kan det ikke være nogen grunn for kongressen til å vedta annet enn sekretariatets forslag.

Kristoffer Eriksen: Når det gjelder Folkets Hus så står man dårlig utover landet. Vi må derfor søke å fremme denne meget viktige sak på beste måte. Vi hører også om tilfelle hvor man ikke kan holde møte uten at arbeidsgiveren får være til stede. Jeg vil anbefale Kistes forslag.

Alb. Raaen: Det er meget som taler for å omlegge kontingenten til å gjelde de som er i arbeide. Men vi skal ikke glemme at de ikke betalende medlemmer også har rettigheter i Landsorganisasjonen og helt rettferdig vil det ikke bli bare å la de i arbeide betale. Vi har i sekretariatet vært inne på at forbundene skulde betale for et vist minimum av sine med-

lemmer, f. eks. 75 pct., og at så det øvrige blev utlignet på dem som var i arbeide. For meget statistikk er nu heller ikke bra. Jeg hadde tenkt å stille et forslag, men det var satt strek. Denne sak vil jo imidlertid komme igjen og forslaget kan da medsendes.

Jeg vil anbefale tilleggskontingenten til Folkets Hus' fond, og jeg vil henstille til styret for dette å se litt på betingelsene for utlån. Man bør se noget nærmere på den basis som må kreves før man går i vei med å låne.

Konrad Karlsen: Jeg er enig i at det her burde ha vært et forslag om en mindre forhøielse av kontingenten til samorganisasjonen. Det er visst kniperi til stede når det gjelder disse organisasjonsinstanser. Man må også ta hensyn til at samorganisasjonens arbeidsoppgaver er utvidet og at man ute i distriktene må drive en opplysningsvirksomhet som aldri tidligere. Vi har videre fiskerne og skogs- og landarbeiderne. Det må vises større rumslighet overfor samorganisasjonene. Jeg håper at den ledelse vi får vil stille sig mere velvillig ellers må vi til neste kongress stille forslag om forhøielse av kontingenten til samorganisasjonene. Det gjelder her spesielt kystdistriktene og Nord-Norge, hvor bare selve reisedagene — for å komme frem til en plass — kan ta 4 til 5 dager. Jeg vil også henstille at man ser på spørsmålet om nedsettelse av rentefoten for lån av Folkets Hus' fond.

Rolf Thoresen: Det var Folkets Hus og reisningen av disse. Her var nevnt Nordstrand. Vi bevilget til det, men man kan ikke vente at de forskjellige avdelinger kan bevilge til alle Folkets Hus utover. Vi har dessverre slike forhold mange steder at arbeiderorganisasjonene helt er avskåret fra lokaler. Det var jo i våre lokaler vi skulde drøfte og planlegge vårt arbeide. Det er vel så at mange ikke overholder sine forpliktelser og komitéen bør også vurdere hvor reisningen av Folkets Hus mest trenges.

Omar Gjestebj: Jeg er enig i det som er sagt om at kontingenten bør betales av dem som er i arbeide, men jeg har ved mitt forslag villet sikre Landsorganisasjonen den inntekt som den må ha for å drive sin virksomhet. Nu har Raaen også stillet et forslag, og de to ligger i samme linje. Jeg kan dog ikke fri mig fra at komitéen har gjort det så vanskelig som mulig og har lagt det hele slik an at en omlegging blir umulig. Ved Raaens og mitt forslag vil komitéen kunne fremlegge et forslag allerede imorgen. Hvis man ikke finner å kunne gå frem på den måte, så kunde man i prinsippet slutte sig til det og gi representantskapet bemyndigelse til å ta den endelige beslutning.

Jul Kvale: Jeg vil så sterkt jeg kan anbefale innstillingen med hensyn til Folkets Hus. Men jeg vil berøre en sak som ligger på siden av dette nemlig om all den ungdom som søker inn til byen her, men som har manglet et fast tilholdssted. Saken er nu tatt op for å finne frem til en fast ordning, og jeg vil henstille til hovedorganisasjonen som til alle de andre organisasjoner om å være med å støtte det sosialistiske bondeungdomslag i sitt arbeide for å reise et tilholdssted for all den ungdom som søker inn til hovedstaden fra landet.

Ingvald Olsen: Når det gjelder kontingenten har jeg alltid vært opmerksom på at det var et meget ømtålelig spørsmål. Jeg er klar over

at Landsorganisasjonen må ha kontingent, men forbundene har også sine vanskeligheter og vi hører alltid fra medlemmene at kontingenten er for høi. Derfor må man se på dette. Det er talt om at man med den store tilslutning til organisasjonen vilde få mere penger, men det er også som det her er uttalt, at utgiftene som følge herav er blitt adskillig større. Vi må få de til å betale som har økonomisk evne til det. Når det gjelder forslagene her så er jeg tilbøielig til å være enig med bygningsarbeiderne. Da må forbundene også forhøie sin kontingent. Representantene her burde iallfall være de som i første rekke forsvarer kontingenten. Det kunde også være verd å overveie å forlenge kongressperioden av hensyn til utgiftene. Jeg er enig med komitéen med hensyn til Folkets Hus' fond. Det har vi igjen i et mere aktivt organisasjonsliv rundt omkring i landet.

Ludvik Buland: Det er bebreidet komitéen at den ikke har fulgt forutsetningen for det arbeide den skulde utføre. De som var til stede ved siste kongress vil erindre at Bygningsarbeiderforbundet stilte forslag om at de som var i arbeide skulde betale. Men man dristet sig ikke til det skritt da. Men saken skulde utredes og kongressen sa intet om den konklusjon man skulde komme frem til. Talen om at komitéen har vanskeliggjort arbeidet hører ikke hjemme nogen steder. Hvis man skal følge Bygningsarbeiderforbundets forslag, så vilde kontingenten måtte forhøies med 75 pct. Det var adskillig stemning for en slik ordning, men når det gjelder en så stor forhøielse så fant man ikke å kunne anbefale det alternativ. Spørsmålet gjelder vel da også Landsorganisasjonens refusjon til forbundene. Skal de da ha refusjon også for dem som det ikke betales for? Jeg vil advare mot ethvert benkeforslag her. Da må man heller nedsette en ny komité til å behandle dette. Med hensyn til bestridelsen av kongressens utgifter så er det en underordnet sak. Det blir medlemmene som skal betale det i alle tilfelle.

Kristian Olsen: I det forslag Kristiansunds faglige utvalg har stillet heter det bl. a.:

Kongressen pålegger sekretariatet om mulig i fellesskap med centralledelsen for de andre arbeiderorganisasjoner, å foranledige at der optas en omfattende statistikk over de lokaler arbeiderbevegelsen på de forskjellige steder i landet benytter i sitt arbeide.

Ser man det i forbindelse med sekretariatets forslag, så kan dette forslag utmerket vel vedtas.

Torjus Graver: Aase gav en grundig redegjørelse for Landsorganisasjonens stilling og som de kanskje hørte av revisjonsutvalgets innberetning anbefalte det en omlegning. Komitéens innstilling har forbauset oss, men jeg har gått gjennom den og den er riktig. Det går ikke an å gjennomføre en så stor kontingent og derfor må det arbeides videre med spørsmålet. Det jeg vil understreke er at Landsorganisasjonens økonomi ikke må svekkes. Jeg vil derfor så sterkt jeg kan anbefale at nye ydelser ikke må legges over på Landsorganisasjonen slik at økonomien svekkes. Kongressen har plikt på sig til å holde en så høi kontingent at Landsorganisasjonen klarer sine utgifter. Kiste's forslag kan jeg ikke være enig i, det betyr bare å skyte byrdene over på fremtiden.

I. B. Aase: Det blev fra Konrad Karlsen kritisert at samorganisasjonene ikke var ofret den støtte som virkelig trengtes. Det var vist kniperi sa han. Jeg vil dertil si at det er ansatt 4 fastlønnede tillitsmenn i Nord-Norge og det er etter kongressen i 1934 ansatt en Nordlandssekretær. Samorganisasjonenes utgifter som tidligere var 143 000 kroner i tilskudd fra Landsorganisasjonen, er nu med Nordlands-kontoret øket til 222 000 kroner. Nord-Norge har her fått det største tilskudd og det er riktig. Medlemstallet er lite og det har sin naturlige forklaring, skulde man f. eks. ha utbetalt Akershus etter samme regel som der, så vilde dette budgett vært sprengt forlengst. Når det gjelder Møre så forstod jeg representanten slik at han bebreidet formannen for hans uttalelser. Til det vil jeg si at da de tre fylker blev lagt sammen opsatte vi et budgett med 2 fastlønnede og kontorhjelpe. Men hvad gjør samorganisasjonen? Jo den ansatte 3 fastlønnede tillitsmenn og de fikk ikke den kontingent de hadde regnet med. Om de hadde holdt sig til vårt forslag vilde det muligens ha vært bedre. Landsorganisasjonen har bevilget 14 000 kroner her. Emma Kjellerups uttalelser om forskjellen på kvinnene har ikke noget med Landsorganisasjonen å gjøre. Vi vil fastholde innstillingen, hvis ikke forslagene oversendes redaksjonskomitéen.

Ordstyreren foreslo at samtlige forslag oversendtes redaksjonskomitéen og at I. B. Aase tiltrådte denne.

Forslaget blev enstemmig vedtatt.

Fortsatt behandling av punkt 3, II: Grensespørsmål.

Man gikk så over til fortsatt behandling av dagsordenens punkt 3, II: *Grensespørsmål*.

Trikotasjearbeidernes organisasjonsforhold.

Ingvald Olsen: Etter den beslutning kongressen vedtok med hensyn til sammenslutningen av de to forbund, så skal jeg selv om jeg ikke er enig i å få den sak op igjen, arbeide for det, og jeg vil da henstille om at man stemmer for sekretariatets innstilling som betyr utsettelse. Her gjelder det ikke kampen om medlemmene.

Witalis Andersen: Jeg ønsker spørsmålet avgjort her. Vi vil ikke ha nogen ny rundgang. Disse arbeidere tilhører beklædningen og hører naturlig hjemme hos oss.

Det besluttedes nu å avbryte debatten og gå til votering.

Lars Evensen: Først må man stemme over sekretariatets innstilling, som i realiteten er en utsettelse. Og hvis det faller mellom beklædningsarbeidernes og tekstilarbeidernes forslag.

Votering: Sekretariatets innstilling blev derefter vedtatt med stort flertall. Dermed bortfalt de øvrige forslag.

Kommunearbeiderne.

Norsk Kommuneforbund foreslår:

«Ved utførelse av ordinært kommunalt arbeide som ledes og administreres av en kommune eller en kommunal etat, skal medlemsskapet for arbeidere og tjenestemenn henføres til Norsk Kommuneforbund.»

Motivering:

Ved fagkongressens beslutning av 1923 er det klart fastslått at alt ordinært kommunalt arbeide skal høre inn under Norsk Kommuneforbunds virksomhetsområde. Dette er også under henvisning til industriforbundsprinsippet riktig og formålstjenlig. I forhold til kommunene som arbeidsgivere bør det derfor være således at det kun er ett forbund i Landsorganisasjonen som har medlemmer og som står som part i overenskomster når det gjelder ordinært, kommunalt arbeide som ledes og administreres av kommunene.

Dermed følges ett av de prinsipper som ligger til grunn for beslutninger om industriforbundsformen, nemlig at overfor en arbeidsgiver skal det kun være en organisasjon.

Fra organisasjonskomitéen.

I sekretariatets premisser for organisasjonsomlegningen til kongressen 1923 heter det bl. a.: «Kommuneforbundet bør omfatte alle arbeidere og funksjonærer ved kommunenes bedrifter, videre politi, brandvesen, veivesen og sykehusbetjening m. v.»

Efter organisasjonskomitéens mening har man fulgt disse retningslinjer. Det fremgår ikke av Kommuneforbundets forslag hvilke avvikelser har funnet sted som skulde tilsi nødvendigheten av pány å fastslå dette forbunds virkeområde.

Organisasjonskomitéen er klar over at det har foregått en sterk utvikling i organisasjonen fra 1923 til nu og at fagorganisasjonens ramme er betraktelig utvidet. Dette har medført at mange nye grupper, som man overhodet ikke hadde tenkt på i 1923, nu er kommet til fagorganisasjonen, og en viss tilpasning må derfor finne sted.

Med henvisning til foranstående foreslår komitéen:

Det prinsipielle grunnlag av 1923 for Kommuneforbundets virkeområde oprettholdes.

Sekretariatet tiltrer organisasjonskomitéens innstilling.

Votering: Sekretariatets innstilling blev enstemmig vedtatt.

Organisasjonsforholdene for fagorganisasjonens funksjonærer.

Norsk Kommuneforbund foreslår:

- a) Medlemsskapet for personalet som er beskjeftiget i forbundenes og fagforeningenes virksomhet henføres til samme forbund hvor de er ansatt og vedkommende fagforening tilhører.
- b) Medlemsskap for personalet i Landsorganisasjonen, samorganisasjonene o. l. virksomhet henføres til Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund.
- c) Sekretariatet vedtar beslutning om hvilken fremgangsmåte det skal anvendes ved fastsettelse av lønns- og arbeidsvilkår for personale som nevnt under a) og b).»

Motivering:

Alt arbeide som knytter sig til fagorganisasjonens og arbeiderbevegelsens virksomhet er i større eller mindre grad et *tillitsarbeide*, uansett hvilken beskjeftigelse man har.

Efter de vedtatte organisasjonslinjer er den nuværende ordning således at hvis f. eks. et forbund går til *ansettelse* av en sekretær, skal vedkommende medlemsskap være i Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund. *Velges* der en sekretær, opprettholdes medlemsskapet i vedkommende forbund. Sammenligningen er til stede for en rekke andre stillingers vedkommende.

Når det gjelder arbeids- og organisasjonsforholdene for personale som er knyttet til arbeiderbevegelsen, kan man ikke trekke fullstendig sammenligning med personale i privat virksomhet. Et forbunds forretningsutvalg eller hovedstyre kan ikke være utsatt for at der inntreffer konfliktsituasjoner med derav følgende blokadé ved at et eller annet forbund griper inn og iverksetter sådan.

Ethvert forbundsstyre og landsstyre står til ansvar overfor sitt forbunds landsmøte på samme måte som Landsorganisasjonens sekretariat og representantskap står til ansvar overfor kongressen. Det er derfor prinsipielt riktig at overfor ethvert arbeids- og lønnsforhold som vedrører et forbunds personale og virksomhet må der finnes frem til avgjørelser under hensyntagen til det samlede ansvar for fagorganisasjonen.

Medlemsskapet for personalet bør derfor være i det forbund hvor de er ansatt. Det samme bør være tilfelle for personale som er ansatt i fagforeninger.

Ad. c. Hvad dette punkt angår er det tilsiktet at sekretariatet treffer beslutning om på hvilken måte man skal gå frem når det gjelder fastsettelse av lønns- og arbeidsvilkår.

Man har tenkt sig at såfremt personalet og den forening innen for-

bundet det står tilsluttet, ikke blir enige om et forretningsutvalg eller hovedstyre, bør tvisten avgjøres ved voldgift, hvor f. eks. enhver av partene velger sin representant og opmannen opnevnes av sekretariatet.

Fra organisasjonskomitéen.

Organisasjonskomitéen er enig i det syn som Kommuneforbundet fremholder.

Når det gjelder ordningen av lønns- og arbeidsvilkårene for funksjonærene i fagorganisasjonen må man komme bort fra den noget skjematisk fremgangsmåte som har vært anvendt den siste tid. Disse spørsmål må sees i samband med den ordning som vil bli truffet av kongressen vedrørende forholdet mellom fagorganisasjonen og arbeiderforettagender.

Hvad angår medlemskap i fagorganisasjonen for personalet i forbund og fagforeninger er det komitéens opfatning at de fleste funksjonærer som har merkantil utdannelse hadde medlemskap i Handels- og Kontorfunksjonærenes Forbund før de blev ansatt i fagorganisasjonen og at dette har vært godkjent.

Komitéen foreslår:

Den nuværende ordning med hensyn til medlemskap i fagorganisasjonen for personalet i forbund og fagforeninger oprettholdes.

Sekretariatets flertall, Hindahl, Aase, Larsson, Strandlie, Næss, Kiil og Raaen tiltrer organisasjonskomitéens innstilling.

Sekretariatets mindretall, Nordahl, Torbjørn Henriksen, Tranmæl, Rasmussen, Vestad og Flateby stemmer for det innsendte forslag fra Norsk Kommuneforbund.

Konrad Nordahl: De som har fulgt med i dagsordenen vil ha sett at det har vært enstemmighet i sekretariatet om alle saker, men her har man delt sig i et flertall og et mindretall. Vi er imidlertid enig i ikke å legge denne «familietvist» frem for kongressen og vil anbefale at den uttas av dagsordenen. Jeg vil foreslå:

Forslaget fra Norsk Kommuneforbund angående organisasjonsforholdene for fagorganisasjonens funksjonærer oversendes den nye organisasjonskomité

Votering: Forslaget blev vedtatt mot 6 stemmer.

Forskjellige forslag om overføring av avdelinger m. v.

Evje Nikkelverks Arbeiderforening foreslår:

- «1. Samtlige smeltehytter ved bergverkene overflyttes fra Norsk Arbeidsmannsforbund til Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund.
2. For smeltehyttene i bergverksindustrien opprettes egen overenskomst, og

stemmer smeltehyttens arbeidere særskilt over denne og avgjør spørsmålet uavhengig av de øvrige overenskomster.»

Motivering:

Arbeiderne ved smeltehyttene står nu organisert i Norsk Arbeidsmannsforbund og kommer inn under overenskomstene for bergverkene. Hyttearbeiderne er i avgjort mindretall, og deres krav vil under enhver tariffrevisjon komme i en særstilling i forhold til bergverkene.

1. Når vi foreslår disse arbeidere overflyttet til Kjemisk Industriarbeiderforbund, så er det av den grunn at arbeidet i smeltehyttene ikke har nogen annen forbindelse med bergverksarbeide enn at produktet som er frembragt i gruben foredles i smeltehyttene. Vi mener at vi her kommer i samme stilling som f. eks. arbeiderne ved smelteovnene ved aluminiumsverkene.
2. Når vi foreslår egen overenskomst for smeltehyttenes arbeidere, så er det av ovennevnte grunner. Vi finner det urettferdig at vi skal tas med i en overenskomst som vi med vårt ringe antall ikke kan øve nogen synderlig innflytelse på, og hvor våre særkrav av den grunn ikke finner gehør. Ved smelteverket på Evje, for å ta et eksempel, er arbeidstiden 5 og 6 måneder årlig, men vi har den samme ferieprocent som de arbeidere som driver året rundt. Eksemplene kan forfleres, men de håper vi å få anledning til å fremlegge på kongressen:

Organisasjonskomitéens innstilling nedenfor.

Lalm Kleberstensarbeiderforening foreslår:

«Lalm avdeling blir stående selvstendig uten å være avhengig av Sel avdeling. Lalm avdeling kan enten stå fortsatt i Stenindustriarbeiderforbundet eller eventuelt bli overflyttet til Arbeidsmannsforbundet, hvor Framfjord Arbeiderforening står tilsluttet.»

Motivering:

1. Etter industriformen må deling av disse to avdelinger være aktuelle da arbeidet er fabrikkarbeide.
2. Lalm avdeling får mere forbindelse med Framfjord avdeling som arbeider i samme bransje, nemlig talkumfabrikk.
3. Disse to avdelinger, Lalm og Framfjord blir plasert i samme forbund og får samme utløpstid for sine tariffavtaler og derved undgås det usunde konkurranseforhold innen organisasjonen. Ved at disse to fabrikker utkonkurrerer hverandre under eventuelle konflikter, og undgår derved at arbeidsgiverne får anledning til å argumentere med at den ene kan betale den timelønn og den andre den. Disse argumenter fører til forveksling ved tariff-forhandlingene.

Stenindustriarbeiderforbundets hovedstyre har behandlet saken og uttaler:

«På forbundets landsmøte 1933 hadde Lalm avdeling fremmet forslag om at arbeiderne på Lalm ikke skulde ha felles tariffrevisjon med arbeiderne på Sel. Landsmøtet forkastet forslaget med stort flertall. Hovedstyret henholder sig til landsmøtets vedtak.

Med hensyn til spørsmålet om overflytning til Norsk Arbeidsmannsforbund, så er jo dette spørsmål for tiden til behandling i Landsorganisasjonen. Vårt forbund vil ikke motsette sig sådan overflytning, hvis sekretariatet finner det ønskelig.»

Organisasjonskomitéens innstilling nedenfor.

Oslo Lærarbeiderforening foreslår:

I henhold til tidligere kongressbeslutninger, med vedtak om oppløsning av Skinn- og Lærarbeiderforbundet, med overgang for garverier og lærfabrikker til Skotøiarbeiderforbundet.

Oslo Lærarbeiderforening vil i denne forbindelse foreslå garverne og lærarbeiderne overført til Kjemisk Industriarbeiderforbund.

Da det i et tidligere medlemsmøte med overveiende stort flertall er besluttet for Oslo-avdelingens vedkommende å søke om overgang til kjemisk, og nu på siste medlemsmøte den 20. januar 1938, blev det besluttet med stort flertall å foreslå for kongressen at landets samtlige garverier og lærfabrikker overføres til kjemisk.

Vi vil motivere vårt forslag med at garveriene av idag ikke er de samme som da kongressen tok sin beslutning om overgang til Skotøiarbeiderforbundet.

Garveriene idag er helt igjennem kjemisk drevet, og våre mestere må nu studere kjemi for å kunne drive garverier, da alt i faget blir fremstillet ved bruk av kjemiske stoffer.

Vi tillater oss å henstille til kongressen, at vårt forslag må bli behandlet, hvis det lar sig gjøre, så tidlig så vi kan få avgjørelsen forelagt vårt landsmøte som vil begynne den 31. mai.

Skinn- og Lærarbeiderforbundet uttaler:

«I henhold til foranstående, skal vi bare meddele, at avdelingen har 67 medlemmer av det samlede medlemstall på 600 lærarbeidere, som idag står tilsluttet vårt forbund.

For de øvrige lærarbeideravdelinger tror vi ikke dette forslag vil være aktuelt.»

Fra organisasjonskomitéen.

Til de tre foranstående forslag vil organisasjonskomitéen bemerke at de må ansees som rent lokale forslag som ikke har nogen hjemmel i

prinsipielle grensetvister mellom flere forbund. De grupper det her er tale om skal ha sin organisasjonsbasis i de forbund som de nu står tilsluttet etter tidligere retningslinjer for organisasjonen.

Organisasjonskomitéen er av den opfatning at disse forslag vanskelig kan behandles på Landsorganisasjonens kongress og vil foreslå:

«Forslagene foranlediger intet vedtak fra kongressens side.»

Sekretariatet tiltrer organisasjonskomitéens innstilling.

Lars Evensen: Det er 3 forslag under dette punkt, Evje Nikkelverks Arbeiderforening som vil ha samtlige smeltehytter ved bergvirkene overflyttet fra Arbeidsmannsforbundet til Norsk kjemisk Industriarbeiderforbund, fra Lalm Kleberstenarbeiderforening og fra Oslo Lærarbeiderforening. Det er ikke nogen prinsipiell uoverensstemmelse her, så vi anser at forslagene ikke bør foranledige nogen votering.

Votering: Sekretariatets innstilling blev vedtatt mot 1 stemme.

Ad. overføring av Lumber Arbeiderforening til Norsk Bygningsarbeiderforbund.

Norsk Treindustriarbeiderforbund tillater sig å innanke for kongressen tvistenevndens avgjørelse av 15. juli 1935 ad. overføring av Lumber Arbeiderforening til Norsk Bygningsarbeiderforbund, og som blev godkjent av sekretariatet i møte den 16. juli s. å.

På Norsk Treindustriarbeiderforbunds landsmøte i 1935 satte Lumber Arbeiderforening som betingelse for fortsatt medlemskap i Norsk Treindustriarbeiderforbund at landsmøtet skulde fatte beslutning om å opheve arbeidsledighetskassen. Landsmøtet fant at det ikke kunde la sine beslutninger diktere av en enkelt avdeling og besluttet at ledighetskassen fortsatt skulde oprettholdes.

«Straks efter landsmøtet fikk Norsk Treindustriarbeiderforbund meddelelse fra Lumber Arbeiderforening om at et møte i avdelingen hadde fattet beslutning om å melde sig over til Norsk Bygningsarbeiderforbund fra 1. mai 1935.

Norsk Treindustriarbeiderforbund protesterte omgående mot denne fremgangsmåte, såvel overfor sekretariatet som overfor Norsk Bygningsarbeiderforbund og Lumber Arbeiderforening. Til tross for denne protest blev medlemsbøkene overført til Norsk Bygningsarbeiderforbund fra 1. mai, uten å være avmeldt fra Norsk Treindustriarbeiderforbund.

Sekretariatet oversendte saken til tvistenevnden, til tross for at det ikke dreiet sig om en grensetvist. Norsk Bygningsarbeiderforbund hadde ingen rett til å få overført medlemmene og hadde heller ikke gjort krav på dem.

Saken blev optatt i tvistenevnden, hvor den blev utsatt for å foreta en befaring av bedriften. Saken blev optatt til avgjørelse den 15. juli 1935.

Av premissene i saken hitsettes:

«Efter å ha påhørt Olsens og Evensens beretning er tvistenevnden av den opfatning at Lumber Trevarefabrikks produksjon er av den art at ikke sekretariatets avgjørelse av 20. april 1928 angående grenseskille mellom det daværende Norsk Møbelindustriarbeiderforbund og Norsk Bygningsarbeiderforbund kan påberopes til fordel for Norsk Bygningsarbeiderforbund.

Man er derfor av den opfatning at arbeiderne ved Lumber rettelig skulde tilhøre Norsk Treindustriarbeiderforbund, så lenge dette forbund oprettholdes.

Twistenevnden må fastslå at der hvor det er tale om overføring av hele foreninger, må også i disse tilfelle medlemsbøkene utskrives fra det forbund foreningen har stått tilsluttet, og det må være enighet mellom organisasjonene om overføringen av foreningen før overføring finner sted. Dette var ikke iaktatt i foreliggende tilfelle, og på det medlemsmøte i Kristiansand den 28. april dette år hvor foreningen besluttet å søke om tilmeldelse til Norsk Bygningsarbeiderforbund forelå protest fra Norsk Treindustriarbeiderforbund (skrivelse fra Norsk Trearbeiderforbund av 26. april til Lumber Arbeiderforening, Norsk Bygningsarbeiderforbund og Sekretariatet), og Norsk Bygningsarbeiderforbunds representanter som var tilstede på møtet måtte forstå at når de uten videre gikk med på å opta Lumber Arbeiderforening fra 1. mai 1935, vilde dette skape en stor organisasjonsmessig strid. De burde ha avventet den organisasjonsmessige forhandling mellom organisasjonene og eventuelt sekretariatets avgjørelse.»

Twistenevnden avsa sådan kjennelse:

1. Norsk Bygningsarbeiderforbund har handlet organisasjonsmessig uriktig ved å opta Lumber Arbeiderforening fra 1. mai 1935, på tross av protest fra Norsk Treindustriarbeiderforbund og uten å avvente den organisasjonsmessige behandling og avgjørelse i saken.
2. Lumber Arbeiderforenings medlemsskap i Norsk Bygningsarbeiderforbund oprettholdes inntil der treffes en endelig avgjørelse om treindustriarbeidernes organisasjonsforhold.
3. Det henstilles til de 2 forbund å opta nye forhandlinger om en sammenslutning under sekretariatets ledelse.

Norsk Treindustriarbeiderforbund tillater sig å foreslå at kongressen fatter følgende beslutning:

Da Norsk Treindustriarbeiderforbund har organisasjonsretten ved Lumber Kryssfinérfabrikk tilbakeføres Lumber Arbeiderforening til Norsk Treindustriarbeiderforbund fra 1. juni 1938.

Fra organisasjonskomitéen.

Organisasjonskomitéen henviser til de av tidligere kongresser vedtatte bestemmelser for behandling av organisasjonstvister. Etter disse kan sekretariatets eller en voldgiftsretts avgjørelse i tvistesaker i visse tilfelle appelleres til Landsorganisasjonens representantskap.

I det foreliggende tilfelle er dette ikke gjort og man har ingen bestemmelse om appell til fagkongressen. I alle tilfelle er organisasjonskomitéen av den mening at saker av denne art meget vanskelig kan optas til behandling av kongressen.

Organisasjonskomitéen foreslår:

Saken optas ikke til behandling av kongressen.

Sekretariatet tiltrer organisasjonskomitéens innstilling.

Peder Ødegaard: Vi har ment det var riktig å innbringe denne sak for kongressen og jeg vil henvise til tvistenevndens avgjørelse som tildele disse til vårt organisasjonsområde. Sekretariatets avgjørelse i denne sak har ikke vært enstemmig. Det har vært sterke motsetninger. Vi mener saken igjen må reises på samme måte som sekretariatet foreslår på side 42 i en rekke andre tvister, og at den således kommer opp på vanlig måte. Det må ikke være slik at en øieblikkelig stemning skal være det avgjørende for hvor man skal stå. I vårt forbund gjorde Lumber Arbeiderforening sitt medlemskap avhengig av forbundets stilling til arbeidsledighetskassen. Vi kan ikke la en enkelt avdeling bestemme her.

Besluttedes nu å gå til votering uten ytterligere debatt.

Votering: Sekretariatets innstilling om ikke å opta saken til behandling blev vedtatt.

Tømmerfløterne, Papirindustriarbeiderforbundet og Skog- og Landarbeiderforbundet.

Tømmerfløterne, tilsluttet Norsk Papirindustriarbeiderforbund har innsendt følgende forslag:

«De fløtere som nu står tilsluttet Norsk Papirindustriarbeiderforbund forblir i dette forbund.»

Papirindustriarbeiderforbundets forbundsstyre anbefaler forslaget og meddeler videre at fløterne ved uravstemning enstemmig har forkastet overgang til Norsk Skog- og Landarbeiderforbund.

Fra organisasjonskomitéen.

I henhold til tidligere kongressvedtak skal tømmerfløterne organiseres i Norsk Skog- og Landarbeiderforbund og organisasjonsbasis for disse arbeidere er dermed gitt.

Organisasjonskomitéen foreslår:

Tidligere vedtak opprettholdes.

Sekretariatet tiltrer organisasjonskomitéens innstilling.

Edv. Stenklev: Jeg har tidligere uttalt mig om organisasjonsforholdene når det gjelder fløterne og vårt forbund og Skog- og Landarbeiderforbundet. Sekretariatets innstilling høres rimelig ut, men jeg vil gjerne høre om man virkelig finner det naturlig at en rekke medlemmer skal tas ut fra sitt forbund og over i et annet hvor de ikke får streikeunderstøttelse. Jeg vil foreslå:

De fløtere som nu står tilsluttet Norsk Papirindustriarbeiderforbund blir fortsatt stående i dette forbund. —

Det er ikke bare de økonomiske forhold, men også andre ting i denne forbindelse. De er sterkt forbundet med arbeiderne på bedriften og de har erklært at de under ingen omstendigheter vil gå over.

Strek blev satt.

Hans Kristiansen: Vi har 1051 fløtere i vårt forbund og de har ønsket å stå i forbundet. Det er ikke med disse fløtere som andre. De ligger direkte inn til fabrikkene og det er i forbindelse med disse at de spiller nogen rolle. Det er underordnet hvor disse medlemmer forsåvidt står av hensyn til de to forbund, men de vil ikke over.

Ivar Lie: Når vi behandler dette så behandler vi forsåvidt på ny organisasjonsformene. Det er ikke riktig strengt å lansere at man bare skal ha de som står inne på bedriftene. Vi var nødt til å organisere to grupper av tømmerfløtere etter 1931, ikke bare av hensynet for å få de organisert, men også for selv å ha hånd om disse. Når de vil stå i Papirindustriarbeiderforbundet, så tror jeg kongressen også skal ta hensyn til det. Det er ikke bare streikebidraget, men også selve forholdene i sin almindelighet for disse arbeidere som her har betydning. De fløtningsarbeidere som står i forbundet idag er faktisk industriarbeidere og de har oparbeidet sig slike overenskomster som det ikke er så lett å få under andre forhold.

Alfred Ljøner: Når jeg skal svare på de ting som her fremkommer så må jeg minne om forutsetningen for vårt forbunds start. Det kom en innstilling i 1925 og vårt forbund blev stiftet i 1927. Selve navnet sier hvad det skulde omfatte. Men vi er kommet op i forskjellige tvister med grupper som tangerer andre forbund. Når det gjelder tømmerfløterne så var disse organisert før vårt forbund blev stiftet. Det kan være forklarlig at de ikke vil gå over, men når det sies som av Stenklev at man da får vente til Skog- og Landarbeiderforbundet blir økonomisk sterkt, så hører en slik argumentasjon ingen steder hjemme. Vi har tatt på oss flere arbeidsopgaver som vi strengt tatt kunne undlatt. Men skal

vi bare fortsette med nyorganisering og etterhvert som dette arbeide konsolideres gi de over til andre, så vil det aldri bli noget økonomisk grunnlag for vårt forbund og for den ramme som er opsatt for det. For dog å vise vår redelige vilje vil jeg subsidiært foreslå:

Twisten behandles som anført for en rekke andre tvister, side 42 i dagsordenen. —

Men jeg vil stemme for sekretariatets innstilling.

5 minutters taletid blev vedtatt mot 1 stemme.

Karl Bratsberg: Det er ikke noget nytt spørsmål dette og det er enstemmighet blandt disse arbeidere om å måtte få stå i det forbund de har stått den hele tid. Det har også vært oppe i Papirindustriarbeiderforbundet, men landsmøtene har besluttet å la de bli. Jeg vil anbefale at de blir stående.

Ole A. Kiste: Jeg trodde aldri at disse ting skulde bli slik hengende igjen. Skog- og Landarbeiderforbundet har hatt mange vanskeligheter å kjempe med. Det er urettferdig, når man har organisert nye grupper og skaffet de ordentlige arbeidsbetingelser så vil man ha de overført. Da må man virkelig også ha krav på å få overført til forbundet de som skal være der.

Hans H. Bjerkholt: Det går ikke an å gjøre dette til et økonomisk spørsmål. Det er en naturlig grensetvist og skillet bør settes slik at de fløtere som hører til forbundet nu fortsatt blir stående der. Det bør ikke trekkes slike grenser at det går stikk imot medlemmenes interesser. Samtlige disse fløtere vil bli stående hvor de er.

Lars Evensen: Enhver sak, også denne, innebærer en viss konsekvens. Hvis man sier at disse fortsatt kan bli stående så kan andre grupper kreve sitt medlemskap overført fra Skog- og Landarbeiderforbundet. Det heter fløtere i papirindustrien, men hadde det gjeldt lensere så kanskje det hadde sett noget anderledes. Det må ikke gis nogen presedens her slik at det bryter op våre organisasjonsforhold.

Votering: Sekretariatets innstilling blev vedtatt. Dermed bortfalt de to andre forslag.

Felles fagforening for smågrupper.

Rogaland faglige Distriktsorganisasjon foreslår:

Felles fagforeninger for smågrupper.

«På mindre steder organiseres smågrupper av lønnstagerer i en felles fagforening. Kontingentoppgjør skjer til hvert enkelt forbund etter de organisasjonslinjer som er rådende.»

Motivering:

På mindre steder har en grupper av lønnstagerer som etter de nuværende organisasjonslinjer skal tilhøre en rekke fag- og industriforbund. Vi har eksempelvis noen få kjøttindustriarbeidere, bakeriarbeidere, transportarbeidere og handelsfunksjonærer o. s. v. Det er ofte umulig å få de enkelte grupper organisert hver for sig, da det som kjent

er vanskelig å få de enkelte arbeidere til å påta sig ledelsen av en liten gruppe. Ved å samorganisere de enkelte grupper i en felles fagforening kan en som regel få det nødvendige antall interesserte til å utføre arbeidet og holde organisasjonen sammen. Med hensyn til oppgjør for kontingenten og tariffspørsmål for de enkelte grupper, så lar det sig uten særlig vanskelighet løses tilfredsstillende for de enkelte forbund.

Fra organisasjonskomitéen.

Organisasjonskomitéen er av den opfatning at forslaget vanskelig kan vedtas selv om forholdene på mange steder ligger slik an at man burde få en samlet organisasjon av de små grupper. Dette må dog ordnes i hvert enkelt tilfelle i forståelse med de interesserte forbund. En rasjonell gjennomføring av industriforbundsformen vilde i mange tilfelle bedre forholdene.

Organisasjonskomitéen foreslår:

Forslaget oversendes sekretariatet og de omhandlede organisasjonsforhold behandles i hvert enkelt forekommende tilfelle.

Sekretariatet tiltrer organisasjonskomitéens innstilling.

Votering: Sekretariatets innstilling blev uten debatt enstemmig vedtatt.

Punkt 3, III: Samorganisasjonene og mønsterlovene.

Neste sak var dagsordenens punkt 3, III: *Samorganisasjonene og mønsterlovene.*

I dagsordenen forelå følgende:

Kongressen 1934 vedtok om dette spørsmål:

I.

Kongressen godkjenner i prinsippet organisasjonsutvalgets, sekretariatets og samorganisasjonenes landsutvalgs inntilling angående samorganisasjonenes virke- og grenseområde, dog således at avsnittet om samorganisasjonene i Nord-Norge og Namdal utgår, idet kongressen forutsetter at sekretariatet optar spørsmålet til videre bearbeidelse efter at distriktsorganisasjonene har fått adgang til å uttale sig.

De distrikter i Nord-Norge som gjennomfører distriktsorganisasjonsformen, ydes en bevilgning av Landsorganisasjonen, tilstrekkelig stor til å ansette fastlønnet arbeidshjelp ved distriktsorganisasjonens kontor.

Sekretariatet bemyndiges til i samråd med forbundene å ansette en sekretær for Nord-Norge med det oppdrag å utføre organisasjonsarbeide for Landsorganisasjonen og samtlige forbund. Sekretærens kontor skal være i Tromsø.

Denne ordning for Nord-Norge skal ikke influere på bevilgningene til distriktsorganisasjonene.

II.

Sekretariatet optar forhandlinger med distriktsorganisasjonene sønnenfor Namdal om fastsettelse av deres grenseområder. Opnåes ikke enighet forelegges saken for representantskapet til endelig avgjørelse i henhold til sekretariatets eller representantskapets beslutninger, skal distriktsorganisasjonen ydes en bevilgning som er tilstrekkelig til å ansette nødvendig lønnet arbeidshjelp på distriktsorganisasjonens kontor.

III.

Representantskapet bemyndiges til å vedta lover for distriktsorganisasjonene.

Ved forhandlinger med samorganisasjonene er den distrikts- eller fylkesvise inndeling av samorganisasjonene gjennomført med undtagelse av Buskerud fylke, hvor det fremdeles er 2 samorganisasjoner.

Sekretariatet utarbeidet mønsterlover for samorganisasjonene som som blev vedtatt av representantskapet i 1935.

Til fagkongressen var fremmet følgende forslag:

Lillehammer og Fåberg Bygningsarbeiderforening foreslo:

«Kongressen beslutter å nedsette en komité som sammen med representanter fra samorganisasjonene optar til ny behandling spørsmålet om samorganisasjonenes grenseområder, med det for øie å få en del av de nuværende upraktiske grenseområder forandret. Grensene bør fastsettes efter de praktiske forhold og ikke som nu efter de gamle fylkesgrenser.»

Motivering:

De nuværende grenseområder har for mange samorganisasjoners vedkommende vist sig meget uhensiktsmessige, idet forholdene i mange distrikter er slike at de gamle fylkesgrenser går efter helt unaturlige områder. For Oplands vedkommende, hvor vår forening ligger, viser det sig at distriktet er altfor stort for en samorganisasjon. Når vi vet at distriktet strekker sig fra Akershus fylke og helt op til Møre fylke, så vil enhver forstå at et slikt område både administrativt og ellers er meget upraktisk i sin nuværende form.

Derimot har vi mange eksempler på at en del av andre fylker, for eks. Hedmark, naturlig sogner inn til Lillehammer og Gudbrandsdalen, og vi mener derfor at i slike samorganisasjoner som her er nevnt bør ikke Landsorganisasjonen slavisk følge de gamle fylkesgrenser, men forsøke efter beste evne sammen med representanter for Samorganisasjonene på hvert enkelt sted å finne den ordning som er mest praktisk og best tjenlig for organisasjonene utover i distriktene.

Vi kunde nevne mange eksempler fra vår samorganisasjon på den uhensiktsmessige måte den nu er oppbygget, men det vilde føre for langt. Men skulde det bli nødvendig vil vi legge frem konkrete eksempler på dette.

Hønefoss og Omegns faglige Samorganisasjon foreslo:

«Samorganisasjonen i Hønefoss blir undtatt for sammenslutningen i Buskerud, og blir stående som egen distriktsorganisasjon.»

Motivering:

Fagkongressens vedtak av 1934 i dette spørsmål om en sammenslutning til fylkesvise distriktsorganisasjoner finner vi at en slik sammenslutning for Buskeruds vedkommende vil virke uheldig og hemmende for organisasjonens utvikling, da det vil bli et for stort og tungvint apparat.

Vi vil ikke undlate å peke på at Hønefoss er et naturlig knutepunkt for de store vassdrag og skogdistrikter om Randsfjord, Ådalen, Soknedalen samt Hallingdal.

Videre henviser vi til de enstemmige uttalelser angående sammenslutning som er vedtatt i Drammen og Hønefoss.

Angående dette spørsmål fattet årsmøtet i Hønefoss og Omegns faglige Samorganisasjon den 24. mai d. å. sådant vedtak:

«Årsmøtet har på ny drøftet spørsmålet om en sammenslutning med Buskerud faglige Samorganisasjon, og må fastholde at en sammenslutning vil bli et for stort og tungvint apparat, og vil virke skadelig for organisasjonen i dette distrikt.

Men henviser videre til de forhandlinger som er ført i sakens anledning, samt til den enstemmige beslutning på Buskerud faglige Samorganisasjons årsmøte i Drammen den 5. april d. å.

Årsmøtet vil derfor foreslå for sekretariatet at spørsmålet utstår til førstkommende kongress.»

Vedtak i Drammens faglige Distriktsorganisasjon:

Representantene er enige om, at en sammenslutning vil medføre et for tungt og stort apparat, der ikke vil virke etter sin hensikt, men bli både kostbart å administrere og mindre effektivt og mobilt enn den nuværende ordning med 3 samorganisasjoner. Sammenslutningen vil føre til at foreningene på de forskjellige steder blir misfornøyd over at det centralkontor til stadighet kan avgi den fornødne hjelp til forhandlinger, agitasjon og arrangere møter i den utstrekning som nu har vært tilfelle. Dette forhold kan virke hemmende på fagorganisasjonens vekst og daglige arbeide.

Hensikten med sammenslutningen må være å skape det best mulige apparat, uten fordyrelse i økonomisk retning, både for foreningene og hovedorganisasjonene.

Subsidiært mener man, at det muligens kan ordnes med sammenslutning således, at Kongsberg faglige Samorganisasjons distrikt legges under Drammen, og at der overlates disse organisasjoner å ordne med det rent lokale administrative forhold.

Samhold, Sarpsborg. Avd. 77 av N. P. F.

«Distriktsorganisasjonene opheves. Samorganisasjonene gjenoprettes.»

Motivering:

Da distriktsorganisasjonene ikke har den posisjon og slagkraft som den gamle ordning, er de fagorganiserte arbeidere av den opfatning at det vilde gagne hele arbeiderbevegelsen å gjenoprette samorganisasjonene.

Rogaland faglige Distriktsorganisasjon foreslo:

«Rogaland faglige Distriktsorganisasjons årsmøte 1937 foreslår for Landsorganisasjonens kongress at den omgjør representantskapets beslutning av 14. september 1935 således at tap av arbeidsfortjeneste for representantene til årsmøtet kan utredes av distriktsorganisasjonens kasse.»

Fra organisasjonskomitéen forelå:

Det er organisasjonskomitéens opfatning, at den erfaring man har fått etter omorganiseringen av samorganisasjonene ikke skulde tilsi at det var nogen grunn til å opta samorganisasjonenes grense- og virkeområde til ny behandling på det nuværende tidspunkt.

Man er oppmerksom på at Hønefoss er et viktig center for store distrikter og at Drammen vanskelig kan bli en naturlig organisasjonsbasis for disse. Man finner dog ikke å kunne anbefale nogen prinsipiell avvikelse fra den vedtatte regel, men vil anbefale at sekretariatet ved forhandling med de interesserte samorganisasjoner søker å finne fram til en høvelig form for *en* samorganisasjon i Buskerud. For øvrig vil komitéen henvise til at det er tatt praktiske hensyn ved fastsettelse av grensene for de enkelte samorganisasjoner.

Hvad angår forslaget fra Rogaland faglige Distriktsorganisasjon vil man henvise til at de vedtatte mønsterlover bestemmer at «eventuell tapt arbeidsfortjeneste dekkes av foreningene». Denne ordning er gjennomført i de øvrige samorganisasjoner og man må tilstrebe å få mest mulig ensartede bestemmelser i alle samorganisasjoner. Dette var forutsetningen med de vedtatte mønsterlover.

Med henvisning til foranstående foreslo komitéen:

1. *Den distrikts- eller fylkesvise inndeling av samorganisasjonenes virke- og grenseområder opprettholdes.*
2. *De av representantskapet i 1935 vedtatte mønsterlover må overholdes av alle samorganisasjoner.*

Sekretariatet tiltrådte organisasjonskomitéens innstilling.

Lars Evensen: Under dette punkt er det kommet forslag fra Lillehammer og Fåberg Bygningsarbeiderforening, fra Hønefoss og Omegns faglige Samorganisasjon, Samhold, Sarpsborg og Rogaland faglige Distriktsorganisasjon. Opfatningen i organisasjonskomitéen og i sekretariatet er at den inndelingen man nu har hatt selv om det har knirket enkelte steder, stort sett har vunnet almindelig tilfredshet og at man ved den er nådd langt. Derfor foreligger det heller ingen endringsforslag fra noen samorganisasjon. Med hensyn til Hønefoss så mener vi at det ved forhandlinger skal lykkes å komme frem til en høvelig form for en samorganisasjon for Buskerud. Når det gjelder forslaget fra Rogaland så skal man være opmerksom på at samorganisasjonene i meget stor grad bygger på sin støtte fra Landsorganisasjonen og den må ta hensyn til det og yde den største økonomiske støtte der hvor man står svakt. Man kan ikke skematisk la medlemstallet være det avgjørende for hvor meget man skal yde. Mønsterlovene bygger på det prinsipp å nå frem til mest mulig ensartethet. Når vi foreslår at kongressvedtaket av 1934 opprettholdes så mener vi det må være riktig på det grunnlag å se å stabilisere deres arbeide og gjøre de bedre. I denne periode har de vært under omlegging, i den kommende periode blir det konsolidering og stabilisering. Jeg anbefaler innstillingen.

Ordstyreren: Det er allerede inntegnet 14 talere og strek foreslås. Forslaget om strek blev vedtatt.

C. Strøm: Det som har gått som en rød tråd i alle våre diskusjoner og i vårt arbeide, er at de store skal støtte og hjelpe de svake og at man skal se å løfte op de lavere lønnede. Det er vi også enig om i Rogaland, men det som det da først gjelder om er å få de organisert. Når vi kommer til disse lavestlønnede så spør de alltid først og fremst om kontingenten. Det er de små avdelinger vi ber for. Vi er klar over at de betaler så lite at de ikke engang har innbetalt så meget som reiseutgiftene til samorganisasjonens årsmøte kommer på. Men vi tar også det på oss. Vi må stemme for at det betales for tapt arbeidsfortjeneste. Vi mener det er av betydning å holde disse i organisasjonen, selv om man ikke har noen nevneverdig kontingent igjen fra dem. Det er ofte slik nu at adskillig av industrien flytter ut til landdistriktene. Da må organisasjonen flytte efter for å passe på at livsvilkårene ikke forringes. Rogaland har ligget noget nede, den er nu den 7. i rekken. De 15 000 medlemmer vi nu har er på langt nær nok. Vi fikk avskåret vårt budgett ifjor med 3 000 kroner. Det tales videre om at mønsterlovene nu må gjennomføres. Det vil bety nye stridigheter.

Floritz Gundersen optok Hønefoss og Omegn faglige Samorganisasjons forslag.

Fra følgende representanter fra Møre og Romsdal faglige Samorganisasjon, *Oscar Amundsen, Oluf Melby, Kristian Olsen* og *Jon Aksnessæter* blev nu stillet følgende forslag:

Efter at sammenslutningen av samorganisasjonene har funnet sted, viser praktisk erfaring at dette for enkelte distrikters vedkommende har virket ytterst uheldig.

Kongressen bemyndiger derfor sekretariatet til å opta forhandlinger med disse samorganisasjoner for å få gjennomført en distriktsinndeling hvor det tas mere hensyn til de praktiske og geografiske forhold.

O. Skogly, Bygningsarbeiderforbundet:

Forslaget fra Lillehammer og Fåberg Bygningsarbeiderforening, dagsordenens side 51, optas.

C. Strøm optok Rogalands faglige Distriktsorganisasjons forslag.

Oskar Skogly: Vi som var til stede på forrige kongress erindrer den store debatt som blev ført om grenseområdene. Så vidt jeg erindrer blev da også organisasjonskomitéens innstilling vedtatt med bare 11 stemmers overvekt. Siden da har arbeidet med omleggingen vært i gang, men jeg tror ikke det kan sies som det gjøres fra organisasjonskomitéen, at utviklingen har vært tilfredsstillende. Det har iallfall ikke vært slik overallt. For Oplands vedkommende er det helt upraktisk å ha en samorganisasjon. Med det store område og den inndeling fylket har, så vil ikke en slik organisasjonsform være heldig. Også industriarbeiderne skal ha en viss nytte av samorganisasjonen og ikke bare landsbygdens arbeidere. Jeg vil ikke bebreide samorganisasjonen i Opland, men når vi ikke har hatt annen nytte av den enn å få to—tre skrivelser — skrivelser som vi tidligere fikk fra forbundene — så kan man bli skeptisk. Jeg kritiserer ikke samorganisasjonen. Den har hatt meget å gjøre. Om man vedtar vårt forslag så har man ikke dermed sagt at det skal skje nogen forandring over hele landet. Der hvor det er naturlig skal det noget gjøres, der hvor det ikke er naturlig at grensen går etter fylkets. Jeg anbefaler vårt forslag.

Den siste av I. F. C. representanter tar avskjed.

Hans Jacobsen (Danmark): Som en av de siste av Den faglige Internasjonales representanter som ennå er her igjen må jeg få ta avskjed med kongressen, idet jeg nu har vært her i 16 dager, først på I. F. C.s møte og siden på deres kongress. Det har særlig vært mig en glede og tilfredsstillelse å ha fått anledning til å komme til Norge, hvor jeg som ganske ung arbeidet på forskjellige steder. Den gang var det ikke så meget organisasjonsarbeide her i landet. Jeg konstaterer med glede den store fremgang av deres faglige og politiske organisasjoner. Idet jeg takker for all gjestfrihet ønsker jeg deres organisasjon hell og fremgang i det fremtidige arbeide. (Bifall.)

Konrad Nordahl: Det er første gang på mange år at kongressen har hatt gjester fra I. F. C. Vi hadde riktignok ved forrige kongress en representant derfra, men da stod vi ikke i I. F. C. Vi har fulgt forhandlingene ved I. F. C.s møte med levende interesse og vi er av den opfatning at en sterk og samlet organisasjon er det som må til for å stå imot alle reaksjonære og splittende krefter. Den norske fagorganisasjon vil etter evne gjøre sitt til å gjennomføre I. F. C.s beslutninger. Med disse ord takker jeg Jacobsen og ber ham bringe med tilbake en hilsen fra de norske fagorganiserte.

Forsamlingen sang derefter 1. vers av Internasjonalen.

Møtet hevet kl. 13½.

Eftermiddagsmøtet mandag 30. mai.

Møtet blev satt kl. 15.

Ordstyrer: *Torbj. Henriksen.*

Referent: Alfr. Skar.

Protokollen fra formiddagens møte blev oplest og godkjent.

Dirigenten meddelte at representanten Kr. Eriksen fra Sarpsborg hadde vært fraværende i rikstelefon under behandlingen av punkt 3, 3 i formiddag, og nu bad om adgang til å opta forslaget fra Samhold, Sarpsborg i denne sak. Dette blev innvilget.

Videre refererte dirigenten hilsmingstelegram fra Norges kooperative Landsforenings representantskap.

Kongressen gikk derefter over til å behandle

Dagsordenen punkt 5: Valg.

Efter forslag av *dirigenten* blev det vedtatt å dele behandlingen i to avsnitt, først valget av de fastlønnede tillitsmenn, og derpå valget av sekretariatet med varamenn.

Fra valgkomitéen forelå denne innstillingen:

Formann: Olav Hindahl, enstemmig.

Næstformann: Konrad Nordahl, enstemmig.

Kasserer:- I. B. Aase, enstemmig.

Sekretær: Lars Evensen, enstemmig.

Sekretær: Elias Volan, enstemmig.

Sekretariatets medlemmer:

Hans Fladeby, Norsk Transportarbeiderforbund, enstemmig.

Chr. Henriksen, Norsk Arbeidsmannsforbund, enstemmig.

Torbj. Henriksen, Norsk Kommuneforbund, enstemmig.

E. Kiil, Norsk Jernbaneforbund, enstemmig.

Josef Larsson, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, enstemmig.

Alfred Ljøner, Norsk Skog- og Landarbeiderforbund, enstemmig.

Nic. Næss, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund, enstemmig.

Albert Raaen, Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forb., enst.

Rasmus Rasmussen, Nærings- og Nydelsesmiddelarb.forb., enst.

Jens Tangen, Norsk Bygningsarbeiderforbund, 14 stemmer.

Ingv. Haugen, Norsk Sjømannsforbund, 1 stemme.

Martin Tranmæl, Samorganisasjonens repr., enstemmig.

Varamenn:

1. Edv. Stenklev, Norsk Papirindustriarbeiderforbund, enstemmig.
2. Ingv. Haugen, Norsk Sjømannsforbund, enstemmig.
3. Neimi Lagerstrøm, Norsk Beklædningsarb.forbund, enstemmig.
4. Emil Torkildsen, Norsk Centralf. for Boktrykkere, enstemmig.
5. Polmar Aasvestad, Norsk Hotell- og Restaurantarb.forb., enst.

6. Nils Heggland, Norsk Gullsmedarb.forb., enstemmig.
7. Arthur Ruud, Norsk Telegraf- og Telefonforb., enstemmig.
8. Henry Hansen, Norsk Stenindustriarb.forb., enstemmig.

Nic. Næss, valgkomitéens formann: Som en ser av innstillingen er valgkomitéen enstemmig om forslaget på de 5 fastlønnede tillitsmenn. Det er i valgkomitéen ingen dissens om at de 4 som blev valgt på forrige kongress har gjort sig fortjent til gjenvalg. Det var egentlig et eksperiment som blev gjort da de blev valgt, idet alle 4 var nye i Landsorganisasjonens ledelse, selv om de ellers var prøvede organisasjonsfolk. Etter min, og det er også valgkomitéens enstemmige opfatning, har de alle virket slik at de bør gjenvelges. De har her under kongressen vært ute i hardt vær av og til, særlig i forbindelse med tariffrevisjonen i 1937, men det er under debattene ingen ting kommet frem som saklig berettiger til ikke å gjenvelge dem.

Når det gjelder besettelsen av den nye sekretærstilling som er besluttet opprettet, var som rimelig kan være, flere kandidater på tale i valgkomitéen, men det overveiende flertall i komitéen mente at Volan burde velges. Det er ikke nødvendig for mig å gi Volan nogen nærmere anbefaling. Han er ingen ny mann i Landsorganisasjonen og de fleste av representantene kjenner ham fra før, og hans virksomhet som sekretær i Nord-Norge har fått den mest enstemmige anerkjennelse. Sammen med samorganisasjonene har han der nedlagt et stort arbeide for å bygge op og stabilisere organisasjonen. Og som toppunktet av denne virksomhet kom hans prosedyre i voldgiftssaken for transportfaget nu i vinter. Det arbeide Volan har nedlagt i organisasjonen er av en enstående karakter og de medlemmer av valgkomitéen som hadde andre kandidater bøde sig, slik at det nu er en enstemmig innstilling på ham. Jeg anbefaler de 5 innstilte valgt.

Thv. Kristiansen, Oslo: Etter henstilling fra representanter fra forskjellige forbund, vil jeg opta forslag på Elias Volan som formann i Landsorganisasjonen. Og jeg vil så sterkt jeg kan anbefale at Volan blir valgt.

Elias Volan: Jeg kommer nettop fra en konferanse i Arbeidsgiverforeningen og er ikke orientert om det som er passert. Men jeg vil be representanten fra Jern- og Met. ta forslaget tilbake. Det tjener ingen interesse å opta dissens om formannsvalget. Og især går det ikke an å stille op mot hverandre tillitsmenn innenfor Landsorganisasjonen — hvis en da ikke vil ha forestillingen fra forrige kongress opatt igjen. Jeg kan ikke stille mig som motkandidat til Hindahl, det må kongressen forstå, og jeg ber Kristiansen om å ta forslaget på mig tilbake.

Birger Aamot, Oslo: Som jernarbeider vil jeg henstille til Kristiansen å ta forslaget tilbake.

Thv. Kristiansen: Det er vanskelig for mig å ta forslaget tilbake. Landsorganisasjonen trenger Volan som formann, og jeg henstiller til kongressen å velge ham.

Arthur Arnesen, Oslo: Jeg vil også henstille til Kristiansen å ta forslaget på Volan tilbake.

Elias Volan: Og jeg fastholder min vegring, jeg kan ikke ta imot valg som formann.

Dirigenten: Når Volan så bestemt vegrer sig, bør Kristiansen trekke sitt forslag tilbake.

Kristiansen: Jeg oprettholder forslaget.

Saken blev derpå optatt til votering. — Enkelte representanter ønsket prøvevotering ved håndsoprekning, men andre forlangte skriftlig votering. Dirigenten erklærte derpå at valget måtte foregå ved skriftlig votering.

En representant i salen spurte om sekretæren for Nord-Norge skulde ansettes eller velges av kongressen.

Dirigenten: Sekretæren for Nord-Norge skal *ansettes*.

Samorganisasjonenes grenseområde.

I påvente av optellingen av formannsvalget, fortsatte debatten om dagsordenens punkt 3, 3: *Samorganisasjonenes grenseområder og mønsterlover.*

Kr. Kalleberg, Sandefjord: Vestfold faglige Samorganisasjon har både i 1936, 1937 og i 1938 uttalt sig for en annen representasjonsordning og adgang til ettårige årsmøter. Jeg vil derfor henstille at det i lovene settes «bør» istedenfor «må». Vestfold er den samorganisasjon i landet som omfatter det minste område, og når den gjerne vil ha ettårige årsmøter, ber jeg kongressen være forsiktig med å vedta sekretariatets forslag.

Oscar Amundsen, Molde: Organisasjonsformene må være gjenstand for en omforming, så de kan svare til tidens krav. I Møre og Romsdal fylke var det adskillig vanskelig å gjennomføre beslutningen om faglige distriktsorganisasjoner, på grunn av de særegne forhold i dette fylke. I den søndre del av fylket gikk en straks inn for å gjennomføre kongressbeslutningen av 1934, men i den midtre og nordre del av fylket møtte dette sterk motstand. Dette fylket var også det siste til å gjennomføre beslutningen om distriktsorganisasjoner, og vår faglige distriktsorganisasjon trådte først i virksomhet fra 1. juli 1937. Det viste sig også snart at de som hadde betenkeligheter ved sammenslutningen fikk rett. Møre og Romsdal er i virkeligheten ikke noe annet enn en karikatur av en samorganisasjon. Ledelsen har sitt sete i Molde, og ingen spør etter tillitsmennene efter kl. 4 om eftermiddagen, vi kan dyrke vårt privatliv som aldri før. Mens de fagorganiserte arbeidere i Ålesund og Kristiansund samtidig sliter trappene i Folkets Hus på disse stedene, under forgesves forsøk på å finne de faglige tillitsmenn. — Skal fagorganisasjonen i fylket få nogen nytte av samorganisasjonen, må vi få lov til å foreta forandringer for dette fylke. Slike forandringer kan godt tas uten å være i strid med kongressvedtaket av 1934. Jeg vil foreslå at sekretariatet opnar forhandlinger med de andre samorganisasjoner som er i samme stilling, om de nødvendige praktiske og geografiske hensyn ved distriktsinndelingen. Jeg vil anbefale kongressen å stemme for dette forslaget, og at man også hjelper Hønefoss til å få beholde den samorganisasjonen de har. En bør ikke gjenta eksperimentet fra Møre og Romsdal.

Kristian Olsen, Molde: I tilslutning til det formannen i Møre og Romsdal faglige distriktsorganisasjon alt har fremholdt, vil jeg si at sammenslutningen i Møre distrikt var et feilgrep og det var ikke bare støtet når det i distriktet var sterk motstand mot denne sammenslutning. Vi kjente vanskelighetene, og det har vist sig å være riktig. Jeg vil ikke si at denne samorganisasjonen er en karikatur, men at våre forutsigelser har vist sig å være riktige. Og jeg vil understreke nødvendigheten av å få en endring i denne tilstand. Jeg ber om at kongressen vedtar vårt forslag, og jeg henstiller også at Hønefoss får beholde sin samorganisasjon.

Resultatet av formansvalget

forelå nu. Olav Hindahl var valgt til formann med 355 stemmer. Elias Volan hadde 108 stemmer og Nic. Næss 3 stemmer, Nordahl 1 og Evensen 1 stemme.

Valget av viseformann.

Emil Torkildsen: Jeg vil opta forslag på Elias Volan som viceformann og medlem av sekretariatet. Jeg henstiller til Volan å ikke motsette sig dette forslaget. Jeg har ikke noget imot Konrad Nordahl, og jeg kunde være fristet til å beklage at vi ikke kan ha to viceformenn. — Det blev på forrige kongress begått en urett mot Volan — jeg var heldigvis ikke til stede på denne kongress — og denne urett kan vi nu gjøre god igjen.

Rolf Olsen, Oslo: Jeg er ikke enig i at det på forrige kongress blev begått nogen urett mot Volan, og han fikk straks efter stillingen som sekretær i Nord-Norge. — Da det under forrige kongress blev rettet forespørsel til jernarbeiderne, var vi sterkt i tvil om vi skulde gi slipp på Konrad Nordahl som formann i Jern- og Metall. Men vi bøiet oss for henstillingen om det, og det kan ikke sies at vi gav Landsorganisasjonen nogen dårlig viceformann. Han har utført sitt arbeide tilfredsstillende og jeg anbefaler Nordahl gjenvalgt.

Arthur Arnesen, Oslo: Jeg anbefalte at Volan ikke blev satt op som formannskandidat og det samme vil jeg gjøre nu da det gjelder viceformannen. Vi vilde under forrige kongress gjerne ha beholdt Nordahl som formann i Jern- og Met., men det blev sagt oss at en trengte ham mer i Landsorganisasjonen. Og jeg tror jeg tør si at Landsorganisasjonen fikk en god viceformann i Nordahl. Men da er det ikke riktig å kaste ham nu. Jeg henstiller til Volan å frasi sig også dette valget, og jeg henstiller til representantene å stemme på Nordahl.

Birger Aamot, Oslo: Jeg beklager at en, efter den falne votering nu optar forslag på Volan som viceformann. Jeg vil anbefale at Nordahl blir valgt som viceformann. Det kan ikke påpekes at han har begått nogen feil, og da er det meningsløst å kaste ham.

Elias Volan: Min stilling er nu den samme som ved forrige valg. Og jeg skjønner ikke at det kan tjene Landsorganisasjonens interesse å søke å sette den ene tillitsmann op mot den andre. Personlig har jeg vært innstilt på å være i Nord-Norge fremdeles. Jeg har utført arbei-

det der så godt jeg har evnet, og det vil jeg gjøre fortsatt. — Jeg innrømmer at jeg kan ha hatt mange feil, men jeg tror ingen skal kunne si at jeg har lidd av titelsjuke. (Bifall.)

Emil Torkildsen: Jeg oprettholder forslaget, fordi jeg ønsker Volan på en av de fremste tillitsposter. Ikke for å sette tillitsmennene op mot hverandre.

Josef Larsson: Spørsmålet har vært inngående diskutert i valgkomitéen, men det fremkom ingen ting som skulde gjøre en flytning nødvendig. Innstillingen er derfor enstemmig. Når Jern- og Metall på forrige kongress gav avkall på Nordahl som formann, var det ikke under den forutsetning at han uten grunn skulde bli nogen kasteball i Landsorganisasjonen. Det er enstemmighet om at han der har skjøttet sitt hverv godt. — Når det gjelder Volan, så vil alle hans evner kunne utnyttes like godt som sekretær, det er ingen grunn til å foreta noget skifte.

Olav Hindahl: Det er et godt trekk av kongressen å ville gjøre en urett god igjen, men da skal en ikke samtidig begå en ny urett ved å si at den nuværende viceformann ikke er skikket for stillingen. Det er ikke under behandlingen av kongressens dagsorden fremkommet noget som skulde gjøre det saklig berettiget å ikke gjenvelge Nordahl. Og jeg vil si til Torkildsen, at det er meget beklagelig at han, som selv er lønnet tillitsmann i fagorganisasjonen, kan optre slik.

Nic. Næss: En gjør ikke Volan nogen tjeneste ved å opta forslag på ham som motkandidat ved alle valgene. Det er valgkomitéens forslag at Volan blir stemmeberettiget i sekretariatet når en av de andre fastlønnede tillitsmenn er fraværende. — Det var et offer Jern- og Met. gjorde da de under forrige kongress gav avkall på Nordahl som formann, og jeg vil understreke det Hindahl sa, at en gjør ikke en urett god igjen ved å begå en ny urett.

Konrad Karlsen, Nordland: En demokratisk forsamling som denne kan ikke hindre at det fremkommer mange merkelige forslag. Jeg vil slå fast at det er hittil ikke fremkommet noget under kongressen som kan begrunne hvorfor Hindahl og Nordahl skulde skiftes ut. Disse forslagene burde av hensyn til Volan, ikke ha vært fremsatt.

Valget av viceformann blev optatt.

Valget av kasserer.

Valg av kasserer. Ingen motforslag fremkom og valgkomitéens enstemmige innstilling blev optatt til votering. Enstemmig og med akklamasjon blev I. B. Aase gjenvalgt som kasserer.

Samorganisasjonenes grenseområde.

Mens optellingen av viceformannsvalget pågikk fortsatte debatten om samorganisasjonene:

Karl Bakka, Hønefoss: Kongressen i 1934 vedtok sammenlutning til faglige distriktsorganisasjoner og for vårt distrikt innebar dette at 3 samorganisasjoner, Buskerud, Drammen og Hønefoss samorganisasjo-

ner skal slåes sammen til én. Sammenslutningen mellom Kongsberg og Drammen er foretatt, men Hønefoss står igjen. Når vi fremdeles står utenfor sammenslutningen er det fordi de stedlige forhold ligger slik til rette at det ikke er praktisk å ha en slik sammenslutning. En sammenslutning vilde bl. a. føre til at et sted som Jevnaker måtte inn under Drammen. Vi er uenig i sammenslutningen fordi den vilde skape et for tungvint apparat og det er i Buskerud enstemmighet om at det bør være to samorganisasjoner og at Hønefoss er det naturlige centrum for de store skogdistriktene som Randsfjorden, Aadalen, Soknedalen og Hallingdal. Men da vilde det være uriktig om kongressen sa det skal være bare én. Vi må gjøre det lettest mulig for de forskjellige grupper å komme i forbindelse med samorganisasjonen. Organisasjonskomitéen er også selv merksam på at Hønefoss er det naturlige centrum for disse distriktene. Jeg anbefaler forslaget om at Hønefoss får beholde samorganisasjonen som vi har den idag.

Sigurd Evang, Gjøvik: Jeg tar ordet fordi jeg vil ha sagt at det er ikke vanskeligere å drive en samorganisasjon i Opland distrikt, enn i andre distrikter. Forslaget fra Lillehammer vil ha enkelte områder av Hedmark lagt inn under Opland, men jeg tror ikke det vilde ha noen større interesse for organisasjonen vår om noen fjellstrekninger i Østerdalen blev overført til oss. Derimot er Opland enig i at Hønefoss Samorganisasjon blir oprettholdt og får beholde Jevnaker. Jeg tror ellers at de representanter som ønsker en forandring i kongressvedtaket av 1934 vil gjøre samorganisasjonene en bjørnetjeneste. Det er for tidlig å gjøre noen forandringer i dette vedtaket nu. Kongressen bør vedta organisasjonskomitéen og sekretariatets innstilling, og jeg går da ut fra det vil bli tatt tilbørlig hensyn til det som er anført fra Hønefoss.

Karl Tømmeraas, Trondheim: Det voldt adskillig bråk å komme dit vi er idag, og jeg er bekjent med de vanskeligheter som var forbundet med å gjennomføre en sammenslutning, i Møre og Romsdal, i Nordland og i Finnmark. Og jeg tror ikke det er verre å ordne denne saken for Hønefoss enn i de øvrige distrikter. En skal derfor være forsiktig med alt nu å gjøre endringer i kongressvedtaket av 1934. Med den voldsomme vekst i fagorganisasjonen har Samorganisasjonene den aller største betydning. Og innstillingen dekker forholdene som de er. Og de distrikter som har visse vanskeligheter får forhandle med sekretariatet om den beste løsning. Jeg vil bestemt advare mot en kongressbeslutning nu om å endre grenseområdene.

Gunnar Braathen, Hedmark: Som tillitsmann i en samorganisasjon gjennom mange år vil jeg si at jeg har svært vanskelig for å forstå samorganisasjonenes kritikk mot Landsorganisasjonens ledelse. Det er min erfaring fra de 7 år jeg har arbeidet i samorganisasjonen, at vi får det akkurat som vi vil ha det, når vi bare gjør godt arbeide. Når det gjelder grenseområdene vil jeg advare mot en forandring. En av samorganisasjonenes viktigste oppgaver i fremtiden blir å etablere samarbeide med småbrukerbevegelsen innenfor de enkelte fylkene, og småbrukerbevegelsen er organisert *fylkesvis*. For Hedmark er dette samarbeidet alt kommet i faste former, i overensstemmelse med det samarbeide som

er innledet mellom Skog- og Landarbeiderforbundet og Norsk Bonde- og Småbrukarlag. Jeg ser dette som en av samorganisasjonens viktigste oppgaver i fremtiden, å knytte hele det arbeidende folk på landsbygden sammen i et stort fellesskap.

Resultatet av viseformannsvalget

forelå nu: Konrad Nordahl var valgt med 354 stemmer, Elias Volan hadde 120 stemmer, Aase 1 og Næss 1 stemme.

Valg av sekretærer.

Som sekretær og medlem av sekretariatet med stemmerett blev valgt Lars Evensen, enstemmig og med akklamasjon.

Som annen sekretær blev valgt Elias Volan, enstemmig og med akklamasjon.

Valget av sekretariatets medlemmer.

Nic. Næss: Valgkomitéen har hatt et stort arbeide med sammensetningen av det nye sekretariatet, idet mange av forbundene er vokset slik at de burde hatt et medlem av sekretariatet, mens det på den annen side har vært vanskelig å skifte ut noget forbund som hadde medlem før. Komitéen har funnet at et forbund som Jern og Metall nu bør få fast medlem i sekretariatet, og foreslår derfor Josef Larsson valgt som medlem. Det forelå i komitéen anmodning fra Tranmæl om å bli fritatt for valg som medlem av sekretariatet, men valgkomitéen har enstemmig henstillet til Tranmæl å bli stående som samorganisasjonens representant i sekretariatet, og han er også betraktet som representant for partiet i sekretariatet. Vi mener at dette er helt nødvendig av hensyn til samarbeidet mellom partiet og fagorganisasjonen, og Tranmæl har da også bøiet sig for komitéens henstilling. — Efter at denne innstillingen blev ferdig igår fikk komitéen henstilling fra samorganisasjonenes representanter om å innstille på Gunnar Disenaen som samorganisasjonenes representant i sekretariatet. Vi fant dog ikke å kunne endre vår innstilling og komitéen er enstemmig om at vi må prøve å få beholde Tranmæl i sekretariatet. — Det er især to forbund som vi beklager meget at vi ikke har kunnet finne fast plass for i sekretariatet, nemlig Papirindustrialarbeiderforbundet og Sjømannsforbundet. Til gjengjeld er representantene for disse to forbund innstilt som 1. og 2. varamann. De burde som sagt ha hatt sine faste plasser, men det har ikke vært mulig, uten å skyve ut representanter for forbund som er like berettiget til fast plass. Som 3. varamann er foreslått Neimi Lagerstrøm fra Beklædningsarbeiderforbundet. Når våre forbund i beklædningsindustrien går sammen, representerer de en stor gruppe på 15—20 000 medlemmer. Kongressen har hatt anledning til å høre Neimi Lagerstrøm og vet at hun er vel kvalifisert til dette hverv. I den forløpne periode har tredje varamann som regel møtt i sekretariatet med stemmerett, så denne plass er næsten jevngodt med fast medlem. Jeg anbefaler valgkomitéens innstilling og håper at de forbund som ikke har fått faste medlemmer av sekretariatet, ikke blir altfor fornærmet. Innstillingen er et resultat

av lange drøftelser og en rekke voteringer i komitéen. Alle innstillinger er da også enstemmige med undtagelse av at et medlem stemmer for Inv. Haugen istedenfor Jens Tangen.

Ingolf Lodden, Tønsberg: Jeg beklager at valgkomitéen ikke har kunnet gå med på det forslag jeg har fremmet om at Ingv. Haugen velges istedenfor Jens Tangen. Disse håndverkerforbundene er jo allikevel fylldig representert i sekretariatet ved de fastlønnede tillitsmenn. Sjømannsforbundet har siden forrige kongress gjennomgått en voldsom utvikling og representerer nu over 20 000 medlemmer. Sjømannsforbundet har også særegne interesser å ivareta i sekretariatet, idet det svært ofte har konflikter som virker langt utover landets grenser. Jeg henstiller til kongressen å ta hensyn til at Sjømannsforbundet har billig krav på fast medlem av sekretariatet.

Ragna Karlsen: Vi hadde håpet valgkomitéen vilde tatt hensyn til henstillingene om en kvinne som medlem av sekretariatet etter at vi hadde gitt avkall på å få en av de fastlønnede tillitsmenn. Vår deltagelse i fagbevegelsen er like nødvendig som mennenes. I forrige periode hadde vi Lucie Andresen som varamann, riktignok som nr. 7, men hvorfor er hun satt helt utenfor nu? Jeg foreslår derfor henne som fast medlem og Josef Larsson som første varamann. Jeg er slett ikke noget imponert over at vi skal få en kvinne som 3. varamann, og hun bør stå der, selv om vi får en fast representant i sekretariatet.

Karl Tømmeraas: Jeg vil opplyse at samorganisasjonenes representanter på møte igår kveld besluttet å stille Disenaen som medlem av sekretariatet. Grunnen var ikke den at Tranmæl ikke har vært dyktig nok som medlem av sekretariatet, men vi hadde hørt at Tranmæl hadde frasagt sig valg som medlem av sekretariatet, og dertil har han egentlig vært betraktet som partiets representant. Vi vilde gjerne ha en representant som hadde mere kontakt med samorganisasjonenes landsutvalg. Jeg vet virkelig ikke hvad vi skal gjøre nu. Og jeg vil gjerne høre om samorganisasjonenes representanter fastholder forslaget på Disenaen? Vil nødig skape noget misforhold og jeg vil ikke opta forslaget på Disenaen før jeg får høre stemningen i salen.

Hans Eriksen, Oslo: Jeg synes det ved sekretariatets sammensetting er tatt for lite hensyn til eksportindustrien, idet bare 2—3 av de foreslåtte medlemmer kan sies å representere eksportindustrien, og jeg vet ikke om vi er kommet så langt at vi ikke behøver å ta hensyn til eksportindustrien. Jeg tror det vilde være uriktig å si at vi skal være oss selv nok, og er redd for at denne linjen skal skade oss. Det er visst ikke fritt for at det her er et lite motsetningsforhold til stede. Og jeg hadde ventet at valgkomitéen vilde ha tatt en smule hensyn til arbeiderne i eksportindustrien ved sin innstilling. Jeg vil ikke fremsette noget forslag, men jeg vil konstatere at valgkomitéen ikke har tatt dette hensyn. Og en ting til: Er det bare forbund med 20 000 medlemmer som skal være representert i sekretariatet? Vi kjenner jo det fra Folkeforbundet og ellers, at det er stormaktens ord som er det avgjørende, men det burde ikke være gjeldende her. Og det kan være andre forbund som representerer grupper av den art at de nødvendigvis burde ha medlem i sekretariatet. Jeg vet at det ikke er mulig å få nogen forandring

i dette nu, men jeg vil allikevel ha sagt det, så det kanskje kan bli tatt hensyn til det i neste omgang.

Der blev fremsatt disse forslagene:

Lucie Andresen foreslåes istedenfor Alfred Ljøner, Lilly Hervich foreslåes istedenfor Nils Hegland som 6. varamann.

Neimi Lagerstrøm.

Karl Tømmeraas optok forslag på Gunnar Disenaen som medlem av sekretariatet.

Neimi Lagerstrøm istedenfor Alfred Ljøner, Ingv. Haugen istedenfor Erling Kiil.

Ingv. Olsen.

Strek blev satt.

Neimi Lagerstrøm: Kongressen vil forstå at det kan være vanskelig for oss å foreslå forandringer i innstillingen. — Bygningsarbeiderforbundet og Jern og Metall har flere representanter i sekretariatet ved fastlønnede tillitsmenn. Når det gjelder representantene for Skog og Land, vet vi at det er ikke bra å skifte ut en person og ta en annen fra det samme forbund. Derfor foreslår jeg at det istedenfor Ljøner blir valgt en kvinne. Vi hadde sist 7. varamann. Under en tidligere debatt her på kongressen henstilte Nordahl til forbundene å ta de nødvendige hensyn til kvinnene ved valgene. Men de samme hensyn burde også tas her. Vi representerer en sjettedel av Landsorganisasjonens medlemstall og vi krever aldri mer enn vi har rett til å få. Jeg ber kongressen ta hensyn til oss denne gangen. — Det går for sig så mange ting som gjelder kvinnene og som dere ikke har greie på — munterhet —. Jeg skal bare nevne at det er viceformannen i Yrkeskvinnenes Forening som har skrevet i Landsorganisasjonen A. B. C. Slikt vil vi være med selv å bestemme.

Ordstyreren: Det er ennu inntegnet 25 talere, og det må vel kunne klare sig med 3 minutters taletid.

3 minutters taletid blev vedtatt.

Emil Torkildsen: Når en hørte på redegjørelsen fra formannen i valgkomitéen fikk en ikke noget overveldende inntrykk av at vi sitter i en demokratisk forsamling. Jeg mener også at kvaliteten må være det avgjørende, ikke kvantiteten. Jeg vil også stille et prinsipielt forslag, idet jeg mener det er prinsipielt uriktig at en organisasjon som ikke betaler kontingent til Landsorganisasjonen skal være representert i sekretariatet. Jeg sikter her til forslaget på Alfr. Ljøner og mener det er bedre at Landsorganisasjonen får en representant i Skog- og Lands styre. Jeg foreslår derfor at Ingv. Haugen blir valgt som representant istedenfor Alfr. Ljøner.

Thv. Kristiansen, Oslo: Jernarbeiderne går inn for selvberging når det gjelder skibsbyggingen, og en må derfor ikke sette Josef Larsson utenfor sekretariatet. Jern og Metall representerer ca. 30 000 medlem-

mer. Jeg støtter også forslaget om at Tranmæl byttes ut med Disenaen. Han står i betydelig bedre kontakt med arbeidsforholdene i Oslo.

Gunvald Hauge, Haugesund: Når jeg stemmer for Ingv. Haugen, er det fordi vår organisasjon i de siste årene har gjennomgått en rik utvikling og nu representerer 4 landsomfattende fag, nemlig fiskere, fangstfolk, sjøfolkene i kystfarten og ca. 30 000 sjøfolk i utenriks fart. Det har vært tatt altfor lite hensyn til sjøfolkene og vi må ha en representant i sekretariatet for at sjøfolkenes mening kan bli hevdet der. Sjøfolkene har ikke vært taletrengte her på kongressen, men vi representerer allikevel et meget betydningsfullt yrke. Vårt yrke er i høy grad avhengig av lovgivningsmakten, men er allikevel svært dårlig representert i Stortinget. Vi bør da iallfall få en plass i sekretariatet. Haugen kan også ved sine forhandlinger med de utenlandske arbeidsgivere tilføre sekretariatet stor kyndighet. — Jeg vil også støtte forslaget om at det velges en kvinne inn i sekretariatet.

Gunnar Braathen: Det er ingen saklig grunn for forslaget på Disenaen som representant for samorganisasjonene. Tranmæl må gjenvelges. Jeg vil også advare mot Torkildsens uttalelser om Skog og Land. Det vil være å sette de fattigste utenfor Landsorganisasjonens ledelse, fordi de er fattige. Det er her anledning til å konstatere alvoret i beslutningene om å understøtte de fattigste gruppene.

A. E. Gundersen, Oslo: Det er ikke greit å være valgkomité. Men jeg konstaterer at den opfatning også gjelder her at det er stormaktene som regjerer. Vi små har intet å si, vi får bare bøye oss. Jeg anbefaler valgkomitéens innstilling. Skog og Land er et fattig forbund, men det har gjort en stor gjerning som vi skal være takknemlig for. Vi skal ikke optre slik mot Skog og Land som Torkildsen foreslår. — Bekleidningsindustrien representerer en stor makt, men vi får 3. varamann til sekretariatet. Jeg vil allikevel henstille til kvinnene å godta dette, ellers kan de risikere å ikke få valgt noen.

Birger Aamot: Jeg er enig i at eksportindustrien er dårlig representert i sekretariatet, men det er neppe noget å gjøre ved det. — Jeg synes det er sørgelig at kvinnene vil forsøke å sette Jern og Metall utenfor sekretariatet, og jeg vil si at kvinnene optrer her slik at de bare vil skade sig selv. Når det gjelder spørsmålet om valg av Disenaen eller Tranmæl, er det ikke nødvendig å si noget. Jeg anbefaler kongressen å følge valgkomitéens innstilling.

Arthur Arnesen, Oslo: Det er sagt så ofte at vi lever i stålets og betongens tid, og dette har valgkomitéen tatt hensyn til når den har foreslått representant både for Bygningsarbeiderforbundet og Jern og Metall inn i sekretariatet. Disse to forbund er knyttet så uløselig sammen at hvis vi valgte bare den ene av de foreslåtte vilde det ikke være bra for sekretariatet. Opstående tvister løses best når begge parter er representert i sekretariatet. Også av hensyn til jernsakens løsning er det nødvendig at Jern- og Metall er representert i sekretariatet. Det er riktig nok at også de små skal ha sin plass i solen, men en skal være oppmerksom på at de store forbundene har så mange flere saker. Jeg vil anbefale at både Larsson og Tangen blir valgt.

C. Strøm, Stavanger: Når samorganisasjonene opprettholder forslaget på Disenaen, er det fordi det er fremkommet at samorganisasjonene ikke egentlig har nogen representant i sekretariatet nu. Tranmæl har ikke vært samorganisasjonenes representant mer enn hele kongressens representant. Og denne plassen skal ikke være avhengig av at det er Tranmæl som velges. Samorganisasjonene skal alltid ha en representant i sekretariatet.

Ole Andersen, Fredrikstad: I samorganisasjonenes møte igår blev saken drøftet, og når Disenaen blev foreslått var det under den forutsetning at Tranmæl ikke vilde stille sig til valg. Det var iallfall min forutsetning. Jeg er enig med Gundersen i at kvinnene er en stormakt og har så mye som vi ikke forstår, selv om vi nu og da får et lite gløtt i det. (Bifall.) Jeg tror en gjør kvinnene den største tjeneste ved å fastholde forslaget om 3. varamann. Vi kan ikke se bort fra kvinnenes betydning, for det er nu en gang de som styrer, og de kan være både til hygge og til nytte. (Sterkt bifall.)

Konr. Karlsen, Nordland: Jeg vil støtte mindretallets forslag på Ingv. Haugen som medlem av sekretariatet. Med de store og forskjelligeartede grupper Sjømannsforbundet representerer, vil det ha stor betydning at dette forbundet får et fast medlem av sekretariatet. Bygningsarbeiderforbundet vil ikke bli brøstholdent om ikke Tangen blir valgt, dette forbundet får allikevel 3 medlemmer av sekretariatet, nemlig Aase, Volan og Tranmæl. Tangen vilde bli det fjerde medlem i sekretariatet fra dette forbundet, altså næsten halve sekretariatet under stort forfall. Bygningsarbeiderforbundet vilde være godt tilgodesett med Aase og Volan i ledelsen av Landsorganisasjonen. Av rent saklige hensyn vil jeg anbefale mindretallets forslag.

Ingv. Olsen: Det er her den samme kamp på hver kongress. — Det er her sagt at Bygningsarbeiderforbundet og Jern og Metall er representert i sekretariatet ved de fastlønnede tillitsmenn. Men dertil vil jeg si at Aase og Nordahl skal representere *Landsorganisasjonen* og ikke sine forbunds interesser i sekretariatet. Når jeg foreslår Lagerstrøm istedenfor Ljøner, er det på Torkildsens premisser.

Peder Ek, Tofte i Hurum: Under debatten om valget av viceformann fikk Nordahl attest for å være jernarbeider, og en må vel kunne gå ut fra at han fortsatt vil kunne representere Jern og Metall i sekretariatet. — Papirarbeiderne står foran nedgangstider og store vanskeligheter, og det er nødvendig for dem å ha den beste kontakt med Landsorganisasjonen. Derfor vil jeg foreslå Stenklev istedenfor Josef Larsson som medlem av sekretariatet.

Ingv. Lodden: Når jeg har optatt min dissens i valgkomitéen er det fordi Bygningsarbeiderforbundet allikevel er godt representert i sekretariatet. Derfor kan de godt gi avkall på denne plassen til fordel for sjøfolkene.

Rasmus Rasmussen: Jeg anbefaler at man ikke setter representanten for Skog- og Landarbeiderforbundet utenfor. Det er nødvendig å ha en representant for denne store gruppen med i sekretariatet. Men jeg kan ikke forstå at det er nødvendig å skifte ut Vestad med Ljøner, og jeg vil anbefale representantene å stemme på Vestad. Jeg vil også si

at en skal ikke her le av kvinnes uttalelser. Med den store organisasjonsprocent de utgjør i Landsorganisasjonen, har de krav på å bli representert i sekretariatet. Men betingelsene for å opnå et slikt resultat er at de enstemmig går inn for kravene og ikke splitter sig på flere forslag. Det har de gjort nu, og derfor får de finne sig i at kongressen nu gir dem plass som 3. varamann. De bør se å bli enige og så komme igjen neste gang.

Ole A. Kiste: Sjømannsforbundets virke og virkeområde er så stort og betydningsfullt at det burde være sikret første representant i sekretariatet. Og når det gjelder Skog og Land så er det her under kongressen snakket en hel mengde om hvor betydningsfull denne gruppen er, og at vi må gjøre alt for å ha den best mulige kontakt. Men her kommer en Gud hjelpe mig og foreslår at dette forbundet blir satt utenfor sekretariatet, fordi disse folkene er fattige. — Jeg var ikke til stede på samorganisasjonsrepresentantenes møte igår kveld, ellers vilde jeg ha undersøkt om Tranmæl virkelig vilde trekke sig tilbake, før jeg gikk med på å stille en annen kandidat. Nu er det ikke nødvendig å diskutere den saken nærmere — Tranmæl har representert samorganisasjonene bedre i sekretariatet enn nogen annen kunde gjøre. Jeg vil slutte med å si: Stem for representantene for Sjømannsforbundet, for Skog og Land, og stem for Tranmæl som medlem av sekretariatet.

Gunnar Disenaen: Jeg vil si at jeg har ikke stilt mig som motkandidat til Tranmæl. Og vi tenkte oss muligheten av at det blev funnet en annen plass for ham i sekretariatet. Men som stillingen nu ligger an vil jeg henstille at forslaget på mig trekkes tilbake.

Olav Hindahl: Når det her understrekes så sterkt at samorganisasjonene skal ha en representant i sekretariatet, skal en være opmerksom på at samtlige forbundsrepresentanter i sekretariatet også representerer samorganisasjonene. Og det samme er tilfelle med de 5 fastlønnede tillitsmenn. Samorganisasjonene er et utøvende organ for Landsorganisasjonen og jeg forstår ikke at det kan gå an å sette samorganisasjonene op imot Landsorganisasjonen. Det er her også snakket om kvalitet og kvantitet. Ja, jeg tror også representantene bør ta hensyn til kvaliteten. I de tider vi går i møte gjelder det å ha de best skikkede med i ledelsen. Når det gjelder Tranmæl, så er det av uvurderlig betydning å ha ham med i sekretariatet av hensyn til samarbeidet mellom fagbevegelsen og partiet. Og dette samarbeide må vi fortsette med, det er så mange felles spørsmål som dukker op. Jeg henstiller til representantene å stemme på Tranmæl.

Anna Anthoni, Bergen: Jeg har følelsen av at det er litt om å gjøre for kongressen å ødelegge for kvinnene gjennom de forskjellige forslag som er fremsatt. Det er absolutt påkrevet at vi får en kvinne med i Landsorganisasjonens ledelse. I Yrkeskvinnenes Forbund er det gått mange kvinner med som tilhører oss. Og jeg vil spørre: Har kongressen råd til å miste de 50 000 kvinner som nu står i Landsorganisasjonen? Og har dere råd til å undvære de 200 000 som står utenfor? Jeg ser meget alvorlig på dette spørsmål. Derfor foreslo jeg en komité, fordi jeg forutså at vi ikke fikk nogen av de fastlønnede tillitsmenn, og at vi også vilde få vanskeligheter med å få nogen kvinne inn i sekretariatet.

Jeg takker for at kvinnene nu skal få plassen som 3. varamann. Jeg vil foreslå at det nedsettes en komité av kvinner som skal samarbeide med sekretariatet.

Ordstyreren: Forslaget kan ikke bli optatt nu under valgene, vi får ta det under behandling senere på dagsordenen.

Nic. Næss: Valgkomitéens innstilling har stort sett fått tilslutning under debatten. Hvis kvinnene vil ha håp om en chance til å bli representert, da må de ikke ha forslag om 3 kvinner. Det er ingen mulighet for at de kan opnå noget ved det, men det er fare for at de kan miste den chance de har nu til å få 3. varamann. Statstjenestemennene er allerede så mange at de har krav på et fast medlem av sekretariatet og dertil har et forbund med 10 000 medlemmer besluttet å opta forhandlinger om innmeldelse i Landsorganisasjonen. Det har under disse forhandlinger betydning at vi har en representant for statstjenestemennene som fast medlem av sekretariatet. Og hvis forhandlingene fører fram, vil statstjenestemennene bli den største gruppen i Landsorganisasjonen. Det er ikke riktig at eksportindustrien er dårlig representert i det foreslåtte sekretariat. Både Arbeidsmannsforbundet, Kjemisk Forbund og N. N. N. representerer eksportindustrien, og Stenklev som representerer vår største eksportindustri er foreslått som 1. varamann. Også Fladeby fra Transportforbundet kan også sies å representere eksporten. Jeg vil også advare mot å sette Bygningsarbeiderforbundet utenfor. Volan og Aase kan ikke sies å representere Bygningsarbeiderforbundet i sekretariatet. Derfor må Bygningsarbeiderforbundet få sin egen representant. Jeg vilde gjerne sett at Sjømannsforbundet fikk sitt faste medlem av sekretariatet, men det må i et hvert fall ikke skje på bekostning av Bygningsarbeiderforbundet. Når det gjelder Skog og Land, er det merkelig nok fremkommet 3 forslag om å flytte Ljøner ned i varamannsrekken, deriblandt et forslag fra kvinnene. Jeg vil si at et slikt forslag er ikke egnet til å styrke sympatien for kvinnenes sak. Skog- og Landarbeiderforbundet har over 30 000 medlemmer og vi har i den forløpne periode hatt så mange saker i sekretariatet vedrørende dette forbund, at det er absolutt nødvendig å ha et fast medlem fra dette forbundet. Jeg vil understreke at ingen av oss har vært misfornøyd med Vestad som medlem av sekretariatet, men forbundet har krevet sin formann innvalgt i sekretariatet, og det har vi måttet bøye oss for. Et argument som at dette forbundet er fattig burde ikke veie noget i denne forsamlingen, man må bedømme forbundet etter de organisasjonsmessige resultater det har oppnådd, og her kan Skog- og Landarbeiderforbundet stå i første rekke blandt alle. Jeg tør si at innstillingen har stått for kritikken, og jeg henstiller til representantene å stemme for valgkomitéens innstilling.

Ordstyreren: Skog- og Landarbeiderforbundets formann har bedt om å få gi en faktisk opplysning.

Det blev vedtatt at Ljøner kunde få ordet.

Alfr. Ljøner: Det blev her under debatten fremholdt at Skog og Land ikke kunde få nogen representant i sekretariatet, fordi forbundet ikke betalte kontingent til Landsorganisasjonen. Jeg vil derfor si til Torkildsen: Du kunde gjerne snakke sant. Hvis vi ikke hadde betalt

kontingent hadde vi heller ikke hatt noen representanter her. Nu har vi 10 representanter på kongressen. Det er riktig at vi representerer et fattig forbund, fordi vi representerer de fattigste blandt de fattige i landet, men fra 1. oktober 1937 har vi allikevel betalt kontingent til Landsorganisasjonen for de representanter vihar her. Hadde vi klart å betale for alle våre medlemmer vilde vi ha hatt 40 representanter her.

Ordstyreren: Valget foregår på den måten at der hvor representantene bruker valgkomitéens innstilling uforandret blir stemmen betraktet som avgitt på Jens Tangen. De som ønsker å gjøre endringer i valgkomitéens innstilling må sørge for at listen ikke inneholder mer enn 11 navn.

Saken blev derpå optatt til votering.

Debatten om Samorganisasjonene fortsatte.

Det blev besluttet 3 minutters taletid.

Floritz Gundersen, Hønefoss: Når Hønefoss Samorganisasjon har innsendt dette forslaget om å bli undtatt fra beslutningen om sammenlutning med Buskerud, er det fordi vi mener at det vil være mest praktisk å oprettholde den som egen samorganisasjon. Og jeg vil takke Landsorganisasjonen for at vi har fått oprettholde denne samorganisasjonen hittil og at vi har fått øket tilskuddet. Organisasjonskomitéen er enig i at Hønefoss er et viktig knutepunkt, men den bør da også være enig i at denne samorganisasjonen blir oprettholdt. Og en skal være opmerksom på at denne motstanden vår mot en sammenslutning ikke er en kamp for å beholde lønnede stillinger, idet alle som er knyttet til samorganisasjonens ledelse står på arbeidsplassen, og er i den nøieste kontakt med arbeidsplassen. De forbundsrepresentanter som har sitt virkeområde der oppe er også enige i at denne samorganisasjonen blir oprettholdt som egen organisasjon. La oss ikke risikere å få den samme karikatur som i Møre og Romsdal.

Reinhard Halvorsen, Hønefoss: Kongressvedtaket av 1934 i denne sak var et av de uheldige vedtak. Vi har her hørt en hel del om den vekst organisasjonen har hatt, men det bør også bevirke en tilsvarende organisatorisk opbygging, og det har vi ikke efter vedtaket i 1934. En må ta sikte på den naturlige avgrensning av distriktene, og én samorganisasjon i Buskerud er ikke bra, især i betraktning av den store nyrekruttering de senere år. Jeg henstiller til kongressen å overveie dette for det er ikke bare Buskerud som har lidd under kongressvedtaket av 1934. Jeg henstiller til kongressen å hjelpe oss til å få beholde vår samorganisasjon. Det er intet økonomisk spørsmål for Landsorganisasjonen og en skal være forsiktig med å rive op det organisasjonsmessige grunnlag for en organisasjon som har livets rett.

Oluf Melby, Kristiansund N.: Det er naturlig at det stilles forslag om forandringer i distriktsinndelingene. Men de store samorganisasjonene forsvarer sammenslutningene tross de vet at det er begått urett. Når det gjelder Møre og Romsdal, så er det riktig at denne samorganisasjonen er blitt en karikatur. Vi så det også på forhånd til Landeorganisasjonen, og praksis har vist at vi hadde rett. Men på tross av

det blev sammenslutningen fremmet. Nu rakner det i den grad at vi står i fare for å miste avdelinger. Jeg henstiller at man stemmer for Hønefossforslaget og eventuelt også for forslaget fra Møre.

Oluf Jakobsen: Jeg optar forslaget fra Samhold, Sarpsborg om ophevelse av de faglige distriktsorganisasjoner og gjenoprettelse av samorganisasjonene. Det er blitt sagt mig at det nu ikke er nogen utsikt til å få dette forslaget vedtatt — det er så altfor radikalt, men jeg fremsetter det allikevel. Vi må la utviklingen selv bestemme hvordan organisasjonsformene skal bli i fremtiden. Vi har ennå ikke gjennomført industriforbundsformen, og kongressen har gjort vedtak som svekker industriforbundstanken. Jeg vil også støtte forslaget fra Hønefoss. Vi har i de siste år ikke hatt nogen lovendring i samorganisasjonen, fordi sekretariatet ikke har villet godkjenne det. Vår distriktsorganisasjon vil gjerne ha årsmøte hvert år, men lovene sier nei. En skal være opmerksom på at det er mange små avdelinger som har vanskelig for å komme inn for egen regning. Derfor bør Landsorganisasjonen støtte til, så samorganisasjonene får den nødvendige kontakt med avdelingene i distriktene. Vi må ikke la organisasjonen stivne, vi må ha en levende organisasjon, men da er også sammenkomster hvert år av betydning.

Ivar Lie, Drammen: Under behandlingen av industriforbundsspørsmålet og grensetvistene, er det blitt sagt at vi må finne frem til de organisasjonsformer som er mest praktisk. Jeg vil ikke si det er vanskeligere å ha én samorganisasjone i Buskerud enn i andre fylker, men det er spørsmål om sekretariatet har funnet den mest praktiske ordning. Før var Drammen hovedsetet for den samorganisasjon vi hadde, men ved sammenslutning av de 3 samorganisasjoner i Buskerud, blir Drammen ikke det naturlige centrum. Vestfold har nu en del av det organisasjonsområde som faktisk tilhører denne byen. Når en skal trekke grensene etter fylkene vil en lett komme op i slike vanskeligheter. Jeg synes derfor en bør bli enige om det forslag som stilles fra Lillehammer. Samorganisasjonene og sekretariatet bør komme sammen og trekke op de naturlige grenser for organisasjonene. Men er det ingen annen råd, ser jeg mig for Buskeruds vedkommende nødt til å stemme for Hønefossforslaget.

Ragnv. Nygaard: Hvis det ligger det i sekretariatets forslag at forholdene rundt om i landet skal tvinges inn i den samme form, vil det virke uheldig og oprivende på organisasjonen. Jeg mener det er bedre å følge forhandlingslinjen. Østfold har godkjent mønsterlovene etter forhandlinger med sekretariatet, og misnøien med forrige kongress' beslutning er delvis stilnet. Det vil være naturlig å fatte beslutning om at det skal forhandles om grenselinjene. Hønefoss bør få beholde det de har og for Møres vedkommende bør det forhandles om forandringer. Det er farlig å si at *slik skal* distriktsorganisasjonene oppbygges. Distriktsorganisasjonene bør ha sin naturlige vekst, og det er farlig å bruke linialen.

Osvald Wærris, Finnmark: Når fagkongressen i 1934 trakk op linjene for distriktsorganisasjonene, var det for å skape bedre organisasjoner enn de vi hadde før. Men jeg tror man har vært uheldig med de optrukne grenselinjer. I Finnmark hadde vi før 2 samorganisasjoner, som

nu gikk op i en distriksorganisasjon, men på grunn av forholdene i Finnmark har denne ikke virket bra. Mellom Øst- og Vestfinnmark er det en strekning på 600 km. og med de kommunikasjoner som finnes, er det vanskelig for 1 distriksorganisasjon å administrere det hele. Men jeg er allikevel ikke enig i at det skal gis lempninger i de nuværende forhold. Etter så liten prøve som systemet har hatt skulde jeg tro det vilde være riktig å ikke gå lenger enn forslaget fra Lillehammer, om at man skal kunne forandre forholdene når det finnes praktisk.

Alfred Fritsheim: Jeg vil også understreke den sterke som er til stede i Møre og Romsdal etter sammenslutningen. Vi hadde store benkeneligheter ved denne sammenslutning, og nu er vi klar over at den ikke svarer til hensikten. Og det var vel ikke kongressens mening at tillitsmennene skulde anbringes et sted for å dyrke privatlivet. Nu er det praktisk talt ingen på Sunnmøre som gjør en henvendelse til Samorganisasjonen.

Kr. Eriksen, Sarpsborg: Når vi foreslår at de lokale samorganisasjoner skal gjenoprettes, har det sin gode grunn. Vedtaket i 1934 var forhastet og distriksorganisasjonene har ikke svart til sin hensikt, derfor vil vi ha samorganisasjonene tilbake. Vi er skuffet over distriksorganisasjonen. Det er så at vårt forslag er radikalt, men det er ikke verre enn at det kan gjennomføres. Gjenoprett samorganisasjonene og la dem bli den faktor som de var. Det betyr ingen mistillit mot de tillitsmenn vi har, det er selve organisasjonsformen som er upraktisk. Jeg støtter videre forslaget fra Hønefoss. Det er naturlig at Jevnaker hører til Hønefoss Samorganisasjon. — Dere kan nok stemme ned vårt forslag her idag, men jeg vil si: Vi møtes på neste kongress.

Lars Evensen: Det er sagt at kongressvedtaket i 1934 var så uheldig. Men ser vi på de forslag som er innkommet, får man ikke det inntrykk at denne opfatning er den almindelige. Vi må se på dette spørsmål i samsvar med organisasjonens utvikling og stabilisering. Hensikten er å skape et organ som skal være et bindeledd mellom land og by, mellom industriens og landsbygdens arbeidende befolkning. Samorganisasjonen skal ikke være en industrigruppe for Borregård, Eriksen. Representantene for Møre og Romsdal har anket over at Samorganisasjonen der er lite praktisk oppbygget. Men dere vet jo at jeg også stillet to andre alternativer enn det som blev vedtatt, deriblandt et alternativ om 2 samorganisasjoner. Men dere svarte: Enten skal vi beholde de 3 samorganisasjoner vi har, eller vi må ha 1. Så fikk de 1. — Det er uriktig å si at vi har bygget samorganisasjonene op efter en linjal. I de aller fleste samorganisasjoner er det avvikelser fra fylkesgrensene. Til forslaget fra Lillehammer om en komité vil jeg si at vi har alltid vært villige til å drøfte grenseområdene for å finne frem til den mest anvendbare linje. Strøm snakker om møsterlovene, men han var jo selv med i den komité som i representantskapet i 1935 utformet møsterlovene. Møsterlovene bør vedtas i hovedtrekkene som de er, og de må bli respektert. Det er ikke nødvendig å vedta nogen prinsipielle endringer. De foreliggende forslag bør oversendes redaksjonskomitéen for å sees på i forbindelse med sekretariatets innstilling.

Ordstyreren foreslo forslagene oversendt redaksjonskomitéen.

Dette blev vedtatt.

Kongressen gikk derpå over til å behandle dagsordenens punkt 3 IV.

IV. Organisering av de arbeidsløse og lovene for de arbeidsløses foreninger.

På de arbeidsløses landskonferanse i dagene 3. og 4. september forelå følgende forslag:

1. Landsutvalg.

Landskonferansen av de arbeidsløses foreninger foreslår for kongressen:

«De arbeidsløses foreninger velger et landsutvalg som har til oppgave å ta sig av og utrede spørsmål og saker av betydning for de arbeidsløses foreninger, formidle et landsomfattende samarbeide mellom foreningene innbyrdes og mellom de arbeidsløse og de som står på arbeidsplassen, og forøvrig søke å trekke de arbeidsløse som står utenom inn i fagorganisasjonen.

Til å bestride utgiftene til dette landsutvalg, bevilger kongressen kr. 6 000.00 pr. år i perioden. De øvrige utgifter bestrides av de arbeidsløses foreninger selv ved at de betaler en kontingent av kr. 0.02 for hvert solgte merke til landsutvalget. Av arbeidsmerker betales kr. 0.50 til landsutvalget.

Landsutvalget står under kontroll av Landsorganisasjonens sekretariat og de arbeidsløses foreninger.

Kristiansund N. Arbeidsløses Forening foreslo:

«Eget forbund for de arbeidsløse.»

2. Medlemsskap i de arbeidsløses foreninger.

Fra arbeidsløses foreninger i Oslo og Akershus forelå følgende:

«Arsmøtet i Oslo og Akershus faglige Samorganisasjon den 20. og 21. mars 1937 fattet følgende enstemmige vedtak:

1. De siste års erfaringer har gjort det nødvendig å opta til drøftelse i sin helhet spørsmålet om de arbeidsløses organisering og formene for deres medlemsskap. Arsmøtet henstiller derfor til sekretariatet å nedsette en komité som består av representanter valgt av Landsorganisasjonen, samorganisasjonen og de arbeidsløses foreninger. Komitéen får i oppdrag å utrede spørsmålet og fremme forslag til førstkommende kongress.
2. Inntil spørsmålet om medlemsskap i de arbeidsløses foreninger er behandlet av kongressen, skal de arbeidsløses foreninger selv avgjøre i hvert enkelt tilfelle om hvorvidt vedkommende fyller betingelsene for å bli medlem.»

Videre blev følgende forslag likeledes enstemmig besluttet oversendt Landsorganisasjonen:

«Arsmøtet pålegger styret å innsende følgende forslag til førstkommende fagkongress til endring i mønsterlovene for de arbeidsløses foreninger:

§ 2 punkt 1 gis følgende ordlyd: Som medlemmer av arbeidsløses foreninger kan optas alle arbeidssøkende kvinner og menn. Forutsetningen for optagelse i foreningen er at de ikke har optrådt usolidarisk overfor fagorganisasjonen eller er erklærte fascister eller står tilsluttet fascistiske organisasjoner.»

Komiteén er enstemmig om å anbefale for landskonferansen årsmøtets forslag om nedsettelse av en komité og om forandring av § 2.

Subsidiært anbefales vedtaket om at foreningene selv avgjør hvem som skal optas.»

Stavanger Arbeidsløses Forening foreslo:

«Vi krever at alle arbeidsløse som sympatiserer med arbeiderklassen, og som anerkjenner Arbeidernes faglige Landsorganisasjons lover, kan tilmeldes de arbeidsløses foreninger.»

Haugesund Arbeidsløses Forening foreslo at paragraf 2, angående optagelse i arbeidsløses foreninger forandres i henhold til det av Oslo og Akers Arbeidsløses Forenings forslag, som tidligere er oversendt sekretariatet. Forslaget er utarbeidet av en komité nedsatt av Oslo og Akershus faglige Samorganisasjon.

Sekretariatet foreslo:

«Sekretariatet velger en komité på 5 medlemmer, 2 fra de arbeidsløses foreninger, 1 fra samorganisasjonene og 2 fra sekretariatet.

Komiteén utreder og fremmer forslag til fagkongressen om de spørsmål som vedrører de arbeidsløses organisasjon. De innsendte forslag oversendes komitéen.»

Konferansen besluttet å oversende forslagene til den av sekretariatet foreslåtte komité.

Til kongressen er videre innkommet:

Greåker Arbeiderforening foreslår:

- I. Når en arbeider får fast beskjeftigelse, eller inntas som ferieavløser eller til stadig tilbakevendende arbeide såsom vikar o. l. inntas han som medlem i den fagforening som er på vedkommende arbeidsplass. Dog må vedkommende ha vært i arbeide minst 2 måneder sammenhengende for å ha krav på å bli optatt som medlem.
- II. Arbeidere som inntas til en tilfeldig jobb, og som ikke kan regnes under den gruppe som er nevnt i punkt I kan ikke inntas eller overføres fra andre forbund, som medlemmer av N. P. F.»

Motivering:

Den beslutning som siste fagkongress fattet om at så snart et medlem av en forening av arbeidsløse får beskjeftigelse skal han overføres som medlem i den forening arbeidsplassen sorterer under, virker meget uheldig. Det har vist sig at en hel del får en midlertidig jobb, og som sådan gjør krav på å bli optatt som medlem i fagforeningen som er på

vedkommende arbeidsplass. På den måte kommer man op i forhold som er helt uholdbare, idet en forening som består f. eks. av 300 medlemmer kan få ca. 150 à 200 medlemmer som har midlertidig arbeide eller bare tilfeldige jobber. Man kan lett komme op i den ting at de som har midlertidig arbeide behersker hele fagforeningen.

*Hurum Cellulosearbeiderforening. Avd. 67 av N. P. F. og
Tofte Fagforening. Avd. 48 av N. P. F.*

1. Alle arbeidere som inntas i bedriftene som ferieavløsere, faste vikarer og andre arbeidere, hvis arbeide vanligvis strekker sig over et tidsrum av minst 14 dager ad gangen inntas som medlemmer i de foreninger som er på vedkommende arbeidsplass.
2. a) De under 1 nevnte arbeidere betaler ordinær kontingent for den tid de er i arbeide, samt betaler sin medlemsbok og vanlig inntredelsesavgift. Over 24 timers arbeide i en uke medfører plikt til å løse ordinært merke.
 - b) De respektive forbund tilstiller sine avdelinger et fristempel hvormed ovennevnte arbeideres medlemsbøker stemples for den tid de ikke er i arbeide. Stemplets kostende betales av vedkommende avdeling.
3. a) Ovenfor nevnte arbeidere har vanlige rettigheter, bortsett fra avgjørelser som er av økonomisk art eller som i sin konsekvens (indirekte) må ansees å være av en sådan art, såsom tariffoppgjør m. v.
 - b) Konfliktbidrag erholdes av ferieavløsere for den tid konflikten varer i ferietiden.
 - c) Øvrige rettigheter som krav til forsikringskassen m. v. beregnes på grunnlag av den tid vedkommende har betalt ordinær kontingent.

Motivering:

1. En meget vesentlig oppgave er det jo å trekke flest mulige arbeidere inn i organisasjonen, og forholdet med relativt mange uorganiserte arbeidere på arbeidsplassen er uheldig.
2. a) Motivering skulde være overflødig.
 - b) Avdelingene finner det meningsløst at slike medlemmer, (som man må forutsette blir gående ledige i meget lange perioder hvert år) skal påføres plikt til i sine ledighetsperioder å løse A-merker. Utgiftene til slike merker vil også bli for store for avdelingene. Et fristempel vil ikke bli nogen utgift for nogen av partene.
3. a) Man må ikke se bort fra at medlemmer som blir gående ledige i lange perioder lett kan få interesser som går på tvers av de øvrige medlemmers innstilling. Dette er særlig å frykte når det gjelder økonomiske spørsmål, hvorfor visse forhold må tas.
 - b) Konfliktbidrag bør være berettiget i den tid man med sikkerhet kan fastslå at konflikten er årsak til at vedkommende ikke er i arbeide.
 - c) Ved den ordning som her foreslås, betales de ovenfor nevnte arbeidere for sine rettigheter i likhet med alle andre organiserte.

Jern- og Metallarbeiderforbundets stedlige styre i Trondheim, avd. 53 av Jern- og Metall i Saltdal og Herøya Arbeiderforening foreslår:

Punkt 1 i loven av 1934 strykes og erstattes med følgende: «Som medlemmer av arbeidsløses foreninger kan optas alle arbeidssøkende kvinner og menn. Forutsetningene for optagelse i foreningene er at de ikke har optrådt usolidarisk overfor fagforeningene eller er erklærte fascister eller står tilsluttet fascistiske organisasjoner.»

Arbeidslediges Forening, Stavanger, forelår:

«Stavanger Arbeidslediges Forening krever av kongressen at den ophever det tidligere standpunkt om utelukkelse av kommunistene, da dette viser sig å stagnere vårt arbeide for bedre vilkår.

Arbeidsløses foreninger i Notodden, Rjukan, Porsgrunn og Langesund foreslår:

2. § 2, punkt 1 forandres til:

«Som medlemmer av foreningen optas så vel organiserte som uorganiserte arbeidsløse kvinner og menn. Forutsetningen for optagelse i foreningen er at de anerkjenner Arbeidernes faglige Landsorganisasjon, og at de ikke tidligere har optrådt illojalt eller usolidarisk overfor fagorganisasjonen.

Arbeidsløse som står tilsluttet eller arbeider for organisasjoner som bekjemper fagorganisasjonen kan ikke optas eller bli stående i de arbeidsløses foreninger eller innregistreres individuelt i Landsorganisasjonen.»

Oslo og Akershus faglige Samorganisasjon foreslår:

§ 2, punkt 1, gis følgende ordlyd: Som medlem av de arbeidsløses foreninger optas alle arbeidssøkende kvinner og menn.

Motivering:

Den form for organisering som kongressen fastslo for de arbeidsløse, har vist sig ikke å føre frem, idet det ikke har vært mulig å få ungdommen interessert i de arbeidsløses foreninger. Av hensyn til fagorganisasjonens og arbeiderklassens egen stilling er det nødvendig at spørsmålet om organisering av de arbeidsløse blir reist på ny, således at formene for organisering av de ledige blir lagt sådan an at det blir mulig å få samle ungdommen i de arbeidsløses foreninger.

Forslag fra Ålesunds Arbeidsløses Forening:

Ennvidere henvises til at de arbeidsløses foreninger ikke er likestillet de øvrige av Landsorganisasjonens medlemmer og krever derfor at § 2, 1. lov av 1934, får følgende form: Retten til medlemskap i de arbeidsløses foreninger har alle arbeidsløse kvinner og menn som oppfyller vanlige betingelser for optagelse i fagforeningene samt valgbarhet og representasjonsrett for foreningenes samtlige medlemmer.

Dalen Cementindustriarbeiderforening foreslår:

I § 2 om medlemsskap foreslås at annet avsnitt får følgende ordlyd:

«Forutsetningen for optagelse i foreningen er at de anerkjenner Arbeidernes faglige Landsorganisasjons grunnsyn og retningslinjer og at de tidligere ikke har optrådt illojalt eller usolidarisk overfor fagorganisasjonen, eller står tilsluttet organisasjoner som bekjemper de samarbeidende hovedorganisasjoner innen arbeiderbevegelsen eller fascistiske organisasjoner.

Motivering:

Kongressen vedtok i 1934 bestemmelser i § 2 om også å anerkjenne Det norske Arbeiderpartis grunnsyn og retningslinjer. Erfaringen viser imidlertid at en slik bestemmelse spesielt rettet mot de arbeidsløse ikke har hatt nogen som helst betydning. Enheten og opmarsjen til våre faglige og politiske hovedorganisasjoner er idag på god vei til å bli en fullbyrdet kjensgjerning.

Den nugjeldende bestemmelse bør derfor utgå.

Inntrøndelag Veiarbeiderforening, avd. 38, N. A. F., foreslår:

Forslag § 2. Medlemsskap.

«Punkt 1 i lovene av 1934 strykes og erstattes med følgende: Som medlemmer av arbeidsløses foreninger kan optas alle arbeidssøkende kvinner og menn. Forutsetningen for optagelse i foreningen er at de ikke har optrådt *usolidarisk* overfor fagorganisasjonen eller er erklærte fascister eller står tilsluttet fascistiske organisasjoner.»

Rjukan Veiarbeiderforening foreslår:

De arbeidsløses lover § 2, punkt 1, forandres og får en ordlyd sålydende:

«Som medlemmer av foreningen optas så vel organiserte som uorganiserte kvinner og menn.

Forutsetningen for optagelse i foreningen er at de anerkjenner Arbeidernes faglige Landsorganisasjon, og at de ikke tidligere har optrådt illojalt eller usolidarisk overfor fagorganisasjonen.

Arbeidsløse som står tilsluttet eller arbeider for organisasjoner som bekjemper fagorganisasjonen, kan ikke optas eller bli stående i de arbeidsløses foreninger eller innregistreres individuelt i Landsorganisasjonen.»

Fra avd. 41, *Hermetikkarbeidernes Forening, Ålesund*, er det innsendt forslag til forandring av § 2 i lover for de arbeidsløses organisasjon:

«Punkt 1 i lovene av 1934 erstattes med følgende: Som medlemmer av de arbeidsløses foreninger kan optas alle kvinner og menn. Forutsetningen for optagelse må være at de ikke har optrådt usolidarisk overfor fagorganisasjonen eller er erklærte fascister eller står tilsluttet fascistiske organisasjoner.»

Forbundsstyret bemerker:

Forbundsstyret kan ikke tiltre forslaget og anser det forøvrig for overflødig, idet det henvises til nuværende bestemmelse i lovens § 2, punkt 1, 2 og 3 avsnitt.

Vold Sagbruksarbeiderforening foreslår:

«§ 2, punkt 1 i loven for de arbeidsløses foreninger endres til å lyde:

Som medlemmer av arbeidsløses foreninger optas alle arbeidsløse kvinner og menn, som ikke har optrådt usolidarisk overfor fagorganisasjonen, er erklærte fascister eller står tilsluttet fascistiske organisasjoner.»

Høvløriarbeiderforbundet tar bestemt avstand fra forslaget.

3. *Distriktskonferanser og samarbeidskomité.*

Oslo og Akershus Arbeidsløses foreninger foreslo for landskonferansen:

«For å få det absolutt beste samarbeide i gang mellom de arbeidsløses foreninger, ikke bare landsomfattende, men også distriktsvis, henstiller landskonferansen til kongressen å gjennomføre den ordning som er innført i Oslo og Akershus, og anbefaler følgende forslag:

«De arbeidsløses foreninger gis adgang til, hvis mere enn halvparten av foreningene i distriktet forlanger det, å avholde distriktskonferanser når det ansees nødvendig. Distriktskonferanse skal avholdes minst en gang hvert år. I de år Samorganisasjonen har årsmøte, avholdes konferansen minst 2 måneder foran årsmøtet. Utgiftene bestrides av Samorganisasjonen.

Til distriktskonferansen har hver forening rett til å velge 2 representanter for de første hundre medlemmer. Derefter 1 representant for hvert påbegynt 500 medlemmer, dog ikke over 7 representanter. Til grunn for beregningen legges foreningens samlede medlemstall. Ingen forening må sitte med flertall på konferansen. For de arbeidsløses foreninger opprettes en samarbeidskomité i hvert distrikt. Komitéens oppgave er å utrede og klarlegge alle spørsmål som vedrører de arbeidsløses organisasjonsforhold, samarbeide og virksomhet for øvrig i deres distrikt. I samarbeidskomitéens møter bør samorganisasjonen være representert. Samarbeidskomitéen består av foreningenes formenn.»

Bestuttet oversendt organisasjonskomitéen.

Stedsstyret i Bergen, Norsk Kommuneforbund foreslår:

«§ 3, punkt 2, foreslås gitt følgende forandring: Næst siste avsnitt skal lyde:

«Ved overføringen betales medlemsbokens kostende i henhold til avdelingens lover og bestemmelser.»

«§ 3, punkt 3, foreslås at næst siste avsnitt forandres derhen: «Innskrivningspenger efter vedkommende forbunds og avdelings lover eller bestemmelser.»

Motivering:

Til punkt 2 i § 3:

Det må ansees uberettiget at disse skal slippe inntredelsesavgift som alle andre må betale.

Til punkt 3 i § 3:

Den nuværende ordlyd gir adgang til for enkelte tidligere strøkne medlemmer å komme inn igjen uten å svare sine forpliktelser som andre strøkne medlemmer.

Forbundsstyret tiltrer forslaget.

Norsk Bygningsarbeiderforbunds Industrigruppe, Bergen.

§ 3, punkt 2 foreslått gitt følgende forandring næst siste avsnitt skal lyde:

«Ved overføringen betales medlemsbokens kostende i henhold til avdelingens lover og bestemmelser.»

Ad § 3, punkt 3, foreslåes at næst siste avsnitt forandres derhen:

«Innskrivningspenger efter vedkommende forbunds og avdelings lover eller bestemmelser.»

Motivering:

Til § 3, punkt 2:

Det må ansees uberettiget at disse skal slippe den inntredelsesavgift som alle andre må betale.

Til punkt 3:

Den nuværende ordlyd gir adgang til for enkelte tidligere strøkne medlemmer å komme inn igjen uten å svare sine forpliktelser som andre strøkne medlemmer.

Fra Samorganisasjonens landsutvalgsmøte 30. januar 1938. Tiltrådt av Oslo og Akershus faglige Samorganisasjon:

«Den på kongressen i 1934 vedtatte lov for arbeidsløses foreninger opprettholdes, med følgende forandring i § 10:

Punktene A. B. C. som før. Nytt punkt D. — Alle forslag og krav fattet av de arbeidsløses foreninger skal forelegges samorganisasjonens forretningsutvalg til godkjenning og eventuelt videresending.

Punkt D, blir e — e blir f — f blir g og g blir h.

Nytt punkt I.:

Punkt I. Distriktsorganisasjonens forretningsutvalg har rett til enhver tid å kontrollere kontingentinnbetalingen og anvendelsen av denne samt øvrige innsamlinger av enhver økonomisk art. Disse innsamlinger må foregå under samorgani-

asjonenes kontroll. Er det nødvendig kan Samorganisasjonene overta den hele kasserervirksomhet for kortere eller lengere tid.

Punkt J. I kongressperioden fungerer et utvalg bestående av representanter fra sekretariatet og Samorganisasjonenes landsutvalg, hvis oppgave er å foreta de endringer som måtte vise sig nødvendig tilpasset etter de forskjellige distrikter, angående de arbeidsløses foreningers organisasjonsformer.»

Forslag fra de arbeidsløses landskonferanse:

4. *Kontingent for medlemmer i tilfeldig arbeide.*

De arbeidsløses foreninger i Oslo og Akershus foreslo:

«Distriktskonferanse av de arbeidsløse i Oslo og Akershus den 24. mai 1937 vedtok enstemmig følgende forslag som landskonferansen anbefaler for kongressen:

Erfaringen har vist at det er en rekke medlemmer av de arbeidsløses foreninger som kan stå i tariffmessig avlønnet arbeide i kortere eller lengere tid på grunn av at overføring ikke finner sted. Disse betaler samme kontingent til foreningen som de ledige, kr. 0.10 pr. uke.

Da dette medfører slapphet organisasjonsmessig sett og da det må sies å virke meget urimelig, anbefaler distriktskonferansen overfor sekretariatet at det innføres en kontingent for disse av kr. 1.00 pr. uke for de medlemmer som tjener kr. 30.00 eller derover pr. uke. Dette mener vi er en rimelig ordning da det som regel er disse medlemmer som skaffer mest arbeide og utgifter for foreningen. Disse inntekter benyttes til administrative og kulturelle formål.»

Besluttet oversendt organisasjonskomiteen.

Organisasjonskomitéens innstilling:

De forslag som har vært forelagt for organisasjonskomitéen kan sammenfattes til følgende hovedspørsmål:

Oprettelse av landsutvalg for de arbeidsløse, særlige lands- og distriktskonferanser, endringer i reglene for å få medlemsskap i de arbeidsløses foreninger, medlemsskap i fagorganisasjonen for arbeidere i midlertidig arbeide, kontingent til arbeidsløses foreninger for tilfeldig jobb-arbeide, betaling av innskrivningspenger, og samorganisasjonenes kontroll med de arbeidsløses foreninger.

Organisasjonskomitéen er av den mening at man på det nuværende tidspunkt ikke bør endre særlig ved det grunnlag som blev tilrettelagt av fagkongressen 1934 for organiseringen av de arbeidsløse.

Komitéen vil videre uttale at virksomheten for de arbeidsløses foreninger må sees som et ledd i den samlede arbeiderbevegelses virksomhet, og de saker som angår de arbeidsløse og deres organisasjoner bør i størst mulig utstrekning behandles innen de regulære instanser.

For å få det best mulige samarbeide i stand lokalt, vil man anbefale at det dannes lokale samarbeidskomitéer med representanter fra

samorganisasjonene eller de faglige utvalg, fra de arbeidsløses foreninger og fra D. N. A.s stedlige avdeling. En sådan samarbeidskomité bør behandle de spørsmål som har særlig interesse for de arbeidsløse og utarbeide innstilling til fag- og partiorganisasjonene.

Samorganisasjonene eller de faglige utvalg bør være representert i de arbeidsløses foreningers styrer. Alle utadvendte henvendelser og krav utformes i samarbeide med forannevnte organisasjoner.

Når samorganisasjonenes landsutvalg behandler saker av særlig betydning for de arbeidsløse innkalles representanter fra de arbeidsløses foreninger fra de viktigste distrikter.

(Konferer for øvrig § 11 i lovene for de arbeidsløses foreninger.)

I de tilfelle hvor det er nødvendig å ha avvikende bestemmelser om overføring til de respektive forbund, treffes særlig ordning med sekretariatets godkjenning. En sådan ordning må i intet tilfelle fastsette en lengere frist enn 2 måneder.

Hvad angår kontingent til de arbeidsløses foreninger for de som har tilfeldig arbeide og ikke er blitt overført til vedkommende fagforening vil man anbefale at det utarbeides bestemmelser herom på de steder hvor det er aktuelt. Som grunnlag for bestemmelsene vil man anbefale det prinsipp som ligger i forslaget herom fra Oslo og Akers Arbeidsløses Forening. Bestemmelsene utarbeides av de arbeidsløses forening og samorganisasjonen på vedkommende sted og må godkjennes av sekretariatet.

Med hensyn til medlemskap i de arbeidsløses foreninger vil man foreslå at bestemmelsen om individuell innregistrering i Landsorganisasjonen oppheves således at medlemskap i de arbeidsløses foreninger gis som i andre fagforeninger. Av hensyn til at de arbeidsløses foreninger har noget egenartede opgaver opprettholdes dog optagelsesbestemmelsene.

I tilslutning til foranstående vil man foreslå følgende lovendringer:

I § 2, punkt 1, utgår annet avsnitt sålydende: «Arbeidsløse som av politiske grunner ikke kan anerkjenne Det norske Arbeiderpartis grunnsyn og retningslinjer, men som oppfyller de vanlige betingelser for medlemskap i fagorganisasjonen, kan individuelt innregistreres i Landsorganisasjonen. — De nærmere regler fastsettes av sekretariatet.»

§ 3, første avsnitt, får følgende ordlyd: Så snart et medlem av en forening av arbeidsløse får beskjefligelse, må vedkommende overføre sitt medlemskap til den fagforening arbeidsplassen sorterer under etter de overføringsfrister som er gjeldende i vedkommende arbeidsgren. Dog senest innen 2 måneder.

Overføringer skjer for øvrig etter følgende regler.

§ 3, punkt 2, siste punktum får følgende ordlyd: *Ved overføringen betales vanlig innskrivningspenger etter vedkommende forbunds lover og vedtak.*

§ 10, punkt c, gis følgende tillegg:

Samorganisasjonenes forretningsutvalg har rett til enhver tid å kontrollere kontingent-innbetalingen og anvendelsen av denne, samt innsamlinger av enhver art. Disse innsamlinger må foregå under samorganisasjonenes kontroll. Er det nødvendig kan samorganisasjonen overta den hele kasserervirksomhet for kortere eller lengere tid.

Sekretariatet tiltrer organisasjonskomitéens innstilling.

Debatten:

Lars Evensen: Når det gjelder organiseringen av de arbeidsløse og deres krav, har arbeidet i den forløpne periode vært bygget på vedtaket av kongressen i 1934 som trakk op retningslinjene. Men det har vært mange spørsmål som har meldt sig i forbindelse med den praktiske løsning. I den anledning har det være holdt en rekke distriktskonferanser, og i 1937 holdt vi en landskonferanse av arbeidsløse hvor vi drøftet de lovforslag som er stillet til kongressen og som er gjengitt i forbindelse med sekretariatets innstilling. Dette kan oppsummeres i: Spørsmål om opprettelse av et landsutvalg, opprettelse av distriktsutvalg, og medlemskapet i L. O. Organisasjonskomitéen er enstemmig av den opfatning at en i hovedtrekkene må bygge videre på kongressvedtaket i 1934. Det er gjennom de arbeidsløses egne organisasjoner sakene reises, men i samarbeide med de øvrige arbeiderorganisasjoner. Det må her skapes et tillitsfullt samarbeide. Løsningen av de arbeidsløses krav er noget som angår hele arbeiderbevegelsen. Derfor må det etableres samarbeide overalt, mellom samorganisasjonene, de faglige utvalg og de arbeidsløses foreninger. De faglige utvalg må ha representanter i de arbeidsløses foreningers styre og alle henvendelser utad fra de arbeidsløse må skje i forståelse med samorganisasjonene. Med hensyn til et landsutvalg foreslår vi at når samorganisasjonenes landsutvalg har møte og skal behandle spørsmål av interesse for de arbeidsløse, skal det innkalles representanter for de arbeidsløse. — I de tilfelle hvor det er nødvendig å ha avvikende beslutninger om overføring av medlemmer fra de arbeidsløses foreninger til fagforeningene, må dette behandles for hvert enkelt tilfelle, og etter den praksis som er fulgt i innværende periode. Spørsmålet om medlemskapet for de som kommer i midlertidig arbeid må også behandles for hvert enkelt tilfelle slik vi nu har gått frem. Vi foreslår videre at annet avsnitt i paragraf 2 utgår, slik at en nu kan opnå medlemskap i de arbeidsløses foreninger på samme grunnlag som i almindelige fagforeninger, under forutsetning av at vedkommende ikke har optrådt illojalt mot arbeiderbevegelsen. — Tilleggsforslaget til paragraf 10 c dekker det vedtak som er gjort av samorganisasjonenes lands-

utvalg og som klarlegger forholdet mellom samorganisasjonene og de arbeidsløses foreninger. Og det er nødvendig å få klare bestemmelser her. Det er enkelte som har anført at de arbeidsløses foreninger blir satt i en særstilling. Det er ikke riktig, de kommer i samme stilling som alle fagforeninger inntar overfor sitt forbund. Samorganisasjonene er de arbeidsløses foreningers nærmeste overordnede. — Jeg vil anbefale kongressen å slutte sig til organisasjonskomitéens forslag.

Nikolai Larsen, Fredrikstad: De arbeidsløse bør optas i de arbeidsløses foreninger på samme vilkår som medlemmene i andre fagforeninger. Jeg tar op det forslag min fagforening har innsendt i denne sak.

Efter forslag av *ordstyreren* blev det besluttet 5 minutters taletid.

Harald Myhre, Trondheim: Det som har det største interesse er forslaget til forandring i paragraf 10. Det står her at samorganisasjonenes styre skal kontrollere de arbeidsløses foreninger. I Trondheim har vi gått frem på den måten at de arbeidsløse har sendt kravene til kommunen, og derefter har vi forhandlet med kommunen, sammen med representanter for samorganisasjonen. Det har bragt så nogenlunde antagelige resultater. Jeg synes ikke det skulde være nødvendig å foreta nogen forandring med paragraf 10. Det ser nærmest ut som man er redd for de arbeidsløse og vil sette dem på plass.

Hans Kristiansen, Greåker: Med hensyn til overføring av de arbeidsløse til fagforeningen for arbeidsplassen, kan jeg nevne at vår forening ifjor tok inn 75 nye medlemmer og det var vesentlig arbeidsløse. Den nuværende bestemmelse om umiddelbar overgang til fagforeningen så snart vedkommende kommer i arbeide, skaper uholdbare tilstander. Det viser sig næsten umulig å få fagorganiserte som formenn i de arbeidsløses foreninger. Foreningen hos oss har besluttet at de organiserte har fortrinsrett til arbeide. Dette har bevirket klager fra de arbeidsløse, og det er uholdbart at en skal være nødt til å gå og jakte på hvem som kommer i arbeide.

Karl Bråtsberg, Telemark: Organisasjonskomitéen har gått over til forslaget fra Telemark faglige Samorganisasjon, men jeg vil vite om det nu skal være full adgang for kommunistene til å være medlem av de arbeidsløses foreninger? Den nuværende bestemmelse har vært en av de største vanskeligheter vi har hatt å kjempe med i Telemark. Vi har ment at alle som ikke bekjempet fagorganisasjonen skal kunne være medlemmer, og jeg har forstått Lars Evensen slik at foreningene nu skal være åpne for alle. Det er også andre ting vi har hatt vanskeligheter med, bl. a. overføringene. Vi vet at kommunene driver bidragsarbeide. Forsorgsstyrene bestemmer timelønnen for de som skal få lov til å arbeide for bidraget. Vi har forsøkt å få forhandlinger, men kommunen sier at forsorgsstyret er severent. — Det viser sig også at medlemmene fra de arbeidsløses foreninger har vanskelig for å komme inn på arbeidsplassene. Det bør derfor slås fast at de arbeidsløses medlemsskap i Landsorganisasjonen er like verdifullt som medlemsskap på annen måte. — Jeg tar op forslaget fra de arbeidsløses foreninger i Notodden, Rjukan, Porsgrunn og Langesund.

Ordstyreren refererte dette forslaget fra Martin Lea:

Ad § 2, punkt 1: Ordene «Det norske Arbeiderparti», utgår.

Peder Ek, Buskerud: Når det gjelder spørsmålet om de delvis arbeidsløse går jeg ut fra det går an å få opta det forslag foreningen på Hurum og Tofte har innsendt. **Arsaken** til at dette forslag er innsendt er at denne saken var oppe på Papirarbeiderforbundets ekstraordinære landsmøte ifjor, men det førte ikke til noget resultat. Jeg vil ikke opta dette som noget motforslag mot organisasjonskomitéens innstilling, men som en retledning når det gjelder behandlingen av de delvis arbeidsløse. Det må tas visse forholdsregler for å gjennomføre organiseringen av disse. De arbeidsløse har lett for å få en innstilling som ligger på siden av de fagorganiserte, og det er dette forslaget tar sikte på å ordne. Organisasjonen må sette alle krefter inn på å ordne arbeidstidsspørsmålet, og vårt forslag har den fordel at det gir de arbeidsløse den støtte som det er mulig i den tiden de er i arbeide. Jeg anbefaler vårt forslag vedtatt.

Ordstyreren foreslo at samtlige forslag i saken blev oversendt redaksjonskomitéen.

Dette blev vedtatt.

Nu forelå:

resultatet av sekretariatsvalgene.

Som medlemmer av sekretariatet var valgt:

Hans Fladeby med	461	stemmer.
Chr. Henriksen	474	«
Torbj. Henriksen	433	«
E. Kiil	429	«
Josef Larsson	361	«
Alfr. Ljøner	428	«
Nic. Næss	474	«
Albert Raaen	468	«
Rasmus Rasmussen	470	«
Jens Tangen	333	«
Martin Tranmæl	409	«

Dernæst hadde Ingv. Haugen 233 stemmer, Lucie Andresen 79, Neimi Lagerstrøm 61, Gunnar Disenaen 51, Edv. Stenklev 27, Peder Vestad 10, Arthur Ruud 6, Halvor Sørum 2, P. Ødegaard 3, Ingv. Olsen 3, Per Lie 3 og Johan Rudi 2 stemmer. Videre hadde disse 1 stemme hver: B. Øyan, Nils Madsen, E. Tor-kildsen, E. Nyhus, Arthur Arnesen, P. Birkeland,, A. E. Gundersen og Rolf Olsen.

Eftermiddagsmøtet blev derpå hevet kl. 19.15.

Formiddagsmøtet tirsdag 31. mai.

Ordstyrere: *Oscar Torp* og *John Skårvold*.

Referent: Erling Lian.

Protokollen fra gårsdagens eftermiddagsmøte referertes og godkjentes med en bemerkning av *Bjerkholt* om at det var Samhold, Sarpsborg, og ikke Sarpsborgs faglige Samorganisasjon som hadde stilt forslag. Så sang man unisont: «Vi bygget for andre palasser».

Redaksjonskomitéens innstilling til punkt 6 a: Kontingentordningen.

Fra *redaksjonskomitéen* forelå nu følgende innstilling til dagsordenens punkt 6 a: Kontingentordningen:

Almindelige kongressutgifter -- herunder reise- og dietgodtgjørelse og tapt arbeidsfortjeneste — utredes av Landsorganisasjoenn.

Nic. Næss. Albert Raaen.

Redaksjonskomitéens innstilling.

Redaksjonskomitéen kan ikke anbefale forslaget. For såvidt forslaget vedtas foreslåes et tillegg i kontingenten til Landsorganisasjonen på 2 øre for helt- og halvtbetalende.

Optar forslaget fra Faglige Utvalg, Kristiansund. Dagsordenens side 111.

Oluf Melby, Oscar Amundsen, Kristian Olsen,
representanter fra Møre og Romsdal faglige Samorganisasjon.

Der opprettes 3 kontingentklasser A, B og C. — Forbundene innbetaler kontingent til Landsorganisasjonen for sine arbeidende medlemmer etter følgende inndeling:

Klasse A kr. 1.40 pr. måned, B kr. 0.85 og C kr. 0.45 pr. måned. Landsorganisasjonens lover forandres overensstemmende hermed.

H. Gunncriussen.

Ad: *Kontingenten til A. F. L.*

Det henstilles til kontingentkomitéen å fremkomme med et nytt forslag. Forslaget forutsettes bygget på prinsippet om at der betales for betalende medlemmer, men at Landsorganisasjonen sikres kontingent for minst 75 pct. av forbundenes medlemmer.

Omar Gjesteby.

Redaksjonskomitéens innstilling:

Redaksjonskomitéen anbefaler kontingentkomitéens innstilling. — Kontingentkomitéens utredning side 10.

Kontingentkomitéens innstilling var:

«Til heltbetalende henregnes de medlemmer som til forbundene betaler den høieste kontingent, de øvrige henføres til halvtbetalende.»

§ 3, *ordinær og ekstraordinær kontingent, punkt 1:*

«I ordinær kontingent innbetaler de tilsluttede organisasjoner kr. 0.85 pr. medlem pr. måned for sine heltbetalende medlemmer og kr. 0.40 pr. medlem pr. måned for sine halvtbetalende medlemmer.»

Martin Tranmæl: Det er to ganske enkle ting som foreligger her, men meget viktige. Det første er Næss og Raaens forslag. Redaksjonskomitéen kan ikke anbefale det, men for såvidt det skulde vedtas så må kontingenten til Landsorganisasjonen forhøies med 2 øre for helt- og halvtbetalende. Det er oplagt at man ikke kan gå til den merutgift uten kontingentforhøielse. Komitéen har for øvrig vært inne på spørsmålet om å forhøie kontingenten betraktelig til Landsorganisasjonen, men har ikke funnet det heldig. Med hensyn til forslaget fra Kristiansunds faglige Utvalg vil komitéen så sterkt den kan advare mot forandringer. Det ligger et veldig arbeide bak kontingent-komitéens utredning.

Votering: Ved alternativ votering mellom redaksjonskomitéens innstilling og Næss og Raaens forslag, blev redaksjonskomitéens innstilling vedtatt med stort flertall.

Omar Gjesteby: Jeg vil ikke ta ansvaret for å stemme mot innstillingen, men vil henstille at mitt forslag sendes sekretariatet til utredning.

Martin Tranmæl: Det har vi ikke noget imot.

Gjestebys forslag blev så besluttet oversendt sekretariatet. — Ved alternativ votering mellom redaksjonskomitéens innstilling og Guneriusens og Kristiansunds forslag, blev redaksjonskomitéens vedtatt med stort flertall.

Redaksjonskomiteens innstilling til Folkets Hus Fond.

Fra redaksjonskomitéen forelå videre følgende innstilling til dagsordenens punkt 8: *Folkets Hus Fond:*

Optar forslaget fra Faglige Utvalg, Kristiansund, dagsordenens side 133.

Oluf Melby, Oscar Amundsen, Kristian Olsen,
representanter fra Møre og Romsdal faglige Samorganisasjon.

Redaksjonskomitéens innstilling:

Forslaget foreslås oversendt sekretariatet med henvisning til at Landsorganisasjonen sammen med en rekke andre arbeiderorganisasjoner allerede har valgt en komité som arbeider med denne sak.

Renten for lån av Folkets Hus Fond senkes til 3 pct.

Konrad Karlsen, Nordland faglige Samorganisasjon.

Ole Hauan, Troms Fylkes faglige Samorganisasjon.

Th. Albrigtsen, Finnmark faglige Distriktsorganisasjon.

Redaksjonskomitéens innstilling:

Forslaget kan ikke anbefales på det nuværende tidspunkt, men man foreslår at representantskapet bemyndiges til å senke renten til Folkets Hus Fond såfremt forholdene gjør dette forsvarlig.

Forslag i tilslutning til sekretariatets punkt 8, side 139.

Samtidig optar Landsorganisasjonen et lån på en million kroner av de forbund som har disponible penger.

Disse penger stilles til fondets disposisjon.

Likeså pålegges sekretariatet i samarbeide med de øvrige arbeiderorganisasjoner å utarbeide en landsplan for bygning av forsamlingslokaler.

Ole Andersen Kiste.

Redaksjonskomitéens innstilling:

Forslaget kan ikke anbefales idet man henviser til innstillingen.

Votering: Redaksjonskomitéens innstilling vedr. forslaget fra Kristiansunds faglige Utvalg, blev vedtatt mot 1 stemme. — Redaksjonskomitéens innstilling vedr. forslaget fra Konrad Karlsen, Hauan og Albrigtsen, blev vedtatt mot 10 stemmer. — Redaksjonskomitéens forslag vedr. Ole A. Kistes forslag, blev vedtatt mot 15 stemmer.

Redaksjonskomiteens innstilling til punkt 3, III: Samorganisasjonene.

Derefter behandledes redaksjonskomitéens innstilling til dagsordenens punkt 3 — 111: *Samorganisasjonene*. Følgende innstilling forelå:

Optar forslag fra Lillehammer og Fåberg Bygningsarbeiderforening — dagsordenens side 51.

O. Skogly.

Efter at sammenslutningen av samorganisasjonene har funnet sted viser praktisk erfaring at dette for enkelte distrikters vedkommende har virket ytterst uheldig.

Kongressen bemyndiger derfor sekretariatet til å opta forhandlinger med disse samorganisasjoner for å få gjennomført en distriktsinndeling hvor det tas mer hensyn til de praktiske og geografiske forhold.

Oscar Amundsen, Oluf Melby, Kristian Olsen, Jon Aksnessæther,
representanter fra Møre og Romsdal faglige Samorganisasjon.

Redaksjonskomitéens innstilling:

Med henvisning til at det er tatt praktiske hensyn ved fastsettelsen av grensene for de enkelte samorganisasjoner og at dette også bør tas for fremtiden, opprettholdes innstillingen.

Optar forslag fra Hønefoss og Omegns faglige Samorganisasjon, dagsordenens side 52. *Floritz Gundersen.*

Redaksjonskomitéens innstilling:

Med henvisning til foranstående bemyndiges sekretariatet til snarest å treffe en avgjørelse i samråd med de interesserte organisasjoner. Forslaget oversendes sekretariatet.

Optar forslag fra «Samhold», Sarpsborg, — dagsordenens side 53. *Kristoffer Eriksen.*

Redaksjonskomitéens innstilling:

Forslaget kan ikke anbefales.

Optar forslag fra Rogaland faglige Distriktsorganisasjon, dagsordenens side 53. *C. Strøm.*

Foreslår at ordet «må», sekretariatets innstilling, punkt 2 (side 54), endres til «bør».

Kalleberg, Vestfold faglige Samorganisasjon.

Redaksjonskomitéens flertalls innstilling:

Forslagene kan ikke anbefales. Innstillingen opprettholdes.

Redaksjonskomitéens mindretall:

Kristofer Jakopsen opprettholder forslaget fra Rogaland faglige Distriktsorganisasjon.

Kristofer Jakopsen: Jeg er i likhet med Floritz Gundersen noget betenkelig når det gjelder spørsmålet Hønefoss, men etter det som blev oplyst fant jeg å kunne gå med på innstillingen her. Forslaget fra Samhold, Sarpsborg, er jeg enig i, men jeg mener at det må sees nærmere på det. Så var det forslaget fra Rogaland faglige Distriktsorganisasjon.

Vi skal være opmerksom på at det er mange vanskeligheter i forbindelse med årsmøtene, slik som det nå er ordnet. Ved fortsatt å holde på mønsterlovene, vil disse ikke avta. Kongressen bør være med på å sette avdelingene rundt omkring i stand til å komme på årsmøtene. Samorganisasjonene er grunnstammen i vår organisasjon.

Votering: Redaksjonskomitéens innstilling vedr. Skoglys forslag og Amundsen, Melby m. fl.s forslag blev vedtatt med stort flertall. — Redaksjonskomitéens innstilling om Floritz Gundersens forslag, blev vedtatt mot 6 stemmer. — Likeledes blev redaksjonskomitéens innstilling vedr. Samholds forslag (optatt av Kr. Eriksen) vedtatt mot 15 til 20 stemmer. — Videre blev redaksjonskomitéens flertallsinnstilling om Rogalands faglige Distriktsorganisasjons forslag vedtatt med stort flertall. — Endelig blev redaksjonskomitéens innstilling (til Kallebergs forslag) vedtatt med overveldende flertall.

Varamenn til sekretariatet.

Man fortsatte så valgene med varamenn til sekretariatet. Valgkomitéen foreslo:

- 1) Edv. Stenklev, Norsk Papirindustriarbeiderforbund, enstemmig.
- 2) Ingv. Haugen, Norsk Sjømannsforbund, enstemmig.
- 3) Neimi Lagerstrøm, Norsk Beklædningsarbeiderforbund, enstemmig.
- 4) Emil Tor-kildsen, Norsk Centralforening for Boktrykkere, enstemmig.
- 5) Polmar Aasvestad, Norsk Hotell- og Restaurantarbeiderforbund, enstemmig.
- 6) Nils Heggland, Norsk Gullsmedarbeiderforbund, enstemmig.
- 7) Arthur Ruud, Norsk Telegraf- og Telefonarbeiderforbund, enstemmig.
- 8) Henry Hansen, Norsk Stenindustriarbeiderforbund, enstemmig.

I steden for Heggland blev foreslått Lilly Hervik.

Votering: Valgkomitéens innstilling blev enstemmig vedtatt med undtagelse av for nr. 6's vedkommende hvor ved alternativ votering Heggland blev valgt med stort flertall.

Revisjonsutvalg.

Valgkomitéen foreslo til revisjonsutvalg:

A. E. Gundersen, formann, enstemmig. Johan Nygaard, enstemmig. Ambrosius Olsen, enstemmig.

Disse blev enstemmig valgt. — **Overensstemmende** med valgkomitéens innstilling blev valgt følgende varamenn for revisjonsutvalgets medlemmer: Omar Gjestebø og Jørgen Knudsen.

Organisasjonskomiteen.

Valgkomitéen foreslo følgende organisasjonskomité:

Lars Evensen, Oslo, formann, enstemmig. M. Strandli, Oslo, enstemmig. Nils Aune, Trondheim, enstemmig. Bernh. Berentsen, Bergen, enstemmig. Gunnar Bråthen, Hamar, enstemmig.

Innstillingen blev enstemmig vedtatt.

Til varamann: Karl M. Johannesen, Bergen, enstemmig.

Nic. Næss: Denne komité er nedsatt efter kongressens beslutning og vi har ment at det var riktig å ta med en del medlemmer utenfra. Som formann fant vi det riktigst å foreslå Lars Evensen som er godt inne i de mange forhold denne komité kan få til behandling og så videre Martin Strandli. De tre øvrige foreslår vi utenbys fra, og som varamann Karl M. Johannesen, Bergen. Det er sagt at det muligens kan bli lite med en varamann og jeg vil derfor personlig foreslå Arthur Ruud.

Per Lie foreslo Elias Volan som personlig varamann for Evensen. Besluttetdes å velge 3 varamenn.

Valgt blev: Elias Volan som personlig varamann for Evensen. Videre valgte Karl M. Johannesen, Bergen, og Arthur Ruud, Oslo.

Twistenevnden.

Valgkomitéen foreslo til twistenevnd:

Lars Evensen, enstemmig. Johs. Johannesen, enstemmig. Hans Hegg, enstemmig. H. Winge, enstemmig. Kåre Persson, enstemmig. Karsten Torkildsen, enstemmig. Halfdan Wigård, enstemmig.

Som varamenn:

1) Rolf Olsen, enstemmig. 2) Jens Berg, enstemmig. 3) Alb. Karl- sen, enstemmig. 4) Ludv. Buland, enstemmig. 5) Johan Didrichsen, enstemmig. 6) Karl Furuskjegg, enstemmig. 7) Eivind Nielsen, enst.

Omar Gjesteby foreslo at Elias Volan valgte som personlig varamann for Lars Evensen.

Votering: Valgkomitéens innstilling blev enstemmig vedtatt samt Gjestebys forslag.

Diet og tapt arbeidsfortjeneste.

Finans- og budgettkomitéen foreslo:

Komitéen er under sin behandling av spørsmålet — fastsettelsen av dietten — kommet til det resultat at de nu gjeldende satser bør forhøies og vil foreslå for kongressen å vedta følgende: Den utenbys diet fastsettes til kr. 20.00 pr. døgn, den innenbys diet fastsettes til kr. 10.00 pr. dag, tapt arbeidsfortjeneste til kr. 15.00 pr. dag. Den utenlandske diet i Sverige, Danmark og Finnland fastsettes til norske kr. 35.00 pr. døgn. I de øvrige land regnes dietgodtgjørelsen i norske kroner svarende til 35 engelske shilling pr. døgn.

Disse satser skal gjelde for kongressperioden.

I. B. Aase redegjorde på finans- og budgettkomitéens vegne for forslaget og anbefalte det vedtatt.

Arthur Berby foreslo at tapt arbeidsfortjeneste blev satt til 17 kr.

Votering: Den utenbys og innenbys diet blev satt til henholdsvis 20 og 10 kroner, overensstemmende med innstillingen. — Tappt arbeidsfortjeneste blev satt til 17 kroner. — Den utenlandske diet blev vedtatt efter komitéens innstilling.

Lønninger for de fastlønnede tillitsmenn.

Finans- og budgettkomitéen foreslo:

Lønningene for de fastlønnede tillitsmenn blev på kongressen i 1934 nedsatt med kr. 1000.00 pr. år således at lønnen for formannen blev fastsatt til kr. 8000.00, de øvrige til kr. 7000.00.

I 1937 besluttet representantskapet, efter forslag fra sekretariatet, å forhøje lønnen til kr. 9000.00 for formannen, de øvrige kr. 8000.00.

Komitéen vil foreslå for kongressen at de nu gjeldende lønninger bibeholdes.

Votering: Innstillingen blev vedtatt mot 4 stemmer.

Honorar til sekretariatets medlemmer.

Finans- og budgettkomitéen foreslo:

Ved sist avholdte kongress blev honorar til medlemmer av sekretariatet fastsatt til kr. 200.00 pr. år.

Komitéen finner, under hensyntagen til det økede arbeide, å burde foreslå honoraret forhøjet til kr. 300.00 pr. år og vil anbefale for kongressen å vedta følgende:

Sekretariatets medlemmer bevilges et honorar på kr. 300.00 pr. år.

Varamenn skal ha utbetalt for det antall møter som de deltar i, beregnet på grunnlag av antall avholdte møter i årets løp efter honoraret for de faste medlemmer.

Votering: Innstillingen blev enstemmig vedtatt.

Honorar til revisjonsutvalget.

Finans- og budgettkomitéen foreslo:

Det nuværende er på kr. 300.00 til hver pr. år. Komitéen foreslår dette uforandret.

Votering: Innstillingen blev vedtatt mot 1 stemme. — Istedetfor Arthur Ruud møtte nu Alf Hiorth.

Fortsatt behandling av punkt 3, IV: De arbeidsløses organisasjon.

Man besluttet nu å fortsette behandlingen av dagsordenens punkt 3 — IV: *De arbeidsløses organisasjon*. — Det blev vedtatt å sette strek med de tidligere inntegnede 4 talere.

Peder Ek: Mitt forslag er ikke medtatt her.

Ordstyreren: Det er medtatt i protokollen.

John Myhre: Det kan sies at det ikke er riktig å monopolisere, men hvor det trenges f. eks. 1000 mann kan man ikke organisere 10 000. Jeg vil anbefale at det blir satt klausuler for å kunne optas i fagforeningene. Det er dårlig med arbeidsforholdene som det er om vi ikke selv skal være med på å gjøre de ennu verre.

Trygve Olsen: Når man tenker på kongressperioden og de lover som blev vedtatt for de arbeidsløse, kan man si at det skjedde i en panikkstemning vedtagelsen av disse. Nu er det også mange måter å praktisere lovene på. Men når kongressen nå skal forandre lovenes paragraf 2 bør man forandre de slik at det dekker tidens krav.

Erling Bentzen: Det er uriktig å ha det stående at man skal stå i D. N. A., det har også mindre betydning, idet man kan underskrive en erklæring. Organisasjonskomitéens innstilling er et fremskritt på alle områder. Det man reagerer over er paragraf 10 om at samorganisasjonen skal kunne kontrollere kontingentinnbetalingen etc. Men jeg vil si at jeg oppfatter ikke det som nogen knebling. Det er en stor politisk sak at de arbeidsløse står under kontroll av samorganisasjonene. Da har disse også ansvar for de arbeidsløse og må behandle deres saker som de behandler andre arbeideres interesser. Derved får man deres moralske og klassemessige støtte. Slik som det ofte nu er, så har de arbeidsløses foreninger fått en odios klang eller betydning. At samorganisasjonene står bak og samarbeider med dem betyr en styrkelse og en forbedring.

T. Kløvfjeld: Når de arbeidsløse gikk så hårdt på for å bli organisert i tilslutning til Landsorganisasjonen, var det for å få en sammensveiset organisasjon. Man kan si at § 2 mer og mer blir illusorisk, men den er en stengsel for mange. Når den godt sammensveisede forening av arbeidsløse som vi hadde gikk i stykker, var årsaken hertil også for en del de to paragrafer, som vi her foreslår forandret eller strøket.

Arthur Berby: Saken er noget avklaret efter at Bentzen hadde ordet. Jeg vil gjerne ha bragt på det rene om man skal kunne være litt mer overbærende overfor dem som fremdeles står i det kommunistiske parti. Vi hadde her mange vanskeligheter til å begynne med. Nu er vel ikke striden så tilspisset lengere at det har nogen betydning. Med hensyn til tillegget i § 10 skal ikke de arbeidsløse føle sig støtt over at man vil ha inn dette med kontroll av de økonomiske forhold. Vi bør vedta det så enstemmig som mulig.

Martin Lea: Jeg vil anbefale at dette med D. N. A. utgår. Det var ikke mulig for oss å få kommunistene med i de arbeidsløses foreninger.

Martin Tranmæl: Det er jo en meget omhyggelig innstilling som foreligger her i dagsordenen og i den komité som har behandlet saken var de arbeidsløse representert ved formannen i Oslo Arbeidsløses Forening og ved en representant fra de arbeidsløse i Halden. Når det gjelder paragraf 2 foreslår komitéen at annet avsnitt utgår, men anbefaler når det gjelder formålet at man opprettholder det som der er grunnlaget nemlig om samarbeidet mellom A. F. L. og D. N. A. Vi må fraråde nogen forandring i formålsparagrafen. Taleren gjennomgikk så på vegne av redaksjonskomitéen følgende forslag:

Undertegnede foreslår følgende endring i § 2 punkt 1: Ordene og Det norske Arbeiderparti, utgår.

Martin Lea, avd. 18, N. N. N.

Optar forslaget fra arbeidsløses foreninger på Notodden, Rjukan, Porsgrunn og Langesund, (gjengitt på side 57 i dagsordenen) som ny § 2. — Siste punkt i § 6 strykes.

T. Kløvfjeld, Norsk Bygningsarbeiderforbund.

Optar forslagene fra Rjukan, Porsgrunn, Notodden og Langesund — Arbeidsløses foreninger — dagsordenens side 57.

Karl Bratsberg.

§ 2 punkt 1.

Optar forslag fra Vold Sagbruksarbeiderforening — dagsordenens side 59.

Nikolai Larsen.

Redaksjonskomitéens innstilling:

Forslagene kan ikke tiltredes. Innstillingen opprettholdes.

§ 3 punkt 2.

Blir å opprettholde i sin nuværende form.

Nikolai Larsen.

Redaksjonskomitéens innstilling:

Forslaget kan ikke anbefales.

§ 3 punkt 3.

Optar forslag fra Norsk Kommuneforbunds stedlige styre i Bergen — dagsordenens side 60.

Nikolai Larsen.

Redaksjonskomitéens innstilling:

Forslaget kan ikke anbefales.

§ 10 i lover for Arbeidsløses foreninger bibeholdes uforandret.

Harald Myhre, De Arbeidsløses Forening, Trondheim.

Redaksjonskomitéens innstilling:

Det henvises til at denne lovendring er fremkommet etter forslag fra Samorganisasjonenes landsutvalg og utarbeidet i samråd med representanter fra De Arbeidsløses Foreninger. De Arbeidsløses Foreninger kommer etter denne lovbestemmelse i samme forhold til samorganisasjonene som fagforeningene overfor sine forbund.

Innstillingen opprettholdes.

Votering: Det blev votert punktvis over redaksjonskomitéens innstilling. — Redaksjonskomitéens innstilling vedr. forslagene fra Lea, Kløvfjeld, Bratsberg og Larsen, blev vedtatt mot ca. 30 stemmer. — § 3 punkt 2, blev redaksjonskomitéens innstilling om N. Larsens forslag vedtatt mot 6 stemmer. — Til punkt 3 i samme paragraf blev likeledes komitéens forslag vedtatt vedr. N. Larsens forslag som opnådde 4 stemmer, — Komitéens forslag om Harald Myhres forslag blev vedtatt mot 8 stemmer. — Endelig blev sekretariatets innstilling (organisasjonskomitéens) vedtatt mot 1 stemme.

Punkt 3, V: Monopoliseringsspørsmål.

Man gikk så over til dagsordenens punkt 3 — V: *Monopoliseringsspørsmål.*

Sten-, Jord- og Cementarbeidernes Forening i Oslo foreslo:

Ad: *Monopoliseringstendensene:*

Alles rett til å søke å ta arbeide og i forbindelse hermed adgang til å bli fagorganisert er i full overensstemmelse med fagorganisasjonens almindelige prinsipper. Teoretisk innebærer prinsippet muligheter for alle å komme i arbeide. Å opheve dette prinsippet kan overhodet ikke være gjenstand for diskusjon.

En hel gjennomførelse av prinsippet er imidlertid avhengig og begrenset av de tilstedeværende arbeidsmuligheter. Uhindret og ukontrollert adgang for alle til å søke og ta arbeide kan også i mange tilfelle bli utnyttet av arbeidsgivere til såvel lønns- som arbeidspress. Farlig og ødeleggende for arbeiderne er også den mulighet, at det arbeide som forefinnes i ett bestemt yrke, blir delt på så mange at hver enkelt bare oppnår noen få måneders arbeide pr. år. Arbeiderne i vedkommende

yrke vil på den måte komme på en levestandard, som ligger på linje med forsorgsvesenets eksistensnivå. En mulighet, som neppe har vært forutsetningen eller er i overensstemmelse med fagbevegelsens oppgave og prinsipper. En helt tilfredsstillende løsning av dette spørsmål er ikke mulig innenfor rammen av den nuværende samfundsordning. For å borteliminere motsetningen innen arbeiderklassen og derved styrke arbeidernes slagkraft utad må arbeidet for ny og utvidet arbeidsvirksomhet forsterkes — likeså arbeidet for forkortelse av arbeidstiden.

Forholdet mellom de arbeidsløse og arbeiderne på arbeidsplassen må også reguleres på den mest mulig tilfredsstillende måte. Det bør ikke forekomme ugjennemtregelige murer med beskyttelsesforanstaltninger, likeså litt som oprivende og uhemmet konkurranse om det arbeide som forefinnes.

Mellom disse ytterpunkter må kongressen finne en middelvei, som såvidt mulig forsøker å ta hensyn — såvel til de arbeidsløse som til fagorganisasjonen og den samlede arbeiderklassens interesser.

Forutsetningen for siste fagkongress' vedtak i monopoliserings-spørsmålet var naturligvis at alle fagforeninger og forbund stod i nogenlunde samme stilling og hadde de samme vanskeligheter å kjempe med i dette spørsmål. Erfaringen viser imidlertid, at industrier, uten håndverks- og fagbeskyttelse — uten læretid og med liten eller ingen innarbeidet arbeidshevd, i perioder med stor arbeidsløshet kan bli utsatt for en masseinvasjon fra andre yrker — av såvel faglærte som ikke faglærte arbeidere, og konkurransen om arbeidet i en enkelt industri — eller en gren av denne — kan til sine tider anta faretruende dimensjoner. En konsekvent gjennomførelse av fagkongressens vedtak i dette spørsmål vil i lengden for vår forenings vedkommende — føre til økonomiske og organisasjonsmessige ødeleggende virkninger. Arbeidsledigheten blir ikke avskaffet og forholdet mellom de arbeidende og arbeidsløse blir ikke bedre. Innenfor Sten-, Jord- og Cement's arbeidsfelt er konkurransen om det forefinnende arbeide blitt skjerpet, idet en vesentlig del av konkurransen om arbeide er blitt konsentrert på dette ene — ikke fagbeskyttede område.

Erfaringen viser også, at der undtagelsesvis — og i tilfelle med sekretariatets godkjennelse — bør være adgang til å oprette overenskomster med bestemmelser såvel om anciennitetsprinsippet som om kun å bruke medlemmer av en bestemt fagforening eller forbund. Dette dog bare hvor det gjelder å beskytte tillitsmenn og medlemmer forøvrig mot trakassering, eller hvor det ansees påkrevet for å håndheve inngåtte overenskomster eller sikre arbeiderne rimelige lønns- og arbeidsvilkår.

I henhold hertil foreslåes:

1. Retten til å søke å ta anvist arbeide bør i almindelighet være fri for alle medlemmer av Landsorganisasjonen, under forutsetning av at arbeidet blir utført etter de lønns- og arbeidsvilkår som Landsorganisasjonen og vedkommende forbund har fastsatt og godkjent.
2. I henhold hertil:
 - a) Har alle arbeidere som er i beskjeftigelse eller får anvist arbeide rett til å få ordnet sitt medlemsskap i fagorganisasjonen gjennom den fagforening hvis virkeområde vedkommende arbeide sorterer. Undtatt fra denne beslutning er de arbeidere som har optrådt usolidarisk eller i strid med Landsorganisasjonens og/eller forbundenes beslutninger.
 - b) Kan ingen fagforening nekte overføring av medlemsskap fra andre fagforeninger og forbund. Foreninger kan heller ikke nekte utskrivning av medlemmer til overføring til andre forbund.
 - c) Må der ikke vedtas beslutninger om *ikke* å arbeide sammen med uorganiserte arbeidere, når disse ønsker å organisere sig, med mindre vedkommende har optrådt usolidarisk, eller i strid med Landsorganisasjonens og/eller forbundenes beslutninger.
3. Tariffbestemmelser om at arbeidsgivere bare skal benytte medlemmer av en bestemt fagforening eller forbund kan bare opprettes i spesielle tilfelle, hvor det kan sies å være påkrevet å få en slik tariffbestemmelse for å håndheve opprettede overenskomster og/eller sikre arbeiderne rimelige arbeidsvilkår.
4. Tariffbestemmelser angående anciennitetsprinsippet kan likeledes bare opprettes hvor det er påkrevet for å beskytte aktive organisasjonskamerater eller medlemmene forøvrig mot trakassering av vrangvillige arbeidsgivere og motstandere av fagorganisasjonene.
5. Nuværende punkt 7 i kongressens vedtak.
6. Nuværende punkt 8 i kongressens vedtak.
7. a) For de arbeidsområder hvor særlige omstendigheter gjør en generell gjennomførelse av beslutningene i monopoliseringsspørsmålet medfører opprivende strid og ødeleggende konkurranse om arbeidet og derav følgende tendens til forringelse av lønns- og arbeidsvilkår gir fagkongressen adgang til med sekretariatets godkjennelse å ta nødvendige forholdsregler for å opnå et rimelig forhold mellom arbeidsmuligheter og arbeidssøkende. Slike forholdsregler ansees å være berettiget og fullt ut organisasjons- og klassemessig forsvarlig.
- b) Det må herved tas nødvendig hensyn til unge arbeidere. For disse må det være adgang til å bli fagorganisert, når de har fått arbeide i vedkommende industri.

Samorganisasjonenes landsutvalg og Oslo og Akershus faglige Samorganisasjon foreslo:

«Fagkongressens beslutning om at enhver arbeider har rett til å søke og ta arbeide, og til å bli optatt i organisasjonen, må følges av alle foreninger. Enhver lukning av fagforeningene ansees for å være i strid med arbeiderklassens og fagorganisasjonens interesser. — Ingen fagforening må vedta regler for optagelse

om overføring av medlemmer eller praktisere tariffbestemmelser som er i strid med forutsetningene for dennes vedtak. Fagkongressen vil skjerpe sin tidligere beslutning, og pålegger sekretariatet å påse at denne beslutning overholdes.»

Eskafors Arbeiderforening, avd. 369 av N. A. F., foreslo:

«Større ansvar pålegges hvert forbund til å påse at dets medlemmer ikke driver monopolisering av enkelte arbeidsgrener.»

Forslag fra Sørbygden, avd. 332 av Norsk Skog- og Landarbeiderforbund.

Det foreslåes at de organiserte må få en fortrinsrett fremfor de uorganiserte ved alle tariff-festede bedrifter eller i alt arbeide som er tariff-festet lønninger.

Motivering:

Vi mener at skal medlemstallet i foreningene gå frem eller stå vedlike, må det settes en stopper for det som foregår nu over landsbygden. Som det er, er alle likelydende i alt tariff-festet arbeide, både organiserte og uorganiserte. Følgene uteblir da heller ikke, at de uorganiserte får arbeide i første rekke, og så blir de organiserte gående arbeidsledige. Dette er et misforhold så stort at noget må gjøres om vi skal kunne holde foreningene gående, for ingen vil organisere sig for å bli arbeidsledig.

Vi imøteser kongressens avgjørelse med stor spenning.

Forslag fra Romedal Skog- og Landarbeiderforening:

Avd. 254, Romedal Skog- og Landarbeiderforening forlanger at Landsorganisasjonen opfordrer Norsk Skog- og Landarbeiderforbund til bedre å ivareta medlemmenes fortrinsrett ved opprettelser av overenskomster og igangsettelse av arbeider.

Skog- og Landarbeiderforbundets forretningsutvalg bemerker til forslagene fra avd. 332 og 254.

Forbundets erfaring er at det absolutt ikke innebærer nogen fordel å fastslå fortrinsrett for organiserte arbeidere. Et slikt krav vil dessuten naturlig og logisk føre med sig at det skapes muligheter for konkurrerende mot-organisasjoner. Derimot anbefaler forbundet sterkt overfor sine avdelinger at det søkes innarbeidet fortrinsrett for de som vanligvis tidligere har vært beskjefteget ved vedkommende arbeide.

Enkelte arbeidsgiveres forsøk på å sette arbeidere utenfor fordi de er organisert, må søkes løst ved andre midler enn ved tariffbestemmelser av den art som det her kreves.

Fra organisasjonskomitéen forelå følgende:

De vedtak som kongressen i 1934 tok i monopoliseringsspørsmålet, har etter komitéens mening stort sett virket tilfredsstillende, og har i almindelighet også blitt respektert av organisasjonen.

Det vil derfor være liten eller ingen grunn til å foreta særlige endringer i de prinsipielle retningslinjer som kongressen trakk op.

Det fra Oslo Sten-, Jord- og Cementarbeideres Forening innsendte forslag faller også i alt vesentlig sammen med det vedtak kongressen tok i spørsmålet.

Dette gjelder retten til å søke å ta anvist arbeide, bestemmelser om overføring og/eller ordning av medlemsskap i organisasjonene, anciennitetsbestemmelser m. v.

I foreningens forslag punkt 7a henvises til spesielle forhold som innen enkelte yrker, og da særlig innen den bransje som foreningen representerer, kan spille stor rolle.

Særlig ondartet er den spekulasjon enkelte arbeidsgivere driver i arbeidsløsheten, idet de går til opsigelse av eldre, ofte mangeårig organiserte arbeidere og søker å erstatte disse med ny og billigere arbeidskraft. Disse arbeidsgiveres hensikt er å splitte samholdet mellom de arbeidsløse og beskjeftigede arbeidere, organisasjonskomitéen er derfor av den opfatning at en viss regulering er absolutt nødvendig. Denne regulering må bare finne sted etter godkjennelse av sekretariatet. I kongressens vedtak punkt 6 er det nu åpnet en viss adgang for forbundene til i samråd med sekretariatet å reise krav om anciennitetsbestemmelser i tariffene. Komitéen vil dog understreke at de organisatoriske forholdsregler *alene* ikke kan løse dette vanskelige problem. Så lenge det er knapt om arbeide er monopoliseringstendenser ikke til å undgå. Hovedvekten må legges på et intimt samarbeide mellom de arbeidsløse og de beskjeftigede arbeidere når det gjelder kravene utad.

Bare ved denne felles utadvendte kamp er en i stand til å opheve de for hele arbeiderklassen så skadelige **monopoliseringstendenser**.

Med henvisning til foranstående vil komitéen foreslå at følgende tillegg inntas i punkt 6, første punktum: *eller andre regulerende bestemmelser,*» og at punkt 5, siste avsnitt, endres i samsvar med endringsforslagene til lovene for de arbeidsløses foreninger § 3, således at punkt 5, siste punktum, får følgende ordlyd: *Vedkommende arbeidere må ordne sitt medlemsskap til foreningen etter de overføringsfrister som er gjeldende i vedkommende arbeidsgren. Dog senest innen 2 måneder.*

For øvrig foreslår komitéen at de nugjeldende bestemmelser opprettholdes og med de foreslåtte endringer får følgende ordlyd:

1. Alle organisasjoner tilsluttet Landsorganisasjonen pålegges ikke å hindre arbeidere i å søke og ta anvist arbeide. Betingelsene må da være at det anviste arbeide blir utført etter de bestemmelser som Landsorganisasjonen og vedkommende forbund har fastsatt.
2. Alle arbeidere som er i beskjeftigelse eller får anvist arbeide har rett til å få ordnet sitt medlemskap i fagorganisasjonen gjennom den fagforening under hvis virkeområde vedkommende arbeidsplass sorterer. Undtatt fra denne beslutning er bare de arbeidere som har optrådt usolidarisk eller i strid med Landsorganisasjonens og eller forbundenes beslutninger.
3. Ingen fagforening har rett til å nekte overføring av medlemskap fra andre fagforeninger eller forbund. Foreninger eller forbund har heller ikke rett til å nekte utskrivning av medlemmer til overføring til andre fagforeninger eller forbund.

Forutsetningen for overføring av medlemskap er i alle tilfelle at vedkommende medlem har fått beskjeftigelse i den forenings virkeområde hvortil medlemskapet skal overføres.

4. Beslutninger mot å arbeide sammen med uorganiserte arbeidere når disse ønsker å organisere sig er forbudt med mindre vedkommende har optrådt usolidarisk, eller i strid med Landsorganisasjonens og eller forbundenes beslutninger. I tvilstilfelle avgjøres saken med bindende virkning av sekretariatet.
5. Tariffbestemmelser om at arbeidsgivere bare skal beskjeftige medlemmer av en bestemt fagforening eller forbund må ikke anvendes til å hindre medlemmer av andre foreninger eller forbund til å søke og ta arbeide.

Det samme gjelder uorganiserte arbeidere (jfr. p. 2 og 4). Vedkommende arbeidere må ordne sitt medlemskap til foreningen etter de overføringsfrister som er gjeldende i vedkommende arbeidsgren. Dog senest innen 2 måneder.

6. Forbund som ønsker tariffmessige bestemmelser angående ansienhetsprinsippet eller andre regulerende bestemmelser, må på forhånd innhente sekretariatets godkjennelse til å reise kravet.

Sådanne tariffbestemmelser må ikke praktiseres i strid med dette vedtak.

7. Ved regulerende bestemmelser om antallet av læregutter skal det tas hensyn til et rimelig forhold mellom læregutter og de utlærte arbeidere.

De regulerende bestemmelser som forbundene ønsker gjennomført må på forhånd forelegges sekretariatet til godkjennelse.

8. Medlemmer som får ansettelse ved en bedrift som hører inn under et annet forbund enn vedkommende tilhører, skal overføre sitt medlemskap etter de fastsatte regler i vedkommende forbund.

Ved overføring av medlemmer fra et forbund til et annet beholder medlemmene sine oparbeidede rettigheter med den begrensning som lovene bestemmer i det forbund hvortil medlemskapet overføres.

Sekretariatet tiltrådte organisasjonskomitéens innstilling.

Lars Evensen: Det skulde ikke være nødvendig nogen lang innledning eller debatt her. Vi diskuterte det meget inngående i 1934 og så langt råd er har man søkt å følge det som da blev vedtatt. Det som innstillingen her bygger på er vedtaket av 1934 med et tillegg nederst under punkt 6: «*eller andre regulerende bestemmelser*». Der mener vi det er nødvendig å se å finne frem ved forhandlinger med arbeidsgiverne eller ved å få bestemmelser innad. For det skal ikke være arbeidsgivere som skal kunne spekulere i billig arbeidskraft eller i å sette gruppe op mot gruppe, når de finner det tjenlig for sine interesser. Vi finner for øvrig ikke å ta andre forandringer her enn de som følger av de forandringer vi har vedtatt med hensyn til de arbeidsløse. Vi har i perioden ved forhandlinger med de arbeidsløse og fagforeningene fått ordnet med overføringsbestemmelsene.

Malfred Bergseth: Sett på bakgrunn av de store spørsmål som allerede er behandlet på denne kongress er den foreliggende tilsynelatende kanskje ikke så stor. Men sett med fagforeningenes og de enkelte medlemmers øine er det en meget viktig og alvorlig sak og det er en sak hvis psykologiske og praktiske erkjennelse kan skape resultater som er ufor- enlig med fagorganisasjonens oppgaver.

Vi har sett på fagforeningsarbeidet slik: At det er 2 hovedprinsipper som må være utgangspunktet, nemlig: 1) organisering av de som deltar i produksjonslivet, og 2) ivaretagelse av disse medlemmers interesser etter at de er blitt fagorganisert.

Med hensyn til det første punkt så er der i hvert fall for en del fagforeningers vedkommende ikke lengere nogen vanskelighet med å få tilslutning.

Når det gjelder vår fagforening kunne formodentlig denne ha vært oppe i et medlemstall av noget mellem 7 og 8000. Vi er i dag cirka 4400 medlemmer. Men det viser sig at behovet ligger på 2800 sten-, jord- og cementarbeidere her i byen, da våre arbeidende medlemmer representerer dette tall.

Ikke nok med det men i 1937 hadde 50 pct. av foreningens medlemmer en gjennomsnittsbeskjeftigelse på 19 uker på det hele år. Dette er også verd å legge merke til når det snakkes om de florisante tider i bygningsfagene i Oslo og omegn.

Vår forening har optatt en statistikk over beskjeftigelsesgraden blandt våre medlemmer.

Hvert eneste medlem er her kommet med, og de tall, som denne byr på, vil og må vekke til ettertanke.

Og her er vi midt oppe i det annet punkt eller problem som jeg nevnte: «Ivaretagelse av de medlemmers interesser som allerede er blitt organisert.» Her må man se på forholdene angående arbeidets art.

Når det gjelder bygningsindustrien skal man være oppmerksom på de fluktuasjoner som er til stede når det gjelder arbeidsplasser.

En sten-, jord- og cementarbeider som begynner på en tomt, kan ha fra noen dager til en 5—6 ukers arbeide. Så er han ferdig, så har han mistet sin arbeidsplass. Han kan ikke gå å vente på at hans arbeidsplass igjen skal gi ham en chance. Har han vært en flink organisasjonsmann, påpasselig når det gjelder overholdelse av tariffen o. l. har firmaene ikke lengere bruk for ham, når de setter i gang arbeide på en ny arbeidsplass.

Alle dere som arbeider ved kontinuerlige bedrifter. Alle dere som arbeider ved stasjonære anlegg kan dere tenke dere hvad dette betyr.

Jeg er selv anleggsarbeider og har vandreblod i årene, men forholdene i dag, de økonomiske forhold, virksomhetsforholdet er i dag av den karakter at de innbyr ikke til å gi sig tilfeldighetene i vold.

Og forresten hvor skal en sten-, jord- og cementarbeider henvende sig når han har mistet sin arbeidsplass, og firmaet av en eller annen grunn ikke vil plasere ham på et nytt bygg?

Vi har mange eksempler på ved overføringer og nyinnskrivninger at de har hatt arbeide en kortere tid, ja vi har ferske eksempler på at et par dager efter at de har fått ordnet sitt medlemsskap hos oss er de ferdige, ikke bare på vedkommende arbeidsplass men også hos vedkommende firma.

Problemet er: Hvor skal vedkommende sten-, jord- og cementarbeider, som også i mange tilfelle er anleggsarbeider. (Vi overførte i perioden 1930 til 1937 — 614 anleggsarbeidere), hvor skal disse henvende sig?

Vi har oppgave over overføringer fra 1930 omfattende 30 forbund. I fra 30 forskjellige forbund er det overført medlemmer til vår forening altså til 1 fagforening, i alt 2696 medlemmer.

Men se på denne fortegnelse og gi oss en pekepinn hvor de av våre medlemmer som er ledige kan skaffe sig beskjeftigelse.

Vi har Arbeidsmannsforbundets virkeområde.

Nei vi er kommet ut av tidsperioden 1910 til 1920 hvor man reiste fra anlegg til anlegg.

Kan vi henvende oss til kjemisk industriarbeiderforbunds virkeområde eller papirforbundets virkeområde? Disse stasjonære bedrifter er nok besatt av arbeidskraft og når man ser de innskrenkninger som foregår, er og blir det motsatte tilfelle.

Handels og Kontor kanskje.

Ja, jeg vilde gjerne se den dag en sten-, jord- og cementarbeider fikk arbeide på et kontor eller i en bank, eller skulde stå i en forretning. Ved siden herav har vi alle håndverksforbundene: Gullsmedarbeiderforbundet, Kjøttindustriarbeiderforbundet, typene o. s. v.

Det er klart at en grovarbeider får ikke noget arbeide innen disse forbunds virksomhetsområder. Han får bli der han er enten han har noget arbeide eller ikke.

Hvad forteller dette oss: Der er en vei til, *særlig grovarbeide innen bygningsfagene*, men det er ingen vei tilbake.

Alle disse hundreder ja tusener som er overført, beretter om hvordan forholdene er på arbeidsplassene i de andre industrier, både når det gjelder inntagelser av nye arbeidere, ved permisjoner o. s. v., og vi har fått det bestemte inntrykk dessverre, at beslutningen av 1934 i praksis har hatt tilfølge, en ytterligere beskyttelse for de øvrige fags arbeidere og derved forringet mulighetene for en stor kontingent av vårt forbunds medlemmer.

Dette har selvfølgelig ikke vært meningen, men beslutningen er fattet ut fra den forutsetning at samtlige forbund og fagforeninger stod i samme stilling.

Men når det ikke er tilfelle må det være riktig overfor de som lider under beslutningen og ta den op til revisjon. Men denne revisjon må være slik at beslutningen i denne sak som er så alvorlig kommer til å virke rettfærdig uansett yrke. For vårt vedkommende er det arbeidsgiverne som trekker veksler på de nuværende forhold, og det er utrolig hvor godt de omtrent alle sammen kjenner denne beslutning og i sin kapitalistiske infernalskhet benytter sig av den mot vår fagforening. Som alle andre arbeidsgivere, driver de selvfølgelig ingen humanitær virksomhet, men spekulerer i en spaltning av organisasjonene.

Det er den mulighet de har igjen, da vi for så vidt kjenner deres virksomhet ut og inn gjennom våre målekontorer.

Vi har i dag en forholdsvis mobil fagforening, men skal beslutningen i denne materie av 1934 fortsette kan vi når som helst få den ødelagt.

Som man vi se inneholder punkt 1 og 2 a, b, c det prinsipielle. Vi har foretatt en forandring i punkt 3 i den gamle bestemmelse. Forandringen sier det samme som sekretariatet mener, men er formet slik av hensyn til et indre forhold som råder innen vårt eget forbund.

For å få klart med hensyn til de meget omtalte tariffbestemmelser angående å benytte organiserte arbeidere har vi nærmere presisert dette i punktene 3 og 4 i vårt forslag.

Og til slutt i 7 a hensynet til de av våre medlemmer som blir utsatt for tyranniske arbeidsgivere.

Og 7 B. Hensynet til ungdommen. Sett fra vårt synspunkt har vi i den senere tid innskrevet en masse ungdommer, og dessverre er mange av disse ledige, men her er et felt som man må ta alle de hensyn som finnes til fordel for at disse kan få slippe til.

Det forslag vi har fremsatt er et forsvar som vi må ha overfor arbeidsgiverne. Vi er prinsipielt enig i at nogen monopolisering ikke må finne sted, men kongressen må gi oss og fagforeningen adgangen til å beskytte medlemmenes interesser slik at de ikke blir uten arbeidsplass. Jeg vil opta sten-, jord- og cementarbeidernes forslag. Det er ikke så meget som skiller mellom organisasjonskomitéens og vårt forslag. Jeg trodde derfor at vi skulde kunne ha fått en ordning.

Erling Bentzen foreslo:

Kongressen vil særlig understreke sekretariatets innstilling hvor det heter at hovedvekten i kampen mot monopoliseringstendensene må legges i kampen for kravene utad.

I erkjennelse herav henstiller kongressen til sekretariatet, partiet og regjeringen at det legges mer vekt på å gjennomføre den del av krise-programmet 1934 som tar sikte på å bedre og trygge det arbeidende folks kår.

Harald Olsen foreslo:

For de som har skalalønninger for yngre arbeidere, må det gis adgang å få medtatt anciennitetsbestemmelse i overenskomsten.

C. Strøm: Det var nærmest i anledning det siste forslag at jeg forlangte ordet. Jeg kan ikke forstå annet enn at sekretariatet er noget bange her for anciennitetsbestemmelser. Vi må se å finne bestemmelser som beskytter de unge arbeidere.

Harald Olsen: Monopolisering bør det ikke være, men når det gjelder de yngre arbeidere som har skalalønn så må det gis adgang til å få medtatt anciennitetsbestemmelse i overenskomsten for dem. Så ikke arbeidsgiverne kan spekulere slik som vi ofte ser det ved å ta inn arbeidere på 16 år, for å komme forbi dem som er kommet op i 19 år, og som det derfor må betales mer for. Det sies visstnok at forbundene skal stå fritt for med hensyn til anciennitetsbestemmelsene, men det er ikke riktig å undlate å ta et klart standpunkt her. Jeg vil iallfall sterkt anbefale anciennitetsbestemmelse for de yngre arbeidere med skalalønninger.

Jørgen Jacobsen: Jeg har den lite behagelige oppgave å skulde fordele det lille arbeide som er på mitt hjemsted. Stillingen er blitt den at vi har en årsklasse som er kommet op i arbeidsdyktig alder, men som det ikke er noget arbeide å opdrive for. De har ikke engang fått anledning til å konkurrere om noget arbeide. Man har ikke annet å gjøre enn å anvise dem der hvor det ikke trenges nogen opplæring. Vi har videre sjøfolkene, som blir gående i land ved opplegg av skib og som heller ikke blir godkjent av de øvrige arbeidere. Det har gått så vidt at det er søkt dannet sideordnede organisasjoner, som følge av den misnøie som således har opstått ute om arbeidet. De som har med arbeidsformidlingen å gjøre må påse at ingen blir for-fordelt.

Jens Tangen: Det vilde selvsagt ha vært riktig at jeg som forbundets representant helt ut understrekte sten-, jord- og cementarbeidernes forslag. Imidlertid har jeg følelsen av at organisasjonskomitéens forslag er så sterkt at det vil være uheldig å foreta nogen mannjevning her. Og enn mer hvis det som det er uttalt kunne gå an å få den forandring i punkt 6 at man *foran* ordet regulerende i 2 linje kunne tilføie: «*organisasjonsmessige*». Jeg vil foreslå at dette innflettes. Og da må vi kunne gå til votering.

Ordstyreren: Organisasjonskomitéen har godtatt tilføielsen.

Et forslag om nu å gå til votering blev *forkastet*.

Johan Karlsen: Siden forrige kongress har vi hatt anledning til å se hvordan dette har virket. I Sarpsborg virket det meget uheldig overfor transportarbeiderne. Det har vært de arbeidsløses ønske å komme med i vår avdeling og dette har fått vind i seilene etter dette med monopoliseringen. Vi har da også ofte behandlet dette, men det har ikke vært mulig å komme til enighet. Vi måtte tilkalle forbundets formann. Det blev blandt annet krevet at de som bare hadde et par dagsverk skulde ha adgang til å komme inn i vår forening. Vi måtte da også få Evensen til Sarpsborg og han redegjorde for monopoliseringen og stilte forslag, men det blev også nu uten resultat. Etter hvert som det er blitt nødvendig har vi inntatt nye men selv det er ikke nok. En skal være opmerksom på at ved rasjonaliseringen er det blitt mindre arbeide. Hvis man skal ta inn arbeidshjelp efter som det kreves fra de arbeidsløse så vil vi komme på forsorgen alle sammen. En lønn av 2500 til 3000 kroner er ikke for meget. På skib hvor vi tidligere var 40 mann er vi nu bare 5 mann til å begynne med. Ved avlastningen hvor det tidligere var 15 mann er det nu 3 igjen.

Karl Tømmerås foreslo:

Optar forslag om at 2 måneder forandres til 3 måneder. Se side 68 punkt 5 siste avsnitt.

Frithjof Thorbjørnsen foreslo:

Punkt 8, siste del, forandres således: Ved overføring av medlemmer fra et forbund til et annet beholder medlemmene sine oparbeidede forsikringsrettigheter dog således, at hvis den er lavere ved overføring skal disse procentvis utbetales av det forbund som medlemmet er utgått i fra og det som er tilmeldt.

Strek blev satt og 5 minutters taletid.

Ole M. Johansen: De fleste av os har på en eller annen måte vært oppe i dette. Av forbundene er det vel Bygningsarbeiderforbundet og Transportarbeiderforbundet som mest er berørt av de såkalte monopoli- seringstendenser. Det som for en stor del har skapt vanskelighetene er den måte arbeidsgiverne har tatt det på i bygningsindustrien. De forsøker å benytte de forskjellige avtaler på den måte at de setter gruppe op mot gruppe. De vanskeligheter skal man også ha et våkent øie for. Det er gledelig å konstatere at sekretariatet i dette spørsmål har et våkent øie. Jeg tror kongressen trygt kan vedta organisasjonskomitéens innstilling.

Anton Ruud: Når vi har fremsatt dette forslag fra sten-, jord- og cementarbeiderne så er det på grunn av den store arbeidsledighet. Vi har gjennomsnittlig hatt 41 procent arbeidsledige. Med den store byggevirksomhet i Oslo så er jo dette meget. En av fagforeningens første opgaver skulde være å vareta medlemmenes interesser. Men det er ofte slik at eldre, meget dyktige organisasjonsfolk blir gående arbeidsledige. Det er også mange arbeidsgivere som har en særlig lyst til stadig å ta inn nye arbeidsfolk. Det må selvsagt ha sin forklaring i at arbeidsgiverne mener på denne måte — ved å få helt nye og uprøvede folk — lettere kan be-

handle disse i de forskjellige forhold som kan opstå på en slik arbeidsplass. Vi har forsøkt overfor arbeidsgiverne å få med bestemmelser om at foreningen skal være med ved inntagelser av arbeidere. Vi holder selvsagt på vårt forslag her. Vi mener ikke ved det å beholde arbeide for oss selv, men for å kunne beholde det f. eks. for de 41 procent av våre medlemmer som nu er arbeidsledige, 41 pct. av et medlemstall på 4 500.

Frithjof Thorbjørnsen: Forsikringskassen må bli lik for alle forbund, det vil lette meget ved overføringen av medlemmer fra det ene forbund til det annet.

Erling Bentzen: Det er en ubestridelig kjensgjerning at det foregår monopolisering. Her har jeg en hel dokumenthaug, skrivelser fra arbeidsløse, som er jaget fra sin arbeidsplass. Og enda er det dem som sier at det ikke drives monopolisering! Jeg har her et trykt cirkulære fra transportarbeiderne som går ut på monopolisering. Da denne forsamling trådte sammen til sitt møte her i byen, skjedde det også. Men det er ikke bare fra transportarbeiderne og sten-, jord- og cementarbeiderne vi har sett det, men vi har også sett at de arbeidsløse har gjort noget lignende og har søkt å monopolisere. Det er selvsagt riktig at Bergseth og de andre varetar sine medlemmers interesser, men man må ikke glemme *klassens interesser*. Vi er atter kommet inn i en laugsånd på flere områder. Vi er kommet inn i en tilstand som er farlig. Til Landsorganisasjonen vil jeg si at det har manglet på vilje til å skaffe respekt for fattede beslutninger. Jeg henviser til Landsorganisasjonens egne lover § 6.

Alfred Ljøner: Dette spørsmål angår i meget høi grad vårt forbund. Det er riktig at våre medlemmer søker inn til byene til sten-, jord- og cementarbeide. De søker også til Oslo og det går ut over Sten-, Jord- og Cementarbeidernes Forening. Den misnøie som reises derfra kan derfor være forklarlig. Vi anbefaler at det søkes innarbeidet fortrinsrett for dem som vanligvis tidligere har vært beskjeftiget ved vedkommende arbeide og vi mener at de enkelte arbeidsgiveres forsøk på å sette arbeidere utenfor fordi de er organisert må løses ved andre midler enn ved tariffbestemmelser av den art som det her kreves. I Sverige holder de på å arbeide med dette og vi må også her i landet se å utrede dette og se å komme ut av dette uføre.

Hans Moen: Vi har i Sten-, Jord- og Cementarbeidernes Forening hatt mange vanskeligheter med inntagelse av arbeidere og vi har i styret meget nøie overveiet disse forhold. Det har ofte skjedd at de som har fått arbeide på en arbeidsplass ikke har hatt slike papirer at de kunde ta det. Vi har tilfelle hvor disse tas i stedet for eldre og gode organisasjonsfolk. Vi har ikke monopolisert og ønsker det ikke, men vi ønsker at sekretariatet skal ha så megen bevegelsesfrihet at det kan gripe inn i de forskjellige forhold. Det går ikke an å være bundet på armer og ben. Hvis man vedtar organisasjonskomitéens innstilling med Tangens tillegg så setter vi sekretariatet i den stilling at det mer effektivt kan gripe inn.

Hartvig Svendsen: Det er ikke monopolisering, men arbeiderne og deres organisasjoner vil regulere rekrutteringen til det arbeide som er. Organisasjonen må også ta hensyn til sine tidligere medlemmer. Den

største tilgang til sten-, jord- og cementarbeiderne skjer ute fra landsbygden.

Taletiden blev nu satt til 3 minutter.

Ingolf Milde: Når en beslutning fattes må den overholdes. Sekretariatets forslag punkt 3 er nøiaktig ordlyden fra 1934. Der har vi sørgelige erfaringer om at det ikke overholdes. Vi har oplevet at arbeidere er kommet inn på én arbeidsplass, men det har vært umulig å komme inn i fagforeningen. I stedet har man søkt å få dem vekk fra arbeidsplassen.

Karl Tømmeraas: Monopoliseringen er i høi grad tiltatt. Det gjelder også fra de arbeidsløses egen side og jeg tror at lærlingsspørsmålet også vil sprengre grensene. Jeg har optatt forslag til punkt 5 om at vedkommende arbeidere må ordne sitt medlemskap til foreningen efter de overføringsfrister som er gjeldende i vedkommende arbeidsgren, dog senest innen 3 måneder, mot det som nu står, 2 måneder.

Trygve Moseby: Det er et spørsmål om væren eller ikke dette for mange foreninger. Arbeidsgiverne søker her å utnytte situasjonen og overenskomstene. Rørleggerne fikk en viss regulering ved inntagelsen av unge arbeidere. Vi fikk en stengning der, slik at de unge arbeidere som kom inn også virkelig blev utlært i faget.

K. O. Høgsaas: I 1936 opprettet vi overenskomster for den nærmeste omegn av Oslo. Omkring 1600 arbeidere blev da organiserte hos oss. 800 av disse blev overført fra Skog- og Landarbeiderforbundet, men det blev også overført en rekke arbeidere som stod organisert i de Arbeidsløses Forening. Tilgangen fra distriktene omkring til Oslo og da til sten-, jord- og cementarbeiderne, er særlig sterk.

Halfdan Wigaard: Det hele dreier sig om kampen om arbeidsplassen og arbeidsgiverne har utnyttet situasjonen og sagt til arbeidsløse når det har gjeldt et eller annet arbeide, at gå bare op i foreningen og hør om dere kan få begynne for den og den betaling. Medlemsboka er ofte demagogisk utnyttet. At man får en medlemsbok betyr jo ikke at man får arbeide med en gang. Jeg er enig i innstillingen med Tangens tillegg. Nogen innskrenkning i tilgangen til mitt forbund har det ikke vært.

Walther Lyngholm: Uttrykket om monopolisering misbrukes over det hele land. Det man alene synes å forstå er første punktum: «Alle organisasjoner tilsluttet Landsorganisasjonen pålegges ikke å hindre arbeidere i å søke og ta anvist arbeide.» Vi ser imidlertid ofte eksempler på at de finner sig i mindre betaling og taler man til dem så resulterer det i ingen ting.

Armand Stang: Kongressen er selvsagt opmerksom på dette fra sten-, jord- og cementarbeiderne, men det gjelder ikke bare dem. Vi har det samme forhold i transport og Kommuneforbundet. Jeg vil også gjøre opmerksom på at de arbeidsledige er angrepet av monopoliserings-tendenser, slik at vi har sett de har villet forbeholde arbeidet for sig alene.

Thv. Thorstensen: Jeg kan forstå sten-, jord- og cementarbeiderne, særlig vi som tangerer deres arbeide, men det er ikke så sterkt som det uttrykkes her fra den kant. Jeg er enig i organisasjonskomitéens forslag, forsåvidt som det sies at sekretariatets godkjennelse skal innhen-

tes før man reiser krav om anciennitetsbestemmelser. Men det må da ikke gjøres på den måte som Evensen vilde ha det til at det ikke skulde stå fagorganiserte arbeidere.

Olaf Sletten: Når veiarbeiderne stilte krav om anciennitetsbestemmelser, var det ikke for å stanse de arbeidsløse, men for å stanse de misbruk man hadde vært vidne til mange steder og hvor man hadde holdt eldre arbeidere utenfor. De som er kommet på arbeidsplassen er blitt inntatt i foreningen, men vi må også ha rett til å vareta medlemmenes interesser.

Rolf Thoresen: Den person Bentzen nevnte fra sine dokumenter, har gått inn og ut av vår organisasjon og har ikke villet ordne sitt medlemskap. Vi har ikke hatt annet å gjøre enn det som er gjort i slike tilfelle.

Terje Rislaa og Magnus Wilsgård frafalt.

Jens Tangen: Jeg mente jeg var pliktig til å gjøre oppmerksom på at Bentzen nok må se litt nærmere på den haug av dokumenter som han viste oss her. Arbeidsgiverne spekulerer i forholdene og det er det vi må vekk fra. Jeg forstår det slik at også kongressen stort sett forstår sten-, jord- og cementarbeidernes vanskeligheter.

Lars Evensen: Organisasjonskomitéens forslag bygger på samme prinsipielle vedtak som i 1934 og det gjelder også bryggearbeidere og andre grupper. Når det gjelder veiarbeiderne og ancienniteten, så sa jeg at det forslag veiarbeiderne hadde stilt vilde bringe større vanskeligheter enn tidligere og henviste så til kongressens vedtak om at tariffmessige bestemmelser om anciennitetsprinsippet ikke måtte reises før sekretariatets godkjenning på forhånd var innhentet.

Voting: Voting over sten-, jord og cementarbeidernes forslag bortfalt etter det av Tangen stilte forslag. — Erling Bentzens forslag blev enstemmig oversendt sekretariatet. — Thorbjørnsens forslag besluttet optatt under dagsordenens punkt 13, forbundenes forsikringskasser. — Innstillingen med Tangens tillegg, som komitéen var gått med på, blev vedtatt mot 7 stemmer. — Dermed bortfalt votingen over Tømmeraas' forslag.

Punkt 3, VI: Samarbeide mellom forbundene om opprettelse av tariffavtaler.

Man gikk så over til dagsordenens punkt 3 — VI: *Samarbeide mellom forbundene ved opprettelse av tariffavtaler.*

Sten-, Jord- og Cementarbeidernes Forening i Oslo, foreslo:

1. «Forbund som akter å reise krav om tariffavtaler i grenseområder med andre forbund, plikter på forhånd å varsle vedkommende forbund og sekretariatet.
2. Overenskomster som kan skade andre organisasjoners tariffavtaler eller lønnsbevegelser, må ikke avsluttes.
3. Tristenevndens og sekretariatet skal — ved behandling av grensetvister påse at arbeidet blir overført til det forbund, som i henhold til opprettede overenskomster, byr arbeiderne de beste lønns- og arbeidsbetingelser for utførelsen av et bestemt stykke arbeide.

4. Alle forbund og medlemmer av Landsorganisasjonen plikter å stille sig solidarisk med de arbeidere og organisasjoner, som forsøker å avverge forringelse av lønns- og arbeidsvilkår eller hindre overgrep fra arbeidsgivernes side.»

Fra organisasjonskomitéen forelå:

Kongressen 1931 vedtok følgende:

«Nevnden (tvistenevnden) og sekretariatet skal påse at intet enkelt forbund oppretter overenskomst med arbeidsgivere som omfatter arbeidere i grenseområdene og hvor det allerede er opprettet overenskomst for arbeidere innen samme beskjeftigelse, med mindre det annet forbund på forhånd er gjort bekjent hermed.

De interesserte forbund og sekretariatet må være enig i tariffkrav som skal reises. Avtaler må ikke sluttes som kan skade andre organisasjoners lønnsbestemmelser.»

På kongressen 1934 blev efter innstilling fra organisasjonsutvalget og sekretariatet følgende enstemmig vedtatt:

1. «Kongressens beslutning av 1931 om samarbeidet mellom forbundene ved inngåelse av tariffavtaler i grenseområder fastholdes.
2. Forbund som akter å reise krav om tariffavtaler i grenseområder med andre forbund, plikter på forhånd å varsle angjeldende forbund og sekretariatet.

Sekretariatet må påse at forutsetningen for kongressens beslutning i dette spørsmål blir gjennomført.»

Organisasjonskomitéen er merksam på at det ofte forekommer klager over at forbundene ikke følger de vedtatte bestemmelser for opprettelse av nye tariffar i grunnområdene. Særlig forekommer dette ofte i de tilfelle hvor det er tvist om medlemmene. Men dette kommer ikke av at bestemmelsene ikke er klare nok, men som regel av at forbundene ofte organiserer grupper som rettelig hører hjemme i andre forbund eller undlater å innhente opplysninger om lønns- og arbeidsforhold i vedkommende branche. Det kan nok også inntreffe at forbundene vegrer sig for å gi opplysninger.

Forutsetningen for å opnå de best mulige resultater for medlemmene og undgå tvister mest mulig er at forbundene i alle tilfelle optrer fullt lojalt.

Organisasjonskomitéen finner ingen grunn til å endre de tidligere vedtak og foreslår:

Kongressvedtakene av 1931 og 1934 angående samarbeide mellom forbundene ved opprettelse av tariffavtaler opprettholdes. Kongressen pålegger alle organisasjonsinstanser lojalt å følge disse vedtak.

Sekretariatet tiltrådte organisasjonskomitéens forslag.

Votering: Organisasjonskomitéens innstilling blev enstemmig vedtatt uten debatt.

Punkt 3, VIII: Forskjellige organisasjonsspørsmål.

Fra *Avis-, Bok- og Papirfunksjonærenes Forening*, Oslo, forelå:

Kongressen anmoder sekretariatet om så snart som mulig å finne former som gjør det mulig for forfattere og litterære arbeidere å organisere sig i tilslutning til Landsorganisasjonen.»

Organisasjonskomitéen henviser til at dette spørsmål har vært behandlet i sekretariatet og at en komité arbeider med saken.

Organisasjonskomitéen foreslo:

Forslaget oversendes sekretariatet.

Sekretariatet tiltrådte organisasjonskomitéens forslag.

Reidar Olsen: Jeg vil foreslå et tillegg om arbeidsformenn. De formenn vi har, har villet organisere sig hos oss. Saken er oversendt forbundet og Landsorganisasjonen, men vi har intet hørt.

Ordstyreren: Vi vil foreslå at forslaget sendes sekretariatet.

Votering: Sekretariatets innstilling (organisasjonskomitéens) blev enstemmig vedtatt. — Olsens forslag oversendtes enstemmig sekretariatet.

Organisering av fiskerne.

Fra *organisasjonskomitéen* forelå følgende:

Kongressen i 1934 vedtok følgende om organiseringen av de fiskere som ikke kan bli medlemmer i Norsk Sjømannsforbund:

«Kongressen bemyndiger sekretariatet i forbindelse med samarbeidskomitéen og andre instanser å undersøke hvilke alternativer som skal benyttes. Kongressen bemyndiger enn videre sekretariatet eller representantskapet til å bevilge de nødvendige midler til organisering av fiskerne.

Den endelige form foreligger Landsorganisasjonens representantskap til godkjenning.»

I Landsorganisasjonens beretninger er utførlig redegjort for det arbeide som sekretariatet har utført på dette område.

Det er organisasjonskomitéens opfatning at dette arbeide må fortsette etter de optrukne linjer og i forståelse med fiskernes egen organisasjon — Norges Fiskarlag.

Komitéen foreslo:

Kongressen bemyndiger sekretariatet til fortsatt å understøtte agitasjons- og organisasjonsarbeidet blandt fiskerne.

Sekretariatet tiltrådte organisasjonskomitéens forslag.

Votering: Sekretariatets innstilling blev enstemmig og uten debatt vedtatt.

Hushjelpens organisasjon.

Fra *Arbeidernes Ungdomsfylking* og *Hushjelpens Fagforening i Oslo* var kommet henvendelse til Landsorganisasjonen om å vie dette spørsmål sin oppmerksomhet.

I beretningen er redegjort for hvad Landsorganisasjonen har gjort i denne periode også på dette område.

Fra hushjelpens organisasjon er det fremholdt at man burde stifte et eget hushjelpforbund og at dette skulde finansieres av Landsorganisasjonen.

Fra *organisasjonskomitéen* forelå:

Organisasjonskomitéen kan ikke tilrå at det dannes noget eget forbund. Målet må være at hushjelpen blir landsomfattende organisert i tilknytning til et bestående forbund. Under hensyntagen til arbeidets art er det naturlig at disse organiseres i tilslutning til Norsk Hotell- og Restaurantarbeiderforbund.

Efter de retningslinjer som nu følges blir hushjelpforeningene tilsluttet samorganisasjonene, som understøtter dem i deres virksomhet. I Oslo er det opnevnt en hushjelpkomité med representanter fra Hushjelpens Fagforening, Samorganisasjonen, Oslo-partiet, Fylkingen og partiets kvinnevalg.

Komitéen fungerer som bindeledd med de utenbys foreninger og finansieres av Landsorganisasjonen.

Organisasjonskomitéen vil foreslå at hushjelpforeningene optas i samorganisasjonene og at disse understøtter organisasjonsarbeidet i sitt område. For øvrig vil komitéen anbefale at Landsorganisasjonen fortsatt understøtter organisasjonsarbeidet blandt hushjelpen og at den nu praktiserte ordning opprettholdes.

Med henvisning til foranstående foreslår organisasjonskomitéen:

1. *Kongressen bemyndiger sekretariatet til å understøtte organisasjonsarbeidet blandt hushjelpen.*
2. *Hushjelpens foreninger gis inntil videre adgang til direkte å tilslutte sig samorganisasjonene.*

Sekretariatet tiltrådte organisasjonskomitéens forslag.

Thyra Hansen: Jeg trodde at også dette spørsmål burde ha gitt anledning til en innledning. Når man skal diskutere denne sak er det nødvendig å huske hvor ny denne organisasjon er. Oslo-foreningen blev stiftet i 1930, Bergen i 1934. Fra våren 1935 til våren 1937 i alt 21 foreninger. I år er det stiftet 10 nye foreninger og jeg har vært på de fleste av disse steder. Hvordan er så stillingen idag? Det er nedsatt en hushjelpkomité som skal forestå den utenbys organisering av hushjelpen

i samarbeide med samorganisasjonene. Denne ordningen fører ikke frem da bindeleddet med de nye foreninger ikke er til stede. Komitéen var jo også valgt som en foreløbig komité inntil fagkongressen. Det er blitt uttalt av ansvarlige tillitsmenn at hushjelpen i likhet med andre må *klare sig selv*. Ja, det hadde sikkert vært det beste for oss. Men når man kjenner *hushjelpens økonomi* vet man at det ikke går. Se på lønningene: Fast hushjelp gjennomsnittlig 25 kroner måneden, i Oslo noget mere. Dagspost 10—15 kr. måneden. Tror representantene det kan bli meget til kontingent? Vi har 120 000 husarbeidere, 84 000 hushjelp. Spørsmålet er: er det nødvendig å få denne store gruppe med. Samorganisasjonene skal organisere hushjelpen. Men ikke alle samorganisasjonene vil det. Det er et nytt og vanskelig felt. Første gangs foreninger de fleste steder. Det er ikke nok å stifte foreninger; de må hjelpes videre. Landsorganisasjonen opprettet et kontor for hushjelp høsten 1936 som blev nedlagt 1. oktober 1937. Hadde det blitt sagt oss at dette kontoret skulde bli nedlagt uten å få oss inn et annet sted, hadde vi aldri gått med på det. Det skadet oss meget at dette blev nedlagt. Kontoret var kjent. Nær sagt alle mennesker visste om det. De utenbys foreninger hadde et sted de kunde henvende sig om råd og hjelp. Oslo-foreningens medlemmer blev hjulpet i alle tvister med husmødrene, og husmødre ringte ofte og bad om råd både med hensyn til ferispørsmål, opsigelser og mange forskjellige ting.

Vi holdt på å få innført en ordning angående ferie som finnes i andre fag. 1 dag for hver måned en hadde vært i posten, når de ikke hadde vært 1 år. Kostpenger fikk vi ordnet i en hel rekke tilfelle ifjor sommer for ikke å snakke om alle de forskjellige tvister som blev ordnet. Her hadde vi god hjelp i overrettssakfører Dagfinn Bech. Vi konfererte om sakene og jeg gikk løs på dem.

Kontoret blev nedlagt og samorganisasjonen blev ikke gitt beskjed efter hvad jeg har forstått.

Fra 1. januar i år er det nedsatt en hushjelpkomité som skulde danne bindeleddet mellem hushjelpforeningene og samorganisasjonen, men dette er heller ikke foreningene og samorganisasjonene blitt gjort bekjent med.

I det hele henger ordningen i luften og fører absolutt ikke frem.

Foreningen her i Oslo har kontortid hver onsdag i samorganisasjonen fra kl. 6—8, men det er jo alt for lite; hushjelpen har bedre tid på formiddagen.

Landsorganisasjonen har foreslått at den ordningen som er nu skal fortsettes på tross av at de er vidende om hvordan forholdene ligger an.

Når man har arbeidet med hushjelpen i mange år for å forsøke å få forandret stillingen for hushjelpen er det trist å se, hvordan Landsorganisasjonen behandler oss. Hushjelpens Fagforening i Oslo har sendt det første forslaget til Stortinget om ny lov i 1934. Husmødrene kom senere. «Husstell-lauget» arbeider iherdig for å trekke hushjelpen til sig og vi skal også her være opmerksomme. Jeg vil foreslå:

1. De bestående hushjelpforeninger dannes til ett forbund.
2. Formennene i foreningene innkalles til en konferanse eller konstituerende landsmøte.
3. Det optas et planmessig arbeide for å organisere hushjelpen.
4. Den økonomiske støtte utredes av Landsorganisasjonen inntil forbundet blir slik stillet at det klarer sig selv.

Motivering:

Betydningen av å knytte denne store gruppe organisatorisk til arbeiderbevegelsen ikke bare faglig, men kanskje like meget politisk, anser vi overflødig å peke på overfor fagkongressen.

Det er nu stiftet ca. 30 foreninger rundt i landet. De fleste står ennå på svake føtter da de nylig er stiftet, men interessen og tilslutningen vil vokse hvis hushjelpen får sitt eget forbund.

Vi har her i landet 120 000 husarbeidere, derav 84 000 hushjelp. De fleste hushjelp er i byer og industristrøk. Hushjelpen på landet står allerede for manges vedkommende i Skog- og Landarbeiderforbundet.

Subsidiært.

Hvis fagkongressen skulde finne at det er for tidlig å stifte eget forbund for hushjelpen, vil vi be om økonomisk støtte til å organisere hushjelpen og at dette arbeide ledes av hushjelpen selv gjennom Hushjelpens Fagforening i Oslo, og i samarbeide med Samorganisasjonen og Arbeidernes Ungdomsfylking.

Møtet hevet.

Eftermiddagsmøtet tirsdag 31. mai.

Møtet blev satt kl. 15.

Ordstyrere: *Torp og Skaarvold.*

Referent: Alfr. Skar.

Protokollen fra formiddagens møte blev oplest og vedtatt.

Ordstyreren, Oscar Torp: Det er til ordstyrerne innkommet en gave fra deltagere på kongressen. Det er denne svære bikja som står her på bordet — en stor leketøibikje i gummi. — Den er sendt oss med følgende hilsen: Til ordstyrerne med takk for god og hensynsløs ledelse av forhandlingene. — Stort bifall. — Jeg vil på ordstyrernes vegne takke for gaven, og foreslår at den som så mange andre saker her på kongressen, blir oversendt sekretariatet. — Stormende bifall. Under nytt bifall blev bikja derpå overlevert formannen, Hindahl.

Fortsatt behandling av dagsordenens punkt 3 VIII.

Organisering av hushjelpen.

Anna Anthoni, Bergen: Det er gjentatte ganger sagt at de utenfor stående grupper nu må tas op i Landsorganisasjonen på ordinær måte, og kongressen må nu vie dette spørsmål den nødvendige oppmerksomhet. Spørsmålet om organisasjon av hushjelpen henger fremdeles i luften,

idet vi vet ingen ting om hvor vi skal gjøre av dem. Organisasjonskomitéen sier i sin innstilling at på grunn av arbeidets art skulde de tilhøre Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet. Men dette forbundet vil ikke ha dem. Samorganisasjonene har så meget å gjøre at de ikke kan ta sig av saken. Det er derfor intet annet å gjøre enn å gå med på forslaget fra hushjelpen om eget forbund. Det er mange andre forbund som har begynt i det små, og vi må gi dem den hjelp de trenger. Og skal vi hjelpe hushjelpen må vi yde dem den nødvendige økonomiske støtte. — Jeg støtter prinsipielt forslaget om eget forbund, men henviser også til mitt eget forslag om nedsettelsen av en komité. En slik komité er særlig nødvendig når det forslag vi venter om hushjelpen ligger på bordet. Jeg henstiller til kongressen å behandle denne saken alvorlig og se hvilken betydning det har å få hushjelpen organisert. Vi ser hvordan alle partier foran valgene anstrenger sig for å få hushjelpen med sig. Her er det en oppgave for vår bevegelse å få hushjelpen med i organisasjonen, til ivaretagelse av sine interesser.

Ordstyreren: Jeg foreslår at vi tar det av Anna Anthoni tidligere fremsatte forslag under behandling her. — Vedtatt.

Strek blev satt. Et forslag om 5 minutters taletid blev forkastet.

Ole M. Johansen, Moss: Jeg forstod ikke Thyra Hansen slik at hun kritiserte samorganisasjonene for deres befatning med hushjelpens organisasjon, men jeg vil si at dette er det vanskeligste arbeide samorganisasjonen har. Det er så vanskelig å nå frem til hushjelpen. — Men spørsmålet om å få hushjelpen organisert er et spørsmål av stor social og politisk betydning. Hushjelpen er et lett bytte for borgerskapets påvirkning, ingen er faktisk så utsatt for borgerlig påvirkning som de. — Vi har hittil savnet det faste punkt i dette arbeide. Thyra Hansen var en tid det faste punkt, og hun gjorde et utmerket arbeide. Jeg vil henstille til sekretariatet å gå inn for spørsmålets løsning, selv om det er vanskelig. Det som ligger i sekretariatets forslag dekker det første behov, men er ikke holdbart i lengden. Det neste skritt må være dannelsen av eget forbund, eller tilslutning til et av de bestående forbund.

Gunnar Disenaen, Oslo: Alle er enige i at vi må ta op organisasjonsarbeidet blandt hushjelpen, men det er strid om formene. Det arbeide som hittil er utført, er gjort av de enkelte hushjelpforeninger og av samorganisasjonene. Det er utført meget bra arbeide, men det er ikke nok. Det foreligger nu forslag om nedsettelse av en komité, men vi har før hatt komitéer i arbeide med spørsmålet, og forslaget fra Thyra Hansen om eget forbund, tror jeg heller ikke fører frem. Jeg vil foreslå at kongressen på ny appellerer til Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet.

Ordstyreren refererte disse forslagene som var innkommet:

Ad: *Hushjelpens organisasjon.*

Kongressen beslutter at der bevilges kr. 6 000.00 pr. år til agitasjon og organisering av hushjelpen.

Magda Kristiansen. Ranga Karlsen. Lilly Hervig. Signe Braathen. Lucie Andresen. Marcen Pedersen. Margit Pettersen. Ruth Olsen. Ruth Hansen. Ragna Magnussen. Ellen Kristiansen. Anna Anthoni. Hedvig Antonsen.

1. Kongressen henstiller til Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet å opta Hushjelpens Fagforening i sitt forbund som egen avdeling.
2. Kongressen bemyndiger sekretariatet til å understøtte organisasjonsarbeidet på dette område ved å yde det nødvendige tilskudd.

Gunnar Disenaen.

Kongressen velger 3 kvinner fra Oslo til i samarbeide med sekretariatet å forestå arbeidet med organiseringen av kvinner.

Komiteén bør bestå av en representant fra industrien, en fra Handel og Kontor og en fra hushjelpen.

Anna Anthoni.

Ad: *Dagsordenens punkt 3, romertall VIII.*

Hushjelpens organisasjon.

1. Kongressen bemyndiger sekretariatet til å stille de nødvendige midler til rådighet for et mer planmessig organisasjonsarbeide blandt landets hushjelp.
2. Sekretariatet nedsetter en komité på 5 medlemmer som får i oppdrag å opta den organisasjonsmessige side av saken til behandling og fremme forslag til sekretariatet om den fremtidige form for hushjelpens organisasjon.
3. Dersom det, når saken foreligger utredet, skulde vise sig formålstjenlig å oprette eget hushjelpforbund, bemyndiges representantskapet til å foreta det nødvendige skritt for å få et slikt forbund opprettet.
4. Inntil en nyordning kan finne sted, gis hushjelpens foreninger adgang til direkte å tilslutte sig samorganisasjonene.

Jul Kvale.

Ad: *Dagsordenens punkt 3, VIII.*

Hushjelpens organisering.

Punkt 2 i sekretariatets innstilling gis følgende tilføielse:

«Eventuelt kan det dannes eget forbund, og avgjøres i så fall dette av representantskapet.»

E. Heldén, Norsk Hotell- og Restaurantarb.forbund.

Forslagene besluttetes oversendt redaksjonskomitéen sammen med Thyra Hansens forslag.

Rasmus Rasmussen, N. N. N.: Jeg vil forsøke å få dere til å forstå at det er ingen tilfeldighet at denne mascotten er kommet på bordet under behandlingen av denne sak. Den skal formentlig bety at kongressen bør behandle denne sak uten å foretrekke en mine. — Jeg har det inntrykk her på kongressen og i andre store forsamlinger at når det gjelder spørsmålet om organisering av kvinnene så blir dette lett avfeiet med et overbærende smil. Men i dette tilfelle bør en la være med å smile overbærende. Det er heller grunn til alvorlig å beskjefte sig med spørsmålet om å finne former for å trekke kvinnene til våre organisasjoner. Jeg tror kongressens nøkternt bør vurdere alvoret i nødvendigheten av å få hushjelpen organisert. Partiet vårt har bruk for dem under

valgkampene. Men da er det nødvendig på forhånd å sørge for at de er mobile til deltagelse i våre kamper gjennom å finne former for å få dem med på det faglige område til ivaretagelse av sine interesser. Det kan være vanskeligheter til stede med å gjøre noget større ved lønnsforholdene, men når det gjelder arbeidstiden, rekreasjon og ferie og mange andre problemer vil det kunne utrettes meget. Derfor må en ikke stille lønsspørsmålet i forgrunnen, men søke å samle dem i organisasjonen så vi kan gi dem den lovmessige beskyttelse og skaffe dem de sociale fordeler som det er mulig. Det ser kanskje litt rart ut at jeg, som hverken er så ung eller sjarmerende som ønskelig kunde være, taler kvinnenes sak så alvorlig. Men jeg representerer et forbund med over 7 000 kvinnelige medlemmer, ca. halvdelen av mitt forbunds medlemmer er kvinner. Og spørsmålet om hushjelpens stilling er reist i mange foreninger, med krav om at forbundet skal ta sig av det. Og det er mange andre forbund som er i samme stilling. Det er her spørsmål om vi vil gå inn for å få kvinnene med, og en bør ta hensyn til de forslag som foreligger. Jeg er klar over vanskelighetene med å få plass for hushjelpen i noget av de bestående forbund. Det blev gjort henvendelse til Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet, som behandlet saken på sitt landsmøte i sommer og sa nei. Denne stillingen er også forståelig, forbundet er ennu i nyskapingens tid og har en stor brakmark på sitt eget felt. Å tvinge dem til å ta inn hushjelpen vilde være å påtvinge dem et uoverkommelig arbeide. Kongressen bør derfor gå inn for å avsette et bestemt beløp til dette formål, og så søke å finne frem til en tilfredsstillende form for organiseringen av kvinnene. Jeg ber om at forslaget om en komité blir vedtatt og at de nødvendige midler blir bevilget, og at en går inn for å behandle spørsmålet om kvinnenes organisering på en annen måte enn hittil. Vi skal stikke fingeren i jorden og lukte hvor vi er. Arbeidet med organisering av hushjelpen var begynt, men beklageligvis blev det avbrutt. Kongressen bør nu si fra om at arbeidet skal gjenoptas, og gå inn for hushjelpens organisering.

Ole A. Kiste, Vestfold: Alle føler ansvaret for organiseringen av kvinnene og hushjelpen, idet alle vet at dette er et av de viktigste spørsmål som foreligger, ved siden av å trekke fiskerne og småbrukerne med i vår bevegelse. Det er disse gruppene vi må ha inn i våre organisasjoner og i det politiske liv. Men da er det også viktig å la disse gruppene føle at vi tar vårt ansvar alvorlig. Jeg er litt bange for det, hvis forslaget fra organisasjonskomitéen blir vedtatt. Det er ingen som tviler på at sekretariatet vil gjøre det de kan, men det stopper allikevel op av sig selv hvis vi ikke legger grunnlaget til rette her. De organisasjoner som det kan være tale om har kanskje nok å gjøre i forvien, og dertil kan optagelsen av hushjelpen være et økonomisk spørsmål. Kongressen bør iallfall opheve de økonomiske betenkeligheter de bestående forbund kan ha for optagelsen av hushjelpen. Vi vet hvor vanskelig det er hvis en gruppe ikke kan skaffes en organisasjonsmessig basis inenfor bevegelsen. Jeg henstiller til kongressen å vedta forslaget fra Disenaen, med henstilling til Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet å ta imot hushjelpen på samme måte som andre grupper av arbeidere.

Jul. Kvale, Oslo: Det er unødvendig å diskutere nødvendigheten av å organisere hushjelpen, alle er enige i det. Spørsmålet gjelder bare på hvilken måte vi skal få dem med i organisasjonen. Det har vært nevnt Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet, men hushjelpens arbeide ligger slik an at de har ikke noget i Hotell og Restaurant å gjøre. De kan ikke få nogen tariffavtale, idet de er spredt omkring på tusener av små arbeidsplasser og har en voldsom skiftning av arbeidsplasser. Det er derfor vanskelig for kongressen å fatte bindende beslutninger om å knytte organiseringen av hushjelpen til bestemte former. Jeg har derfor fremsatt et forslag i saken. Spørsmålet om organisasjonsformen er etter min mening ennå altfor lite utredet, og jeg tror ikke det er mulig for kongressen å vedta at det skal opprettes eget forbund. Det er heller ikke sikkert hushjelpen vilde være best tjent med det. Et forbund av hushjelpen vilde få ganske andre arbeidsoppgaver enn den øvrige fagorganisasjon. Bare det å få kjennskap til de forskjellige arbeidsplasser er en kolossal oppgave. I Oslo burde det utarbeides et register over hushjelpens arbeidsgivere, og med angivelse av hvordan hushjelpen blir behandlet på hvert sted. Det vilde ha stor betydning og er noget av det første organisasjonen burde ta fatt på. Jeg henstiller til forsamlingen å vedta det forslag jeg har fremsatt. Det vil være den riktige veien å gå.

Lars Evensen: Alle er enige om at dette er en stor social oppgave for arbeiderbevegelsen, og slik har en også sett på saken i sekretariatet. Det forbauser mig derfor når Rasmussen snakker om at en må legge større alvor i dette arbeidet. Det var nettopp derfor vi tok skritt til å understøtte arbeidet med hushjelpens organisering. Og mig bekjent har det ikke under sakens behandling i sekretariatet foreligget nogen avvikende forslag fra Rasmussen. Jeg har også hittil trodd at sekretariatet var samstemmig om den linje som er fulgt. Saken er meget viktig for arbeiderbevegelsen. På landsbygden har en stor gruppe av kvinnelige arbeidere fått sin organisasjonsmessige basis i Skog- og Landarbeiderforbundet, og er kommet med i tariffene, sammen med de øvrige landarbeidere. Hushjelpen i byene er for den alt overveiende del knyttet enkeltvis til sin arbeidsplass, og en vet hvor vanskelig det er å organisere folkene der det bare er en på hver arbeidsplass, det er alltid lettere der det er flere sammen på arbeidsplassen. Hvor det bare er en, kommer vedkommende så lett i et direkte forhold til arbeidsgiveren og det er nettopp tilfelle med hushjelpen. Det er derfor så viktig at de kan få støtte i et bestående forbund. Det er nevnt at mange andre er begynt i det små som eget forbund, men her er det å merke sig at selv om en begynte i det små, så hadde en allikevel forutsetninger for å skaffe sig basis i større grupper. Mange av hushjelpen går over i hotell- og restaurantfaget. Derfor foreslo vi at hushjelpen skulde optas i dette forbundet. Når Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet sa nei, skyldtes det hensynet til deres egen store brakmark. Men vi har også et annet forbund, N. N. N., som kanskje kunde være en like naturlig basis for hushjelpen. Det er et spørsmål som bør drøftes. Iallfall må en som det første skritt, til en kan få hushjelpen inn i et bestående forbund, ha dem tilsluttet samorganisasjonene. Jeg tror ikke på at det nu er mulig å få nogen tariff for hushjelpen, men det er spørsmål om å bruke den sociale lovgivning og så med støtte i en

sterk organisasjon skape noget vi kan kalle *uømerkjente arbeidsvilkår* i den offentlige opinion. Den første opgaven er å få hushjelplovgivningen satt ut i livet gjennom en sterk organisasjon. Og det er den linjen som bør følges. Ingen er uenig i at vi må aktivt understøtte organisasjonsarbeidet, og det står også i innstillingen. Men det er dissens om en skal gå til opprettelse av eget forbund eller søke tilslutning til et bestående forbund. Det kan være et vurderingsspørsmål om det er nødvendig å nedsette en egen komité til å se på dette. Det viktigste er at vi kan arbeide slik at det skapes bedre vilkår for hushjelpen.

Magda Kristiansen: Jeg vil først henstille til de av våre egne som har hushjelp å sørge for at de blir tilsluttet organisasjonen. Vi andre kvinner står i våre fagforeninger, og hushjelpen trenger også fagforeningen å støtte sig til når noget er galt. Hushjelpens arbeide blir aldri satt tilstrekkelig pris på, og jeg tror det samme også var tilfellet med Thyra Hansens kontor. Jeg tror et slikt kontor er nødvendig, og vi har derfor stillet forslag om det. Jeg henstiller til representantene å støtte dette forslaget. Jeg tror ikke det går an å si at Landsorganisasjonen ikke har råd til å opprettholde det kontoret.

Ernst Heldén, Oslo: Da Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet berøres sterkt i organisasjonskomitéens innstilling vil jeg bringe i erindring at dette forbundet er Landsorganisasjonens yngste. Vi begynte for 6 år siden med 1 000 medlemmer, nu har vi omlag 6 000, men ennå er det 18 000 arbeidere i denne industri som står utenfor og som vi må søke å få med. Lønnsvilkårene i denne industri er lave, derfor må vi også ha lave kontingentsatser, så forbundets økonomiske evne er begrenset. Hotell- og Restaurant er også det eneste forbund hvor tillitsmennene må arbeide natt og dag. Vi fører forhandlinger om dagen og har møtene om kvelden og om natten. Dette fordyrer også i høi grad administrasjonen. En vil derfor forstå våre betenkeligheter med å ta op en ny arbeidergruppe under disse spesielle forhold vi har. Vi har behandlet spørsmålet inngående i vårt forbundsstyre og representantskap og på vårt landsmøte. Vi har alle den største sympati for hushjelpen, men vi måtte allikevel si nei. Jeg vil anbefale Thyra Hansens prinsipielle forslag, det blir ikke dyrere å opprette eget forbund enn å ta dem op i et annet. La dem derfor bare forsøke sig, alle de øvrige forbund er beredt til å støtte dem. Hvis dette prinsipielle forslaget blir forkastet vil jeg anbefale organisasjonskomitéens innstilling om *eventuelt* å danne eget forbund.

Hans Haugli, Raufoss: Jeg vil støtte forslaget fra kvinnene. Ingen blir mere utbyttet enn hushjelpen, og denne saken gjelder ikke bare den enkelte hushjelp, men hjemmene i sin almindelighet, idet det er arbeiderhjemmene som må yde tilskudd til overklassens husholdninger ved tilskudd til jentene som ikke kan klare sig med lønna de får. Men når det gjelder dannelse av eget forbund så må det utredes. Jeg tror ikke det vilde bli noget sterkt forbund, og det er nødvendig å stille til rådighet økonomisk hjelp. Det bør nu straks tas fatt i dette spørsmål, vi har tidligere gått sterkt inn for andre arbeidergrupper som står langt bedre i det enn hushjelpen. Vi kan se hvor mange hushjelp det er som bukker under på grunn av overarbeide og dårlige leveforhold. Landsorganisa-

sjonen, samorganisasjonene og alle forbundene skal være med og skape bedre forhold for hushjelpen.

Ragna Hansen: Vi har dessverre mange fagorganisertes familier som har hushjelp, men hvor hushjelpen ikke er faglig organisert. Tenk bare på hvor vanskelig det er å komme i forbindelse med hushjelpen, det er jo næsten umulig gjennom arbeideravisene. Jeg vil anbefale at det til organisasjonsarbeidet blandt hushjelpen blir bevilget 6 000 kroner årlig. Det er sagt at skog- og landarbeiderne er de fattigste, men hushjelpen er de fattigste blandt de fattige.

Karl Bratsberg, Telemark: Dette er en gruppe arbeidere som hittil har fått seile sin egen sjø, til tross for at dette er våre egne barn. Og vi vet at de ofte må gå hjem for å be om hjelp til klær og sko. Det er riktig at dette er et vanskelig felt å ta fatt på, men det er ikke vanskeligere enn at vi må greie det. Jeg vil ikke anbefale tilslutning til Hotell- og Restaurant, som er det nyeste og vanskeligst stillede forbund idag. Jeg er mere stemt for at hushjelpen får danne sitt eget forbund. Det vil styrke og lette arbeidet med å samle dem. Det er så at de må begynne i det små, men nu er det jo dannet 30 foreninger rundt i landet, og det er ikke så liten begynnelse. Økonomisk må Landsorganisasjonen understøtte dem, hushjelpens lønninger er så lave at selv makter de ikke meget. Tilslutningen til samorganisasjonene er ikke nok og har langt fra den betydning som eget forbund. Vi ser hvordan N. S. stadig er ute etter hushjelpen, især utover bygdene. I Telemark er det stiftet en del bygdelag som er rent fascistisk, med arbeidsgivere og hushjelp i samme organisasjon i konkurranse med Skog- og Landarbeiderforbundet. Også Hjemmenes Vel er ute etter hushjelpen. Det er ikke nok at vi har sympati, la oss vis det i handling, la hushjelpen få sitt eget forbund.

Thyra Hansen: Det er sagt at ved valgene har vi bruk for hushjelpen, og det er riktig, hushjelpen oppfatter også saken i stor utstrekning slik at de blir betraktet som stemmekveg. Vi vil ikke ha lønsspørsmålet i forgrunnen, det vesentligste er å få ordnet arbeidsforholdene, så får lønnsforholdene komme i annen rekke. Det er riktig som det er sagt at vi kan ikke oprette tariff, og hushjelpen selv er ennå ikke moden for det. Å oprette et register over arbeidsgivere i Oslo vilde bli et svært arbeide, det dreier sig her om ca. 15 000 familier. Men vi har en svarteliste over plasser som hushjelpen ikke bør søke. I Danmark var de forundret over at vi er kommet så langt med vårt organisasjonsarbeide som vi er, og der har de eget forbund med de få medlemmer de har. Debatten har vist at mennene er interessert i denne sak, men jeg vil be om at man også går inn for det forslag jeg kommer tilbake med fra redaksjonskomitéen.

Anna Anthoni: Det er storartet å høre all den sympati en har for hushjelpen, men vi er så vant til å høre sympatiuttalelser i bystyret, især fra de borgerlige representanters side. Dessverre blir det aldri noget mere enn denne sympatien. Det er riktig som Evensen sa, at det er så vanskelig å gjøre noget for de arbeidere som står alene på en arbeidsplass, men det er ingen tvil om at det går an å gjøre noget også for dem. Min fagforening — Rengjøringskvinnenes Forening i Bergen,

har tatt inn 200 medlemmer, deriblandt 90 menn som ingen andre vil ha, og vi har opnådd ganske gode resultater for dem. (Bifall.)

Arthur Berby, Telemark: Jeg vil anbefale at hushjelpen får danne sitt eget forbund. Det er meget vanskelig for oss menn, når vi får med kvinner å gjøre, og vi har sett at kvinnene kan være meget flinkere enn vi, når de får ordne sig selv — de vil jo som regel ha tingene ordnet på sin egen måte. La dem bare prøve sig, jeg er sikker på at de vil få resultater om en stund, når vi bare viser tålmodighet og yder all hjelp og bistand vi kan. Jeg tror det er det mest gagnlige, hvis vi vil ha hushjelpen organisert.

Torbj. Henriksen, Oslo: Her snakkes det om hvor nødvendig det er å drive organisasjonsarbeide blandt hushjelpen. Men er nogen imot at fagbevegelsen fortsatt skal drive dette organisasjonsarbeide? Ingen. Derfor synes jeg ikke det kan være nødvendig å kaste bort tiden med slike deklamasjoner, når alle er enige. Bare når det gjelder å finne de beste former er det dissens. Vi har en rekke forbund med en masse kvinnelige medlemmer. Mitt forbund — Kommuneforbundet — fikk i oppdrag å organisere sykehusbetjeningen. Vi gikk straks i gang med det og har allerede nådd ganske gode resultater. Vi har gått 2 veier for å nå fram, vi har brukt fagorganisasjonens egen makt og vi har brukt den sociale lovgivning. En kan ikke bli stående stille og stirre sig blind på et enkelt punkt. Vi har nu opprettet tariff for en hel del av sykehuspersonalet, og vi har fått arbeidstiden ned fra 130 timer til 48 timer i uken. Vi har tatt på oss den opgaven å organisere de 20—23 000 som er beskjeftiget ved sykehusene og i sykepleien, men hvordan dette arbeide skal legges an, kan vi drøfte bedre i et mindre forum enn dette. Jeg vil si: er det noget sekretariat som har tatt opgaven så alvorlig som dette? Jeg tror det er best for hushjelpen å få tilknytning til et sterkt forbund som har det tilstrekkelige organisasjonsapparat til å gå inn for deres krav, med hjelp av Landsorganisasjonen. Danner de sitt eget forbund og dette ryker, blir det verre å ta arbeidet op igjen. Det er her snakket om betydningen av at hushjelpen hadde et kontor å henvende sig til når noget stod på, og jeg er enig i det. Men et slikt kontor har vi i samorganisasjonene, der må hushjelpen kunne få den nødvendige støtte.

Adolf Holm, Namsos: Innstillingen bygger på et luftig grunnlag. Ute i distriktene møtes vi straks av dette at vi har ikke noget sikkert grunnlag til å organisere hushjelpen. Og spørsmålet er nu: hvad vil kongressen gjøre? Vi har dannet en del hushjelpforeninger, og har fått henvendelse om å danne flere, men vi har latt saken bero fordi vi har ikke vært sikker på hvordan saken skal legges an. Det er ikke nok at hushjelpen skal tilhøre samorganisasjonene, og ikke alle samorganisasjoner har tatt hushjelpens organisasjonsarbeide op til alvorlig overveielse. I vårt distrikt har vi opnådd forbedringer, kanskje både lønnsforbedringer og ferie — vi har fått hushjelpen inn under arbeidervernloven med 9 dagers ferie til full lønn. Også når det gjelder arbeidstiden og andre forbedringer er vi kommet et stykke på vei. Når det gjelder hushjelp i halv dags post, har jo arbeidstiden vært fra tidlig om morgenen til kl. 5—6 om kvelden, til en lønn av 15—20 kroner måneden. Her

var vi opnådd å få anerkjent at hushjelpen i halv dags post skal være ferdig ved 3-tiden om dagen. Og vi kunde ha vært nådd lengere hvis organisasjonsforholdene hadde vært i orden. Vi ser at det i Landsorganisasjonens beretning henvises til hvad der er gjort. Og det er gjort en del, men det har svært liten betydning, idet arbeidet stoppet op med at Thyra Hansens arbeide sluttet. Men vi skal ikke la dette arbeide stoppe op, vi må vedta de nødvendige forandringer i forholdene. Det er beklagelig at Hotell- og Restaurantforbundet har stengt dørene for hushjelpen, men hadde det vært tale om folk med en annen tittel vilde kanskje dørene ha blitt åpnet. Enten må hushjelpen få danne sitt eget forbund eller de må få adgang til et av de bestående.

P. Aasvestad, Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet: Når vårt forbund ifjor behandlet spørsmålet så vi ganske nøkternt på det, og protokollen fra vårt landsmøte viser at vi behandlet det både inngående og forsvarlig. Jeg vil derfor protestere mot den siste uttalelsen fra Holm. Men vi måtte se på våre egne vanskeligheter, hvordan det stillet sig med vårt eget forbund, og om det vilde være til noget gagn for hushjelpen å bli optatt hos oss. Vi måtte svare at vi hadde mere enn nok med det arbeidsfeltet vi har, og at vi så oss ikke istand til å yde hushjelpen den støtte de har krav på. Når Disenaen nu foreslår at vi skal ta saken op til ny overveielse, så kan jeg forstå ham. Han kjenner forholdene innen vårt forbund her i Oslo, men ikke ute i landet. Og de utenbys samorganisasjoner har frarådet at hushjelpen blir optatt i vårt forbund. Jeg henviser også til Rasmussens uttalelser, han kjenner forholdene innen vårt forbund, han vet hvilke vanskeligheter vi har å kjempe med og hvor vanskelig vi har for å opta nye grupper. Jeg skulde ønske at Disenaen kunde sette sig i min stol imorgen tidlig og sitte der fra morgen til kveld og ta imot alle de opsigelser som strømmer inn og alle de krav om opprettelse av nye overenskomster som foreligger hver dag. Før dagen var omme vilde han forstå at vi kan ikke påta oss dette, når vi ikke har maktet å løse de opgaver vi allerede har. Hvis kongressen vil at alt det arbeid som er nedlagt i Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet skal være spilt, ja, så kan dere beslutte at vi skal ta op hushjelpen, men skal vi arbeide videre med det oprinnelige oppdraget vi fikk, da må det finnes en annen utvei for hushjelpen. De bør få sin egen organisasjon. På landsbygden er det naturligt at hushjelpen står i Skog- og Land, men for byene bør de få sitt eget forbund som samarbeider med Skog- og Land når det gjelder de sociale spørsmål.

Oscar Torp: Jeg skal bare si et par ord i denne saken og jeg skal ikke blande mig bort i spørsmålet om eget forbund eller den ordning som er foreslått av sekretariatet. En skal være opmerksom på at det her er et svært vanskelig felt å reise organisasjonen, selv ikke i Skog- og Land har det vært slike vanskeligheter som her. Ikke bare fordi hushjelpen svært ofte arbeider alene på sin arbeidsplass, men de skifter svært ofte plass, de er ofte svært unge, de kommer fra landet til byene og lever like inn på sin arbeidsgiver. Er det mulig å skape grunnlag for en slik organisasjon? Alle som vil være med på å løse opgaven må bidra sitt til å finne en plass for dem i organisasjonsbygningen. Enten det skal bli som eget forbund eller innenfor et annet forbund eller i til-

knytning til samorganisasjonene er ikke avgjørende for mig. Det er her anvendt så sterke ord som at hushjelpen føler sig behandlet som stemmekveg. Neppe nogen andre har viet dette spørsmål så stor oppmerksomhet som Det norske Arbeiderparti, og neppe noget sekretariat har vist spørsmålet større interesse enn det nuværende. Jeg tør også si at Det norske Arbeiderparti har tatt dette spørsmål op i sitt sociale arbeide. Det var vi som fikk nedsatt den komitéen som nu er i arbeide, og det var vi som fikk sammensatt den slik at den kunde gi uttrykk for arbeiderbevegelsens syn. Jeg har selv skrevet komitéens mandat, slik at komitéens innstilling kan legge grunnlaget til rette for det videre arbeide. Kanskje kan vi gjennom lovgivningen legge grunnlaget til en plattform for organisasjonsarbeidet. Vi vet hvilken betydning det har hatt for Skog- og Land at den politiske bevegelse har støttet op under deres faglige arbeide. Sympatiuttalelser har liten verdi, det som har verdi er at en går aktivt inn for oppgavene.

Neimi Lagerstrøm: Jeg har tidligere vært av den mening at hushjelpen burde danne eget forbund, men idag er jeg klar over at tiden ennå ikke er inne til det. Alle er villige til å gjøre sitt beste, men jeg er enig med Torp i at det må finnes et positivt grunnlag for organisasjonen. Derfor var jeg også enig med Disenaen og mente at Hotell- og Restaurant var det rette forbund for hushjelpen. Men efter å ha hørt på innleggene fra Hotell og Restaurants representanter og Rasmus Rasmussens innlegg, er jeg kommet til det resultat at hushjelpen bør inn i N. N. N. Hotell- og Restaurant er utgått fra N. N. N. Derfor bør også hushjelpen tilsluttes N. N. N. til de blir sterke nok til å danne sitt eget forbund. Og sekretariatet bør bevilge de midler som er nødvendige til å drive dette arbeide. Saken kan løses hvis bare N. N. N. og Rasmussen vil gå inn for dette arbeide. Målet skal være eget forbund og når viljen er der må det gå an å få en tilslutning til N. N. N. Og skulde hushjelpen bli optatt i et bestående forbund må de få sin egen sekretær eller agitator.

Dagsordenens punkt 11: Yrkesoplæringen.

Arbeidernes Ungdomsfylking har anmodet om at denne sak må bli behandlet på kongressen og har gitt følgende innstilling:

Det er nu i arbeiderklassen en voksende kjensle av ansvar for at de nye generasjoner blir sikret en forsvarlig opplæring, og denne tendens må gjøres levende i alle fagorganiserte arbeideres praksis i fagforeningene og på arbeidsplassene.

Arbeidernes faglige Landsorganisasjon var sammen med Det norske Arbeiderparti og Arbeidernes Ungdomsfylking om å arbeide ut arbeiderorganisasjonenes felles program for yrkesoplæringen og ungdomsspørsmål i samband med den. Dette program er vedtatt av landsmøter i Det norske Arbeiderparti og Arbeidernes Ungdomsfylking. Det er neppe nødvendig å innby kongressen til ved et vedtak å binde sig til detaljer i saken. Men kongressen bør ved et vedtak slutte sig til den, og med det stille den op som en viktig oppgave i fagorganisasjonens arbeid.

For sammenhengs skyld gjengir vi felleskomitéens konklusjon, slik den er vedtatt av før nevnte organisasjoner:

Ett års obligatorisk fortsettelsesskole for dem som ikke søker andre skoler. Fortsettelsesskolen forbereder for yrkesskolene og arbeidslivet, og gir grunnlag for yrkesveiledning.

Ett års obligatorisk yrkesskole med forberedende praktisk opplæring. Obligatorisk tilleggsundervisning i læretiden. Skolestellet bygges i alle yrker ut etter det prinsipp at alle utøvere kan gå gjennom dets laveste trin, og i linje slik at elever gjennom yrkesskoler og yrkesgymnasier kan nå fram til høiskolene.

Praktiske kurser for utlærte yrkesutøvere.

Kurser for utdanning av lærere. Utvikles til centralinstitutt for denne utdanning. Stipendier til søkning av høiere yrkesskoler, lærerkurser og læreres studiereiser i utlandet.

Utgiftene ved yrkesskolestellet bæres av Staten. Administrasjonen samles i egen avdeling i Undervisningsdepartementet. Forbindelse med arbeidslivet ved yrkesopplæringsråd.

Videre utbygging av arbeidsformidling, yrkesveiledning og psykotekniske prøver. Opprettelse av kommunale ungdomsnevnder til å ta vare på ungdommens sociale interesser.

Praktiske kurser i størst mulig omfang. De utvikles til ledd i kommende skoleplan.

Lov om lærlingeforhold og yrkesskoler m. v. som instituerer og samordner alle tiltak for å trygge ungdommens opplæring og samfundsmessige interesser.

Under sakens videre arbeide blir det stadig mer klart, at det vil kreves en primær initiativtager på det enkelte sted, for at yrkesskolene skal bli reist over hele landet. Denne initiativ-tager vil i nogen høve være laga våre, i nogen høve kan det bli Det norske Arbeiderpartis avdelinger eller kommunegrupper. Men det ligger klart i sakens natur at oftest vil *stedets fagforening* være den nærmeste og naturlige initiativ-tager til reisning av yrkesskolene. Derfor er det viktig å gjøre saken kjent og forstått, slik at fagforeningene tar den op som et naturlig ledd i sin daglige praksis.

Oplæringen stiller imidlertid også spørsmålet om en modernisering og effektivisering av opplæringen på arbeidsplassen. Der vil den praktiske side av opplæringen komme til å gå for sig ennu mange år i vårt land. Lærlingenes og de unge arbeideres rett til økende lønn og til betalt ferie bør som nevnt tas med i tariffene. Dessuten bør fagforeningene i dem også forbeholde sig retten til å kontrollere opplæringen.

Men de gjensidige faglige pliktene som ligger i et læreforhold, og en rekke spesielle sociale forhold som angår lærlinger og unge arbeidere, bør reguleres gjennom en almindelig og omfattende *lærlinge-lov*, — i samme retning som det nu er vedtatt i Danmark. Både den kollektive lærlingeavtale, tariffbestemmelser for unge arbeidere, og en almindelig lærlingelov — forutsetter at de fagorganiserte arbeidere i praksis tar sig av unges forhold og hjelper dem til rette, ser til at de ikke misbrukes til arbeid som er opplæringen uvedkommende, og kontrollerer at de får

fastsatt lønn og andre rettigheter. Det dreier sig her altså om centrale spørsmål både for opplæringen av kvalifiserte arbeidere i alle yrker og for ungdommens møte med arbeidsplassen og dens tillitsforhold til fagorganisasjonen.

Som et tak i rett lei i fagforeningens arbeide med saken, ber vi kongressen vedta dette:

1. Kongressen slutter sig til det program for yrkesopplæringen og andre ungdomsspørsmål, som blev trukket op av Arbeiderorganisasjonenes Yrkesopplæringskomité i 1936.
2. Kongressen henstiller til fagforeningene at de hver på sitt sted og ut fra stedets forhold reiser forslag om yrkesskoler og andre tiltak i samsvar med det nevnte programmet, og de lover som efter hvert blir vedtatt.
3. Kongressen henstiller til Regjeringen og Stortinget, at det med en gang utarbeides og så snart råd er vedtas en almindelig og omfattende lærlingelov, til sikring av de unges vilkår på arbeidsplassen. Loven må fastlegge de gjensidige faglige pliktene i læreforholdet, og ungdommens sociale rettigheter i læretiden.
4. I samsvar med dette henstiller kongressen til fagforeningene, klubbene og de enkelte fagorganiserte arbeidere, at de øver kontroll med opplæringen på arbeidsplassen. De må hjelpe lærlingene og de unge arbeidere til rette, og se til at de ikke misbrukes til arbeid som ikke har noget med opplæringen å gjøre, og at de får den lønn og andre ydelser og rettigheter de skal ha.

Arbeidernes Ungdomsfylking. Centralstyret.

Sekretariatet foreslår: Kongressen tiltrer forslaget fra Arbeidernes Ungdomsfylking.

Fra Arbeiderorganisasjonenes Yrkesopplæringskomité er foreslått følgende program for yrkesopplæring:

1. Et års obligatorisk fortsettelsesskole for alle barn som efter folkeskolen ikke søker andre skoler. Fortsettelsesskolen gir faglig undervisning med preg av de fremtredende næringsveier på stedet, men spesialiseres ikke efter fag. Gir almindennende undervisning. Forbereder barnas overgang til yrkesskolene og arbeidslivet, og støtter yrkesveiledningen. Gjennomgått fortsettelsesskole betingelse for optagelse i yrkesskolene.

2. Yrkesskolestedet blir prinsipielt sidestillet med det almindennende skolestell. Det bygges i omfang slik op at alle yrkesutøvere kan gå gjennom det første ledd. I opstigende linje bygges det op slik i hvert yrke at elever gjennom yrkesskoler og yrkesgymnasier kan nå frem til høiskolene. I den utstrekning det er mulig deles de høiere skoler i årskurser, slik at energiske elever kan gå skolelinjen ut ved å søke skolen og delta i praktisk arbeide annet hvert år.

Skolene vil da i det vesentlige bli bygd op efter denne planen.

a) Et års yrkesskole (forskole) med forberedende praktisk fagop-læring. Gjennemgått yrkesskole for å bli antatt som lærling.

b) Tre års obligatorisk tilleggsundervisning i læretiden. Undervisningen gis i ordinær arbeidstid. For skoletiden almindelig timelønn, som trekkes ved skoft. I yrker hvor praktiske forhold tilsier det kan denne undervisning gis i sammenhengende dagskurser.

c) — alternativ for a og b: Fagskole med praktisk og teoretisk undervisning frem til full fagopplæring.

d) To års yrkesgymnasier for høiere faglig utdanning.

Ett års tilleggskurs med forberedende undervisning for høiskolene.

e) Høiskolene for de forskjellige yrker.

3. Kurser for praktiske yrkesutøvere, for at de til hver tid kan lære bruk av moderne arbeidsmidler og arbeidsmåter.

Utveksling av fagarbeidere mellom forskjellige bedrifter i landet, og om mulig med bedrifter i nordiske og andre land.

4. Kurser for å utdanne flinke yrkesutøvere til yrkesskolelærere.

Kursvirksomheten utvikles til et centralinstitutt for denne utdanning. Stipendier for å gi aspiranter høve til å søke lærerkurs. Årlige stipendier for yrkesskolelærere til studiereiser i utlandet.

5. Kurser for binæringer, husflid, spesialkurser o. s. v.

6. Utgiftene ved yrkesskolestellet bæres av staten. Stipendier for ubemidledes adgang til å søke høiere skoler.

7. Administrasjonen av yrkesskolestellet samles i en egen avdeling i Undervisningsdepartementet. I administrasjonen ansettes folk med praktisk kjennskap til yrkesskoler. For å ha kontakt med arbeidslivet opnevnes yrkesopplæringsråd med representanter for arbeiderne og arbeidsgiverne, vedkommende fagdepartement, vedkommende yrkesskoler og for Undervisningsdepartementets avdeling for yrkesskoler.

I den lokale administrasjon må det foruten for Staten være representanter for arbeiderne og arbeidsgiverne, skolestyret, vedkommende yrkesskoler og for arbeidsformidlingen. I utvalget for hver fagklasse representant for fagets arbeidere og arbeidsgivere samt en faglærer.

8. Der vedtas en lov om lærlingeforhold og yrkesskoler. Loven fastlegger de ovenfor skisserte regler for obligatorisk skoleplikt. Der vedtas tekst til lærlingekontrakt. Denne må skarpt skilles fra almindelig arbeidskontrakt, og i første rekke trygge opplæringen og ungdommens økonomiske og sociale interesser i læretiden. Offentlig registrering av lærlingekontrakter. Tilsyn med opplæringen på arbeidsplassene.

9. Utbygging av arbeidsformidling, yrkesveiledning og social hjelp for ungdommen. Årlig trykning av brosjyre med veiledning om muligheter for erhverv og utdanning, til gratis utdeling til alle som slutter folkeskolen. Utvikling av psykoteknikken til støtte for yrkesveiledningen. Tvungen samfundsmessig regulering av plassanvisninger. Yrkesveiledningen utvikles med sikte på å kunne fordele hvert årskull til de forskjellige yrkesgrener og utdannelseslinjer. Den enkelte plasseres så langt mulig i samsvar med sine evner og interesser. Plikt for de enkelte yrkesgrener til å lære op en forholdsvis del av hvert årskull av ungdom. Regulering av blindgatebeskjefligelsen så ingen ungdom taper høvet til yrkesoplæring. Arbeidsløshetsstrygd tilpasses for ungdommen. Reisning av offentlige lærlingehjem.

I hver kommune opnevnes en ungdomsnevnd til å vareta ungdommens interesser, være myndighetenes rådgiver, påta sig tilsynsoppgaver o.s.v. Nevndene samordnes med arbeidsformidlingen og får sin centraladministrasjon i tilknytning til Arbeidsformidlingsinspektoret.

10. Inntil yrkesskolestellet og lærlingeforholdene er planfast ordnet settes det i størst mulig omfang i gang praktiske kurser for ungdommen. Så vidt mulig gjøres kursene slik at de kan utvikles og festes som et ledd i det kommende yrkesskolestell.

For ungdom som etter fortsettelseskolen ikke får arbeide, eller adgang til yrkesskoler eller andre skoler, ordnes obligatorisk fortsettelsesundervisning til deres fylte 18. år. Undervisningen skal være både teoretisk og praktisk og ta sikte på å holde oppe deres livsmot og arbeidsevne og lette dem høvet til senere å tre inn i arbeide eller yrkesskoler.

Sekretariatets innstilling blev enstemmig vedtatt.

Av dagsordenens punkt 14, Forskjellige forslag, blev optatt:

Ad: *Garanti Folkets Hus, Trondheim.*

Fra Arbeidernes økonomiske Fellesorganisasjon, Trondheim, foreligger søknad om garanti for et 3. prioritets lån stort kr. 425 000.00. I 1915 blev følgende eiendommer innkjøpt for anvendelse til Folkets Hus:

Olav Trygvesøns gate 5—7	kr.	715 000.00
—«— 9—11	«	240 000.00
Krambogaten 10	«	72 000.00

Tilsammen kr. 1 027 000.00

Samtlige eiendommer har en brandtakst på *kr. 864 000.00*, eiendomstakst *kr. 898 000.00*, samlet prioritert gjeld *kr. 842 793.98*, hvorav med bedre prioritet enn Landsorganisasjonen *kr. 675 293.98*. Den bokførte verdi var pr. 1. januar 1938 opført med *kr. 850 000.00*.

Denne gjeld er nu efter de foreliggende opgaver nedbetalt til *kr. 810 000.00*. Arbeiderne i Trondheim har, gjennom et tidsrum av 20 år, pr. 1. januar 1938 ydet *kr. 612 000.00*. Av dette beløp er dog en del anvendt til Arbeidernes feriehjem på Sørum. Da eiendommen blev innkjøpt blev der ved Landsorganisasjonens garanti optatt følgende lån:

Centralforeningen for Boktrykkere	kr.	30 000.00
Jern- og Metallarbeiderforbundet	«	40 000.00
Bygningsarbeiderforbundet	«	10 000.00
Arbeidsmannsforbundet	«	30 000.00

Tilsammen *kr. 110 000.00*

Dertil kommer et lån Landsorganisasjonen har ydet, som pr. 1. januar 1938 er opført med *kr. 29 350.00*, tilsammen *kr. 139 350.00*.

Efter de foreløbige overslag og planer som foreligger, er eiendommen beregnet til å koste fullt ferdig *kr. 1 800 000.00*. Dertil kommer tomt hvis verdi er fastsatt til *kr. 820 000.00*, tilsammen *kr. 2 620 000.00*. Det er opsatt et antagelig budgett som viser en inntekt på *kr. 244 700.00* og en utgift på *kr. 210 000.00*. Efter dette skulde det være til disposisjon *kr. 34 700.00*. Imidlertid er det i inntekten medregnet at kommunen skal overta leien av kinolokalet for en årlig leie på *kr. 65 000.00*. Spørsmålet har vært oppe til behandling i styret for Trondheims Kinematografer som meddeler:

«Styret for Trondheims Kinematografer har idag vedtatt å meddele Dem at kinematografene er interessert i Deres tilbud om leie av kinoen i Folkets Hus og anmoder om forhandlinger om de nærmere vilkår, bl. a. også leiesummens størrelse. Til å forhandle på kinematografenes vegne har styret bemyndiget undertegnede formann og journalist Jørgen Vogt. Det anmodes gitt beskjed om når sådanne forhandlinger kan finne sted.

Trondheim, den 10. mai 1938.

Styret for Trondheims Kinematografer

Ivar Skjaanes.

Det foreligger således ikke nogen sikkerhet for at kommunen leier kinolokalet til den ovenfor nevnte årlige leie *kr. 65 000.00*. Det er heller ikke nevnt noget om hvorvidt leieforholdet vil gjelde for et visst antall

år. Det er således ikke bragt den sikkerhet for at eiendommen vil bli i stand til å forrente og amortisere det beløp den er anslått til å vilde koste, nemlig kr. 2 620 000.00. Før en sådan sikkerhet er tilveiebragt, finner komitéen ikke å kunne anbefale for kongressen at denne på det nuværende tidspunkt erklærer sig villig til å gi omsøkte garanti. Imidlertid vil komitéen anbefale at kongressen bemyndiger sekretariatet til på Arbeidernes faglige Landsorganisasjons vegne å gi den omsøkte garanti på følgende betingelser.

Der må skaffes sikkerhet for at eiendommens inntekter dekker driftsutgiftene, således at der for 3. prioritetslånet blir sikret renter og avdrag. De foreninger som står tilsluttet Arbeidernes økonomiske Fellesorganisasjon betaler nu en kontingent av kr. 0.25 pr. heltbetalende medlem pr. uke og kr. 12½ pr. halvtbetalende medlem. Denne kontingent innbetales samtidig med fagforeningskontingenten. Foreningene er fritatt for å betale kontingent for sine arbeidsløse medlemmer.

Kvinneforeninger som står tilsluttet et arbeiderparti i Trondheim betaler kr. 2.00 pr. medlem pr. år. Det samme gjelder for medlemmer under 21 år tilsluttet losjer av Verdandiordenen og ungdomslag tilsluttet et av arbeiderpartiene.

Den kontingent som i henhold til ovenstående skal innbetales til Arbeidernes økonomiske Fellesorganisasjon må tiltransporteres Arbeidernes faglige Landsorganisasjon som sikkerhet for betaling av renter og avdrag for det av Landsorganisasjonen garanterte lån.

Arbeidernes økonomiske Fellesorganisasjon må forplikte sig til ikke å foreta forandringer av kontingenten som på nogen måte reduserer kontingentens størrelse i den tid Landsorganisasjonen står som garantist.

Utmeldelse av Arbeidernes økonomiske Fellesorganisasjon fritar ikke foreningene for å betale nevnte kontingent til Landsorganisasjonen før garantibeløpet er innfridd.

Der må før garantien kan gis være fattet beslutning om at kommunen er villig til å leie kinolokalet i et tidsrum av 20 år, og at den beregnede leie for dette lokale ikke i nogen vesentlig grad forringes.

Regnskapet for Folkets Hus må holdes utskilt fra regnskapet for feriehjemmet på Sørums. Inntekter til Folkets Hus kan ikke overføres til feriehjemmet i den tid Landsorganisasjonen står som garantist.

Under henvisning til de ovenfor nevnte betingelser bemyndiges sekretariatet til:

1. Å gi garanti for et 3. prioritets avdragslån inntil kr. 425 000.00.
2. For det beløp Landsorganisasjonen har garantert Centralforeningen for Boktrykkere, Jern- og Metallarbeiderforbundet, Bygningsarbeid-

derforbundet og Arbeidsmandsforbundet, tilsammen *kr. 110 000.00*, samt Landsorganisasjonen tilgodehavende *kr. 29 350.00*, bemyndiges sekretariatet til å vike prioritert. Dette under forutsetning av at de interesserte forbund erklærer sig villig til fortsatt å la nevnte lån bli stående i eiendommen.

I. B. Aase: Som det av den omdelte redegjørelse fremgår, dreier det her sig om at Landsorganisasjonen skal garantere for et beløp på 425 000 kroner til reisningen av et moderne Folkets Hus i Trondheim. Det er i denne innstillingen også redegjort for de interesser Landsorganisasjonen alt nu har i Folkets Hus i Trondheim. Det vil i tilfelle bli nogen forskyning i de foretatte beregninger for det nye huset, idet sekretariatet fant at planen for huset kunde utnytte på en mere fordelaktig måte. Arbeiderne i Trondheim har vist en interesse og ofervilje når det gjaldt reisingen av sitt Folkets Hus, som er ganske enestående. De har i ekstrakontingent og bidrag innbetalt over 600 000 kroner til huset i de årene de har hatt det, og det pågår stadig ordinær innbetaling, og ofte blir det foretatt ekstrautligninger. Skal det lykkes å opprettholde denne interesser må noget gjøres. Den eiendom de nu har er gammel og det er forutsetningen at den skal rives for at det kan bygges op et helt tidsmessig hus. Landsorganisasjonen har før ydet slike garantier som det her er tale om, og har brent sig på flere hundre tusen kroner. Det er derfor rimelig at det i sekretariatet var store betenkeligheter med å anbefale denne garantien gitt. Imidlertid er det tatt så sterke forbehold som mulig, og med disse forbehold mener komitéen det er forsvarlig å foreslå at kongressen gir sekretariatet bemyndigelse til å gi denne garantien når saken ellers er bragt inn i betryggende former. Når det gjelder spørsmålet om kommunens leie av kinolokalet, har kinostyret erklært sig villig til å forhandle, idet kommunen er interessert i å få en kino i dette strøket. Det har også vært forhandlet, og man er blitt enige om en leie for de første 5 år til *kr. 65 000.00* pr. år, det annet femår til *kr. 62 000.00* pr. år, derefter *kr. 48 000.00*, og for det siste 5-året *kr. 38 000.00* pr. år. Det kan sies at dette er jo et millionforetagende, og en kan spørre: er det nødvendig å bygge så stort? Her skal en være opmerksom på at huset er beliggende i byens beste forretningsstrøk, og skal Trondheimsarbeiderne få sig et skikkelig hus, må de skaffe sig leieinntekter av butikker og et kinolokale. Av innteksbudgettet er 64 000 beregnet å komme inn på butikker. Det har som sagt vært visse betenkeligheter, idet det er henvist til våre tidligere bedrøvelige resultater av slike garantier. Men efter min mening stiller dette sig anderledes. Det har tidligere ikke vært tatt de nødvendige forbehold før garantien blev gitt. Blir eiendommens drift sikret på en forsvarlig måte er det ingen betenkeligheter ved denne garantien, og jeg mener derfor at sekretariatet må få bemyndigelse til å garantere for beløpet.

Uten ytterligere debatt blev saken optatt.

Innstillingen blev enstemmig vedtatt.

Derefter blev optatt til behandling sak

Angående bevilgning til Arbeidernes Idrettsforbund og Arbeidersaniteten.

I mars 1936 nedsatte Stortinget en komité til å behandle forholdet mellom de to idrettsforbund — Arbeidernes Idrettsforbund og Norges Landsforbund for Idrett. Komitéen fremsatte i mai 1936 forslag til en ordning som blev vedtatt av Stortinget og de to idrettsforbund.

Vedtaket innebærer at Arbeidernes Idrettsforbund anerkjennes av Staten som likeberettiget med Norges Landsforbund for Idrett, at det skal ha andel i Stortingets bidrag til idretten og at A. I. F.s lag skal ha adgang til baner, bakker og idrettslokaler på samme måte som Landsforbundet.

Stortingets vedtak forutsetter at det ikke skal øves tvang mot nogen om hvilket idrettsforbund de skal stå tilsluttet. Ingen fagforening må derfor beslutte f. eks. at dens medlemmer ikke kan stå tilsluttet Norges Landsforbund for Idrett. Ingen bedrift eller arbeidsgiver må øve påtrykk på sine arbeidere for å hindre dem i å stå tilsluttet Arbeidernes Idrettsforbund, eller delta i konkurranser som de ikke ønsker å delta i. Fagforeningene må påse at ingen blir trakassert eller nektet arbeide på grunn av disse forhold.

Stortingets vedtak bestemmer at A. I. F. ikke kan ha samarbeide med Det norske Arbeiderparti eller Arbeidernes Ungdomsfylking. Forbundet, dets kretser og lag skal for fremtiden være partipolitisk nøytrale.

A. I. F. kan fortsette sitt samarbeide med Arbeidernes faglige Landsorganisasjon og dens underavdelinger og drive sin foredrags- og opplysningsvirksomhet.

Stortingets vedtak om at samarbeidet mellom A. I. F. og Landsorganisasjonen skal fortsette er helt naturlig. Allerede i 1909 optok fagorganisasjonen arbeidet blandt sine medlemmer for å vekke interessen for idrett og friluftsliv. Landsorganisasjonen var også med i arbeidernes idrettskomité 1921, som la grunnlaget for A. I. F., som ved sin virksomhet har trukket titusener av arbeider- og bondeungdom ut på idrettsplassene og til friluftsliv på land og sjø.

Landsorganisasjonen er i første rekke interessert i at idretten når ut til flest mulig. A. I. F.s formål og oppgaver er helt i samsvar med dette. Derfor har fagorganisasjonen gjennom årene ydet stor økonomisk støtte til idretten og dermed muliggjort et omfattende idretts- og friluftsliv blandt den fattigste del av landets befolkning.

Arbeidslivets mekanisering og rasjonalisering innebærer en fare for arbeidernes helse, likesom den forkortede arbeidstid og arbeidsløsheten

reiser problemet om fritidens benyttelse. Fagorganisasjonen har all interesse av at arbeidernes fritid kan anvendes på en fornuftig måte. Fagorganisasjonen støtter all virksomhet som har til formål å løse disse oppgaver. Bedriftsidretten har her en stor oppgave. A. I. F. begynte i 1927 å organisere bedriftsidretten. Ved et intimt samarbeide mellom fagforeningene og A. I. F.s lag og bedriftskomiteer har det lyktes å gi bedriftsidretten et godt støt framover. Det arbeide må fortsettes.

A. I. F. har nu endret sine bestemmelser om bedriftsidretten således at også de fagorganiserte som er medlemmer av Norges Landsforbund for Idrett kan delta i A. I. F.s bedriftsstevner. Denne beslutning bringer et stridsspørsmål ut av verden og det er grunn til å hilse denne med glede.

Bedriftsidretten er et viktig middel til å skape interesse for idretten blandt bedriftenes arbeidere. Det vil være naturlig at fagforeningene sammen med A. I. F. fortsatt forestår bedriftsidretten.

I 1937 begynte A. I. F. i samarbeide med fagforeningene og samorganisasjonene organiseringen av arbeider-sanitet over hele landet. De avholdte førstehjelps kurser er blitt omfattet med voldsom interesse av de fagorganiserte arbeidere, av husmødrene og idettsungdommen, som i tusener har deltatt i kursene, som ikke bare har betydning for den enkelte, men betyr også en underbygging av arbeidervernlovens bestemmelser når det gjelder å beskytte arbeiderne på arbeidsplassen.

Også A. I. F.s virksomhet for organisering av friluftsråd for å sikre folkets adgang til skog, sjø og friluftarealene er et ledd i den helselinje som enhver sund idrettsbevegelse bør bygge sin virksomhet på.

Under henvisning til foranstående vil Arbeidernes faglige Landsorganisasjons 15. ordinære kongress 1938 uttale:

1. Arbeidernes faglige Landsorganisasjon vil opfordre alle fagorganiserte til å støtte Arbeidernes Idrettsforbund i dets virke for å gjøre idretten til et folkeie.
2. Alle samorganisasjoner, faglige utvalg og fagforeninger opfordres til å velge idrettskomiteer som i samarbeide med A. I. F.s bedriftskomiteer og lag forestår idrettsarbeidet blandt de fagorganiserte.
3. Kongressen tiltrer A. I. F.s forslag vedrørende arbeider-saniteten, som forutsetter at organiseringen skal foreståes av A. I. F. og A. F. L. i fellesskap, og opfordrer fagforeningene til å medvirke til at det blir gjennomført førstehjelpskurser overalt hvor det finnes fagforeninger.
4. Ut fra det syn at idretten er en social oppgave, og av den største betydning for folkehelsen vil Arbeidernes faglige Landsorganisasjon

opfordre sine medlemmer til å støtte arbeidet for opprettelse av kommunale idrettsutvalg, for derved å sikre idrettsungdommen, uansett økonomiske forhold, muligheter for en riktig utøvelse av idretten.

5. Idet Arbeidernes faglige Landsorganisasjon erkjenner A. I. F.s store arbeider for idretten blandt de fagorganiserte, for den arbeidsløse arbeider-, bonde- og fiskerungdom, og dets arbeide for å demokratisere idretten i Norge, bevilges A. I. F. kr. 20 000.00 pr. år, hvorav kr. 10 000.00 skal anvendes til organisering av arbeider-saniteten og førstehjelpskurser.

Beretning og regnskap over A. I. F.s virksomhet og arbeider-saniteten blir for den tid Landsorganisasjonen yder bidrag å tilstille sekretariatet.

I. B. Aase: Oprinnelig søkte A. I. F. om 15 000 kroner og 10 000 til Arbeidersaniteten, i den forløpne periode har de hatt 15 000 til idretten og 10 000 til vakhold. Etter idrettsforliket har A. I. F. fått en betydelig økonomisk støtte av Staten, i år dreier det sig om 80—100 000 kroner. Vi har derfor funnet det riktig å sette beløpet her ned til 10 000 til idretten og 10 000 til saniteten.

Johan Pedersen, Oslo: Jeg vil ikke opta noget avvikende forslag, jeg vil bare understreke det gledelige i at sekretariatet har funnet å kunne støtte Arbeidersaniteten med et slikt beløp. Arbeidersaniteten er en ny bevegelse, iallfall i dens nuværende form, men den har allerede 3 000 medlemmer. Jeg vil peke på at i siste sesong hadde vi i Oslo kurser med flere hundre deltagere fra bedriftene, og det er meningen å holde ennå flere kurser. Derfor er vi svært takknemlige for denne bevilgningen. Når det henvises til den statsstøtte A. I. F. har fått, så var det vel ikke meningen at det var fagorganisasjonen, men A. I. F. som skulde ha statsbidraget. A. I. F. har fremdeles en mengde oppgaver som venter på sin løsning, og jeg beklager at det ikke er funnet plass til å opprettholde den tidligere bevilgning.

Saken blev derpå optatt til votering. — Innstillingen blev enstemmig vedtatt.

Arbeidernes Justisfond.

Fra *Arbeidernes Justisfond* foreligger søknad om ettergivelse av kr. 15 000.00.

Med de stadig større krav som stilles til Justisfondet og da antallet av flyktninger øker, har Justisfondet hatt vanskelig for å tilveiebringe de nødvendige økonomiske midler til fondets virksomhet.

På representantskapsmøtet i 1937 blev det besluttet å utgi merker lydende på kr. 0.50 og kr. 0.25 pr. stk., for på den måte å tilveiebringe inntekter til Justisfondet. Man håpet derved å få inn ca. kr. 100 000.00. Imidlertid har det gått meget tregt når det gjelder omsetning av merkene, hvorfor Justisfondet henvendte sig til Landsorganisasjonen om et

midlertidig lån på kr. 19 500.00. Av dette er tilbakebetalt kr. 4 500.00. Det gjenstår således kr. 15 000.00.

Komitéen vil foreslå:

«Justisfondets rest på lån, kr. 15 000.00, bevilges som tilskudd til fondets virksomhet.

Ad: *Justisfondet.*

Kongressen gjentar representantskapets vedtak av september 1937 om kjøp av merker til inntekt for Justisfondet.

Kongressen anser det som en plikt for hver fagorganisert å kjøpe minst ett merke, og appellerer til medlemmene og fagforeningene om å støtte Justisfondets virksomhet enten ved kjøp av mer enn et merke pr. medlem eller ved direkte bevilgninger.

Lars Evensen.

Komitéens innstilling blev enstemmig vedtatt.

Derpå blev Lars Evensens forslag enstemmig vedtatt.

Dagsordenens punkt 14. Arbeiderbevegelsens pressefond.

Arbeiderbevegelsen har i de senere år gjennomgått en høist bemerkelsesverdig organisasjonsmessig vekst. Landsorganisasjonen har fått 170 000 nye medlemmer — i løpet av de siste 5—6 år. Det norske Arbeiderparti har fått 70 000 nye og har ved de to siste stortingsvalg øket sitt stemmetall med 284 000.

Vi kan således slå fast at vårt organisasjonsarbeide har lyktes i en usedvanlig grad.

På et område ligger vi imidlertid merkbart etter — nemlig når det gjelder vår presse. Det er betegnende for stillingen at den borgerlige presse sendes ut i et oplag på ca. 1 million eksemplarer, mens arbeiderpressen bare har fjerdeparten — eller bare 225 000. Vår presses utbredelse står således ikke i forhold til den faglige og politiske organisasjonsvekst og styrke.

I løpet av de siste år er det fra Landsorganisasjonens, partiets og partipressens side tatt store økonomiske løft for å trygge og bedre partipressens stilling. Gammel gjeld er ryddet unda, og det er skapt orden og system i vår presses økonomi.

Ved siden herav har det også vært mulig å bygge ut og modernisere en del av partiavisene, slik at de idag er fullt ut konkurransedyktige med de borgerlige aviser. Og over alt hvor det har vært mulig har parti-

pressen gått forbi de borgerlige aviser i utbredelse, eller den står i ferd med å gjøre det.

Men de fleste partiaviser er enda langt fra konkurransedyktige, og dertil kommer at man i en rekke distrikter overhodet ikke har partiaviser. Det gjelder fortrinsvis Vestlandet og Sørlandet og delvis Nord-Norge, hvor det er behov for en del mindre lokalaviser.

Arbeiderorganisasjonene i disse distrikter har ikke økonomiske evner til uten støtte å reise en konkurransedyktig arbeiderpresse. Denne oppgaven må derfor løses av hele landets arbeiderbevegelse i fellesskap.

Arbeiderpressen er fagorganisasjonen og hele arbeiderbevegelsens store sambindingsmiddel og dens oprettholdelse og videre utvikling er et livsspørsmål for hele bevegelsen. Organisasjonens medlemmer kan ikke alle komme til møtene. Men avisen kommer inn i hjemmet hver dag og forteller om det som foregår. Den holder medlemmenes interesser våkne. Den søker å vekke de passive til aktiv medvirken i organisasjonsarbeidet, og den bidrar til å skape den følelse av fellesskap og samhörighet som er det bærende grunnlag i enhver organisasjon.

Vi får et klart bilde av hvor skjevt forholdet mellom arbeiderpressens utbredelse og fagorganisasjonens stilling i virkeligheten er — når vi erindrer at fagorganisasjonen med sitt medlemstall på 323 000 — har et medlem i praktisk talt i annet hvert hjem i landet, mens arbeiderpressen med sitt oplag på 225 000 bare har en abonnent i 30 pct. av hjemmene. Dette viser at henimot $\frac{1}{3}$ av de fagorganiserte ikke leser arbeiderpressen og således ikke har nogen levende kontakt med fagbevegelsen. Samme forhold finner vi igjen også i den politiske bevegelse. Med sine 618 000 stemmer ved siste stortingsvalg fikk partiet 42.5 pct. av velgerne, hvilket viser at $\frac{1}{3}$ av de som stemmer med partiet ikke regelmessig leser arbeiderpressen.

At det ligger en alvorlig fare i at det ikke finnes nogen fast forbindelse mellom fagorganisasjonen og en stor masse av dens medlemmer, og mellom partiet og en stor del av dets velgere, må være åpenbart for enhver.

Det er derfor en oppgave av avgjørende betydning både for den faglige og politiske arbeiderbevegelse å gå inn for å få utbygget arbeiderpressen i hele landet.

På samme måte som i Sverige — bør også fagorganisasjonen her i landet stille en rimelig del av sine midler — som nu er plassert i banker og andre finansinstitusjoner — til disposisjon — som lån til partipressen, slik at den kan settes i stand til å foreta den tekniske modernisering og de utvidelser som er så ubetinget nødvendig for videre landevinning.

Det er lite tilfredsstillende for arbeiderbevegelsen, — at den ene gren av bevegelsen — arbeiderpressen og partiet — skal løpe til bankene for å be om lån til høie renter, mens den annen del — fagorganisasjonen — skal sette sine penger i de samme banker for en minimal rente. Vår evne til å organisere samarbeidet *innen* bevegelsen må komme til uttrykk også når det gjelder en slik praktisk økonomisk oppgave som denne. En direkte forbindelse mellom fagorganisasjonen og partiet her vil gi fagorganisasjonen høie renter av sine penger og arbeiderpressen lavere renter for sine lån. Sammenlagt vil arbeiderpressen spare titusener av kroner årlig. Et praktisk eksempel vil vise det: Partipressen, forlaget og andre partivirkosomheter har idag en bankgjeld på omkring kr. 2 500 000.00 som det betales gjennemsnittlig $5\frac{1}{2}$ pct. renter for. Renteutgiften blir på dette beløp kr. 137 500.00 årlig. Fagorganisasjonen har et tilsvarende beløp stående i en bank og får $2\frac{1}{2}$ pct. rente. Dette utgjør kr. 62 500.00 årlig. Hvis fagorganisasjonen lånte arbeiderpressen det samme beløp direkte mot 3 pct. rente, vilde fagorganisasjonen tjene kr. 12 500.00 årlig på det, samtidig som arbeiderpressen og de øvrige partivirkosomheter vilde spare tilsammen kr. 62 500.00 årlig.

Et annet tilfelle når det gjelder kontantinnkjøp. Partipressen m. v. kjøper årlig papir for kr. 1 500 000.00. Hvis avisene var i stand til å betale kontant istedenfor nu pr. 30 dager — vilde de tilsammen spare 1 pct. rente eller kr. 15 000.00 årlig.

Et tredje tilfelle: Ved kontant betaling av maskiner og trykkeriutstyr opnåes fra 5 til 20 pct. rabatt. Om vi regner gjennemsnittlig 10 pct. kontantrabatt på et årsinnkjøp på kr. 300 000.00 vil det bety en besparelse på kr. 30 000.00. Et aktuelt tilfelle fra Sverige: Da den svenske arbeiderpresse ifjor høst fikk meddelelse om at settemaskinprisen vilde bli pålagt med 15 pct. — lånte den penger av fagorganisasjonen for å kjøpe 8 maskiner og innsparte på denne måten kr. 34 000.00 bare på dette ene kjøp.

Som det nu er kjøper hver avis for sig det de trenger mot aksepter og avbetalingskontrakter. Dette er den dyreste form for kjøp. Men den fattige må alltid betale mere enn den rike, slik også med våre aviser.

Mellem den svenske fagorganisasjon og det svenske arbeiderparti er det for et års tid siden truffet en slik ordning — som her er antydnet — og den svenske landsorganisasjon har allerede investert betydelige beløp til modernisering av den svenske arbeiderpresse. En rekke av de svenske fagforbund har allerede besluttet å stille 10 pct. av sin kapital til disposisjon som lån til den svenske arbeiderpresse mot en $\frac{1}{2}$ pct. høiere rente enn innskuddsrenten. Det er opprettet et eget organ som formidler disse lån mellom fagorganisasjonen og partiet, og det regnes med at

dette organ kan disponere en lånekapital fra fagorganisasjonen på over 12 millioner kroner. Dette organ — som ledes i fellesskap av fagorganisasjonen og partiet — skal også påse en forsvarlig administrasjon og forretningsmessig drift av den svenske arbeiderpresse, likesom den skal fremme et rasjonelt samarbeide, når det gjelder innkjøp, agitasjon og administrative og forretningsmessige metoder for øvrig.

I henhold til ovenstående foreslår sekretariatet at det opprettes et arbeiderbevegelsens *pressefond* — hvis vedtekter i grunntrekkene blir følgende:

1. Pressefondet har til opgave:
 - a) Å yde og formidle lån til anerkjente partiaviser, partiets trykkeriforetagender og forlagsvirksomhet.
 - b) Å formidle innkjøp av papir, maskiner, materiell m. v. til ovennevnte virksomheter.
 - c) Å føre kontroll med de nevnte virksomheters regnskapsføring og drift.
2. Fondets midler skaffes til veie ved: Lån fra Arbeidernes faglige Landsorganisasjon og de tilsluttede forbund.
3. Ansøkninng om lån av fondet innsendes av vedkommende avis- eller trykkeriforetagenders styre. For lånebeløpene svares $\frac{1}{2}$ pct. høyere rente enn den til enhver tid gjeldende innskuddsrente. Lånet avdras etter styrets nærmere bestemmelse, dog minst med 5 pct. pr. år av det opprinnelige beløp. De organisasjoner som eier vedkommende foretagender som optar lånet hefter også for lånet og er ansvarlig for punktlig betaling av renter og avdrag.
4. Fondet ledes av et styre på 6 medlemmer, 3 valgt av Arbeidernes faglige Landsorganisasjon og 3 valgt av Det norske Arbeiderparti. Styret velger selv sin formann.
5. Til dekning av Pressefondets administrasjonsutgifter beregner fondet sig en $\frac{1}{2}$ pct. av hvert lånebeløp som formidles.
6. Landsorganisasjonen og partiet velger hver sin revisor som skal foreta kritisk og tallmessig revisjon av fondets regnskaper og styrets disposisjoner.

Sekretariatet innbyr kongressen til å fatte følgende beslutning:

1. Kongressen bemyndiger sekretariatet til å medvirke til opprettelsen av et Arbeiderbevegelsens Pressefond med det formål som i grunntrekkene er skissert i sekretariatets framlegg.
2. Kongressen bemyndiger videre sekretariatet til å stille inntil 10 pct. av Landsorganisasjonens kapital til disposisjon som lån til Presse-

fondets formål — mot en rente som ligger ca. $\frac{1}{2}$ pct. høiere enn den til enhver tid gjeldende innskuddsrente.

3. Kongressen henstiller samtidig til de tilsluttede forbund å gi en tilsvarende låneydelse til pressefondet.

Ingen forlagte ordet og saken blev optatt til votering.

Mot 4 stemmer blev innstillingen vedtatt.

Gifte kvinners stilling i erhvervslivet.

Kongressen ophever den beslutning som Landsorganisasjonens representantskap har vedtatt om gifte kvinners rett i arbeidslivet.

*Borregaardsarbeidernes Industrigruppe
på vegne av samtlige foreninger ved Borregård.*

Norsk Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbund har i en skrivelse til Landsorganisasjonen gjort oppmerksom på et aktuelt spørsmål i forbundet i denne forbindelse som er utsatt, idet forbundet forutsatte at kongressen skulde behandle denne sak.

Sekretariatets innstilling:

Striden om de gifte kvinners rett til arbeide må sees på bakgrunn av den store arbeidsløshet som den kapitalistiske verdenskrise har påført den arbeidende befolkning i vårt land som i andre kapitalistiske stater. Krisen skapte nød og motløshet i store deler av arbeiderbefolkningen, og truet i mange tilfeller med å fremkalle motsetninger innenfor arbeiderklassen selv mellom de arbeidsløse og dem som hadde beskjeftigelse. Fagorganisasjonen har satt alt inn på å hindre en slik utvikling, som bare tjener reaksjonens interesser. Således har de beskjeftigede arbeidere i disse år i en rekke tilfeller gått inn for arbeide på innskrenket tid for å skaffe beskjeftigelse til de flest mulige. Spørsmålet om de gifte kvinners arbeide er blitt reist i samme forbindelse. Kongressen er oppmerksom på at situasjonen i den senere tid har endret sig, men vil samtidig understreke betydningen av at både organisasjonene og deres medlemmer i spørsmål, hvorom meningene er delte, optrer med omtanke, og ikke i utrengsmål skyver spørsmål av denne art i forgrunnen under tarifforhandlinger eller ved andre anledninger.

Når det gjelder det spesielle forhold ved Freia Chokoladefabrikk, er kongressen av den opfatning, at saken bør søkes ordnet på en praktisk måte ut fra de konkrete forhold i de enkelte tilfeller, og ikke på grunnlag av den isolerte omstendighet at den enkelte arbeider inngår ekteskap.

Med henvisning hertil stadfester kongressen representantskapets vedtak sålydende:

«Arbeiderbevegelsen har alltid hevdet det prinsipp, at retten til arbeide skal være lik for både menn og kvinner enten de er gifte eller

ugifte. Under den store arbeidsledighet i de siste år har imidlertid Landsorganisasjonen og Arbeiderpartiet funnet det nødvendig å gå inn for å få ophevet dobbeltstillingene og for å komme bort fra det forhold at begge ektefeller i en familie skal ha godt lønnet arbeide. Dette standpunkt har vært diktert av ønsket om å nå fram til en mest mulig rettferdig fordeling av de foreliggende arbeidsmuligheter.

Da arbeidsforholdene nå er adskillig bedret, er det ikke lenger grunn til å fravike prinsippet om åpen adgang for alle, menn og kvinner — gifte som ugifte, til å søke og til å få arbeide.

Derimot bør man fortsatt understøtte de bestrebelse som gjøres for å komme bort fra det forhold at personer med forsvarlig lønnet hovederhverv innehar en eller flere lønnede bistillinger.»

Kr. Eriksen, Sarpsborg: Jeg kan være enig i at gifte kvinners rett til arbeide, er et socialistisk prinsipp. Men når det foregår på den måten i industrien at både mann og kone arbeider for tariffmessig betaling og så har en ung pike til å stelle huset for sig for 10—12 kroner måneden i lønn, da er ikke det noget socialistisk. Det er ikke riktig at gifte kvinner skal opta arbeidsplassen når hundrer av ugifte går på gaten. Vi er ikke uenig i at de gifte kvinner skal ha arbeide, men så lenge det er arbeidsledighet må vi være uenig i det. Jeg optar det forslag Borregårdsarbeidernes Industrigruppe har innsendt. Vi må også se på virkningen av dette ute i bygdene. Mannen kan ha fast arbeide, men kona tar allikevel en post, f. eks. rengjøringen ved skolen og tjener 40 kroner måneden ved det. Til å stelle hjemme tar hun så en pike til 15 kroner måneden. Slikt er ikke sosialisme, selv om vedkommende mann er stortingsmann for partiet. Jeg håper at mitt forslag får kongressens tilslutning.

Omar Gjestebø, Oslo: Jeg har alltid hatt respekt for Borregårdsarbeiderne, men jeg er bedrøvet over det forslaget som foreligger her fra dem. Vi har pratet nokså mye om kvinnes likestilling og frigjørelse, men hvad blir det igjen av friheten og likestillingen hvis vi som her er foreslått, skal ta vekk det økonomiske grunnlag for frigjørelsen? Vi vet jo at når en kvinne ikke har noget annet eksistensgrunnlag enn mannens økonomi, da blir hun ikke frigjort. Skal kvinnene bli frigjort må de ha den samme rett til lønnet arbeide som mannen, og jeg er glad over at sekretariatets innstilling går i samme retning som representantskapets beslutning. Og ved tariffrevisjonene må vi søke å sikre kvinnene mot å bli opsagt når de gifter sig. Det er god sosialisme å sikre kvinnen rett til arbeide. Jeg henstiller til kongressen å gi sin tilslutning til sekretariatets forslag.

Efter forslag av dirigenten blev strek satt. Et forslag av Karl Tømmeraaas om 3 minutters taletid blev forkastet.

Harald Olsen: Siden 1926 har vi i Chokoladearbeidernes Forening praktisert det slik at ved innskrenkninger skulde gifte kvinner vike plassen til fordel for de ugifte. Det gikk også bra til representantskapet i 1936 forandret standpunkt i denne sak, da opstod det rivninger. Det er snakket så meget om solidaritet, men her må også de gifte kvinner vise solidaritet. Men 18 av 46 kvinner vi har på Freia, har nektet å vike

plassen, under henvisning til arbeidervernloven. Vedtas det forslag vi har innsendt, vil striden ved Freia bli løst. Fra vår side vil det ikke bli gjort noget for å drive de gifte kvinner vekk fra arbeidsplassen.

Det besluttet å ferdigbehandle denne sak idag, og med 14 talere inntegnet blev taletiden satt til 5 minutter.

Peder Ek, Buskerud: Det er meningsløst at de gifte kvinner skal ta arbeidet fra de ledige. De som agiterer for de gifte kvinners rett til arbeide, henviser til socialismens lover om likestillehet mellom kjønnene, men det må være under ganske andre forutsetninger enn forholdene idag. Socialismen forutsetter ikke 70 000 arbeidsledige, og at hushjelpen skal gå for 15 kroner måneden. Det sies også at de gifte kvinner ikke betyr noget til å redusere arbeidsledigheten, og det kan være noget i det. Men vi har ikke noget universalmiddel mot arbeidsledigheten, vi kan bare søke å redusere arbeidsledigheten mest mulig. Det sies også at flere hushjelp får ansettelse når de gifte kvinner er i arbeide, men vi skal huske på at der hvor en gift kvinne må forlate arbeidsplassen, der må det ansettes en ny, men det blir ikke alltid tatt inn en hushjelp der fruene er i arbeide. Og disse gifte yrkeskvinnene behandler oftest sin hushjelp verre enn den verste vestkantfrue. Det sies at årsaken til at Hitler fikk makten var håpløsheten og egoismen, men så lenge vi har 70 000 arbeidsløse, er det fare til stede også her.

Jeg optar dette forslaget:

Man konstaterer med tilfredshet at arbeiderregjeringen har gjort en utmerket innsats i kampen mot arbeidsløsheten.

Imidlertid finnes det ennu så mange tusen arbeidsløse i landet at kongressen finner å måtte uttale følgende:

Landsorganisasjonen ser det som en av sine oppgaver å søke å hindre den utvikling man er vidne til — nemlig den at gifte kvinner med forsørger i fastlønnet arbeide fortrenger de arbeidsløse fra arbeidsplassene.

Først når tendensen går i retning av mangel på arbeidskraft bør de gifte kvinner med forsørger slippe til.

Peder Ek, Buskerud fagl. Samorganisasjon.

Ordstyreren refererte videre disse forslagene:

Foreningen pålegger derfor sin representant på kongressen å arbeide for at de gifte kvinner, hvis mannen er i almindelig godt betalt arbeide, stiller sin plass til disposisjon for andre.

Erling Bentzen.

Uten å fravike det prinsipielle standpunkt om gifte kvinners likestilling med menn, må de enkelte foreninger stilles fritt til å fatte beslutning om at gifte kvinner, som har sin mann i arbeide, midlertidig må avstå sitt arbeide til fordel for ugifte kvinner når der foretas innskrenkning i arbeidsstokken.

Ole Johansen. Alf Rummelhoff. Harald Olsen. Ole Larsen.
Ingeborg Olsen. Karl Andersson. I. Røen. Albert Andersen.

Undertegnede opptar Borregårds arbeideres Industrigruppens forslag angående gifte kvinners rett i ervervslivet.

Kongressen ophever den beslutning som representantskapet har vedtatt om gifte kvinners rett i arbeidslivet. *Kr. Eriksen.*

Ruth Olsen, Oslo: Den første taler i denne debatten sa det er lite socialistisk at gifte kvinner opptar arbeidet. Men jeg synes det må være mindre socialistisk å sette en gruppe ut i arbeidsløshet. Her i Oslo finnes det ikke mange husmødre som ikke har en eller annen job, industriens arbeidere tjener ikke nok til en skikkelig levemåte for familien. Og det kan da ikke være meningen å rasjonere fattigdommen. Skal de gifte kvinner ut av arbeidslivet, blir det også mindre kjøpekraft og mindre produksjon, arbeidsledigheten vil vokse. Jeg støtter sekretariatets innstilling. Det å ha en mann er ikke alltid det samme som å ha en forsørger. Og gifte menn er ofte de verste arbeidsgiverne, det har kvinnene ofte nok fått føle.

Ingv. Olsen, Oslo: Jeg representerer et forbund med 80 pct. kvinnelige medlemmer. Når det gjelder de gifte kvinner i industrien, kunde jeg være tilbøielig til å si at de burde ikke ha rett til å arbeide. I tekstilindustrien er de gifte kvinner ofte årsak til de lave lønninger, de var det iallfall tidligere. En gutt og en jente som begge arbeidet på fabrikken giftet sig, fordi de tilsammen tjente så meget at de kunde klare sig. Det er noget bedre idag, ved opplysning og organisasjonens hjelp har vi fått lønnsvilkårene bedret. Men vi kan ikke bestemme at de gifte kvinner skal ut. Vi har sett mange eksempler på at når fagforeningene har vedtatt beslutning om det, er det lett å begå urett og skape store vanskeligheter. Hvor mange menn kan i disse tider sies å ha fast arbeide? I vinter har det i vårt forbund vært stor arbeidsledighet og det har også skapt stor strid. Vi har da gått frem på den måten at vi har henstilt til de gifte kvinner med forsørger å ta permisjon, og det har de også i stor utstrekning gjort, men ikke alle er villige til det. Jeg vil si til de gifte kvinner at en slik optreden skaper megen irritasjon. Ta heller permisjon og kom inn senere, når det blir bedre om arbeide.

Hans Bjerkeholdt, Sarpsborg: Jeg har vært med å bekjempet denne beslutningen ved Borregård, fordi jeg mener den er prinsipiell uriktig og kan ikke gjennomføres i praksis. Og der den er gjennomført, virker den svært ofte urettferdig. Vi gir kvinnene avskjed, men vi kan ikke hindre at dagen etter blir også mannen ledig. Vi kan heller ikke tvinge kona inn på arbeidsplassen igjen når mannen er blitt ledig. Det er en helt annen sak å si at så lenge det er innskrenket drift, skal de gifte kvinner ta permisjon så lenge innskrenkningen varer. Og denne oppfatning dekkes av sekretariatets innstilling.

Olav Hindahl: I dette spørsmål er meningene sterkt delte. Eriksen og Gjesteby er begge representanter for ekstreme ytterstandpunkter. Men her må vi la følelsene tre i bakgrunnen, vi må ikke kjøre dette op til et hovedspørsmål ved tariff-forhandlingene, da er man på gale veier. De enkelte tilfeller må behandles enkeltvis. Gifte og gifte kan være minst 2 ting. Gifte kvinner i arbeidslivet, har i grunnen mest betydning blandt småborgerskapet og funksjonærer i offentlig virksomhet. Men innenfor

arbeiderklassen er stillingen som regel den at hvis mannen har jevnt godt arbeide, vil man helst undgå at kona skal arbeide utenfor hjemmet. Men det kan finnes forhold hvor det er nødvendig at kvinnen tar arbeide for å underholde familien. Det bør da ikke være forbudt. Jeg mener at innstillingen tar hensyn til alle berettigede interesser.

Neimi Lagerstrøm: Når en hører på de forskjellige innlegg må en bli forundret over hvor ensidig innstilte de er, og Hitler bruker de samme argumenter mot de gifte kvinner som dem vi har hørt her. — Her snakkes det om hensynet til arbeidsledigheten. Hvis en mann med 10 000 kroner i fast lønn har to eller flere innbringende bistillinger, da er han en smart kar, da er det O. K. Men hvis mann og kone tilsammen tjener 5 000, da skal kona gå. Hvor små vi er! Jeg trodde at Nygaardsvolds tale ved kongressens åpning, om at alle menneskers rett til arbeide, også gjaldt de gifte kvinner, men jeg har kanskje misforstått ham. Andr. Juell sa også at den første betingelsen for frihet, var økonomisk uavhengighet. Men allikevel ser vi kooperasjonen anlegge høiesterettsak for å berøve de gifte kvinner retten til arbeide, økonomisk uavhengighet — frihet.

Lucie Andresen: Det er snakket om økonomisk frigjørelse, og representanten for tobakkarbeiderne sa at ingen er en verre arbeidsgiver enn den gifte mann. Jeg har ingen personlig erfaring på det området, men jeg tror ikke det kan være socialisme at mannen på lønningsdagen gir sin kone bare det nødvendigste til husholdningen og så putter resten av lønna i sin egen lomme. Vi har besluttet å oprette en høiskole. Det nye sekretariat bør overveie å sette mennene i skole for å lære hvordan deres stilling til kvinnen bør være. Vårt forbund er i en farlig stilling når de gifte kvinner blir jaget ut av bedriftene, det resulterer bare i at de gifte tar underbetalt hjemmearbeide. Den beslutningen Sarpsborgarbeiderne innbyr til er likefrem vanvittig, og de kan ikke ha tenkt sig om før de sendte inn dette forslaget. Dere snakker om socialisme, men søk inn i dere selv, hvordan dere optrer mot kvinnene.

Lilly Hervig, Oslo: Jeg anbefaler sekretariatets forslag. Fordi om en kvinne gifter sig skal hun ikke miste sitt arbeide. Det forekommer meget sesongarbeide og hvis de gifte kvinner ikke skal få lov til å arbeide kan familien lett komme på forsorgen. Arbeiderkvinnene forlanger ikke adgang til å bli prester, men rett til å beholde sitt arbeide. En må ikke sette lover som stenger adgangen for de unge kvinner til å gifte sig. Men resultatet av et forbud her, er bare at det oppstår mengdevis av kameratekskaper.

Edv. Stenklev, Oslo: Jeg er uenig i forslaget fra Sarpsborg. I vår industri er det 12 pct. kvinnelige arbeidere og prinsippet må være at alle skal ha rett til arbeide. Men jeg forstår Sarpsborgarbeiderne, de har hatt innskrenkninger og da diskuterer man gjerne de gifte kvinners arbeide. Det har så lett for å oppstå irritasjon og jeg har flere ganger hatt den ubehagelige oppgaven å søke å skifte sol og vind. Jeg har i slike tilfelle sagt til de gifte kvinner: Vi får ordne det slik at du fratrer midlertidig og så kommer inn igjen når det blir mere å gjøre. Vi er nødt til å gjøre det på den måten, og stort sett har det gått bra. Forslaget fra sekretariatet råker i blinken i de ekstraordinære tider vi lever i.

Ivar Lie, Drammen: Jeg har litt kjennskap til denne saken, min fagforening var nylig ute i hårdt vær fordi vi hadde besluttet at de gifte kvinner skulde ut. Men jeg har aldri i mitt liv angret så bittert på noget jeg har vært med på. Beslutningen skapte de største friksjoner vi ennå har hatt, og beslutningen kunde ikke gjennomføres. Vi makter ikke å gjennomføre slike beslutninger. Derfor er jeg enig i sekretariatets innstilling. Men det er også riktig at vi på kameratslig vis må søke å ordne saken på arbeidsplassen, på den måten at de gifte kvinner som har forsørger, fratrer midlertidig. Og erfaringene viser at ved en forstandig optreden kan saken ordnes. Jeg vil så sterkt jeg kan advare mot en ophevelse av representantskapets beslutning.

Peder Birkeland, Oslo: Jeg ser ikke dette bare som et kvinnespørsmål, idet spørsmålet jo også går ut over mannen og familien. Når vi her i landet ellers har fri rett til å søke arbeide hvor vi vil, og når en så vil frata de gifte kvinner retten til arbeide, da betyr det å ta fra dem den dyreste rett et menneske har. Det er sagt at vi må se spørsmålet i samsvare med arbeidsledigheten. Men vi må da stille saken slik: Mannen tjener 3 000 kroner, kona tjener 2 000, tilsammen har denne familien en årsinntekt på 5 000 kroner. Men på grunn av at de er gifte må hun slutte og avgi sitt arbeide til en annen. Dermed må denne familien ofre 2 000 kroner året på arbeidsledigheten. Men ofrer en annen mann med 5 000 i årsinntekt 2 000 kroner på arbeidsledigheten? Nei. Det er derfor urettferdig å kreve dette offer av de gifte kvinner. Den solidariske løsning av arbeidsledighetsspørsmålet må være målet, hele folket, hele samfundet må gå inn for løsningen, under parolen at hele folket skal i arbeide. En løser ikke saken ved å sette kvinnene og mennene op mot hverandre. Jeg anbefaler sekretariatets forslag vedtatt.

Ragna Karlsen: Det vilde være ansvarsløst av kongressen å vedta forslaget fra Borregård. Retten til arbeide er i høi grad et politisk spørsmål og skulde en her gå til å stenge de gifte kvinner ute fra arbeidet, vilde vi ikke på neste kongress ha nogen statsråder fra en arbeiderregjering som gjester. Ekteskapet er ikke nogen forsikringsinstitusjon for kvinnene, og fagorganisasjonen skal beskytte alle sine medlemmer — kvinner med 10—15 års medlemskap i fagorganisasjonen har rett til den samme beskyttelse av fagorganisasjonen som ethvert annet medlem. Skal de gifte kvinner jages vekk fra arbeidslivet, så begynn på toppen, med læger, professorer o. s. v. Men da behøver en heller ikke så mange høiere skoler, det greier sig da med husholdningsskoler for kvinnene.

Kr. Eriksen, Sarpsborg: Vi har her fått konstatert hvorfor tekstilarbeiderne ligger så lavt i lønn, det er fordi at også kona arbeider. Når det spørres om solidaritet må det spørres: Er det solidaritet at mann og kone tjener 5 000, mens en ung pike går på forsorgsvesenet? Vi skal se på dette nøkternt og med forståelse. Det er solidaritet å dele, hvorfor da ikke også dele arbeidet?

Erling Bentzen, Oslo: Diskusjonen på det grunnlag som Gjesteby har ført den inn er uriktig. Det har intet med kvinnenes frigjørelse å gjøre at de ikke kan få arbeide i et kapitalistisk samfund. I det kapitalistiske samfund er det ingen som er sikret retten til arbeide. Og blir det arbeide nok bortfaller hele striden. Først i et sosialistisk samfund

kan Gjesteby deklamere om kvinnes rett til arbeid. Det er oplagt at når en arbeidsledig ser at både mann og kone går på arbeid, skaper det bitterhet. Selve spørsmålet er i det kapitalistiske samfund uløselig, men vi må sørge for at bitterheten ikke vendes mot arbeiderbevegelsen. Det forslag som min forening har vedtatt er derfor et riktig forslag.

Saken blev optatt til votering.

Sekretariatets innstilling blev vedtatt med overveldende flertall. Voteringen over de andre forslag i saken bortfalt dermed.

Møtet sluttet kl. 19.

Formiddagsmøtet onsdag 1. juni.

Ordstyrer: *Torbjørn Henriksen.*

Referenter: Erling Lian og Alfr. Skar.

Møtet blev satt presis klokken 9. — Protokollen fra gårldagens formiddagsmøte referertes og godkjentes uten bemerkninger.

Unisont blev sunget: Millom bakkar og berg.

Redaksjonskomitéens innstilling om hushjelpens organisering.

Fra redaksjonskomitéen forelå følgende innstilling til spørsmålet om hushjelpens organisering:

Hushjelpens Fagforening, Oslo, foreslår:

1. De bestående hushjelpforeninger dannes til ett forbund.
2. Formennene i foreningene innkalles til en konferanse eller konstituerende landsmøte.
3. Det optas et planmessig arbeid for å organisere hushjelpen.
4. Den økonomiske støtte utredes av Landsorganisasjonen inntil forbundet blir slik stillet at det klarer sig selv.

Subsidiært.

Hvis fagkongressen skulde finne at det er for tidlig å stifte eget forbund for hushjelpen, vil vi be om økonomisk støtte til å organisere hushjelpen og at dette arbeid ledes av hushjelpen selv gjennom Hushjelpens Fagforening i Oslo, og i samarbeide med samorganisasjonene og Arbeidernes Ungdomsfylking.

Thyra Hansen.

1. Kongressen bemyndiger sekretariatet til å stille de nødvendige midler til rådighet for et mer planmessig organisasjonsarbeide blandt landets hushjelp.
2. Sekretariatet nedsetter en komité på 5 medlemmer som får i opdrag å opta den organisasjonsmessige side av saken til behandling og fremme forslag til sekretariatet om den fremtidige form for hushjelpens organisasjon.

3. Dersom det, når saken foreligger utredet, skulde vise sig formålstjenlig å oprette eget hushjelpforbund, bemyndiges representantskapet til å foreta de nødvendige skritt for å få et slikt forbund opprettet.
4. Inntil en nyordning kan finne sted, gis hushjelpens foreninger adgang direkte å tilslutte sig samorganisasjonene.

Jul. Kvale.

Punkt 2 i sekretariatets innstilling gis følgende tilføielse:

«Eventuelt kan det dannes eget forbund, og avgjøres i så fall dette av representantskapet.»

E. Heldén, Norsk Hotell- og Restaurantarbeiderforbund.

Ad: *Hushjelpens organisasjon.*

Kongressen beslutter at der bevilges kr. 6 000.00 pr. år til agitasjon og organisering av hushjelpen.

Magda Kristiansen. Ragna Karlsen. Lilly Hervig. Signe Braathen. Lucie Andresen. Maren Pedersen. Margit Pettersen. Ruth Olsen. Ruth Hansen. Ragna Magnussen. Ellen Kristensen. Anna Anthoni. Hedvig Antonsen.

1. Kongressen henstiller til Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet å opta Hushjelpens Fagforening i sitt forbund som egen avdeling.
2. Kongressen bemyndiger sekretariatet til å understøtte organisasjonsarbeidet på dette område ved å yde det nødvendige tilskudd.

Gunnar Disenaen.

Kongressen velger 3 kvinner fra Oslo til i samarbeide med sekretariatet å forestå arbeidet med organiseringen av kvinner.

Komiteén bør bestå av 1 representant fra industrien, 1 fra Handel og Kontor og 1 fra hushjelpen.

Anna Anthoni.

Redaksjonskomitéens innstilling:

1. Kongressen anbefaler at hushjelpen foreløbig blir landsomfattende organisert i tilknytning til et bestående forbund. De forbund som bør komme i betraktning er Norsk Hotell- og Restaurantarbeiderforbund og Norsk Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbund.

Sekretariatet anmodes om å opta forhandlinger med disse forbund om tilslutning.

2. Landsorganisasjonen bevilger kr. 6 000.00 pr. år til organisasjonsvirksomheten blandt hushjelpen. Blir hushjelpforeningene tilsluttet et bestående forbund, overføres bevilgningen til vedkommende forbund.
3. Til å lede den foreløbige landsomfattende virksomhet blandt hus-

hjelpen velges et utvalg med 4 representanter fra Hushjelpens Forening i Oslo og Omegn, 1 fra sekretariatet, 1 fra Samorganisasjonen i Oslo og 1 fra Arbeidernes Ungdomsfylking.

4. Hushjelpens foreninger gis inntil videre adgang til direkte å tilslutte sig samorganisasjonene.

Votering: Redaksjonskomitéens innstilling punkt 1 blev vedtatt mot 18 stemmer. Punktene 2, 3 og 4 blev enstemmig vedtatt.

Glomma Sagbruk og Høvleri A/S, eftergivelse av gjeld.

Fra finans- og budjettkomitéen forelå følgende:

Fra Norsk Høvleriarbeiderforbund foreligger søknad om eftergivelse av den gjeld forbundet er kommet i ved å regarantere for 50 pct. av Landsorganisasjonens garanti for lån av kr. 100 000.00 til Glomma Sagbruk og Høvleri A/S.

I sekretariatets møte den 23. februar 1928 forelå der fra Narnte Fagforening, avd. 8 av Norsk Høvleriarbeiderforbund, andragende om lån eller garanti for et lån stort kr. 100 000.00 til gjenoptagelse av driften av Fredrikstad Trelastkompani ved brukets arbeidere. Sekretariatet fattet følgende beslutning:

«Arbeidernes faglige Landsorganisasjon stiller sig som garantist ved siden av den garanti som er gitt av Fredrikstad og Borge kommuner med et beløp av inntil kr. 100 000.00, på betingelser:

1. Norsk Høvleriarbeiderforbund regaranterer overfor Arbeidernes faglige Landsorganisasjon for halvparten av beløpet.
2. Fredrikstad og Borge kommuner skal ha flertall i bedriftens styre, likeså at Arbeidernes faglige Landsorganisasjon får anledning til å opnevne et medlem av styret og kontrollkomitéen.»

Fredrikstad og Borge kommuner garanterte for tilsammen kr. 450 000.00 til driftskapital. I 1937 så bedriften sig nødsaget til å likvidere. Der blev nedsatt et likvidasjonsstyre, men endelig oppgjør foreligger ikke. Efter den oversikt man har idag må man anta at det som var garantert av Frøstad og Borge kommuner, nemlig lcr. 450 000.00 og de kr. 100 000.00 som Arbeidernes faglige Landsorganisasjon garanterte, er tapt.

Norsk Høvleriarb.forbund har i henhold til sin regaranti en gjeld til Landsorganisasjonen på kr. 50 000.00. Dertil kommer påløpne renter kr. 6 977.45, tilsammen kr. 56 977.45. Under hensyntagen til de økonomiske vanskeligheter som Høvleriarbeiderforbundet har hatt å kjempe med på grunn av den store arbeidsledighet og på betingelse av at Høvle-

riarbeiderforbundet betaler resten av ekstrakontingenten som blev utlignet i 1931 vil komitéen foreslå for kongressen å fatte sådan beslutning:

«Landsorganisasjonens tilgodehavende hos Norsk Høvleriarbeiderforbund kr. 56 977.45 eftergis.»

Votering: Finans- og budgettkomitéens innstilling blev enstemmig vedtatt.

Fram-Fylkingen.

Fra finans- og budgettkomitéen forelå:

Fra Fram-Fylkingen foreligger søknad om fortsatt økonomisk støtte til Fylkingens virksomhet.

Ved årsskiftet tellet Fram-Fylkingen ca. 5 000 medlemmer fordelt på 93 framlag, en tilgang i 1937 på 1 300 medlemmer og 18 lag. Fremgangen fortsetter, idet flere lag i den senere tid er kommet til.

Under hensyntagen til det grunnleggende arbeide Fram-Fylkingen utfører når det gjelder arbeiderbarnas opplæring, og for å bringe dette arbeide inn i sikre og gode forhold, vil komitéen foreslå:

«Fram-Fylkingen bevilges et årlig bidrag på kr. 3 000.00 i kongressperioden.»

Per Lie: Jeg vil ikke opta noget dissenterende forslag, men det er beklagelig at ikke Landsorganisasjonen kan yde mer til denne barneorganisasjon, noget av det viktigste arbeide som ligger foran oss. Bevegelsen teller idag vel 6 000 og det skulde være et meget godt grunnlag til å bygge videre på. Ifjor hadde vi en landsleir, hvori deltok 1 000 barn. Det var en deltagelse større enn nogen gang tidligere. Selv Arbeidsgiverforeningens formann, som var nærmeste nabo til denne landsleir, sa at han var meget forbauset over den eksemplariske disiplin som rådet. Jeg har konferert med Landsorganisasjonens formann, budgettkomitéen og redaksjonskomitéen og jeg vil foreslå:

I tilslutning til budgettkomitéens innstilling vedtas:

Videre henstilles det til de enkelte forbund på sine landsmøter å yde Fram-Fylkingen økonomisk støtte til dens arbeide.

De lokale organisasjoner opfordres likeledes til å være behjelpelig med dannelse av Fram-lag, skaffe skikkede lokaler under rimelige vilkår og for øvrig efter evne støtte op under Fram-Fylkingens arbeide.

Anton Ruud: Arbeidet blandt barna er av den største betydning for vår bevegelse. Vi ser hvordan de kristelige og andre er ute efter dem. Jeg vil foreslå 5 000 kroner pr. år.

Votering: Ved alternativ votering mellem innstillingen og Anton Ruuds forslag belv innstillingen vedtatt med stort flertall. — Per Lies forslag blev vedtatt mot 2 stemmer.

Norsk Sangerforbund.

Fra finans- og budjettkomiteén forelå:

Fra Norsk Sangerforbund (Arbeidernes Sangerforbund) foreligger søknad om bidrag til fortsatt arbeide for arbeidssangens utvidelse i Norge. Forbundet har nu 108 avdelinger, derav 20 damekor og 6 blandede kor.

Den store arbeidsledighet som har hersket, har skapt vanskeligheter når det gjelder tilveiebringelse av midler som må til, hvis Sangerforbundets interesser skal bli fremmet på en tilfredsstillende måte.

Forbundet blev på kongressen i 1934 bevilget et bidr. på kr. 1 000.00. Komiteén vil foreslå at kongressen fatter følgende beslutning:

«Norsk Sangerforbund bevilges kr. 1 000.00.»

Sigurd Danielsen foreslo 5 000 kroner.

Olaf Askeland foreslo 1 000 kroner pr. år.

Sigvart Andresen og *Magna Kristiansen* anbefalte forslaget.

Danielsen tok sitt forslag tilbake og gikk over til *Askelands*.

Strek blev satt.

Votering: Ved alternativ votering blev *Olaf Askelands* forslag vedtatt med stort flertall.

Arbeidernes Avholdslandslag.

Finans- og budjettkomiteén foreslo:

Arbeidernes Avholdslandslag søker om bevilgning på kr. 2 000.00 pr. år til lagets arbeide.

Arbeidernes Avholdslandslag blev på kongressen i 1934 bevilget kr. 1 000.00 pr. år i kongressperioden. I erkjennelse av det betydningsfulle arbeide Arbeidernes Avholdslandslag utfører til avholdssakens fremme blandt arbeiderklassen, vil komiteén foreslå:

«Arbeidernes Avholdslandslag bevilges kr. 2 000.00 pr. år i kongressperioden.»

Votering: Innstillingen blev vedtatt mot 17 stemmer.

A. U. F.

Fra finans- og budjettkomiteén forelå:

Fra Arbeidernes Ungdomsfylking foreligger søknad om bevilgning på kr. 15 000 pr. år til Arbeidernes Ungdomsfylkings arbeide. Kongressen 1934 vedtok å støtte dette arbeide med kr. 10 000.00 pr. år i kongressperioden.

I 1934 hadde Fylkingen 22 000 medlemmer i 452 lag. Den teller nu 33 000 medlemmer i 730 lag. Der drives nu et stabilt organisasjonsar-

beide på mange steder hvor arbeiderbevegelsen tidligere har hatt vanskeligheter med å få fotfeste. Skal dette arbeide kunne fortsettes og drives er komitéen av den opfatning at Fylkingen må få økonomisk støtte. Imidlertid finner komitéen ikke å kunne foreslå noget høiere beløp enn det som kongressen vedtok i 1934 og foreslår:

«Arbeidernes Ungdomsfylking bevilges et bidrag på kr. 10 000.00 pr. år i kongressperioden.»

Kaare Hansen: Jeg beklager at denne bevilgning ikke er blitt større og dette kan understrekes sterkest ved å gjengi det som finanskomitéen selv sier her om at i 1934 hadde Fylkingen 22 000 medlemmer i 452 lag, mens den nu teller 33 000 medl. i 730 lag. Kongressen i 1934 bevilget 10 000 kroner til denne bevegelse som nu er 50 pct. større enn den gang. Vi vet at ungdomsbevegelsen har stor betydning for fagbevegelsen som andre grener av arbeiderbevegelsens virksomhet. De penger som her blir gitt, blir samvittighetsfullt benyttet og vi skal også være opmerksom på at store deler av ungdommen er arbeidsledige og for øvrig under de nuværende forhold har store vanskeligheter. Jeg vil foreslå at man bevilger 15 000 kroner pr. år.

Strek og 3 minutters taletid blev satt.

Jul. Kvale: Jeg håper at man stemmer for 15 000 kroner her til A. U. F. Når det gjeller blokade og andre organisasjonsmessige forhold så er det ungdommen som anvendes.

Gunnar Braathen: Det er nødvendig for oss på landsbygden å ha ungdommen med oss og derfor anbefaler jeg 15 000 kroner.

Alfred Ljøner: Når jeg vil støtte forslaget om 15 000 kroner er det med mitt kjennskap til hvad denne ungdomsbevegelse har utført av arbeide. Når vi således har gått frem i mange distrikter skyldes det ikke minst ungdomsbevegelsens arbeide. En ny mentalitet er reist rundt omkring ikke minst ved dette arbeide.

Omar Gjesteby: Jeg tror arbeiderorganisasjonene har lagt altfor liten vekt på arbeidet blandt barna og ungdommen. Når vi ser på den borgerlige bevegelses utnyttelse på dette område, så skulde vi ikke ha vanskelig for å forstå at vi her har et meget viktig felt. Vi kan neppe finne nogen bedre anvendelse for våre penger enn til å sette disse organisasjoner i stand til å rekruttere arbeiderbevegelsen med nytt innhold. Jeg anbefaler 15 000 kroner.

Hartvig Svendsen: Jeg vil også anbefale 15 000 kroner. Jeg kjenner til at mange steder er det faktisk ungdomsbevegelsen som holder arbeiderbevegelsen oppe. De har skaffet oss nye medlemmer og ikke minst når det gjelder Skog- og Landarbeiderforbundet.

I. B. Aase: Det er riktig som det her har vært uttalt at ungdomsbevegelsen utfører et grunnleggende arbeide og i forvisningen herav har kongressen gitt denne støtte til A. U. F. Det ligger aldeles ikke nogen underkjennelse av dens arbeide i vår innstilling. Foruten dette faste beløp har ungdomsbevegelsen vært bevilget adskillige beløp, f. eks. når det gjelder deltagelse i valgarbeide og annet.

Votering: Innstillingen blev vedtatt.

Fortsatt behandling av punkt 14: Forskjellige forslag.

Boligproduksjon og kooperative byggeselskaper.

Fra avdeling 26 av N. B. A. F. forelå:

Da den nuværende boligproduksjon foregår planl st og med jobberioder, hvor så vel tomtepriser som materialpriser, som salgs- og entreprisutbytte drives kunstig og urimelig høit op, slik at boligproduksjonen derfor blir for kostbar og stopper op uten at behovet er tilfredsstillende. Samtidig som dette skaper usikkerhet og unødig arbeidsledighet, mener vi at dette nu må gripes inn for å regulere disse forhold og tillater oss å foreslå:

1. a) Arbeidernes faglige Landsorganisasjon krever av Regjeringen at der snarest utarbeides en landsplan for boligbygging.
- b) Regjeringen må fremme kontrollorganer som hindrer urimelig og kunstig prisstigning.
- c) Der må gjennom Boligbanken eller andre institusjoner skapes muligheter for finansiering av en planmessig boligproduksjon med lånemidler op til 90 pct. av omkostningsbel pet. Dette bør for kooperative byggeselskaper kunne erholdes uten kommunegaranti.
2. a) Kongressen pålegger sekretariatet å arbeide for at der snarest mulig organiseres en landssammenslutning av kooperative byggeselskaper.
- b) Kongressen stiller et  rlig beløp til disposisjon for opplysning og agitasjon for kooperativ boligproduksjon

Fra sekretariatet forelå:

Sekretariatet er enig i tanken om en mer planmessig boligproduksjon og henviser til at Regjeringen arbeider med saken og at det er nedsatt en kommisjon til å utrede spørsmålet.

Votering: Sekretariatets innstilling blev enstemmig vedtatt.

Leieboerbevegelsen.

Felles fagforeningsstyremøte i Kristiansund den 13. januar 1938 foreslo:

Møtet retter en henstilling til fagkongressen om å vedta forslag gående ut på en henstilling til Regjeringen om å påskynde gjennomføringen av den bebudede leieboerlov.

Forslaget tiltredes av Møre og Romsdal faglige Samorganisasjons forretningsutvalg.

Smed- og Jernv rkarbeidernes Forening,, avd. 3, N. J. & M. F. foreslo:

I de siste år har det især i Oslo og Aker, men med virkning videre vært et resultat av den økonomiske fordel de faglige kamper har oppnådd. Den økonomiske vinning har gått rett i lommen på boligspekulanter og husjobbere.

Boligsaken er den viktigste kampsak for den norske arbeiderklasse på det sociale område. Usunde boliger skaper en usund arbeiderklasse.

Kongressen fatter derfor følgende vedtak:

1. Arbeidernes faglige Landsorganisasjon gir sin tilslutning og støtter op under en landsomfattende agitasjon for dannelse av leieboerforeninger.
2. Samtlige fagforbund og fagforeninger anmodes om å være behjelpelig med dannelsen av leieboerforeninger.
3. Den faglige bevegelses motto for innsatsen er: «Ingen helsefarlige boliger». «Riv rønnene».

Sekretariatet innstilte:

Forslagene oversendes Sekretariatet for å behandles i Samarbeidskomitéen med D. N. A.

Frank Hansen: Alle er vel klar over betydningen og nødvendigheten av en leieboerorganisasjon. I Oslo har vi en leieboerbevegelse som tar sig av leieboernes interesser og det har vist sig meget påkrevet. Jeg er enig i sekretariatets innstilling. En leieboerorganisasjon for hele landet er nødvendig.

H. Hengesteg og K. Jørgensen foreslo:

Landsorganisasjonens kongress 1938 retter en inntrengende henstilling til Regjeringen om snarest mulig å fremme lovforslaget, fremsatt av den av Socialdepartementet nedsatte komité i januar 1936, alternativ I i husleiekomitéens innstilling til forslag til lov om husleie.

Nils Hansen, Bergen, foreslo: Idet kongressen i prinsippet tiltrer forslaget, oversendes det til sekretariatet.

Ordstyreren var enig heri.

Votering: Innstillingen blev vedtatt. — Hengestegs og Jørgensens forslag blev med Nils Hansens tillegg vedtatt oversendt sekretariatet.

Flyktningsspørsmålet.

Smed- og Jernvarearb. Forening, avd. 3, N. J. & M. F., foreslo:

Flyktningsspørsmålet har stått på dagsordenen i flere år og vil også i fremtiden komme til å beskjeftige arbeiderklassen.

Den politiske utvikling omkring i verden lar oss tyde at vi ennu i mange år vil måtte ofre tid og penger på denne sak.

Kongressen fatter derfor følgende vedtak:

1. Bededagen ansees herefter som den norske fagbevegelses flyktningshjelpedag.
2. I denne uken arrangeres foredrag om saken. Der settes i gang innsamlinger til inntekt for flyktningssaken.
3. Penger som ikke anvendes i årets løp avsettes til et fond til hjelp for statsrettsløse.

Sekretariatet foreslo:

Forslaget oversendes til Justisfondets og D. N. A.s flyktningsskomité. For øvrig vil kongressen understreke representantskapets vedtak om salg av merker til inntekt for flyktningene.

Frank Hansen: Årsaken til at dette forslag blev sendt, var en redegjørelse Evensen gav om denne sak i Samorganisasjonen. Vi mente det måtte være riktig å få en landsomfattende plan for denne viktige sak og jeg optar avdeling 3' av N. J. & M. F.s forslag.

Votering: Innstillingen fra sekretariatet blev vedtatt med stort flertall.

Enmannsbetjening av elektriske lokomotiver.

Enmannsbetjening av elektriske lokomotiver i Norge søkes ophevet.

Fra Norsk Lokomotivmannsforbund forelå:

Forbundet vil bemerke at da enmannsbetjening på de elektriske lokomotiver innførtes for ca. 10 år siden reiste forbundet på vegne av lokomotivpersonalet straks krav om at de elektriske lokomotiver fortsatt blev betjent av så vel lokomotivfører som lokomotivfyrbøter (assistent). Hovedstyret for Statsbanene gjennomførte dog enmannsbetjening under sterke protester og advarsler fra vår side.

Det skal bemerkes at Norges Statsbaner ikke var blandt de første baner som gikk over til elektrisk drift og enmannsbetjening av de elektriske lokomotiver er forsåvidt heller ingen norsk oppfinnelse, men det er påviselig at Hovedstyret for Norges Statsbaner har gått lenger i innskrenkning av lokomotivenes betjening enn andre lands banemyndigheter, idet lokomotivføreren i alle tog som kjøres med elektriske lokomotiver er alene. Den eneste undtagelse er godstog hvor det ikke er gjennemgående automatiske bremseanordninger.

Ved statsbanene i Sverige er alle elektriske lokomotiver som kjører hurtigtog og såkalte fjerntog tomannsbetjent.

For å avverge den offentlige opinion er på alle elektriske lokomotiver med enmannsbetjening installert et såkalt «dødmannsgrep». Dette er kun et automatisk innstillet bremseapparat som trer i funksjon hvis lokomotivføreren av en eller annen grunn ikke holder den til apparatet forbundne elektriske ledning i kontakt. Apparatet er koblet til et av lokomotivets drivhjul, og skal angivelig tre i funksjon når 100 meter er tilbaketog uten at føreren holder på «dødmannsgrepet».

Lokomotivpersonalet karakteriserer dette apparat som meget upålitelig. Det har således gjentatte ganger hendt at apparatet under prøve ikke har virket, likesom det også hender at apparatet helt umotivert trer i funksjon og stopper toget.

Vi har uhyggelige eksempler på den fare de reisende er utsatt for under disse omstendigheter og det kan kun karakteriseres som et hell at våre jernbaner hittil er blitt forskånet for katastrofer som skyldes enmannsbetjening av de elektriske lokomotiver. Våre anførsler har hittil prelet helt av på administrasjonen og vi kan ikke finne annet grunnlag for denne opfatning enn at motstanden mot å gjeninnføre tomannsbetjening utelukkende skyldes sparehensyn.

På grunn av at den trafikkmessige sikkerhet må oprettholdes fullt ut, ikke minst nu under de forserte og sterkt opdrevene toghastigheter, anmoder Norsk Lokomotivmannsforbund om kongressens fulle støtte for å få ophevet enmannsbetjeningen av de elektriske lokomotiver.

Sekretariatet foreslo:

Kongressen understreker nødvendigheten av at alt må gjøres for å fremme trafiksikkerheten ved jernbanene.

Sekretariatet pålegges å støtte disse bestrebelsler.

Erling Gulbrandsen foreslo i sekretariatets innstilling, første avsnitt, tilføjet: Buss og sporveier.

Th. Narvestad: Vi har mange eksempler på at det er ganske ansvarsløst å ha det slik som det nu er. Det er nødvendig å få en forandring. I langt større grad enn tidligere lider betjeningen ved at det er slik som nu. Hertil kommer så også de store toghastigheter,, det har også sin innvirkning. Vi mener at grensen for de pålegg man kan legge på personalet her allerede er nådd, så det kan ikke legges mere til. Og da spesielt ikke på dette personale. Sykdom i hjernerregionene er også i langt sterkere grad enn tidligere fremherskende. Det samme forhold viser det sig også andre steder. Jeg forstår sekretariatets innstilling slik at når det gjelder denne sak, må det underbygges med faktiske opplysninger i tilslutning med våre påstander. Vi vil fastslå at det har vært en til det ytterste kortsynt politikk som har vært anvendt her. Men jeg går ut fra at sekretariatets innstilling må oppfattes slik at man vil trafiksikkerhet.

Votering: Sekretariatets innstilling blev vedtatt med Gulbrandsens tillegg.

Statistiske undersøkelser på landsbygda.

Fra Rotnes Skog- og Landarbeiderforening, avd. 694 av N. S. L. F., forelå:

Landsorganisasjonen anmodes om å henstille til Regjeringen at der søkes istandbragt undersøkelser gjennom Det statistiske Centralbyrå over forbruksenheter og leveomkostninger på landsbygden i likhet med de undersøkelser som nu omfatter byene. På basis av disse undersøkelser oppbygges så indekstall for leveomkostningene samlet, som for de enkelte grener av forbruket som f. eks. matvareindeks, klær o. l.

Undersøkelsene bør omfatte de mest forskjellige deler av landsbygden som f. eks. bygder som er beliggende inntil større byer, industri-centrer, typiske skogbygder, avsidesliggende fjellbygder, dalfører og bygder i fiskeridistriktene.

Av hensyn til lønnsbevegelsen vil det være av stor betydning å få igangsatt slike undersøkelser i nærmeste fremtid.

Sekretariatet henviste til forbundsstyrets bemerkninger.

Votering: Sekretariatets innstilling blev enstemmig vedtatt.

Agitasjon i Møre og Romsdal.

Norsk Treindustriarbeiderforbund foreslo:

Under henvisning til den av Samorganisasjonen i Møre og Romsdal tidligere utarbeidede og omsendte agitasjonsplan for fylket, tillater Norsk Treindustriarbeiderforbund sig å stille følgende forslag for kongressen:

Agitasjonsplanen iverksettes og gjennomføres innen utgangen av oktober 1938.

Sekretariatet foreslo:

Forslagene oversendes det nye Sekretariat.

P. Ødegaard: Samorganisasjonen i Møre har utarbeidet en omfattende redegjørelse og plan for agitasjonsarbeidet. Men det er ikke foretatt noget for å sette den i verk. Vi optar forslaget fra Norsk Treindustriarbeiderforbund om at agitasjonsplanen iverksettes og gjennomføres innen utgangen av oktober 1938. Vi mener at det ikke er riktig atter å sende dette til sekretariatet, det vil være å begrave den.

Votering: Innstillingen blev vedtatt. — Dermed bortfalt Norsk Treindustriarbeiderforbunds forslag.

Lars Bakken: Veiarbeidernes representanter på kongressen møter på Arbeidsmannsforbundets kontor 1 time efter kongressens avslutning.

Radiosikkerhetstjenesten.

Georg Kjeve foreslo:

Kongressen er av den opfatning at radio ombord i norske skib må utnyttes mere og bedre enn før, således at sjøfolks liv kan bli sikret med en effektiv radiosikkerhetstjeneste, likeså vel som grunnlaget må bli lagt til rette slik at radioen som et ledd i opplysningens tjeneste må komme våre sjøfolk til gode.

I flukt hermed mener kongressen det er påkrevet å redusere antall bistillinger til fordel for arbeidsledige personer og pålegger den sekretariatet å medvirke til at de norske skib på 2 000 br. reg. t. og derover skal radiotjenesten utføres av telegrafist som ikke innehar annen stilling ombord.

Ordstyreren: Vi vil foreslå forslaget oversendt sekretariatet.

Det blev enstemmig vedtatt.

S. Rounge foreslo:

Arbeidervernlovens § 41.

Kongressen fastslår som sin prinsipielle opfatning at tilsynet med overholdelsen av Arbeidervernlovens bestemmelser skal utføres av Statens Arbeidstilsyn og de stedlige arbeidsnevnder *også* for transportbedrift som drives av Staten, herunder jernbaner, post-, telegraf- og telefonverket.

Herfra er dog undtatt den sikkerhetsmessige kontroll som f. eks. ved Statsbanene er etablert av hensyn til de reisendes sikkerhet.

Arbeidsdepartementet og Socialdepartementet gis underretning om denne beslutning.

Ordstyreren foreslo forslaget oversendt sekretariatet.

S. Rounge: Jeg har med en viss tilfredshet konstatert at denne kongress har en meget bestemt vilje når det gjelder dens egen arbeidstid. Det har vel *også* dirigentene forstått. Men det stilles *også* meget sterke krav til denne forsamling. Jeg er fullt ut opmerksom på at det fra den annen side vil reises en sterk henstilling til representantene om ikke å ta realitetsbehandling. Vi må slå fast vår bestemte opfatning at arbeids-

tidsbestemmelsen skal overholdes. Vi vil ha den beskyttelse at når det i administrasjonen er divergerende opfatninger, så skal vi ha avgjørelsen på en annen måte enn nu. Vi hadde tidligere en såkalt a-, b- og c-tjeneste. Det førte til at administrasjonen utnyttet forholdene. Vi må komme inn under Statens almindelige arbeidstilsyn, slik at ikke det hele blir skjønsmessig. Vi ønsker for vår del intet annet enn å stilles likt med alle dere andre her.

Ordstyreren: Når dirigentene har foreslått forslaget oversendt sekretariatet er det fordi man ikke her har oversikten over rekkevidden av dette forslag. For min del skulde jeg gjerne ønsket å ha med en tilføielse, men jeg vil anbefale saken oversendt sekretariatet.

Sigvart Andresen: Jeg vil understreke den henstilling Rounge kom med til representantene og at forslaget ikke sendes sekretariatet, men blir et vedtak av kongressen. Hovedstyret for Statsbanene er ute med at det skal være sitt eget arbeidstilsyn, men det vil vi be om at man hjelper oss til å forhindre. Gjennom alle år har hovedstyret hatt den eneveldige makt, personalets syn er aldri kommet frem. Jeg vil henstille at man vedtar Rounge's forslag.

Oscar Torp: Det er ikke nødvendig å få nogen større debatt på denne sak. Men det falt et uttrykk som er galt og som jeg må protestere mot. Jeg har ikke noen gang følt mig som sittende på den annen side. Er det slik, da bør jeg ikke velges som dirigent mer. Men en dirigent må søke å lede forsamlingen og påse at vi får tingene unda. Det forslag som her er stillet har jeg liten oversikt over. Det er slik, men da vil storparten av representantene her ha ennu mindre rede på det. Jeg har underhånden sagt til enkelte representanter for disse at de som selv om noen dager skal ha landsmøte bør innby arbeidsministeren og socialministeren og med dem drøfte saken.

Ludv. Buland: Det kunde vært av interesse å kommet inn på arbeidervernloven når det gjelder statstjenestemennene. Det het sig så gjevt at vi skulde være underlagt den. Men vi er kommet mer inn under alle dens undtagelsesbestemmelser og hvor avgjørelsene i siste instans er overlatt kongen. Jeg skal imidlertid ikke nu komme nærmere inn på det. Spørsmålet er her om jernbanen skal stilles i en særstilling og være sin egen tilsynsmann i de få tilfeller vi virkelig kommer inn under loven. Jeg vil spørre dere andre her. Jern og Metalls folk f. eks. Hvad vilde dere si om Akers mek. Verksteds direksjon selv skulde være sitt eget arbeidstilsyn og øve den myndighet som tilkommer tilsynet? Vi har undret oss storligen over at vi ikke har fått avgjørelse i dette enkle spørsmål. Til socialministeren vil jeg si at det var sannelig godt gjort av ham å gi det innlegg uten å komme inn på sakens kjerne.

3 minutters taletid blev fastsatt.

S. Rounge: Uttrykket om «på den annen side» var ikke odiøst ment. Tvert om oppfatter jeg de hverv som ordstyrerne har som æresstillinger. Men det er ikke dermed gitt at de skal mene at det som derfra fremholdes alltid er det som er forsamlingens. Det var der jeg henviste til denne forsamlings våkenhet ved en rekke anledninger. Denne sak ligger i første rekke under socialministeren. Det er et enkelt spørsmål

og det betyr ingen større utgifter. Vi vil forhindre at administrasjonen helt ut skal få gjøre som den vil.

Olaf Bjerke: Jernbanen står utenfor mange av arbeidervernlovens bestemmelser. En søndag, en helligdag o. s. v. er som en hverdag for oss året rundt. Det vi ønsker er å komme på samme fot som andre arbeidere, at det ikke skal være administrasjonen som skal bestemme i disse forhold, men at vi skal undergis den samme kontroll som den andre arbeidere har. Jeg vil ha sagt at vi også hadde ventet større støtte i departementet enn den vi hittil har fått. Fagkongressen er vår øverste myndighet og derfor har vi villet ha saken avgjort her. Dens beslutninger er bindende. Vi gjør krav på kongressens beskyttelse.

Votering: Det votertes først over ordstyrerens forslag om sakens oversendelse til sekretariatet. Det blev vedtatt.

Følgende forslag om pensjonskassens statutter blev fremsatt:

«Sekretariatet foreslår: Kongressen bemyndiger Landsorganisasjonens representantskap til å foreta de endringer og suppleringer av pensjonskassens statutter som måtte vise sig hensiktsmessige eller påkrevet i forbindelse med kassens godkjennelse av departementet.»

Votering: Forslaget blev enstemmig vedtatt.

Omar Gjestebø: Det gjelder leketøifabrikken «Tarzan». Jeg skal ikke anmode om nogen bevilgning, men jeg vil henstille til representantene om å være opmerksom på denne bedrift og hver på sitt sted gå inn for å gjøre fabrikkens produkter kjent og at de fagorganiserte kjøper disse produkter. Hvis det er noen arbeiderdistrikter og forsamlingslokaler som ikke har fått bedriftens reklamemateriell så er det anledning til å få det nu. De representanter som blir her til imorgen vil vi anmode om å ofre litt tid og bli med op og se på bedriften og hvad som der lages.

Ordstyrere og sekretærer påskjønes.

Olav Hindahl: Som en passende avslutning på den debatt vi hadde nylig foreslår Viktor Jensen og Erling Gulbrandsen at dirigenter og sekretærer bevilges 100 kroner hver for sitt arbeide under kongressen.

Votering: Forslaget blev enstemmig vedtatt.

Dagsordenens punkt 13.

Forbundenes forsikringskasser.

Referent: Alfr. Skar.

Der forelå disse forslagene:

Forbundenes forsikringskasser overgår til Landsorganisasjonen som overtar alle forsikringsrettigheter ved dødsfall. Forsikringsrettighetene er like for alle forbunds medlemmer, samt også forpliktelser.

Motivering:

De uensartede regler i forbundenes forsikringskasser gjør at vår forening finner at de oparbeidede rettigheter i forsikringskassen blir redusert med 75 pct. ved overgang til Norsk Skog- og Landarbeiderforbund, og dette reagerer våre medlemmer mot.

Vi finner det derfor nødvendig for kongressen å vedta ovennevnte forslag.

Teglverksarbeidernes Forening, Oslo, avd. 78 av N. B. A. F.

Tiltrådt av forbundet.

Vår forening henstiller til sekretariatet for Arbeidernes faglige Landsorganisasjon om å opta arbeidet med å få likelydende lover og regler for de forskjellige forbunds forsikringskasser.

Motivering:

Når arbeiderne skifter arbeidsplass hender det ofte at de vegrer sig for å la sitt medlemsskap overflytte til sitt nye forbund på grunn av at forsikringskassene er så forskjellige. Kunde vi her få likelydende lover i alle forbund, så vilde meget være vunnet.

Flesland Arbeiderforening av N. K. I. F.

Ad omlegning av forbundenes forsikringskasser.

Under forhandlingene mellom undertegnede forbund viser det sig i gjentatte tilfelle at de forskjelligartede ydelser av forsikringskassen og de forskjelligartede regler ved utbetaling er en hindring for gjennemførelsen av overføring av medlemmer fra det ene forbund til det annet og vanskeliggjør forbundenes bestrebelser for å trekke grensen mellom forbundsområdene.

Da sikkert flere forbund er i samme situasjon, henstilles til Landsorganisasjonen at den til kommende kongress utreder og fremkommer med forslag om en felles forsikringskasse for alle forbund innen Arbeidernes faglige Landsorganisasjon og som administreres av denne.

Norsk Bygningsarbeiderforbund.

Norsk Skog- og Landarbeiderforbund.

Fra Sekretariatet:

Det henvises til følgende retningslinjer som blev vedtatt av kongressen 1931.

«For å komme til mere ensartede bestemmelser innen de forskjellige forbund, vil komitéen anbefale at kongressen vedtar en henstilling til forbundene om å vedta likelydende bestemmelser for utbetaling av forsikrings- og begravelserbidrag etter nedenstående regler:

For medlemmer med 1 års medlemskap, 52 betalte ordinære merker kr. 100.00. For 2 års medlemskap, 104 merker 200.00. 3 år, 156 merker 300.00. 4 år, 208 merker 400.00. 5 år, 260 merker 500.00. 6 år, 312

merker 600.00. 7 år, 364 merker 700.00. 8 år, 416 merker 800.00. 9 år, 468 merker 900.00. 10 år, 520 merker kr. 1 000.00.

Ved medlems ektefelles død begrenses begravelsesbidraget til maksimum kr. 200.00.

For de fem forbunds vedkommende som har høiere maksimumsbidrag enn ovenfor foreslått, henstiller kongressen at de, ifall de ikke finner å kunne gå med på nogen nedsettelse av ydelsene, til nye medlemmer ikke ytterligere forøker disse og dermed vanskeliggjør opnåelsen av mest mulig ensartede bestemmelser.»

Sekretariatet foreslår:

Med henvisning til kongressens vedtak av 1931 og de innsendte forslag, bemyndiges Sekretariatet til å velge en komité for å utrede de spørsmål som er nevnt i forslagene og kassenes forsikringstekniske stilling.

Utredningene forelegges førstkommende kongress.

Hans Hansen, Fredrikstad, foreslo: Dette punkt henlegges.

Bergersen, Norsk Kjemisk I. F., foreslo: Den nuværende ordning bibeholdes.

Votering: Sekretariatets innstilling blev vedtatt mot 2—3 stemmer.

Dagsordenens punkt 6 b: Lovendringer.

Ordstyreren foreslo at en behandlet og diskuterte paragraf for paragraf. Dette blev vedtatt.

Der foreslå:

Sekretariatet har nedsatt en komité bestående av: Hindahl, Næss, Raaen, Fladeby og Dagfin Beck, til å gjennomgå innkomne lovforslag samt gjennomgå lovene og utarbeide eventuelle endringsforslag.

Komitéens innstilling er optatt av sekretariatet.

Sekretariatet foreslår:

§ 1.

Arbeidernes faglige Landsorganisasjon i Norge er en sammenslutning av landsomfattende forbund, hvis optagelse er godkjent av kongressen eller representantskapet. Landsorganisasjonens formål er:

- 1. Ved gjensidig solidarisk samvirke mellem organisasjonene å istandbringe enhet og kraft i bestrebelsene for å fremme og ivareta arbeiderklassens faglige, sosiale og økonomiske interesser.*
- 2. Ved meddelelser fra organisasjonene å istandbringe best mulig oversikt over den faglige organisasjons virksomhet og utvikling.*

3. *Å understøtte organisasjonene til forsvar mot lockouter, forringelse av arbeidsvilkårene og angrep på organisasjonsretten, og skape bedre lønns- og arbeidsvilkår.*
4. *I samarbeide med den politiske arbeiderbevegelse å arbeide for sosialisering av produksjonen og omsetningen.*
5. *Å spre opplysning blandt arbeiderne i samarbeide med Arbeidernes Oplysningsforbund.*
6. *Å opprettholde og utvikle de internasjonale forbindelser og virke for gjensidig økonomisk støtte mellom Landsorganisasjonen og andre lands faglige organisasjoner.*
7. *Å støtte arbeiderbevegelsens bestrebelse for å sikre den nødvendige forsamlingslokaler.*

Motivering:

Formålsparagrafen har stått praktisk talt uberørt av de forandringer lovene for øvrig har gjennomgått. Sprogbruken virker derfor idag noget foreldet. Viktige områder av Landsorganisasjonens aktuelle virksomhet er ikke omtalt overhodet. Uten på nogen måte å tilsikte en forskyvning i de retningslinjer som engang er trukket op, har sekretariatet derfor funnet det riktig å tilstrebe en redaksjon som er mere i samsvar med tenkemåten og de faktiske forhold idag. En del direkte sproglige feil og inkonsekvenser er derfor rettet. Oplysningsvirksomheten er tatt med som egen bestemmelse i et nytt punkt 5. Bestemmelsen om de internasjonale forbindelser har fått en kraftigere utformning. Samarbeidet med den politiske arbeiderbevegelse er kommet tydeligere til uttrykk. I virkeligheten er der ingen realitetsforandringer foretatt, man har bare søkt å gjøre formålsparagrafen enklere, greiere og tydeligere og dermed også mere tjenlig som veiviser for den fremtidige virksomhet. —

Sekretariatet har for øvrig funnet å burde foreslå at lovkomitéen bemyndiges til senere systematisk å gjennomgå lovene med henblikk på å gjennomføre konsekvent og riktig sprogbruk. Sekretariatet vil derfor foreløpig ikke bringe i forslag de forskjellige sproglige endringer som en grundig revisjon av lovene vil medføre.

Sekretariatet er for øvrig av den opfatning at ordet «distriktsorganisasjon» bør utgå av lovene og erstattes med ordet «samorganisasjon».

Det har vist sig i praksis at ordet distriktsorganisasjon næsten ikke blir anvendt idet det både skriftlig og muntlig brukes ordet samorganisasjon. Det er da antagelig liten grunn til å opprettholde uttrykket distriktsorganisasjon.

Videre mener sekretariatet at ordet «arbeidskjøper» bør utgå og erstattes med «arbeidsgiver». Benevnelsen «arbeidsgiver» er et offisielt og juridisk navn på den eller de personer som eier eller disponerer de økonomiske foretagender som organisasjonene har tariffavtaler med. Benevnelsen «arbeidsgiver» bør derfor også anvendes i lovene i samsvar med hvad flere av Landsorganisasjonens forbund allerede har foretatt, f. eks. Jern- og Metallarbeiderforbundet og Kjemisk Industriarbeiderforbund.

I lovene anvendes ofte «organisasjon» og «industriorganisasjon» i samme betydning som «forbund». Ofte er disse uttrykk brukt om hverandre. Sekretariatet er av den mening at lovene bør konsekvent gjennomføre benevnelsen «forbund» som er det gjengse navn idag og som gir et korrekt uttrykk for Landsorganisasjonens oppbygging.

Sekretariatet vil også nevne at uttrykket «arbeidsstansning» som ofte forekommer, bør erstattes med det både juridisk og sproglig riktigere uttrykk «arbeidsstans».

Debatten.

Øistein Marthinsen, Oslo: Jeg ser det har vært nedsatt en lovkomité for å redigere om Landsorganisasjonens lover. Jeg hadde da ventet en utformning av formålsparagrafen i sterkere pakt med tiden, en utformning som stiller krav både innad og utad. Vi stiller krav om økonomisk frigjørelse, men da er det også nødvendig å gjøre visse tilføyelser til det forslag som foreligger. — Vi lever i en tidsperiode hvor produksjonsapparatet er mer aktivt enn noen gang før. Allikevel hersker det stor arbeidsløshet. Menneskene får ikke lov å tilfredsstille sine behov. Loven om tilbud og etterspørsel holdes kunstig oppe ved det nuværende pris-system og prispolitikk. Prisene er gjort til det vesentlige, men på hvilken måte en skal få forbruket op er gjort til et underordnet spørsmål. Produksjonen anvendes i henhold til de kommersielle forhold, ikke etter behovet. Problemet er dette: *Hvordan skal maskinenes lønn utbetales?* Kan vi løse det, blir det velstand i landet. Jeg mener at her har det forslag jeg vil fremsette, utformet det på den rette måten. Vi må også i lovene gi uttrykk for at arbeidernes frigjørelse skal være deres eget verk. Den kredittevenn vi alle har må bli riktig utnyttet. Maskinenes lønn skal utdeles til det arbeidende folk og skape øket kjøpekraft. Men dette må vi kjempe frem. Jeg henstiller til kongressen å stemme for dette forslaget:

Tilleggsforslag til sekretariats lovforslag § 1, punkt 4:

Efter ordet «omsetningen» tilføies: for under organisasjonenes stimulans og kontroll å nå frem til et økonomisk frigjort land og folk, med kjøpekraft og fritid i henhold til samfundets voksende produksjonskraft og ernæringsevne.

*Ø. Marthinsen. A. Andresen. I Dahl. Lilly Hervig.
Maren Pedersen. W. Larsen. Rudolf Eriksen. A. Danielsen.*

Endringsforslag til § 1.

Lars Strømsvåg, Jern- og Metallarbeiderforbundet, foreslår at ordet Arbeidskjøper opprettholdes.

Halvor Sørum: Jeg kan være enig med lovkomitéen og sekretariatet i at vi må redigere lovene i overensstemmelse med den nuværende sprogform. Men den omredigering som her er foreslått, er ikke bare av sproglig karakter. I de gamle lovers § 1, punkt 4, står det: «i forståelse med andre klassekamporganisasjoner arbeide for produksjonsmidlenes sosialisering på grunnlag av bedriftsorganer». I det nye forslaget er «på grunnlag av bedriftsorganer» falt ut. Men man kan ikke snakke om sosialisering uten på grunnlag av bedriftsorganer, alt annet er statskapitalisme og har ingen ting med sosialisering å gjøre. Formålsparagrafen i Landsorganisasjonen tar sikte på vårt endelige mål, derfor må det sies at sosialiseringen skal skje på grunnlag av bedriftsorganer. Hvis dette ikke medtas nu kan det opfattes slik at kongressen har forkastet den gamle bestemmelse. Jeg foreslår derfor denne tilføielse til punkt 4:

§ 1, punkt 4, tilføies i slutten: «*på grunnlag av bedriftsorganer*».

Olv Hindahl: Jeg går ut fra at representantene har lest forslaget fra sekretariatet, og likeledes motiveringen. Komitéen og sekretariatet foreslår at en, foruten den gamle formålsparagraf, også tar med de nyere ting som alt har fått livets realitet, f. eks. samarbeidet med Arbeidernes Oplysningsforbund, som er tatt med som et nytt punkt 5. Det samme gjelder de internasjonale forbindelser og samarbeidet med den politiske arbeiderbevegelse. Ellers har ingen ment ved denne omredigering å foreta noen prinsipiell forandring av Landsorganisasjonens formålsparagraf. — Marthinsen har en del kjepphester som han rider på, av og til. Men jeg tror vi skal holde oss på jorden. Den foreliggende utforming er tydelig nok og vi kan ikke ta med alt det Karl Marx har sagt og skrevet og sette inn i formålsparagrafen. — Det Sørum sa om punkt 4 har komitéen inngående behandlet og den er foreslått med en formulering som gir uttrykk for organisasjonsformen. På hvilken måte selve sosialiseringen skal foregå er det ingen gitt med sikkerhet å si, sånn efter en snor. Når en har gitt uttrykk for at en vil understøtte arbeidet for sosialisering av produksjonsmidler og omsetning, skulde det være nok. Ute i verden er det også reist tvil om at bedriftsorganisasjoner er det eneste saliggjørende. Jeg anbefaler innstillingen vedtatt.

Øistein Marthinsen: Hindahl sa at jeg holder kjepphester, men Hindahl har også sine. Min kjepphest er arbeiderklassens økonomiske frigjørelse og det håper jeg også er Hindahls. Jeg har heller ikke sagt at vi skal ta med alt det Marx har skrevet. — Det har ellers hendt at andre er kommet ridende efter på mine kjepphester, når det har gått noen år, f. eks. som når det gjaldt våre internasjonale forbindelser. Og slik vil det bli også med dette forslaget, om ikke på denne kongress så i neste omgang. Det vil Hindahl få merke sig.

§ 1 blev derpå optatt til votering, med adgang til etterpå å votere særskilt over tilleggsforslagene.

Sekretariatets innstilling blev enstemmig vedtatt.

Ved de etterpå følgende voteringer blev Marthinsens og Sørums forslag forkastet med stort flertall. Lars Strømsvaags forslag blev videre forkastet mot 8—10 stemmer.

Ad § 2.

Kopperdøns Arbeidsmannsforening, avd. av Kjemisk Industriarbeiderforbund, foreslår:

§ 2, punkt 3, annet avsnitt forandres således:

«I Landsorganisasjonen kan kun de mannlige medlemmer regnes som halvtbetalende hvis den gjennomsnittlige lønn er kr. 1.00 pr. time og derunder.»

Punkt 5 a, siste punktum forandres til å lyde:

«Ved sådan overflytning betales ingen innskrivningspenger og medlemsbok erholdes gratis.»

Punkt 5 c, første avsnitt, siste punktum:

«Ved overføring betales medlemsboken av de respektive forbund, men ingen innskrivningspenger for øvrig.»

Sekretariatet foreslår:

Ad § 2, punkt 3. *Forslaget kan ikke anbefales.*

Motivering:

Sekretariatet er uenig i at kvinnelige medlemmer skal stilles i en begunstiget særstilling m. h. t. kontingenten. Alle medlemmer bør her stilles likt, den faktiske forbundskontingent eller den faktiske lønn bør være avgjørende, ikke alder eller kjønn.

Sekretariatet foreslår derfor at uttrykket «kvinner, lærlinger og hjelpearbeidere» i § 2, punkt 3 utgår, og erstattes med «medlemmene», likeså uttrykket «kun de mannlige» i det følgende avsnitt.

Sekretariatet henstiller for øvrig til kontingentkomitéen at den nuværende lønnsgrænse mellem halvt- og heltbetalende medlemmer forhøies, dog med adgang for sekretariatet til å regulere forholdet i kongressperioden.

Ad § 2, punkt 5 a. *Forslaget tiltredes.*

Motivering:

Det kan forekomme innenfor enkelte yrker at medlemmer skifter forbund flere ganger i løpet av samme år. Det vil ofte virke uheldig, hvis medlemmet hver gang selv skal betale utgiftene til medlemsbok.

For vedkommende organisasjon spiller dette utlegg liten rolle. Sekretariatet anbefaler derfor forslaget vedtatt.

§ 2, punkt 5 c. *Forslaget kan ikke tiltredes.*

Motivering:

Når det gjelder et medlem som ikke tidligere har hatt medlemsbok, er det ingen grunn til å fritta vedkommende fra utgiften. Først ved senere overføringer gjelder de betraktninger som ovenfor er anført. Det forutsettes at de endringer som foretas i lovene for de arbeidsløses foreninger inntas i Landsorganisasjonens lover.

Oslo og Omegns Underordnede Gartnerforening foreslår:

§ 2 forandres således:

Punkt 5. «Medlem som har fått arbeide innen annet tilsluttet forbunds område og har sin medlemsbok i orden, skal overføres straks med fulle rettigheter, hvis ikke de interesserte forbund er enige om en annen av sekretariatet godkjent frist for overføring.»

Dette dekker den nåværende innledning til punkt 5 og avsnitt a.

Nytt *punkt 6:* «Avdeling av forbund som er tilsluttet Landsorganisasjonen taper sitt medlemskap, hvis den stiller som betingelse at arbeide innen deres område bare skal komme avdelingens medlemmer til gode.»

Skog- og Landarbeiderforbundets forretningsutvalgs bemerkninger:

Forslaget tiltredes av Norsk Skog- og Landarbeiderforbund. De vanskeligheter som avdeling 131 antagelig har hatt for øiet, er bl. a. at Oslo og Omegns Sten-, Jord- og Cementarbeiderforening stenger for inntagelse av nye medlemmer på grunn av den tilgang til deres arbeidsområder av tilreisende arbeidssøkende.

Denne avstengning har da den rene monopolhensikt å forholde arbeidsmulighetene til enhver tid for de som ved det tidspunkt er medlemmer av foreningen. Dette må på en følelig og helt urettferdig måte ramme de som er bosittende i Oslo og Aker, og som er henvist til å søke arbeide på det sted de bor. Dette gjelder da i første rekke anleggsgartnerne, hvis arbeidsområde særlig ved store byggekomplekser løper sammen med Sten- og Jords område.

Det må her finnes andre midler enn stengning av foreningen og monopolisering. Ett av disse midler er bl. a. at overenskomstenes inntagelsesbestemmelser formes slik, at tidligere arbeidere gis en viss forrett ved fortsettelse i arbeidet eller igangsettelse av nytt arbeide. Med den nåværende fremgangsmåte opparbeides en unødigg stor gruppe som går og venter på arbeide.

Men forslaget har ikke bare interesse i sådanne tilfeller. På flere områder og for flere forbund imellem er det vanskeligheter med overføring av medlemmer. Det bør prinsipielt ikke være nogen frist for overføring når medlemmet har fått arbeide i det annet forbunds område. Men hvis det interesserte forbund sammen med sekretariatet er enig om at det for visse grupper kan settes en frist, bør det være adgang til det. Denne frist kan imidlertid hverken fikseres eller antydes; avgjørelse må treffes av sekretariatet under hensyntagen til de forhold som kan opstå mellem de enkelte forbund.

I forslaget til nytt punkt 6 burde også vært medtatt ordet «forbundet», ikke bare «avdeling av forbund». Man bør være opmerksom på dette ved forslagets videre behandling.

Sekretariatets innstilling:

Ad punkt 5. Sekretariatet tiltrer prinsipielt tanken i det fremsatte forslag som også faller sammen med de organisasjonsmessige vedtak som tidligere er fattet i dette spørsmål, jfr. således kongressbeslutningen av 1934 vedrørende monopoliseringstendensene.

Efter de tidligere vedtak har det imidlertid vært overlatt de enkelte forbund å påse at medlemskapet blev overført ved overflytning til annet forbunds virkeområde.

Da det, som det fremgår bl. a. av forslagets motivering, er opstått tvist om praktisering og overholdelse av kongressens vedtak av 1934, har komitéen funnet det riktig at prinsippet om obligatorisk overføring av medlemsskap også klart blir uttrykt i lovs form, idet den nærværende formulering bare gir *adgang* til overflytning, men ikke pålegger det som en organisasjonsmessig *plikt*.

Da de enkelte forbund arbeider under forskjelligartede forhold, vil det ikke være mulig å pålegge overføring med øieblikkelig virkning. Sekretariatet er enig med forslagsstillerne i at det bør settes en frist. Man er kommet til at en frist på 2 måneder vil være passende, alt tatt i betraktning. Herved skulde de forskjellige hensyn være tilgodesett.

Sekretariatet vil, under henvisning hertil fremsette følgende forslag:

«Medlemmer som arbeider innenfor de tilsluttede forbunds område, og som overflyttes fra den ene organisasjon til den annen — overføring skal finne sted innen 2 måneder — får straks ved overflytningen fulle rettigheter efter følgende regler:

Ad punkt 6. *Forslaget kan ikke anbefales.*

Motivering:

Sekretariatet henviser til kongressens vedtak i 1934 og til det forslag sekretariatet har utformet vedrørende punkt 5 i samme paragraf. Sekretariatet finner det utilrådelig å lovfeste *generelle* straffebestemmelser i denne forbindelse, for ikke å tale om av så drastisk art som antydnet. Overtredelse av Landsorganisasjonens lover og vedtak får her som ellers bli gjenstand for organisasjonsmessig behandling i hvert enkelt tilfelle.

Votering:

§ 2, punkt 3: Sekretariatets innstilling belv vedtatt.

Punkt 5 a: Sekretariatets innstilling blev enstemmig vedtatt.

Punkt 5 c: *Karl Tømmeraas* optok forslag om at fristen for overføring settes til 3 måneder. Sekretariatets innstilling blev vedtatt mot 1 stemme. Med stort flertall blev det derpå vedtatt at fristen skal være 2 måneder.

Punkt 6: Sekretariatets innstilling blev enstemmig vedtatt.

Ad § 3.

Forslag fra Kristiansunds faglige Utvalg — Møre og Romsdal faglige Samorganisasjon.

§ 3, punkt 1, forandres sålydende:

«I ordinær kontingent innbetaler de tilsluttede organisasjoner 90 øre pr. medlem pr. måned for sine helt- og 50 øre pr. måned for sine halvtbetalende medlemmer.»

«Annet avsnitt i punkt 1 som nu.»

Tredje avsnitt blir sålydende:

«Av kontingenten beregnes videre: 20 øre for heltbetalende og 15 øre for halvtbetalende pr. måned som tilskudd til Samorganisasjonens virksomhet.»

Motivering:

Dette forslag tilsikter en lettere og billigere ordning med kontingentspørsmålet. Alle samorganisasjoner har en særkontingent — varierende i størrelse — og bare forsendelsen av denne kontingent og kvittering for den kommer op i så store beløp, at en besparelse og forenkling nu må gjennomføres.

Det kan således påpekes at det er fagforeninger som betaler mindre kontingent til samorganisasjonene enn det som går med til dekning av utgifter til porto for forsendelsen og kvittering.

Ved vedtagelsen av dette forslag blir all kontingent fra fagforeningene til de faglige organisasjoner betalt under ett til de respektive fag-

forbund. Forbundene gjør op med Landsorganisasjonen, og samorganisasjonene får så direkte fra Landsorganisasjonen det beløp som er nødvendig for å drive organisasjonsarbeide på en fullt forsvarlig måte.

Det er almindelig erfaring samorganisasjonenes tillitsmenn har, at den nuværende kontingentordning er helt utilfredsstillende. For det første medfører den at tillitsmennene i alt for stor utstrekning må kaste bort for meget av sin kostbare tid til innkrevning og bokføring av de mange små kontingentbeløp. For det annet er det en almindelig misnøie i fagforeningene. En misnøie som har lett for å bre sig, spesielt på de steder hvor enkelte fagforeninger helt eller delvis undlater å oppfylle sine forpliktelser til samorganisasjonene.

Dette forslag medfører utvilsomt en stor lettelse for samorganisasjonenes og fagforeningenes kasserere, men det som er viktigst og som forslaget i første rekke tar sikte på, er å skaffe samorganisasjonene et fast og stabilt økonomisk grunnlag for sin drift.

Sekretariatet foreslår:

Forslagene oversendes kontingentkomitéen. Den nuværende kontingent til samorganisasjonene anbefales oprettholdt. Sekretariatet kan ikke innse at en generell kontingentforhøielse økonomisk sett er påkrevet. Man gjør i denne forbindelse opmerksom på at den sterke vekst i medlemstallet også vil influere på samorganisasjonenes inntekter.

Votering: Innstillingen fra sekretariatet blev vedtatt mot 1 stemme.

Ad § 4:

Horten Jern- og Metallarbeiderforening foreslår:

Forslag om tillegg til Arbeidernes faglige Landsorganisasjons lover § 4:

«De avdelinger der står tilsluttet industriorganisasjoner, kan på ansøking til sekretariatet fritas for den kollektive tilslutning til distriktsorganisasjonene.»

Motivering:

Da militærarbeiderne har sin egen samorganisasjon, og er i ferd med å utbygge det skandinaviske samarbeide, og for øvrig ikke benytter distriktsorganisasjonene, mener vi at de fagforeninger som ønsker det, fritas for medlemskap i distriktsorganisasjonene.

Forslag fra Romedal og Valscth faglige Bygdesammenslutning:

Ad lovenes § 4, Faglige samorganisasjoner:

Det tilføies: «Undtatt fra denne paragrafs bestemmelser er de skog- og landarbeiderforeninger som er sluttet sammen med distriktssammenslutninger som omfatter flere bygder.»

Motivering:

Ifølge landsmøte-vedtak skal Norsk Skog- og Landarbeiderforbunds avdelinger innenfor visse områder danne lokale sammenslutninger.

Disse distriktsorganisasjoners formål er de samme som de som utøves av de faglige samorganisasjoner.

De angjeldende avdelinger har således hverken direkte eller indirekte fordel av et medlemsskap til de faglige samorganisasjoner, men direkte bevirke en forhøielse av medlemskontingenten.

Kopperåens Arbeidsmannsforening:

§ 4, punkt 1: Etter første punktum tilføies:

«Fagforeninger som på grunn av sin geografiske beliggenhet, mener at de ikke har nogen rimelig nytte av innbetalt kontingent til samorganisasjonene, kan med forbundets samtykke, fritas for medlemsskap i disse.»

Sekretariatet foreslår:

Forslagene kan ikke anbefales.

Motivering:

Sekretariatet er av den opfatning at den nuværende § 4 med sine bestemmelser om obligatorisk medlemsskap i samorganisasjonene, bygger på et grunnleggende riktig prinsipp som der ikke foreligger nogen saklig årsak til å gå bort fra. Samorganisasjonene er et nødvendig ledd i Landsorganisasjonens virksomhet og det vil virke organisasjonsopløsende hvis det åpnes adgang for de enkelte foreninger til å stille sig utenfor fellesorganisasjonen. De oppgaver som samorganisasjonene har å løse, angår i virkeligheten alle de stedlige foreninger. Selv om en organisasjon har egne distriktsvise sammenslutninger, bør ikke dette være fritagelsesgrunn for å delta i og støtte op under det arbeide som samorganisasjonene utfører i den samlede fagbevegelses interesse.

Møre og Romsdal faglige Samorganisasjon foreslår:

§ 4, punkt 4 blir sålydende:

«Til dekning av samorganisasjonenes utgift etter et av representantskapet (årsrådet) opsatt budgett, bevilger Arbeidernes faglige Landsorganisasjon det nødvendige beløp. Bevilgningen gis for hvert kalenderår.»

«Siste avsnitt som nu.»

Sekretariatet foreslår:

Forslaget anbefales ikke.

Motivering:

Av hensyn til konsekvensene er det nødvendig at sekretariatet ikke binder sig til obligatoriske bevilgninger på den basis som foreslått. Forholdene ligger forskjellig an for de enkelte samorganisasjoner, og sekretariatet må forbeholde sig samme adgang som hittil i lovenes § 3, 4. avsnitt bestemt, til å fastsette tilskuddet for hver enkelt samorganisasjon etter på forhånd å ha innhentet full oversikt over de faktiske forhold. Alle bevilgninger av denne art bør sees i sammenheng og ikke behandles isolert.

Drammen Distrikts Linjepersonales Forening foreslår:

«Foreningens medlemmer tilpliktes å innmeldes i de faglige samorganisasjoner hvor de hører hjemme.

Foreningen får representasjonsrett og stemmerett i samtlige faglige samorganisasjoner etter sitt medlemstall.»

Motivering:

Årsaken til at vi fremsetter dette forslag er at vi finner den nåværende ordning mindre tilfredsstillende. Som forholdene er nu, så har man jo ikke representasjonsrett og stemmerett i mere enn én samorganisasjon, nemlig der hvor foreningen har sitt hovedsete.

For Drammen Distrikts Linjepersonales Forening, som jo har sitt hovedsete i Drammen, vil dette si, at vi kun får representasjonsrett og stemmerett i Buskerud faglige Samorganisasjon.

Hertil er å bemerke, at kun ca. 15 pct. av foreningens medlemmer bor innenfor denne samorganisasjons område, mens de øvrige medlemmer er spredt utover Buskerud, Vestfold og Telemark fylker, og for samtlige disse medlemmer vilde det være mere naturlig om de kunde bli tilsluttet samorganisasjonen på det sted hvor de hører hjemme.

Det er vår opfatning at de faglige samorganisasjoner er så viktige ledd i vår organisasjon, at de må benyttes fullt ut.

Norsk Jernbaneforbund bemerker:

«Ad forslag fra Drammen Distrikts Linjepersonales Forening angående representasjonsrett i de faglige samorganisasjoner: Forbundsstyret innstiller: forslaget er tidligere behandlet av kongressen senest i 1934. I samsvar hermed vedtok kongressen lovendringen — se § 4, punkt 4, siste avsnitt.

Spørsmålet om representasjonsretten er et fortolkningsspørsmål som tilligger sekretariatet.

Under henvisning hertil tør man anmode om å opta det innsendte forslag til fornyet overveielse.»

Sekretariatet foreslår:

Spørsmålet har vært gjenstand for egen sekretariatsbeslutning som har fastslått at disse organisasjoner skal ha representasjonsrett i den samorganisasjon hvor foreningen har sitt sete. Under henvisning hertil foreslås:

«Jernbane- og veianleggenes arbeidere og personalet ved jernbanen skal tilslutte sig den samorganisasjon hvor fagforeningen har sitt sete.»

Motivering:

Det er etter sekretariatets opfatning lite heldig både at en fagforenings medlemmer etter eget skjønn fritt skal kunne velge hvilken samorganisasjon de vil slutte sig til, og likedan at de eventuelt obligatorisk skal tilslutte sig samorganisasjonen på sitt hjemsted, selv om deres fagforening hører hjemme på et annet sted. Etter sekretariatets mening betyr dette en unødvendig og uheldig spredning av kreftene. Disse foreninger vil på denne måte ikke bli representert foreningsvis, men bare individuelt. Det skulde heller ikke være forbundet med vesentlig større vanskelighet å stå tilsluttet en samorganisasjon utenfor hjemstedet enn en fagforening utenfor hjemstedet. Prinsipielle grunner taler også for å velge den løsning sekretariatet har foreslått.

Votering:

Sekretariatets innstilling blev vedtatt mot 1 stemme.

Punkt 4, forslaget fra Møre og Romsdals faglige Samorganisasjon: Sekretariatets innstilling blev vedtatt.

Ad forslaget fra Drammen Distrikts Linjepersonales Forening.

Jac. Bækkevold, Drammen: Det er vår forenings opfatning at det skulde ha vært unødvendig å ta dette spørsmål op på kongressen, hvis sekretariatet hadde bøiet sig for siste fagkongress' beslutning. Etter kongressbeslutningen i 1934 skulde jernbanefolkene selv bestemme hvilken eller hvilke samorganisasjoner de vil slutte sig til, og fordi sekretariatet ikke har bøiet sig for beslutningen i 1934 er jeg nødt til å fortelle kongressen hvordan stillingen ligger an for oss jernbanefolk. Ved at industriforbundsformen er vedtatt, og vi lojalt har gjennomført den, er den situasjon opstått at vi i vår forening har organisert medlemmer som er spredt over en strekning på op til 800 km. og over en rekke samorganisasjoners distrikter. Før sammenslutningen i distriktsorganisasjoner hadde vi medlemmene spredt over 9 samorganisasjoners distrikter, nu er det 5. Det skulde da være innlysende at ikke alle våre medlemmer har interesse av å slutte sig til nogen enkelt samorganisasjon. Sekretariatet har sagt at vår forening som helhet skal tilsluttes Samorganisasjonen i Drammen, men i denne samorganisasjons distrikt har vi bare 15 pct. av våre medlemmer, de øvrige tilhører andre samorganisasjoners distrikter. Samorganisasjonen har stor betydning for hvert

enkelt medlem, og jernbanefolkene har behov for samarbeidet med de stedlige samorganisasjoner, vi ønsker å komme sammen med de øvrige arbeidergrupper på det sted eller i de distrikter der vi bor. Det er meningsløst at våre medlemmer i Brevik skal tvinges til å stå tilsluttet Samorganisasjonen i Drammen. Det var dette vi tok opp på kongressen i 1934, og vi mente også at vi fikk endret dette, idet kongressbeslutningen må forståes slik at vi har representasjonsrett til de stedlige samorganisasjoner. Men sekretariatet sa nei. Vi har bare representasjonsrett i Drammens Samorganisasjon. Derfor har vi nu tatt saken opp her. Sekretariatet foreslår nu at vi skal gå tilbake til ordningen før 1934, mens vi vil tilmeldes den samorganisasjon der vi hører hjemme. Vår forening hører hjemme i Drammens jernbanedistrikt, men ikke i Drammens by. Jeg tar opp forslaget fra min forening.

Ordstyreren foreslo strek, med 5 og 2 minutters taletid som generell beslutning for hele lovbehandlingen.

Dette blev vedtatt.

Erling Kvil: Det nuværende punkt i loven kom med i 1934 efter forslag fra Norsk Jernbaneforbund, men etterpå opstod det tvist om fordelingen, der foreningene hadde medlemmer over flere distriktsorganisasjoner. Senere slo sekretariatet fast at representasjonsretten skal være der foreningen har sitt sæte. Jeg har i dette spørsmål tatt dissens i sekretariatet, og mener at siste punkt bør beholdes i sin nuværende form, og at sekretariatet på ny optar spørsmålet om fordeling mellom samorganisasjonene. Jeg stiller dette forslag: «Landsorganisasjonens lover § 4, punkt 4, siste avsnitt, oprettholdes uforandret. Spørsmålet om representasjonsretten optas på ny av sekretariatet og fastsettes av dette.»

Gunnar Braathen: Jeg vil gå litt lenger. — Der hvor jernbaneforeningene er tilmeldt andre grupper enn der foreningens hovedsæte er, må det også der forhandles om en praktisk løsning. Oslo jernbanedistrikt strekker sig til Kongsvinger og til Elverum. Vi har vært nødt til å ta Kongsvinger gruppe opp som selvstendig forening. Det må her finnes en praktisk løsning, og det kan gjøres innenfor rammen av den nuværende bestemmelse.

Olav Hindahl: Sekretariatet er kommet til det resultat at representasjonsretten må knyttes til den samorganisasjon hvor foreningen har sitt sæte. Ellers vil disse foreningene kunne bli representert på 5—6 forskjellige steder. Men lar saken sig løse ved de nuværende bestemmelser, så er det all right, Braathen.

Votering: Sekretariatets innstilling blev vedtatt med stort flertall. Voteringen over de øvrige forslag i saken bortfalt dermed.

Representasjonsretten til kongressen.

. Sekretariatet foreslår:

§ 7, punkt 2 a) og b).

2 a). Forbundene har rett til å velge 1 representant for hvert fylte 1000-tall medlemmer, dog minst 1.

2 b). Samorganisasjonene har rett til å velge 1 representant for hvert fylte 3000-tall medlemmer, dog minst 1 og ikke over 10 representanter»

Motivering:

Med Landsorganisasjonens veldige vekst har spørsmålet om en begrensning av representasjonsretten til kongressen meldt sig stadig sterkere fra kongress til kongress. På kongressen i 1934 blev der riktignok vedtatt en begrensning i representasjonen, men det har vist sig at denne begrensning har vært utilstrekkelig. På tross av begrensningen møter det nemlig på denne kongress flere representanter enn i 1934. Efter den tidligere gjeldende ordning vilde den samlede representasjon ha nådd op i et antall av 700. Men selv det nuværende antall er for stort hvis forhandlingene skal kunne avvikles innenfor en nogenlunde rimelig tid og med en forsvarlig behandling av de foreliggende spørsmål.

Allerede nu er det vanskelig å disponere lokale som er egnet til å huse kongressens deltagere. Og man kan heller ikke se bort fra de store utgifter som på denne måte påføres den samlede organisasjon.

Sekretariatet foreslår en ytterligere reduksjon i representasjonsretten, hvorved det blir en representasjon på 361 av et medlemstall på omkring 310 000.

Til sammenligning kan nevnes at organisasjonenes representasjonsrett i år er ialt 525 som fordeler sig med 113 på samorganisasjonene og 412 på forbundene. Efter den nye ordning vil samorganisasjonene få 76 representanter og forbundene 285, tilsammen 361.

Sekretariatet har også drøftet å gå over til det svenske system med et fiksert antall representanter efter procentvis fordeling. Den svenske Landsorganisasjons opbygning er i det vesentlige lik den norske, så en sammenligning på dette område ligger nær. For tiden består den svenske landsorganisasjons kongress av 250 representanter valgt av forbundene + representantskapets ca. 100 medlemmer. Den svenske Landsorganisasjon teller over 850 000 medlemmer.

Sekretariatet har imidlertid ikke funnet grunn til å foreslå å gå over til det svenske system og heller ikke til å foreta en tilnærmetvis så sterk beskjæring i den procentvise representasjonsrett som svenskene har gjennomført. Med det antall representanter som kan forutsettes ved den foreslåtte ordning, vil alle berettigede hensyn være tilgodesett efter sekretariatets opfatning.

Debatt og forslag.

Det blev fremsatt forslag:

Fra Aksel Olsen, Sauda, m. fl., fra P. Birkeland, Handel og Kontor, fra Emil Torkildsen, Centralforeningen for Boktrykkere, fra Gunnar Braathen, Hedmark, fra J. Helle, Skotøiarbeiderforbundet, fra P. Ødegaard, Treindustriarbeiderforbundet m. fl. og fra Erling Bentzen, Oslo.

Ordstyreren foreslo at samtlige forslag i saken blev oversendt redaksjonskomitéen. Dette blev vedtatt.

Besluttedes at redaksjonskomitéen under behandling av denne sak suppleres med Nic. Næss.

Gunnar Braathen: Bare et par ord om det forslag jeg har fremsatt. Jeg har sett på sekretariatets innstilling og foretatt en del beregninger. Allerede idag har Landsorganisasjonen ca. 340 000 medlemmer. Det betyr at vi etter sekretariatets forslag allerede idag vilde få en kongress med 400 representanter, og med den fortsatte vekst vi har grunn til å vente vil deltagelsen i neste kongress bli like stor som i denne. Det er derfor full grunn til allerede nu å beslutte slike innskrenkninger at kongressene ikke blir altfor store. Jeg mener det er like godt nu å gå over til det svenske system med et fast antall deltagere i kongressen. — Jeg vil advare mot de forslagene som tar sikte på å forrykke forholdet mellom forbundenes og samorganisasjonenes representasjonsrett. Dette forholdet kan godt tilpasses om en vedtar mitt forslag.

Emil Torkildsen: Jeg går over til Braathens forslag, og oprettholder subsidiært mitt forslag om begrensning av forbundenes representasjon til 15 representanter. Det er ingen mening i at vi skal ha en kongress med nær 600 representanter når svenskene med det dobbelte medlemstall greier sig bra med bare 250. Jeg har også en bemerkning til punkt 3. Jeg synes det er galt at lederne av organisasjonen ikke skal ha stemmerett på kongressen, ikke skal få være med og treffe avgjørelsene i de sakene de skal overta ansvaret for å gjennomføre. I mitt eget forbund har forbundsstyret stemmerett, undtatt når det gjelder beretning og regnskap. — Jeg har tillatt mig å stille forslag om at det samme skal gjelde for sekretariatets medlemmer.

Kaare Hansen, Oslo: Det kan da ikke være nødvendig å få nogen lang debatt om dette. Motiveringen ligger jo i selve forslagene. Jeg foreslår at debatten blir avsluttet nu.

Ved voteringen blev dette enstemmig vedtatt.

Efter at en del av de øvrige lovsakene var behandlet, la redaksjonskomitéen frem sin innstilling i denne sak.

Forslag til lovens § 7, punkt 2.

Kongressen består av 300 representanter valgt av forbundene og de faglige samorganisasjoner.

Forbundene velger $\frac{4}{5}$ og samorganisasjonene $\frac{1}{5}$ av representantene som fordeles efter medlemstallet og således at samtlige forbund og samorganisasjoner blir representert.

G. Braathen, Hedmark faglige Samorganisasjon.

Redaksjonskomitéens innstilling:

Redaksjonskomitéen anbefaler prisipielt G. Braathens forslag. Dette er tiltrådt av sekretariatet.

Subsidiært. Sekretariatets innstilling opprettholdes.

De arbeidsløses representasjon.

De arbeidsløses organisasjon gis inntil fem mandater som fordeles på de forskjellige samorganisasjoner etter sekretariatets nærmere bestemmelse.

Representasjonsretten beregnes etter samme grunnlag som samorganisasjonene, med en representant for hvert 3 000 medlemmer.

Erling Bentzen.

Redaksjonskomitéens innstilling:

Redaksjonskomitéen kan ikke anbefale forslaget. Det henvises til lovene for de arbeidsløses foreninger, hvor samorganisasjonene skal ta hensyn til de arbeidsløses foreninger ved fordelingen av representanter til kongressen. Denne lovbestemmelse understrekes av kongressen.

§ 7, 2 a.

Forbundene har rett til å velge 1 representant for hvert fylte 700-tall medlemmer inntil 3 500 medlemmer, dog minst 1. Derefter 1 for hvert fylte 1 000-tall medlemmer. Dog kan intet forbund velge mer enn 20 representanter.

J. Helle, Skotøiarbeiderforbundet.

§ 7, punkt 9.

Kongressen velger sekretariatet, bestående av 15 medlemmer, som alle skal være bosatt i Oslo eller dens umiddelbare nærhet. De skal fordeles på de forskjellige fag og således at ikke samme forbund blir representert i flere på hinannen følgende kongressperioder. Det må ikke velges mer enn en fra hvert forbund.

P. Ødegaard. D. S. Langholm. Alb. Andersen. Oscar Hansen.

W. Svendsen. Otter Boberg. Ruth Olsen.

Dagsordenens punkt 6 b.

Foreslår følgende forandring i sekretariatets forslag til § 7 for punkt 2 b.s vedkommende:

Samorganisasjonene har rett til å velge 1 representant for hvert fylte 4 000-tall medlemmer o. s. v. som sekretariatets forslag.

Aksel Olsen. H. Kristiansen. Birger Pedersen. O. Skau, Odda.

Eivind Bakken, Sauda. Trygve Nilsen, Bergen. Alfred Opprud.

Forslag § 7, 11 a og b, 1. punktum.

Kongressen består av 300 representanter plus representantskapets medlemmer.

Av de 300 representanter velges 250 av forbundene og 50 representanter velges av samorganisasjonene.

Representantene fordeles forholdsmessig så vel for forbundene som for samorganisasjonene etter det medlemstall som er rapportert til A. F. L.

Alle forbund og samorganisasjoner skal dog minst ha 1 representant.

P. Birkeland.

Sekretariatets medlemmer skal ha stemmerett i alle spørsmål undertatt ved behandlingen av beretning og regnskap.

Det overlates til sekretariatet å opta den nødvendige redaksjonelle endring i § 7 i henhold hertil.

Emil Torkildsen.

Redaksjonskomitéens innstilling:

Redaksjonskomitéen vil fraråde at disse spørsmål optas til realitetsbehandling på denne kongress, da det er helt nye spørsmål av meget vidtgående betydning og som ikke har vært medtatt i innstillingen til kongressen.

Martin Tranmæl, redaksjonskomitéens formann, redegjorde for komitéens innstilling. Hvis Gunnar Braathens forslag vedtas, bortfaller voringen over de andre forslagene om innskrenkning av representasjonsretten. Når det gjelder Birkelands forslag om at representantskapet skal delta i kongressen, så er dette en helt ny sak, og komitéen finner at det spørsmål som her er reist, er av en slik art at et forslag i denne retning må være innsendt før kongressen. Det samme gjelder Torkildsens forslag om stemmerett for sekretariatets medlemmer. Erling Bentzens forslag om representasjon for de arbeidsløses organisasjon, er også et helt nytt forslag, som ikke kan optas her, men redaksjonskomitéen mener at det allikevel bør understrekes at samorganisasjonene skal ta skyldig hensyn til de arbeidsløses organisasjon ved valg av representanter til kongressen. Det er også i stor utstrekning gjort til denne kongress, og bør gjøres i ennu større utstrekning til neste kongress så de arbeidsløse kan få en rimelig representasjon.

Arthur Berby, Telemark: Braathens forslag og redaksjonskomitéens innstilling knesetter et nytt prinsipp, og jeg vil gjerne ha en 3-minutters debatt på denne innstillingen.

Ved voring ble dette forkastet.

Torkildsen og Birkeland trakk sine forslag tilbake.

Ordstyreren: Vil Erling Bentzen trekke sitt forslag tilbake?

Martin Tranmæl: Forslaget bør bli stående i protokollen sammen med redaksjonskomitéens innstilling, som en rettleiding for samorganisasjonene.

Voting: Gunnar Braathens forslag ble vedtatt med stort flertall.

Erling Bentzens forslag: Redaksjonskomitéens innstilling ble vedtatt.

§ 7, punkt 8.

Fra Sørlandets faglige Distriktsorganisasjon:

Samorganisasjonens tillitsmenns lønn ansettes efter en bestemt norm så lønnsforholdene blir så like som mulig. Førstkommende kongress fastsetter lønnen efter innstilling fra Sekretariatet.

Motivering:

Lønnsforholdene blandt Samorganisasjonens tillitsmenn er nu høist uensartede, såvidt oss bekjent fra kr. 3 500.00 til kr. 6 000.00 i året. Det er vel ofte også slik at de i samorganisasjoner som er nye og oppgavene er de største og vanskeligste, er lønnen lavest. Det er klart at dette er uriktig.

Landsorganisasjonens representantskapsmøte 6. og 7. september 1937 drøftet Landsorganisasjonens og Samorganisasjonenes tillitsmenns lønninger. Landsorganisasjonens tillitsmenn fikk av Representantskapet lønnstillegg mens spørsmålet om Samorganisasjonenes tillitsmenns lønninger utsattes til kongressen. Det er da rimelig at Sekretariatet innstiller og kongressen fastsetter retningslinjer i dette spørsmål.

Fra Sekretariatet:

Til Landsorganisasjonens representantskap, september 1937 forelå følgende innstilling fra Sekretariatet:

Fra en rekke samorganisasjoner er det kommet henvendelse til Sekretariatet om å opnevne et lønnsråd eller lønnsutvalg, som skal fastsette de valgte tillitsmenns lønninger.

Forslaget er også tiltrådt av Samorganisasjonenes landsutvalg. — Saken er reist på grunnlag av den uholdbare praksis som nu er herskende ved at tillitsmennenes lønninger tildels er avhengig av personlige sympatier og antipatier (mange utenforliggende hensyn). Ofte virker de debatter som føres om tillitsmennenes lønninger oprivende og er egnet til å skape mistillit mellom tillitsmennene og medlemmene.

Der kan ikke være tvil om at alle parter vil være best tjent med at der blir opnevnt et lønnsutvalg som fremkommer med forslag om lønn for de forskjellige stillinger.

Sekretariatet innstiller for representantskapet:

1. Lønningene for Landsorganisasjonens og samorganisasjonenes tillitsmenn blir å behandle av et utvalg på 5 medlemmer, som velges av Landsorganisasjonens representantskap.
2. Landsorganisasjonens og samorganisasjonenes tillitsmenns lønninger avgjøres med bindende virkning av representantskapet efter innstilling av lønnsutvalget.
3. Landsorganisasjonens lover endres i henhold til ovennevnte innstilling.

Innstillingen blev vedtatt.

Sekretariatet foreslår:

Som nytt punkt 8 i § 7.

«Lønningene til de valgte tillitsmenn og til revisjonschefen bestemmes av representantskapet.»

Forslag:

Den nuværende form opprettholdes i Landsorganisasjonen og samorganisasjonene for lønningenes vedkommende.

N. K. Christiansen, avd. 2, N. J. & M., Johan Johnsen, avd. 94, N. J. & M. F., Toralf Kristiansen, avd. 8, N. J. & M. foreslår:

Votering: Sekretariatets forslag blev vedtatt med stort flertall.

Norsk Kommuneforbunds stedsstyre i Bergen foreslår:

§ 7 punkt 4 foreslås gitt følgende tilføielse:

«I et antall svarende til 10 pct. av medlemsskapet.»

Motivering:

Man anser det som påkrevet at de aktive medlemmer får mere anledning til å sette sig inn i de forslag som fremmes til Arbeidernes faglige Landsorganisasjons kongress.

(Tilsvarende forslag fra Norsk Bygningsarbeiderforbunds Industri-gruppe i Bergen og fra Samorganisasjonen i Bergen.)

Sekretariatet foreslår:

Forslaget kan ikke anbefales.

Motivering:

Spørsmålet om i hvilket antall dagsorden m. v. skal utsendes bør overlates til administrasjonen å avgjøre etter praktiske hensyn. Forslaget egner sig ikke til lovfestelse.

Votering: Sekretariatets innstilling blev vedtatt med stort flertall.

Sekretariatet foreslår:

§ 7, punkt 7.

Siste linje: «beretningen utarbeides enten hvert år for sig eller for 3-års-perioden under ett» utgår.

Motivering:

Bestemmelsen er upraktisk, da det efter § 8 punkt 4 skal avlegges beretning for representantskapet hvert år. Det vil da neppe bli aktuelt

å utarbeide en beretning for 3-års-perioden under ett, og det har da heller ikke hittil forekommet.

Votering: Sekretariatets forslag blev vedtatt.

(§ 7, punkt 9, første avsnitt — sekretariatet — behandlet tidligere under kongressen, se side 229.

Sekretariatet foreslår:

§ 7, punkt 9, 3dje avsnitt:

«*Ennvidere velges revisjonsutvalg med suppleanter.*»

Motivering:

Det fremgår av lovenes § 10 at det er revisjonsutvalget og revisjonschefen som utpekes av kongressen. De øvrige revisorer ansettes av representantskapet.

Votering: Sekretariatets forslag blev enstemmig vedtatt.

Ad: § 8.

Norsk Kommuneforbunds stedsstyre i Bergen foreslår:

§ 8.

«Kongressen pålegger samtlige forbund å vedhefte Arbeidernes faglige Landsorganisasjons lover til forbundsloven.»

Motivering:

Man er av den opfatning at medlemmenes kjennskap til Arbeidernes faglige Landsorganisasjons virksomhet er mangelfull, og at dette har sin årsak i manglende kjennskap til Arbeidernes faglige Landsorganisasjons lover.

(Tilsvarende forslag fra Bergens og Fylkenes faglige Samorganisasjon.)

Forbundets bemerkning:

«Hovedstyret gir sin tilslutning til at samtlige medlemmer bør ha Landsorganisasjonens lover.»

Sekretariatet er enig i det fremsatte forslag og kan tiltre den motivering som er gitt for det.

Votering: Innstillingen blev enstemmig vedtatt.

Norsk Jern- og Metallarbeiderforbunds stedlige styre i Trondheim:

Ad § 8 i Landsorganisasjonens lover:

Som nytt avsnitt foreslåes:

«Som medlemmer av representantskapet kan ikke velges fastlønnede tillitsmenn.»

Motivering:

Da sekretariatets medlemmer deltar i representantskapets møter, anser vi det som et sundt demokratisk prinsipp at representantskapet, som er Landsorganisasjonens høieste myndighet mellom kongressene, består av medlemmer som ikke er fastlønnede tillitsmenn i organisasjonen.

Sekretariatets innstilling:

Forslaget kan ikke anbefales.

Votering: Innstillingen blev enstemmig vedtatt.

Sekretariatet foreslår:

§ 8, punkt 4.

Det foreslåes at tiden for representantskapsmøtet: «innen utgangen av mai» forandres til «innen utgangen av september».

Motivering:

Det er nu blitt en innarbeidet praksis at representantskapsmøtet holdes i september måned, og dette bør også fastslåes i lovs form.

Votering: Sekretariatets forslag blev vedtatt.

Sekretariatet foreslår:

§ 11, punkt 5.

Efter første punktum tilføies:

«Den samme adgang har sekretariatet hvis en konflikt i et enkelt forbund i sine virkninger kommer til å berøre flere forbund.»

Motivering:

Det er fastsatt i lovene at sekretariatet overtar ledelsen når en konflikt utvides til å omfatte flere forbund. Sekretariatet mener at sekretariatet også bør ha samme rett hvis en konflikt i et enkelt forbund i sine virkninger berører andre forbund.

Votering: Sekretariatets forslag blev vedtatt.

Kopperåens Arbeidsmannsforening foreslår:

§ 12, punkt 1, 3dje og 4de linje forandres til: «Fra og med første streikedag.»

Annet avsnitt: «For den første streikeuke o. s. v.» utgår.

Siste avsnitt forandres til: «Medlemmer som under konflikt o. s. v.»

Sekretariatets innstilling

til § 12, punkt 1, 3dje og 4de linje:

Forslaget kan ikke anbefales.

Motivering:

Den nuværende bestemmelse fastsetter etter komitéens mening et naturlig og riktig forhold ved utbetaling av streikeunderstøttelse. Understøttelse bør fortsatt bare ydes til konflikter av en viss varighet. De fleste forbund har da også tilsvarende bestemmelser i sine egne lover.

til § 12, annet avsnitt:

Forslaget bortfaller, i og med sekretariatets innstilling ovenfor.

til § 12, punkt 1, siste avsnitt:

Forslaget anbefales.

Motivering:

Ut fra den betraktning at også ugifte medlemmer kan ha forsørgelsesbyrde og ofte kan være like slett økonomisk situert som gifte medlemmer under en konflikt, finner komitéen at det ikke er nogen saklig grunn for å oprettholde et skille som hittil.

Sekretariatet foreslår:

§ 12, punkt 6, tilføies:

«Landsorganisasjonens plikt til å yde refusjon bortfaller hvis krav ikke er fremkommet innen 6 måneder etter konfliktens avslutning.»

Motivering:

Endringen går ut på å bedre oversikten over Landsorganisasjonens forpliktelser, samtidig som den pålegger forbundene å foreta oppgjør innen en rimelig frist.

Voting: Sekretariatets innstillinger vedrørende punkt 1 og 6 blev vedtatt.

Sekretariatet foreslår:

§ 14, første avsnitt.

«6 måneder» endres til «1 år».

Motivering:

Sekretariatet er av den opfatning at en kortere frist enn 1 år for utmeldelser ikke bør fastsettes.

Voting: Sekretariatets innstilling blev vedtatt.

Olav Hindahl foreslår:

De nye lover trer i kraft fra den 1. juli 1938.

Enstemmig vedtatt.

Dagsordenens punkt 5. Arbeidstvistlovgivningen.

Oslo og Akershus faglige Distriktsorganisasjon og Samorganisasjonenes landsutvalg foreslår:

Boikottloven.

Fagkongressen pålegger sekretariatet å reise krav om at det nu tas effektivt skritt til å få boikottloven ophevet.

Tvungen voldgift mellom Arbeidsgiverforeningen og Landsorganisasjonen må bekjempes.

Motivering:

Efter de erfaringer som man har høstet siden boikottloven blev opprettet har denne vært en direkte årsak til å hemme organisasjonsarbeidet når det gjelder løsning av de forskjellige konflikter. Vi har alltid erfart at de dommer som boikottdomstolen har fattet, har gått arbeiderorganisasjonene imot. Man kan således se tilbake på den avgjørelse som blev foretatt av boikottdomstolen når det gjaldt Holstad-konflikten hvor Bygningsarbeiderforbundet blev idømt en erstatning på 20 000 kroner. Likeledes den siste domsavgjørelse når det gjelder Takvamsaken, hvor Sjømannsforbundet blev dømt.

Kongressen pålegger sekretariatet å inngå til Regjeringen med forslag om revisjon av arbeidstvistloven med sikte på å avskaffe lovens bestemmelser om boikott, samt meglingsmannens rett til sammenkobling ved avstemning over tariff-forslag. Enn videre må bestemmelsene om hemmeligholdelse av meglingsforslag fjernes.

Oslo Transportarbeiderforening.

Norsk Transportarbeiderforbund henstiller til kongressen å pålegge det kommende sekretariat å foranledige boikottloven ophevet.

Det skulde være unødvendig å fremkomme med nogen motivering, da fagorganisasjonen allerede har fått følt dens arbeiderfiendtlige innstilling i den tid den har vært i virksomhet.

Det er spesielt 2 dommer der karakteriserer lovens formål, og det er den bekjente Welde-sak og nu sist Takvam-historien, der taler for sig selv. Loven må derfor hurtigst mulig søkes ophevet. Imidlertid er de politiske forhold sådanne, at det vil bli meget vanskelig å få loven helt ophevet. Derimot må det kunne gå an å få den revidert, således at de bestemmelser i loven som bevirker disse uhyrlige dommer kan komme ut, så man undgår gjentagelser.

Med boikottloven bak sig forsøker de organisasjonsfiendtlige sig med pengeutpresning mot fagorganisasjonen.

Fagkongressen pålegger sekretariatet å reise krav om at det nu tas effektive skritt til å få boikottloven ophevet.

Videre må de bestemmelser som gir meglingsmannen adgang til vilkårlig å sammenkoble avstemningen i de forskjellige fag, fjernes fra arbeidstvistloven.

Oslo Hotell- og Restaurantpersonales Forening.

Under henvisning til beslutning på siste fagkongress henstilles det til kongressen å reise krav om å få boikottloven ophevet.

Kontor- og Bankfunksjonærenes Forening, Oslo.

Kongressen krever av Regjeringen at boikottloven opheves.

Motivering:

Det har i årenes løp lykkes det borgerlige flertall i Stortinget å få vedtatt mange lover av arbeiderfiendtlig art mot fagbevegelsen.

Vi henviser til de beryktede tukthus- og kneblingslover, som behandles på kongressen 1934 og som førte til at en del av disse nu er ophevet. Men ennå er det en lov som i årenes løp har påført fagbevegelsen og dens medlemmer både tap og dommer: Boikottloven. Denne lov gjør de fagorganiserte arbeidere til lovbrytere, hvis de da ikke skal se resultatene av det de har oppnådd gjennom mange års arbeide og kamp, tilintetgjort.

Boikottloven hjelper arbeidskjøperne til stadig å begå tariffbrudd, men fagorganisasjonen blir heftet og direkte hindret i sin forsvarskamp mot disse tariffbrytere. Overtredelse og sabotasje fra arbeidskjøpernes side foregår stadig, men fagorganisasjonen er stadig hindret i å føre en effektiv og offisiell kamp mot overgrepet.

Det kan ikke fortsette lenger uten at det vil føre med sig følger for fagorganisasjonen og dens medlemmer, som vil deprimeres.

Det er derfor vår opfatning at kongressen må fatte beslutning som foreslått.

Jern- og Metallarbeiderforbundets Stedsstyre, Bergen.

Bygningsarbeiderforbundets Industrigruppe, Bergen.

Anbefalt av forbundene.

Kongressen henstiller til Regjeringen at den arbeider for boikottlovens ophevelse.

(Motivering som ovenfor.)

Kommuneforbundets Stedsstyre, Bergen.

Forbundet anbefaler forslaget.

Landsorganisasjonen henstiller til Regjeringen å opta forslag om endringer i boikottlovens § 6 a nr. 4 a, slik at den nuværende bestemmelse om — «vern for mindre næringsdrivende» — bortfaller.

Motivering:

Den nuværende boikottlovs § 6 a nr. 4 a inneholder en bestemmelse om at det er forbudt å boikotte en arbeidsgiver som foruten medlemmer av sin familie ikke sysselsetter mere enn 10 arbeidere.

Dette særforbud er begrunnet deri at man har villet gi «et særlig vern for mindre næringsdrivende mot å bli angrepet med boikott av en overmektig organisasjon som vil søke å fremtvinge tariffavtaler hvor de naturlige forutsetninger ikke er til stede».

I almindelighet er vel ikke denne bestemmelse av særlig stor betydning for Norsk Kommuneforbund, men for en del avdelinger av forbundet, og i særdeleshet for vår forening, er denne bestemmelse av vidtrekende betydning.

Vår forening har kun en arbeidsplass hvor denne bestemmelse ikke kommer til anvendelse, og resultatet er at hvis vaktmesterne i Oslo — som teller ca. 600 og hvis levestandard ligger på et lavmål — nogen gang skal komme op på nogenlunde normale lønnsforhold og arbeidstid, så vil arbeidet med dette bli en evig rekke av lovbrudd.

I lovens motivering heter det riktignok at denne bestemmelse er tatt for å gi «et særlig vern for mindre næringsdrivende», men ikke desto mindre møter vi denne bestemmelse overalt, selv om det er store boligselskaper det dreier sig om, og som absolutt ikke kan påberope sig å være «mindre næringsdrivende». Det er sørgelig å måtte si det, men selv fra arbeidernes egne byggeselskaper blir vi møtt med denne av arbeiderklassen så forhatte bestemmelse.

Hvorvidt kongressen er det riktige sted å ta dette spørsmålet op på, vil vi overlate til forbundet å bestemme, men vi vil så varmt vi kan henstille til forbundet å ta dette spørsmålet op til drøftelse. For vaktmesterne landet over og ganske sikkert også for en stor del av Landsorganisasjonens øvrige medlemmer er det av meget stor betydning å få forandret denne bestemmelse som i så høi grad svinebinder organisasjonens rett til å bruke den makt den har oparbeidet sig.

Vi er fullt opmerksom på de vanskeligheter som stiller sig i veien, men nettop derfor er vi av den opfatning at kampen mot disse forkastelige lovbestemmelser ikke må hvile et eneste øieblikk før den er ført frem til et for oss gunstig resultat.

Oslo og Omegns Vaktmesterforening.

Kongressen krever av Regjeringen å fremme forslag til Stortinget om ophevelse av boikottloven. Voldgift i konflikter mellom Arbeidsgiverforeningen og Landsorganisasjonen må bekjempes.

Bergen og Fylkenes faglige Samorganisasjon.

Idet kongressen henviser til sin beslutning i 1934 angående de arbeiderfiendtlige lover, finner kongressen å måtte kreve av Det norske Arbeiderparti at partiet drar omsorg for at arbeiderregjeringen snarest fremmer proposisjon om ophevelse av boikottloven og øvrige lover som hindrer arbeiderorganisasjonenes frie utfoldelse. Særlig må der dras omsorg for at arbeiderorganisasjonene igjen må få rett til å iverksette betinget sympatistreik til støtte for de konflikter som man eventuelt kommer op i.

Motivering:

Det skulde være unødvendig å gi nogen utførlig motivering for ovennevnte forslag, men finner vi å måtte fremheve den kjensgjerning, at den nuværende lovbestemmelse, som avskjærer organisasjonen anledning til å varsle eller iverksette betingede sympatistreiker, har vist sig å være til stor skade for organisasjonen, da den hindrer en tilfredsstillende løsning av pågående konflikter.

Som eksempel kan nevnes at både vårt og andre forbund har hatt konflikter gående lenge før kongressen i 1934 og som fremdeles pågår. Dette på grunnlag av at organisasjonene ikke har hatt anledning til å organisere eller iverksette streik eller betinget sympatistreik, slik at man har kunnet stenge en organisasjonsfiendtlig arbeidsgiver i å få materialtilførsel eller levere sine ferdige produkter.

Norsk Bygningsarbeiderforbund.

Under henvisning til beslutning på siste fagkongress henstiller Snekker og Tømmermennenes Forening i Trondheim til Landsorganisasjonens sekretariat overfor Regjeringen å reise krav om at det nu tas skritt til å få boikottloven ophevet.

*Snekker og Tømmermennenes Forening, avd. 19 av N. B. A. F.,
Trondheim.*

På medlemsmøte blev vedtatt å innsende følgende forslag som ønskes behandlet på kongressen:

1. Krav om ophevelse av boikottloven.
2. Opsigelse av hovedtariffavtalen med Arbeidsgiverforeningen.
3. Krav om revidering av arbeidstvistloven, og særlig meglingsmannens rett til sammenkobling av fagene under tariffavstemninger.

Møtet mente at det var nødvendig å få disse bestemmelser vekk fra vårt arbeide for å bygge op vår fagbevegelse. Likeledes var møtet klar over at det var nødvendig å reise kampen mot disse lover, og i første rekke innenfor Landsorganisasjonen for å stoppe den bevegelse som i virkeligheter er for nye lover mot fagbevegelsen.

Sandnes Bygningsarbeiderforening, avd. 90 av N. B. A. F.

Fagkongressen henstiller til arbeiderregjeringen om å fremme forslag om ophevelse av den nuværende boikottlov, og revisjon av arbeidstvistloven, da disse i sin nuværende form har vist sig å være utilfredsstillende.

Vestfold faglige Samorganisasjon.

Kongressen henstiller til Regjeringen at den ophever boikottloven, samt at bestemmelsen om meglingsmannens rett til å sammenkoble avstemningen i forskjellige fag under tariffoppgjørene.

Nydalens Tekstilarbeiderforening.

Under henvisning til beslutning på siste fagkongress, henstiller avd. 131 av N. S. L. F., Oslo og Omegns underordnede Gartnerforening, til Landsorganisasjonens sekretariat overfor Regjeringen å reise krav om at det nu tas effektivt skritt til å få boikottloven ophevet. Videre må de bestemmelser som gir meglingsmyndighetene adgang til vilkårlig å sammenkoble avstemningen i forskjellige fag, fjernes fra arbeidstvistloven. Det bør også reises spørsmål om en revisjon av loven, med sikte på å gi meglingsmyndighetene en mere tilbaketrukket rolle under tariffrevisjonen enn tilfelle har vært i de senere år. En åpen eller fordekt utvikling i retning av voldgiftsmessig fastsettelse av arbeidsvilkårene må fagorganisasjonen av all makt motsette sig.

Oslo og Omegns underordnede Gartnerforening.

Forbundet tiltrer foreningens forslag hvad angår boikottloven, men bemerker at nogen vilkårlig sammenkobling av meglingsforslag ikke har funnet sted innen Skog- og Landarbeiderforbundet.

Avd. 100, Vold Sagbruksarbeiderforening av Norsk Høvleriarbeiderforbund foreslår:

Under henvisning til beslutning på siste fagkongress kreves at Landsorganisasjonens sekretariat overfor Regjeringen reiser krav om at det nu tas effektivt skritt til å få boikottloven ophevet.

«Kongressen retter en inntrengende henstilling til Det norske Arbeiderparti, gjennom Regjeringen, om mulig å få boikottloven ophevet.»

Nogen motivering skulde vel være unødvendig, men vil allikevel nevne bestemmelsen om 10 manngrensen samt bestemmelsen om betinget sympatistreik og blokade.

Norsk Høvleriarbeiderforbund.

Der gjøres hvad gjøres kan for ophevelse av boikottloven, idet denne lov er et stort minus for de organiserte arbeidere.

Fayancearbeidernes Forening, Egersund.

Krav til Regjeringen om ophevelse av boikottloven.

Dalen Cementindustriarbeiderforening.

Fagkongressen beslutter å pålegge sekretariatet å stille krav overfor Regjeringen om at der nu tas effektive skritt til å få boikottloven ophevet.

Herøya Arbeiderforening.

1. Det henstilles til fagkongressen overfor Regjeringen å reise krav om at det straks tas effektivt skritt til å få boikottloven ophevet.
2. De bestemmelser som gir meglingsmyndigheten adgang til vilkårlig å sammenkoble avstemningen i forskjellige fag, fjernes fra arbeidstvistloven.
3. Fagkongressen krever revisjon av loven, slik at meglingsmyndighetene får en mindre avgjørende rolle under tariffrevisjonen enn tilfelle har vært de siste år.

Norsk Jern- og Metallarbeiderforbunds avd. 53, Saltdal.

Fagkongressen pålegger det nyvalgte sekretariat å reise krav til Regjeringen om revisjon av arbeidstvistloven, og særlig meglingsmannens rett til sammenkobling av fagene under tariffavstemninger, og ethvert åpent eller fordekt lovverk fra Statens side som berører fagorganisasjonens frie kampkraft må bekjempes.

Telemark faglige Samorganisasjon.

1. Der sendes krav til Regjeringen om ophevelse av boikottloven.
2. Det kreves av Regjeringen at arbeidstvistloven blir revidert. Og i første rekke Riksmeglingsmannens rett til sammenkobling av de forskjellige fag ved tariffavstemninger.
3. Det sendes krav til Regjeringen om å være mer aggressiv for å fjerne fascistisk innstilte personer innen de militære etater.

Porsgrunn Bygningsarbeiderforening.

Landsorganisasjonen arbeider for å få ophevet Riksmeglingsmannens adgang til å koble flere overenskomster sammen under avstemning.

Avdelingen har i sin begrunnelse bemerket at ved tariffoppgjøret for L. K. A. B. i 1936 fremsatte Riksmeglingsmannen separate forslag til nye overenskomster omfattende medlemmer i 3 forbund. Ved avstemning koblet han imidlertid sammen samtlige avgitte stemmer for og mot. Dette er avdelingen høist uenig i, da det derved fratras dem deres organisasjonsmessige selvbestemmelsesrett.

Luossavaara—Kiirunavaara A/B's Lokomotivmannsforening i Narvik.

Avdeling 26 foreslår at fagkongressen går inn for å finne veier til boikottlovens ophevelse, likeså hovedavtalen, hvis den ikke kan vesentlig forbedres.

Avd. 26 av N. B. A. F.

Krav om revidering av arbeidstvistloven, og særlig meglingsmannens rett til sammenkobling av fagene under tariffavstemninger.

Dalen Cementindustriarbeiderforening.

Fagkongressen beslutter å pålegge sekretariatet å stille krav overfor Regjeringen om at meglingsloven optas til revisjon, særlig med sikte på å få ophevet meglingsmannens rett til sammenkobling av fagene under tariffavstemninger.

Herøya Arbeiderforening.

Fagkongressen reiser krav overfor Regjeringen om revidering av arbeidstvistloven, og da særlig meglingsmannens rett til sammenkobling av fagene under tariffavstemninger, således at ethvert lovforslag som vil berøve fagorganisasjonens kampkraft, må bekjempes.

Borgestad Fabrikkarbeiderforening.

Krav til Regjeringen om ophevelse av boikottloven.

Krav om revidering av arbeidstvistloven og særlig meglingsmannens rett til sammenkobling av fagene under tariffavstemninger.

Avdeling 20 av N. S. L. F.

Norsk Sjømannsforbunds forbundsstyre tillater sig herved å stille følgende forslag til kongressen:

Arbeidernes faglige Landsorganisasjon inngår til Stortinget med krav om at boikottloven opheves.

I anledning av forslaget tillater vi oss å henlede oppmerksomheten på den dom som Domstolen for Boikottsaker den 26. januar d. å. avsa i saken mellom radiotelegrafist Takvam og vårt forbund.

Den avsagte dom viser klart hvilke farer den nuværende boikottlovgivning innebærer for fagorganisasjonen. Man ser nu, hvad man allerede tidligere hadde grunn til å frykte, at Domstolen for Boikottsaker, med støtte i arbeidstvistlovens bestemmelser, finner anledning til å gripe inn i forhold som domstolen efter sin sammensetning ikke har de ringeste forutsetninger for å kunne bedømme, og hvor dens avgjørelser likefrem vil true rettssikkerheten på det arbeidsrettslige område i dette land.

Retten må erkjenne at Takvam har optrådt illojalt overfor organisasjonen, men søker å undskylde denne opptreden med at forbundet har optrådt formalistisk, og ikke har tatt tilstrekkelig hensyn til de fremførte ankepunkter. At retten på grunnlag av det i saken fremlagte materiale feller denne dom overfor forbundet, røber at retten ikke har evne til bedømmelse av organisasjonsforhold, og er i sig selv galt nok. Men til det kommer at organisasjonens ledelse ifølge dommen skal pålegges å utvise den ytterste varsomhet overfor nedbrytende og illojale tendenser av enhver art, uten tanke på hvilke følger dette vil ha.

Vi finner det uhørt at en domstol som står fjernt fra enhver befattning med organisasjonsforhold, skal ha anledning til å blande sig op i forholdet mellom organisasjonen og dens medlemmer. Med den uforstand som det er gjort i dette tilfelle, vil dommen bidra til å gjøre enhver forbundsledelse maktesløs overfor elementer som vil sette sig utenfor organisasjonens vedtak, og gi fritt spillerum for krefter av organisasjonsopløsende karakter. Domstolens holdning vil dessuten vanskeligg-

gjøre de bestrebelse som er i gang for å verne respekten for inngåtte avtaler.

I nærværende tilfelle har domstolen også sett sig beføiet til å gripe inn i forhold hvor det må antas at mulige boikottthandler fra enkeltpersoner i hvert fall ikke kan være foretatt i anledning arbeidsforhold, men i tilfelle må være forårsaket av organisasjonsforhold. Allikevel gjør dommen disse forhold til gjenstand for inngående behandling. Hvor langt domstolen har gått i denne retning, viser den omstendighet at to av rettens medlemmer endog fant at den foretatte eksklusjon innebar boikott i arbeidstvistlovens forstand. Skal den skarpsindige usakkyn-dighet få gå videre på denne vei og uhindret få kaste sig til dommer i organisasjonens forskjellige indre anliggender, vil dette medføre til helt uholdbare tilstander.

Vi vil også feste oppmerksomheten ved den merkverdige forskjell i domstolens forskjellige avgjørelser av hvad som er boikott. I flere dommer har domstolen erklært at hvis en arbeider blir kastet ut av en bedrift fordi han er organisert, da er ikke dette boikott i lovens forstand. Her er grensene for boikotten så stramme, at loven i praksis ikke får nogen som helst betydning. Når det derimot ankes over at boikott er foretatt av fagorganisasjonen eller dens medlemmer, later det ikke til å være grenser for hvad domstolen kan finne plass for innenfor rammen av lovens tøielige bestemmelser. Det utflytende grunnlag boikott-domstolen i loven selv har fått å arbeide på, har i praksis gitt domstolen blanko-fullmakt til å skalte og valte efter eget skjønn på disse områder, og skapt en tilstand av permanent rettsusikkerhet, og dermed rettsløshet, som det må bli en stopper for.

Det er så meget mere nødvendig som fagorganisasjonen med det ansvar og de samfundsmessige opgaver som den har idag, må forlange at dens arbeide for å heve arbeidernes lønns- og arbeidsvilkår og å skape ordnede forhold på arbeidsplassen ikke skal trues av Statens egen lovgivning. Tiden må derfor nu være inne til at fagorganisasjonen setter all sin kraft inn på å få boikottloven ophevet snarest.

Norsk Sjømannsforbund.

Under henvisning til beslutning på siste fagkongress, henstiller representantskapet til Landsorganisasjonens sekretariat overfor Regjeringen å reise krav om at det nu tas effektivt skritt til å få boikottloven ophevet.

Intrøndelag Veiarbeiderforening.

De fleste fagforeninger i Møre og Romsdal fylke har til Samorganisasjonen sendt inn krav som går ut på at kongressen skal fatte vedtak som kan medføre en hurtig ophevelse av boikottloven.

I den anledning vil vi innby kongressen til å fatte følgende vedtak:

Det pålegges det nye sekretariat snarest mulig å gjøre foranstaltninger for å få boikottloven ophevet, om nødvendig ved å bruke de midler organisasjonen rår over for at så kan skje.

Møre og Romsdal faglige Samorganisasjon.

Veiarbeiderforeninger på Nordmøre fremsetter følgende forslag som er tiltrådt av Kr.sund faglige Utvalg, felles fagforeningsstyremøte i Kr.sund og forretningsutvalget i Møre og Romsdal faglige Samorg.:

1. Ophevelse av boikottloven.
2. Ensartet minstelønn over det hele land i veiarbeidsdriften, Havne- og Vasdragsvesenet.
3. Ophevelse av hovedavtalen.

Vi er opmerksom på at der er krefter i bevegelse, både fra arbeidskjøperne, staten og den samlede reaksjons side, for å *berøve fagorganisasjonens frie kampkraft*, ved lovverk fra statens side. Er det derfor nødvendig at fagorganisasjonen får reist de store og betydningsfulle prinsipielle spørsmål som berører medlemmenes vitale klasseinteresser og som vil være avgjørende for fagorganisasjonen i år fremover. De store avgjørende spørsmål er fagbevegelsens frie kamprett, og medlemmenes selvbestemmelsesrett d. v. s. det indre faglige demokrati. For opnåelse av dette må blandt annet meglingsmyndighetenes adgang til vilkårlig sammenkobling av avstemningene i forskjellige fag fjernes fra arbeidstvistloven. Arbeidstvistloven forandres således at den ikke hindrer fagorganisasjonens slagkraft. Særlig reglene for meglingsinstitusjonen må forandres i denne retning. Dette må fagorganisasjonen av all kraft kjempe for. Fagorganisasjonen må fortsatt være en kamporganisasjon som ikke hemmes i sin medbestemmelsesrett av staten ved dens lover. I denne forbindelse vil vi kreve av fagorganisasjonen å gå inn for følgende krav til Regjeringen:

Punkt 1. Ophevelse av boikottloven.

« 2. Revidering av arbeidstvistloven.

« 3. Regjeringen fører en politikk mot krig og fascisme, der er i nøie overensstemmelse med arbeiderklassens interesser. Ennvidere krever vi av fagorganisasjonen at den opsier hovedtariffavtalen ved dens utløp 1939.

Alesund arbeidsløses forening.

«Ved avstemning over meglingsforslag tilligger det enkelte forbund å bestemme over hvorvidt de ønsker å delta i en fellesavstemning, eller om der skal stemmes og optelles særskilt for det enkelte forbund.»

Borrewardsarbeidernes Industrigruppe.

Der foreslås at fagkongressen fatter vedtak om at Landsorganisasjonens sekretariat overfor Regjeringen, reiser krav om revidering av arbeidstvistloven og særlig meglingsmannens rett til sammenkobling av fagene under tariffavstemninger, og at ethvert åpent eller fordekt lovverk fra statens side, som berører fagorganisasjonens frie kampkraft må bekjempes.

Vold Sagbruksarbeiderforening.

«Landsorganisasjonen får i oppdrag å rette *krav* til Regjering og Storting, om ophevelse av boikottloven, og revidering av arbeidstvistloven, da disse ansees som arbeiderfiendtlige.»

Motivering:

Arbeidsrettens domsavgjørelse viser sig i uforholdsmessig høi grad å gå arbeiderne imot. Videre de såkalte ulovlige streiker, viser sig å være den eneste måte, som arbeiderne får fremmet og løst sine saker på. Hvis ikke Landsorganisasjonen vil legalisere disse, må den sørge for å få lovene i mere overensstemmelse med rettferdighet.

Avd. 16 av Høvleriarbeiderforbundet.

Fagkongressen fatter vedtak om at Landsorganisasjonens sekretariat, overfor Regjeringen reiser krav om revidering av arbeidstvistloven, og særlig meglingsmannens rett til sammenkobling av fagene under tariffavstemninger, og at ethvert åpent eller fordekt lovverk fra statens side, som berøver fagorganisasjonens frie kampkraft, må bekjempes.

Fagkongressen beslutter at Landsorganisasjonens sekretariat reiser krav overfor Regjeringen om en radikal omlegning av såvel statens som kommunenes beskatningsform til fordel for det arbeidende folk i by og på land, og at prisfordyrelsen på levnetsmidler blir stanset ved effektive tiltak fra statens side.»

Bøle Sagarbeiderforening.

1. Arbeidstvistlovens avstemningsregler endres således at meglingsmyndighetene nektes adgang til å sammenkoble avstemningen i forskjellige fag ved avstemning over meglingsforslag.
2. Forslag av meglingsmyndighetene må først forelegges forhandlerne til gjennomgåelse og avklaring før de overrekkes de respektive hovedorganisasjoner til avstemning.

Motivering:

1. Da der alltid innenfor papirindustrien blir fremsatt forslag av Riksmeglingsmannen om at samtlige fag går inn under avstemningen, har dette bevirket at transportarbeiderne gang på gang er kommet ut i kamp. Grunnet mangelfull avklaring av forslagens innhold og i flere tilfelle har vært den direkte årsak til forkastelse av Riksmeglingsmannens forslag.
2. Tidligere erfaringer nødvendiggjør at meglingsforslag må få den tilstrekkelige tid til gjennomgåelse. Som det nu foregår, får forhandlerne overlevert forslaget av Riksmeglingsmannen uten noen tid til å se dem igjennom. F. eks. 1936. Riksmeglingsmannen forlangte forslaget oversendt avdelingene til avstemning, selv om de to parter var uenig heri. Såvidt forskjellige arbeidsforhold som transportarbeide (vesentlig losse- og lastearbeide) og papirarbeide, må det gir oss anledning til å godkjenne eller forkaste et forslag.

I flere tariffoppgjør har vi måttet i ulovlige kamper på grunn av Riksmeglingsmannens sammenkobling og felles optelling. Resultatene har alltid vært at papirarbeiderne har vedtatt med så stort flertall at vår forkastelse blir underkjent. N. T. F.'s representanter i sekretariatet vil sikkert bekrefte riktigheten i vår påstand i så måte.

*Sarpsborg Losse- og Stuerforening.
Sannesund Kai- og Lagerarbeiderforening.
Sarpsborg og Omegns Transportforening.*

«Kongressen pålegger det kommende sekretariat snarest å gjøre henvendelse til Det norske Arbeiderparti med anmodning om straks å utvirke at arbeiderregjeringen fremsetter proposisjon om forandringer av Lov om Arbeidstvister, spesielt med sikte på å få ut av loven bestemmelsen om at meglingsinstitusjon har anledning til å koble de forskjellige forbund sammen ved avstemning over meglingsforslag.»

Motivering:

Vi er av den oppfatning at den nuværende lovbestemmelse snarest bør opheves, idet den har vakt stor motstand hos arbeiderne. Det er i den anledning nok å henvise til tariffrevisjonen 1935 som vakte stor forbitrelse blandt arbeiderne, og nylig streiken blandt heisemontørene i Oslo, som er et av de mest typiske eksempler på det uheldige ved å foreta samlet tariffoppgjør for forskjellige fag.

Den norske fagorganisasjon har ved tariffrevisjonene bestandig vist at de har vurdert ethvert meglingsforslag ut fra rent saklige hensyn, og vi mener at det for fagorganisasjonen er av den aller største betydning at det også når det gjelder avstemning over meglingsforslag viser demokrati, således at de arbeidere som overenskomsten omfatter alene får anledning til å ta stilling til denne, og dermed også ansvaret for avgjørelsen.

Norsk Bygningsarbeiderforbund.

Avd. 41. *Hermetikkarbeidernes Forening, Alesund* forela følgende forslag:

1. Under henvisning til beslutning på siste fagkongress, henstiller foreningen til Landsorganisasjonens sekretariat, overfor Regjeringen å reise krav om at det tas effektive skritt til å få boikotten ophevet.
2. De bestemmelser som gir meglingsmyndighetene adgang til å sammenkoble avstemninger i flere forskjellige fag må fjernes fra arbeidstvistloven.
3. Endelig bør der reises spørsmål om en revisjon av loven med sikte på å gi meglingsmyndighetene en mindre fremtredende rolle under tarifforhandling enn tilfelle har vært i de senere år. En åpen eller fordekt utvikling i retning av voldgiftsmessig fastsettelse av arbeidsvilkårene, må med alle midler bekjempes av fagorganisasjonen.»

Fra Avd. 22, *Skiens Møllearbeiderforening*, foreligger følgende forslag:

«Kongressen pålegger det nyvalgte sekretariat at det til Regjeringen fremmer krav om revidering av arbeidstvistloven, og særlig meglingsmennesenes rett til sammenkobling av flere fag under tariff-forhandlingene, og at ethvert åpent eller fordekt lovverk fra Statens side, som berøver fagorganisasjonens frie kampkraft må bekjempes.»

Fra Avd. 18, *Hermetikkarbeidernes Forening, Stavanger*, foreligger følgende forslag:

«Fagkongressen går med all kraft inn for kampen mot de arbeiderfiendtlige lover.»

N. N. N.s forbundsstyre vil bemerke:

Forbundsstyret slutter sig til de innsendte forslag om ophevelse av boikottbestemmelsen i arbeidstvistloven. Forbundsstyret vil videre innstille på at kongressen bemyndiger sekretariatet til å arbeide for at annet avsnitt i punkt 6 i § 35 utgår, hvor det står: «Forkastes det, (forslaget) skal meldingen gi opplysning om antall stemmer for og imot forslaget og antall stemmeberettigede.»

Motiveringen fra forbundsstyrets side er:

At det i praksis har vist sig meget uheldig at denne plikt til å opgi antall stemmer for og imot et forslag er medtatt. Meglingsmennene følger den regel at de straks opplyser til arbeidsgivernes representanter hvor mange som har stemt for eller imot et forslag. Arbeidsgiverne får således straks rede på stemningen blandt arbeiderne, og hvis et forslag er forkastet med en liten majoritet, vil de straks regne med dette ved eventuelle forbedringer av forslaget eller en fortsettelse av en konflikt. Forbundsstyret mener at de oppgaver som man kun skal være pliktig til å gi meglingsmyndighetene i avstemningsresultatet, må være antallet av hvor mange som har stemt av de stemmeberettigede.

Forbundsstyret tiltrer videre det innsendte forslag fra Skiens Møllearbeiderforening, om meglingsmannens adgang til sammenkobling av avstemning i meglingsforslag og innstiller i overensstemmelse hermed på, at punkt 7 i samme paragraf utgår.

Ophevelse av boikottloven.

Endring av jordloven.

Fjernelse av paragraf 46 i loven om veivesenet. (Veiloven 1933).

Denne paragraf i nevnte lov, vil i tilfelle konflikt ved veivesenet, også ramme våre medlemmer slik at de kan tvinges til å måtte ta nedlagt arbeide på veiene.

Skogn Skog- og Landarbeiderforening.

1. Kongressen bør gå inn for at den § i veiloven som står hemmende i veien for at arbeiderne ved veiarbeidsbedriften får like vilkår som ved jernbanen, må søkes fjernet.

2. Kongressen bør gå inn for at 40 timers arbeidsuke gjennomføres ved veiarbeidsbedriften uten at de fastsatte lønninger reduseres.

Velfjord Arbeiderforening avd. 2 av N. A. F.

Stange Veiarbeiderforening har på årsmøte den 1. januar 1938 behandlet sirkulære nr. 42 fra N. A.forbund og vil i den anledning henstille til Landsorganisasjonens kongress å medvirke til at paragraf 46, siste avsnitt i veiloven blir fjernet.

Stange Veiarbeiderforening avd. 170 av N. A. F.

Loven om Statens veiarbeide revideres — og at § 46 utgår av loven. Idet vi håper at forbundet gjør hvad det kan for at denne viktige sak kan komme på Kongressens dagsorden, tegner vi

Pasvikdalen Veiarbeiderforening avd. 247 av N. A. F.

Skjerstad Veiarbeiderforening foreslår at Landsorganisasjonens kongress henstiller til Regjeringen om at veiloven av 1933 bør tas under revisjon og at § 46, siste avsnitt, bør utgå.

Skjerstad Veiarbeiderforening N. A. F. avd. 358.

Kongressen pålegger det kommende sekretariat i samarbeide med Norsk Arbeidsmannsforbund å inngå til departement og veidirektorat med krav om at veiloven revideres efter tidens og utviklingens krav.

Særlig bør § 46 siste avsnitt ut, da den er absolutt arbeidsfiendtlig og et slag i ansiktet mot de organiserte arbeidere.

Videre motivering overflødig.

Tromsøysund Veiarbeiderforening avd. 213.

1. Organisasjonsretten for veiarbeiderorganisasjonen må gjennomføres ved lov.
2. Anciennitetsprinsippet må gjennomføres ved lov.

Målseiv Veiarbeiderforening avd. 269.

Sekretariatet pålegges å gå inn for at veiloven hurtigst mulig må bli revidert. § 46 siste avsnitt må ut av loven.

Bremsnes Veiarbeiderforening.

Fra sekretariatet.

På Landsorganisasjonens representantskap 6.—7. september 1937 forelå til behandling følgende forslag fra Samorganisasjonenes Landsutvalg:

«Under henvisning til beslutning på siste fagkongress henstiller Samorganisasjonenes Landsutvalg til Landsorganisasjonens sekretariat overfor Regjeringen å reise krav om at det nu tas effektivt skritt til å få boikottloven ophevet.

Saken fremmes overfor Regjering, Storting, eventuelt i forbindelse med at Landsorganisasjonen igjen tiltrer den i 1932 opnevnte offentlige kommisjon til revisjon av disse lover.»

I debatten blev fremholdt at man også måtte få endret lovbestemmelsene vedrørende Vinmonopolet og Veilovens § 46.

Det blev også meddelt at man hadde fått henvendelse fra Socialdepartementet om på ny å tre inn i foreningslovkommisjonen, og at det hadde vært konferert for å få endret kommisjonens mandat.

Representantskapet besluttet:

«Under henvisning til K. Bergsvik's brev av 8. mai 1936 og den førte debatt på representantskapsmøtet bemyndiges sekretariatet til å opnevne 2 representanter i Arbeidstvistlovkommisjonen. Komitéens mandat søkes redigert således at dette blir mere i samsvar med fagorganisasjonens syn.»

Sekretariatet har under forutsetning av at kommisjonens mandat blir endret av Stortinget og i samsvar med forutsetningen opnevnt 2 representanter — Olav Hindahl og Viggo Hansteen.

Sekretariatet gir sin tilslutning til kravene om ophevelse av boikottloven og de gjeldende særlover for Vinmonopolets arbeidere og Veilovens § 46.

Såfremt forannevnte kommisjon blir ferdig med sitt arbeide vil det bli redegjort for dette på kongressen. I motsatt fall forelegges kommisjonens innstilling for sekretariatet og representantskapet som behandler og tar standpunkt til de eventuelle lovendringer.

Debatten :

Halvor Sørum, Oslo: Jeg vil ikke opta nogen lang debatt i denne sak nu på fallrepet. Her foreligger en rekke forslag som gir uttrykk for stemningen blandt arbeiderne når det gjelder arbeidstvistlovgivningen, og som danner en pekepinn for arbeidernes stilling til den utvikling vi har sett i de senere år i retning av å anvende voldgiftsrett til fastsettelse av lønningene. Arbeiderne er imot en slik utvikling, og jeg går ut fra at sekretariatet vil ta skyldig hensyn til disse forslagene. Det er også nødvendig for kongressen å slå fast at vi må få en fast linje når det gjelder disse lovene — vi må kunne rette lovene mot arbeidsgiverne, så lovene blir til en beskyttelse av tariffavtalene mot brudd fra arbeidsgivernes side. Jeg vil derfor fremsette dette forslaget som

tillegg til sekretariatets innstilling. På dette område kan vi gjøre den største innsats og vende opinionen mot arbeidsgivernes anvendelse av underbetalt arbeidskraft.

Forslag, dagsordenens punkt 5:

Ved revidering av arbeidstvistlovgivningen må sekretariatet påse at der innføres straffebestemmelser mot arbeidsgivere som benytter sig av underbetalt arbeide eller på annen måte omgår overenskomstene.

Desstuten bestemmelser om: Der hvor overenskomst er opprettet med et flertall av arbeidsgivere, skal overenskomsten automatisk gjelde samtlige arbeidsgivere innen vedkommende yrke og område.

Halvor Sørum.

Gunnar Braathen, Hedmark: Bare et par bemerkninger. Som en vil se av sekretariatets innstilling, har sekretariatet på ny tiltrådt Arbeidsfredskommisjonen som var så omdiskutert på kongressen i 1934. Samorganisasjonene har behandlet forslaget til forandringer i arbeidstvistlovgivningen. Vi var klar over at skal vi komme på en offensiv linje i dette spørsmål er det ikke nok å kreve loven ophevet. Vi må ta i betraktning den politiske stilling i Stortinget, og den vilje som er til stede der til å få vedtatt nye tvangslover mot fagorganisasjonen. Vi fant det derfor å være en positiv linje at Landsorganisasjonen, samtidig med å kreve ophevelse av loven, gikk med i det praktiske arbeide for å utforme de nye lovene. Sekretariatet har fulgt denne linje fra Samorganisasjonenes Landsutvalg, og vi får nu vente og se. Jeg er enig i sekretariatets forslag.

Johan Karlsen, Sarpsborg: Vi må ikke risikere at forbundenes pengemidler går til arbeidsgiverne for erstatningsansvar, men det kan lett bli tilfellet på grunn av de «ulovlige» konflikter som oppstår. Under tariffoppgjøret i 1936 var det 150 transportarbeidere ved Borregård som var nødt til å gå til streik for å få rettet på skavanker ved den nye overenskomsten. Det er synd at en kan bli tvunget ut i en situasjon, men det skyldes myndighetenes sammenkobling av forskjellige grupper ved tariffoppgjørene. Det må forlanges at Landsorganisasjonen skal sørge for at arbeidstvistloven opheves og at det blir slutt på sammenkoblingen under avstemningene.

Streik blev satt. Videre blev det vedtatt 3 minutters taletid.

Hans Moen, Oslo, tok op de innsendte forslag i saken fra Norsk Bygningsarbeiderforbund.

Elias Volan: Kongressen bør i denne sak ikke vedta andre forslag enn den innstilling som foreligger fra sekretariatet. Representantskapet har drøftet en lignende ordning som det Sørum foreslår. Men det er et spørsmål det må optas forhandlinger om når hovedavtalen skal revideres. Det kan også bli spørsmål om det bør vedtas lovbestemmelser i denne retning. Sørums forslag bør oversendes sekretariatet for i tilfelle å bearbeides i forhandlingsutvalget og den lovkomitéen Hindahl sitter i. Fagorganisasjonen har ikke endret standpunkt til lovene, men all den stund vi har den politiske makt, kan situasjonen være slik at vi

også må bruke den politiske makt for å tvinge en bakstreversk arbeidsgiver. Men organisasjonens prinsipielle stilling til voldgiften er ikke forandret.

Halvor Sørum erklærte at han gikk med på at hans forslag blev oversendt sekretariatet.

O. Askeland, Bergen: Det forekommer mig at ordstyrerne har fulgt en bestemt linje, når dette viktige punkt er blitt tatt sist under behandling. Forholdet er det at vi ofte er blitt satt i en vangssituasjon: Enten å godta et foreliggende forslag, eller å få voldgift. Men vi krever selv å få skvære op i forholdene, og må frabe oss nogen voldgift.

Olav Hindahl: Dette spørsmål blev tatt med i mitt innledningsforedrag, og representantene har sett innstillingen. Jeg tror det er svært lite gagn i å diskutere noget alle er enige om: at vi i komitéen skal søke å opnå det best mulige resultat. Det ligger den fare i Sørums forslag om straffebestemmelser, at det kan komme krav om at de skal gjøres gjensidige. Ved tariffrevisjonene i 1937 var spørsmålet om garanti fra de enkelte organisasjoner mot ulovlige konflikter, et av de største spørsmål som blev reist under hånden. Det er fare for at vi kan få en kamp om formaliteter, derfor må en være forsiktig med å reise slike spørsmål. Ingen har ellers noget imot Sørums forslag. Jeg anbefaler sekretariatets innstilling vedtatt.

Thv. Thorstensen, Vestby: Kongressen er bekjent med på hvilket tidspunkt § 46 kom inn i veiloven. Det var efter konflikten i 1931. Vi hadde ventet at bondepartiets særlover ikke lengere skulde være aktuelle efter 3 års arbeiderregjering. Jeg kan slutte mig til sekretariatets innstilling, men jeg vil henstille til sekretariatet å gå sterkere inn for ophevelse av særbestemmelsene overfor disse arbeidergrupper. Når veiarbeiderne i år gikk med på frivillig voldgift, var det under trussel om tvungen voldgift efter veiloven. Den stygge bestemmelsen i veilovens § 46 bør nu komme vekk.

Hans Moen, Oslo: Det har i alle år siden vi fikk arbeidstvistloven i 1915 vært motstand blandt arbeiderne mot disse lovinngrep. Siden er det kommet mange tillegg og skjerpninger i disse lovene, slik at arbeiderne i mange tilfelle er bundet slik at de ikke kan gå til aksjon på den måten de ønsker. Sammenkoblingen under megling og avstemning møter sterk motstand blandt arbeiderne. Bygningsarbeiderforbundets forslag sier at kongressen må fatte beslutning om å henstille til regjeringen å få forandret dette punkt. Boikottloven står som en hindring for arbeiderne. Jeg vil anbefale at kongressen går inn for Bygningsarbeiderforbundets forslag.

Ingv. Haugen: Vårt forbund har stillet forslag om at boikottloven skal opheves, men med den sammensetning Stortinget har idag, er det vel lite håp om å få det gjennomført. Vi håper dog at Arbeidsferdskommisjonen vil være i stand til å avsvække de verste bestemmelser i boikottloven, så den ikke virker så rigorøs som nu. Efter sekretariatets innstilling er det anledning til å komme tilbake til det. Men Regjeringen har allerede nu mulighet til å endre boikottdomstolens sammensetning.

Den er idag en likefrem fare for arbeidsfreden. Av domstolens 5 medlemmer er det bare 1 som begriper noget av det som foreligger, de øvrige er analfabeter på det område der de skal dømme. Formannen, Knoph, er dyktig nok, men på det praktiske livs område ser han bare én opgave: å være jurist. Hans stilling til sakene gir en hvilken som helst kværlant anledning til å være fredsforstyrrer.

Sverre Lindegaard, Oslo: De ulovlige konflikter er forårsaket av at arbeidsgiverne har brutt overenskomsten og for å få sin rett har arbeiderne vært nødt til å gå til konflikt. Arbeidsgiverforeningen saboterer saken slik at det ikke er mulig å undgå arbeidsstans. Landsorganisasjonen sitter inne med det nødvendige materiale til å forsvare arbeidernes rettigheter i Arbeidsfredskommisjonen, og jeg henstiller til sekretariatet å samle ytterligere materiale gjennom forbundene og avdelingene. På grunnlag av dette materiale må det finnes former for å straffe de arbeidsgivere som bryter overenskomstene.

Oscar Torp: Med hensyn til representantskapets beslutning om gjennettredelse i Arbeidsfredskommisjonen, så omfattet den også det mandat kommisjonen måtte ha. Og mandatet er optrukket etter konferanse med sekretariatet. Dermed er det også gitt mulighet for at arbeiderne representanter i kommisjonen kan få frem det de ønsker.

Rolf Olsen, Oslo: Jeg tror det er samstemmighet om at vi må forsøke å få ophevet boikottloven. Men jeg er litt redd for Sørums forslag. Straffebestemmelser kan lett virke tilbake på oss selv. Det er ikke mulig å undgå ulovlige konflikter. Og hvis vi fremmer forslag om straffebestemmelser mot arbeidsgiverne, kan vi risikere verre straffebestemmelser mot arbeiderne.

Viggo Hansteen: Jeg forstår det slik at kongressen tar til etterretning at boikottlovens ophevelse må gå gjennom kommisjonen. Den har som mandat å behandle alle spørsmål som vedrører arbeiderorganisasjonene. Og det er iallfall min opfatning at kommisjonen virkelig skal behandle, og ikke være en grav for alle disse ting.

Votering:

Ordstyreren foreslo at det av Sørum fremsatte forslag blev oversendt sekretariatet. Dette blev vedtatt.

Likeledes blev det vedtatt at de av Hans Moen optatte forslag fra Bygningsarbeiderforbundet, oversendes sekretariatet.

Sekretariatets innstilling blev derpå vedtatt enstemmig.

Til slutt blev enstemmig vedtatt innstillingen om tilslutning til kravene om ophevelse av de gjeldende særover for Vinmonopolets arbeidere og veilovens § 46.

Ordstyreren foreslo at sekretariatet bemyndiges til å godkjenne protokollen fra dagens forhandlinger.

Dette blev vedtatt.

Det blev i denne forbindelse opplyst at alle kongressens vedtak vilde bli inntatt i et nr. av Meddelelsesbladet, som sendes avdelingene gjennom forbundene.

Kongressens avslutning.

Statsminister *Johan Nygaardsvold*: Kamerater! Dere står nu ved avslutningen av det store arbeide dere har utført i disse dagene, og jeg nytter da anledning til på Regjeringens og egne vegne å takke for innbydelsen og for samværet her. På grunn av andre gjøremål har jeg dessverre ikke hatt anledning til å være til stede under hele møtet, men jeg har allikevel fulgt forhandlingene med den aller største interesse. Denne kongressen er et storartet vidnesbyrd om arbeiderklassens opmarsj her i landet. Ikke bare på grunn av det store antall deltagere i kongressen — og det er her ingen potemkin-kulisser vi ser — men jeg sikter til behandlingen av sakene, de meningsbrytninger som har funnet sted og de vedtak som er gjort. Det er disse ting som karakteriserer kongressen og arbeiderklassens opmarsj, og jeg må gratulere kongressen med det arbeide den har gjort, jeg tror beslutningene vil bli til arbeiderklassens gagn. Jeg tror at både selve behandlingen av sakene og beslutningene, vil understreke styrken hos den organiserte arbeiderklasse i Norge. Det er en fordel å kjenne sin egen styrke, men også sin styrkes begrensning. Dermed øker styrken i kvalitet. Jeg sier dette fordi tiden er vanskelig på så mange måter, ikke minst for arbeiderne. Alle krefter må settes inn for å vinne nytt terreng i folket, men også for å sikre fremtiden. Derfor er det av så stor betydning at vår organisasjon, både på kongressen og i det daglige arbeide forsøker å stå i en forståelsesfull innstilling til hele det arbeidende folk. Det gjelder nettopp nu å ikke isolere sig, men stå i en stadig rapport med hele det arbeidende folk. Gjør fagorganisasjonen det vil den bli det den skal være: Den sikreste vakt og vern om arbeiderklassens interesser, og bidra til å skape gode livsvilkår for alle her i landet. Vår regjering har sterk tilknytning til fagorganisasjonen, både på grunn av de enkelte medlemmers fortid og på grunn av sitt samfundssyn. Regjeringen har derfor hatt meget med fagorganisasjonen å gjøre i de årene den har sittet. Det kan ha vært forskjellige vanskelige spørsmål å løse, og kongressen har fått en forståelse av at spørsmålene kan ha vært vanskelige. Men de forhandlinger Regjeringen har ført med fagorganisasjonen, er foregått i det beste kameratskap og forståelse. Jeg ber kongressens deltagere være forvissset om at Regjeringen alltid vil se sakene i det lys at hele det arbeidende folks interesser skal tilgodesees. Regjeringen har også sett sig nødt til å benytte voldgift én gang. Og vi mente det var til fordel for arbeiderklassen og organisasjonen. Det er et gammelt ord som sier at en skal ikke være redd for å bruke djevelen til å drive ut Belzebub. Men det må gjøres i forståelse med organisasjonen og ikke som noget tvangsmiddel. Og det vil Regjeringen aldri innlate sig på å benytte voldgiften mot organisasjonens vilje. Jeg hilser kongressen, og jeg ber representantene ta med sig en hilsen hjem til sine arbeidskamerater fra Regjeringen. Det er første gang en regjering i Norge har vært til stede ved de fagorganiserte arbeideres møte, og jeg håper at vi, i den lille levetid Regjeringen ennå har tilbake, kan fortsette samarbeidet i den samme gode forståelse som før. Hils hjem, og takk for samværet. (Sterkt bifall.)

Olav Hindahl: På kongressens vegne vil jeg takke statsministeren og Regjeringen for deres deltagelse her, takke for at de har vært til stede og deltatt i debattene og gitt sitt besyv med i forhandlingene. Det har skapt den tillit som er nødvendig mellom de fagorganiserte arbeidere og Regjeringen. Vi har her behandlet mange spørsmål som sterkt berører Regjeringens arbeide, og vi kommer til å oversende Regjeringen mange krav og ønsker fra arbeiderklassen. Vi er klar over at disse kravene kan volde Regjeringen mange vanskeligheter, og at det kan være vondt for den å sette våre ønsker ut i livet. Men vi er overbevist om at Regjeringen, så langt den makter, vil søke å sette ønskene og kravene ut i livet. Jeg kan forsikre statsministeren om at de fagorganiserte arbeidere står last og brast med Regjeringen, enten levetiden skulde bli kort eller lang. Hand i hand skal de fagorganiserte arbeidere og Regjeringen gå inn for felles sak i de tidene som kommer. (Bifall.)

Efter forslag av dirigenten blev Regjeringen og Nygaardsvold hilst med første vers av Socialistenes Marsj.

Hilsende og hilst av representantene forlot statsministeren derpå salen.

Ordstyreren Torbj. Henriksen: På vegne av sekretærene og dirigentene skal jeg få takke for den bevilgning som blev gitt oss, og for samarbeidet her under kongressen. Det kan være delte opfatninger om hvordan ordstyrerne skal optre. Men deres bestrebelser har gått ut på å få avvirket forhandlingene på en klar, og fremforalt verdig måte. Det må tas hensyn til at behandlingen av sakene skal ligge på et så høit nivå at en kan gå herifra med følelsen av at dette har vært en verdig kongress. Det kan være vondt for mange som brenner av iver efter å få frem det de ønsker, når klubben faller. Men jeg håper de har forstått at det som har ligget bak, er bestrebelsene for å få sakene unda. Takk for samarbeidet og vel møtt til nytt arbeide.

Eiler Jensen, Danmark: På egne vegne og på vegne av de andre gjestene fra de nordiske land skal jeg takke for den vennlighet og gjestfrihet som er vist oss disse dagene. Vi forstår å vurdere den velvilje og det kameratskap som vi er møtt med her, og vil bære bud hjem til våre organisasjoner om det. Vi har med stor interesse fulgt forhandlingene her og vi har hørt vektige innlegg som griper sterkt inn i det arbeide vi må drive hjemme hos oss selv. Det har vært av interesse å konstatere den store talelyst som har vært til stede her, men samtidig har vi med glede konstatert at denne megen tale til slutt har utkrystallisert sig i fornuftige beslutninger til gagn for den norske arbeiderbevegelse. Diktaturenes tilhengere fremholder det som en fordel ved diktaturet at det er så lite snakk. Vi ser demokratiet høit hevet over diktaturet, og det er vår opgave å føre demokratiet videre. Nu, 20 år efter verdenskrigens avslutning formørker krigsskyene himmelen, og diktaturet søker å true sig frem med sine skarpslepne sverd. Og innenfor våre landegrenser finnes det krefter som gjerne vil gå diktaturets ærender med å angripe arbeiderklassen. Derfor har en kongress

som denne mange ting å behandle, det kan ikke undgås. Derfor må vi også la de store spørsmål trenge de små i bakgrunnen. Det er vår oppgave med klokskap å samle folket til vern om demokratiet. Til slutt vil jeg bare si: Slutt op om organisasjonen og Landsorganisasjonens ledelse. Leve den norske arbeiderbevegelse. (Bifall.)

Oscar Torp på vegne av de innbudte innenlandske organisasjoner: De norske gjestene har bedt mig si nogen ord nu ved avslutningen. Jeg har i disse dagene hatt anledning til å stille betraktninger over kongressens sammensetning og de enkelte deltagere — hvad de representerer. Arbeiderbevegelsen står nu på høidepunktet i sin historie, både den politiske, den faglige og alle underorganisasjonene. Alle disse organisasjoner som har deltatt her som gjester står på høidepunktet i sin historie. Bare i løpet av den siste 10 års periode er det foregått en kolossal utvikling. I 1928 hadde Det norske Arbeiderparti 70 000 medlemmer. Nu har vi 160 000. Det er en vekst på over 100 pct. Fagorganisasjonen hadde i 1928 106 000 medlemmer, nu har den 340 000. Hvem av de som kom med i bevegelsen i årene omkring 1905—06 våget å se hen til en slik vekst. Men det vilde være ille om vi ikke samtidig kunde konstatere en tilsvarende indre vekst. Men her har kongressen gitt beskjed om at det store medlemstall også gir uttrykk for den indre fasthet og styrke som er grunnlaget for å kunne løse oppgavene. — Denne rike vekst har ført oss inn i en ny verden, en verden som vi før drømte om — at det var vi som skulde få anledning til å forme tingene. Idag er det vi som former tingene. Men nettop det gjør at vi også må føle ansvar. Det kan oftest være vanskelig å ha stor makt uten å ha den hele makt. Og det er der vi står. Vår bevegelse bærer fremtiden på sine skuldre, vi står som garanti for friheten og for hvad fremtiden skal bli for den opvoksende slekt. Jeg har i disse dagene hatt følelsen av at denne forsamling hadde det i sin hånd å trekke op linjene for seiren, men at den også kunde komme til å fatte slike beslutninger at seiren vilde sinkes. Vi føler at om ansvaret er stort, så er vi samlet og enkeltvis representanter for en organisasjon som makter å løse de oppgaver vi har fått. Og når vi nu skal gå ifra hverandre vil jeg gjerne si til slutt: Det er på arbeidsplassen en for alvor må gjøre sin gjerning. — Og det er vi som skal skape et Norge for folket. (Sterkt bifall.)

Olav Hindahl: Jeg vil be de skandinaviske gjester ta med sig en hilsen hjem til våre broderorganisasjoner. Helt siden organisasjonenes barndom i de respektive land har det vært et godt samarbeide mellom oss. Og uansett den politiske meningsforskjell som kan ha vært til stede har det aldri vært nogen dissens om at vi måtte stå sammen med våre skandinaviske kamerater. Og det er nødvendig å styrke og utvikle dette samarbeide. Vi er små her i de nordiske land, men vi har det forholdsviss godt, og det skyldes våre sterke faglige og politiske organisasjoner. Vi skal verne om demokratiet her oppe. Derfor vil jeg uttale det ønske og håp at vi alltid må stå samlet mot de krefter som vil rive ned det vi holder hellig.

Det norske Arbeiderparti og de andre organisasjonene som er representert her samarbeider med fagorganisasjonen fra nederst til øverst. Det er vår styrke. Vi er klar over våre felles mål, derfor er samarbeidet så godt som det har vært og som det sikkert også vil bli i den kommende tid. Mange har sagt at partiet vil dirigere fagorganisasjonen, men det vil jeg uttale at vi i ledelsen har ikke hatt den følelsen, like så lite som fagorganisasjonen vil forsøke å dirigere partiets politikk. Organisasjonene søker å se problemene i fellesskap og ut fra felles interesser. Vi har forskjellige oppgaver, men målet er felles. Da må også arbeidet legges an etter det. Jeg ber partiets formann overbringe partiet vår beste hilsen. Vi lover at vi vil søke å løse oppgavene i fellesskap. Så takker jeg ordstyrere og sekretærer, komitéene og ellers alle som har hatt med kongressens administrasjon å gjøre. En særlig takk til ordstyrerne. De har hatt en meget krevende oppgave — det er så mange meninger som skal utkrystalliseres her. — Vi har ved denne kongress skiftet ut et par av sekretariatets medlemmer, Martin Strandli og Peder Vestad, og dertil suppleanten Valdemar Nielsen, som går ut. Jeg vil takke disse kameratene for det gode samarbeide vi har hatt i den siste perioden. Jeg beklager at de nu går ut av sekretariatet, men jeg vil betone at samarbeidet med dem har vært eksemplarisk. Jeg vil også hilse de nye medlemmer av sekretariatet, Ljøner, Tangen, Stenklev og Haugen, vel møtt til tillitsfullt samarbeide. Det samme gjelder vår gamle «nye» tillitsmann, Volan. Han er godt kjent i huset fra før, og er godt kjent av alle i sekretariatet, vi vet at samarbeidet med ham vil bli det beste. — På de lønnede tillitsmenns vegne vil jeg takke for gjenvalget. Dette er den største kongress i Landsorganisasjonens historie, og mange som sitter her har vært på flere tidligere kongresser og kan trekke sammenligninger. Vi har bl. a. sammen med oss her Karsten Jørgensen fra Odda som har vært på alle fagkongresser siden 1903. — Sterkt bifall. — Jeg håper vi ennu kan se ham på flere kongresser. Gratulerer med jubileet, Karsten Jørgensen. Nytt bifall.

Bedømmer vi kongressens arbeide må det slås fast at i alle store saker er det fattet beslutninger som vil få betydning for dagen og for det videre arbeide i vår bevegelse. Hvor viktige mange av de beslutningene er som er tatt, vil kanskje først historien kunne bedømme fullt ut. Viljen til å gå videre i arbeidet, og til å ta hensyn til de forskjellige arbeidsfelter, er til stede. Når nu representantene reiser hjem, vil jeg legge dem på minne at de redegjør i sine fagforeninger for de store sakene som er behandlet her. Det vil gi medlemmene større klarhet over den vekstperiode vi er inne i, ikke bare tallmessig, den må også følges av en indre vekst som bl. a. kommer til uttrykk i større frisinn og toleranse medlemmene imellom om de forskjellige saker. Det vil gagne fagbevegelsen. — Det er visse tegn til en ny nedgangstid ute i Europa. — Denne perioden siden siste kongress har vært en utpreget *medgangsperiode*, vi har hatt strøm og vind med oss. Men i en nedgangsperiode er det andre egenskaper som kaller på hver enkelt av oss. Da vi ldet vise sig om vi har de egenskaper som er nødvendig for å delta. Det er ingen kunst å holde sammen når alt går godt, men i nedgangstiden, når vi må kjempe for å bevare

det vi har vunnet, da gjelder det først for alvor å kunne holde sammen. I alt vårt fremtidige arbeide må vi huske at det er vi her, det er fagorganisasjonen, som skal bygge landet. Har vi det som rettesnor kan det komme hvad som komme vil, så skal vi makte å løse oppgavene.

Hermed erklærer jeg da Landsorganisasjonens 15. ordinære kongress for avsluttet.

Møtet blev derpå hevet kl. 13.45 med «Internasjonalen».

